This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1817
ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

ABRAHAMI BVCHOLCERI

NDEX CHRONOLOGICVS,

ONSTRANS ANNORVM SERIEM A MVNDO CONDITO VSQVE AD ANNVM nati Chriſti 1580.

Tertia cura

nendatus, auctus, & ad RODOLPHI Cæſaris obitum continuatus.

Sum ex libris Joannis Lentz Meseric: Morav:

Cum gratia & Priuilegio Caſar. Maieſt.

FRANCOFVRTI
Excudebat Nicolaus Hofmannus, ſumptibus IONÆ RHOSÆ.

M. DC. XII.

D
11
.B92
1612

SPECTATISSIMIS ET ORNATISSIMIS, PIETATE, VIRTVTE ET PRVDENTIA

Viris, D D. Conſuli & Senatoribus Ciuitatis Sprottauienſis, Dominis & fautoribus reuerenter colendis S. P.

INDICEM Chronologicum patris mei τῷ ἐν μακαρίοις tertium iam recuſum do. Diſtracta editionum priorum exemplaria: & alia, nec dum ſatiatis eruditorum votis, fruſtra iampridem efflagitantur. Quibus vt deeſſe diutius non potui: ita in id mihi incumbendum duxi, vt ſupra reliquas hæc ha-

beret editio, quæ tum moræ tædium diluere, tum lectoris ſtudium retinere poſſent. Cum à morte patris iterum prælo committeretur libellus: multa irrepſerant haud ſatis ἀξιομνημόνευτα: quædam etiam cetero quin obſeruatu digna, ita tamen fuſe annotata erant, vt nec poſtrema primis, nec libellus titulo ſuo reſponderet ſatis, quippe qui nõ plenam rerum memorabilium hiſtoriam, ſed indicem ſolummodo promittit. Itaque omnibus nunc ad cenſuræ acrioris accuratiorisq́; normam reuocatis, ſuperflua multa reſecui, multa contraxi, non pauca etiam poſteritatis cognitione digniſſima addidi, telamq́; hiſtoricam ad hæc vſque tempora pertexui: adeoque totum opus mole minus, pondere maius commendabiliuſque reddere ſtudui. In quo, ſi me & à diariis & ſubiectionibus hiſtoricis Cl.V. M. ABRAHAMI SCVLTETI *adiutum diſſimulem, ingratiſſimus ſim. Is enim,*

D E D I C A T I O.

nim, quæ eſt in beatos patris mei, præceptoris olim ſui, manes pietate, vt haud paulò comptior limatiorque prodiret libellus, ad ſummam diligentiam nihil reliqui fecit. Quicquid verò tertia hac cura præſtitum, id vobis, Viri Ampliſsimi, dicatum eſſe cupio. Vos ſanctiſsimæ memoriæ patrē meum Eccleſiæ veſtræ ſcholæq; οἴκοθεν liberaliter habuiſtis, benignè fouiſtis. Vos porro ab iis, quæ pater meus fecerat, initiis haud ſegniter progreſſi, inter tot turbas, feruentiumq; diſsidiorum ſymplegadas, nauiculam veſtram, vicinis multis fluctuantibus, ſuauiter adſpirante diuini fauoris aura, in tranquillo tutoq; collocaſtis: vel hoc nomine digni, quorum tam eximia & pietas & prudentia poſteritatis memoriæ cōſecretur, quorumq; adeo nomina piorū & doctorum hominum monimentis præſcribantur. Vos deniq; eius, qua patrē meum complexi eſtis, beneuolentiæ hæredem me

quoq; eſſe voluiſtis. Ego igitur, cum nulla vobis rependere officia queam, vt animum tamen veſtrorũ tum erga patrem, tum erga me meritorum memorem perſpicere vobis vtcunq; liceret, hanc ſaltem gratitudinis vocem publice figere, huncque fœtum paternum, ſed facie paulò elegantiore prodeuntẽ vobis afferre volui. Eum quin hilari fronte admiſſuri, meq́; vnà cum ipſo in fidem & clientelam veſtram recepturi ſitis, nullus dubito.

Deus Opt. Max. amabiliſſimam veſtram cymbulam in poſterum quoq; trãquillam, & ab omnibus tẽpeſtatibus tutam præſtet, tandemq́; in portum proue-hat beatitatis ſempiternæ.

Scripſi Francfurti ad Mœnum, 1612. 6. Aprilis.

A. A. V. V.

dedititiſſimus

Abrahamvs, Abrahami F.

Bvcholzervs.

DE CHRONOLOGIA, ITEMQVE INDICE CHRONOLOGICO Abrahami Bucholceri,

Iudicium

ILLVSTRIS ET GENEROSI BARONIS, Dn. WENCESLAI Budowitz à Budowa in Semezitz, Conſiliarii Cæſarei, ad Adamum filium ſuum Anno 1603. perſcriptum.

MItto tibi dono Chronologiam Abrahami Bucholceri, quæ meo iudicio omnes Chronologias, quæ ad noſtrum vſque tempus prodiere, (ſaluo tamen pio & vtili aliorum labore) ſuperare videtur. Idq; non modo exactiſſima temporũ ſupputatione, ſed etiam eorundem tem-

porum ſupputatione, ſed etiam eorũdem temporum collatione quadam myſtica & prophetica, remota tamen omni ſuperſtitione: id quod in nullis Chronologiis tam dextre factũ mihi videre contigit. Adde, quanta ſit iudicii eius dexteritas in recenſendis cauſis mutationum, quæ in Eccleſia inprimis, tum etiam in imperiis & regnis euenere, in quibus dici non poteſt, quo zelo, qua admiratione οἰκονομίαν Dei in gubernandâ Eccleſiâ & mundo admiratur, vt notam faciat cum Apoſtolo per Eccleſiã imperiis ac poteſtatibus illã πολυποίκιλον σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Quam etiam apte, ad interpretanda difficilima ſacræ hiſtorię loca, ſanctorum Patrum ſcripta alleget, qualiter concordantiã Ethnicorũ Hiſtoricorũ cum Biblicis hiſtoriis ceu teſtes in medium producat, dum mundus incredulus interdum medias inter ſuas

fabel-

fabellas immotæ Dei veritati inſcius teſtimonium præbere cogitur. Adducit & lapidea monumenta, & ruinas magnarum vrbium, quæ ceu lapidei teſtes ipſa etiam lapidea corda, (nedum Spiritu Sancto regenerata) quin commoueant neceſſe eſt: qualia monumenta nonnulla etiam ipſemet ego in Oriente, Dei beneficio, conſpexi. Cernuntur enim ad hodiernũ diem Babylonis, Trojæ & Carthaginis ruinæ, & terræ ſanctæ: & in Ægypto rudera viſuntur cauernarũ Ioſephi, quas Turcę *Iſuff Beg Hambari*, id eſt, domini Ioſephi frumentarias cauernas vocant. Has autem mutationes & ruinas Eccleſiæ & mundi non caſu, ſed ob peccata eorum, & arcanis Dei iudiciis, præmiſſis primò longe antea per Prophetas certis prędictionibus accidiſſe, pulcerrimè author docet, & lectorem ad adhiben-

dam fidem venturis Dei prædictionibus nondum impletis, ſed certo implendis, ex collatione iam impletarum, mirifice hortatur. Quoties ergo ſacra Biblia leguntur, Chronologia hęc nō modo ſtudioſis, ſed etiam iis, qui ſibi Doctores eſſe videntur à latere eſſe poteſt. Nā inimitabili pene breuitate, nō modo ſummam à condito mundo ſacræ & profanæ hiſtorię proponit, ſed ex præcipuis tam ſacræ quam profanæ hiſtoriæ ſcriptoribus ſummi iudicij de ſummis rebus ceu quintam eſſentiam ex immenſo illo ſcriptorum mari feliciſſime extrahit, ad verum lapidem philoſophicum, nempe Chriſtum, deducendo lectorem, in quo omnes theſauri omnis cognitionis & hiſtoriæ reconditi. Ac vt breuiter dicam, Chronologia hæc loco multorum commentariorum in Biblia ſacra, quibus multi magis impe-

pediuntur, quam promouentur,
e poterit, præſertim politicis ho-
minibus,& circa rerum gubernacula
rſantibus,qui euoluendis multorũ
iptis vacare non poſſunt

Totus deniq;in hoc eſt author,vt
s in mundo verſantes doceat, non
pere ex mũdo,ſed ex Deo, vt in car-
e militantes non ſecundum carnem
ilitemus, ne terram ſcilicet con-
uirendo &tuendo armis illegitimis,
& contra præſcriptum ſummi noſtri
Imperatoris CHRISTI, cœlum a-
mittamus:ſed vt arma noſtra ſint va-
ida,&Epheſini militis armis armata,
quibus auertere queamus omnem
ſublimitatem &curioſitatẽ, quæ ex-
tollitur aduerſus cognitionem Dei,&
captiuam ducamus omnem cogita-
tionem ad obediendum CHRISTO
Regi noſtro,qui in legendis hiſtoriis
vnicus ſcopus noſter eſſe debet, ad
quem

quem omnes noſtræ cogitationes collimare debent. Atque eo nos deducit noſter Bucholcerus, vt cognito hoc per breui eius compendio facilius ſit futurus acceſſus ad immenſum illum Hiſtoricorum Oceanum; & tutior nauigatio: ne ſcilicet lector eligat lectu nō neceſſaria, & aureum illud irrecuperabile tempus legendi non neceſſariis conſumat, & neceſſaria vt cum fructu & iudicio legat. Generales enim primo hiſtoriæ & non ſpeciales voluendæ ſunt; ſicut & in omnibus aliis facultatibus, vt cum fructu quis proficiat, compendia generalia cognoſcat neceſſum eſt.

In his ergo excellit noſter Hiſtoricus Bucholcerus cum ſua Chronologia & Indice Chronologico: cum ſi Medullam Patrum Abrahami Sculteti, & Catalogum teſtium veritatis, Catholicumque Orthodoxum Caſ-

par

Theologicis rebus erit potes-
enim inſtructus , cum ſummis
ricis , cum ſummis Theologis
ferre & diſſerere licebit, & ſucceſ-
horis in particulares hiſtorias &
um ſcripta inſpicere, n[illegible] vt inte-
gantur (politicum enim hic in-
) ſed vt in iis, quæ tibi obſcuriora
atur, conſulantur: vt ſcilicet ſyl-
Hiſtoricorum & Patrum noſcere
s, etſi non omnes arbores parti-
im oculis conſpexeris, nedum
noueris, quod paucis contigit:
uo ligno magis ad ædificium Ec-
Chriſti tibi opus, eo vt hiſce du-

pturæ lectio, præmiſſa ſemper ard
ti precatione , & crucis aromatib
condita, optimi ſunt lucis S. ſcriptu
interpretes, præſertim talibus co
pendiis adiuti, &c.

L

LECTORI.

Scito, Lector, Abrahami Bucholceri ros Chronologicos hos eſſe:

Index Chronologicus.

Iſagoge Chronologica, in qua fundamenta ſua ſupputationis tradit.

Catalogus Conſulum Romanorum, ad intelligentiam ſcriptorum Ciceronis & aliorum vtiliſſimus.

Chronologia magna, hoc eſt, *ſupputatio annorum ab orbis conditi primordiis vſque ad exilium Iſraelitarum in Babylone, continua ſerie deducta.*

Deinde, in Indice hoc Chronologico tanda eſt ſignificatio quorũdam ſiglom; quæ ſunt

V.C.	*Vrbis condita.*
C.S.E.	*Cuius ſcripta exſtant.*
N.T.	*Nouum Teſtamentum.*
V.T.	*Vetus Teſtamentum.*
St.V.	*Stylo veteri.*
St.N.	*Stylo nouo.*

* Aſteriſcus dubitationis eſt index, ſignificat annum illum indefinitè poni, *id eſt*, ca illud tempus id eſſe factum, nec certam anconſignationem apud autores extare.

nni # CREATIO COELI — Anni

un- ET TERRÆ: ANGELO- ante

i RUM ET HOMINUM. Nat.

I. Chri-

ſtum.

ÆTATES patrum ante diluvium ex Geneſ. cap. 5. 3970.

ADAM vixit annos 930. A creatione Adam incipiunt præter Moſen hi Chronographi.

I. Paralipomenon liber primus, complectens annos 2930. ab Adamo condito ad mortẽ Davidis.

II. Ioſephus Iudæus in Antiquitatib. Iudaicis comprehendit hiſtoriam annorum 4037. (ut nos numeramus) ad annum Chriſti uſque 67.

III. Oroſius presbyter ad annum Chriſti 416. Mundi 4386.

IV. Sulpitius Severus ad annum Chriſti 400. Mundi 4370.

V. Beda ad annum Chriſti 725. Mundi 4695. Omittimus recentiores.

130 SETH Naſc. ætatis Adæ 130. vixit 912. 3841

Adam à nato Seth vixit annos 800. Gen. 5. Obſerva paria eſſe ſpacia à nato Seth, ad natum Iſaac: & ab Iſaac ad conceptum Baptiſtam utrinque 1919.

235 ENOS Naſcitur ætatis Seth 105. vixit 905. 3736

ENOS primus eſt patrum quos videre potuit Noha: cum quo vixit 84. an.

325 CAINAN Naſc. ætatis Enos 90. vixit 910. 3646

395 MAHALALEEL Naſc. ætatis Cainã 70 vixit 895. 3576

460 IARED Naſ. ætatis Mahalaleel 65. vixit 962. 3511

622 ENOCH Naſc. ætatis Iared 162. vixit 365.
687 MATHUSALEM Naſc. ætatis Enoch. 65. vixit 969.
874 LAMECH Naſ. ætatis Mathuſalem 187. vixit 777
930 ADAM MORITVR.
Cum Adamo vixit Seth an. 800: Enos 695: Cainan 605: Mahalaleel 535: Iared 470: Enoch 308: Mathuſalem 243: Lamech 56. Hinc ad diluvium 727. Ad mortem Chriſti 3074.
987 ENOCH, ſeptimus ab Adam, translatus eſt in cœlum, ætat. 365.
1042 SETH Mor. ætatis 912: A morte Adami 112.
1056 NOHA Naſ. ætatis Lamech 182. vixit 950.
1140 ENOS Mor. ætatis 905. vixit cum Patre ſuo Seth annos 807. cum Noha annos 84.
1235 CAINAN Mor. ætatis 910. Vidit omnes Patriarchas, Adamum annis 605: Noham 179.
1290 MAHALALEEL Mor. ætatis 895. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annos 535: Noham 234.
1422 IARED Mor. ætatis 962. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annis 470. Noham 366.
1536 Miniſterium Nohæ, & arcæ fabricatio. Gen. 6.
1556 IAPHET Naſ. ætatis Nohæ 500.
1559 SEM Naſ. ætatis Nohæ 503. vixit 600.
1651 LAMECH Mor. ætatis 777. Vidit omnes Patriarchas. Adamum an. 56.
1656 MATHUSALEM M. ætatis 969.
1657 DILVVIUM: & finis mundi ſeu ſeculi primi.
NOHA, ætatis 600 (plus minus completo) ingreditur in arcam die 17. menſis 2. Gen. 7.
1658 Noha egreſſus ex arca die 27. menſis 2. Gen. 8.
Annus primus ſeculi ſecundi.
1659 Ætates patrum poſt diluvium uſq; ad Abrahamum ex Gen. cap. 11.
ARPHAXAT Naſ. ætatis Sem 100. vixit annos 438.

94 Salah Naſ. ætatis Arphaxat 35. vixit annos 433. 2277

24 Eber (à quo Hebræi) Naſ. ætatis Salah 30 vixit ann. 464. Hinc ad vocationem Abrahæ 300. 2247

58 Peleg Naſ. ætatis Eber 34. vixit 239. annos. 2213

Extructio turris Babel: Confuſio linguarum: Diſperſio gentium, Gen. 10. 11.

Annus mundi ſecundi 101. Hinc ad natalem Abrahæ 191.

788. Regu Naſ. ætatis Peleg. 30. vixit annos 239. 2183

✱ REGNVM NIMRODI circa hæc tempora, Geneſ. 10.

Annus ſeculi ſecundi 131. ante Troiam conditam 700.

Hinc ad Ninum 120.

MONARCHIA PRIMA.

Quidam hinc ordiuntur Monarchiam mundi primam, videlicet Aſſyriorum, quæ Diodoro teſte duravit annis 1360. uſque ad mortem Sardanapali. Nos hinc ad Troiæ excidium numeramus 1000.

20 Serug Naſc. ætatis Regu 32. vixit an. 230. 2151

13 Belus II. Aſſyriorum Rex dictus Saturnus, annis 65. Euſ. Hinc ad Sardanapali interitum numerat Auguſtinus 1305: nos ad Cyri mortem 1600. ad Alexandri Magni Monarchiam 1800. Auguſti 2100. incluſ. 2118

0 IVBILÆUS 37. *à creatione.* 2121

Nahor avus Abrahæ Naſc. ætatis Serug 30. vixit ann. 148.

Hinc ad natum Abraham 99.

9 Tharah pater Abrahæ Naſ. ætatis Nahor 29. vixit annos 205. 2092

0 *REGNUM SICYONIORUM: Regum Catalogum vide apud Euſ. primus eſt Ægialeus ante natum Abraham 73.* 2091

2097 ARPHAXAT Mor. ætatis 438. Gen. 11. à diluvio an. 440. 18

2109 NATALIS IACOB. 18

ESAU & IACOB è Rebecca Naſc. æta. Iſaaci 60. Geneſ. 25.

Hinc ad natalem Auguſti Cæſ. 1800. Davidis 751.

2113 REGNVM ARGIVORVM, ab Inacho. Euſ. Hinc ad Cecropem & regnum Athenienſium 300. Euſ. 18

2124 ABRAHAM Mor. ætatis 175. Gen. 25. Sepelitur in Hebron. 18

Cum Abrahamo vixerunt: Noha an. 57. Sem, Salah & Eber 175. Peleg 48. Nahor 49. Thara 135. Arphaxat 148. Regu 78. Serug 101. Iſaac 75. Iacob. 15. Hic eſt annus 100. ex quo Abrahæ promiſſus eſt Chriſtus.

2127 SALAH Mor. ætat. 433. Iſaac habitat in Gerar, promittitur ei Chriſtus. 184

2149 Nuptiæ Eſau, Geneſ. 26. ducit autem duas uxores Iudith & Baſmath. 182

2159 SEM Mor. ætatis 600. Geneſ. 11. A morte Abrahæ 35. 181

Sem natus eſt anno ætatis Nohæ 503. & mortuus an. à diluvio 503.

Cum Sem vixerunt: Mathuſalem an. 97. Lamech 92. Noha 447. Arphaxat 438. Salah 433. Eber 435. Peleg & Regu 239. Serug 230. Nahor 148. Thara 205. Abraham 175. Iſaac 110. Iacob 50.

Hinc ad natum David 700. pleni.

2172 ISMAEL Mor. ætatis 137. Gen. 25. 179

2176 *OGYGES regnat ante Cyrum 1237. Ante primam Olympiada 1020. Euſeb. ex Africano libr. 10. cap. 3.* 179

2186 Scala Iacob, Gen. 28. ætatis Iacob 77. 178

2188 EBER Mor. ætatis 464. Gen. 11. à diviſa terra 430. 178

Nuptiæ

193 Nuptiæ Iacob, Geneſ. 29. ętatis Iacob 84. uxores 1778
Lea & Rachel filię Laban.

200 IVBILÆVS MVNDI 44. 1771
IOSEPH Naſc. Geneſ. 30. ætatis Iacob 91. vixit 110.
Hincad baptiſmum Chriſti 1800.
206 Lucta Iacob, Gen. 32. ætatis Iacob 97. & nata appellatio Iſrael. 1765
215 ✱ DINÆ ſtuprum circa hæc tempora, Gen. 34. & internecio civium Sichemorum ob ſtuprum. 1756
217 Ioſeph venditus ętatis 17. (Iacobi 108.) Gen. 37. 1754
227 Caſtitas Ioſephi abſtinentis ab hera, Carcer Ioſeph, Geneſ. 39. 1744
228 Ioſeph exponit ſomnium pincernæ & piſtoris, Geneſ. 40. 1743
29 ISAAC Morit. ætatis 180. Gen. 35. & ſepelitur in Hebron. 1742
Cum Iſaac vixit Serug anno uno, Thara 35. Abraham 75. Sara 37. Iſmael 123. Iacob 120. Arphaxat 48. Salah 78. Sem 110. Eber 139. Ioſeph 29.
30 Exaltatio Ioſeph ętatis 30. Gen. 41. Hic primum evehitur Abrahæ poſteritas. Hinc ad regnum Salomonis 700. Auguſti 1700. 1741
31 Primus annus fertilitatis ſeptennis in Ægypto, Geneſ. 41. 1740
9 Migratio Iacob in Ægyptum ętatis 130. Gen. 47. ætatis. Ioſeph 39. Medium inter vocationem Abrahę & inter exitum ex Ægypto: utrinque 215. 1732
6 IACOB Mor. ętatis 147. Gen. 47. Eſt à diluvio 600. à lucta Iacobi cum angelo, & nata appellatione Iſrael 50. à viſa ſcala cœleſti 70. ætat. Ioſeph 56. à nato Eber 532. Hinc ad Troię excidium 532. ad ſceptrum ablatum à Iuda per Herodem 1680. incluſ. 1715

2310 IOSEPH Mor. ętatis 110. regni ſui in Ægypto 80. G n. 50. Anni gloriæ ſexies ſuperarunt annos miſeriç Ioſephi: quia 13. fuerunt anni miſeriæ, 80. gloriæ. 16

Geneſis deſinit à morte Iacob 54. ab ejus deſcenſu in Ægyptum 71. à vendito Ioſeph 93. à diluvio 654. Hinc ad natum Moſen 63. mortem Samſonis 500. Romam conditam 910. natalem Auguſti Cæſ. 1600. incluſ.

2311 EXODVS Liber Moſis ſecundus incipit, complectens annos 144. 16

2333 LEVI filius Iacob Mor. ætatis 137. Exodi 6. 16

2370 AARON Naſc. hoc anno propè completo, Exodi 7. vixit annos 123. Num. 33. 16

NATALIS MOSIS.

2373 MOSES Naſc. hoc anno propè completo, Exodi 2. 7. Ex Amram & Iochebet, vixit annos 120. Deut. 34. 15

A vocatione Abrahæ 350. à quo Moſes eſt ſeptimus.

2374 MOSES exacto ætatis menſe tertio ex aquis extrahitur, Exodi 2. 15

2400 ✱ Hiſtoria Hiob an huc referenda ſit, incertum ęſt. 15

2401 IOSUA Naſc. à nato Ioſeph. 200. compl. vixit annos 110. 15

2412 *REGNVM Athenienſium incipit.* 15

Primus regnat Cecrops anno 50. Euſ. Hinc ad Cyrum 1000.

2414 MOSES exacto ętatis 40. occidit Ægyptium, & fugiens habitat annos 40. in Midian. Exodi 2. Actorum 7. 15

2415 CALEB naſcitur, Ioſ. 14. ſuperſtes cum Ioſua venit in terram promiſſam. 15

2440 *Diluvium Deucalionis, Euſ. à diluvio Nohæ 784. cujus numeri [illegible] obtinet conflagratio Sodomorum.* 15

IVBI-

150 IVBILÆVS 49. *& à creatione annus quinquies* 1521
490. à nato Abraham 501.

153 VOCATIO Moſis: Rubus ardens non conſu- 1518
mitur, Exodi 3. ætatis Moſis 80. Exodi 7.

Decem plagæ Ægypti, Exod. 7. 8. 9.
Veteres verſiculi memoriæ cauſa facti.
Prima rubens unda: ranarum plaga ſecunda:
Inde culex triſtis: poſt muſca nocentior iſtis:
Quinta pecus ſtravit: veſicas ſexta creavit:
Poſt ſequitur grando: poſt bruchus dente nefando:
Nona tegit Solem: primam necat ultima prolem.

54 EXITUS ISRAELIS ex Ægypto die 15. men- 1517
ſis 1. Exodi 14.

MOSES Dux populi Iſrael in deſerto annis 40.

Decalogi promulgatio, Exodi 19.

Hinc ad templum Salomonis 480. 3. Regum 6.

55 Tabernaculum arcæ fœderis in deſerto erectum & 1516
dedicatum eſt, anno 2. exitus ex Ægypto, die pri-
mo menſis primi. Nubes gloriæ Domini operuit
ac replevit tabernaculum, ut eſſet præſentiæ divi-
næ teſtimonium, Exodi 40.

Exodus deſinit die 1 menſis primi, an. 2. exitus.

LEVITICVS die 1. menſis 1 } incipiunt.
NVMERI die primo menſis 2 }

Exploratores reverſi è terra Canaan botrum miræ
magnitudinis reportant, in ligno pendentem,
Numeri 13.

88 *REGNVM TROIANVM cepit. Dardania* 1483
à Dardano condita: etſi prius etiam in illis locis fit
regnatum. Hinc ad Troiæ excidium 300. Eſtque hic
annus à regno Nimrodi 700.

193 DEVTERONOMIVM incipit die primo 1478
menſis undecimi, anno 40. exitus ex Ægypto.

Serpens æneus erigitur, Num. 21. Hinc ad Chriſtum
erectum in cruce 1511.

Balaam maledicturus Iſraeli, benedicit ei, Num.
22. 23.

AARON Mor. die 1. Menſis 5. ætatis 123. Numer. 20. 33.

Die 1. menſis 11. Moſes prælegit Iſraelitis Deuteronomium, Deut. 1.

MOSES Mor. ætatis 120. Sepelivitque eum Deus, &c. Deut. 34.

DEVTERONOMIVM & NVMERI } deſinunt.

2494 LIBER IOSVÆ incipit. 14

Iſraelitę tranſeunt Iordanem exiccatũ, die 10. menſis 1. Ioſua introducit Iſraelitas in terram promiſſam, Ioſ. 3. 4.

Manna ceſſavit die 15. menſis 1. Ioſ. 5.

Muri urbis Hiericho corruunt ad ſacrorum cornuum clangorem, populique Dei clamorem, Ioſ. 6.

2500 IVBILÆVS *à mundo condito 50.* 14

Partitio terræ, Ioſuę 14.

Initium Iubilęorum Moſis ſive Legis, Levit. 25.

Hinc ad Baptiſmum Chriſti 1500, id eſt, 30. Iubilęi.

2503 Præputia fructuum abijcienda triennio, Levit. 19. 14

2504 Fructus terræ promiſſę ſanctificati Domino, Levit. 19. Hinc ad reſurrectionem Chriſti 1500. 14

2505 Fructus terræ communes omnibus, Levit. 19. 14

2507 Primus annus Sabbatarius, quo ſcilicet quieſcebant agri Iſraelitarum, Levit. 25. 14

Seculum Cadmi, qui literas ex Phœnicia in Graeciam importavit. Euſeb.

Lucanus:

Phœnices primi, famæ ſi creditur, auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.

2511 IOSUA Mor. ętat. 110. Ioſuę 24. A morte Ioſeph 200. compl. Deſinit liber Ioſuæ. 14[illegible]

LIBER IVDICVM incipit.

2512 OTHONIEL II. Iudex Iſraelit. annos 40. Iud. 3. Hinc ad Cyrum 900. 14[illegible]

2550 Primus IVBILÆVS MOSIS *completus, Levit. 25.* 14[illegible]

EHUD

552 Ehud III. Iudex annos 80. Iud. 3. 1419
600 ✳ Hiſtoria de Micha & Levitę conjuge, an huc pertineat, incertum eſt, Iud. 19. 20. 21. 1371
IVBILÆVS MOSIS II.
632 Debora & Barak IIII. præſunt annos 40. Iud. 4. 5. 1339
672 Gedeon V. Iudex an. 40. Iud. 6. 1299
712 Abimelech VI. Iudex an. 3. Iud. 9. 1259
715 Thola VII. Iudex an. 23. Iud. 10. 1256
720 *Evander in Italiam venit, Dionyſ. Hinc ad Romam conditam 500.* 1251
730 Circa hoc tempus Ruth venit in Bethlehem, ex qua Boas genuit Obed, avum Davidis. 1241
35 *Seculum Herculis & Theſei.* 1236
Hercules Cacum interficit, Dionyſ.
Hinc ad Cyri Monarchiam 700.
38 Iair VIII. Iudex an. 22. Iud. 10. 1233
40 *Argonautarum expeditio in Colchiam, circa hoc tempus.* 1231
48 *Priamus Rex Troiæ an. 40. Archilochus.* 1223
A Sodomis incenſis 700 à regno Nini 840.
Hinc ad mortem Sardanapali 400. ad mortem Alexandri M. 900.
56 *Latinus regnat annis 35. à quo dicti LATINI Dionyſ. Hinc ad Romuli mortem 500. ad V. C. 464. Romuli natalem 444. Eſt à diluvio 1100.* 1215
50 Iephte IX. Iudex ann. 6. Iud. 12. Hinc ad natalem Davidis 100. 1212
56 Abessan X. Iudex an. 7. Iud. 12. 1205
71 *Agamemnon Mycenis regnat annis 18. Clem.* 1200
73 Elon XI. Iudex an. 10. Iud. 12. 1198
79 *BELLI TROIANI annus primus.* 1192
83 Abdon XII. Iudex an. 8. Iud. 12. 1188
88 *Troia excidium, ante Romam conditam 432. Dionyſ. à condita turri Babylon. 1030. excidio Sodomorum 740. Hinc ad Olympiadas 408. natalem Auguſt* 1183

1121. mortem Iulij 1140. Hic annus eſt ipſum Medium inter diluvium & inter cladem Craſſianam, quam acceperunt Romani à Parthis occiſo Craſſo: anno V. C. 700. utrinque ſunt 1131.

2789 *Trojani in Siciliam navigant, Dionyſ.* 11

2790 *Æneas in Italiam venit. Lavinium conditum: Ante urbem conditam 425.* 11

2791 SAMSON XIII. Iudex an. 20. Iud. 16. Hinc ad natum Davidem 70. ad ejus regnum 100. 11

Latinus ſocer Æneæ occumbit in prælio.

Æneas regnat annis 3. Dionyſ. ante V. C. 429.

2793 *Anchiſes pater Æneæ Mor. Dionyſ. ante V. C. 427.* 11

2794 *Æneas occiſus in prælio, ante Romam conditam 426. Hinc ad Monarchiam Iulij Cæſaris 1130.* 11

2795 *Aſcanius Æneæ filius Secundus Latinorum Rex an. 38. Dionyſ. ante V. C. 425.* 11

2810 SAMSON moritur, oppreſſus mole domus à ſe dirutę, qua & 3000. Philiſtini epulãtes perierunt. Plures interemit moriens, quàm antea vivens interfecerat, Iud. 16. 11

Deſinit liber Iudicum: à morte Ioſuæ 300. Ioſephi 500. Hinc ad natalem Davidis 50. Auguſti Cæſaris 1100. ad captivitatem Babylonicam 555. Obſerva, à morte Samſonis ad Natalem Davidis 50. à regno Samſonis ad regnum Davidis 100.

2811 Primus Samuelis, aliàs I. Regum incipit. 11

ELI ſummus Sacerdos regnat an. 40. 1. Sam. 4.

2814 SAMUEL naſcitur anno 4. Eli, Cedrenus, à diluvio 1157. Hinc ad N. C. totidem. 11

2832 *Aſcanius Æneæ f. moritur à morte patris 38. ab excidio Troiæ 44. Dionyſ.* 11

2833 *Silvius frater Aſcanij III. rex Latinorum an. 29. Dionyſ. ante V. C. 387.* 11

2850 IVBILÆVS MVNDI *57. Moſis 7.* 11

Arca Domini capta à Philiſtinis. Eli Mor. ętatis 98. 1. Sam. 4.

REGNVM SAMVELIS circa hujus anni finem cæpit:

cæpit: à nato Abraham 901. Ioſeph 650. ab exitu ex Ægypto 397. à partitione terrę 350.

51 Samuel cum Saule an. 40. Actor. 13. 1120

Arca fœderis menſe ſeptimo pòſt, quàm capta fuerat, rediit ad Iſraelitas, 1. Sam. 6.

60 David natus à morte Ioſuę 350. Ioſephi 550. ab exitu ex Ægypto 406. 1111

92 *Æneas Silvius IV. Latinorum rex an. 31. Dionyſ. ante V. C. 358.* 1109

68 *Reditus Heraclidarum ſive poſterorum Herculis in Peloponneſum: Ab excidio Troiæ 80. Thucyd. Hinc ad primam Olympiadem 328. Diod. & Eratoſt.* 1103

70 Philiſtini orante Samuele fulminib. proſternuntur, 1. Sam. 7. 1101

81 ✶ Circa hæc tempora Iſraelitę petierunt regẽ ſpreto Rege Deo: Samuel exponit Iſraelitis Ius Regis, 1. Sam. 8. 1090

REGNVM SAVLIS.

Saul quærens aſinas patris ſui invenit regnũ, Vngitur à Samuele in Regẽ, & incipit prophetare cũ aliis, 1. Sam. 9. 10. ſiſtitur populo in Mizpat ut Rex Iſraelis, 1. Sam. 10.

82 Nahas Ammonitarum Rex civibus Iabes Gilead ſalutem promittit oculi dextri jactura. Saul cæſis Ammonitis inclareſcit & denuò confirmatur in regno, 1. Sam. 11. 1089

Valedictio Samuelis, 1. Sam. 12. Eſt hic annus ætatis Sam. circiter 68. hinc ad ejus obitum 7.

83 ✶ Rejectio Saulis, 1. Sam. 13. 14. 15. 1088

✶ Vnctio prima Davidis domi paternæ in Bethlehem, 1. Sam. 16.

84 ✶ Monomachia Davidis & Goliath, 1. Sam. 17. Hinc ad mortem Chriſti vincentis Diabolum 1120 1087

85 Mephiboseth filius Ionathæ & nepos Saulis Naſc. 2. Sam. 4. 1086

89 ✶ Samuel Mor. ętatis 75. circiter, 1. Sam. 25. 28. 1082

Saul

Templum Dei Hieroſolymis magna celel
& gaudio dedicatur anno 11 regni Salom.
fundamentis ſeptimo compl. menſe 7. Eth
Sequenti menſe Bul. confectum eſt cum o
utenſilibus, 3. Reg. 6. 2. Paralip. 5.

Arca fœderis transfertur in templum: nubes
Domini replet templum, ut vix poſſint à
dotibus ſacrificiorum ceremoniæ ſeu ritus
niſtrari ac perfici. Salomon ardentiſſimi
Deo gratias agit, ejuſq; miſericordiam ſi
implorat, 3. Reg. 8 2. Par. 6. Diſtat hæc d
tio ab erecto & dedicato tabernaculo in
to, annis 487.

REGIA SALOMONI

Regia domus Salomonis extrui cœpta. Perf
ſpacio annorum 13. 3. Reg. 7. Hinc ad R
conditam 280: Alexandri M. Monarchi
Auguſti 1000. ad excidium Ieruſalem 10
hic an. ætat. Sal. 30. circiter: à regno Davi
compl. morte Ioſephi 630. Ioſuæ 430.

2944 *Alba Silvius VI. rex Latinorum an. 39. Dio
ſeb. ante V. C. 276.*

2953 Regia Salomonis abſoluta eſt anno 20. à c
templo, 3. Reg. 9.

Ab exitu ex Ægyp. 500. Hinc ad priorem
tionem templi & urbis Ieruſalem ſub Ne
nezare 412. ad poſteriorem ſub Veſpaſian
ad Chriſti aſcenſionem in cœlum 1050.

2954 Deus ſecundò apparuit Salomoni cum abſ
utramq; domum, Domini & ſuam: mag
que promiſſis cohortatus eſt eum ad ſecta
tris pietatem, 3. Reg. 9.

Poſt hæc tempora Regina Auſtri adijt Salon
ejus ſapientiam audituia, 3. Reg. 10.

2969 Salomon amoribus victus colit Idola.

2970 Salomon moritur, 3. Reg. 11. Hinc ad ec

C

Chriſtum 1000. (de quo in Iſagoge) ad V. C. 250. natum Romulum 231. ad Regnum Alexandri Magni 666. ad imperium Veſpaſiani & excidium Hieroſolymorum 1070.

971 Diſtractio regni Salomonis. 1000

Decem tribus Iſrael Regem ſibi conſtituunt Ieroboamum: idq; dicitur regnum Iſrael: quod duravit an. 262.

Duæ reliquæ tribus, Iuda & Benjamin, Regem creant Roboamum: idque nominatur regnum Iuda: quod duravit an. 395.

Roboam I. rex Iuda, filius Salomonis, ann. 17. 3. Reg. 14. Hic patri in regno, non in ſapientia, ſucceſſit: quia ſpreto ſeniorum conſilio, de ſententia juvenum, aggravat onera publica, 3. Regum 12.

Ieroboam I. rex Iſrael, an. 22. 3. Reg. 14. Hic in novo regno excogitata nova religione, & cultibus idolatricis, inſtituit feſtum, quod celebratur die 15. menſ. 8. Altare ſcinditur ad Prophetæ comminationem: Regis manus exareſcit: ſed precante Propheta reſtituitur. 3. Reg 12. 13.

73 Iſraelitæ triennio ambulant in via Davidis: neglectis Ieroboami idolis, 2. Par. 11. 998

74 Iſraelitarum APOSTASIA à Deo. 2. Par. 11. Hinc ad obſidionem Ieruſalem 390. Ezech. 4. 997

75 Prima direptio templi Salom. 3. Reg. 14. à condito templo 42. dedicato 34. 996

83 *Capetus rex Latinorum VII. poſt Æneam regnavit an. 26. Dionyſ. & Euſeb. ante V. C. 237.* 988

87 Roboam rex Iuda Mor. 3. Reg. 14. 984

88 **Abia** II. rex Iuda an. 3. 3. Reg. 15. 983

91 **Assa** III. rex Iuda an 41. 3. Reg. 15. 980

92 **Ieroboam** rex Iſrael Mor. percuſſus à Deo, 2. Paral. 13. 979

Nadab rex Iſrael annos 2. (incoatis) 3. Reg. 15

93 **Nadab** II. rex Iſrael filius Ieroboam occiſus 978

Tota poſteritas impij regis Ieroboami à Baaſa extirpatur 3. Reg. 15.

BAASA III. rex Iſrael an. 24. 3. Reg. 15.

3000 IVBILÆUS MOSIS 10. *Mundi conditi 60.* 97

Concurrunt hic, 60. Iubilæus & 60. annus à dedicato templo Salom. item 10. Iubilæus Moſis, & 10. annus regni Aſſa.

ELIAS Propheta circa hæc tempora natus.

Homerus Poetarum parens, floruit.

3004 Numeroſiſſimus Æthiopum exercitus funditur, non tam armis, quam piis precibus Regis Aſſa (circa hujus anni finem: aut ſequentis principium) 2. Paral. 14. ante mortem Chriſti 1000. 96

3005 Idola ejecta è terra Iuda anno 15. Aſſa: menſe 3. 2. Paral. 15. 96

3009 *Capys rex VIII. Latinor. an. 28. Dionyſ. ante V.C. 311. Hinc ad natalem Auguſti Cæſ. 900.* 96

3016 BAASA moritur anno 26. regis Aſſa. 95

ELLA IIII. rex Iſrael an. 2. 3. Reg. 16.

Hactenus nobiſcum cõcordat Gerardus Mercator in hiſtoria ſacra & annorum mũdi ſupputatione uſque ad annum 26. Regis Aſſa, quo in Iſrael regnare cepit Ella.

3017 ELLA occiſus, 3. Reg. 16. & deleta domus Baaſę. 95

ZIMRI V. rex Iſrael diebus 7. 3. Reg. 16.

AMRI VI. rex Iſrael an. 12. 3. Reg. 16. ſex in Thirza, ſex in Samaria.

3021 SAMARIA Metropolis reg. Iſraelitici condita, 3. Reg. 16. Hinc ad Romam conditam 200. 95

3028 AMRI rex Iſrael Mor. & primus ſepelitur in urbe Samaria à ſe condita. Hinc ad mortem Iulij Cæſaris 900. 94

ACHAB VII. rex Iſrael an. 22. 3. Reg. 16. ſuperavit impietate omnes ante ſe Reges.

3029 ASSA ægrotat ex pedũ doloribus, nec quærit Dominum, ſed Medicos, 2. Paral. 16. 94

ASSA

[redacted]

ı rex Iuda Mor. vidit 7. Reges Iſraeliticos ſuo 940
npore.

.PHAT IIII. rex Iuda an. 25. 3. Reg. 22.

tio Eccleſiarum ſub Ioſaphat, 2. Paral. 17. 938

Æ PROPHETÆ Miniſterium. 934

Silvius rex IX. Latinorum an. 13. Dionyſ. an- V. C. 183.

ames trienniј & 6. menſium, 3. Reg. 17. Lucæ 933
Iacob. 5. Diſtat hęc fames ab ea, quæ fuit tem- re Ioſeph in Ægypto, annis 800.

AS mactat Baalitas, 3. Reg. 18. 930
ad excidium Hieroſolymorũ, vbi gladio Ve ſiani mactati ſunt Iudæi hoſtes Chriſti, 1000.

jejunat diebus 40. 3. Reg. 19. 929

HADAD rex Syriæ victus ab Achab. 3. Re m 20. 928

iterum victi ab Iſraelitis. 3. Reg. 22. 927
nnij induciæ inter Syros & Iſraelitas.

Vinea Naboth occupata ab Achab. 926

IOTH interfectus. 3. Reg. 21.

m Achab cum Syris poſt trienniij pacem. Im- 924
s Achab ſagitta ictus perit: canes ſanguinem ex curru defluentem lambunt. 3. Reg. 22.

REGVM incipit.

HOZIAS, al. Ahaſias VIII. rex Iſrael anni. 2. Reg. 1.

igne cœleſti perdit legatos Ochozię, an. 1000. 923
oſt delctos igne cœleſti Sodomitas. Ochozias lor. 4. Reg. 1.

AM IX. rex Iſrael ann. 12. 4. Reg. 3. frater haſiæ.

ILÆVS MOSIS 11. *Mundi 61.* 921
Elias putatur tranſlatus in cœlum, al. 3056.

SÆI ſeculum.

rius Silvius rex X. Latinorum ann. 8. ante V. C. 70.

AM V. rex Iuda an. 8. 4. Reg. 8. filius Ioſaphat. 919

3055 IOSAPHAT rex Iuda Mor. ætat. anno 60.
3056 IORAM fratres ſuos occidit: ideo Elias (ſive T
bites ſive alius) Propheta per epiſtolam cum
jurgat, 2. Paral. 21. Quidam ad hæc tempor
ferunt Eliæ translationem. Ea ratione huc p
nerent plæræq; hiſtoriæ Eliſæi Prophetæ, de
bus 4 Reg. 2 3. 4. 5. Eſt à diluvio 1400.
3058. OCHOZIAS VI. rex Iuda an. 1. 4. Reg. 8.
IOAS filius Ochoziæ Regis Iuda naſcitur: &
ſeptem annorum cum regnare inciperet, 4.
11. 12.
*Agrippa Silvius rex XI. Latinorum an. 41. Di
ante V. C. 162.*
3059 IORAM rex Iuda ætatis 40. ſæviſſimis inteſtino
tormentis moritur juxta Eliæ vaticinium. 2
ral. 21.
OCHOZIAS rex Iuda ætatis 23. occiditur, 4.
gum 8.
IORAM rex Iſrael ſagitta percuſſus periit, 4. R
IESABEL regina & uxor Achab de feneſtra p
pitatur & laceratur à canibus, 4. Reg 9.
ATHALIA tyrannice regnat in Iuda annis 7
coatis, 4. Reg. 11. 10. reg. VII.
IEHU X. rex Iſrael ann. 28. 4. Reg. 10.
Domus Achab deletur à Iehu. 4 Reg. 10.
3060 *Homerus Poetarum Princeps, mortuus anno ab ex
Troia 272. ante V.C. 160. Solinus (à nato Da
200) alij aliter.*
3065 Athalia interfecta tyrannidis anno 7.
IOAS VIII. rex Iuda an. 40. 4. Reg. 11. 12.
3086 IEHU rex Iſrael Mor. 4. Reg. 13.
3087 IOACHAS XI. rex Iſrael an. 17. 4. Regum 13.
us Iehu.
IOAS templum inſtaurat, 4. Reg. 12. anno regi
ætat. 30.
Lycurgi ſeculum, qui tulit leges Lacedæmoniis.
3093 ✱ IOIADA ſummus Sacerdos ætat. 130. Mo
Paral. 24. *Alla*

ladius XII. rex Latinorum ann. 19. qui & Are- 872
mulus. Dionyſ. fulmine extinctus.
BILÆVS *Moſ. 12. Mundi 62.* 871
ı deſignatur rex Iſrael, vivo adhuc patre, cũ quo 870
regnavit 3. ſolus 16. 4. Reg. 13.
rtyrium Zachariæ filij Iojadę. &c. 2. Par. 24. 868
ACHAS rex Iſrael Mor.
ırex Iuda interfectus, 4. Reg. 12. 867
AS XII. rex Iſrael an. 16. 4. Reg. 13. filius Ioa-
chaz.
LISÆUS Propheta Mor. 4. Reg. 13.
ortuus homo reviviſcit contactu oſſium Eliſęi, 4.
Reg. 13. Hinc ad Chriſti mortem 900.
MASIAS IX. rex Iuda an. 29. 4. Reg. 14. filius 866
Ioas.
ventinus ante V.C. 102. XIII. Latinorũ Rex an. 37. 853
ROBOAM XIII. rex Iſrael an. 41. 4. Reg. 14. 852
ONAS Propheta floret. 4. Reg. 14.
ZIAS rex Iuda naſcitur, qui erat 16. annorum
cum regnare inciperet anno 27. Ieroboami Re-
gis Iſraelitici 4. Reg. 15.
maſias rex Iuda occiſus, æta. 54. 4. Reg. 14. 838
terregnum annorum 11. ſub Vzia. 837
ZIAS X. rex Iuda an. 52. 4. Reg. 15. 826
ARDANAPALUS ultimus rex Aſſyriorum 823
perit ſuccenſa à ſe regia. Vixit & periit ut Sodomi-
ta. Eſtq; hic annus à conflagratione Sodomorũ 1100.
à capta & exciſa Troia 360. Hinc ad Alexandri
Magni mortem 500. ad regnum Nabugdonoſoris
200. Monarchiam Iulij 777.
egnum Aſſyriorum trãsfertur ad Medos, cum du-
raſſet an. 1360. Diodor.
VBILÆVS Moſis 13. *Mundi 63. Oſeas & A-* 821
mos prophetant.
rocas XIV. rex Latinorum ann. 23. Dionyſ. ante V. 816
C. 65.
roboam rex Iſrael Mor. 4. Reg. 14. 812

REGNVM Macedonum incipit, in quo pr... regnavit Caranus. Pauſan. Plutarch. Euſ. (incluſivè) ad mortem Alexandri Magni 4... regni Macedonici finem 646.

3178 *Amulius XV. rex Latinorum an. 42. Dionyſ. an... ſ. 42. expulſo Numitore fratre.*

3182 ZACHARIAS XIIII. rex Iſrael menſ. 6. 4... gum 15.

3183 SELLUM XV. rex Iſrael menſe 1. 4. Reg. 15. Zacharias à Sellum occiſus.

MANAHEM XVI. rex Iſrael an. 10. 4. Re...

3190 ESAIAS Propheta claret.

3193 MANAHEM rex Iſrael Mor. 4. Reg. 15.

3194 PEKAIA XVII. rex Iſrael an. 2. 4. Reg. 15.

3195 *Heſiodi ſeculum. Solinus ſcribit eum in auſpiciis... Olympiadis obiiſſe, alij aliter.*

3196 VZIAS rex Iuda Mor. Pekaia rex Iſrael occiſ...

PEKA XVIII. rex Iſrael an. 20. 4. Reg. 15.

Eſaias videt Dominum in gloria, Eſa. 6.

OLYMPIADES incipiunt, vide Iſagog... Olympias prima celebratur in eſtate.

3197 IOATHAM XI. rex Iuda ann. 16. 4. Re. 15. Vziæ.

3200 IVBILÆVS MVNDI 64. *Moſis ... lymp. 2.*

MICHEAS & IOEL Prophetæ claren... qui etiam Abdiam Prophetam in hæc te... reijciunt.

RES ROMANÆ IN-CIPIUNT.

Romulus & Remus concepti anno 1. Olymp. 2. ... Romulo, alij ad ſeq. an.

3201 *Romulus & Remus nati, die 21. Ægyptij menſis... Plut.*

Dionyſius, Livius, Florus, Velleius, Eutropius, ... Plinius Secundus de viris illuſtribus, Zon...

alij Romanæ hiſtoriæ ſcriptores incipiunt.

01 EZECHIAS rex Iuda naſcitur. 769
11 IOTHAM rex Iuda Mor. 759
ACHAS XII. rex Iuda an. 16. 4. Reg. 16.
13 ✱ Vaticinium Eſaię 7. de Immanuele. 758
16 PEKA rex Iſrael occiſus ab Oſea, qui poſtea regnavit in Iſrael. 755
19 *Hinc numerat VARRO annos Romæ condita. Eius ſuppuatationem ſequuntur Cicero, Plinius, Cornelius Tacitus, Dio, Cenſorinus & alij. Dionyſius autem, Solinus, & tabula Capitolina, numerant annos Romæ conditæ à ſequenti: quam ſupputationem nos ſequimur.* 752
10 *Olymp. 7. ROMA condita die 21. April. Romulus regnat an. 37. Primus annus V. C.* 751
13 *V. C. 4. Romani puellas Sabinas rapiunt, 18. Auguſti. Plutarch. Dionyſ.* 748
4 OSEAS ult. rex Iſrael an. 9. 4. Reg. 17. 747
Hinc ad Monarchiam Iulij Cęſaris 700.

NABONASSARIS
AERA.

Anni Nabonaſſaris ſive Salmanaſſaris, quos Ptolemęus numerat, circa hujus anni finem initium ſumunt.

7 EZECHIAS XIII. rex Iuda an. 29. 4. Reg. 18. 744
8 Celeberrimum Paſcha ſub Ezechia, 2. Paral. 29. 743
Tempus medium inter primum Paſcha Moſis & Chriſti, utrinque diſtans annis 775.
Serpens ęneus confringitur, 4. Reg. 10.
9 *Bellum Meſſenium, an. 20, Pauſan.* 742
0 SAMARIA obſidetur à Salmanaſſare, anno 4. Ezechiæ & 7. Oſeæ, 4. Regum 17. conditę Samariæ anno 210. 741
2 *Olymp. 10. V. C. 13.* 739
Finis regni Iſrael, quod duravit à morte Salomonis annis 262.

Decem tribus Iſrael abductæ in Aſſyrios, 4. Reg. 17 ab exitu ex Ægypto 779.

Samariæ capta à Salmanaſſare: cōditæ Samariæ anno 212.

Tobias abductus in Medos, Tob. 1.

Religio Samaritana cœpit.

Hinc ad captivitatem Babylonicam 133.

3233 ✱ NAHUM Propheta floruiſſe putatur. 73

3235 Sennacherib IV. rex in Aſſyria regnat an. 7. 73

3240 Sennacherib obſidione cingit urbem Ieruſalem. 73

Angelus Domini perdit Aſſyriorū 185000. 4. Reg. 18. Eſa. 37.

Ezechiæ morbus: Solis regreſſus: & vitæ Ezechiæ prorogatio, 4. Reg 20. Eſa. 38.

3241 TOBIÆ hiſtoria incipit: & Sennacherib interficitur à filiis, Tob. 1. 73

3248 *Pugna ad Ithomen, qua finitum eſt bellum Meſſenium. Pauſan.* 72

2350 IVBILÆVS MOSIS 15. *Mundi 65.* 72

Mardocempadus in Aſſyria regnat.

3255 Ezechias rex Iuda Mor. ætat. 54. 71

3256 Manasse XIII. rex Iuda an. 55. 4. Reg. 21. 71

Romulus Roman. rex Mor. ætat. 55. die 7. Iulij. V. C. 37. A diluvio 1600. regno Latini 540.

HERODOTI hiſtoria (continua) incipit, præterquam quod ſuperiora recitat.

Gyges in Lydia regnat.

3258 *V. C. 39. Numa II. rex Roman. an. 43.* 71

3300 IVBILÆVS mundi 66. *Moſis 16.* 6

Olymp. 27. V. C. 81.

✱ ABACVC Propheta floruiſſe putatur. Alij cū in captivitatis Babylonicæ tempora reijciunt.

Numa Rom. rex Mor. ætatis 81.

3301 *V. C. 82. Tullus Hoſtilius 3. rex Rom. an. 32.* 6

3304 Iosias rex Iuda N. 4. Reg. 22. 2. Paral. 34. 6

3311 Ammon XIIII. rex Iuda an. 2. 4. Reg. 21. 6

3313 Iosias XV. rex Iuda an. 31. 4. Reg. 21. 6

Cypſelus

pſilus Corinthi exercet tyrannidem, Euſeb. Hinc ad Cyri regnum 100. ad primum conſulatum Iulij 600.

.REMIAS prophetare ac docere cœpit, 13. Io- 646
ſię. Prophetavit an. 41.

ac initium ſumunt 40. anni peccatorum domus
Iuda, de quibus Ezech. cap. 4.

ber Legis reperitur in templo. Ara in Bethel con- 641
fringitur: cultus Dei reſtituitur, deſtructis idolis,
4. Reg. 22.

lebre Paſcha ſub Ioſia, 2. Reg. 23. 2. Par. 35. al. 640
ad præced.

SOPHONIAS prophetat.

mp. 35. V. C. 113. 639

ales Mileſius Philoſophus Naſc. Laert.

llus Hoſtilius Rom. rex fulmine ictus, Dionyſ.

C. 114. Ancus Martius Rom. rex 4. an. 24. 638

ABDIAS Propheta his temporib. vixiſſe pu- 631
tatur. Alij eum in ſuperiorem Mundi centenari-
um 3240. conferunt, & forte rectius.

as rex Iuda perit in prælio, 4. Reg. 23. Ier. 46. & 628
Herodot. Mors Cyri & Ioſiæ diſtant annis 100.

ACHAS XVI. rex Iuda menſ. 3. 4. Reg. 23. 627

IAKIM XVII. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 23.

EBUCADNEZAR ſeu Nabugdonoſor rex Aſ- 624
ſyr. an. 44.

ber Ieremiæ comburitur à Rege Iojakim. Iere- 623
miæ 36.

Draconis leges ſcriptæ circa hoc tempus.

'BILÆUS Moſis 17. *Mundi 67.* 621

bucadnezar Iudęam deditione capit. 620

iakim rex Iuda renuens regi Babylonico pendere 617
tributa, abducitur vinctus duabus catenis in Ba
bylonem, ubi ſepelitur ſepultura aſini, id quod
Ieremias prędixerat. Hic eſt qui Ieremię librum
in ignem conjecerat, 2. Paral. 36. Ierem. 22.

CHONIAS XVIII. rex Iuda menſ. 3. d. 10. 4.
Reg. 24.

TRANSMIGRATIO I
CHONIÆ in Babylonem: ab exit
ex Ægypto 901.

DANIELIS Liber incipit.
Daniel abductus cum Iojakim Babylonem.
ZEDECHIAS ult. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 24.
pit ante anni finem.
3355 ✱ Daniel & ejus ſocij triēnio diſcunt literas &
guam Chaldaicam, Dan. 1.
3356 *Ancus Martius Rom. rex, Mor. à morte Romul*
3357 *V. C. 138. Tarquinius Priſcus V. Rom. rex an. 3*
3358 HANANIAS Pſeudopropheta Mor. menſ. 7. q
ei Ieremias menſe 5. prædixerat, Ier. 28.
Daniel & ejus ſocij ſiſtuntur regi Nabugdono
Dan. 1.
3359 EZECHIEL prophetare cœpit, anno 5. t
migrationis Iechoniæ, die 5. menſ. 4. ann
(ætat.) Ezech. 1.
3360 De hoc anno Ezechiel cap. 8. 9. 10. Cap. 9. jube
ſignari litera Ebraica Thau, quotquot geme
ac dolerent propter abominationes in urbe I
ſalem.
3361 De hoc anno Ezechiel cap. 20. 21.
3363 Obſidio urbis Ieruſalem die 10. menſ. 10. 4. Re
Hinc ad bellum civile Pompeianum 560.
3364 ✱ Olymp. 43. Ieremias carceri includitur, Ie
Hoc anno finiuntur 390. anni Ezechielis, c
3365 Deſolatio templi & urbis Ieruſalem. Hinc ad
dium poſtremum templi Ieruſalem 676. ad
narchiam Iulij 560. ad reditū Eſræ in Ieruſ
150. ad conditum templum ſecundum 87.
CAPTIVITAS BABYLONICA a
rum 70. Ier. 25. 29. 41. 52. Et 4. Reg. 25.
Chaldæi urbem Ieruſalem invaſēre die 9. men
Ierem. 39.
Templum conflagravit die 10. menſ. 5. Ier. 52.
an.

an. 431. menſ. 3. circiter.

Hic fuit finis regni Iuda, quod duravit ab obitu Salomonis 395. Eſt annus à diluvio 1709. natali Abrahæ 1416. eius vocatione 1342. incenſis Sodomis 1317. exitu ex Ægypt. 912. morte Moſis 872. partitione terræ 865. excidio Troiæ 577. regno Samuelis & capta arca 515. nato Davide 505. eo mortuo 435. à dedicato hoc templo Salom. 424. à completa regia Salom. 412. capta Samaria 133. prædicatione Ieremiæ 41. Ezechielis 7. ab V. C. 146.

Ieremias ab Aſſyriis ex carcere dimittitur, & libertate donatur, Ieremiæ 39.

Sedechiæ regi eruuntur oculi, cum prius vidiſſet filios ſuos mactari, Ieremiæ 39.

Gedalia occiſus menſe 7. Ieremiæ 41.

Reliquiæ Iudæorum abductæ in Babel, Ier. 52. 602

Propagatio doctrinæ Eccleſiæ in Babylone.

Daniel exponit ſomnium Nebucadnezaris de Coloſſo, &c. Dan. 2. Ioſeph. 603

Ezechieli monſtratur templum typicum, Ezechielis 40. 593

Solon fert leges Athenienſibus, Laert.

Eclipſis Solis prædicta à Thalete, Plin. l. 2. c. 12. 584

Nebucadnezar rex Babylonis Mor. 582

EVILMERODACH regnat in Babylone ann. 28. circiter.

IECHONIAS rex Iuda exaltatur die 25. menſe 12. Ierem. 52. Sed 4. Regum 25. exprimitur dies 27. menſ. 12. A regno Davidis 500.

Libri Regum deſinunt.

4 *Tarquinius Priſcus Rom. rex occiſus: à morte Æneæ 600.* 577

5 *V. C. 176. Servius Tullius VI. Rom. rex ann. 44.* 576

10 IVBILÆVS MVNDI 68. *Moſis 18. Olymp. 52. V. C. 181.* 571

Hic Iubilæus eſt ipſum medium captivitatis Babylo-

nicę, id eſt, annus 25. qui menſe 4. aut 5. completur.

PHALARIS TYRANNVS.

Circa hæc tempora vixit Phalaris Siciliæ Tyrãnus crudeliſſimus, qui ſontes incluſit bovi æreo, ut dum ſubmiſſo igni torrerentur, inſtar boum clamarent. Hũc æreum taurum fabricaverat Perillus faber ærarius, eumq́; Tyranno tradiderat. Phalaris artificem illum primo omnium tauro, quem aliis elaboraverat, intruſit & vivum cremavit.

———— pœna non juſtior ulla eſt,
Quàm necis artifices arte perire ſua.

Hiſtoria ESTHER ab aliquib. ad hęc tempora refertur: alij aliter.

Hoc ſeculo floruerunt ſeptem ſapientes in Græcia: item Pythagoras, Phocylides, Epicharmus, Anaximander, Anacreon Lyricus, Arion Muſicus, Steſichorus Poeta, Phalaris Siciliæ tyrannus.

3406 *Ludi Compitalitij primum facti V. C. 187.* 56

Eodem anno Servius Tullius primus cenſum egit, & LVSTRVM primum fecit: Goltzius.

3407 *ÆSOPVS fabularum autor interemptus à Delphis, Euſeb. Suid. Olymp. 54.* 56

3408 *Piſiſtratus urbe Athenarum pellitur. Euſeb. Sigonius refert ad annum ſequentem.* 56

3411 *LVSTRVM ſecundum Romæ factum. Goltz.* 56

3412 *Crœſus ultimus Lydorum rex regnat an. 14. Herod. Olymp. 55.* 55

3413 REGNVM CYRI. 55

Cyrus Aſtyagen, qui fuit rex ditiſſimus, capit. Herod. & Iuſt.

Cyrus regnavit an. 30. Cic. Herod.

Annus captivitatis Babylonicæ 49.

3414 *Niglоſſor regnat an. 4. Beroſus. Ioſephus habet 40. errore manifeſto. Ioſephus lib. 10. cap. 13. Nigloſſorem vocat filium Evilmerodachi. Beroſus non item.* 55

Cyaxares filius Aſtyagis, quem Daniel nominat Darium

um Medum filium Abaſueri, cum Cyro regnare cepit in Media annis 20. ante captum Babylonem.

Piſiſtratus redit Athenas. Sigonius.

417 Circa hoc tempus Zerobabel primus Iudæorum dux poſt reditum ex Babel naſcitur, ante finem captivitatis Babylonicæ anno 17. Philo Annij. 554

Laboſardach filius Nigloſſoris regnavit 9. menſib. Ioſeph. & Beroſus.

418 BALTHASAR in Babylone regnat annis 17. Ioſephus ex Beroſo. 553

Hunc nominat Ioſephus Nabonidum: Herodotus Labynitum.

419 V.C. 200. Viſio Danielis de 4. beſtiis, id eſt, Monarchiis cap. 7. 552

Piſiſtratus Athenis regnat, Olymp. 56. an. 4. Pauſ. lib. 2. Eſt medium inter coronationem Salom. & natalem Auguſti Cæſaris. Vtrinque anni 490.

Crœſus adverſus Cyrum bellum gerit. Euſeb.

Amyntas IX. rex Maced. an. 50.

21 Viſio Danielis de ariete feriente hircũ, cap. 8. Hinc ad Alexandri Magni natalem 195. ad regnũ 215. ad ejus Monarchiam 220. 550

24 *Olymp. 58. Solon moritur anno 2. Piſiſtrati regnantis. Plutarchus in Solone. A condito templo Salom. 490. Hinc ad obitum Platonis an. 200.* 547

Thales Mileſius moritur nonagenarius. Laert. Olymp. 58. nobis prodeunt anni 92.

25 *FINIS REGNI LYDORVM, quòd duravit an. 170. Herod.* 546

Crœſus a Cyro captus. Euſeb. Hic ſedens in rogo memor dicti Solonis, qui neminem ante obitum felicem dixerat, exclamavit: O Solon, Solon, &c. Hac occaſione à morte liberatus eſt. Hinc ad Iulij Monarchiam 500.

28 *Olymp. 59. V. C. 209. Theognis, cujus Gnomologia extat, naſcitur. Suid.* 543

30 *Medium inter regnum Salom. & Imperium Auguſti.* 541

Vtrinq;

Vtrinque enim diſtat 500.

3432 *Olympias 60. V. C. 213. Phocylides Poeta, cuju tant epigrammata, floret. Euſeb.*

3434 Vltimus annus captivitatis Babylonicæ & ult monarchiæ Aſſyr.

CYRUS Babylonem capit.

Prædixerat Eſaias Babyl. regni interitum c. 4

BALTHASAR rex Babylonis interficitur à I Medo ſene, nato annos 62. Daniel 5. cum Cyrus Perſarum rex Babylonē cœpit, quod dictum erat Eſa. 13. 14.

✱ Poſt hæc tempora videtur Daniel conject lacum leonum, Daniel 6.

Annus à condito templo Salom. 500. compl.

3435 MONARCHIA II. PEI SARUM.

Duravit ann. 207. uſque ad Alexandri Magni narchiam.

Cyrus primus Monarcha apud Perſas, annis 7. pletis.

Iudæi in patriam redeunt, ducibus Zorobab ſacerdote Ieſua. Prædixerat Ieremias Pro reditum Iudæorum ex Babel in Iudæam po annorum exilium c. 25. & 29. Eſa. c. 44.

Deus Danieli patefecit 70. hebdoma tempus Daniel. 9.

LIBER ESDRÆ ſacerdotis incipit, qui pit. enarrat facta annorum 80. à reditu Iſr rum ex Babel ad annum primum (comple migrationis Eſræ ex Babel. Nominatur I velox & ingenioſus ſcriba legis Domini, ot rum literarum peritiam atque legis tradend dium: & maximè ob ſcripta quædā ſacra à l lecta poſteritatique tradita. Hinc vulgo cr

libros Paralipomenon ab ipſo ſcriptos eſſe, qui ſunt epitome quædam hiſtoriarũ à mundo condito ad hæc uſq; tempora. Et ubi deſinit ſecundus Paralip. ibi incipit primus Eſdræ.

Altare extruitur Hieroſolymis à Iudæis, & primum à reditu celebratur feſtum tabernaculorum, die 1. menſis 7. Eſræ cap. 3.

436 *Olympias 61. V.C.* 217. Templi ſecundi fundamenta jacta, menſe 2. Eſræ cap. 3. 535

Extructio templi impeditur uſque ad annum 2. Darij (annis 17.) Eſræ 4.

37 Viſio poſtrema Danielis die 24. mẽſis primi, in qua texitur prognoſticon cõmemorans res à 3. anno Cyri uſq; ad mundi conſummationẽ c. 10. 11. 12. 534

Hinc ad conceptum Chriſtum 532. Vide Cruſ. p. 122.

8 *Servius Tullius VI. Rom. rex interfectus eſt V.C. 219. lib. de viris illuſtribus cap. 7.* 533

Tarquinius Superbus arreptum ſocerũ ſuum Tullium regem Rom. elatumq́; è curia, per gradus dedit præcipitem. Ita ille perijt generi & filiæ ſuæ inſidiis. Dionyſ. 4.

39 *V.C. 220. Tarquinius ſuperbus VII. & ultim. Rom. rex regnat an. 25.* 532

40 *Olympias 62. V.C. 221. Hoc tempore vixit Polycrates Samiorum tyrannus, qui poſtea ſtrangulatus eſt à præfectis Sardium. Cic. lib. 5. de finib. de eo loquitur.* 531

42 *Cyrus Perſarum rex moritur. Herod. Xenoph.* 529

43 *CAMBYSES filius Cyri II. Perſarum rex an. 8. Herod. Hic vocatur Aſſuerus & Arthaſaſta. Eſd. 4.* 528

44 *Olympias 63. V.C. 225.* 527

45 *Amaſis rex Ægypti, Cambyſi negat filiam & mittit Apryis filiam: unde oritur bellum Cambyſis adverſus Ægyptios.* 526

46 *Cambyſes Perſarum rex armis Ægyptum cepit circa 3. annum Olympiadis 63.* 525

48 *Olympias 64. V.C. 229.* 523

IVBI-

3450 IVBILÆVS MOSIS 19. Mundi 69.
Mors Cambyſis attulit Iudæis lætitiam convenien jubilæo.
3451 *DARIVS HISTASPIS, III. rex Perſa an. 36. Herod. Iuſtin.*
Diſtribuit Perſiam in 20. provincias. Herod.
Simonides Poeta vixit.
3452. *Olympias 65. V.C. 233.*
AGGÆUS ET ZACHARIAS.
Aggæus prophetare cœpit die 1. menſe 6.
Zacharias menſe 8.
TEMPLUM SECUNDUM Hieroſo conditum. Eſrę 5. 6. Fundamenta jacta an Darij, die 24. menſe 9. Aggæ. 2.
3453 Darius Perſarum rex edicto ſuo cõfirmat inc templi extructionem. Eſræ 6. Eſtque hic ab exitu Iſrael ex Ægypto 1000.
Memoria & obſervatione dignum eſt, quod ſola adhortatione Prophetarum Aggęi & Z rię templi ędificationem aggreſſi ſunt ann riore, abſque conſenſu Darij regis Perſaru curè interim expectantes Regiam confirr nem incoati operis, qua re fidē ſuam in pr ſiones divinas, quas ex Prophetis accep gregiè declarârunt.
3456 *Olympias 66. V.C. 237. A diluvio 1800. A mo cob 1200. ab Olymp. principio 260. à morte & Romuli 200. à jactis fundamentis templi*
Pindarus Poeta naſcitur: vixit annis 66. alij 8 liaſt.
Domus Domini completa eſt die 3. menſ. 12 6. Darij facta eſt. Si volent ſcholaſtici me ſe annum dedicati templi ſecundi, tantum mant menti hoc, quod ordine ſe hic ſubſe tur hi numeri: 3. 4. 5. 6.
TEMPLI SECUNDI dedicatio, 1. 6. à diluvio 1800. à dedicato templo S

nis 515. Hinc ad N. C. totidem.

Hipparchus Piſiſtrati filius ab Ariſtogitone & Armodio necatur anno 4. ante ejectum Hippiam.

Hippias Piſiſtrati filius tyrannidem obtinet Athenis & regnat annis paulò amplius tribus uſque ad expulſos Piſiſtratidas. Herod.

457 Primum Paſcha in templo ſecundo celebratũ 1. Eſd. 6. Hinc ad poſtremum Paſcha Chriſti ann. 547. ad excidium 584. 514

Diſtat hoc Paſcha à primo paſchate Moſaico annis 1004. à Paſchate in tẽplo Salomonis primo 516. à Paſchate Ezechiæ 230. Ioſię 127. à poſtremo Paſchate in templo Salomonis celebrato 92. à primo Paſchate ſub Ioſua celebrato 963.

460 *Olympias 67. V. C. 241. Piſiſtratidæ Athenis pulſi anno 20. ante Marathoniam pugnam. Herod. & Thucyd.* 511

462 *Darius Babylonem capit aſtutia Zopyri. Herod. Iuſtin. Clem.* 509

463 *Lucretia à Tarquinij Superbi filio ſtuprata manu ſua perit.* 508

464 *V. C. 245. Tarquinius Superbus Roma & regno ejicitur 24. Febr. qui dies dictus eſt REGIFUGIUM.* 507

ROMÆ REGIBUS EIECTIS PRIMI COSS, CREANTUR.

Ob ſtuprum à regis Superbi filio illatum Lucretiæ mutatur Reſpubl. Romana, & ejectis regib. Magiſtratus annuus mandatur Conſulibus.

Primus autem annus quinq; Coſſ. habuit. Dionyſ. Hinc ad Iulij Monarchiam 460.

465 *BELLUM ETRUSCUM III. cum rege Porſena.* 506

466 *V. C. 247. Capitolium Romæ dedicatum. Dionyſ.* 505

471 IOIAKIM filius ſummi ſacerdotis abſente patr: 500

funɛtus eſt Pontificatu an. 8. Hic conſcripſi
ſta Iudith, & anniverſariam liberationis m
riam agendam inſtituit. Philo Annij.

3472 *Olympias 70. V.C. 253. Primus Dictator Rom. T.
tius Flavius, antenatum Iulium Cæſarem Di
rem ultimum 400.*

3475 *Pythagoras Samius cujus aurea dicta circumferu
moritur. Euſeb.*

3476 *Olymp. 71. V.C. 257. Saturnalia inſtituta. Liv.*

3477 *Pugna ad lacum Regillum V.C. 258. Latini victi
ctatore Poſthumio. Hæc fuit poſtrema pugna Ta
nij Superbi cum Romanis. Paulò poſt obiit,
ſui anno 14. Dionyſ.*

Hippocrates Medicus vixit.

3479 *Prima ſeceſſio plebis Rom. in montem ſacrum V
260* Liv.

3480 *Olympias 72. V. C. 261. Tribuni plebis prim
creati.*

*Pugna Marathonia, qua Miltiades profligavi
ercitum Darij Regis Perſarum in campo M
thonio. Herod. Thucyd. Dionyſ. Gell. & Prob
Miltiade.*

3481 *Gelon in Sicilia regnat an. 8.*

3482 *Coriolanus exilio à plebe mulctatur, quod obſtitiſſ
frumentum ex Sicilia advectum plebi divideret
ſumma annona caritate. Damnatus abſens in
ſcos abiit.* Liv.

3485 *Coriolanus à matre Veturia & conjuge Volumnia
catur & exoratur; ne patriam oppugnet.* Li
Dionyſ.

3486 *Darius Hyſtaſpis rex Perſarum moritur. Hi
mortem Auguſti Cæſaris 500.*

Epicharmus vixit. Suid.

*Sophocles Poeta Tragicus naſcitur Athenis Olym
ante Socratem annis 17. Suid.*

3487 *XERXES IV. rex Perſarum an. 21. Diod.*

Lex Caſſia Agraria à Sp. Caſſio *Coſ. primum lat*

aa

adverſante collega Proculo Virginio & Senatu. Caſſius cum magiſtratu abiret, à Quæſtoribus damnatus & necatus eſt. Ex eo tempore leges Agrariæ maximis ſemper motibus Rom. Rempubl. concuſſerunt. Zaſ.

Ariſtides in exilium pulſus ab ingratis civibus. 482

Certatum eſt hoc anno cum Tribunis. Liv. 481

Oppia virgo Veſtalis damnata, inceſti pœnas dedit.

Græci fama imminentis belli audita, omnes privatas ſimultates oblivione delent & συγκινήσμῷ facto, mittunt legatos petentes auxilium à Gelone rege Syracuſanorum.

Themiſtocles interpretatur oraculum de muris ligneis.

Xerxes Sardibus hybernat: legatos mittit in Græciam, petentes terram & aquam: Helleſpontum flagris cædi, & mari compedes injici iubet. Herod. 480

Syncretiſmus in Græcia factus.

Ariſtides ab Athenienſibus revocatur anno 3. exilij. Plutarch.

Olympias 75. V. C. 273. Herod. Diod. Dionyſ. Pauſ. 479

Expeditio Xerxis in Græciam. Xerxes recenſens exercitum plorat.

Pugna ad Thermopylas: 300. Spartani, qui ſeſe oppoſuerant Xerxi occubuerunt. Pugna ad Arthemiſium: claſſis Perſarum victa à Græcis.

Athenæ captæ à Xerxe.

Pugna ad Salaminem: claſſis Perſarum ab Athenienſibus duce Themiſtocle navali prælio victa. Xerxes è Græcia fugit. Vide Herodot. Diodor. Probum & Plutarchum in Themiſtocle & Ariſtide.

Euripides Poeta naſcitur. Suid. Sed Laertius *annis 20. antiquiorem facit.*

Liber *X I. Diodori Siculi incipit.*

Pugna ad Plataas & ad Mycalen eodem die. 478

Perſæ victi à Græcis: Mardonius interfectus. Herod. Diod.

Herodotus deſinit, qui novem libris complexus eſt
riam 237. annorum ab anno 3256. (id eſt, à
Candaulis) uſque ad pugnam ad Mycalen
gam Xerxis. Eſtque hic annus à morte Moſis
Vide igitur quàm multis annis Moſaica hiſto
ſcriptis Herodoti antiquior. Nam ab exitu ex
gypto (quando Moſes libros ſuos ſcribere a
eſt) ad Herodoti principium, numerantur ann
Reliquam hiſtoriæ partem pertexit Thucydide
ad bellum Peloponneſiacum.

3494 *Themiſtocles reparat muros Athenarum, repug*
bus Lacedæmoniis.

3495 *Piræum Athenis extruitur à Themiſtocle. Diod*
Diodorus huc refert necem Pauſaniæ: alij aliter.

3496 *Cremera expugnata, & internecione deleta eſt ge*
bia. Dionyſ.

3499 IOIAKIM ſummus Sacerdos, mortuo patre
præeſt annis 28. Philo habet 48.

3500 IVBILÆVS MVNDI 70.
ſis 20.
Olymp. 77. V.C. 281.
✱ MALACHIAS Prophetarum ultimu
hæc tempora vixit.
✱ Hiſtoria IVDITH huc pertinere puta
Theron Acragantinorum rex, quem celebrat
rus ode ſecunda, moritur. Diod.
De huius anni ſeditionibus in urbe Roma vide Li
& Dionyſ.
Plebs Romana pulſatis lictoribus impetum facit
qui niſi è foro ſe proripuiſſent, perpetratum
nefarium facinus.

3501 *Circa hac tempora Themiſtocles de patria opt.*
invidia æmulorum in exilium pulſus. Diod.
cyd.

3502 *Pugna ad Eurymedontem fluvium. Cimon dux*
nienſium vincit Perſas eodem die prælio na
terreſtri. Hæ duæ victoriæ nomen Cimonis c

ſec

fecerunt, in univerſa Græcia. Thucyd. Diod. Probus & Plut. in Cimone.

503 *Socrates Philoſophus naſcitur. Laert.* 468

Sophocles primam fabulam juvenis adhuc Athenis docuit. Plut. Cimon.

504 *Hieron rex Siciliæ obiit Olymp. 78. Hunc celebrat Pindarus.* 467

507 *Xerxes interfectus ab Artabano.* 464

508 *Olymp. 79. V. C. 289. cuius victores celebrat Pindarus Ode 7. & 13.* 463

ARTAXERXES LONGIMANVS V. Perſarum rex an. 40. Diodor. Hinc ad natum Auguſtum 401.

09 *Themiſtocles circa hunc annum moritur.* 462

10 *Romæ ſæviit atrociſſ. peſtis qua uterq; Coſſ. abſumtus eſt. Liv. Dionyſ.* 461

Bellum Dithmarſicum.

11 *Feliciter pugnant Romani adverſus hoſtes: & res Romana in antiquum ſtatum redit. Volſcum nomen propè deletum eſt, 13417. in acie ceciderunt: 1250. capti. Vbi, etſi adjectum aliquid ſit, magna certè cædes fuit. Tertia illa pugna eo anno fuit. Liv.* 460

12 *Olymp. 80. V. C. 293. PERDICCA XI. rex Maced. annis 31. incoatis, alij tribuunt ei 28. nos cum Theopompo 31. Nam Athen. lib. 5. cap. 13. dicit: Perdiccam mortuum eſſe Archonte Athenis Epaminonda, id eſt, anno tertio Peloponneſiaci (nobis eſt annus mundi 3543.) id ſpacium complectitur annos 31.* 459

13 *Capitolium captum ab Herdonio, ſed eo interfecto recuperatum.* 458

Exules & ſervi ad 4500. hominum, duce Herdonio, Capitolium atque arcem nocte occupauerunt. Valer. Coſ. in pugna contra ſeruos cecidit, & in eius locum ſuffectus T. Quinctius Cincinnatus menſe Decembr. Livius.

514 Migratio ſecunda Iudæorum ex Babel. 457

INITIUM HEBDOMADUM D
ELIS, *ideſt*, annorũ 490. qui finiuntur
te Chriſti. Dan. cap. 9.

ESDRAS Sacerdos anno 7. Artaxerxis c
puli Iſraelitici turba migrat è Babylone in
ain: iter ingreditur die 12. menſ. primi,
cap. 8. Hieroſolymam venit die 1. menſ. 5.
cap. 7. Eſt à priore reditu Iudæorum ex
annus 80. incoatus.

Pugna ad Tanagram: Athenienſes victi à L
moniis. Thuc. Diod.

3519 *V. C. 300 Romani Athenas mittunt legatos al*
legum formulas.

3521 V. C. 302. II. HEBDOMAS
NIELIS & annus 70. templi ſecun
cipit.

Romanorum legati Athenis reverſi, novas lege
runt in urbem, quæ plerunque inde appellant
XII. tabularum.

Decemviri creati, qui anno ſequenti magiſtrat
ierunt.

3522 *DECEMVIRI tenuerunt Rempubl. in an*
tertium. Dionyſ.

3523 *Nobilis pax Græciæ: quam Artaxerxes cum A*
enſibus fecit, & Græcas civitates in Aſia libe
juſſit. Diod. Plutarchus.

Cimon Athenienſium dux Mor. Poſt Cimonem
cles Athenis clarus fuit.

3524 *Secunda ſeceſſio plebis Romanæ. Olymp. 83. V.*
Decemviri abdicarunt facta ſeceſſione plebis i
ventinum ob Appij Claudij facinus. VI
NIUS filiam interfecit. Cicero lib. 2. de finib.
ad Iulij Cæſaris Monarchiam 400.

3526 *Tricennalia fœdera inter Athenienſes & Lac*
nios facta: ſed ſervata annis 14. uſque ad belli
ponneſiaci principium. Thucyd.

NEHEMIÆ LIBER incipit.

NEHEMIAS die 20. menſis 9. accipit nuncium de miſeranda vaſtitate urbis Ieruſalem, Nehem. 1.

Nehemias Hieroſo'ymam veniens reparat muros urbis Ieruſalem ſpacio dierum 52: abſolvit opus die 25. menſ. 6. Nehem. 6. 444

Medium inter initium regni Cyri & inter Monarchiam Alexandri Magni. Et quidem congruit ſupputatio exactè, quia utrinque reperitur diſtantia 115.

2412	3527	3526
115	115	475
2527	3642	4001

Hinc ad excidium Hieroſolymorum anni 514. Ad muros Ieruſalem dejectos & everſos à Pompejo 382. ad eoſdem inſtauratos ab Antipatro Herodis Magni patre 400. incluſivè.

ELIASIB ſummus Sacerdos Pontificatum tenet Hieroſolymis annis 41. Philo Annij. Hujus Eliaſib fit mentio Nehem. 3.

Olymp. 84. V. C. 309. III. HEBDOMAS 443 DANIELIS incipit, *id eſt*, annus Hebdomadum 15.

Plinius ſcribit Herodotum circa hunc annum ſcripſiſſe ſuam hiſtoriam.

LIBER IV. LIVII incipit. 442

Primi Tribuni militum conſulari poteſtate Romæ creati. 441

V. C. 312. Primi cenſores Romæ creati. 440

Deſinit hiſtoria Dionyſij Halicarnaſſenſis.

IV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, 436 *id eſt*, annus hebdomadum 22.

Res rara, Arator fit Dictator Rom. L. *Quinctio Cincinnato in agro aranti nunciatum eſt eum Dictatorem factum: cujus juſſu Magiſter equ. C. Servilius Hala Sp. Melium regnum affectantem*

interemit. Liv. Cicero de Senect.

3536 *Iſocrates Orator Naſc. Plut.*

Pindarus Poeta obiit.

3537 *Tribunus militum Tolumnium regem Vejentium terfecit & cuſpide ad terram affixit, caputq; a ſum victor ſpiculo gerens, terrore caſi regis hoſt dit. Liv.*

3538 *Archidamus Lacedæmoniorum rex moritur, cum gnaſſet an. 42. Succeſſit Agis an. 27. Diod.*

3539 Nehemias redit Babylonem. Nehem. 5. Qu putant Nehemiam vixiſſe ultra 120. annos, attigit Alexandri Magni tempora, & cap. 12 minat Iadduam ſacerdotem, qui Alexandri urbem Hieroſolymam recepit.

Methonis Cyclus decennovalis editus, Diod.

3540 *Olymp. 87. V. C. 321.*

Thucydidis hiſtoria continua de bello Peloponneſia cipit.

3541 *Bellum Peloponneſiacum inter Lacedæmonios & nienſes geſtum: duravit an. 27. menſ. aliquot. cyd. Hinc ad Monarchiam Auguſti 400. ad V ſiani imperium 500.*

Eclipſis Solis in æſtate tanta accidit, ut ſtellæ inter cœlo viſæ ſint. Thucyd. 2. Cruſius refert banc pſin ad 2. Auguſti ſive Sextilis.

3542 *Peſtis Attica, in qua corpora, brachia, pedes hom deciderunt, cujus ſævitiam & atrocitatem de Thucyd.*

3543 V. HEBDOMAS DANIELIS cipit.

Pericles dux Athenarum & Orator præſtanti moritur.

3544 *Olymp. 88. V. C. 325. Plato Philoſophus na Laert. Plut. fuit minor Socrate annis 41. ro 8.*

3547 *ARTAXERXES Longimanus moritur. T*

3548 *DARIUS Nothus VI. Perſarum rex an. 19.*

[redacted]

t hoc anno ſcribit facibus ardentibus pugnatum
ſe inter Fidenates & Romanos. Fidenas captas
direptas, & Mamercum Æmilium III.
ictatorem triumphaſſe de victis Vejentib. & Fi-
natibus.

HEBDOMAS DANIELIS incipit, 422
ſt, annus hebdomadum 36.

ILÆVS MVNDI 71. *Moſis 21.* 421

ſtophanes Poeta floret.

annorum inter Athenienſes & Lacedæmonios
annis finitum factis, quæ duravit an. 9. menſ.
Thucyd.

iadis Athenienſium ducis res geſtæ ab hoc anno in- 418
ciunt, apud Thucyd.

p. 9. V.C. 337. VII. HEBDOMAS 415
ANIELIS incipit, *id eſt,* annus 43. hebdo-
madum.

pus annibellis in Græcia inter Bizantios & Bithi-
os: inter Ageſtanos & Selinuncios: & de initio bel-
inter Athenienſes & Syracuſios, Vide Diod.

eloponneſo Lacedæmonij verbis Alcibiadis con- 413
iti, rupto fœdere inſtaurant cum Athenienſi-
s bellum, cujus incendia 12. annis flagravêre.
iod.

nienſes horrendam cladem accipiunt in Sicilia, 412
ſti à Syracuſanis navali prælio: Nicias dux eorum
rimitur.

c cladem Eclipſis Lunæ præceſſit, ejus meminerunt
Thucyd. Diod. Polyb. Plutarch. Cruſius habet hanc
clipſin 27. Auguſti.

cydidis hiſtoria deſinit. 410

NOPHONTIS hiſtoria de bello Græco-
rum incipit.

na ad Abydum: & poſtea ad Cyzicum, qua Athe- 409
ienſes vicerunt Spartanos, interfecto duce eorum
Mindaro. Xenoph.

complentur ſeptem primæ hebdomades DA-

NIELIS, quarum tempore ait civitatem I...lem ędificandam eſſe in anguſtia temporu...

3563 VIII. HEBDOMAS DANIELIS in... *ideſt*, hebdomadum annus 50.

Carthaginenſes duce Annibale capiunt duas urb... linuntem & Himeram. Xenoph.

3565 *Alcibiades Athenas reverſus, magnificè excipitur ... lò poſt gratia excidit, & ſponte in exilium ... Xenoph.*

3566 *Prælium navale ad Arginuſas, quo Callicratida... cedamoniorum dux victus eſt ab Athenien... Xenoph.*

Dionyſius ſenior Syracuſis invadit tyrannidem, q... tenet an. 38.

Euripides Poeta Tragicus moritur ætat. 75. Suid.

Sophocles Mor. ætat. 90. Diod.

Acragantum aliàs Agrigentum à Carthaginenſi... ptum: ante deletum à Scipione Carthaginen... Diod.

3567 *Pugna ad Ægoſpotamos, qua Lacedæmonij duce... dro vicerunt Athenienſes. Xenoph. Diod.*

DARIUS Nothus Perſ. rex Mor.

ARTAXERXES MNEMON VII. ... ſarum rex an. 43.

Xenophontis liber I. de Cyri Minoris expedition... pit à morte Darij Nothi.

3568 *Olymp. 94. V. C. 349. Athenæ captæ à Lyſan... muri ad tibiarum cantum diruti.*

Triginta tyranni Athenis dominantur.

Eclipſis Solis Xenoph. 2. Cruſius 3. Septemb.

Theramenes accuſatore Critia à 30. tyrannis ... citur.

Alcibiades à Pharnabazo Satrapa Perſico occiſu... Alcibiadis verſatili ingenio dictum eſt, neſciri... boni vel mali in eo fuerit, id eſt, an patria mag... fuerit vel nocuerit.

Poſt Alcibiadem Athenis celebres fuerunt Co...

Thraſibulus, quorum hic paulò poſt triginta tyrãnos Athenarum urbe ejecit & ἀμνηςίαν ſanxit.

69 *Hoc anno Veij primum à Romanis obſeſſi ſunt: decimo anno ejus belli urbs ipſa capta eſt à Dictatore Camillo.* 402

70 IX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 57. 401

71 *Cyrus Iunior in bello perit. Xenoph.* 400

72 *Socrates ætatis 70. hauſtu cicutæ Mor. Diod. Connumerato hoc anno decurrerunt hinc ad primum annum Chriſti 400.* 399

76 *Olymp. 96. V. C. 357. Ageſilaus apud* Lacedæmonios *rebus geſtis clarus habetur, hujus vitam Plutarch. & Probus. Item Xenoph. in oratione de laudibus Ageſilai.* 395

Tiſaphernes obtruncatur.

L*yſander qui Athenas cepit, in prælio occubuit. Xenoph. Diod. Iuſtin. 6.*

Carthaginenſes Meſſana potiuntur, eamq; vaſtant.

Phocenſes Bœotiis bellum inferunt.

77 X. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 64. 394

Pugna navalis ad Cnidum, qua Conon Athenienſis vicit Lacedæmonios. *Xenophon. Probus.*

Pugna ad Coroneam. Ageſilaus cum Thebanis dimicat. Xenophon.

78 *Vejorum urbs capta à Romanis, Dictatore Camillo, anno 10. ejus belli. Liv. lib. 5.* 393

Corinthiacum bellum cæptum quod duravit an. 7.

79 *AMYNTAS XVI. rex Maced. avus Alexandri Magni an. 6. Diodorus tribuit ei annos 24. ſed in univerſum: quia bis regnavit. Diodorus ejus regnum incipit ab anno 4. Olymp. 96. obitum eius ponit anno 3. Olymp. 102. Hinc (incluſivè) ad Alexandri obitum 70 anni. Et hic eſt à Carano primo rege Macedonum annus 420. id eſt, ſexies 70.* 392

80 *Camillus Faliſcos in ditionem populi Rom. redigit re* 391

miſſo ad eos ludimagiſtro proditore. Liv.

Olymp. 97. V. C. 361. Eudoxus Cnidius vixit: & chitas Tarentinus apud Dionem Siciliæ regem

3582 *Thraſybulus Athenienſium dux occiditur. Diod*

3583 *Bellum Gallicum Senonicum.*

M. Camillus accuſatur à L. Appuleio Tribun ob prædam Veientanam iniquè diviſam, & i lium eiicitur poſt Coriolani exilium anno 100. pleto.

3584 *Olymp. 98. V. C. 365.* XI. HEBDOMAS NIELIS, *id eſt*, annus hebdomadum 71.

ROMA à Gallis Duce Brenno capta, qui te runt urbem 7. menſ. excepto Capitolio.

Plutarchus in vita Lucij Camilli. Romani, i urbe relicta, in Capitolium confugiunt. Galli ſpecta via per petram & prærupta loca, media taciti in Capitolium evadunt: & niſi ſacrorum ſerum clangore tumultuque excubiæ eſſent exc à nullo perceptus fuiſſet Gallorum ingreſſus. E recti itaque Romani, & omnium primus Ma Gallos transfodiunt, obtruncant, atque è mu petram, præcipitant. Hac ratione Capitoliu ſervatum.

Pugna Allienſis: Romani victi ad Alliam flu Gallis Senonibus, die 16. vel 18. Iulij.

3585 *Galli Roma expulſi à Camillo ab exilio revocato.*

Pax Græciæ data ab Artaxerxe Mnemone, dict Antalcida. Xenoph.

3586 *Capitolium ſaxo quadrato ſubſtructum. Liv.*

Dionyſius tyrannus Philoxenum Poetam propter nis libertatem in lapicidinas duci jubet, dicen aut rariſſimè aut ſuaviſſimè verſari cum tyr

3587 *Templum Martis bello Gallico votum Romæ d tur. Livius.*

Evagoras cum rege Perſico pacem fecit.

Demoſthenes naſcitur. Plutarch. ante Ciceronis lem 280.

Amyntas iterum in Macedonia regnat an. 17. Euſeb. habet 19. Sed anni 24. ex Diodoro & annus obitus 3602. faciunt ut Euſebij numeros biennio minuamus.

Olympias 99. V. C. 369. à capta Troia 800. 383

Camillus Volſcos, Antiates & Etruſcos vincit. Livius.

Dionyſius tyrannus Agyllenſe templum ſpolians, aufert ex eo non minus 1000. talentorum bona. Diodor.

Ariſtoteles naſcitur à morte Moſis 1095. à nato Platone 44. Socrate 85.

PHILIPPUS MACEDO naſcitur. Dependet ex anno mortis ætatis 46. Hinc ad Caroli V. electionem 1900. 381

M. Manlius ob adfectati regni crimen de Saxo Tarpeio præcipitatur. Gentis Manliæ decreto cautũ eſt, ne quis deinde M. Manlius vocaretur. Liv. Gell. lib. 17. cap. 21.

Thebani amiſſa libertate ſua Lacedæmoniis ſe ſubmittere coacti fuerunt. Diod.

91 XII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, hebdomadum annus 78. 380

92 Olympias 100. V. C. 373. 379

Diodorus Ageſipolis Lacedæmoniorum rex obiit cum regnaſſet an. 14. Poſt eum regnavit Cleombrotus an. 9. Vide Pauſan. lib. 3.

94 Quintus Cincinnatus Dictator, Preneſtinos, qui uſque ad Romæ portas acceſſerant cum exercitu, perſecutus vicit, novem oppida cepit, nobilemq; triumphum reportavit. Liv. Oroſ. & alij. 377

95 Pugna ad Naxum, qua Athenienſes navali prælio vicerunt Lacedæmonios duce Chabria. Eſtq; hæc prima victoria Athenienſium poſt captas à Lyſandro Athenas. Illam enim ad Cnidum non propriis viribus, ſed regia claſſe obtinuerunt. Diod. Probus in Chabria. 376

XIII.

3598 XIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, 37
id eſt, hebdomadum annus 85.
Hoc anno quintum mutata eſt forma Rom. Reipubl. Quia à tribunis militum ad Tribunos plebis recidit adminiſtratio Reipublicæ. Hanc magiſtratuum ſolitudinem Diodorus appellat ἀναρχίαν & ei tribuit quadriennium.
Magni terræmotus & inundationes incredibiles in Peloponneſo.
3599 *Helice & Bura deletæ, altera hiatu terræ, altera fluctib. Pauſ. Strabo.* 37
3600 IVBILÆUS MUNDI 72. *Moſis 22.* 37
Olymp. 102. V. C. 381.
Græciæ civitates Artaxerxe cohortante pacem faciunt inter ſe præter Thebanos. Diod.
3601 *Pugna Leuctrica: victi Lacedæmonij à Thebanis ad oppidum Leuctra, ducibus Pelopida & Epaminōda. Cleombrotus Lacedæmoniorum rex occubuit. Diod. & Probus in Epaminonda.* 37
3602 *ALEXANDER XVII. rex Maced. an. 1. Diodor.* 36
Tres viri in imperio viventes eodem tempore vitam reliquerunt. Amyntas rex Maced. mortuus anno regni 24. relictis tribus filiis, Alexandro, Perdicca et Philippo. Succeſſit Alexander & unum annum gubernavit. Similiter Ageſipolis Lacedæmoniorum rex obijt anno 1. regni. Succeſſit Cleomenes frater qui regnavit 43. annis. Tertius Iaſon Pherenſis per dolum interſectus. Succeſſit frater Polydorus qui imperavit unum annum.
3604 *Olymp. 103. V. C. 385. Dionyſius ſenior, Siciliæ tyrānus Mor. Succeſſit ei Dionyſius Iunior.* 367
PTOLEMÆVS ALORITES XVIII. Rex Maced per dolum interſecto Alexandro fratre in Macedonia regnat. an. 3. Diod.
3605 XIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 92. 366

Coſſ.

Amyntas iterum in Macedonia regnat an. 17. Euſeb. habet 19. Sed anni 24. ex Diodoro & annus obitus 3602. faciunt ut Euſebij numeros biennio minuamus.

3588 *Olympias 99. U. C. 369. à capta Troia 800.* 383

Camillus Volſcos, Antiates & Etruſcos vincit. Livius.

Dionyſius tyrannus Agyllenſe templum ſpolians, aufert ex eo non minus 1000. talentorum bona. Diodor.

Ariſtoteles naſcitur à morte Moſis 1095. à nato Platone 44. Socrate 85.

3590 *PHILIPPUS MACEDO naſcitur. Dependet ex anno mortis ætatis 46. Hinc ad Caroli V. electionem 1900.* 381

M. Manlius ob adfectati regni crimen de Saxo Tarpeio præcipitatur. Gentis Manliæ decreto cautū eſt, ne quis deinde M. Manlius vocaretur. Liv. Gell. lib. 17. cap. 21.

Thebani amiſſa libertate ſua Lacedemoniis ſe ſubmittere coacti fuerunt. Diod.

3591 XII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 78. 380

3592 *Olympias 100. V. C. 373.* 379

Diodorus Ageſipolis Lacedemoniorum rex obiit cum regnaſſet an. 14. Poſt eum regnavit Cleombrotus an. 9. Vide Pauſan. lib. 3.

3594 *Quintus Cincinnatus Dictator, Præneſtinos, qui uſque ad Romæ portas acceſſerant cum exercitu, perſecutus vicit, novem oppida capit, nobilemq; triumphum reportavit. Liv. Oroſ. & alij.* 377

3595 *Pugna ad Naxum, qua Athenienſes navali prælio vicerunt Lacedæmonios duce Chabria. Eſtq; hæc prima victoria Athenienſium poſt captas à* Lyſandro *Athenas. Illam enim ad Cnidum non propriis viribus, ſed regia claſſe obtinuerunt. Diod. Probus in Chabria.* 376

3614 *Bellum ſociale an. 3. Diod.*

Philippus cum Crenidas oppidum cepiſſet, inductis novis incolis, vetus nomen abolevit, & inj ut de ſuo nomine urbs appellaretur Philippi. Ad hos Philippenſes ſcripſit Paulus epiſtolam.

3615 *Templum Delphicum direptum à Phocenſibus, u tum bellum ſacrum decennale, inter Phoce Thebanos. Pauſ.*

Eclipſis Lunæ. Plutarch. Cruſius die 22. Augu

3616 *Olymp. 106. V. C. 379. Alexander M. Naſc. d* ἑκατομβαιῶνος *: quo die pater Philippus per P nionem Illyricos prælio vicerat : Potidæam ce in Olympico certamine Victor declaratus fuer bus auditis Deos oraverat, ut hanc felicitat aliquo incommodo expiarent. Eodem die te Dianæ Epheſi conflagravit : ubi ſacerdotes pe dum quaſi lymphati diſcurrentes, magnũ eo a lum Aſiæ alicubi naſci vociferati ſunt. Pl in Alex. Solin. cap. 40.*

Philippus Macedonum rex, cum triplicis ei fe nuncius eadem die veniſſet : primum Olymp driga viciſſe : quodque Præfectus ejus Pa Dardanes pugna ſuperaſſet : tertium verò u filium peperiſſe : ſublatis in cœlum manibus fertur : O dij, mediocre aliquod infortun tantisque felicitatibus meis opponatis oro. Sadolet.

Bellum ſociale finitum eſt cum duraſſet t Diodor.

3618 *Primus de plebe Dictator Romæ dictus, C. Mart tilus : id verò patribus indignum videri, etian turam jam in promiſcuo eſſe.* Liv.

Philippus rex Macedonum urbem Methonam gnavit, direptamq; evertit. Diod. Gemiſt

3619 XVI. HEBDOMAS DANIELIS i *ideſt*, hebdomadum annus 106.

Philippus Macedo cecidit ad 6000. Phoce

07 Coſſ. è plebe primùm Romæ creati. *Primus Prætor & primi Ædiles Curules Romæ creati. V. C. 388. Hinc ad Ciceronis Præturam 300.* 364

Ptolemæus Macedonum rex interfectus à Perdicca fratre, qui ei in regno ſucceſſit.

PERDICCAS XIX. rex Maced. an. 5. Diod.

608 *Olymp. 104. V. C. 389. Pelopidas Thebanorum dux in prælio cadit. Diod.* 363

Camillus moritur, qui Remp. Romanam à Gallis vaſtatam reſtituit in integrum. Eclipſis Solis. Plutarch. in Pelop. *Item Diod.*

609 P*ugna ad Mantineam: victi Lacedæmonij à Thebanis.* 362

Epaminondas dux Theb. Mor. relictis duabus filiis (ut ipſe loquebatur) victoria Leuctrica *& Mantinea. Xenoph.*

Xenophontis hiſtoria de bello Græcorum deſinit.

610 *Artaxerxes rex* Perſarum *vita defunctus eſt cum regnaſſet 43. Succeſſit ARTAXERXES OCHUS VIII. Perſ. rex annis 23.* 361

611 *Curtius equo inſilit in vaſtum ſpecum, qui ab ipſo lacus Curtius appellatus.* Liv. 360

P*erdiccas Maced. rex ab Illyriis victus occumbit.*

612 *Olymp. 105. V. C. 393.* XV. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt*, hebdomadum annus 99. incipit. 359

P*HILIPPUS rex Maced. ann. 24. Hujus res geſtas in annos ſingulos diſtributas habent, Diodorus, Gemiſtus* Plethon, *& alij.*

Galli Anienem tranſgreſſi non procul ab urbe Roma caſtra ponunt.

MONOMACHIA Manlij Torquati & Galli apud Anienem: Manlius Gallo torquem detraxit, ſibiq; tam torquem quàm nomen Torquati induit.

Xenophon Mor. Laert.

613 Annus 100. HEBDOMADUM DANIELIS inchoatur. 358

Bellum

3614 *Bellum ſociale an. 3. Diod.*

Philippus cum Crenidas oppidum cepiſſet, inductis multis novis incolis, vetus nomen abolevit, & inſtituit, ut de ſuo nomine urbs appellaretur Philippi. Diod. Ad hos Philippenſes ſcripſit Paulus epiſtolam.

3615 *Templum Delphicum direptum à Phocenſibus, unde ortum bellum ſacrum decennale, inter Phocenſes & Thebanos. Pauſ.*

Eclipſis Lunæ. Plutarch. Cruſius die 22. Auguſti.

3616 *Olymp. 106. V. C. 379. Alexander M. Naſc. die ſexto* ἑκατομβαιῶνος: *quo die pater Philippus per Parmenionem Illyricos prælio vicerat: Potideam ceperat: in Olympico certamine Victor declaratus fuerat. Quibus auditis Deos oraverat, ut hanc felicitatem levi aliquo incommodo expiarent. Eodem die templum Dianæ Epheſi conflagravit: ubi ſacerdotes per oppidum quaſi lymphati diſcurrentes, magnũ eo die malum Aſiæ alicubi naſci vociferati ſunt. Plutarch. in Alex. Solin. cap. 49.*

Philippus Macedonum rex, cum triplicis ei felicitatis nuncius eadem die veniſſet: primum Olympiis quadriga viciſſe: quodque Præfectus ejus Parmenio Dardanos pugna ſuperaſſet: tertium verò uxorem filium peperiſſe: ſublatis in cœlum manibus dixiſſe fertur: O dij, mediocre aliquod infortunium tot tantisque felicitatibus meis opponatis oro. Jacob. Sadolet.

Bellum ſociale finitum eſt cum duraſſet triennio. Diodor.

3618 *Primus de plebe Dictator Romæ dictus, C. Martius Rutilus: id verò patribus indignum videri, etiam dictaturam jam in promiſcuo eſſe.* Liv.

Philippus rex Macedonum urbem Methonam expugnavit, direptamq; evertit. Diod. Gemiſtus.

3619 XVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 106.

Philippus Macedo cecidit ad 6000. Phocenſium,

inter

interfecto duce eorum Onomarcho.

20 *Olymp. 107. V. C. 401. Concurrunt 107. Olympias & 107. annus hebdomadum Danielis.* 351

Regnum Ægyptiorum deſtructum.

21 *Artaxerxes Ochus renovato in Ægyptios bello, ſumma induſtria Ægyptum, Phœniciam & Cyprum recuperavit. Urbs quoq; Sidon per proditionem devenit in poteſtatem Artaxerxis.* 350

22 *Primi Cenſores è plebe creati. Liv.* 349

23 *Bellum Olynthiacum. Hujus belli tempore dictæ ſunt orationes Demoſthenis Olynthiacæ.* 348

24 *Monomachia M. Valerij & Galli. Corvus pugnantem adjuvit Valerium: unde Corvini ſeu Corvi nomen accepit. Hinc ad Monarchiam Iulij 300.* 347

Plato Mor. ætat. 81. Laer. Athen. Lycius p. 52. b.

Olynthus capta à Philippo Macedone.

25 *Primum cum Carthaginenſibus legatis Romæ fœdus ictum, cum amicitiam ac ſocietatem petentes veniſſent. Liv. Diod.* 346

26 XVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 113. 345

Finis belli Phocenſis ſive Sacri.

29 *Dionyſius Iunior Syracuſis pulſus, inops venit Corinthum. Diod.* 342

Timoleon Rempubl. Syracuſis conſtituit.

30 *V. C. 411. Bellum Samniticum an. 71.* 341

Ariſtoteles fit præceptor Alexandri Magni, ætat. Alex. 15. Hinc ad Auguſti Imperium 300.

Carthaginenſes in Sicilia à Timoleonte victi: totaq; Sicilia in libertatem vindicata eſt.

33 XVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, , *id eſt*, hebdomadum annus 120. 338

ARSAMENES IX. Perſarum rex an. 3.

Manlianum imperium. Manlius Torquatus dictator filium interficit, quod contra Dictatoris mandatum cum hoſte provocante dimicaſſet. Liv. dec. 1. lib. 4. Gel. lib. 9. c. 13. Eraſ. Chil. 1. c. 10. ad. 87.

Decius pater ſe devovit pro legionibus Romanis. .
ad filij ejus devotionem anni 44.
3634 *Pugna ad Cheronaam, qua victi ſunt à Philippo*
cedone Athenienſes & Thebani. Huic pugna i
fuit Alexander, agens annum ætat. 18. Iuſt. 9.
Iſocrates orator Mor. ætat. 98.
3635 *DARIUS X. & ultimus Perſarum rex ann.*
gnare cepit ante hujus anni finem.
3636 *Olymp. 111. V. C. 417. à Carano 478.*
PHILIPPUS Macedonum rex occiſus æta
Diod. Iuſt. 9.

REGNUM ALEXANDI
MAGNI.

Qui totum penè orbem partim vi & armis, p
terrore ſubegit.

ALEXANDER MAGNUS regn
12. menſ. 7. aut 8. Hujus res geſtæ ſecundum
ſingulos, legantur apud Diodorum, Arrianum
tium, Plutarchum, Iuſtinum & alios. Eſtq
annus ætatis Alexandri 20. Ea geſſit quæ pl
periant admirationis quàm fidei. Suid.
3637 *Theba deleta ab Alexandro Magno poſt captas*
ſandro Athenas 70. Thebanorum numerus fi
pra 6000. capti plures 36. millib. Diod.
Timoclea factum. Plutarch. in lib. de virtutib
lierum.
3638 *Expeditio Alexandri in Aſiam.*
Pugna ad Granicum flumen, qua Alexander D
pias primò profligavit.
3639 *Pugna ad Iſſum, qua Alexander Perſas ſecund*
Continentia heroica Alexandri parcentis pu
Gynecæi regis Darij, quod in ipſius poteſtate
nerat.
3640 *Olymp. 112. V. C. 421.* XIX. HEBDO
DANIELIS, *id eſt*, annus hebdomadur
Alexander Tyrum capit poſt 7. menſ. obſidione

Al

Alexander Hieroſolymam venit.

Alexander reverenter ſalutato ſummo Pontifice Iudæorum, ingreditur Hieroſolymam, & Deo Iſraelis ſacrifitia offert. Ita Alexander terror gentium fit ſupplex Deo Iſraelis. Hinc ad excidium urbis Ieruſalem ſub Veſpaſiano 401.

541 *Alexandria in Ægypto condita.* 330

Eclipſis Lunæ ante pugnam ad Arbela.

Pugna ad Arbela, qua Alexander tertiò fudit copias Darij, & Aſia imperio potitus eſt, anno regni ſui ſexto. Hac victoria translata eſt Monarchia Perſarum ad Græcos.

542 MONARCHIA III. GRÆCORUM. 329

Quæ duravit uſque ad Iulij Monarchiam 282. Auguſti 300.

ALEXANDER Monarchiam tenuit ſeptennio.

DARIUS Perſarum rex ult. interfectus à Beſſo Præfecto ſuo.

Prima CALIPPI periodus, quæ eſt annorum 76. incipit. Eſt V. C. 423. à morte Cyri 200.

643 *Alexander cum exercitu intrat Hircaniam, Aſiaticis delitiis corrumpitur. Diod.* 328

644 *Olympias 113. V. C. 425.* 327

Alexander ad Caucaſum proficiſcitur.

Beſſus captus adducitur ad Alexandrum, & à cognatis Darij crudeliter necatur. Diod. & alij.

645 *Alexander Indiam ingreſſus ad eius fines uſque pervenit, duas urbes condit Nicæam & Bucephalam de equi ſui nomine, qui tum fortè interfectus fuerat. Diod. & alij.* 326

647 XX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 134. 324

Arrianus. Alexander devictis Coſſæis exercitum reducit Babylonem. In itinere proceſſère obviã Chaldæi

vates, nunciantes ſe noſſe ex divinatione aſtrorum, Babylone ei mortis periculum imminere. Philoſophi autem perſuaſerunt Alexandro, ut contemtis illorum divinationibus Babylonem intraret. Diodor.

3648 *Olymp. 114. V. C. 429.*

ALEXANDER MAGNUS Mor. anno regni 12. menſe 7. vixit an. 32. menſ. 7. aut 8. Diod. & alij.

Mortuus eſt Alexander M. poſt Cyrum 236. annis: qui apud Perſas regnare cœpit Olymp. 55. Euſeb.

A regno Nabonaſſaris ad mortem Alexandri colliguntur anni 424. Ptolem.

Eſt à partitione terræ annus 1148. hoc eſt. 41. Cyclus Solar. A morte Salomon. 678. Davidis 718. Samſonis 838. Romuli 392. Cyri 206. Longimani 100. Hinc ad mortem Iulij 280. hoc eſt, 10. cycli Solar.

ARIDÆUS XXII. Rex Macedonum frater Alexandri an. 7.

Regnum Lagidarum in Ægypto annorum 294. Ptol. Clem.

Ptolemæus Lagi, mortuo Alexandro regnat in Ægypto an. 39. ab hoc Ptolemæo Lagi filio dicuntur Lagidæ.

Bellum Lamiacum: Athenienſes ab Antipatro ad Cranonem victi urbem dediderunt: Antipater Athenis potitus mutat formam Reipub. Diod. Plut.

3650 IVBILÆVS MVNDI 73. *Moſis 23.* 32

Aridæus conſumtis duobus ferè annis in operum apparatu deportavit Alexandri M. cadaver de Babylone Alexandriam in curru aureo. Diod.

Ariſtoteles & Demoſthenes Mor. ætat. 63. à morte Moſis 1157.

3651 *V. C. 432. Clades Caudina, Romani apud Caudium victi à Samnitib. ac ſub jugum miſſi, turpi fœdere facto diſceſſerunt. Gell. lib. 17. c. 21.* 32

Paria

Paria ſunt ſpacia ab excidio Troiæ ad V. C. & inde ad cladem Caudinam, utrobiq; anni 432.

Perdiccas jugulatur à ſuo exercitu, cum regnaſſet ann. 3. Diod.

3652 *Olymp. 115. Templi ſecundi annus 200. V. C. 433.* 319

3653 *Anno 2. Olymp. 115. in Aſia primus regnavit Antigonus annis 18. Euſeb.* 318

Antipater moritur. Diod.

3654 *Completur ab exitu ex Ægypto 1200. ante mortem* CHRISTI *350.* 317

XXI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, hebdomadum annus 141.

Phocion ab Athenienſibus, de quibus præclarè fuerat meritus, in gratiam Caſſandri injuſtè damnatur, & veneno necatur. Diod. Plut.

Caſſander Antipatri filius invadit Græciam. Probus.

3655 *Agathocles Syracuſis regnare cœpit. Iuſtin. 22.* 316

Philippus Aridæus peremptus ab Olympiade Alexandri M. matre: cum regnaſſet in Macedonia an. 6. menſ. 4. Diod.

3656 *Olympias 116. V. C. 437.* 315

Tertium diluvium Rhodium. Diod. A diluvio Nohæ 2000.

CASSANDER XXIII. Rex Maced. an. 18.

Caſſander Thebas inſtaurat anno 20. poſt, quàm fuerant ab Alexandro dirutæ. Diod.

Eumenes unus ex ducibus Alexandri M. occiſus.

Olympias Alexandri Magni mater (quæ Aridæum necaverat) occiſa.

3660 *Olympias 117. V. C. 441.* 311

Via Appia. Per App. Claudium Cenſ. via facta & aqua inducta eſt, quæ ipſius nomine nuncupatur. Caſſiod.

3661 XXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 310

Fœdus Succeſſorum Alexandri M. Caſſander præficitur Europæ, Lyſimachus Thraciæ, Ptolemæus

Ægypto, Antigonus Aſia, Seleucus Syriæ
dorus.

Ab hujus anni autumno ordimur annos Sele
rum, ſive Æram Chaldæorum, cuius anno
lemęus annotat.

REGES SYRIÆ.

Primus Syrię rex SELEUCUS NICANOR
circiter.

Anni Græcorum in libris Maccabæorum anı
numerantur ab hujus anni fine: aut ſeque
nitio.

Agathoclis in Aſiam trajectio.

3663 *Hercules Alexandri filius interfectus. Diod. &*
lib. 15.

Cleomenes Lacedæmoniorum rex moritur, cum
ſet ann. 60. menſes 10. Succeſſit Aretas filius,
gnavit 44.

Amilcar dux Carthaginenſium captus & occiſu
racuſanis & centum viginti millia peditum &
que millia equitum exiguus hoſtiũ numerus op
dis & loci ſuperavit. Diod.

3664 *Olympias 118. V. C. 445.*

3665 *Demetrius pugna navali vincit Ptolemæum. Di*

Agathocles iterum vincit Carthaginenſes pugna
tandem ex Africa fugit, ejusque milites defic
Carthaginenſes. Diod.

3666 *Agathocles cum Carthaginenſib. pacem facit. D*

3668 *Olympias 119. V. C. 449.*

XXIII. HEBDOMAS DANIELIS
pit, *hoc eſt*, hebdomadum annus 155.

Coſſ. ſpacio 60. dierum oppugnando capiunt 41.
Æquorum: quorum pleraq; diruta ac incen
menq; Æquorum prope ad internecionem del
Liv.

FASTI ROMANORUM

C. Flavius Scriba Ædilis Curulis Civile Ius re

in penetralib. Pontificum evulgavit, & FASTOS circa forum in albo propoſuit, ut quando lege agi poſſet ſciretur. Liv.

Romani & Samnites pacem fecerunt bello geſto per annos 22. menſes 6. Diod.

3670 V. C. 451. A morte Salom. 700. 301

Mithridates interfectus cum regnaſſet 35. an. ſucceſſit filius Mithridates in regno Cappadociæ & Paphlagoniæ, & imperavit an. 36. Diod.

Diodori Siculi hiſtoria deficit.

3671 ANTIGONUS Rex Aſiæ interficitur, ſuccedit Demetrius Polyorcetes annis 17. Euſeb. 300

3674 Caſſander Rex Maced. moritur, cum regnaſſet ann. 18. Euſeb. Iuſtin. 16. 297

3675 XXIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 162. annus hebdomadum Danielis. 296

3677 Pyrrhus regnare cœpit. 294

V. C. 458. Pugna ad Cluſium, in qua cum equitatus Romanus à Gallis in fugam verteretur, Decius Coſſ. ſe devovit pro Romanis, morteq́; ſua victoriam civibus tradidit. Huius Decij pater ſe quoque pro Romanis legionibus devoverat ante annos 44. Liv.

Timocharis Alexandrinus vixit an. 36. prima periodi Calippi. Ptolem.

3679 Papyrius Curſor Coſ. egregiam de Samnitibus retulit victoriam cæſis eodem die Samnitum 30. millibus, trecentis quadraginta: captis 3870. captis item ſignis militaribus 97. Livius. 292

3680 Olympias 122. V. C. 461. 291

Decas I. Livij deſinit. Tota II. Decas interiit: qua jactura amiſimus hiſtoriam annorum 70.

Theocritus Bucolici carminis ſcriptor, & Euclides Megarenſis claruerunt.

Menander Poeta Comicus obiit. Euſ.

3682 XXV. HEBDOMAS DANIELIS, id eſt, 169. annus hebdomadum incipit. 289

M. Curius Coſ. ad focum ſedens & rapis coquendis vacans, aurum oblatum à Samnitibus aſpernatus eſt: malle ſe dictitans aurum habentibus imperare quam aurum habere: quod talis cœna non indigeret multo auro. Cic. Senect. Plut. in Catone & Apophth.

3683 *Demetrius amittit regnum Macedoniæ.* 28

3684 *Olymp. 123. V. C. 465.* 28

PYRRHVS in Macedonia regnat 7. menſibus.

LYSIMACHVS eum eijcit, & regnat in Macedonia annis 5. Euſeb. Iuſtin. 16.

III. Viri Capitales primi Romę creati.

3685 *Poſt Agathoclis mortem alter eſt Syracuſanis tyrannus exortus Hieron, Hieroclis filius. Pauſan. lib. 6.* 28

3686 *Tertia ſeceſſio plebis Rom. in Ianiculum V. C. 467.* 28

3687 *Æra Dionyſij.* 28

Ptolemaus (Lagi) moritur. Is contra jus gentium, minimo natu ex filiis ante infirmitatem regnum tradiderat. Iuſtin. 16.

3688 *Olymp. 124. V. C. 469. ab exciſa Troia 900.* 28

PTOLEMÆVS PHILADELPHVS II. Lagidarum rex Ægypti regnavit an. 38. ſolus, quia biennio regnavit cum patre, teſte Luciano & aliis.

Polybij hiſtoria (lib. 2.) incipit.

Vltima pugna ſucceſſorum Alexandri, in qua occiſus eſt Lyſimachus anno ætat. 74. à morte Alexandri 42.

3689 *V. C. 470.* XXVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, 176. annus hebdomadum. 28

SELEVCVS NICANOR I. Rex Syriæ 7. menſe poſt victum a ſe Lyſimachum ætatis ſuæ 77. interficitur à Ptolemæo Cerauno fratre conjugis Lyſimachi. Iuſtin. 17. Oroſ. 3.

Ptolemaus Ceraunus in Macedonia regnat 1. annum. Iuſtin. 24. Euſeb.

Pugna ad Lacum Vadimonis, qua Galli cæſi ſunt à Romanis.

90 Hoc tempore floruit Aratus, qui ſcripſit Phænomena, ſive de ſideribus carmen. 281

ANTIOCHVS SOTER II. Rex Syriæ an. 19 completis. Euſeb.

Bellum Tarentinum & cum rege Pyrrho.

92 Olympias 125. V.C.473. A bello Xerxis 200. 279

Pugna Pyrrhi cum Coſ. Levino apud Heracleam: qua Italia primùm vidit Elephantos.

Milites Tarentini inter cœnandum multa liberius dixerant in Pyrrhum. Res ad eum delata eſt. Acciti ſunt juvenes, ac periclitabantur omnes, cum factum nec negari poſſet nec defendi. Tum unus illorum deterioris ingenij, Imo, inquit, Rex & iſta diximus & longè acerbiora dicturi fueramus, niſi nos lagena defeciſſet, linguæ petulantiam in temulentiam reijciens. Itaq; mox ira Principis in riſum verſa dimiſſi ſunt. Quis neget hoc dictum fuiſſe benè collocatum? Eraſ. 6. Apoph.

ANTIGONVS GONATES filius Demetrij Polyorcetæ occupat Macedoniam, & in ea regnat an. 36. Ab hoc tempore Macedones tenuerunt regnum ſuum uſque ad Perſea ultimum regem captum à Romanis. Euſeb. & Iuſtin. 25.

93 A morte Moſis & initio Ioſuæ 1200. 278

Appius Claudius Cæcus cum ſententia Senatus inclinaret ad pacem & fœdus cum Pyrrho faciendum: non dubitavit ea, quæ verſibus complexus eſt Ennius, commemorare:

Quo vobis mentes, rectæ quæ ſtare ſolebant
Antehac, dementi ſeſe flexêre ruina. Cic. Cat.

Secunda pugna Pyrrhi cum Romanis ad Aſculum, cæſa Romanorum 5000. Pyrrhi 20000.

Galli è Græcia pulſi, & dux eorum Brennus mortuus. Pauſ. 10. Iuſtin. 24.

94 Quidam perfuga policitus eſt Fabricio Coſ. ſi præmium ſibi daretur, in caſtra rediturum, & regem Pyrrhum veneno necaturum. Hunc Fabricius reducendum 277

curavit ad Pyrrhum: additis literis, videret, q
militus ſociosve haberet: ſed Romanos non con
veneno potius, quàm virtute vincere: proinde
ne timeret. Quod factum eius à Senatu laudatu
Cic. 3. offic.

3696 *Olymp. 126. V. C. 477.*

XXVII. HEBDOMAS DANIELIS
cipit, *id eſt*, annus hebdomadum 183.

Erateſthenes naſcitur Olymp. 126. Athenis. Acce
eſt Alexandriam, & præfuit Bibliothecæ, uſq; ad
lemaum Epiphanem. Vixit an. 80. Svid.

3697 *Tertia & ultima pugna Pyrrhi cum Romanis: Py*
victus & Italia pulſus à Curio Coſ.

3698 *Ptolemæus Philadelphus Rex Ægypti Pyrrhi*
bus cognitis, Romam miſit legatos cum mu
bus, & amicitiam cum illis pepigit. Eutro
Zonaras.

3700 IVBILÆVS MVNDI 74. *Moſi*
Ante baptiſmum Chriſti 300.

Olympias 127 V. C. 481.

Tarentinis victis finitum eſt bellum Samniticum,
duravit an. 71. Hac victoria magna pars Itali
poteſtatem Rom. redacta eſt.

3702 *Epicurus moritur ætat. 72. Cic.*

3703 XXVIII. HEBDOMAS DANIEL
hoc eſt, 190. annus hebdomadum incipit.

Hoc anno Populus Romanus argento ſignato
C. primum uti cœpit.

3704 *Olympias 128. V. C. 485.*

Terræmotus factus, cum duæ acies Romanorum e
centum inituræ eſſent prælium: quo Picentes
manis victi ſunt.

Anno 17. Ptolemæi Philadelphi nata eſt Græ
ſio Bibliorum LXXII. interpretum. Epi
Hinc ad mortem Chriſti 300.

Ariminum & Beneventum Vrbes à Romanis co
Epito. 15. Eutrop.

Be

705 *Bellum Rom. cum Salentinis. Eutrop.* 266

707 *Hoc anno bellum Punicum primum excitatum eſt, ſequenti anno ſuſceptum.* 264

Diſtantiæ ad tria bella Punica pertinentes.

3707. A principio primi belli Punici ad	*ejuſdem finem 23. 3730.* *principium ſecundi (excluſivè) 46. 3753.* *finem ſecundi 63. 3770.* *principium tertij 116. 3823.* *finem tertij 119. 3826.*
3730. A fine primi belli Punici ad	*principium ſecundi, excluſivè 23. 3753.* *finem ſecundi 40. 3770.* *principium tertij 93. 3823.* *finem tertij 96. 3826.*
3753. A principio ſecundi belli Punici ad	*ejuſdem finem 17. 3770.* *principium tertij 70. 3823.* *finem tertij 73. 3826.*
3770. A fine ſecundi belli Punici ad	*principium tertij 53. 3823.* *finem tertij 56. 3826.*

708 *Olymp. 129. V. C. 489.* 263

Polybius (libr. 1.) incipit, præterquam quòd repetit res ſuperiorum temporum ab Olympiade 124. hoc eſt, an. mundi 3688.

Primum bellum Punicum, geſtum à Romanis adverſus Carthaginenſes, duravit annos 23.

710 XXIX. HEBDOMAS DANIELIS *hoc eſt,* 261
197. annus hebdomadum incipit.

Agrigentum captum à Romanis.

711 *ANTIOCHUS THEOS III. Rex Syriæ* 260
ann. 15. Euſeb. Hic duas habuit conjuges: Laodicen matrem Seleuci Callinici & Antiochi, qui dictus eſt Hierax: & Berenicen filiam Ptolem. Philadelphi,

delphi, quam mortuo Antiocho Theo interfeci
leucus Callinicus.

3712 Primum navale prælium Romanorum cum Carth
nenſibus: quo Coſ. Duilius in fugam vertit Carth
nenſes. Polyb.

3713 Hanno Dux Carthag. interfectus. Oroſ.

3715 Capta Lipara. Oroſ.

3716 Olymp. 131. V. C. 497.

Romani victi à Xantippo: Regulus captus cum 500
ris & Romanorum 30. millia cæſa ſunt. Polyb.
pian. Oroſ.

3717 XXX. HEBDOMAS DANIEL
ideſt, 204. annus hebdomadum.

3718 Panormum, præcipua civitas Cartaginenſ. capta
Romanis. Polyb.

3719 V. C. 500. Romani 150. onerarias naves amittunt,
ſe in Syrtes impulſa. Polyb.

3721 Aratus Sycionius, dux Achæorum, qui patriam ty
nide liberavit, inclaruit. Polyb. 2.

Circa hunc annum M. Attilius Regulus remiſ
Carthaginenſibus Romam, jurejurando dato, n
redditi eſſent captivi Pœni nobiles: rediret ipſe (
thaginem, Venit in Senatum Regulus, exponit n
data: ſed captivos reddi diſſuadet: Cujus cum v
ret autoritas, captivi remiſſi non ſunt: ipſe Ca
ginem redit. Etſi autem non ignorabat, ſe ad cr
liſſimum hoſtem & exquiſita redire ſupplicia: ta
jusjurandum conſervandum putabat. Itaque
cum vigilando necabatur, erat in meliore ca
quam ſi domi ſenex perjurus Conſularis rema
ſet. Cicer. 3. Off. Val. Max. libr. 1. ca
d. 14.

3722 Quidam hic ordiũtur REGNUM PARTHIC
quod tenuit familia Arſacidarum uſque ad a
Alexandri Severi Imp. Vid. 4196.

3724 Olympias 133. V. C. 505.

Hoc anno cõpletur ſeptimus cyclus magnus a

rum 532. quia multiplicatis 532. per 7. fiunt 3724.

XXXI. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt*, 211. annus hebdomadum incipit.

A Nabonaſſare 500. a dedicato & completo templo Salomonis 784. ante mortem Chriſti 280.

25 *Ptolemæus Philadelphus Ægypti rex moritur.* 246

Annibal Carthaginenſium Dux natus eſt. De hoc Liv. Plut. Prob.

Hinc ad Iulij Monarchiam 200.

26 *PTOLEMÆUS EVERGETES, Philadelphi filius III. Rex Ægypti an. 25. alij 26.* 245

27 *Antiochus Theos moritur: ſuccedit* SELEUCUS *CALLINICUS IV. Rex Syriæ, regnavit an. 20. al. 21.* 244

Hic contra datam fidem initio regni occidit novercam Berenicen, ſororem Ptolemæi Evergetis Regis Ægypti: de quo Daniel. 11. Iuſtin. 27.

Hujus Seleuci frater fuit Antiochus Hierax.

28 *Olympias 134. V.C. 509.* 243

DEMETRIUS Rex Macedonum an. 10. Polyb. 2. Euſeb.

29 *Duo prætores primum creati.* 242

30 *V.C. 511. Pugna ad Ægates: victi Carthaginenſes à C. Lutatio Coſ. & primum bellum Punicum finitum eſt.* 241

Per hæc tempora Ptol. Evergetes Seleucum Callinicum prælio vicit. Juſtin. 27. Eutrop. 3.

731 *Pax inter Romanos & Carthaginenſes facta.* 240

XXXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 218. annus hebdomadum.

Bellum Africanum geſtum ab Amilcare.

Faliſcis bellum illatum à Coſſ. qui intra ſex dies illud tranſegerunt, cæſis 15. millibus hoſtium. Eutrop. & alij.

Attalus in Aſia minori regnat an. 44. Liv.

3732 *Olymp. 135. V.C. 513.* 239

Prima

Prima fabula Romæ acta à Livio Andronico Poeta Comico. Cic.

3733 Ennius Poeta naſcitur. Cic. Gell. 238

3734 Galli Ciſalpini novi extitêre hoſtes, in primo conflictu Valerij Coſ. 3500. cecidêre Romani: ſecundo 14. millia Gallorum cæſa, duo millia capta ſunt. 237

Bellum Liguſticum contra Ligures ſuſceptum. Sigonius.

Finitum eſt bellum Africum, quo Carthaginenſes Africam recuperârunt, cum duraſſet an. 3. menſ. 4. Polyb. 1.

Amilcar à Carthaginenſibus mittitur in Hiſpaniam: Annibale filio comite, qui tum ferè nonum ætatis annum agebat. Polyb. 2.

3737 V. C. 518. Ianus Clauſus II. 234

3738 XXXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 225. annus hebdomadum. 233

ANTIGONUS in Macedonia regnat an. 15. Euſeb.

Medium inter exitum ex Babel & inter excidium Hieroſolymorum: utrinq; an. 303.

3740 Olymp. 137. V.C. 521. 231

Ieſus Syrach floret. Euſeb.

Cato major natus eſt. Cic. ſenect.

3741 Nevius poeta fabulas apud populum Romæ dedit. Gellius 17. 230

3742 Amilcar pater Annibalis obiit. Polyb. 229

3743 Bellum Illyricum. Prima Romanorum cum exercitu transfretatio in Illyriam. Polyb 2. 228

DEMETRIUS Rex Macedonum obiit. Polyb. lib. 2.

3745 XXXIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 232. annus hebdomadum. 226

3747 Bellum Gallicum Ciſalpinum, de quo Polybius 2. Plin. 3. Perierunt eo prælio 40. millia Gallorum. 224

Seleucus Callinicus obiit. Succeſſit SELEUCUS

CERAU

CERAVNVS V. Rex Syria an. 3. alij 2.

49 *ANTIOCHVS MAGNVS* VI. Rex Syriæ regnare cœpit hoc anno prope completo, regnavit 37. alij 36. Eſt à morte Alexandri Magni 101. 222

50 IVBILÆVS MUNDI 75. *Moſis 25.* 221

Pugna ad Claſtidium: Galli & Germani victi à Romanis: Marcellus Coſ. cæſo Rege Virdamaro Iovi ſpolia opima retulit.

Iſtri bello perdomiti & ſubacti à Romanis. Eutrop. Oroſ.

51 *V. C. 532. Livij Decas* III. *incipit.* 220

Annibal appellatus Imperator ætat. 26. interfecto fratre ipſius Aſdrubale Duce Carthaginen. cum an. 8. exercitui in Hiſpania præfuiſſet.

PTOLEMÆVS PHILOPATOR IV. *Rex Ægypti ann. 17.*

52 *Olymp. 140. V. C. 533.* 219

XXXV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 239. annus hebdomadum.

Annibal Vaccæos, Carpetanos & reliquos trans Iberum populos vincit. Polybius, Appian. in Hiſpan.

53 *Annibal Saguntum Hiſpaniæ oppidum Romanis ſocietate fœdereq; conjunctum cœpit. Saguntini longa obſidione fameq; eo redacti ſunt, ut maluerint urbem incendere, & ſeq; ſua in ignem injicere: quàm in hoſtium manus venire, aut à fide Romanorum diſcedere. Vnde proverbium: Saguntina fames. Nec immeritò diceretur, Saguntina fides. Vide Polyb. Liv. Val. Max. lib. 6. c. 6. d. penult. Saguntini victricib. Annibalis armis intra mœnia urbis ſua cōpulſi, cum vim Punicam ulterius nequirent arcere: collatis in forum, quæ unicuiq; erant cariſſima, atque undique circumdatis accenſiſque ignis nutrimentis, ne à ſocietate noſtra deſciſcerent, publico & communi rogo ſemetipſi ſuperjecerunt. Crediderim tum ipſam Fidem humana negotia ſpeculantem mœſtū geſſiſſe vultum.* 218

754 V.C. 533. Secundum bellū Punicum annorū 17. deſcriptum 217

ſcriptum à Polybio, Livio, Silio Italico, Appiano Alexandrino, Æmilio Probo in Annibale, Eutropio, Oroſio.

Pugna ad { *Ticinum amnem* / *Trebiam flum.* } *Romani à Carthaginenſibus duce Annibale victi.*

Ex hac re tantus terror Romanos invaſit: ut crederent Pœnum victorem jam ad urbem venturum. Polyb.

Antiochus & Ptolemæus Syriacum bellum inceperunt.

3755 *Pugna ad lacum Thraſimenum commiſſa: in qua ad 15. milia Romanorum, alij 25. alij 20. cæſa: ſex milia (ut refert Val. Max. lib. 1. cap. 6. d. 6.) capta & decem milia fugata ſunt. Conſulis obtruncati corpus ad funerandum ab Annibale quæſitū eſt: qui quantum in ipſo fuerat, Romanum ſepelierat imperium.*

Livius lib. 2. Dec. 3. Ad Thraſimenum lacum tantus fuit ardor animorum, adeo intentus pugnæ animus, ut eum terræmotum, qui multarum Urbium Italiæ magnas partes proſtravit, avertitq; curſu rapido amnes, mare fluminibus invexit, montes lapſu ingenti proruit, nemo pugnantium ſenſerit. Tres fermè horas pugnatum eſt & ubique atrociter: donec Inſuber equum faciemq; noſcitans Conſulem Flaminium lancea transfixit.

Cunctatio Fabij Dictatoris rem Romanam reſtituit: cujus non dimicare vincere fuit, ut ait Valer. Maxim.

3756 *V. C. 537. à Diluvio 2100. Pugna ad Cannas Apuliæ vicum: in qua ceciderunt 40. (alij 44.) millia Romanorum, die 2. Augusti. Macrob. lib. 1. cap. 16. Gell. lib. 5. cap. 17. Vide etiam Dionyſ. Halicar. & Oroſium.*

Diſtat clades Cannenſis ab Allienſi annis 171.

Mulier Romana cum fama accepiſſet filium ſuum cum reliquo

reliquo exercitu occubuiſſe, & ii ſorte ei vivus & incolumis occurreret, dicitur ad filij conſpectum exanimata concidiſſe. & expiraſſe, Val. Max.

Victoria Marcelli ad Nolam, qui primus poſt Cannenſem cladem Annibalem antea invictum vinci poſſe docuit. Annibal itaq; erepta ſibi ſpe potiundæ Nolæ, Acerras contendit, easq; captas incendit atq; diripuit. Livius.

58 *Romani Saguntum receperunt, pulſo præſidio Punico. Livius.* 213

59 *V.C. 540.* XXXVI. HEBDOMAS DANIELIS, incipit, *id eſt,* 246. annus hebdomadum. 212

Fabius pater, filio Coſ. propter imperij majeſtatem de via cedit equo deſiliens. Liv. Plut. Val. Maximus. Gell.

60 *Olymp. 142. V.C. 541.* 211

Ludi Apollinares primum facti. Liv.

Syracuſæ captæ a Marcello. Val. Max. l. 5. cap. 1. d. 4.

Archimedes qui diu conatus Marcelli oppugnantis Syracuſas eluſerat, machinis mira arte extructis: interfectus eſt capta urbe ab ignaro milite quis eſſet, cũ ille intentus figuris Geometricis, quas in pulvere deſcripſerat, ne quidem urbis expugnationem ſenſiſſet, & militi irrumpenti dixiſſet, ne ſibi lineas turbaret. Liv. Plutarch.

Duo Scipiones Pub. & Cn. in Hiſpania intereunt ab Aſdrubale caſi. Liv.

61 *Capua capta. Liv. Cicero tamen paulo aliter contra Rullum.* 210

Ab hoc anno incipiunt res geſtæ P. Scipionis Africani ſuperioris: qui in locum patris & patrui interfectorum in Hiſpanias ad bellum cum Pœnis gerendum miſſus eſt à Senatu, annos natus 24. Liv. Hujus Scipionis vitam deſcripſit Plut.

Hoc anno Annibal caſtra poſuit ad Anienem fluvium

non procul ab urbe Roma, eſtque annus 149
tempore, quo Galli Amenem träsgreſſi ſunt
occupaturi.

Eodem anno, Manlius, cum ei Conſulatus de
ab omnibus, isq; eum praetextu adverſa vale
recuſaret, nec audiretur: inſtantibus cunctis,
inquit Quirites, quaerite, in quem hunc honor
feratis: Nam ſi me eum gerere coegeritis, nec
res veſtros ferre, nec vos meum imperium per
teritis. Val. 6. cap. 4. d. 1.

3762 Ætoli adjuvantibus Romanis cũ Philippo rege
gerere coeperunt.

Scipio Africanus novam Carthaginem urbem
nia opulentiſſ. expugnat. Atque hac prima
victoria: in qua illuſtre illud continentiae ſu
ſpecimen. Virginem enim captivam ſponſam
cij, ad ſe adductam intactam & ſancte cuſtodi
parentes & ſponſum remiſit: addito etiã auri
parentes pro redimenda ea attulerant, dotis loc
facto rumor de eo increbuit per Hiſpanias: ven
ſimilimum juvenem, vincentem omnia cùm
tùm benignitate ac beneficiis. Liv. Val. M.

3763 Tarentum à Q. Fabio Coſ. per proditionem arte
ca receptum.

3764 Olymp. 143. V. C. 545.

Ieſus Syrach anno 38. Ptolemæi Evergetis l
ſuum ſcripſit, ut ipſe teſtatur.

Pugna ad Venuſiam: Marcellus V. Coſ. in prali
ſus, & à Victore Annibale magnificè ſepultus.
Alter etiam Coſ. Quinctius Criſpinus ſaucius
& ex vulnere obiit. Ita uno eodemq; anno R
Rom. utroq; Conſule orbata eſt.

3765 Romani primum auro ſignato uti cœperunt,
ex quo argento ſignato uſi fuerant.

Aſdrubal filius Amilcaris, frater Annibalis, f
dimicans cum Coſ. Claudio Nerone, in pralio c
niverſo exercitu ſuo deleto. Quinquaginta ſex
l

caſa: capta 5. millia & quadringenti. Ro-
m vero ſociorumq́ue, octo ferme millia occu-
b.

manos adeo ſanguinis cædisq́ue, cœperat ſatie-
ie pugna: ut poſtero die, cum nunciatum eſ-
io Coſ. Gallos ac Ligures una agmine abire ſi-
duce, ſine ſignis, ordine ullo aut imperio: &
una equitum ala mittatur, omnes deleri: Su-
inquit, aliqui nuncij, & hoſtium cladis, &
rtutis. Livius. Val. Max. lib. 3. cap. 7.

II. HEBDOMAS DANIELIS, 205
153. annus hebdomadum incipit.
ductu maxime atque auſpicio P. Cornelij Sci-
Carthagnenſes Hiſpania expulſi ſunt.
a Romae extinctus negligentia virginis veſtalis:
infauſti ominis loco eſt habita. Liv. Valer.
Mirum eſt tenebras non occupaſſe totum ter-
orbem, tam ſacro & claro ſcilicet lumine ex-

Conſulatus P. Scipionis Africani. 204
44. V. C. 549 203
galenſes primum inſtituti, ut fierent prid. Id.
d.

EMÆUS EPIPHANES V. Æ-
rex an. 24.
o. 202
Numidia rex capitur à Scipione. Polyb. 14.
ex Catenatus à Lelio ad Scipionem pertractus
ujuſque dextram regio inſidens ſolio arroganti
attigerat, ad eius genua ſupplex procubuit,
Ita opes humanæ effluunt ſubito, dilabuntur re
, nec ulla in perſona ſtabilibus radicibus conſi
. Val. Max. lib. 6. cap. 9. d. ultima.
bal ex Italia mœſtus ac dolens in Africam le
rum juſſu diſceſſit, anno belli Punici ſecun-
17.

3770 Pugna ad Zamam, qua Scipio poſtremo vicit A
balem, & ſecundo bello Punico finem imp
Polyb. lib. 15. Livius. Appianus, Plutarch
Probus in Annibale.
Q. Fabius Max. Cunctator moritur.
3771 *V. C. 552. Deſinit III. Decas Livij, incipit IV*
P. Cornelius Scipio Romæ triumphat de Pœnis, A
bale & Siphace, unde & Africani agnomen ac
Hic fuit triumphus omnium nobiliſſ. & ſplendi
mus: de quo conſule Livium & alios.
Carthaginenſibus à Romanis pax data, an. 40. à pac
mi belli Punici.
Olympias 145. V. C. 553.
3772 *Bellum Macedonicum primum ſeu Philippicum*
Philippum Macedoniæ regem.
3773 XXXVIII. HEBDOMAS DANIEL
ideſt, 260. annus hebdomadum.
3775 *V. C. 556. Pugna ad Cynoſcephalas, qua à T. Qui*
Flaminio Philippus Macedoniæ Rex prælio ſuſi
caſtris exutus eſt: & primum bellum Macedon
finitum. Hinc ad ſecundum bellum Macedon
anni 25. ad ejus finem 29.
Attalus Rex Aſiæ moritur ætat. 72. regni 44. Liv.
ceſſit Eumenes filius.
3776 *Olymp. 146. V. C. 557.*
Græcis civitatibus redditur à Romanis libertas &
munitas. Val. Max. lib. 4. cap. 8.
3778 *Secundus Conſulatus Scip. Africani.*
3780 *Olymp. 147. V. C. 561.* XXXIX. HEBDOM
DANIELIS incipit.
3781 *V. C. 562. Bellum Antiochinum ſive Ætolicũ: à*
manis geſtum adverſus Antiochum Magnum re
Syriæ & Ætolos. Appian. in Syriac.
Pugna ad Thermopylas: victus Antiochus Mag
Syriæ rex à Corn. Scipione. Plut. Cato.
3782 *Pugna ad Magneſiam: qua poſtremo Antiochus M*
gnus à L. Scipione Aſiatico victus eſt. Ad 50. mi
peditu

peditum caſa eo die dicuntur: equitum quatuor millia: 1400. capti. Liv.

Hac victoria ceſſit in Romanorum poteſtatem tota Aſia citra Taurum montem.

Eclipſis Solis die 11. July. Liv. lib. 7.

July Obſequentis liber de prodigiis incipit, continet prodigia annorum 180.

183 *Bononia deducta eſt colonia.* 188

L. Scipio Procoſ. de Antiocho Rege Syriæ & victa Aſia triumphavit, ſeq; Aſiaticum appellari voluit. Fœdus ictum cum Antiocho & Ætolis: Gallograci victi à Romanis: & Leges pacis Antiocho data. Livius.

185 *Scipio accuſatur à tribunis pleb. ob pecuniam ab Antiocho acceptam: qua re offenſus Linternum conceſſit: ibiq; vixit ſine urbis deſiderio.* 186

186 *V. C. 567.* 185

Luxuria peregrinæ origo ab exercitu Aſiatico invecta eſt in urbem. Liv.

Antiochus Magnus Rex Syriæ obiit, cum regnaſſet 36. Euſeb.

SELEVCVS PHILOPATOR VII. Rex Syriæ regnat an. 12.

87 XL. HEBDOMAS DANIELIS incipit. *V. C. 568.* 184

P. Corn. Scipio Africanus major cum res maximas totis 27. annis geſſiſſet, moritur Linterni ætat. 54. ibidemq; etiam ſepeliri voluit: ne ingrata patria vel oſſibus potiretur. Alij adſeq.

Scipio Africanus minor Carthaginis everſor natus eſt hoc fermè anno.

88 *Olymp. 149. V. C. 569. Ab excidio Troiæ 1000. à morte Romuli 532.* 183

Plautus Poeta mor. Cenſore Catone Majore. Cic.

89 *Annibal dux Carthag. veneno guſtato periit ætat. 63. completo: atq; ita populum Rom. diuturna cura liberavit. Liv.* 182

Philopœmen dux Achæorum in carcere & vinculis veneno necatus expiravit.

3790 *V. C. 571. Perſeus Philippi regis Macedonum filius Demetrium fratrem tentati in ſe parricidij accuſat apud patrem. De ea tres orationes Patris Perſei & Demetrij, quæ mirifico excellunt artificio apud Liv. ſtudioſi ſibi commendatas habeant.*

3791 *Annus 1000. à condito Lavinio & ab adventu Æneæ in Italiam & regno eius apud Latinos poſt mortem Latini ſoceri. A regno Davidis 900. à regno Samſonis 1000. A nato Iacob 1680. compl.*

Demetrius filius Philippi regis Macedonum iubente patre de falſis criminibus veneno necatur. Livius.

IANNA HYRCANUS II. XV. & poſtremus dux Iuda ex ſtirpe Davidis fuit, ita domus David fit truncus putris, unde exoritur virga Ieſſe. Eſa. 9. Euſeb. Philo Annij.

3792 *Olymp. 150. V. C. 573.*

PTOLEMÆUS PHILOMETOR VI. Ægypti rex an. 35. Euſeb. 34. Epiphan.

3793 *PHILIPPUS rex Macedonum moritur, confectus animi ægritudine ob Demetrium filium falſis Perſei delationibus veneno necatum.*

PERSEUS ultimus rex Macedonum regnat ann. 11. Liv. Hic regno potitus, Legatos Romam miſit ad amicitiam paternam renovandam, petendumq́; ut Rex à Senatu appellaretur. Liv.

3794 XLI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 281. Annus à morte Æneæ 1000. à regno Ioſuæ 1300.

Incipit V. Decas Livij.

3795 *Bellum Iſtricum.*

3796 *Olymp. 151. V. C. 577. à prima Olympiade 600.*

Petilius Conſul in Liguria bellum gerens, cum montem, cui Leto cognomen erat, oppugnaret: interq́; adhortationem militum dixiſſet: hodie ego Letum utiq́; capiam: inconſideratius præliando, fortuitum iactum vocis

vocis leto ſuo confirmavit. Val. Max.

97 *SELEVCVS PHILOPATOR Syriæ Rex* 174
moritur.

ANTIOCHVS EPIPHANES Magni filius obſes Romanis à patre datus, dimiſſus Roma contendit in Syriam, fratri in regno ſucceſſurus.

Ab extructione tēpli Salomonis ad eius deſtructionem, & inde ad Antiochum, qui templum ſecundū profanavit, paria ſunt ſpacia, utrinq; an. 431

98 *V. C. 579. Annus Græcorum 137.* 173

ANTIOCHVS EPIPHANES aliàs Epimanes VIII. Syriæ rex an. 12. Regnare cœpit anno Græcorum 137. 1. Maccab. 1. à morte Alexandri Magni 150.

Iaſon ſummum ſacerdotiū emit ab Antiocho Epiphane, & Pontificatu fungitur an. 3. Hic Hieroſolymis conſtruxit Gymnaſium, inſtituit ludos ac ritus moresque Ethnicos in urbem Ieruſalem primus invexit. *2. Maccab. 4.* à regno Davidis in Ieruſalem 900.

Primus Liber MACCABÆORUM incipit & hiſtoriam annorum 41. complectitur, ab anno Græcorum 137. ad 177. Hic primum ſacrarum literarum hiſtorię cum Romanis copulantur.

800 IVBILÆVS MVNDI 76. *Moſis 26.* 171

Olympias 152. V. C. 581. Græcorum 139.

Ambo primi è plebe Coſſ. facti. Capitol. tab.

Macedonicum bellum II. contra Perſen ultimum regem Macedonum.

Hoc fermè tempore Antiochus Epiphanes venit Hieroſolymam à Iaſone ſummo ſacerdote magnificè exceptus, de quo 2. Macc. 4.

Attius & Statius poetæ vixerunt.

01 XLII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 228. annus hebdomadum. 170

Prima expeditio Antiochi Epiphanis in Ægyptum de qua vide Danielem cap. 11. Liv. Decad. 5. lib. :

Menelaus aliâs Onias, ſummum Sacerdotium emit, excuſſo Iaſone fratre ſuo. Præfuit Sacerdotio an. 10. Ioſeph.

3803 *Ennius poeta moritur ætatis 70. à nato Socrate 300.* 16

3804 *Olymp. 153. V.C. 585. Græcorum 143.* 16

Finis regni Macedonici, à morte Alexandri Magni 156.

Perſeus rex Macedonum in pugna ad Pidnam captus ab Æmilio Paulo Imp. Cujus oratio ſuper ea re legatur apud Liv. Eſt enim inter eminentiſſ. una. Hac victoria regnum Macedonum translatum eſt ad Romanos. Hanc pugnam præceſſit Eclipſis Lunæ ea nocte, quæ anteceſſit diem 4. Septembris. Livius.

Secunda expeditio Antiochi in Ægyptum.

Popilius Rom. legatus Antiochum Epiphanem virga circumſcribit, & ab armis atque Ægypto diſcedere jubet, & ſubitò reſponſum, quod differebat, dare cogit, Livius. Val. Max.

Antiochus Epiphanes Romanorum edicto ex Ægypto ejectus, Hieroſolymam cum exercitu ingreditur, templum ſpoliat, urbem diripit, multos cives trucidat. 1. Macc. 1.

Prędixit hoc Daniel cap. 11. his verbis: Ad tempus præfinitum iterum ingredietur Auſtralē terram (Ægyptum) nō tamen poſterior expeditio ſimilis erit priori. Venient enim contra eum naves Kittim (legati Romanorum) & conſternabitur, ac revertens indignabitur ſancto fœderi (templo & urbi Ieruſalē) & inibit conſilia cum deſertoribus ſancti fœderis.

3805 *L. Æmilius Paulus Romæ triumphat de Rege Perſe per triduum, 28. 29. & 30. Novemb. Eum triumphum ita deſcripſit Plut. ut & inde triumphandi ratio peti poſſit: & nihil uſpiam legatur de triumphis ſimile. Ductus eſt ante currum Rex Perſeus unà cum duobus filiis.* 16

Eodem anno L. Anicius Gallus Prætor Illyricum & Dalmatiam debellavit, & in provinciã Romanam redegit, & poſt Paulum Æmylium aliquot diebus triumphavit, Gentio Illyriorum Rege cum fratre, conjuge & liberis ante currum ducto.

Rex Perſeus cum Alba in cuſtodia deceſſiſſet: Senatus Rom. quæſtorem miſit, qui eum publico funere efferret: ne reliquias regias jacere inhonoratas pateretur. Val. Maxim. l. 5. cap. 1. d. 1. Velleius mortem Perſei refert ad ann. V. C. 589. Alij ad an. V. C. 586.

06 *Annus Græcorum 145. V. C. 587.* 165

LIVII Hiſtoria hoc loco deſinit. Reliqua pars hiſtoriæ ex Epitome Flori & alijs autoribus continuanda eſt.

Andria Terentij acta.

IANNA HYRCANUS Dux ultimus de Domo David manus ſibi intulit metu Antiochi. Hic deſiit regnum ſtirpis Davidicæ. Succeſſerunt Maccabęi. Ioſeph. lib. 12. cap. 5.

MATATHIAS Sacerdos pater Maccabæorum regnat an. 1. Hujus viri filiorumque ejus pietate, virtute ac fortitudine immanes conatus Antiochi Epiphanis adverſus Iudęos repreſſi, & diviniti institutі cultus ſuę puritati & integritati reſtituti ſunt.

Idolum Iovis Olympij collocatur Hieroſolymis in templo, die 15. menſ. 9. anno Gręcorum 145. die 25. in ara nova ſacrificârunt Idolo. 1. Macc. 1. Eſt annus à dedicato templo ſecundo 350. Tot annis diſtant hujus templi dedicatio, & ejuſdem profanatio.

07 Iudæi Sabbatho pugnare incipiunt. 164

MATATHIAS pater Iudæ Maccabęi moritur an. Græcorum 146. 1. Maccab. 2.

IUDAS MACCABÆUS Primus Aſmonæorum, Dux Iudæorum an. 6. 1. Macc. 2.

Iudas Maccabæus profligat exercitum Appollonij cujus occiſi gladio poſthac in prælijs uſus eſt: Funduntur & Seronis præfecti Syriaci copiæ, parvaque manu trucidantur octingenti hoſtes. 1. Maccab. 3.

Hę primæ victoriæ clarum ubique fecerunt nomen Maccabæi.

Templum ante annos 167. extructum in mõte Garizim, dedicatur appellatione Iovis Cretenſis. Ioſeph.

Hecyra Terentij acta. V. C. 588.

3808 *Olympias 154. V. C. 589. Annus Graecorum 147.* 163

XLIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 295. annus hebdomadum.

Antiochus expeditionẽ ſuſcipit in Perſidẽ, & Gorgiam mittit ad devaſtandam Iudæam, cum quo feliciter præliatur Iudas Maccabæus, & trucidat 3000. hoſtium. 1. Macc. 4.

3809 ENCOENIA, id eſt, feſtum repurgati templi 162 die 25. menſis 9. celebrari cœptum à Iuda Maccabæo anno Græcorum 148. 1. Maccab. 4. Hinc ad templum à Pompeio profanatum 100.

Iudas Maccabæus fundit exercitum Lyſiæ. 1. Maccab. 4.

Rex Ptolemeus à minore fratre regno ſpoliatus, petendi auxilij gratia Romam venit. Val. M. 5.

Heautontimorumenos Terentij acta. V. C. 590.

3810 *V. C. 591. Graecorum 149.* 161

Iudas Maccabæus debellavit & devicit Idumęos, Ammonitas, Tyrios, item Timotheum, in cuius exercitu periere ad 8000. 1. Maccab. 5.

ANTIOCHUS EPIPHANES periit. 1. Macc. 6

ANTIOCHUS EUPATOR Antiochi Epiphanis filius IX. Rex Syriæ. an. 2.

Annus Graecorum 150. Sabbatarius. V. C. 592.

3811 ELEAZAR Iudæ Maccabæi frater, confoſſi à ſe e- 160 lephanti lapſu oppreſſus perit. 1. Macc. 6.

MENE

Menelaus Pontifex occiditur: ſuccedit Alcimus. 2. Macc. 13.
Templum Oniæ Heliopoli in Ægypto conditum. Ioſ.
Eunuchus & Phormio Terentij acta.
3812 *Olymp. 155. V. C. 593. Græcorum 151.* 159
DEMETRIVS SOTER Seleuci filius X. rex Syriæ, interfectis Antiocho Eupatore & Lyſia regnat annis 11. 1. Macc. 7.
Nicanor interfectus à Iuda Maccabęo 13. Menſis Adar. Hic Nicanor extenſo contra templum brachio juraverat, ſe illud deleturum: Sed ei in acie interfecto, præcidi juſſit Iudas Maccabæus caput & brachia, & ea ante templum ſuſpendi. 1. Macc. 7.
Primum fœdus Iudæorum cum Romanis 1. Mac. 8. à principio regni Cyri 400. Hinc ad excid. urbis Hieroſol. ſub Veſpaſiano anni 230. incluſivè.
Adelphi Terentij acta.
L. Æmilius Paulus obiit. Val. Max. lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 3. ubi de paupertate Pauli Æmilij dicit, eum exiſtimaſſe præclarè ſecum agi, ſi ex victoriis alij pecuniam, ipſe verò patriæ ſalutem & gloriam ſibi paraſſet.
3813 Iudas Maccabęus occumbit in prælio fortiſſimè dimicans cum Bacchide Demetrij Duce. 1. Mac. 9. à regno Cyri 400. 158
Ionathas regnat an. 18. 1. Maccab. 9.
Terentius Poeta mor. V. C. 594. Hinc ad natum Ciceronem 53.
Horologium ex aqua Romæ factum, cuius fluxu diviſa ſunt horæ noctium & dierum anno V. C. 595. (ſecundum Varronem) Plin. lib. 6. c. 60.
3814 Alcimus Sacerdos cũ juſſiſſet dirui interius atrium templi, percuſſus eſt Paralyſi, & mor. menſe 2. 1. Macc. 9. 157
Templum ſummo ſacerdote caret ſeptennio. Ioſ.

XLIV.

3815 XLIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, 302. annus hebdomadum. 156

Attilius Arator fit Imperator. Valer. Max. 4. cap. 4.

3816 *Olympias 156. V.C. 597. Græcorum 155. A morte Romuli 560. Hinc ad natalem Iulij Cæſaris 56.* 155

Bacchides cum Ionatha pacem componit, & Iudæa à bellis aliquantiſper quieſcit. 1. Macc. 9.

3817 *P. Cornel. Scipio Naſica Coſ. Dolminiũ Dalmatarum urbem expugnavit.* 154

3819 V. C. 600. Coſſ. primum Calend. Ianuarij cœperunt inire magiſtratum. Caſſiod. Florus. 152

Bellum Celtibericum annis 20. geſtum & Numantiæ excidio finitum eſt.

3821 *Annus Græcorum 160.* 150

Ionathas donatus ſummo Sacerdotio, ab Alexandro novo rege Syriæ, induit ſtolam ſanctam menſe 7. die Scenopægiorum. Tenuit Pontificatum an. 10. 1. Macc. 10.

Corduba in Hiſpania condita à M. Claudio Marcello. Strab. 3.

3822 XLV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 309. annus hebdomadum. 149

Hoc anno Cicero fingit Catonem Majorem habuiſſe ſermonem de ſenectute, quem annis ab hinc 106. peculiari ſcripto complexus eſt.

DEMETRIUS Syriæ Rex in prælio adverſus Alexandrum occumbit. 1. Mac. 10.

ALEXANDER XI. Rex Syriæ annis 5. aut 6. incoatis.

3823 V. C. 604. Tertium bellum Punicum, quadriennio geſtum à Romanis adverſus Carthaginenſes, & Carthaginis excidio finitum eſt. De quo Appianus Alexandrinus & alij. Hinc ad bellũ civile Iulij & Pompeij 100. Plinius & Cenſorinus referũt hoc bellum ad an. V.C. 605. ſecundũ Varronem: Solinus verò ad 604. ſecundũ Dionyſium. 148

Cato

Cato major mor. ætat. 85. Cic. Plin. alij 84.

Nuptiæ Alexandri regis Syriæ & Cleopatræ, quibus intereſt Ionathas ſummus Pontifex, & honore ſummo afficitur. 1. Macc. 10.

3824 *Olymp. 158. V. C. 605. Annus Græcorum 163.* 147

Bellum Macedonicum III. adverſus Pſeudophilippum, aliàs Andriſcum, qui Philippi nomine ſumpto ſe Perſei Regis Macedoniæ filium eſſe mentitus fuerat, geſtum: quo victus eſt à Q. Cæcilio Metello: is ab hac victoria Macedonici nomen ſortitus eſt. Vell. Flor. Oroſ. Eutrop.

Maſiniſſa Numidiæ rex, Rom. populi amicus deceſſit. Scipio inter filios Maſiniſſæ regnum diviſit. Val. lib. 5. cap. 2.

3825 *Primus Conſulatus Scipionis Africani Minoris, de quo dictum eſt:* Dormiant hodie leges. 146

Bellum Achaicum geſtum contra Achæos & Corinthios.

3826 V. C. 607. Finis tertij belli Punici. 145

CARTHAGO urbis Romanæ æmula deleta à Scipione Æmiliano: qui inde Africani cognomẽ tulit.

Hiſtoriam everſæ Carthaginis Oroſius lib. 4. cap. 23. his verbis deſcribit: Cùm ſex continuis diebus noctibusque pugnatum eſſet, ultima Carthaginenſes deſperatio ad deditionem traxit petentes, ut quos belli clades reliquos fecit, ſaltem ſervire liceat. Primum agmen mulierum ſatis miſerabile, virorum poſt magis deforme deſcendit. Nam fuiſſe mulierum viginti quinque millia: virorum triginta millia, memoriæ traditum eſt. Rex Aſdrubal ſe ultrò dedit. Transfugæ qui Æſculapij templum occupaverant, voluntario præcipitio dati, igne conſumpti ſunt. Vxor Aſdrubalis ſe duosq; filios ſecum virili dolore, & furore fœmineo in medium jecit incendium: eundem nũc mortis exitum faciens noviſſima regina Carthaginis, quem quondam prima feciſſet. Ipſa autem civitas 17. diebus continuis arſit, miſerumq; ſpectaculum de varietate

condition

conditionis humanæ victoribus ſuis præbuit. Val. M. lib. 3. cap. 2. d. 8. Vide etiam Appian. Alexandrinũ.

Hic finis fuit tertij beli Punici, cum à primo bello Punico ſuſcepto exactuſſent huc uſque anni 119.

CORINTHUS Achaiæ caput capta & exciſa à L. Mummio Coſ. qui inde Achaici cognomen ſumpſit. Appian. Lybic.

P. Cornel. Scipio Africanus minor Romæ triumphat de Pœnis & Aſdrubale. Diſtat hic triumphus Scipionis Africani Minoris à triumpho Scipionis Africani Majoris an. 55.

Q. Metellus Macedoniam in provinciam Rom. redegit, deq; ea triumphavit, & Macedonici nomen accepit.

Polybius hiſtoricus & Panætius Philoſophus florent.

Appollonius dux exercitus Demetrij victus à Ionatha. 1. Macc. 10.

3827 *Cleopatra erepta Alexandro ſocero Ptolemæo Philometore, & tradita Demetrio, Demetrij ſuperioris filio.* 14

ALEXANDER Syriæ rex occiditur.

PTOLEMÆUS PHILOMETOR Ægypti rex triduo poſt moritur. 1. Macc. 11. Iuſtin. 35. Florus 52.

L. Mummius Achaicus triumphavit de Achais & Corinthiis.

3828 *Olymp. 159. V. C. 609. Annus Græcorum 167.* 14

DEMETRIUS NICANOR XII Syriæ rex an. 8. incoatis, connumerato triennio Tryphonis.

PTOLEMÆUS EVERGETES I. Lagidarum, VII. Ægypti Rex. an. 29.

3829 *Annus Græcorum 168.* 1[illegible]

XLVI. HEBDOMAS DANIELIS, *ideſt,* 316. annus hebdomadum incipit.

3830 *Annus Græcorum 169. A reperto libro legis 500. à morte Danielis 900.* 1[illegible]

Ionathas cum Romanis & Spartanis fœdus renovat per legatos.

Ionathas frater Iudę Macc[illegible]. occiſus inſidiis Triphonis cum duobus filiis. 1. Macc. 12.

Secundus liber Maccabęorum cap. 1. recitat Epiſtolam ſcriptam hoc anno Græcorum 169.

M. Antonius Orator (Ciceronis encomiis clarus) naſcitur, triennio ante L. Craſſum Oratorem.

3831 *Annus Græcorum 170. à regno Salomonis 900.* 140

Simon Dux Maccabęus regnat an. 8.

Iudęi excutiunt jugum gentium. 1. Macc. 13.

3832 Simon arcem Sion ejecto hoſtiū præſidio occupat, illudque ſolenni ritu expiat, ingenti omniū lętitia, menſis ſecundi die 23. quem & quotannis feſtivo gaudio celebrari præcepit. 1. Macc. 13. Hinc ad coronationem Herodis factam Romæ 100. 139

L. Craſſus Orator, cujus Cicero tanta cum laude meminit, naſcitur. Cic. in Bruto.

Bellum Numantinum V. C. 613. à morte Aſcanij filij Æneæ 1000.

3833 Simon fœdus cum Romanis renovat. 1. Macc. 14. 138

TRYPHON interfecto Antiocho Theo (cujus tutor erat) regnat an. 3. 1. Macc. 13. Ioſeph.

Rex Demetrius in Mediā ad auxilia contrahenda profectus, ut Tryphoni bellum inferret: ab Arſace rege Perſiæ ac Mediæ captus in cuſtodiam traditus eſt. 1. Macc. 14. Iuſtin. 36.

3835 Legati Simonis Roma redeunt. 1. Macc. 15. 136

ANTIOCHUS SEDETES cum Simone fœdus facit. 1. Macc. 15. Hinc aliqui numerant 9. annos regni Antiochi.

A monarchia Cyri & reditu primo Iudęorum ex Babylone an. 400. compl.

Hoc anno à quatuor millibus Numantinorū victa ſunt 30. millia Romanorum. Flor. 55. Val. Max.

3836 *Olymp. 161. V. C. 617. Annus Græcorum 175.* 135

XLVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit *hoc eſt*, 323. annus hebdomadum.

Tryphon occiſus. Ab hujus nece ANTIOCHUS SEDETES

SIDETES XIII. Rex Syriæ ſolus regnat. 1. Macc. 15. Ioſeph.

3837 *Bellum ſervile primum: cum ſervi in Sicilia adverſus Romanos iam ante arma ſumpſiſſent, & Prætores aliquot ſuperaſſent.* 13

3838 Simon Maccabæus à Ptolemæo genero ſuo nefariè interemptus in convivio, anno Græcorum 177. menſe undecimo. 1. Macc. 16. 13

Deſinit I. Liber Maccabæorum.

Secundus Conſulatus Scipionis Africani Minoris.

3839 *Annus Græcorum 178. Sabbatarius V. C. 620.* 131

Numantia exciſa à P. Scipione.

Numantini tanta fame laborarunt: ut iumentis omnibus & herbis conſumptis lora & pelles ſcutis detractas comederint. Tandem ipſi cives, ne in manus victoris venirent, invicem ſeſe trucidârunt, igniq́; ſubiecto & ſeſe & Vrbem perdiderunt. Vide etiam Val. Max. l. 7. c. 6. d. 3.

Tib. Gracchus Tribun. pleb. qui ad popularem auram captandam legem de agrorum diviſione tulerat, & Cn. Octavio Collegæ magiſtratum abrogaverat, ab optimatibus autore P. Cornel. Naſica in Capitolio occiſus, & unà cum aliis in eadem ſeditione trucidatis inſepultus in flumen proiectus eſt. Hoc fuit initiũ in urbe Roma ſanguinis civilis. Inde ius vi obrutum: potentiorque habitus prior. Vide Appianum belli civil. lib. 1. Item Valer. Max. lib. 3. cap. 2. d. 17.

ATTALUS Rex Aſiæ moriens populum Romanum regni ſui hæredem conſtituit.

Iohannes Hircanus filius Simonis, Iudæorum Dux & Pontifex an. 31. Ioſeph.

3840 *Olymp. 162. V. C. 621.* 131

P. Corn. Scipio Africanus de Numantia triumphavit, an. 14. poſt, quàm de Carthagine triumphum egerat. Cic. Attic. lib. 13. Florus.

Antiochus Sedetes Iudæam devaſtat, & Hieroſolymam obſidione

obſidione cingit, quam ſolvit exacto feſto tabernaculorum.

Hyrcanus aperto Davidis ſepulcro reperit pecuniam, cujus penſione placatum dimittit Antiochum. Ioſeph.

Eſt annus à morte Davidis 910. ab eius natali 980. id eſt, bis 490. à dedicato tẽplo Salomonis 900. Hinc ad excidium Hieroſolymor. 201,

41 *Bellum Aſiaticum geſtum à Romanis cum Ariſtonico, qui Attalo Rege mortuo Aſiam occupaverat. Cic. Phil. 11.* 130

Hyrcanus cum Romanis fœdus renovat. Ioſeph. lib. 14. cap. 17.

42 *Ariſtonicus à M. Perpenna Coſ. victus, Roma juſſu Senatus in carcere ſtrangulatus eſt. Val. Max.* 129

43 XLVIII. HEBDOMAS DANIELIS 128
incipit, *id eſt,* 330. annus hebdomadum.

V. C. 624. Scipio Africanus Minor, qui duas urbes Rem. imperio infeſtiſſimas, Carthaginem & Numantiam delevit, moritur ætat. 56. Cic. à regno Beli 2000.

Lælius ſermonem habet de amicitia, quem Cicero poſt annos 85. in literas retulit.

Carneades Philoſophus moritur: quo tempore eclipſis Lunæ conſpecta eſt, teſte Laertio. Hanc Cruſius refert ad diem 5. Novembris.

Ptolemæus expulſus Ægypto.

DEMETRIUS Syriæ rex an. 4. completis.

44 *Olymp. 163. V. C. 625.* 127

Templum in monte Garizim ab Hyrcano everſum.

47 Bellum Allobrogicum cepit: quo primùm Rom. cum Gallis trans Alpes dimicârunt. 124

48 *ANTIOCHUS GRYPHUS Rex Syriæ an. 12. (circiter) Euſeb.* 123

49 *V. C. 630. Climact. Græcorum annus 188.* 122

Hujus anni meminit 2. liber Maccab. cap. 1.

ALEXANDER Rex Iudæorum naſcitur.

Carthago inſtaurata an. 22. poſt, quàm exciſa fuerat. Oroſ. Eutrop.

Bellum Balearicum.

C. Sextius Procoſ. victa Salviorum gente Coloniam Aquas Sextias condidit, ob aquarum copiam, & calidos ac frigidos fontes à nomine ſuo appellavit.

3850 IVBILÆVS MVNDI, 77. *Moſis 27.* 12

XLIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 337. annus hebdomadum.

Circa hæc tempora ortæ ſunt Sectæ Phariſæorum, Sadducæorum & Eſſæorum, quæ puriori doctrinæ magnam caliginem ac tenebras offuderunt.

3851 *C. Sempronius Gracchus occiſus, (poſt interfectum fratrem Tib. Gracchum an. 12.) cum per biennium tribun. pleb. Rempub. ſeditioſis legibus perturbaſſet: & hæc cædes fuit initium bellorum civilium. Velleius.* 12

3852 *Olymp. 165. V. C. 633. Annus 400. templi ſecundi.* 11

Hyrcanus Samariam ſolo æquavit. Euſ. Ioſeph.

3854 *Cretenſes obſidione Q. Cæcilij Metelli ad ultimam uſque penuriam compulſi, ſua jumentorumque ſuorum urina ſitim torſerunt verius quàm ſuſtentarunt: & dum vinci timent, id paſſi ſunt, quod eos ne victor quidem pati coegiſſet. Valer. Max. lib 7 cap. 6.* 11

3856 *PTOLEMÆVS LATHYRVS aliàs Soter & Phyſcon VIII. Ægypti rex an. 15. Hic 30000. Iudæorum occidit, & reliquos occiſorum carnibus veſci coegit, anno 491. à principio captivitatis Babylonicæ.* 11

M. Terentius Varro Philoſophus & Poeta naſcitur. Euſeb.

3857 L. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt*, 344. annus hebdomadum: qui eſt annus 532. à principio Ieremię. 114

Q. Cæcilius Metellus Macedonicus moritur: qui tres vidit filios Coſſ. è quibus unum etiam & Cenſorem & triumphantem, quartum autem prætorem, eoſque ſalvos

ſalvos reliquit: & tres filias nuptas: cùm ipſe Conſul, Cenſor etiam Augurque fuiſſet & triumphaſſet. Cic. 5. de finib. Valer. Max. lib. 7. cap. 1.

58 *Bellum Thracicum.* 113

Hortenſius Orator, Ciceroni conjunctiſſimus, naſcitur. Cic. Bruto. vixit an. 64.

59 *Bellum Cimbricum ſive Teutonicum, quo Cimbri & Teutones primùm Alpes transgreſſi in Italia fœdam ſtragem Romanorum ſociorumq́; fecerunt. Nam Cn. Papirius Carbo Coſ. in Illyrico ab illis fuſus & exercitu exutus eſt.* 112

60 *Olymp. 167. V. C. 641. à nato Davide 1000.* 111

ANTIOCHVS CYZICENVS Syriæ Rex an. 18. (circiter) Euſeb.

61 *Annus Græcorum 200. V. C. 642.* 110

Bellum Jugurthinum à quo SALVSTII hiſtoria incipit.

P. Scipio Naſica mortuus. Cic. in Brut. Val. Max. libr. 5. cap. 3. d. 2.

63 *Pomponius Atticus intimus amicus Ciceronis naſcitur triennio ante Ciceronem. Vixit an. 77.* 108

Junius Silanus Coſ. contracta infeliciter pugna à Teutonibus ſuperatur.

Q. Cæcil. Metellus de Jugurtha triumphavit, & Numidicus appellatus eſt.

64 *Olymp. 168. V. C. 645.* 107

LL HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 351. annus hebdomadum.

Cimbri M. Scaurum Aurelium Coſ. trucidârunt. Vellejus.

65 *L. Caſſius Coſ. occiſus, ejusq́; exercitus ab Helvetiis Tigurinis pulſus & ſub jugum miſſus. Cæſar. lib. 1. bell. Gall. Oroſ.* 106

66 Anni vitæ CICERONIS incipiunt. 105

V. C. 647. à nato Demoſthene 280. climact.

M. TULLIUS CIC. Latinæ linguæ parens & Oratorũ princeps naſcitur Arpini, oppido Cim-

panię, C. Attilio Serrano, & Q. Servilio Cepione *Coſſ. 3. Ian. anno V. C. 646. propè completo.* Marcus *prænomē*, Tullius *nomen eſt & gentile*: Ciceronis à Cicere factum eſt cognomen: cuius figura tuberculum habuiſſe in naſi extremitate dicitur, qui primus hoc familię cognomen intulit. *Plut. Cic. Mater Ciceronis fuit Helvia.*

POMPEIUS MAGNUS naſc. 30. Septembr. ſeptennio ante Iulium Caſ. Plin. Vellejus. Cicer.

IUGURTHA capitur à C. Mario (ut colligitur ex Saluſtio) & bellum in Numidia finitur.

3867 *Manlius Coſ. & Q. Cæpio Procoſ. adverſus Cimbros infeliciter pugnarunt, cæſis 80. millibus Romanorum, 6. Octob. Cæpioni imperium abrogatum eſt, ejusque bona publicata. Oroſ. Cic. Liv.* 1

3868 *C. Marius II. Coſ. de Jugurtha triumphat Calend. Januar.* 10

Aquilam Romanis legionibus in ſecundo Conſulatu ſuo C. Marius propriè dicavit. Plin. lib. 10. c. 4. Hinc ad ingreſſum Aquilæ Romanæ in terram ſanctam anni 170.

3869 Iohannes Hyrcanus moritur & princeps Iudæorum & ſummus pontifex & propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut etiam futura non ignoraret. Ioſeph. 10

3870 ARISTOBULUS rex Iudæorum an. 1. Hic poſt captivitatem Babylonicam primus ſibi diadema impoſuit, & principatum in Regiam dignitatem commutavit. Ioſeph. A morte Salomonis 900. à regno Davidis 980. Hinc ad regnum Herodis in Ieruſalem 65. ad conceptum Chriſtum 100. 10

M. Antonius Orator in Ciliciam procoſ. proficiſcens Athenas venit, ubi dies complures propter navigandi difficultatem commoratus eſt. Cic. 1. de Orat. Triennio poſt factus eſt Coſ.

Terto-

Teutones ad Aquas Sextias à Mario victi: amplius 150. millibus hoſtium priore ac poſtero die trucidatis. Strab. 4. Oroſ. 5.

Archias Poeta Romam venit. Cic.

871 LII. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt*, 158. annus hebdomadum incipit. 100

ALEXANDER Iudæorum rex ann. 27. inchoatis.

Aquillius adverſus fugitivos in Siciliam miſſus, bellum Servile, Athenione duce interfecto, confecit. Diod. lib. 36.

Cimbri ad Atheſin fluvium victi à Mario.

C. Marius cùm non multò ante Teutonum exercitum numeroſiſſimum trucidaſſet, 29. Iulij alterum exercitum Cimbricum ingenti pugna vicit & delevit. Interfecti ſunt 120000. homines: capti 60000. Poſt acceptam cladem matres jugulárunt liberos ſuos: viri fugientes ex acie, ſibi ipſis intulerunt manus. Multi cùm deeſſent arbores, ex quibus ſuſpenderentur, cornibus boum collis ſe alligaverunt, à quibus cùm præcipites traherentur, ſunt ſtrangulati. Conſpecta eſt in caſtris infelix mater, quæ de alto curru ſe ſuſpenderat, cui ex utroque pede parvi nati mortui pendebant. Plut.

PTOLEMÆUS LATHYRUS à matre Cleopatra regno expellitur. In Ægypto regnant PTOLEMÆUS ALEXANDER & CLEOPATRA an. 12. alij 10. Hinc ad captam Ægyptum ab Auguſto 70.

872 *Olymp. 170. V. C. 653.* 99

PTOLEMÆUS ALEXANDER in Ægypto regnat an. 10. Euſeb.

C. JULIUS CÆSAR naſcitur, poſt natum Ciceronem ſeptennio, C. Mario VI. L. Val. Flacco Coſſ. die 12. Iul. (qui menſis poſt eius mortem lege Antonia Iulius eſt ea de cauſâ dictus. Macrob. 1. Satur. cap. 12.) patre C. Iulio Cæſare viro Prætorio: ma

F iij.

tre Aurelia C. Aurelij Cottæ filia: apud quam puer educatus eſt. Cognominis rationem alij aliam tradunt: quidam quòd qui primus Iuliorum ſic dictus eſt, caſo matris utero natus ſit: alij ab elephanto caſo: alij à caſiis oculis, vel cæſarie. Sed de elephanto, qui Cæſar Punica lingua diceretur, ſententia multis eſt viſa probabilior: cùm quòd matris utero caſos Romani proprio vocabulo cæſones dixerint: tum quòd inter Cæſaris numos non pauci ſpectentur cum nota Elephanti: interq́; cæteros unus Punicis literis circa Elephantum inſcriptis: ut meritò videri poſſit Cæſar, ea ratione ſuæ familiæ cognominis originem publicare voluiſſe: præſertim nullo evidente alicujus rei geſtæ argumento, quare Elephantum in numis ſuis ſignarit. Hæc Goltzius. De Cæſarum familia Suet Fuit, inquit, ingente Julia & Cæſarum familia: quo cognomine primum uſum tradunt Sext. Julium Cæſarem, qui anno belli Punici ſec. undecimo M. Claudio Marcello. T. Quinctio Criſpino Coſſ. (V.C. 545.) Siciliam provinciam Pr. obtinuit, ab hoc in univerſam familiam cognomen defluxiſſe. Sylla de Cæſare adhuc puero dixit, ei multos ineſſe Marios, futurumque eum aliquando optimatum ſectæ exitio.

Eſt annus à morte Cyri 430. nato Alexandro M. 256. eius Monarchia: 230. eius morte 224. nato Romulo 670. eius morte 616. Hinc ad bellum civile Julij & Pompeij 51. Paria ſunt ſpacia à regno Cyri ad Monarchiam Alexandri M. & inde ad Julij Cæſ. natalem, utrinque 230. A nato Cicer. & Pompejo 7.

L. Appuleius Saturninus & C. Servilius Glaucia ob motam ſeditionem à C Mario Coſ. interfecti. Cic. pro Rabir & in Bruto.

SVETONII hiſtoria incipit.

3874 Mathan avus Mariæ virginis naſcitur, juxta Syrorum traditionem, anno patris Levi 40. Annius Viterb. 9

PTO-

76 *PTOLEMÆUS Rex Cyrenarum in Ægypto moritur: & regni hæredem relinquit S. P. Q. R. Flor. Obſeq.* 95

77 *Coſſ. fuerunt duo ſummi Oratores L. Craſſus & Q. Scævola.* 94

Q. Hortenſius primùm in foro dicere cœpit ann. ætat. 19. Cic. Bruto.

78 LIII. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt*, annus hebdomadum 365. 93

PHILIPPUS XVII. rex Syriæ ultimus Seleucidarum ſecundum Euſeb. an. 2.

Ante ſociale bellum Latinum omnia animalia manſueta acta in rabiem. Auguſtin. l. 3. c. 23.

79 *Huc uſq; Syria poſſeſſa per reges, ceſſit in ditionē Romanorum. Euſeb.* 92

81 *V. C. 662. L. Craſſus Orator, cujus eloquentiam Cicero prædicat, moritur ætat. 49. die 20. Sept. Cic. lib. 3. de Oratore.* 90

Cicero ſumpta virili toga in forum venit, ætat. 16. Hoc ipſo anno fingit Cicero habitum eſſe ſermonem de Oratore à L. Craſſo & Antonio, quem Cicero literis mandavit poſt annos 36.

Bellum Sociale ſive Marſicum vel Italicum M. Livij Druſi Trib. pleb. cæde excitatum. Cujus initium Solinus refert ad an. V. C. 662. & Plinius quoq; ad Coſſ. Sex. Jul. Caſ. & L. Marcium. Quod verò Velleius & alij bellum Sociale ad ſequentis anni Coſſ. referūt, obſervet Lector, nos loqui non de primis initiis, quæ in hunc annum incidunt, ſed de publico & plenario apparatu belli adverſus Italicos pop. à Rom. ſuſcepti & geſti.

Lucretius Poeta vixit.

82 *Cicero admodum adoleſcentulus Arati carmina de cœlo ſtellisq; convertit. 2. de natura Deorum.* 89

P. Rutilius Coſ. parum proſperè contra Marſos dimicās, in prælio occiſus eſt 4. Id. Junij, ut ſcribit Ovid. in Faſtis. Plura de hoc bello vide apud Appian. l. 1. belli civilis.

3883 *PTOLEMÆVS LATHYRVS in Ægyp.* 88
iterum regnare incipit an. 8.

Cicero ætat. 18. operam dat ſtudio Iuris Civilis: & Tyro eſt in exercitu Cn. Pompeij.

L. Portius Cato, Coſ. in pugna cecidit. Cn. Pompejus Coſ. Aſculum cœpit, & Veſtinos atque Pelignos ad deditionem coegit. Idem de Aſculanis triumphavit. Appian. & alij. Ab hoc triumpho patris Pompeij ad triumphum filij Pompeij Magni anni 28. ad primũ ejus Conſulatum 19. ad ſecundum 34. ad tertium 37. ad mortem ejus 41.

Velleius. Tam varia atque atrox fortuna Italici belli fuit, ut per biennium continuo duo Romani Coſſ. Rutilius & deinde Cato ab hoſtibus occiderentur.

3884 *Olymp. 173. V. C. 665.* 87

Primum civile bellum inter Syllam & Marium: inde dictum Marianum. Hinc ad civile bellum Iulij & Pompeij 40.

Primus Syllæ Conſulatus.

Bellum Mithridaticum.

Mithridates Aſia in poteſtatem redacta omnes cives Romanos in omnibus Aſiæ civitatibus uno die, unoq; nuncio interficiendos curavit: Q. Oppium Procoſ. et M. Aquilium Legatum captos necavit. Huius miſerandæ cædis Romanorum civium meminit Cic. pro Manil. & pro Flacco. Vide Appian. in Mithridaticis & Val. Maxim. lib. 9. cap. 2. d. 3. Oroſ. lib. 5. cap. 19. Eutrop. lib. 5.

Q. Mutius Augur Ciceroni expoſuit ſermonem de Amicitia habitum à Lælio ante ann. 41.

3885 LIV. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt,* 86
372. annus hebdomadum incipit. *V. C. 666*

Cinna & Marius haud incruentis utrinq; certaminib. editis, Romam occupaverunt.

Tres Oratores crudeliſſimè interfecti: M. Antonius Triumviri avus, Q. Catulus, & C. Iulius. Cic. Bruto. Hinc ad mortem Ciceronis 44.

Circa hunc annum Cicero (ætat. 20.) edidit Commentarios de Inventione. Moloni item Rhodio Romæ dedit operam.

Catullus Poeta naſcitur.

Poſt hunc annum, triennium ferè urbem ſine armis fuiſſe, Cicero in Bruto ait.

86 *V. C. 667. Criſpus Saluſtius Hiſtoricus naſcitur.* 85

Marius Sext. Licinium Senatorem de ſaxo deijci juſſit: editiſq́; multis ſceleribus Idib. Ian. deceſſit. Vir cujus ſi examinentur cum virtutibus vitia, haud facilè ſit dictu, utrum bello melior an pace pernicioſior fuerit: adeò quam Remp. armatus ſervavit, eam primo togatus omni genere fraudis, poſtremò armis evertit. Epit. Flori lib. 80.

Sylla interim cum Mithridatis præfectis circa Athenas Bœotiamq́; & Macedoniam ita dimicavit: ut Athenas reciperet. Vell.

87 Incipiunt 84. anni Hannæ propheti\ſſæ. Luc. 2. Medium inter captã ab Antiocho Hieroſolymam, & inter natalem Ieſu Chriſti. Utrinque diſtantia annorum 84. 84

Ilium captum à Sylla anno 1100. ab excidio Trojæ: incluſo anno 2788. Appianus in Mithridaticis.

88 *Olymp. 174. V. C. 669.* 83

Cinna lapidibus occiſus à ſuo exercitu. Hoc anno Verres fuit Quæſtor in Sicilia, in quem Cicero Verrinas ſcripſit poſt annos 14.

Cùm mutuis fratrum odiis & bellis regnum Syriæ conſumptum eſſet, populus Syriæ ad auxilia externa confugiens, peregrinos ſibi reges circumſpicere cœpit. Tigranes itaq; accitus regno Syriæ per 18. annos potitus eſt. Iuſtin. 40.

889 *Bellum civile Syllanum.* 82

Sylla cum exercitu ingreſſus in Italiam, crudeliter ſæviit in cives Romanos. Plut.

Capitolium Romæ conflagravit 6. Iulij. Saluſtius. Plutarch.

F v.

Scipio fluctibus reipub. expulſus, Maſſiliæ poſtea in exilio vixit. Cic. pro Seſt.

3890 V. C. 671. 81

Sylla Dictator creatus circa huius anni exitum interfectis Coſſ. Mario Iuniore, & Papyrio Carbone: & felicem ſe appellari voluit. Eius honoris uſurpatio (ut ſcribunt Velleius & Plutarchus) per annos 120. intermiſſa fuerat.

Obſequens ſcribit centena millia hominum Italico, civilique bello conſumta.

3891 Annus 1000. à morte Saulis & regno Davidis. 80

Pompeius (ætat. 25.) triumphavit de Hiarba Numidarum Rege, & à Sylla Dictatore Magnus appellatus eſt. Hic primus eques Romanus triumphaſſe legitur. Hinc ad alterum triumphum an. 20.

Cicero primam cauſam privatam pro Quintio dixit ætat. 26. V. C. 672.

PTOLEMÆUS AULETES aliàs Dionyſius, id eſt, Ægypti rex annos 30. alij 31.

3892 Olymp. 175. Cyclus Sol. 139. V. C. 673. 79

LV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 379. annus hebdomadum.

Oratio Ciceronis pro Sexto Roſcio ætat. 27. Gell. Cicer. Brut. Quintil.

Mitylena in Aſia expugnata à Romanis: & Iulius Cæſar corona civica donatus eſt ætat. 20. Sueton. Liv. Epitom. lib. 89.

Captum eſt bellum Sertorianum in Hiſpania. Flor. Val. Maxim.

3893 Huius anni æſtate Cicero (ætat. 28.) hortatu amicorum in Aſiam profectus eſt. 78

Sylla ſe abdicavit Dictatura, quam in perpetuum ceperat, & dimiſſo à ſe præſidio pub. palam in foro dixit, ſe omnium à ſe geſtarum rerum paratum eſſe reddere rationem. Appian. Plut.

3894 Sylla animi concitatione nimia atque immoderato vocis impetu convulſo pectore ſpiritum cruore ac minus ini- 77

ſuma

ſtum evomuit in agro Cumano: ac Romam perlatus magna pompa in Campo Martio crematus & ſepultus eſt. Val. Max. Appianus lib. 1. Hinc ad bellum civile Iulij & ad mortem Pompeij anni 30.

Cicero ſex menſibus vixit Athenis, & cum ſummis Oratoribus, Menippo, Xenocle, Molone, Poſidonio Philoſopho verſatus eſt, ubi & de Syllæ morte cognovit.

3895 Hoc anno M. Tullius Cic. recepit ſe è Græcia Romam, biennio pòſt; quàm eò profectus erat. Cùm autem auctore Plut. magna ſpe erectus ad Remp. ſummo raperetur ſtudio: ardor eius oraculo repreſſus eſt. Delphos enim profectus cùm Apollinem conſuluiſſet, qua via ad ſummam gloriam aſpirare poſſet: reſpondit dæmon: ſi ſuam naturam, non multitudinis opinionem ducem ſequeretur. Quare Romam reverſus primò timidè vixit, & dubitanter ad honores acceſſit, nec ullo in numero eſt habitus: ſed Græculus atque ocioſus appellatus fuit. Vbi verò & innata honorum cupiditate ductus, & patris atque amicorum cohortatione incitatus, ſe totum patrociniis tradidit: non jam pedetentim principem locum petiit: ſed ſtatim eluxit, cæteriſque oratoribus longè præſtitit. Plut. 76

M. Lepidus exacto conſulatu bellum patriæ movet: ſed Italia pulſus interiit. Appian. & Plut.

3896 V.C. 677. Olymp. 176. an. 700. à prima Olymp. 75

Cicero petitionem honorum aggreſſus eſt (ætat. 31.) & primo quæſturam petiit: cùm annum jam reverſus ex Aſia nobiles cauſſas egiſſet.

Hoc anno in Hiſpania adverſus Sertorium acerrima illa & maxima prælia, Sucronenſe, & Duricenſe commiſſa ſunt.

3897 V. C. 678. Cicero Quæſtor in Sicilia ætat. 32. 74

3898 V. C. 679. A morte Alexandri Magni 250. 73

Cicero expleto Quæſturæ anno Romam reverſus ad forum & cauſſas agendas rediit, ætat. 33. Cic.

ALEXANDER rex Iudæ moritur, imp. an. 27. ætat. 49. Ioſeph.

ALE-

ALEXANDRA Regina Iudæorum ann. 9. Eſt annus 1000. à regno Davidis in Ieruſalem. Poſt tot itaque annos regnum Davidis recidit in fœminam. Hæc Regina evexit Phariſæos, eorumq; potentiam auxit. Paria ſunt ſpacia à Creatione ad natalem Abrahæ: & à nato Abrah. ad hũc annum: utrinque 1949. & bis 1949. ſunt 3898.

Hyrcanus loco patris defuncti cõſtituitur ſummus Sacerdos.

Nicomedes Bythiniæ rex moritur, populum Rom. relinquens regni hæredem. Eutrop. Flor. Cic. pro Planc.

3899 LVI. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt*, 72
annus 386. *V. C. 680.*

Hinc incipit L. Luculli imperium, quod duravit ſeptennio.

L. Lucullus, qui anno ſuperiore contra Mithridatem profectus fuerat, ad Cyzicum urbem exercitum ejus fame ferroq; delevit. Liv. lib. 95.

Bellum Servile ſive Gladiatorium duce Spartaco in Italia excitatum. Item: Sertorius interfectus. Sigonius.

3900 IVBILÆVS MVNDI 78. *Moſis 28.* 71

Olymp. 177. V. C. 681. Ciceronis 35.

Lucullus Mithridatem perſecutus, Pontum Romanis legionibus patefecit, qui antea populo Romano clauſus erat. Cic.

Seculum Simeonis, Annæ prophetiſſæ, Zachariæ, Elizabethæ, &c. penes quos hoc tempore inter tot Sectas Iudæorum, fuit veræ doctrinæ cuſtodia.

3901 *Bellum Servile confectum à Pratore M. Craſſo: cùm* 70
fuiſſet extractum in annum tertium. App.

Pompejus iterum triumphavit ult. Decembris, poſtridie Conſulatum initurus.

Mithridates metu Luculli ex Ponto adventantis ad Tigranem regem Armeniæ profugit. Flor. Eutrop.

Circa hunc annum natus eſt Herodes. Ioſeph.

Primus

02 *Primus Pompeij Conſulatus.* 69

Verrinæ actiones Cic. ætat. 37.

Vergilius Poeta naſc. 15. Octob. in pago, qui Andes dicitur, haud procul à Mantua, à nato Romulo 700. Socrate 400. à morte Ennij 100.

03 *DIONIS Caſſij Nicæi hiſtoria Romana incipit.* 68

Tigranes victus à Lucullo: Tigranocerta urbs capta à Lucullo prid. non. Octob. Dio. Plutarch.

Cicero Ædilis Curulis ætat. 38.

Capitolium denuo inſtauratum dedicatur.

Ariſtobulus parat bellum adverſus matrē & fratrem Alexandrum regnantem in Iudæa. Ioſeph.

04 *Olympias 178. V.C. 685.* 67

Bellum Creticum à Romanis geſtum adverſus Cretenſes.

Tigranes & Mithridates iterum victi à Lucullo. Niſibis urbs capta.

05 *Bellum Piraticum à Pompejo media æſtate confectum, Cic. Dio.* 66

Inſula Creta ſubacta, & bellum Creticum finitum eſt.

06 *Lucullus Romam revocatur. Succeſſit Pompejus, qui nocturno prælio Mithridatem in Armenia minore vicit, caſtra diripuit, & 40. millia ex ipſius exercitu cecîdit. Dio. Eutrop.* 65

Manilius ut Pompeij gratiam colligeret, legem (quæ poſtea Manilia dicta eſt) promulgavit, ut Pompejo bellum Mithridaticum, quod Lucullus jam annis 7. geſſerat, committeretur.

Lucullus in Galatia occurrens Pompejo, ſuaſit ut recederet, quod bellum confectum eſſe, atque legatos jam diu expectari diceret: verùm ille Pompejo id non perſuaſit.

Tigranes Armeniæ Rex urbem Artaxata & ſeſe dedidit Pompejo, qui ei Syriam ademit, quam hactenus annis 18. tenuerat: regnum tamen Armeniæ ei reſtituit: hoc modo Syria in Romanorum poteſtatem pervenit, de quo Cicer. pro Sext. Tigranem Pompeius, cùm in ſuis caſtris ſupplicem abjectumque vidiſſet,

erexit

erexit, & inſigne regium, quod ille de capite ſuo abjecerat, repoſuit, & imperatis certis reb. regnare iuſſit: æquè pulcrum (ut ſcribit Val. Max.) eſſe iudicans, & vincere reges & facere. Vide Flor. Epitome 100. Iuſt. 40. Appian. Syr. Val. Max.

Cicero Prætor fuit ætat. 41. à primis Prætorib. 300. iniit præturam Cal. Ian. Orationes pro lege Manilia & pro Cluentio habita.

ALEXANDRA regina Iudæorum moritur ætat. 73. cùm præfuiſſet Iudæis fermè novennium, anno 100. regni Maccabæorũ. Ioſeph. Egeſippus.

ARISTOBULUS Rex & Pontifex Iudæorum an. 3. menſ. 3.

3907 Hyrcanus cohortante Antipatro patre Herodis fugit ad Aretam regem Arabum. Ioſeph. 64

Horatius Poeta naſc. 8. Decemb. V. C. 688.

3908 *Olymp. 179. annus 456. Templi Secundi completus. V. C. 689.* 63

ARETAS rex Arabum invadit Iudæam: Hieroſolymis obſidet Ariſtobulum Hyrcani fratrẽ. Ariſtobulus Pompeium vite aurea aliiſque muneribus invitatum acceſſit in Iudæam: ita fratrũ diſſidia primùm Romanos in Iudæam attraxerunt. Pompeius Ariſtobulo regi ſubſidio mittit Scaurum cum exercitu. Aretas ex Iudæa diſcedit. Onias vir ſanctus, cùm & obſeſſis & obſidentib. benè precaretur, à Iudæis interfectus eſt. Hinc ad belli Iudaici initium, defectionemque Iudæorum à Romanis 130.

Prima Epiſtola Cic. lib. 1. ad Att. ſcripta. Cicero ætat. 43. auctus eſt filiolo. Tulliam filiam C. Piſoni deſpondit.

Cicero Conſulatum petit, competitore Catilina, qui dolore repulſæ, quam tum paſſus eſt, odiſſe cœpit Ciceronem hominem novum. Inde extitit Catilinæ coniuratio.

3909 *V. C. 690.* Pompeius Hieroſolymam & templum capit, 62

capit, ingreditur in ſanctum ſanctorum. Hyrcano attribuit ſummum ſacerdotium. Ariſtobulum Romam mittit vinctum. Iudæi Romanis primũ ſubjecti. Ioſeph. *Eutrop. lib. 6. refert, Hieroſolymam à Pompeio captam 3 menſe, duodecim Iudæorum millib. occiſis, cæteris in fidem acceptis. Vide Egeſippum lib. 1. cap. 17.*

Mithridates Ponti & Armeniæ minoris Rex toties à Romanis ſuperatus ac fugatus, tandem hauſto veneno periit. Dio. Eutrop. ſcribit Mithridatem periiſſe apud Boſphorum, cum regnaſſet an. 60. al. 40. vixiſſet 72. & bellum geſſiſſet cum Rom. an. 40. Vide etiam Oroſ. lib. 6. cap. 5. & Appian. in Mithridat.

M. Tullius Cicero Conſul creatus ætat. 44. Ad hunc celebrem Cic. Conſulatum omnia referenda ſunt, quæ paſſim in ſcriptis ipſius glorioſè de eo commemorantur.

AUGUSTUS Cæſar naſc. 23. Septembr.

Annus à nato Abraham 1960. nato Iacob 1800. ab exitu ex Ægypto 1456. regno Davidis in Ieruſalem 1012. condito templo ſecundo 457. regno Cyri 497. reditu priore Iudæorum ex Babel 475. nato Alexandro Magno 293. nato Cicer. 44. nato Pompeio 43. nato Iulio Cæſare 37. Encæniis Iudæ Maccabæi 100. nato Romulo 707. coronatione Salomonis 980. id eſt, bis 490. Hinc ad mortem Pompeij 15. Ciceronis 20. ad excidium Ieruſalem 132. ad baptiſmum Chriſti 91.

Catilinæ coniuratio induſtria M. Tullij Ciceronis detecta & repreſſa. De coniuratis ſumptum ſupplicium in carcere die 5. Decembris, & Catilina urbe cedere iuſſus eſt. Ob id meritum ſervata patria, Cicero à Senatu pater patriæ dictus.

Orationes pro Murana, contra Rullum, pro Rabirio & in Catilinam à Cicerone dictæ.

Circ

Circa hæc tempora Iojakim, alias Eli, pater Mariæ virginis natus creditur eo anno, quo Iudæa Romanis tributaria facta, ac in provinciæ formam redacta eſt. Teſtabantur iſta in propinquo eſſe tempus adventus Meſſiæ.

Iulius Cæſar Romæ fit ſummus Pontifex. Dio.

3910 *Catilina perit oppreſſus armis à C. Antonio, qui collega Cic. in Conſulatu fuerat.* 61

Clodius inſidiatur pudicitiæ Pompejæ, uxoris Iulij Cæſaris, in templo Bonæ Deæ, die 30. Septembris: cumq; accuſaretur in judicio, Cicero contra illum teſtimonium dixit. Qua re Cicero Clodij odium in ſe concitavit.

Orationes Cic. pro Sylla & pro Archia Poeta habita.

3911 *Hoc anno Q. Cicero, Marci frater, Aſiā provinciam obtinuit: eamq; adminiſtravit triennium. Vide lib. 1. ad Att. epiſt. 12.* 60

Syria à Pompejo Magno victa, leges Romanas accepit, & provinciarum Roman. numerum auxit. Triumphavit Pōpejus tertium die 29. & 30. Sept. pridie ſui natalis, ex Syria, ex Aſia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia & Iudęis: item de regibus Mithridate & Tigrane. Ariſtobulum Regem Iudęorum ejusq; filium Antigonum in triumpho duxit. Hinc ad excidium Ieroſolymæ & ad triumphū Veſpaſiani de Iudęis 130.

Cicero ætat. 46. cum Clodio contendit in Senatu Idibus Maij.

3912 *Olymp. 180. V. C. 693.* 59

Diodorus Siculus, hiſtoricæ bibliothecæ autor, perluſtrat Ægyptum, ſtudio antiquitatis cognoſcendæ.

Conſpiratio inter tres principes civitatis, Pompejum, Craſſum & Cæſarem. Epitom. & alij.

3913 LVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 58

Primus Conſulatus Iulij Cæſ. ætatis 41. Eſt ann. à regno Cyri 500. à primis Coſſ. 450. Hinc ad mortem Iulij 15.

Cæſar

Cæſar hoc Conſulatu, legem Agrariam diu multumque repugnante Bibulo Collega, ſed ſuffragantib. vbiq; & per omnia Craſſo & Pompeio, pertulit. Itaq; agri à Decemviris diuiſi: addito etiam Campano agro, qui trium liberorum & plurium patribus diuideretur.

Cæſar Ciceroni & clam & palam iniquiſſimus, Clodium illi inimiciſſimum fouit, Tribunatumq; ei confecit, vt perniciem Ciceroni facilius machinaretur.

Eodem anno Cicero ad Q. Fratrem ſcripſit Epiſtolam illam pulcherrimam, quæ eſt prima libro 1. ad Q. Fratrem, in qua fratri præſcribit omnia prouinciæ bene adminiſtrandæ præcepta.

TITVS LIVIVS hiſtoriographus naſc. Euſeb.

Oratio pro Flacco ætat. Ciceronis 48.

914 *V. C. 695. Bellum Gallicum Tranſalpinum à Iulio Cæſare nouennio geſtum.* 57

Libri IVLII CÆSARIS de bello Gallico incipiunt, & ſinguli libri ſingulorum annorum res geſtas recitant.

Exilium Ciceronis ætat. an. 49.

Pub. Clodius Tribunus pl. diem Ciceroni dixit, quod coniuratos Catilinæ, homines nobiles indemnatos necaſſet in carcere? Cicero nolens ſe obiicere furori Tribunitio, vrbe ceſſit. Bona eius diripiuntur, domus incenditur.

3915 Gabinius in Syriam prouinciam venit, inde in Iudæam, vbi prælio vicit Alexandrum regem Iudæorum, Ariſtobuli filium, peremptis 3000. Iudæorum & totidem captis. Ioſeph.

PTOLEMÆVS Ægypti Rex regno pulſus Romam venit, petens reductionem in regnum.

Romæ in Senatu agi cœptum de reuocando Cicerone. Lex de eo lata eſt 4. Auguſti, quo & Dyrrachio profectus eſt. Poſtridie venit Brunduſium, vbi Tulliola præſto ipſi fuit die ſuo natali. Vrbem ingreſſus eſt 4. Septembr. maximo congratulantium ciuium plauſu.

Orationes Ciceronis poſt reditum ad Quirites: pr ſua.

Catullus Poeta mor. ætat. 30. Euſeb.

Secundus liber belli Gallici huius anni res geſta tat.

3916 *Epiſtolæ Ciceronis famil. 1. incipiunt.*

Hoc anno ſcripta eſt prima Epiſt. Cicer. 1. lib. ſicut & reliqua de reductione Ptolemæi regis pti P. Lentulo decernenda. Anno V. C. 697. Ci 51.

Oratio Cic. de prouinciis Conſularibus dicta, item H cum reſponſis.

Tertius annus belli Gallici, cuius res geſtas habet lib. 3.

Gabinius Romam ſcribit de rebus à ſe in Palæſtina geſ Senatus die 15. Maii ſupplicationem denegat. Cic Fratrem lib. 2. epiſt. 5.

Circa hæc tempora Ariſtobulus Iudæorun cum Antigono filio Roma profugit, & n in Iudæa bellum concitauit. Verum à Ga ſuperatus mittitur Romam cum filio vir Ioſephus.

3917 *Hic eſt 4. annus belli Gallici, cuius res geſtas vide apud lib. 4.*

IVLIVS CAESAR primus omnium ponte fact exercitu in Germanos mouens Rhenum tranſ tur: Sed viſa tantum Germania, poſt dies p los rebus infectis & reſciſſo ponte regreditur, m haud dubie, ne Germani diſcedentem inſequere Primus etiam Romanorum hoc anno in Britan traiecit, Romanis ante hac incognitam & inacce Cæſ.

De hac bellica expeditione Iulii Cæſaris ita ſcribit Golt Germani (inquit) qui Rhenum tranſierant, ma ſtrage edita, à Cæſare vincuntur. Hoc bello confecto ſar quo ſe Germanis terribiliorem redderet, ſuiſque

rebus timere doceret, omnino Rhenum ſibi tranſeundum exiſtimauit, maxime Vbiis inuitantibus. Ponte ergo ſublicio opere militari, magna celeritate, induſtriaque, in latiſſimo, profundiſſimo, ſimulque rapidiſſimo flumine excitato, exercitum facilime traducit, primus Romanorum ducum eum limitem tranſire auſus. Dies XVIII. trans Rhenum moratus, in Galliam, ponte reſciſſo exercitum reduxit.

Bellum Parthicum: Craſſus Coſ. in Syriam proficiſcitur. De hoc Appianus, Dio. Plut.

Gabinius Syriæ præfectus Ptolemæum Auleten Aegypti Regem in regnum reſtituit, iuſſu Pompeii. Huius Ptolemæi filius Pompeium (poſt ſeptennium) interfici curauit.

Pompeius ludos fecit, quibus theatrum à ſe factum dedicauit. Plut.

Hoc anno Cicero ad Q. Fratrem ſcripſit epiſt. 8. 9. 10. lib. 2. & ad Att. ep. 9. 10. 11. & 12. lib. 4.

Oratio Ciceronis in Piſonem dicta.

Tres libri de Oratore à Cicerone ſcripti, æt. 52. à morte Craſſi Oratoris an. 37.

3918 Annus quintus belli Gallici, cuius res geſtas habet Cæſar lib. 5. 53

Iulia Pompeii coniunx, Iulii Cæſ. filia, enixa filiolam moritur, infante pauciſſimis diebus matri ſuperſtite. Hac morte diſſoluta eſt Iulii & Pompeii coniunctio. Cæſar tamen Pompeii affinitatem quoquo modo ſibi retinendam ratus, Octauiam ſororis ſuæ neptem C. Marcello deſponſatam, Pompeio obtulit: Pompeii viciſſim filiam, quæ Fauſto Syllæ deſtinata erat, ſibi dari poſtulans. Goltzius.

Craſſus Euphrate transmiſſo magnam Meſopotamiæ partem populando peragrat: & dum in Syriam proficiſcitur, relictis in Meſopotamia militibus Romanis, Parthis ſe ad bellum parandi ſpacium præbuit: ipſe in Syria hybernauit, totumque illud tempus cogendis pecuniis conſumſit, magis exactorem quam Imperato-

rem agens. A ſacris etiam templorum pecuniis non abſtinuit.

Cicero pro Vatinio, Scauro, item pro Plancio dixit.

Gabinius cui Craſſus in Syria ſucceſſerat, Romam noctu intrauit 28. Septemb. eum Cicero defendit.

Epiſtola 6. 7. 8. 9. 10. lib. 7. Fam. ad Trebat. ſcripta. Item epiſt. vlt. lib. 2. ad Q. Fratrem. In extremis menſibus huius anni Cicero omnes Epiſtolas lib. 3. ad Fratr. & poſtremas lib. 4. ad Atticum, & longam ad Lentulum ſcripſit.

Iulius Caſar Britannis ſubactis obſides imperauit, & vectigal, quod Pop. Rom. ſingulis annis penderent, conſtituit. Goltzius.

3919 *V.C.700.* Craſſus templum Hieroſolymis ſpoliat huius anni (inuentis) hieme: decennio poſt, quam Pompeius templum ingreſſus pecunias illas intactas reliquerat: Eiuſdem anni æſtate Craſſus ſacrilegii pœnas morte ſua luit. 52

Craſſus occiſus à Parthis vna cum vniuerſo exercitu circa 9. Iunii. Ouid. 6. Faſt. Quidam referunt, inquit Dio, Parthos aurum liquefactum in os Craſſi infudiſſe, verbis inſuper inſultantes. Caßius in Syria adminiſtratione ſuccedit Craſſo.

Roma per hoc tempus ita tumultuatum eſt, & iudiciis & comitiis per largitiones profuſiſſimas corruptis: vt ſeptimo tandem menſe anni non ſine max. turbis Coſſ. creati ſint. Goltzius.

Caſar ponte eodem fere loco, eademq; ratione, qua prius, breuiſſimo tempore conſtituto, Rhenum ſecundo traiicit. Goltzius.

Sex prima epiſtola lib. 2. fam. ſcripta: Item 11. & ſequentes lib. 7. fam.

3920 *Annus à mundi creatione octies 490.* 51

Olympias 182. *V.C.*701.

LIX. HEBDOMAS DANIELIS
incipit. Eſtq; annus hebdomadum 407.

Pom-

Pompeius III. Coſ. creatus eſt ſolus, quod nulli ante contigerat. Hunc Conſulatum Cicero vocat diuinum. Pompeius legem de Comitiis & iure magiſtratuum tulit, quæ omnes magiſtratum petituros comitiis intereſſe iuberet, abſentium rationem haberi vetaret. Sanciuit quoque vt quicunque à primo ſuo Conſulatu in illum diem magiſtratus geſſiſſent, actorum rationes reddere cogerentur: frementibus atque ægerrime vtrunque hoc Pompeii decretum ferentibus Cæſarianis, quod priore quidem Cæſar à ſecundi Conſulatus petitione ſummoueretur, altero vero, acta Conſulatus eius, in diſquiſitionem vocarentur. Golz. Inter alias leges etiam hoc ſanxit, vt ad dicendum accuſator 2. horas: reus tres haberet: eodemque die illo res iudicaretur.

Milo interfecit Clodium 20. Ian.

Oratio pro Milone: æt. Ciceronis 55.

Corpus Clodii comburitur, qua flamma conflagrat Curia.

VII. & vltimus liber Cæſ. de bello Gallico deſinit.

921 Cicero Proconſul in Cilicia ætat. 56. Imperator appellatur apud Iſſum. 50

Nonis Oct. in Senatu recitatæ ſunt Ciceronis literæ, quas publice de Parthico tumultu miſerat. Epiſt. 1. lib. 15. fam.

Parthi Syriam armis hoſtiliter inuadentes à Caſſio præfecto non magno negocio ex ea eiiciuntur & repelluntur. Dio. Hic finis fuit belli Parthici, poſtquam duraſſet an. 4.

Hirtius belli Gallici hiſtoriam continuat, lib. 8.

PTOLEMÆVS AVLETES X. Rex Ægypti moritur. Cic fam. lib 8. epiſt. 4.

CLEOPATRA in Ægypto regnat an. 22.

Cicero ſcripſit libros de Legibus.

Ad hunc annum pertinet 15. lib. Epiſt. Famil. & lib. 2. epiſt. 7. 9. Item lib. 8. epiſt. 4. 9. 11. Item lib. 16. epiſt. 10.

922 Cicero (ætat. 57.) ex prouincia decedit 30. Iulii. Athenas venit 14. Octobr. 49

Huc pertinent Epiſtolæ Ciceronis lib.16.fam.ad Tironem Libertum, qui è Cilicia in Italiam reuertens ægrotare cœpit in itinere.

Hortenſius Orator & amicus Ciceronis moritur æt. 64. æquauit Ciceronem annis vita. Cicero è prouincia Cilicia decedens Rhodi cognouit de morte Hortenſii. Cic. in Bruto.

Cæſar nouem illis annis in Gallia trecentos, vel vt alii tradidere, quadringentos popp. ſubegit: oppida octoginta per vim cœpit: prælio tricies dimicauit: Galliam denique totam Romanis ſubiectam in prouinciæ formam redegit.

Romæ in Senatu diuerſis de Pompeii & Cæſaris imperio ſententiis diu variatum eſt, Curione potiſsimum pro Cæſare ſtrenue decertante. In cuius ſententiam, cenſentis vtrique imperium abrogandum, tandem longe maior Senatorum pars diſceſsit, indignante C. Marcello Coſ. altero, exclamanteq́; Vincite tandem, vt Dominum habeatis Cæſarem. Coltzius.

3923 BELLVM CIVILE Iulii & Pompeii. V.C.704.

Cicero Romam rediit 4. Ianuarii poſtridie ſui natalis: quo tum incoabat annum ætat. 58. Ita Cicero (vt ipſe loquitur) incidit in ipſam belli ciuilis flammam inter Iulium & Pompeium, cui ſe miſcere noluit, fruſtra interim tentatis inter eos pacis & concordiæ conditionibus.

LIBER I. IVLII CAESARIS DE BELLO CIVILI INCIPIT: in quo ipſe Cæſar huius anni res exponit.

Die 7. Ianuarii perſcriptum eſt Senatusconſultum: Darent operam Coſſ. ne quid Reſpubl. detrimenti caperet: quo armati ſunt Coſſ. & Pompeius aduerſus Iulium. Fuitque hoc claſsicum belli ciuilis. De hoc bello vide Appianum & Lucanum. Senatusconſultum autem tale fieri non ſolebat,

bat, niſi in maximis Reip. periculis, ſumma id extorquente neceßitate.

Conſules & optimates vna cum Pompeio Roma profugiunt.

Cicero 7. Idus Iunii ad Pompeium in Græciam proficiſcens nauim conſcendit.

AERA ANTIOCHENORVM, quam citant Euſebius & alii, hoc anno incipit: teſte Mariano Scoto: ante N. C. 48.

ARISTOBVLVS Iudæorum rex à Iulio dimiſſus in Iudæam ad oppugnandum Pompeium, veneno necatur. Filius eius Alexander à Pompeianis ſecuri percutitur.

Prima Dictatura Iulii Cæſaris, quam geßit diebus 11. *Hinc ad Monarchiam Auguſti & bellorum ciuilium finem anni* 20.

Epiſtola lib. 10. *ad Atticum ſcripta.*

24 *Olymp.* 183. *V.* C. 705. *Ciceronis* 59. 47

PVGNA PHARSALICA.

C. IVLIVS CAESAR *Pompeium in campis Pharſalicis inter Pharſalum ipſum & Enipeum flumen prælio ingenti vicit & profligauit, circa diem* 20. *Iulii.*

Inter præliandum Pompeius ſubinde inclamaſſe dicitur, incertum ſiue ad ſuos ſiue ad Cæſarem: PARCE CIVIBVS: *Cæſarem verò ex alia parte,* MILES FACIEM FERI: *Quod Pompeianum militem vtpote tyronem adhuc, & per ætatem rei bellicæ inſuetum, formæque & venuſtatis conſeruandæ, quam decoris militaris ſtudioſiorem, huiuſmodi plagas propter cicatricum deformitatem maxime vitaturum, imo ne expectaturum quidem ſibi perſuadebat: cum alias non tàm oculos & os, quàm crura & brachia ferire Romanis moris eſſet. Alii vtramque hanc vocem Cæſari tribuunt.*

De numero occiſorum variant auctorum ſententiæ. Quidam

enim è Pompeianis 6.millia, alii 25.millia: è Cæſarianis vero præter 30.Centuriones 1200.periiſſe ſcriptum reliquerunt. Ipſe autem Cæſar è ſuis quidem ducentos nec amplius deſideratos auctor eſt, & præter hos Centuriones 30.è Pompeianis vero 15.millia cæſa refert. Capta ibidem præterea fuerunt 24.millia, ſigna militaria 180. & nouem Aquilæ ad Cæſarem relata.Goltzius.

Pompeius ad Pharſalum victus in Aegyptum ad Ptolemæum Auletæ filium (cuius patrem expulſum regno & exulantem Senatui commendauerat regnumq; eidem ſumma cum fide reſtituerat) ſupplex confugit, ibiq; cum ad Peluſium oppidum è maiori nauigio in minorem ſcapham exceptus fuiſſet, ab Achilla & L. Septimio Ptolemæi Regis familiaribus, quorum poſterior bello Piratico ſub eo meruerat, in conſpectu Corneliæ coniugis & Sexti filii obtruncatus eſt, pridie quam compleret annum ætat. 58. eo ipſo die, quo quondam de Mithridate & piratis triumphum duxerat, 30. Septembris, alii poſtridie: à profanato templo Hieroſolymitano an.15. Huius caput amputatum cum poſtea Cæſari Alexandriæ offerretur: & ingemuiſſe ille cum lacrymis: & illud ſepeliſſe honorifice in ſuburbio dicitur: Percuſſoribus non tantum non laudatis: ſed etiam è medio ſublatis: & in eo loco fano Nemeſis erecto. O miſerabilem exitum tanti viri, qui ſemper in ore habuerat verſum Homericum.

αἰὲν ἀριστεύειν, δὲ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Allato nuncio Romam de pugna Pharſalica cædiq; Pompeiana fama confirmata, Pompeii & Syllæ imagines, quæ pro roſtris ſtabant, diſiectæ ſunt: Cæſariq; inter ſummos honores cum annua Dictatura Tribunitia poteſtas in perpetuum decreta eſt. Goltzius.

QVAR-

QVARTA ET VLTIMA MONARCHIA ROMANA.

IVLIVS CÆSAR (ætat. 52.) primus Monarcha & Imperator Romanus imperauit an. 3. menſ. 6. Numeramus autem annos Monarchiæ à pugna Pharſalica & morte Pompeii.

Ab exitu ex Aegypto ad hunc annum ſunt 1470. compl. à reditu Iſraelis ex Babel & monarchia Cyri 490. à deſolatione primi templi & captiuitate Babylon. 560. à Nehemia reparante vrbem 397. à vocatione Abrahæ 1900. A monarchia Alexandri 283. à principio regni Medorum & fine regni Aſſyriorum & Sardanapali interitu 777. Ab eiectis regibus 460. à primo Dictatore 452. Decemuiris 402.

Bellum Alexandrinum circa huius anni finem geſtum à Iulio. Hirtius.

Deſinit Iulius Caſar de bello ciuili.

3925 *Iulius Caſar ſecundam Dictaturam geſſit: ſed anno ſuperiore ei decretam.* 46

Antipater Iudæus (qui prius Pompeii partes iuuerat) Iulium Cæſarem in bello Alexandrino adiuuat, adductis tribus millibus Iudæorum, Syriſque compluribus & Arabum primatibus, iuſſu Hyrcani ſummi Pontificis.

Caſar Alexandria, atq; adeo vniuerſa Aegypto ſibi ſubacta, Cleopatra regnum conceſſit, & minorem Ptolemaum illi matrimonio iungit, Arſinoen vero minorem filiam regno eduxit & Romam miſit. Atq; ita bellum Alexandrinum, in quo Ptolemaus, qui Pompeium interfici iuſſerat, periit, confectum eſt. Hinc ad occupatam Aegyptum ab Auguſto 17.

Bibliotheca Alexandrina conflagrauit. Plut. Feruntur in ea fuiſſe ad 700. ferme millia voluminum à Ptolemais Aegypti regibus congeſtorum.

Pharnaces Ponti rex victus à Iulio, quarta poſtquam in conſpectum veniſſent hora: quare de hoc ſcripſit: VENI, VIDI, VICI, *qui fuit etiam triumphi titulus. Ferunt item Caſarem profligato ſtatim Pharnace exclamaſſe: O te beatum Pompei, qui cum talibus bello Mithridatico decertans,* MAGNI *cognomen accepiſti. Goltzius.*

Roma ſeditiones à P. Cornelio Dolabella Tribuno pleb. & Tullia marito legem ferente de nouis tabulis excitata ſunt, de quibus Liu.lib.113.Dio.lib.42.

Epiſtola Ciceronis lib.11.ad Att.ſcripta.Item epiſt.20.lib.14. fam.

IVDÆÆ PROCVRATOR ANTIPATER.

Antipater Herodis Magni pater à Iulio Cæſare præficitur Iudææ vt tutor: Hyrcano confirmatur ſacerdotium: inſtauratio murorum vrbis Ieruſalem Antipatro conceditur: & Iudæi ſuis legibus viuere permittuntur. Et hæc facta ſunt anno 490. (ſepties ſeptuageſimo) à ſoluta captiuitate Babylonica & reditu Iudæorum in terram ſuam.

3926 *Iulius Dictator III. Coſ. III. V. C. 707. à deleta Carthagine 100. Ciceronis 61.* 41

Pugna ad Thapſum. Bellum Africanum Iulii Caſ. ſuſceptum menſe Ianuario aduerſus P. Scipionem, Catonem & regem Iubam, de quo Hirtius. Scipionis exercitus fugatur. Cato (atat. 49.) & Scipio ſibi manus inferunt, Rex vero Iuba interficitur.

Regnum Mauritania Caſar tributarium populo Romano reddidit: eique Salluſtium Criſpum præfecit, ignouitque Vticenſibus & Catonis filio. Filiam quoque Pompeii in ea vrbe deprehenſam cum duobus liberis ad fratrem mulieris miſit incolumen. Intellecta morte Catonis plurimùm indoluiſſe fertur, exclamaſſeque: Ego tibi Cato mortem inuideo, qui mihi gloriam ſalutis tua inuideris. Goltzius.

Senatus accepto victoria Africana nuncio, decreta quadraginta

ginta dierum ſupplicatione, plurimis ampliſſimiſque honoribus Cæſarem per Senatuſconſulta decretis ornauit. Dictatorem ipſum deinceps in decennium crearunt: præfectum quoque moribus Cenſoria poteſtate (quod Cenſoris nomen infra ipſius merita videretur) in triennium conſtituerunt: ſimulque decreuerunt: vt curuli ſella proximus ſemper Conſulibus in Curia & Senatu aſſideret: ſententiam primus diceret: præmiaque in equeſtribus certaminibus ſolus diuideret: & equis albis ac lictoribus, quos in prima ſecundaque Dictatura habuerat, in triumpho vteretur: vt quadrigæ ipſi in Capitolio ante Iouem ſtatuerentur, imago ipſius ſimulacrum Orbis terrarum pedibus premens cum titulo SEMIDEI (quem tamen poſtea reiecit) poneretur: atque his fermè contentus, alia pleraque his ſimilia, vel maiora repudiauit. Goltzius.

Quatuor triumphi à Iulio Cæſare poſt reditum ex Africa ad vrbem acti. Primus quidem ijque celeberrimus de Gallis & Germanis, cuius apparatus ex citro potiſſimum conſtitit: inter cuius fercula fuit Rhenus, Rhodanus, Oceanique captiui ex auro ſimulacrum, interque captiuos ductus Vercingetorix Rex Germanorum, qui poſt triumphum necatus eſt. Secundus Alexandrinus ex Aegypto de Rege Ptolemæo, apparatusque eius teſtudineus: in hoc Nilus & Pharus ardens: inter captiuos Arſinoe Cleopatræ ſoror traducta eſt. Tertius Ponticus de Rege Pharnace, acantho ſpectabilis, in cuius ferculis fuit Pharnacis imago, & hic titulus, VENI, VIDI, VICI: celeritatem belli confecti ſignificans. Quartus autem & nouiſſimus fuit Africanus de Rege Iuba, ebore inſignis: quo triumpho inter captiuos ductus eſt Iuba Regis filius patris cognominis, & præterea Catonis, Scipionis, Petreii aliorumq; primi nominis ciuium Rom. qui eo bello contra Cæſarem militauerant, imagines non ſine max. dolore populi in pompa tranſmiſſa ſunt. Goltzius.

ANNVS emendatur à Iulio. Fuitq; hic annus menſium ferme 15. aut dierum circiter 445. De intercalatione vide Macr. Saturn. l. 1. c. 14.

Numidia in formam prouinciæ redacta. Dio.

Brutus, id eſt, Liber de claris oratoribus à Cicerone (ætat. 61.) ſcriptus & anno ſequenti editus. Item liber dictus orator ad Brutum.

Oratio pro M. Marcello à Cicerone dicta, cum Iulius Marcellum recepiſſet in gratiam,

Antipater muros vrbis Ieruſalem reædificat: quos Pompeius ante 17. annos deſtruxerat. Eius rei poteſtatem Antipater à Iulio Cæſ. acceperat anno ſuperiore. Eſtque hic annus 400. ex quo Nehemias permittente Artaxerxe Longimano illos ipſos muros Ieruſalem excitauerat. Ioſeph. Hinc ad excidium vrbis Ieruſalem 115.

3927 *V.C. 708. Ciceronis 62.* 44

LX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 414. annus hebdomadum.

Iulius Dictator IV. Coſ. IV.

Cicero, Terentia dimiſſa, virginem Publiliam vxorem duxit, vt illius facultatibus æs alienum (quod permagnum habebat) diſſolueret. Plut.

Tullia filia Ciceronis apud Lentulum pariens deceßit. Cicero cum omnem conſolationem vinceret dolor, ſe ipſe per literas conſolatus eſt, ſcripſitq; librum, quem conſolationem, vel de luctu minuendo inſcripſit. Scripſit item Hortenſium, quo in libro Philoſophiam ab Hortenſio accuſatam & vituperatam ipſe defendit & collaudauit. Huius libri lectione D. Auguſtinus ſe ad veræ, hoc eſt, Chriſtianæ Philoſophiæ contemplationem incenſum fuiſſe, aliquot locis fatetur. Scripſit libros Academicos, & vnum Catulum, alterum Lucullum appellauit: quorum poſterior adhuc extat. Scripſit libros de finibus. Orationes pro Deiotaro & pro Ligario dictæ. Scripſit epiſtolas lib. 12. & 13. ad Att.

Poſt

Poſt Tulliæ mortem, Tullius M. Filius Athenas cum L. Tullio Montano profectus eſt: vbi Cratippum audiuit.

Confecto bello Africano T. Quintius Scapula nouum in Hiſpania commouit, cuius meminit Cic. epiſt. 13. lib. 9. fam.

Primus annus Iulianus ſcilicet correctus & emendatus.

Bellum Hiſpanienſe Iulii Caeſ. aduerſus Cneum & Sextum Pompeii filios, de quo Hirtius.

Pugna ad Mundam & poſtrema victoria Iulii Caeſaris, in qua ad diem 17. Martii ceciderunt ad 30. millia hominum. Cneius Pompeii filius interfectus, eiusque caput prid. Id. Aprilis ad Caeſarem allatum eſt.

Huius frater Sextus à Corduba ſalutem fuga comparans, tracto paululum temporis inter Hiſpanos bello, Siciliam ad rebellandum ſollicitauit, poſt in Aſiam è Sicilia fugiens captus ab Antonianis ductoribus Mileti occiſus eſt.

Prælium Mundenſe plurima aduerſa portenta, quæ haud dubiam alteri partium perniciem portendere credebantur, præceſſere. Inter quæ præ cæteris obſeruatione dignum eſt: quod aquilæ in Pompeianarum legionum ſignis fulminibus aureis, quibus inſiſtebant, proiectis, motisque alis à Pompeio ad Cæſarem auolantes, certiſſimum Pompeianis exitium denunciare videri poterant. Quo loco prælium commiſſum eſt, ſtatim poſt victoriam palmam enatam eſſe ferunt. Quod oſtentum non tam Cæſari, quam Octauio Cæſaris ex ſorore nepoti, qui tum forte cum Cæſare militabat. felices rerum ſucceſſus portendiſſe volunt: quanquam Cæſar ad ſe traheret. Poſt hanc pugnam Cæſ. ad amicos dixiſſe fertur: pro laude ſe & gloria ſæpius: tum autem pro ſalute demum & vita decertaſſe.

Cæſar Romam reuerſus, quintum ex Hiſpania triumphum (cuius apparatum ex argento raſili fuiſſe tradunt) egit:

non

non ſine graui inuidia & dolore populi: quod de ciuibus caſis agi videretur. Goltzius.

Iulius proximo ante mortem anno Carthaginem & Corinthum hactenus deſertas & neglectas, miſſu eo cum ciuibus libertini generis, tùm pluribus è militibus ſuis, Colonias pop. Rom. conſtituit: priſtiniſque ſuis nominibus reſtitutas, nouis operibus exornauit. Goltzius.

Suffecti ſiue Honorarii Coſſ. primùm creari cœpti, anno a primis Coſſ. 464.

Hoc anno Hiſpania recepta, ob omnia bella ciuilia confecta, & ſingularem in ciues clementiam, C. Iulius Cæſar Liberator, parens patriæ & Dictator perpetuus appellatus eſt: primuſque IMPERATORIS prænomen accepit.

Iulius Cæſar Teſtamentum 13. Septemb. à ſe conditum tradit ſeruandum Veſtalibus.

3928 *Olympias* 184. *V.C.* 709. *Ciceronis* 63. 43

Iulii Dictatura V. ſiue perpetua, Conſulatus V.

Iulius Cæſar ouans ex monte Albano vrbem ingreſſus eſt die 48. antè quàm interficeretur, videlicet 26. Ian.

IVLIVS CAESAR à Bruto & Caßio, eorumque coniuratis interfectus. æt. 56. die 15. Martii, à morte Alexandri M. 280. Philippi Macedonis 293. Romuli 672. Cyri 486. Moſis 1435. Ante cædem paucis diebus cùm nunciaretur immolanti in curia cor in extis victimæ non repertum, irriſit: & Spurinæ auguri, qui periculum non vltra Idus Martias differri dixerat, ipſo die cædis, veniſſe Idus, ait: cui ille, veniſſe, ſed non præteriiſſe. Ita ingreſſus curiam peremptus eſt 23. vulneribus. Poſt ipſius cædem teſtamentum apertum & palàm recitatum eſt: funusque ei ampliſſimum, proſequentib. cum vniuerſo ferè Senatu Magiſtratib. frequentique cùm ciuium tum militum etiam armatorum ad corporis cuſtodiam multitudine, factum eſt.

Hoc anno menſis Quintilis appellatus eſt Iulius, in hono-

honorem Iulii Cæſaris, qui hoc menſe natus erat ante annos 56.

Iulius Cæſar per omnem vitam quinquagies dicitur collatis ſignis cum hoſtibus dimicaſſe.

C. *Octauius cum Cæſar auunculus eius Romæ interficeretur, Apolloniæ erat. Factus certior de Cæſaris cæde in Italiam tranſiit, & Neapolim venit* 14. *Cal. Maii. Cic. ep.* 10 *lib.* 14. *ad Att. Adita Cæſaris hæreditate nomen quoque eius tulit, cumque prius Octauius nominaretur, deinceps C. Iulius Cæſar Octauianus de more dictus eſt. Agens annum ætatis* 19. *peruenit ex Schola ad regnum, à literarum ſtudiis ad bella, à Muſis ad imperium.*

Cicero de recuperanda libertate cogitans Octauium Auguſtum armat aduerſus Antonium: quod ei conſilium infeliciſſimè ceſſit.

Cic. habuit 4. *priores orationes in Antonium, quas inſcripſit Philippicas.*

Hoc ferme tempore Cicero (ætat. 63.*) ſcripſit Tuſculanas quæſtiones: de Nat. Deor. de Diuinat. de Fato, de Senect. de Amicitia, de Offic. & Topica. Item Epiſt. lib.* 14. *ad Att. & illas quæ in initio lib.* 15. *leguntur.*

Cicero poſt cædem Iulii Cæſaris ἀμνηστίαν *inducendam atque omnium odiorum & diſcordiarum memoriam obliuione ſempiterna ſepeliendam cenſuit, Athenienſium exemplo, qui autore Thraſybulo idem ſanxerant ante annos fermè* 360.

Extremo hoc anno turbinis vt ſimulacrum, quod M. Cicero ante cellam Mineruæ pridie, quàm in exilium iret, poſuerat, diſſipatum membris pronum iacuit, fractis humeris, brachiis, capite, mortem Ciceronis portendens. Obſeq. Dio.

Eclipſis Solis hoc anno accidit. Virg. 1. *Georg.*

3929 *V.C.* 710. *Pugna ad Mutinam: Duo Coſſ. Hirtius & Panſa occiſi: Antonius ab Octauio Cæſare victus, & à Mutina repulſus circa* 14. *diem April. Ouid.* 4. *Faſt.* 42

AVGV-

AVGVSTI CÆSARIS IMPERIVM.

Octauianus Cæſar quadringentos milites Romam ad Senatum miſit: qui Conſulatum ſibi nomine exercitus depoſcerent: cum quidem cunctante Senatu, Cornelius Centurio princeps legationis, reiecto ſagulo, oſtendens gladii capulum, non dubitaſſet in curia dicere: Hic faciet: ſi non feceritis vos. Suet. Dio. Conſulatum primum iniit die 22. Sept. (alii malunt 19. Aug.) pridie ſui natalis, exeunte anno ætat. 20. Hinc numeramus 56. annos imperii Auguſti: alii habent 57. ſcilicet à morte Iulii ad mortem Auguſti.

Antipater Herodis Magni pater veneno necatur per pincernam pecunia corruptum à Malicho. Herodis animum ita percelluit hoc indignum facinus, vt Hieroſolymam ingreſſus ſit cum militibus inſtante feſto & ieiunante populo. Tandem arte Herodis per milites Caſſii Malichus occiſus eſt. Ioſeph.

Cicero hoc anno habuit quintam orationem Philippicam & nouem reliquas.

Epiſtolarum lib. 10. fam. ad hunc annum pertinet, præſertim Planci Epiſtola.

TRIVMVIRATVS *Antonii, Octauii Auguſti & Lepidi capit 27. Nouemb.*

Conſul factus Octauius Ciceronem valere iuſſit, & pace cum Antonio Lepidoque facta, copias omnes in vnum locum contraxerunt: ibique imperium Romanum quaſi poſſeſſionem aliquam inter ſe diuiſerunt. In hoc triumuiratu alii alios hoſtes proſcripſerunt, Antonius Ciceronem.

Tabulæ præſcriptionis Senatorum ac ciuium propoſitæ.

Ouidius Poeta naſcitur 20. Martii.

Qui-

Quidam etiam Tibulli Poetæ natalem huc referunt ex eius lib. 3.

Cicero interfectus 7. Decemb. à Conſulatu 20. Vixit ann. 64. minus 26. diebus. De eo quidam ſcripſit: Cicero mortuus eſt vt philoſophus, vixit vt homo. Mors Ciceronis videtur referenda eſſe ad finem huius anni: quia, vt Sigonius ex lapide Colotiano demonſtrat, inierunt illi Triumuiratum 27. Nouembris, & poſtea tabulam proſcriptionis propoſuerunt: cuius indicio interfectus eſt Cicero.

Antonius percuſſori Cicer. Popilio Tribuno (quem parricidii reum olim defenderat Cicero) pro allato capite, dedit 25. millia coronatorum, Goltzius: id eſt, vt Hoſtus ſupputat, Ioachimicos 31250. Caput eius pro roſtris poſitum vna cum dextra, publicum præbuit ſpectaculum.

Mors Dauidis & Ciceronis diſtant annis 1000. Conſidera nouiſſima verba vtriusque videbis ibi lucem, hic tenebras.

VERREM triumuiralis proſcriptio ſuſtulit: cum quidem ante ſui accuſatoris mortem audiſſet. Lactant. lib. 2. cap. 5.

3930 *V.C.* 711. à reditu ex Babel 496. à morte Adam 3000. Simſonis 1120. Leui 1596. à morte Dauidis & regno Salomonis 1000. Hinc ad Baptiſmum Chriſti 70. 41

COLLATIO SALOMONIS ET AVGVSTI CÆSARIS.

Vterq; potens, ſapiens, pace florens, bello felix, & euentibus ſui temporis clariſſimus: ſub illo conditum templum: ſub hoc natus Chriſtus. Nec ingeniis, moribus ac fortuna admodum diſſimiles. Sola religione & cultu Dei nequaquam conferendi.

Bellum Philippenſe, in quo perierunt percuſſores Cæſaris, Caſſius & Brutus. Caſſius αὐτόχειρ: Brutus transfoſſus à

comite fuga. Nullo magis prælio quàm iſto de libertate & ſtatu reipubl. populari actum eſt. Ab hoc prælio nunquam ad libertatem Pop. Rom. oculos ſuſtulit. A ſe ipſo enim ſuperatus ſibi ipſi & cladem attulit & accepit. Dio.

Victo Caßio Cæſar in Italiam rediit: Antonius in Aſiam.

TYBERIVS Imp. naſc. 16. Nouemb.

Legati Iudæorum accuſaturi Phaſelum & Herodem, non audiuntur ab Antonio. Hyrcanus Antonio donat coronam auream, & impetrat edictum, vt agri ablati Iudæis reſtituantur, & captiui dimittantur.

Herodes & Phaſelus fratres ab Antonio creantur TETRARCHÆ Iudææ. Ioſeph.

3931 *Antonius Cleopatra amoribus vacans, omnia boni Imp. munia negligit: interim Parthi in Syriam irruunt, Duce Labieno. Inde eſt, quod aliqui ſcribunt, eum cum Cleopatra 12. annis vixiſſe.* 4(

Bellum Peruſinum ab Auguſto contra Antonium ſuſceptum propter agrorum diuiſionem. Cæſar ſecundum pactum, quod cum Antonio fecerat poſt victoriam, omnibus ſuis, Antoniique militibus agros diuidere volebat, vt eorum ſibi animos beneuolentia obſtringeret. Antonius & Fuluia ſuis militibus competentem partem aßignare volebant. Dio.

Prima Ecloga Virgilii hoc tempore ſcripta, quando Auguſtus veteranis militibus agros diuidi, & in eos militares colonias deduci iußit.

3932 *Olympias* 185. *V.C.* 713. 39

Peruſia vrbs incendio conſumta. Multi Senatores & Equites ad aram Iulio Cæſari ſacratam mactati ſunt.

Fuluia Antonii vxor, quæ Ciceronis mortui linguam aciculis confixerat, Sicyone moritur. Dio.

Mortua Fuluia Auguſtus & Antonius armis poſitis redierunt in gratiam, & tum denuo imperii diuiſio facta, bellique contra Sextum Pompeium ſocietas inter vtrunque inita, etſi Antonius per internuncios ſe obſtrinxerat

rat Pompeio ad conſortium belli contra Cæſarem. Dio.

Antigonus Ariſtobuli filius Parthos in Iudæam introducit: Pacorus Parthorum rex victo Decidio Saxa M. Antonii legato vniuerſam eam prouinciam & Palæſtinam occupauit: Antonio ipſo amore Cleopatræ in Aegypto implicato. Hieroſolyma occupata à Parthis: Hyrcano Pontifici præciduntur aures & nares: Phaſelus frater Herodis in vinculis mortem ſibi conſciſcit. Herodes Romam properat. Ioſeph.

ANTIGONVS in Iudæa regnat. an. 3. menſ. 3.

HERODES Romæ creatur & coronatur Rex Iudæorum regnauit an. 40., Eſtq; annus 700. ab abductis 10. tribubus Iſrael in Aſſyriam. Annus templi ſecundi 480.

Hoc anno fuit Coſ. C. Aſinius Pollio: de quo Virgilius Ecloga 4. canit:

Teq; adeo decus hoc æui te Conſule inibit
Pollio, & incipient magni procedere menſes.

Hæc itaq; Ecloga ſcripta eſt ætat. Virg. 30.

1933 HERODES Galilæam recuperat: hinc numerandi ſunt anni Herodis, quia & in fine ſuperioris anni media hyeme coronatus eſt, & hoc anno Iudæam primum regio titulo ingreſſus eſt. 38

Ventidius Baſſus ab Antonio contra Parthos miſſus prælio eos vicit, & Labieno occiſo Syria expulit, & Palæſtinam recepit. Dio.

ÆRA SYNODICA.

AERA SYNODICA in Conciliorum inſcriptionibus vſitata incipit hoc anno ante N. C. 38. Cumq; huius æræ initium cadat in 5. annum Auguſti Cæſaris, ſuſpicantur eruditi inde natam eſſe fictitiam vocē AEræ, q̄ olim notati ſint anni Auguſti his literis A. ER. A. id eſt, annus erat Auguſti.

Hæ literæ contractæ genuerunt vocem Aera, qua ſignificatur principium vſitatæ alicuius ſupputationis annorum, dependens ab inſigni aliquo euentu. Nos vocamus Eine Jarzahl. De hac æra Iulianus Pomerius in libris contra Iudæos anno nati Chriſti 686. ſcriptis ita, Aera, inquit, inuenta eſt annis 38. ante, quam Chriſtus naſceretur: & nunc eſt Aera 724.

Lex Falcidia lata à C. Falcidio Tribuno pl. Dio. Euſ. Iſid. Zeſ. & Freymon.

3934 Antonius aliquot Legiones Romanas mittit in Iudæam, opem laturas Herodi Hieroſolymam oppugnanti. Ioſeph. 37

Ioſippus frater Herodis interemptus.

Annus 1000. à condito templo Salomonis completus.

Pacorus Parthorum rex interfectus à Ventidio, eo die quo ante annos 15. Craſſus à Parthis interfectus fuerat.

Auguſtus Cæſar nuptias celebrat cum Liuia matre Tiberii Imp. Vixit cum marito annos 51. ſuperuixit marito annis 15. Interrogata hæc matrona: quanam ratione maritum ita in ſuam poteſtatem redegiſſet: reſpondit: Exquiſita pudicitia: omnia eius mandata libenter exequendo: nullas eius res ſcrutando: & quædam eius vitia non perſequendo, ſed diſſimulando.

Claudius Druſus ex Liuia naſcitur menſe tertio à nuptiis: quia Liuia erat ex marito ſuo grauida menſe iam ſexto. Vnde natum eſt prouerbium: fortunatis etiam trimeſtres naſci liberos.

3935 Regnum Herodis in Ieruſalem. 36

Ieroſolyma capta ab Herode & ſceptrum ablatum à Iuda: quod Iacob moriturus prædixerat ante annos 1680. (incluſ.) id eſt, 6. Cyclos Sol. Hinc ad excidium Ieroſolymorum Ioſephus (incluſ.) numerat annos 107. in quo nobiſcum concordat.

HERODES Iudæorum Rex Hieroſolymis regnat ann.

ann.37. Annus à creatione quinquies 787. à Cyri Monarchia & reditu Iudæorum ex Babel 500. à morte Philippi Macedonis & principio regni Alexandri 300. à regno Matathiæ patris Maccabæorum (incluſ.) 130. Hinc ad mortem & aſcenſum Chriſti (incluſiue) 70. quorum medium eſt conceptio Chriſti: & vtrimque eſt diſtantia annorum (incoatorum) 35.

Omnes ſeptenarii poſt 3900. ſunt inſignes euentibus ad Eccleſiam vel Politias pertinentibus 3907. 14. 21. 28. 35, (medium) per Herodem ablatum ſceptrum à Iuda 42. 49. 56. 63. 70.

ANTIGONVS vltimus Regum Iudæorum ex Aſmonæis, ab Antonio occiſus Antiochiæ, hoc vel ſequenti anno. Ioſeph.

Bellum Siculum aduerſus Sext. Pompeium Cn. Pompeii Magni filium minorem ab Auguſto geſtum. Dio.

3936 *Olymp. 186. V.C. 717.* 35

Fugato Pompeio comperit Cæſar M. Lepidum occulta pacta cum Pompeio feciſſe. Victus itaq; Lepidus, & Cæſari ſupplex factus, vix vitam impetrat, & triumuiratu ſe abdicare cogitur.

Ariſtobulus frater Mariannes coniugis Herodis conſtituitur ſummus Sacerdos Iudæorum: præfuit ann. 1.

Saluſtius hiſtoricus moritur quadriennio ante bellum Actiacum. Euſeb.

Dioſcorides Medicus vixit.

3937 *Sextus Pompeius Magni filius ab Antonianis captus necatur: à nece Iulii 10. à morte patris 13.* 34

Ariſtobulus ſummus Sacerdos anno ætatis 18. ſubmergitur per ludum Hierichunti, calliditate Herodis.

3938 *C. Soſius Procoſ. ex Iudæa & aliis locis triumphat 3. Septemb.* 33

Antonius regem Armeniæ Artabazum accerſitum ad collo-

quium, argenteis catenis vinxit, & vniuerſam Armeniam partim vi, partim deditione in ſuam poteſtatem accepit. Dio.

3939 Cæſaris & Antonii mutua accuſationes erumpunt, vnde & poſtremum ciuile bellum exoritur. 32

Pactum Antonii cum Rege Medorum aduerſus Cæſarem. Antonius in Græciam properauit belli contra Cæſarem adornandi gratia.

3940 Olymp. 187. V. C. 721. 31

Pomponius Atticus, intimus Ciceronis amicus, mor. ætat. 77. die 31. Martii.

Antonius à Senatu iudicatus hoſtis, & bellum contra eum & Cleopatram decretum.

3941 V. C. 27. LXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 428. annus hebdomadum. 30

Pugna Actiaca: qua victus eſt nauali certamine Antonius ab Auguſto ad Actium Epiri promontorium die 2. Septemb. & Monarchia Romana ad Auguſtum tranſlata. A monarchia Alexandri Magni 300. Poſt pugnam Cæſar templum Actio Apollini conſtruxit, triremes conſecrauit, ludos & quinquennale ſacrum, quod Actium diceretur, inſtituit. Hanc pugnam deſcripſit Virgilius 8. Aeneid. Oroſius lib. 6. cap. 19. Famoſum & magnum hoc bellum apud Actium fuit. Ab hora 5. vſq; in horam 7. incerta vincendi ſpe, grauiſſima vtrimq; cædes acta: reliquum diei cum ſubſequente nocte in victoriam Cæſaris declinauit: Prior regina Cleopatra cum 60. velociſſimis nauibus fugit. Antonius fugientem vxorem ſecutus eſt. Ex victis 12. millia cecidiſſe referuntur: ſeptem millia vulnerata ſunt: è quibus mille inter curandum defecerunt. Ab hac victoria plerique numerant 44. annos Monarchiæ Auguſti, quod hoc tempore ſolus rerum potitus ſit. Hactenus enim vna cum Antonio imperauerat ann. 13.

Hero-

Herodes deſerens Antonium fidem cum fortuna mutat, & tranſit cum cohortibus ad Cæſarem. Plut.in Ant.

MONARCHIA AVGVSTI CÆSARIS ætat. Auguſti 32.

3942 *Eſt annus à bello Peloponneſiaco 400. à Monarchia Alexandri 300.* 29

AEgyptus ab Auguſto capta & in Romanam prouinciam redacta fit Rom.tributaria: & primus ei præficitur Cornelius Gallus.

Antonius victus ab Auguſto menſe Auguſto perit αὐτόχειρ, anno ætat. 56. alii 53. in vrbe Aegypti Alexandria. Cleopatra vero morſu aſpidum ſe necat ætat. 39. regni 22. & regio funere cum Antonio iuſſu Cæſ. Auguſti ibidem ſepelitur.

Finis regni Aegyptiaci, quod à morte Alexandri Magni durauit annis 294. vt annotarunt Ptol. & Clemens: Et totidem ſupputatio noſtra producit.

Hyrcanus ſummus Sacerdos ab Herode interficitur octogenarius. Ioſeph.

Herodes Auguſtum venientem in Syriam magnifico apparatu excipit, eumq; officii cauſa proſequitur. Auguſtus Herodi regnum confirmat: adiectis eius ditioni multis oppidis & regni parte quæ Cleopatræ fuerat. Eſt annus *10.* à Romana coronatione Herodis: à regno eius in Ieruſalem 7. à morte Cyri *500.* Hinc ad excidium Ieroſol. *100.*

Dionyſius Halicarnaſſenſis hiſtoriæ Romanæ ſcriptor diligentiſſimus Romam venit circa medium Olymp. 187. & ſpacio annorum 22. ſibi comparauit cognitionem & linguæ & hiſtoriæ Romanæ.

Menſis Sextilis vocatus eſt Auguſtus, quod ipſo die primo huius menſis Antonium & Cleopatram ſuperauerit, & imperium populi Romani firmauerit. Beda

Hoc anno Ciceronis filius fuit Coſ. menſe Septemb. Dio & alii.

3943 *Auguſtus V.Coſ.ætat.34.triduo triumphauit, Primo ſcili-* 28
cet die (8. Iulii.) de Pannonibus, Dalmatis, Iapydib. &
Gallis. Secundo (9.Iul.) de Antonio ad Actium cæſo:
quem Actiacum dixit triumphum. Tertio (10.Iulii) de
Aegypto, in quo Cleopatra regina imago ad viuum ex-
preſſa, cuius ſiniſtro brachio aſpis mordicus affixa hære-
bat, perlata eſt. Plutarchus. Macrobius hos triumphos re-
fert ad menſem Auguſtum.
Ianus clauſus ab V.C. III. ab Auguſto I.
Herodes Mariannem coniugem ſuam à nuptiis 8.
interfecit.
Imp. Cæſar Octauianus in hoc honore republ. conſeruata à S.
P.Q.R. pater Patriæ eſt appellatus.
3944 *Olymp.188. V.C.725. ætat. Auguſti 35.* 27
Quinquennales ludi ab Auguſto inſtituti. Dio.
3945 *Octauianus VII. Coſ. appellatur Auguſtus a Senatu æt.36.* 26
die 17. Ian.
3946 *Cornelius Gallus poeta, cuius fatum deplorat Virg. Ecloga* 25
10. ſibiipſi manus infert, ætat.43.
Eodem tempore vixit Poeta Manilius, cuius extant ad Au-
guſtum libri Aſtronomici: Et Propertius, cuius ſæpe me-
minit Ouidius.
Bellum Cantabricum geſtum in Hiſpania ab Auguſto.
3947 *V.C.728. Ianus IV. clauſus.* 24
Olymp.189. V.C.729.
3948 Horrenda fames in Iudæa, ſubleuatur munificentia 23
& ope Herodis, regni eius 13. Ioſeph.
3949 *V.C.730. Auguſtus XI. Coſ. Tribunitiam poteſtatem acce-* 22
pit ætat.40. die 27. Iunii. Hoc ſummi faſtigii vocabulum
Auguſtus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adſu-
meret: & tamen aliqua appellatione imperia cætera
præmineret. Tacitus.
Auguſtus grauiſſimè decumbens ſanitati reſtituitur ab An-
tonio Muſa medico.
Marcellus filius Octauiæ ſororis Auguſti, quem Auguſtus ſi-
bi adoptauerat, moritur in Baiano ætat. 18. Huc perti-
nent verſus Virgilii in fine libri 6. Aeneidos, de Mar-
cello,

celo, &c. pro quibus (teſte Seruio) Virgilius ab Octauia Auguſti ſorore, Marcelli matre, accepit 210. ſeſtertia, id eſt, vt Heſius ſupputat, 6562. Ioachimicos.

50 IVBILÆVS MVNDI 79. *Moſis 29.* 21

52 Olymp. 190. V.C. 733. 19

Annus 500. Templi ſecundi completur menſe 9.

Auguſtus in Syria agens, Herodem magnis honoribus adficit, eiuſque regnum adiecta nou. ditione ampliat. Ioſeph.

Pax facta cum Parthis, ſignis receptis à clade Craſſi anno 33.

3953 Annus 1500. ab exitu ex Aegypto. 18

Templum ab Herode renouatum.

Herodes ruinoſas templi Hieroſolymitani partes renouare aggreſſus eſt, & additis porticib. ſimilibusq; ædificiis templum exornauit, regni ſui anno 18, (ante N.C. 18.) Ioſeph. Eſtque hic annus ab eodem templo ſub Dario condito 500. Hinc ad miniſterium Chriſti 46. pleni. Ioan. 2.

Contendunt aliqui tria fuiſſe templa Ieroſolymis condita: Primum à Salomone: ſecundum ſub Dario: tertium ab Herode, regni eius 18. anno, de quo Ioſeph. lib. 15. cap. 14. belli Iudaici lib. 1. cap. 16. Verum Aggæi cap. 2. dicitur, gloriam poſterioris templi (quod Darii edicto tum condebatur) fore maiorem quam prioris, videlicet propter præſentiam Meſſiæ, qui ſtante templo ſecundo, docturus, miracula editurus, & opus redemptionis completurus erat. Nequaquam igitur Herodes nouum vel tertium templum extruxit: ſed vetus illud reparauit, ampliauit & exornauit. Priora templa condita erant expreſſo Dei mandato: quid tale de Templo Herodis legitur? Et verò præcipuum argumentum aduerſus Iudæorum blaſphemias petitur ex hoc Aggæi loco de templo ſecundo, Vile erat templum ſe-

cundum præ magnificentia & ſplendore prioris ſub Salomone. Verùm vbi Deus dicit, maiorem fore gloriam ſecundi quàm prioris, collationem inſtituit inter vtrumque templum, quo ad ornatum: & affirmat, viſibilem conſpectum additurum templo ſecundo verius decus, quàm aurum in parietibus. Plura de hoc anno vide in Iſagoge, harmonia 6. de millenariis.

Auguſto Cæſari ex prouinciis redeunti currus cum corona aurea decretus eſt, quo aſcendere noluit. Caßiod. Nunc Romani Auguſto regiam coronam, ſceptrum ac imperium deferunt, quam regi Tarquinio Superbo ante annos 490. detraxerant.

Vergilius Poetarum Latinorum princeps Brunduſii moritur 22. Sept. ætat. 51. al. 52.

3955 LXIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, 442. annus hebdomadum. 16

Beata virgo MARIA Domini noſtri IESV CHRISTI Mater, hoc anno vel concepta vel nata creditur ex patre Eli, qui & Ioakim vel Eliakim: Ab erecto tabernaculo in deſerto 1500. A condita Regia Salomonis 1014. eadem completa 1002. à templo ſecundo condito 503. eodem perfecto 499. à morte & vaticinio Iacobi 1700. incluſiue.

Ludi Seculares V. facti ab Auguſto, in quibus ſe dominum appellari vetuit.

Clades Lolliana: victus M. Lollius à Germanis.

Agrippæ filios Caium & Lucium nepotes ſuos ex filia Iulia Auguſtus adoptat. Dio.

3956 *Olympias 191. A diluuio 2300. V. C. 737.* 15

Auguſtus in Galliam proficiſcitur.

M. Agrippa inuitatus ab Herode rege venit Hieroſolymam, ibique in templo obtulit hoſtias Deo Iſraelis. Philo.

3957 *Rhæti qui inter Noricum & Galliam ad Alpes Tridentinas ſedes ſuas habent, prælio victi & à Druſo ac Tyberio ſubacti ſunt, Dio.* 1

Pan

3958 *Pannonii rebellantes denuo à Romanis ſubiugati ſunt: Li-* 13
guria Comata Romanis ſubditur. Dio.

3959 *Auguſtus rebus Gallicis, Germanicis & Hiſpanicis ex ſen-* 12
tentia confectis, Romam redit.

3960 *M. Agrippa gener Auguſti ex Syria reuerſus ab Auguſto or-* 11
natur Tribunitia poteſtate, & paulò pòſt moritur æt. 50.
al. 51. Vide Solin. c. 4.

Hoc anno Romæ Conſul fuit P. Sulpitius Quirinius, qui de-
cennio pòſt cenſum egit in Syria nato Chriſto. Lucas &
Ioſephus eum nominant κυρήνιον. Tacitus Quirinium.

Druſus in Friſia bellum gerit.

Annus à nato Dauide 1100.

3961 *Deſinit liber prodigiorum Iulii Obſequentis.* 10

Dedicatum eſt templum ab Herode renouatum,
hoc vel ſequente anno: conſumptis in eius repa-
ratione annis 8. Ioſeph. A dedicato templo Salo-
monis 1020. à dedicato templo ſecundo 505. Ab
Encæniis Iudæ Macabæi 152. Hinc ad excidium
templi huius 80. ad Chriſti prædicationem 40.

Druſus Rhenum tranſiit, & fluminis Lupiæ ripis ponte iun-
ctis per Siſambros in Cheruſcorum regionem vſque ad
Viſurgin proceſſit, quem tamen non tranſiit: vbi & ho-
ſtium Germanorum inſidiis petitus, in ſummum deuenit
periculum, ita vt non procul abeſſet, quin cum toto peri-
ret exercitu. Dio.

Dalmatæ & Pannonii à Tyberio domiti. Dio.

3962 LXV. HEBDOMAS DANIELIS 9
incipit, *id eſt*, 449. annus hebdomadum.

CLAVDIVS Imp. naſcitur Calend. Auguſti.

3963 Cæſarea ab Herode in honorem Cæſaris denomi- 8
nata & condita, dedicatur ludis magnificentiſſi-
mis anno 28. Herodis. Ioſeph.

Druſus Coſ. Germanici pater, & Tyberii Imp. frater, mori-
tur in Germania, cum ad Albim vſq; perrexiſſet. Florus.

Epitome Flori collecta ex Liuio deſinit, anno V. C. 744. ab
eiectis regibus 500.

Augu

Auguſtus emendat annum. Macrob.

3964 *Olymp.*193. *V.* C.745. 7

Dionyſius Halicarnaſſenſis hiſtoriam Romanam conſcribere cœpit, vt ipſe teſtatur initio ſui operis. Hunc auctorem vt fide digniſsimum plerumq; in hiſtoria Romana ſecuti ſumus.

Mecœnas Auguſti conſiliarius & eruditorum patronus eximius moritur. Dio.

Horatius Poeta moritur æt. 57. Euſeb.

Menſis Sextilis adpellatur Auguſtus. Dio. Cenſor.

3965 Annus 600. à captiuitate Babylonica Iſraelitarum. 6

Tiberius II. Coſ. de Germanis triumphat Cal. Ian. & tribunitiam poteſtatem accipit in quinquennium.

Auguſtus Tiberium loco Druſi ad imperium prouexit, & nomine Imperatoris decorauit.

3966 *Iulia Auguſti filia Tiberii vxor, propter impudicitiam relegata eſt in inſulam Pandatariam. Dio.* 5

3967 INDICTIONES ab hujus anni autumno numerantur à Beda, qui ſcribit CHRISTVM natũ eſſe indictione 4. ineunte, alii earum initium referunt ad an. Chriſti 312. Eſt autem Indictio ſpacium 15. annorum. *Vide Iſagogen.* 4

Auguſtus Caium filium ſuum adoptiuum in forum deducit, principemq; iuuentutis creat.

3968 *Olympias* 194. *V.* C. 749. 3

Annus poſtremus euentum veteris Teſtamenti, diſtat à Geneſi 1678.

Caius Cæſar Auguſti ex ſorore nepos Iudæam prætereuectus, Hieroſolymis Deo Iudæorum ſacrificia offerre noluit: quod Auguſtus (ne peregrinas religiones adprobare videretur) collaudauit. Sueton.

3969 *V.* C. 750. LXVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 456. Templi ſecundi 517. à vocatione Abrahæ 1945. 2

NOVI

NOVI TESTAMENTI hiſtoriæ ab Euangeliſtis deſcriptæ incipiunt de vita & curriculo Domini noſtri IESV CHRISTI, & præcurſoris eius Ioannis Baptiſtæ: hoc tamen diſcrimine: Lucas narrationem ſuam orditur ab hoc anno: & capitibus 24. complectitur hiſtoriam an. 34. menſium ferme 8. à tempore annunciatæ concept. Baptiſtæ ad Chriſti aſcenſionem. Matthæus à ſequenti: Marcus & Iohannes ferme à prædicatione Baptiſtæ.

Angelus Gabriel nunciat Zachariæ natiuitatem Iohannis Baptiſtæ. Luc. 1.

IOHANNES BAPTISTA conceptus (24. Septẽb. vt credit Eccleſia) menſe ſexto ante, quam Chriſtus conciperetur.

MARIA deſponſatur Ioſepho.

Natus GALBA Imp. 9. Cal. Ian. Sueton.

3970 *V.C. 751. Auguſtus Cæſar XIII. Plautius Siluanus Coſſ.* 1

Hic eſt felix ille & vltimus Conſulatus Auguſti: à quo initium capiunt narrationes ſacræ in Noui Teſtamenti libris expoſitæ.

CONCEPTIO CHRISTI.

Angelus GABRIEL in oppido NAZARETH nunciat Virgini MARIÆ incarnationem Meſſiæ ex ipſa naſcituri: itaque conceptus eſt IESVS CHRISTVS Dominus noſter in vtero beatiſſ. Virginis obumbrante, operante, admirandamq; illam actionem perficiente SPIRITV SANCTO. Luc. 1. Eccleſia refert ad 25. Martii.

Conceptio Iſaaci & Chriſti diſtant annis 1922. confer verba Mariæ cum verbis Saræ. Gen. 18. videbis harmoniam.

CANTICVM MARIÆ VIRGINIS, QVOD EST IN NOVO Teſtamento primum.

MARIA

MARIA accepto nuncio Angelico feſtinanter abiit in loca montana, de hoc diuino opere edoctura cognatam ſuam Eliſabeth. Cumque Eliſabeth audiret ſalutationem Mariæ, exiliit fœtus in vtero eius, & Baptiſta (vt Auguſtinus ait) Chriſtum motu ſalutauit, quem voce non potuit. Maria repleta Spiritu Sancto, canit in domo Zachariæ ſanctiſſimum illud Canticum ſuum: MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM. Lucæ 1. Eius rei typum elegantiſſimum vide Exodi 15. vbi Maria ſiue Miriam, ſoror Moſis primum Canticum veteris Teſtamenti incoat in choro fœminarum pſallentium, & Deo gratias agentium pro liberatione ex Aegypto. Conferat Lector vtriuſque Cantici verba, videbit miram typi conuenientiam cum his quæ canit virgo Maria. Diſtat Canticum Miriam à cantico beatæ Virginis annis 1517. Cecinit Miriam illud ſuum ἐπινίκιον in ipſo Paſchate: fortè Maria quoq; ſuum MAGNIFICAT ſonuit circa tempus Paſchatis: quia dicitur apud Lucam, id factum eſſe menſe 6. à concepto Baptiſta. Refert autem Eccleſia feſtum concepti Baptiſtæ ad 24. Septemb & Conceptionem CHRISTI ad menſem Martium fermè & ad tēpus vicinum Paſchati. Congruet igitur ratio, ſi numeres à Septembri vſq; ad Martium.

NATIVITAS IOHANNIS BAPTISTÆ.

IOHANNES BAPTISTA naſcitur ex matre ſterili & effœta Eliſabeth. Lucæ 1. Eccleſia feſtum natalis Baptiſtæ celebrat die 24. Iunii, circa Solſtitium æſtiuum.

CANTICVM ZACHARIÆ IN NOVO TESTAMENTO ſecundum.

ZA-

ZACHARIÆ muto redditur ſermo, cum in tabella exprimeret ſcripto nomen Iohannis filii ſui. Hic ſanctus Senex, Deo plenus, ſonat Canticum in Nouo Teſtamento ſecũdum: BENEDICTVS DOMINVS DEVS ISRAEL, Luc. 1.

MATTHÆI Euangeliſtæ narratio Euangelica incipit: & capitibus 28. abſoluit hiſtoriam annorum 34. menſiumq; circiter duorum, à tempore concepti Chriſti ad eius aſcenſionem.

Ioſeph monetur diuinitus, ne Mariam grauidam repudiet. Matth. 1.

Sulpitius Quirinius (qui à Luca κυρήνιος appellatur) cenſum in Iudæa primùm agit. Luc. Ioſ.

NATIVITAS CHRISTI.

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS EX PATRE NATVS AB ÆTERNO, HOC ANNO NASCITVR IN BETHLEHEM EX MARIA VIRGINE VERVS HOMO.

Eccleſia natalem CHRISTI celebrat 25. Decembris, circa Solſtitium hyemale.

Hiſtoria nati Chriſti deſcripta eſt. Lucæ 2.

CANTICVM ANGELORVM QVOD EST IN NOVO Teſtamento tertium.

Angelus Domini paſtoribus pro grege ſuo excubias nocturnas agentibus, patefacit Chriſti natiuitatem: Ecce, inquit, euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus eſt vobis hodie Saluator; qui eſt Chriſtus Dominus: Et multitudo militiæ cœleſtis Deum laudans dixit: GLORIA IN EXCELSIS DEO: ET IN TERRA PAX, ET HOMIMIBVS LÆTITIA.

DISTAN-

DISTANTIÆ.

Diſtat hic annus à morte Adæ 3040: à diluuio 1314: à natali Abrahæ 2021: Iſaaci 1921: Moſis 1597: Dauidis 1110: à Vocatione Abrahæ ex Haran 1947: ex Vr 1950: à morte Iacob 1714: ab exitu ex Ægypto 1517: morte Moſis 1477: partitione terræ, & Iubilæorum initio 1470: à morte Samſonis 1160: à regno Dauidis 1080: à morte Dauidis, & Coronatione Salomonis 1040: à regno Samuelis, & reducta arca ad populum Iſrael 1120: à condito Templo Salomonis 1037: eodem completo 1030: morte Salomonis 1000: à captiuitate Babylonica, & vrbis deſolatione prima 606: à fine captiuitatis Babylonicæ, & reditu populi in terram Iuda 536: à condito templo ſecundo 518: eodem perfecto 514: à principio hebdomadum Danielis 457: ab ablato ſceptro per Pompeium 61: à coronatione Herodis 38: à regno Herodis in Ieruſalem, & ablato ſceptro à Iuda per Herodem regem alienigenam 35: à prima victoria, primoque Conſulatu Augusti Caeſ. 41. monarchia Auguſti 30. ineunte: 29. completo: ab Auguſti monarchia poſt mortem Antonii 28: à renouato templo per Herodem 18: eodem dedicato 8: à natali Mariæ Virginis 15. plus minus complet: Roma condita 751.

OBSERVATIO EX VELLEIO.

Vixit Romæ tempore Chriſti Velleius Paterculus, hiſtoriæ Romanæ ſcriptor, cuius fragmenta extant. Is libro ſecundo, de anno quo natus eſt Chriſtus, memorabile quiddam refert. At in Vrbe, inquit, eo ipſo anno, quo magnificentiſſimi gladiatorii muneris, naumachiæque ſpectaculis D. Auguſtus ab hinc annos 30. ſe & Gallo Caninio Coſſ. dedicato Martis templo, animos oculosq; Pop. Romani

mani repleuerat, fœda dictu, memoriaq́ horrenda in ipſius domo tempeſtas erupit. Quippe filia eius Iulia nihil, quod facere turpiter poſſet fœmina luxuria & libidine, infectum reliquit. Iulia relegata in Inſulam, patriæ & parentum oculis ſubducta eſt. Hæc Velleius.

Tria ferè commemorat Velleius de anno quo Auguſtus poſtremò Cæſ. fuit, & quo Chriſtum ex Maria Virgine natum eſſe diximus.

I. Quòd dedicârit templum Martis, id eſt, egerit Marti gratias pro tot victoriis, eumq́ inuocârit, vt deinceps quoq́ prœliantem adiuuaret.

II. Quòd repleuerit omnium oculos ludorum & ſpectaculorum varietate & vanitate.

III. Quòd ſcelera & turpitudines Iuliæ, filiæ Imperatoris, eruperint, & velut oceano malorum vniuerſam Auguſti lætitiam obruerint.

Attende Lector Optime, quanto his glorioſiora & diuiniora ſint, quæ in Eccleſia apud Iudææ oppidum Bethlehem fiunt ad præſepe Domini, recens ex Virgine nati: & quanta ſit eorum diſſimilitudo, quæ Auguſtus Romæ, & quæ DEVS in Eccleſia agit.

I. In Bethlehem non dedicatur Templum Idolo Martis, ſed ipſe DEVS angelicis Concionibus & Cantionibus dedicat templum omnium Auguſtiſſimum nato Chriſto, qui non eſt commentitium numen, vt Martis Idolum, ſed eſt DEVS & Homo, & autor noſtræ pacis cum Deo. Nihil hic auditur Martiale: nihil quo terreatur mens iræ Dei ſenſu anxia: ſed introducit nos Deus in nouũ illud Templum pacis à ſe conditum, quod & Angelorum lætitia atq; cantu dedicat, & hominibus præcipit, vt cum fiducia ad thronum gratiæ accedant, & ad propitiatorium confugiant, quod ipſe in eo templo erexit, & velut commune aſylũ omnibus onere peccati & iræ Dei oppreſſis aperuit. Hæc pax per Immanuelem inter Deum & homi-

DISTANTIÆ.

Diſtat hic annus à morte Adæ 3040: à diluuio 1314: à natali Abrahæ 2021: Iſaaci 1921: Moſis 1597: Dauidis 1110: à Vocatione Abrahæ ex Haran 1947: ex Vr 1950: à morte Iacob 1714: ab exitu ex Ægypto 1517: morte Moſis 1477: partitione terræ, & Iubilæorum initio 1470: à morte Samſonis 1160: à regno Dauidis 1080: à morte Dauidis, & Coronatione Salomonis 1040: à regno Samuelis, & reducta arca ad populum Iſrael 1120: à condito Templo Salomonis 1037: eodem completo 1030: morte Salomonis 1000: à captiuitate Babylonica, & vrbis deſolatione prima 606: à fine captiuitatis Babylonicæ, & reditu populi in terram Iuda 536: à condito templo ſecundo 518: eodem perfecto 514: à principio hebdomadum Danielis 457: ab ablato ſceptro per Pompeium 61: à coronatione Herodis 38: à regno Herodis in Ieruſalem, & ablato ſceptro à Iuda per Herodem regem alienigenam 35: à prima victoria, primoque Conſulatu Augusti Cæſ. 41. monarchia Auguſti 30. ineunte: 29. completo: ab Auguſti monarchia poſt mortem Antonii 28: à renouato templo per Herodem 18: eodem dedicato 8: à natali Mariæ Virginis 15. plus minus complet: Roma condita 751.

OBSERVATIO EX VELLEIO.

Vixit Romæ tempore Chriſti Velleius Paterculus, hiſtoriæ Romanæ ſcriptor, cuius fragmenta extant. Is libro ſecundo, de anno quo natus eſt Chriſtus, memorabile quiddam refert. At in Vrbe, inquit, eo ipſo anno, quo magnificentiſſimi gladiatorii muneris, naumachiaque ſpectaculis D. Auguſtus ab hinc annos 30. ſe & Gallo Caninio Coſſ. dedicato Martis templo, animos oculosq; Pop. Romani

Itaq; ſi conſideret Lector diſſimilitudinem eorum, quæ Romæ, & quæ in Eccleſia facta ſunt hoc anno, facile perſpiciet Eccleſię beatitudinem & gloriam: mundi verò vanitatem ac miſeriam. Apparet etiam in hoc diſſimilitudo actionum ſiue cõſiliorum Dei & Auguſti: Auguſtus primum cenſum agit in Iudæa, vt ſciat, quid & quantum onerum publicorum terra iſta ferat. DEVS autem miniſterio Auguſti vtitur ad promiſſionum ſuarum veritatem demonſtrandam, eiuſq; edicto tanquã manu perducit Ioſephum cum Maria in Bethlehem, vt ibi naſcatur Meſſias ſecundum promiſſionem, Micheæ 5. Deinde Auguſtus dat bona terrena & externa: DEVS cœleſtia & æterna. Et tñ, vt diximus, Auguſtus Imperator potentiſſimꝰ, neſciens famulatur impletioni promiſſionis diuinæ de natiuitate Chriſti. Fortaſſis etiam rectè ſignificatum eſt, pauperi Chriſto ſeruituros aliquãdo Monarchas mundi, & eius pedib. omnem huius ſeculi potentiam ſubiiciendam eſſe.

EVSEBII hiſtoria Eccleſiaſtica incipit, complectens decem libris res annorum 324. à ſalutifero CHRISTI ortu vſq; ad Synodi Nicenæ tempus.

Hic deſinimus recitare euentus ſecundum annos Mundi: & quia Eccleſia hodie annos à nato Chriſto ab ipſis Calendis Ian. numerat, Indici Chronolog. inſeremus hiſtorias ſecundùm annorum Chriſti ſupputationem in Eccleſia vſitatam. Etſi autem natalis Chriſti nobis cadit in annum Mundi 3970: tamen relato annorum Mundi initio ad vernum tempus, primus ætatis Chriſti annus recidet in 3971. & ex anno Mundi 3970. tres tantùm poſtremi ad poſtremos, ex 3971. nouem menſes ſibi vendicabit. A potiore itaque parte fiat denominatio, & docendi cauſa diſtinguamus annum concepti ab anno nati Chriſti, eam præcipuè ob cauſam, ne (quod Euſebio accidiſſe ſuſpicamur) confuſio fiat eius anni, quo conceptus eſt Chriſtus, cum anno primo natiui-

nes facta, promulgatur voce Angelorum
tium: ET IN TERRA PAX. Ecce tem
cis, q̃ q̃dem eſt huius feſti & dedicatio
beneficium ſummum, quale nobis no
Auguſti magnificẽtia, vel vllius creatur

II. Auguſtus Romæ, vt diximus, replet nu
ac vaniſſimis gaudiis ſtultæ multitudin
& aures, poſtremum fortè Conſulatum
inſigniturus. In Bethlehem verò inter n
tenebras Angelus Domini, amictus gl
diuinæ, apparet, & paſtoribus nunciat v
ternum, mundoq; ignotum gaudium,
ECCE EVANGELIZO VOBIS GA
MAGNVM: magnum, inquam, quod
tantùm vni, ſed omni populo: quia natu
bis hodie Saluator, qui eſt Chriſtus Do
Ciuitate Dauid. Mox ſpectantur in cœl
des Angelorum, laudantium Deum & c
GLORIA IN EXCELSIS DEO,
TERRA PAX, ET HOMIMIBVS
TIA. Hæc cœleſtia ſpectacula verè cõm
gaudio ſancto replent animas, corda, c
aures piorum, qui intuentes in arcanu
lium Dei ſaluantis nos per Filium, plenu
& veritate, concipiunt gaudium maius
& ſentiunt in vita & morte conſolatione
eſt vitæ æternæ initium.

III. In vrbe Roma ſcelerum & impudicitiæ
bris infamia deformat Auguſti domum. I
ſia verò aſſidet ad præſepe Chriſti mater e
ria Virgo ſanctiſſima & caſtiſſima, q̃ Meſſi
go concepit, & Virgo peperit, & poſt part
go permanſit: & partu ſuo omniũ beatiſſi
bis ꝓtulit ſemen illud benedictum, per q
gentes à maledictione legis & terroribus
liberandæ erãt. Hic omnia ſunt caſta, pura
& diuinis actionibus pleniſſima, & hone
exemplis ornatiſſima.

Ioſeph Chriſti nutritius ac tutor monitus ab Angelo in ſomnis cum infante Chriſto & matre eius, ſecedit in Aegyptum, vt infantem gladio Herodis præſentiq; neci ſubtrahat, Mat.2. Alii ad ſequent. Exulauit in Aegypto, vt veteres ſenſerunt, circiter quinquennium.

INFANTICIDIVM HERODIS.

Herodes inaudito crudelitatis exemplo trucidari iuſſit infantes Bethleemiticos, & vnum infantem Chriſtum quærens in multos rabioſiſſimè ſæuiit. Matth.2. In narratione Euangelica fit mentio bimatus infantum: ideo referimus hoc ad annum à concepto Chriſto ſecundum. Eſtq; hoc primum in Nouo Teſtamento martyrium, in quo Rex eſt carnifex: ſicuti Cain in Veteri Teſtamento erat & Rex & carnifex, iniuſtique ſupplicii adminiſter. Hæc immanitas Herodis locum fecit adagio Augusti Cæſaris, quod recitat Macrobius lib. 2. Satur. cap. 2.

Diſtantiæ. A Creatione ad 3971. ſunt 209. Cycli Lunæ. Obſerua, natalis Chriſti incidit in Cyclũ Lunæ: mors Chriſti in Cyclũ Solis. Multiplica 209. per 19. erunt 3971. & 143. per 28. erunt 4004.

72 *Ab hoc anno ſupputandæ ſunt omnes Eclipſes ante natum Chriſtum: quia hic annus eſt Mathematicis ipſa æra annorum nati Chriſti congruens vſitatæ numerationi annorum nati Chriſti: atq; ita vero tempori nati Chriſti deeſſet annus vnus.* 2

MORS HERODIS.

Herodes ex carnificatus morbis ſæuiſſimis Hierichunti moritur circa tempus Paſchatis: æt. fermè 70. Et conſentaneum eſt, cum horrendo iſti infanticidio Bethleemitico non diu fuiſſe ſuperſtitem, agitantibus & inquietantibus illum vltricibus furiis, & diuina Nemeſi ad ſupplicia iuſtiſſima tyrannum rapiente. Immodica enim ſæuitia,

tatis: Vbi id quoq; teneat beneuolus Lector, pia annorum Mundi & Christi trium ſeri cio: & nos quomodocunque accommodare Mundi & Christi, quia id non aliter tulit larum ſpacium anguſtum. Interim diligen relinquitur, vt euentibus in Chronolgia ann Mundi quàm Christi annis conuenientem tamq; anni partem adſignet.

3971 ÆRA ANNORVM NATI TI, quam ordiemur ſecundun conſuetudinem à circumciſio ni: Annos verò mundi à tempor die concepti Chriſti.

ANNVS A NATO CH STO PRIMVS.

CHRISTVS circumciſus die 8. Luc. 2. (nuar.

Magi ex Oriente venientes ſalutant, ador neribus oblatis honorant CHRISTV 2. (6. Ianuar.) alii ad annum ſeq.

CANTICVM SIMEO QVOD EST IN NOV Teſtamento quartum.

MARIA elapſo puerperii tempore (à ſione Chriſti die 33: à natiuitate 40.) die rii in templo Hieroſolymitano filiolu ſtit Domino. Simeon grandæuus vir ſ tiſſimo amplexu excipit Chriſtum infa que intuens oculis diuino lumine ac n nis, de ipſius beneficiis vaticinatur. I Hanna Propheriſta, Luc. 2. Feſtum ho tur in Eccleſia 2. Februarii.

FVGA CHRISTI I ÆGYPTVM.

Ioſeph Chriſti nutritius ac tutor monitus ab Angelo in ſomnis cum infante Chriſto & matre eius, ſecedit in Aegyptum, vt infantem gladio Herodis præſentiq; neci ſubtrahat, Mat. 2. Alii ad ſequent. Exulauit in Aegypto, vt veteres ſenſerunt, circiter quinquennium.

INFANTICIDIVM HERODIS.

Herodes inaudito crudelitatis exemplo trucidari iuſſit infantes Bethleemiticos, & vnum infantem Chriſtum quærens in multos rabioſiſſimè ſæuiit. Matth. 2. In narratione Euangelica fit mentio bimatus infantum: ideo referimus hoc ad annum à concepto Chriſto ſecundum. Eſtq; hoc primum in Nouo Teſtamento martyrium, in quo Rex eſt carnifex: ſicuti Cain in Veteri Teſtamento erat & Rex & carnifex, iniuſtique ſupplicii adminiſter. Hæc immanitas Herodis locum fecit adagio Auguſti Cæſaris, quod recitat Macrobius lib. 2. Satur. cap. 2.

Diſtantiæ. A Creatione ad 3971. ſunt 209. Cycli Lunæ. Obſerua, natalis Chriſti incidit in Cyclū Lunæ: mors Chriſti in Cyclū Solis. Multiplica 209. per 19. erunt 3971. & 143. per 28. erunt 4004.

Ab hoc anno ſupputandæ ſunt omnes Eclipſes ante natum 2
Chriſtum: quia hic annus eſt Mathematicis ipſa æra annorum nati Chriſti congruens vſitatæ numerationi annorum nati Chriſti: atq; ita vero tempori nati Chriſti deeſſet annus vnus.

MORS HERODIS.

HERODES ex carnificatus morbis ſæuiſſimis Hierichunti moritur circa tempus Paſchatis: æt. fermè 70. Et conſentaneum eſt, cum horrendo iſti infanticidio Bethleemitico non diu fuiſſe ſuperſtitem, agitantibus & inquietantibus illum vltricibus furiis, & diuina Nemeſi ad ſupplicia iuſtiſſima tyrannum rapiente. Immodica enim ſæuitia, enor-

enormis furor, & extrema rabies raro eſt diu
na atque durabilis. Quinto autem die antè q
crudelem exhalaret animam, filium ſuum A
patrum iugulari iuſſit. Ioſeph.
Eclipſis Lunæ anteceſſit mortem Herodis. Ioſ.
Auguſtus filiis Herodis prouincias Iudaicas &
ternam hæreditatem diſtribuit.
Archelavs, Herodis filius, in Iudæa regna
9. Ioſeph. alii 6. vel 7.
Hoc regnante Chriſtus reuerſus eſt ex Aegy
Matth. 2. annum alii alium definiunt.
Herodes Antipas & Philippus Tetrarchæ regi
ille annis 40. hic 34. Ioſeph. habet 37.
3975 *Auguſtus Tiberium adoptat & in Germaniam ablegat*
Dio. Goltz.
3976 *Olymp.* 196. *V.C.* 757. LXVII. HEBDOM
Danielis incipit, *id eſt*, 463. annus hebdo
dum.
Christvs ex Aegypto rediit natus annos
drenus.
3977 Tiberius Cæſar in Germanos expeditionem fe
vſq; ad Albim progreſſus eſt, nulla re memo
li geſta. Dio.
3978 Sulpitius Quirinius ſecundum in Iudæa cenſu
git, & Archelai (ob tyrannidem in exilium
hæc tempora deportati) bona vendita fiſco R
imperii infert. Ioſeph.
3979 *Arminivs apud Germanos regnat an.* 12. *Tacit.*
Dalmatæ & Pannonii cum Romanis pacem faciunt. D
3980 *Quintilius Varus amiſſis tribus legionibus Rom. occidi*
Germania 4. *Iulii. De hac clade clamauit Aug*
Quintili redde legiones. (*Diſtat clades Variana à*
nenſi annis 224) *Vell. Dio.*
Vespasianvs Imp. naſcitur 17. Nouemb.
3982 Christvs æt. 12. anno in paſchate, cum omn
admiratione Doctores docuit, diuinæq; ſa
pientiæ ſpecimen illuſtriſſimum edidit, L

pli ſecundi 547. ab inſtituta circumciſione 1950. completus, & ita circumciſio exegit Iubilæos 39. Et totidem numerantur ab Adam ad natum Abraham, cui primùm tradita eſt circumciſio.

ELIÆ ET BAPTISTAE COLLATIO.

Hieronymus. Lex & Prophetæ vſque ad Iohannem prophetauerunt: non quòd Iohannes Prophetarum ſit finis & legis, ſed ille qui Iohannis teſtimonio prædicatus eſt. Iohannes autem eſt Elias, qui eandem habuerit Spiritus Sancti gratiam, zona cinctus vt Elias, viuens in eremo, vt Elias: perſecutionem paſſus ab Herodiade, vt ille ſuſtinuit à Iezabele: & vt Elias ſecundi præcurſor aduentus eſt, ita Iohannes venturum in carne Dominum Saluatorem non ſolùm in Eremo, ſed & in matris vtero ſalutârit, & exultatione corporis nunciârit.

MARCI Euangeliſtæ narratio Euangelica incipit, & capitibus 16. recitat hiſtoriam annorum 4. & menſium aliquot, à prædicatione Baptiſtæ ad Chriſti aſcenſionem.

.000 IVBILÆVS MVNDI 80. *Moſis* 30. 30

Olymp. 202. *V.* C. 781.

Medium hebdomadis vltimæ Danielis, id eſt, annus hebdomadum 487. quo Daniel ait, Meſſiam prędicatione ſua abrogaturum eſſe vetus Teſtamentum. (*Vide Iſagogen.*)

CHRISTVS anno æt. 30. baptizatur à Ioanne in Iordane, & illuſtriſſima patefactione Diuinitatis ordinatur ad miniſterium docendi Euangelium. Matth. 3. Marci 1. Luc. 3.

Exeunte Iubilæo Moſaico 30. iniit Iubilæus Chriſti, i.e. typum ſecuta eſt res ipſa & impletio.

MOSES munus & miniſterium ſuum auſpicatur expleto ætatis ann. 80.

CHRISTVS munus & miniſterium ſuum auſpicatur expleto Iubilæo mundi 80.

3990 LXIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 477. annus hebdomadum. A regno Dauidis 1100. 20

ARMINIVS Germanorum rex moritur ætat. 37. cùm in Germania regnaſſet an. 12. Tacitus.

Germanicus Cæſar pater Caligulæ veneno extinctus moritur Antiochiæ.

3991 *Piſo qui Germanicum veneno necauerat, ſibi mortem conſciſcit. Tacitus.* 21

3992 *Olymp. 200. V. C. 773.* 22

Quirinius, qui nato Chriſto cenſum egit, mor. Tac.

Tyberius IV. Druſus II. Coſſ. pater & filius.

3994 *Druſus Tyberii filius veneno necatus à Seiano.* 24

3996 *Olymp. 201. V. C. 777. à prima Olympiade 800.* 26
Hoc anno finitur 69. hebdomas Danielis, id eſt, hebdomadum annus 483.

Plinius naſcitur.

3997 Septuageſima & vltima Hebdomas DANIELIS incipit, in cuius medio Daniel ait, Meſſiam in publicum proditurum, & nouum teſtamentum abrogato veteri docendo conditurum & moriendo confirmaturum. Daniel 9. 27

Pilatus mittitur in Iudæã à Tyberio. Ioſeph. Euſeb.

Tyberius Roma excedit, nunquam eò reuerſus: ante obitum an. 11. Tac.

3998 Pilatus Iudææ præeſt annis 10. Ioſeph, à regno Dauidis in Ieruſalem 1100. ab exitu 1545. à morte Moſis & principio Ioſuæ 1505. à morte Alexandri Magni 350. 28

3999 Hoc anno die 10. menſis 7. iniit paraſceue Iubilæi 30. Moſis. 29

BAPTISMVS inſtitutus.

IOANNES BAPTISTA anno 15. Tyberii Cæſ. vocatione diuina excitatus pœnitentiam prædicare incipit: veteris teſtamenti abrogationem inſtituto baptiſmo orditur, & Meſſiæ præſentiam omnibus nunciat & proclamat. Luc. 3. Eſt annus templi

à nato Iſaac 1050. compl. à morte Moſis & principio Ioſuæ 1507: exaltato Ioſeph 1770: regno Dauidis 1110. Coronatio Salomonis & Baptiſmus ſeu coronatio Chriſti diſtant annis 1070.

I. *Hic etiam annus eſt quartus mundi millenarius.*

II. *Ipſum medium vltimæ hebdomadis Danielis, id eſt, annus 487: quo Daniel ait, Meſsiam prædicatione ſua abrogaturum eſſe vetus Teſtamentum,*

III. *Annus 30. Chriſti.*

IV. *Iubilæus Moſis 30.*

V. *Annus 15. Tiberii.*

Et his ipſis nominibus inſignitur hic annus in ſcripturis.

1. *Ab Ezechiele nominatur 4000. cubitus.*
2. *A Daniele medium 70. hebdomadis.*
3. *A Luca 30. Chriſti.*
4. *Rurſus à Luca 15. Tiberii.*

Conſidera analogiam partitionis terræ & prædicationis Chriſti, quò ad tempora & rerum ſimilitudinem. Primùm diſtantia eſt annorum 1500. ſiue Iubilæorum 30. Deinde partitio agrorum terræ ſanctæ rectiſſimè accommodatur ad prædicationem Chriſti, qua cœleſtis & æternę patris hæreditas ac poſſeſſio diſtribuitur credentibus.

Cum principio noui millenarii concurrit prædicatio noui Teſtamenti, & manifeſtatio Meſſiæ.

Congruit & typus diluuii cum Baptiſmo Chriſti. Columba affert Noæ ramum oleæ, & nunciat placatũ eſſe Deum humano generi: In Baptiſmo Chriſti apparet Spiritus Sanctus columbæ ſpecie, ac oſtendit, vnctum eſſe Chriſtũ plenitudine Spiritus Sancti præ conſortib. vt prædicet captiuis libertatẽ, & vinctis liberationem. Eſa. 61. Luc. 4. *Plura de hac collatione vide in Chronologia noſtra, an. 1657.*

4001 Primum Paſcha anni primi p̃dicatiõis Chriſti. Ioa. 2.

CHRISTVS caupones è templo eiicit, & editis multis ſignis primùm inclareſcit.

Colloquium CHRISTI cum Nicodemo.

CHRI-

CHRISTVS Ioanne nondum capto profectus in reliquam Iudæam ab Hieroſolymis, docet & baptizat per diſcipulos. Ioan.3. redit ex Iudæa in Galilæam, vbi tranſiens per Samariam colloquitur cum Samaritana ad fontem: in Cana Galilææ ſanat filium Reguli.

Carcer Iohannis.

Petrus, Andreas, Iacobus & Ioannes ſolenniter vocantur à Chriſto.

Reliquæ hiſtoriæ miraculorum Chriſti petantur ex Euangeliſtarum narrationibus.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; hiſtoriæ & conciones deſcriptæ à Matthæo c.4.5.6.7.8.9.10.11. Mar.1.2. Luc.4.5.6. Ioan.1.2.3.4.

Vellei Paterculi hiſtoria Romana deſinit.

Conferantur cum huius & ſuperioris anni hiſtoriis ea quæ in libro Ioſuæ cap.4. dicuntur, de arca ſtãte in Iordane die 10. menſ. 1. Videbis miram harmoniam, & dulciſſimum conſenſum Veteris & Noui Teſtamenti. Item illa de 12. lapidibus, & de Ioſua introducente Iſraëlitas in terrã promiſſam. Eſt autem hic à ducatu Ioſuæ & morte Moſis annus 1508: ab exitu 1548: à partitione terræ 1501: mundi ſecundi principio 2344.

4002 SECVNDVM PASCHA Luc.6. Mat.12. Marci 2. vbi diſcipuli octauo à Paſchate vellũt ſpicas. 32

Ioannes è carcere ad Chriſtum 2. legatos mittit. Matt.11. Luc.7.

Decollatio Ioannis anno æt.32.

Chriſtus ſanat hominem qui 38. annis decubuerat. Ioan. 5.

Miraculum quinq; panum, deſcriptum ab omnibus Euangeliſtis.

Concio Chriſti in Capernaum. Ioan.6.

Filius Viduæ in Nain & filia Iairi reſuſcitati.

Apoſtoli mittuntur à Chriſto ad prædicandum Euangelium.

Ad

Ad huncannum pertinere videntur pleraq; hiſtoriæ Matt. cap.12.13.14.15.16. Mar. 2.3.4.5.6.7.8. Luc.6.7.8.Ioan.5.6.

Seianus Romæ vnco tractus & excruciatus perit, die 18. Octobr. à Druſi nece (cuius ipſe autor fuerat) an.8. Dio.Tac.

4003 TERTIVM PASCHA. Ioan.6. Circa hoc paſcha incipit 490.annus hebdomadum DANIELIS,qui finitur anno ſequenti circa tempus mortis & reſurrectionis Chriſti. 33

Transfiguratio Chriſti in monte ſancto. Matth.17. Mar.9.Luc.9.2.Pet.1.

Iter Chriſti poſtremũ in Iudæam plenum miraculis.

Ad hunc annum pertinere videntur pleraq; narrationes Matth.17.18.19.20.Mar.9.10. Luc.9.10.13. 17.18.19. Ioan. 7.8.9.10.

Flaccus Auillius Ægypto præfuit an.6.

Natus OTTHO Imp.4.Cal. Maii. Sueton.

4004 *Olymp.203.Cyclus Solis 143.V.C.785.* 34

QVARTVM PASCHA in quo Chriſtus factus eſt Paſcha noſtrum:de quo omnes Euangeliſtæ.

Mortem Chriſti anteceſſerunt ſequentes hiſtoriæ.

Reſuſcitatio Lazari paucis diebus ante Paſcha. Io.11.

♄ Die ſexto ante Paſcha Chriſtus cœnat in domo Simonis leproſi & vngitur à Maria. Ioa.12.

☉ Die Palmarum ingreditur Hieroſolymam inſidens aſino.Matth.21.Mar.11.Luc.19. Ioa.12.

☽ Maledicit ficui.Matth.21.Mar.11.

♂ Videt ficum areſactam.Mar.11.

☿ Iudas paciſcitur cum Iudæis deliberantibus de necando Chriſto biduo ante Paſcha.Matt.26. Mar. 14. Luc.22.

♃ Primo die azymorum ablegantur à Domino duo diſcipuli paraturi Paſcha.Sub veſperam edit Dominus cum diſcipulis agnum paſchalem. Veteris Teſtamenti Paſcha abrogatur à Chriſto,inſtituẽte in locum illius ſacroſanctam Noui Teſtamenti COENAM.Lotio pedum.Longa concio Chriſti

ad

ad diſcipulos deſcripta à Iohanne c.14.15.16.17.
☿ Hiſtoria paſſionis & mortis Domini noſtri IESV CHRISTI.
♄ Sabbathum Chriſti in ſepulcro.
☉ RESVRRECTIO DOMINI noſtri ex morte die 3.
ACTA APOSTOLORVM deſcripta à Luca incipiunt, & capitib. 28. hiſtoriam annorum circiter 26. complectuntur: ab aſcenſione nimirum Domini vſq; ad an. Chriſti 59. Neronis 4.
ASCENSIO DOMINI in cœlum die 40. à reſurrectione.
Matthiæ Apoſtoli electio in locum Iudæ proditoris. Act. 1.
Finis hebdomadum Danielis.
PRIMA PENTECOSTE Noui Teſtamenti: in qua viſibili ſpecie in Apoſtolos effuſus eſt Spiritus Sanctus, ad propagandam Euangelii doctrinam in toto orbe.

DISTANTIÆ.

Diſtat mors Chriſti à morte Adæ annis 3074: à trāſlatione Enoch 3017: diluuio 2348: vocatione Abrahæ 1980. exitu ex Aegypto 1551. à condito templo Salomonis 1070. à reditu Iſraelitarum ex Babel ſub Cyro 570. migratione Eſræ 490. ablato ſceptro per Herodem & regno eius in Ieruſalem 70. condito templo ſecundo 552: eodem perfecto 548: à morte Moſis 1511: à primo anno ſanctifica totum fructuum terræ ſanctæ 1500.

A concepto Chriſto ad aſcenſionem eius in cœlum anni 34. dies 42.

Ann. 34. poſt ablatum ſceptrum ab Herode natus eſt Meſſias: Rurſus poſt 34. annos moriente Chriſto redditum eſt populo Dei regnum Spirituale & liberatio à peccato, morte & tyrannide Diaboli.

IOSEPHI TESTIMONIVM DE CHRISTO.

Erat

Erat eodem tempore IESVS Vir ſapiens, ſi tamen virum eum dicere fas eſt. Erat enim operum admirabilium effector: & doctor eorum, qui libenter, quæ vera ſunt, audiunt. Et multos quidem Iudæorum, multos etiam ex gentibus ſibi adiunxit. Chriſtus hic erat. Hunc à noſtræ gentis Principib. accuſatum, cùm Pilatus crucis ſupplicio addixiſſet, qui antea eum dilexerant, diligere non deſtiterunt. Apparuit enim eis tertia die iterum viuus: ſecundum quod diuinitus inſpirati Prophetæ, & hæc & alia multa miranda de eo prædixerant. Et vſq; in hodiernum diem, Chriſtianorum, qui ab ipſo denominati ſunt, genus permanet. Lib. 18. cap. 6.

Tiberius cunctos qui accuſati ſocietatis cum Seiano carcere tenebantur, necari iubet. Tac.

Druſus & Agrippina à Tiberio necantur.

Ad huius anni calcem adiiciemus docti cuiuſdam Viri obſeruationem, qua præcipua CHRISTI opera in ſingulos anni quadrantes diſtribuuntur: de qua tamen ita ſentimus: ne alios diuerſum opinantes redarguamus.

Hyemem		*Natiuitate*	
Ver	*inſigniuit*	*Conceptione, morte & reſurrectione*	*Chriſti.*
Æſtatem	*Deus*	*Miſſione Spiritus Sancti*	
Autumnũ		*Baptiſmo*	

1005 Stephani martyrium. Pauli conuerſio. Euſeb. 35

Stephanus lapidatur, Paulo aſſentiente & veſtes lapidantium ſeruante. Inde Paulus conuerſus peragrauit varias regiones, ſpargens Euangelium, & Chriſto Eccleſiam colligens.

PAVLI curriculum ὡς ἐν πλάτει delineabimus, cum certa annorum diſtinctione deſtituamur.

Philippus Tetrarcha Herodis Magni filius moritur anno 20. Tiberii ſine liberis. Huic nupta fuit Herodias, ſed abducta à fratre.

Circa hunc annũ Petrus claudum ſanauit. Act. 3.

Perſius Flaccus Poeta Satyricus naſcitur 4. Decemb. Euſeb.

Vale-

Valerius Maximus ſub Tyberio vixit, & ei librum dictorum & factorum memorabilium dedicauit, qui extat.

Hic annus eſt ipſum medium inter natalem Chriſti & inter excidium Hieroſolymorum. vtrimq; 35. Atq; paria propemodum ſunt ſpacia à nato Chriſto ad Pauli conuerſionem: Et inde ad mortem Pauli: vtrimq; 34. vel 35. Pauli ſane curriculo tribuuntur noſtra ſupputatione 35: ab aliis 36.

4007 Pilatus Romam reuocatur ex Iudæa, ob iniuſtitiam 37
& crudelitatem. Nam à Samaræorum gente apud Vitellium accuſatus fuerat de iniuſtis cædibus, Ioſeph.

Vitellius Orientis præfectus Hieroſolymam venit in feſto Paſchatis, reddit ſacerdotibus ſacras veſtes, à Sacerdotio remouet Caipham, & ſufficit ei Ionathan Annæ filium. Ioſ.

Agrippa maior Ariſtobuli filius Romam venit, & à Tiberio in vincula conicitur. Ioſ.

4008 *Olymp.* 204. *V.C.* 789. Paulus triennio à conuerſione 38
ſua exacto vidit Petrum Hieroſolymis, cumq; eo manſit diebus 15. Gal. 1. Inde deductus Cæſaream venit in Syriam & Tarſum. Actor. 9.

TIBERIVS Imp. mor. die 16. Martii, ætat. 78. cùm imperaſſet an. 22. m. 7. d. 7. Dio. A morte Iulii Cæſaris 80. Vixit ante Chriſtum conceptum 39. & 39. poſt Chriſtum. Deſunt menſes aliquot, quò minùs anni 100. elapſi ſint à natali Auguſti Cæſaris ad mortem Tyberii.

IMPERIVM CALIGVLÆ.

AGRIPPA Maior Herodis Magni nepos à Caligula ex carcere dimiſſus ad regnum Iudææ euehitur: præeſt an. 7. Ioſeph.

NOMEN CHRISTIANORVM ANTIOCHIÆ ORTVM.

Iudæorum nomen erat appellatio populi DEI: ea nunc deſinit reiecto populo illo propter contẽptum MESSIÆ, & mutatur in dulciſſimum nomen Chriſtianorum (id eſt, vnctorum) atq; ita Eccle-

Eccleſia Dei à Chriſto, in quem credit, & nomen & beneficia nomine ipſo ſignificata accipit.

Petrus Antiochenam Eccleſiam fundauit, ibiq; cathedram adeptus ſedit an. 25. Euſ.

Nero Imperator naſcitur 15. Decembr. Dio. Sed Suetonius ad præcedentem.

Iosephvs hiſtoriæ Iudaicæ Scriptor naſcitur, vt ipſe refert.

A regno Xerxis ad Imperium Tiberii 500. à morte illius ad mortem huius 500. compl.

4010 Herodes qui Ioannem iugulauerat, in exilium pellitur vnà cum Herodiade. ann. 9. à morte Baptiſtæ, ſeptimo à morte Chriſti, quem hic Herodes irriſerat die paſſionis. 40

Pilatus in multas incidens calamitates manu ſua ſe interfecit, vt ſcribunt Roman. hiſtorici 3. Caligulę Euſ. Periit anno 7. à morte Chriſti, quē ipſe morti adiudicauerat, anno præfecturæ ſuæ 7. Caſſiodorus etiam refert interitum Pilati ad 3. Caligulæ.

Matthævs Euangelium primus ſcribit in Iudæa. Euſeb.

Lucanus Poeta naſc. 3. Nouemb.

Titvs Vespasianvs Iunior naſc. 30. Decembris. Sequimur hic Dionem, qui ait: Titum vixiſſe, antequam imperaret, an. 39. menſib. 5. dieb 25. Suetonius autem refert ad annū necis Caii 4012.

4011 Caligula Deum ſe facit, honoresq; diuinos poſcit. Præcipit Hieroſolymis in templo collocari ſuam ſtatuam: quod ne fieret diuinitus impeditum eſt. Ioſeph. Hinc ad excidium Ieruſalem 30. 41

Legatio Philonis Iudæi doctiſſimi ad Caligulam, de qua Philo, Ioſeph. & Euſeb.

Pleriq; veterum cenſuerunt, librum illum, qui in Bibliis Salomoni inſcribitur Liber Sapientiæ, ſcriptum eſſe à Philone: aſſcribi autem Salomoni, vt libro conciliaretur autoritas. Eſt reprehenſio tyrannidis & iniuſtitiæ, & cōmendatio verbi Dei.

4012 *CALIGVLA interfectus 24. Ianuar. ætat. 29. regni an. 3. m. 9. d. 28. Dio. Atq; ita reipſa comperit ſe non eſſe Deum, qui Dei immortalis honorem ac titulum temerè ac impiè vſurpauerat.* 4

IMPERIVM CLAVDII à regno Cyri 600.

4013 Martyrium Iacobi Maioris filii Zebedæi fratris Iohannis Euangeliſtæ, quem interfecit Herodes Euſeb. Hic Iacobus Maior putatur inter Apoſtolos primus fuiſſe coronatus martyrio. 4

Obſerua I. Herodes Magnus *interfecit infantes Bethleemiticos: II. Eius filius* Herodes Antipas *occidit Iohannem Baptiſtam: III.* Nepos Herodis Magni Agrippa Maior *necauit Iacobum Maiorem Apoſtolum.*

4014 PETRVS ab Angelo liberatur ex carcere in huius anni Paſchate. Act. 12. A ſecundo reditu Iudæorum ex Babel, duce Eſra ſacerdote 500. 4

Ann. 2. Claudii ſcribit Hieronymus, Petrũ profectum eſſe Romã ad expugnandum Simonẽ Magũ, ibiq; Cathedram Sacerdotalẽ tenuiſſe annis 25. vſq; ad vltimum annum Neronis. Idem habet Euſ.

DECENNALIA MORTIS CHRISTI.

Quo die ante decennium (ſiue iniens ſiue cõpletũ) iacuerat Christus in ſepulchro: eo Apoſtolus Petrus expectauit ſententiam mortis, nõ iam abnegans Chriſtum, ſed confeſſionem edens piam & conſtantẽ. Rurſus ſicut Dominus noctu ex morte reſuſcitatus, viuum ſeſe exhibuerat diſcipulis, triſtitiam eorum in lætitiam permutans: ita Petrus vinculis quaſi mortis ſolut⁹, educitur ab Angelo, dormientib. cuſtodib. & incolumis reddit Eccleſiæ oranti. Cõſidera reliquas vtriuſq; hiſtoriæ partes, videbis tẽporũ ac rerũ harmoniam. Vtrobiq; Angeli ſunt adminiſtri lætiſſimorũ euẽtuũ. Chriſto ſurgente Angel⁹ lapidẽ reuoluit, reſurrectionẽ Chriſti nunciat, cuſtodes terret ac fugat: Hic Angel⁹ cuſtodes fallit, vincula ſoluit, carcerẽ aperit, Petrum

Petrum educit ac deducit. In vtraq; etiam hiſtoria ſequitur læta gratiarum actio Eccleſiæ erga Deum pro tanto beneficio, &c. Atq; ita anno 10. reſurrectionis Domini redierunt in Eccleſia ſimiles propemodum vices dolorum & gaudii.

Herodes Agrippa Maior ab Angelo percuſſus moritur æt. 54. regni 7. Act. 2.

MARCVS Euangeliſta interpres Petri, Chriſtum annunciat Alexandriæ & in Aegypto. Euſeb. Primus Antiochiæ Epiſcopus ordinatur Euodius.

Expeditio Claudii Caſaris in Britanniam. Dio. Eſtq; hic annus 98. à prima expeditione Iulii Caſaris in Britanniam incluſis annis extremis.

4015 *Fames ſub Claudio ab Agabo prædicta à pleriq; huc refertur.* 45

Cuſpius Fadus miſſus à Claudio in Iudæam. Ioſ.

Claudius Caſar ex Britannia reuerſus Romam, ſexto quàm diſceſſerat menſe, ſedecim tantùm diebus in Britannia actis triumphauit. Dio. Goltz.

HERODES rex Chalcidis regnum Agrippæ Maioris defuncti adminiſtrat quinquennio. Ioſ.

4016 HERODES rex Chalcidis impetrat à Claudio. Imp. ius eligendorũ ſummorũ Pontificum, & poteſtatẽ in tẽplũ ſanctumq; ærarium: obtinetq; hæc omnia, ita vt etiam poſteris ei⁹ idem ius manſerit, vſq; ad belli Iudaici exitum. Ioſ. lib. 20. ca. 1. 46

Claudius Imp. concedit Iudæis cuſtodiam ſtolæ & aliorum ornamentorum ſummi Sacerdotis.

Eclipſis Solis die natali Claudii, id eſt, Cal. Aug. Dio. Claudius eo die compleuit annum æt. 54.

Inter Theram & Theraſiam exorta eſt inſula ſtadiorum 30. Euſ. Oroſ. Caßiodor.

4018 Beatiſſima Virgo MARIA, Domini noſtri IESV CHRISTI mater, ex hac vita ad filium migrat. Euſ. 48

Vixit ante cõceptum Chriſtũ 15. poſt ei⁹ reſurrectionem totidẽ, cũ Chriſto 33. in vniuerſum 63. Maria expleuit dimidium ætatis Saræ, q̃ vixit ann. 127.

Ludi ſeculares Romæ VI. facti.

Circa hunc annum Tiberius Alexander in Iudæa Cuſpio Fado ſucceſſit. Ioſeph. lib. 20. cap. 5.

4019 V. C. 800. SYNODVS APOSTOLORVM Hieroſolymis celebratur circa hæc tempora. Nā Nazaræi in Antiochena Eccleſia contendebant, non ſufficere ſolam fidem ad ſalutem: ſed legem, circumciſionem & bona opera eſſe neceſſaria ad ſalutem. Apoſtoli & ſeniores cōuenerunt, & collectis ſuffragiis confirmârunt articulum iuſtificationis, ſaluari nos per gratiam IESV CHRISTI. Ex Synodo Paulus & Barnabas redeunt Antiochiam: vbi oritur inter eos diſſidium. Act. 15. 49

Herodes Rex Chalcidis moritur 8. Claudii, & Cumanus Tiber. Alexandro in Iudæa ſuccedit: ſub hoc ſeditione exorta perierunt 30. millia Iudæorum. Euſeb.

4020 *Olymp.* 207. *V.* C. 801. 50

AGRIPPA Iunior Chalcidi præeſt an. 4. Ioſeph.

Iudæi & Chriſtiani Roma pulſi an. 9. Claudii. Oroſ. Act. 18.

Paulus Athenas venit: inde Corinthum, vbi manſit an. 1. menſ. 6. Act. 17. 18.

Duæ Epiſtolæ ad Theſſalonicenſes ſcriptæ Athenis. Luth.

Nuptiæ Claudii Imp. & Agrippinæ matris Neronis. Hæc Agrippina perſuadet Claudio: vt Neronem adoptet. Seneca additur Neroni præceptor.

4021 Colonia Agrippina nomen accepit ab Agrippina Claudii Cæſaris coniuge: quæ in hoc Vbiorum oppido genita erat. Et hæc fuit mater Neronis Imp. & poſtea vxor Claudii, à qua etiam Claudius necatus putatur. Tacit. 51

4022 Prior Epiſtola ad Corinthios ſcripta circa hoc tempus Epheſi. 52

DOMITIANVS Imp. naſc. 24. Octob. Dio. Cardanus refert ad an. Chriſti 54.

Magna frugū egeſtas, & prodigioſa ex ea fames orta eſt. Tac.

Agrip-

023 Agrippæ adimit Herodes Chalcidem, eique donat Philippi Tetrarchiam. 53

Martyrium Philippi Apoſtoli, qui apud Hieropolin Aſiæ ciuitatem dum Euangelium populo nunciaret, cruci affixus lapidibus opprimitur. Euſ.

Cumanus ob prouinciam malè adminiſtratam Romæ damnatur à Claudio & exilio mulctatur. Tac.

024 *Olymp.208.V.C.805.* 54

Sublato Cumano Felix ſolus Iudææ præeſt, cum antea teſte Tacito partem Iudææ Cumanus, partem Felix, apud quem poſtea cauſam dixit Paulus, tenuiſſet. Et Paulus hoc nomine ſe felicem pdicat: quòd cauſam dicturus eſſet apud Felicem, cui diu verſato in ea prouincia notæ eſſent res Iudaicæ.

Nuptiæ Neronis & Octauiæ filiæ Imper. Claudii. Tac.

Epiſtola Pauli ad Romanos Corinthi ſcripta, & per Phœben miſſa: à vocatione Abrahæ 2000. Hæc Epiſtola eſt Sacræ Scripturæ Canon.

Ægyptius propheta concitat Iudæos. Euſ.

TRAIANVS Imp. circa hunc annũ natus putatur.

025 Paulus Hieroſolymam venit circa Pentecoſten, ibique ligatur. Act.21. à conuerſione Pauli 21: alii ad an. ſuperiorem, qui eſt 13. Claudii. 55

Claudius Imp. moritur die 13. Octobr. æt. 64. regni 13. menſ. 8. d. 20. Dio. A monarchia Iulii Cæſaris an. 100. completis. Quinq; igitur monarchæ, Iulius, Auguſtus, Tiberius, Caligula & Claudius, cõpleuerunt in imperio annos 100.

Dionis hiſtoria definit. Deinceps Xiphilinus hiſtoriam Dionis continuat per annos 175.

NERONIS IMPERIVM.

NERO ſalutatur Imp. natus annos 17. Sueton.

26 Nero Felici ſucceſſorem dedit Portium Feſtum, apud quem cũ præſente Agrippa Rege cauſam dixiſſet Paulus, quoniam ad Cæſarem prouocauerat, vinctus Romam miſſus eſt. Act.25.26. 56

Feſtus Felici ſuccedit in præfectura ſeu gubernatione Iudææ. Act.24. Ioſ.

Pauli nauigatio & naufragiũ incunte hyeme. Act. 27.
Huc pertinet Tragœdia Senecæ, Octauia. Nam hoc anno Britannicus Claudii Imp. filius & Octauiæ frater veneno necatus eſt à Nerone, ætatis annum agens 14. Tac. Seneca igitur Tragœdia Octauia deplorat mortem Britannici.

4027 V. C. 808. Paulus Apoſtolus Romam venit, ibique biennio in libera cuſtodia manſit, quotidie diſputans contra Iudæos. Act. 28. 57

4028 *Olymp. 209. V. C. 809.* 5
Paulus Romæ ex vinculis ſcripſit Epiſtolam ad Epheſios, Philippenſes, Coloſſenſes & Philemonem, &c. Aliqui idem affirmant de Epiſtola ad Galatas & ſecunda ad Timotheum.

4029 Deſinunt Acta Apoſtolorum ann. 4. Neronis. 5
Paulus deſertus ab omnibus cauſam coram Nerone dicit, & præſidio Dei liberatur ex ore Leonis. Inde ſalutatis primùm Eccleſiis Syriæ, Aſiæ & Græciæ, perrexit in partes Occidentis, Italiam, Galliam & Hiſpaniam, prædicans Euangelium circiter decennium vſq; ad obitum.
Ianus V. clauſus Goltzius.

4030 *Nero matrem Aggrippinam interfecit. Tac.* 6
Eclipſis Solis 30. April. Plin. Tac.
Primum Neronis quinquennium deſinit.
Suetonius narrat Chaldæos prædixiſſe Neroni imperium & matris parricidium: quod cùm illa audiſſet, dixit: Occidat, dum modò imperet.
Annus à morte Dauidis & regno Salomonis 1100. ab imperio Auguſti 101.

4032 Feſtus Iudææ præſes mor. Ei mittitur ſucceſſor Albinus. Euſeb. 6

4033 * IACOBVS Minor Epiſcopus Ieroſolymitanus frater Domini dictus Iuſtus & Oblias, qui putatur fuiſſe filius Mariæ illius, quæ fuit ſoror Matris Domini, martyrio coronatur. dum Albinus eſt in itinere. E templi faſtigio pcipitatus dicit, atq; inter lapidãdũ fullonis fuſte percuſſus atq; occiſus. 6

Inter

Interfuit Concilio Apoſtolorum, & primus poſt Petrum dixit ſententiam, ac pnunciauit, gentes non eſſe onerandas lege Moſaica. Euſeb. refert ad annum præcedentem: ſed quia veterum teſtimoniis Iacobus Eccleſiam rexit annis 30. Hieroſolymis, recidit obitus enim in hunc annum, qui nobis eſt à morte Chriſti 30. *Vide Ioſeph. lib. 20. cap. 16.*

Iacobo ſucceſſit Simeon, dictus Simon ſecundus.

Euſebius ad hunc annum refert mortem Marci Euangeliſtæ.

Ieſus Anani, homo plebeius, in feſto tabernaculorum cœpit magnis clamoribus denunciare excidium vrbi Hieroſolymorum, Væ, Væ, inqt, Hieroſolymis: Idq; fecit annis 7. menſib. 5. Albinus præſes eum vt inſanum contempſit. Ioſ. li. 7. c. *12.* Annus à condito templo Salomonis 1100.

Nero Octauiam coniugem ſuam occidit. Tacitus. Addit Suetonius, occiſam eo die, quo Nero poſtea perierit, id eſt, circa 8. aut 9. diem Iunii.

34 *Perſius Poeta moritur 24. Nouemb. at. 29. Euſeb.* 64

Anianus poſt Marcum Euangeliſtam ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ, cui præfuit an. 22.

35 *V. C. 816. Nero Romam incendit 19. Iulii, cuius rei culpam poſt in Chriſtianos contulit.* 65

PRIMA PERSECVTIO Chriſtianorum Romæ à Nerone inſtituta. Tac. A reditu Iudæorum ex Babel ſub Cyro 600. à regno Herodis in Ieruſalem 100.

In Aſia tres vrbes terræmotu conciderunt: Laodicea, Hierapolis & Coloſſi. Euſ.

36 *Seneca iuſſu Neronis diſcipuli ſui interficitur (Tacit. Euſeb. Hieron.) & Lucanus poeta inciſione venæ 30. Apr. Eber. De Lucano hoc extat carmen:* 66

Corduba me genuit, rapuit Nero, prælia dixi
Quæ geſſere pares, hinc ſocer inde gener.
Contimuo nunquam direxi carmina greſſu,
Quæ tractim ſerpant: plus mihi comma placet.

Fulminis in morem quæ ſunt miranda citentur,
Hęc vero ſapiet, dictio quæ feriet.

Nero alteram coniugem Poppæam necat.

Florus Iudææ præeſt, fax belli Iudaici. Ioſephus copulat annum 2. Flori cum 12. Neronis.

4037 *Nero virtutem ipſam excindere cupit. Tac.* 67

Iudæi à Romanis deficiunt: Vnde ortum eſt bellum Iudaicum anno 12. Neronis: 2. Flori: 17. Agrippæ minoris. Ioſ.

IOSEPHI hiſtoria de antiquitatibus Iudaicis hîc deſinit. Itaq; 20. libris complexus eſt à mundo cõdito ad 12. Neronis, hiſtoriam annorum 4037.

4038 BELLVM IVDAICVM. 68

De hoc bello Ioſephus, Ioſippus, Egeſippus, Tacitus, &c.

Anno 13. Neronis menſe Maio primum illata eſt in Iudæam Aquila Romana, quæ eſt ſignum in vexillis Romanorum: atq; ita in terra ſancta conſpecta eſt abominatio (de qua Chriſtus ꝑdixit) deſolationem futurã portendens. Hinc ad excidium vrbis & templi interceſſerunt anni tres cum dimidio, de quo tempore Daniel & Chriſtus prædixerant.

Bellum Romanorum aduerſus Iudæos geſtum duce Fl. Veſpaſiano, qui hoc anno primum cum exercitu Iudæam inuaſit menſe Maio.

Deuteronomii 28. Moſes gentem Romanam comparat aquilæ terram Iudaicam inuolanti: quaſi reſpiciens ad huius anni euentum.

* Eccleſia Chriſti diuinitus monita migrat Hieroſolymis in oppidum Pellam trans Iordanem: vt ablatis ex vrbe ſanctis & iuſtis viris, vindictæ cœleſti fieret locus. Euſeb.

Simon Samaritanus, quem Petrus confutauit, Romæ à Nerone pro Deo eſt habitus. Aliquando in cœlum ſubuolare conatus eſt, ſed orantib. Petro & Paulo deturbatus. Egeſip. Tertul.

* PETRVS & PAVLVS Apoſtoli à Nerone martyrio coronantur. Petrus dicitur cruci affixus pedib. in cœlum erectis. Paulus verò capite truncatus 29. Iulii. Onuphr. Panuin. ex Damaſo in comment. faſt. lib. 2. ponit diem 29. Iunii. Alii aliter.

Hinc incipit ROMANORVM PONTIFICVM ſeries: quam lector ex Bambol. Platinæ hiſtoria & Onuphrii Panuinii Epitome aliorumq; ſcriptis commodiſſimè petere & cognoſcere poterit.

Ioſephus hiſtoriæ Iudaicæ ſcriptor captus à Romanis circa Calend. Iulii, prædicit Veſpaſiano imperium, ideoq; tractatur clementius. Ioſ.

4039 *Nero ſibi mortem conſciſcit gladio 10. Iunii, ætat. 31. imperii an. 13. m. 8. Dio. Gladio Chriſtianos perſecutus fuerat, Nunc gladio ſuo perit. Extincto Nerone defecit Iulii & Auguſti Cæſarum progenies, & imperii ſucceßio in alias familias translata eſt. A monarchia Iulii vſq; ad hunc annum 115: Ab imperio Auguſti 110: ab eius morte 54.* 69

LINVS poſt Petrum Apoſtolum primus Romanam Eccleſiam tenuit annis 11. Euſ. Alii aliter.

4040 *Galba, Otho & Vitellius Imp. pereunt. Galba 7. imperii mẽſe capite truncatur in medio vrbis Romanæ foro, menſ. Ian. Otho menſe 3. regno apud Bebriacum ſeipſum perimit. Vitellius menſe 8. imperii interfectus in Tiberim proiicitur.* 70

VESPASIANI IMPERIVM.

Veſpaſianus in Iudæa ab exercitu appellatur Imperator, Cal. Iulii.

Suprà dictum eſt, quinq; Monarchas compleuiſſe annos 100. Hic verò vnius anni & paucorum menſium ſpacio perierunt quatuor Imp. quibus quintus ſuperuixit ac ſucceßit in imperio Veſpaſianus.

Veſpaſianus Romam nauigans filio Tito belli Iudaici curam commendat. Eſtq; hic annus à diluuio Deucalionis 1600. à bello Peloponneſiaco 600.

Capitolium Rurſum conflagrauit. Cremona exciſa, cùm ſtetiſſet annos 286. Tac.

Antiochiæ ſecundus Epiſcopus ordinatur Ignatius.

4041 *V.C.822. Veſpaſianus pater II. Titus filius Coſſ.* 71

EXCIDIVM HIEROSOLYMORVM.

Obſidio cœpit in Paſchate: Templum conflagrauit 10. Auguſti, cùm ſtetiſſet annis 589. vrbs incenſa eſt 8. Septemb. Ioſ.

FINIS REGNI IVDAICI, quod durauit à vocatione Abrahæ 2018: à diluuio 2385: exitu ex Ægypto 1588: partitione terræ ſub Ioſua 1541: à morte Moſis 1548: à regno Dauidis in Ieruſalem 1144: Eſtq; hic annus à priore deſolatione Templi & vrbis ſub Nebucadnezare 676. id eſt, vicies ſexies vicesſimus ſextus: à fine captiuitatis Babylonicæ 606: ab erecto tabernaculo in deſerto 1587: condito templo Salomonis 1108: eodem perfecto & dedicato 1100: à capta Samaria, & abductis 10. tribubus (incluſiue) 810: à perfecta regia Salomonis 1088: ab initio regni Cyri 629: condito templo ſecundo ſub Dario 589. complet. 590. incoat; ab eodem templo perfecto 585: à conceſſione Darii de templo extruendo 588: à migratione Eſdræ 528: à reparatis muris ſub Nehemia 514: à monarchia Alexandri 400: Auguſti 100: à regno Herodis & capta vrbe Ieruſalem (ut rectè annotat Ioſephus) 107: à miniſterio Baptiſtæ 42: à Baptiſmo Chriſti 41. à morte & aſcenſione Chriſti 38: incoato à renouato tēplo ſub Herode 88: ab ei' dedicatiōe 79.

Ioſephus refert, fame & gladio periiſſe vndecies cētena millia hominum, & centum millia vendita.

Tacitus ſcribit, intra vrbem tunc concluſa fuiſſe ſexcenta millia hominum. Tot exierant ex Ægypto.

Romæ Capitolium, quod anno ſuperiore crematum fuerat, reparari cœptum die 21. Iunii. Deſtructo Capitolio Hieroſolymitano ſurgit Romanum.

Deſinit hiſtoria Auguſta Cornelii Taciti.

Videat lector temporum harmonias.

I. Completo 70. anno captiuitatis Babylonicæ exibant

bant Iudæi ex Babel redeuntes in patriam incipiente 71. Nunc verò exacto anno nati Chriſti 70. delentur vnà cum patria.

II. Tempore Paſchatis ingreſſi ſunt terram promiſſam, duce Ioſua, idq; ineunte anno 41. ab exitu ex Aegypto. In huius verò (71.) anni Paſchate cœpit obſidio, qua intra vrbem clauſi exitu prohibentur, idq; fit anno 41. à baptiſmo Chriſti.

III. Iudæi in feſto tabernaculorum quotannis agebant Deo gratias pro data terra. Hoc verò anno, feſto tabernaculorum inſtante, tabernacula Iudaica ſublata ſunt, totaq; politia deſtructa.

IV. Iudæi ob ingratitudinem erga Deum 38. annorum ſpacio in deſerto extincti ſunt, teſte Moſe Deut. 2. Nunc gens illa excinditur anno 38. pòſt, quàm CHRISTVM Dominum cruci adfixerat. *De quo vide Iſagogen in harmonia annorum* 1588.

Reliquæ Harmoniæ de agno DEI mactato à Iudæis in Paſchate, ex veterum & recentiorum ſcriptis notiores ſunt, quàm vt admonitione opus ſit.

4042 *Duo Veſpaſiani, pater & filius, Roma de Iudæis & captis Hieroſolymis triumphant, Cal. Iulii. Et pace populo Rom. terra mariq; parta Ianus VI. clauſus.* 72

Eclipſis Lunæ.

4044 Templum Oniæ in Aegypto clauſum iuſſu Veſpaſiani, vt eſſet Iudæis inacceſſum. Ioſ. 74

4045 *Luſtrum Romanorum 75. concurrens cum 75. anno Chriſti, & hinc planè deſierunt apud Romanos fieri luſtra.* 75

4046 *Templum pacis Romæ dedicatum, in quod illata ſunt vaſa & ornamenta quædam templi Hieroſolymitani. Ioſeph. Xiphil.* 76

Aſconius Pedianus claret: qui anno vitæ 73. captus luminibus poſtea annis 12. ſummo cum honore & hominum gratia vixit. Euſ. Hic orationes Ciceronis illuſtrauit commentariis, qui hodie extant,

4047 CLETVS Romanorum Epiſcopus à Petro tertius (vt habet Hieronymus) tenuit Epiſcopatum annis 13. Damaſus, 77

Olymp.

4048 *Olymp.214. V.C.829.* 78

Plinius hoc anno ſcripſit librum ſuum.

4050 IVBILÆVS MVNDI 81. *Moſis 31.* A baptiſmo Chriſti Iubilæus primus. 80

V.C.831. VESPASIANVS MAIOR Imp. moritur 24. Iunii æt.70.imperii an.10.minus 6.diebus.

TITI VESPASIANI IMPERIVM. A regno Samuelis 1200. Dauidis 1160. Salomonis 1120. morte Salomonis 1080. à regno Darii Hiſtaſpis (ſub quo conditum eſt Ieroſolymis templum ſecundum, ab hoc Tito Veſpaſiano deſolatum) 600.

Veſuuius mons in Campania ruptus in vertice, tantum ex ſe iecit incendii, vt regiones vicinas & vrbes cum hominibus cooperiret, & ipſe totus conflagraret. Dio. Euſeb.

4051 *Plinius moritur æt.56.2.Nouemb.* 81

Multa Romæ ædificia & templa igni conſumta ſunt. Dio.

4052 *Olymp.215.V.C.833.* 82

TITVS VESPASIANVS Imper. moritur die 13. Septemb.æt.42.cùm imperaſſet an. 2.menſ.2.d.20.Dio. A condito templo ſecundo (quod Titus Veſpaſianus deſtruxit) 600. Hic moriens, ſe vnum tantùm rei pœnituiſſe dixit: id autem quid eſſet non aperuit: nec quiſquam certò nouit, aliud aliis coniectantibus. Dio.

IMPERIVM DOMITIANI.

4056 *Olymp.216.V.C.837. A diluuio 2400.* 86

Secundus Alexandrinæ Eccleſiæ conſtituitur Epiſcopus Abilius, qui præfuit annis 13. Euſ.

4057 *Primus agon Capitolinus, qui quolibet quinquennio exacto repetebatur, inſtitutus eſt: à quo Cenſorinus ad ſua tempora numerat 38. completos agones, id eſt annos 152. Vide 4209.* 87

4058 *M. Fab. Quintilianus Romæ docet: quem Valla non dubitauit lumen Romanæ loquentiæ dicere. (Vad.)* 88

Martialis Poeta floret.

Primus Domitianus Dominum ſe & Deum appellari iuſſit. Euſ. Sueton.

4059 *Ludi ſeculares VII facti: Cenſorinus.* 8

Olymp.

4064 *Olymp.218.V.C.845.* 94

CLEMENS præfuit Eccleſiæ Romanæ annis 9. Euſ.

Proclus Lycius autor Sphæræ & commentator Euclidis floruit.

4065 Ioſephus hiſtoriam Iudaicam ſcribit æt.56. (plus minus completo) à captiuitate Babylonica 700. ab eius fine 630. ab excidio Ieroſolymæ 24. anno 13. Domitiani. 95

4066 SECVNDA PERSECVTIO Chriſtianorum ſub Domitiano. 96

IOHANNES Apoſtolus cum in oleo ignito demerſus nihil paſſus eſſet, in Pathmum relegatus, vbi vidit Apocalyp. Euſ.

Cedrenus huc refert martyrum Timothei.

Statius Poeta floruit, quia celebrat 17. Conſulatum Domitiani.

4067 *DOMITIANVS Imp. occiſus à libertis ſuis die 18. Septemb. cùm vixiſſet an. 44. m. 10. d. 26. & imperaſſet an. 15. d. 5. Dio. A morte Iulii Cæſ. 140. incluſiuè. Hic quoq; ſæuitiam in Chriſtianos exercuerat: nunc exitum ſuis facinoribus dignum ſortitur.* 97

IMPERIVM NERVÆ.

SVETONII hiſtoria deſinit, quæ complectitur annos à Monarchia Iulii 143.

4068 *Olymp.219. V.C.849.* 98

IOHANNES Euangeliſta ab exilio redit Epheſum.

Traianus à Nerua adoptatur & Cæſar appellatur, Tribunitiamq; poteſtatem accepit.

Cornelius Tacitus hoc anno fuit Coſ. ſuffectus.

Iulius Frontinus, cuius ſcripta extant, aquæ ductibus Romæ præficitur.

4069 *NERVA Imp. mor. 27. Ian. æt. 66. Imperii an. 1. menſ. 4. d. 9. Dio.* 99

Aurelius Victor Eclipſin Solis conſpectam eſſe ait die obitus Neruæ.

TRAIANI IMPERIVM: quod durauit ann. 19. menſ. 6. d. 15. Dio. Sed videntur ordiendi ab

anno

anno ſuperiore, quo à Nerua adoptatus eſt & Trib. pot. accepit: alioquin non congruent anni ſequentium Impp. à Ptolemæo annotati.

IOHANNES Euangelium ſcribit. Hieron.

Cornelius Tacitus hoc tempore ſcripſit hiſtoriam de moribus Germanorum, quia in eo libro numerat 210. annos à primo bello Romanorum cum Cimbris vſq; ad ſecundum Traiani Conſulatum, qui huic anno concurrit.

4070 *V.C.851. Hoc anno Traianus Conſulatum tertium, qui ei vt nouo Imperatori debebatur, recuſauit: vt autor eſt Plinius ſecundus in Panegyrico*: Nimirum Traianus ignoratus ceſſit gloriam CHRISTO: cuius anno centeſimo ſuam reliquit dignitatem, vt eius celebritas ſoli Eccleſiæ DEI reſeruata, non in alium quam in CHRISTVM Dominum transferretur: quemadmodum & Auguſtus ante annos 100. inſtante natalis CHRISTI tempore, omnibus ſuis Conſulatibus finem impoſuit, & ab honore illo deinceps prorſus abſtinuit. 10

IOHANNES Euangeliſta moritur Epheſi: ann. 2. Traiani. Eu. Cæt. (vt putatur) 89. aut 91. &c. Poſt excidium Hieroſolymorum 30. ineunte: à baptiſmo Chriſti & vocatione Iohannis ad Apoſtolatum 70. Hieronymus ab anno CHRISTI 32. completo vel 33. currente (qui ei eſt annus mortis CHRISTI) ad obitum Iohannis numerat 68: additis 68. ad 32. concurret Hieronymo exceſſus Iohannis cum anno N. C. 100: qui eſt à morte Salom. 1100. à natali Abrahæ 2121.

Clauſit itaq; beata mors S. Iohannis Euangeliſtæ primum CHRISTI centenarium.

4071 *Hoc tempore floruerunt: PLVTARCHVS Cheronenſis, qui egregia ingenii, doctrinæq; ſuæ monumenta poſt ſe reliquit, clarorum virorum vitas, & moralia*: Item: *L. FLORVS, qui Liuii Epitomen edidit: Et PLINIVS Secundus, qui fuit alterius Plinii, naturalis hiſtoriæ ſcriptoris nepos ex ſorore: cuius hodie quoq; panegyricum ad Traianum & Epiſtolæ extant.* 10

TER-

4078 TERTIA PERSECVTIO aduerſus Chriſtia- 108
nos ſub Traiano: in qua SIMEON, filius Cleophę, Hieroſolymorum Epiſcopus, cruci adfixus eſt ætatis anno 120. Euſ. Vide eundem in hiſtoria Eccleſiaſtica lib. 3. cap. 26. vbi hæc verba Egeſippi Simeonis martyrio ſubtexit: Ad hæc vſq; tempora in obſcuro deliteſcentibus hæreticis, Eccleſia integra & incorrupta permanſit: Cæterum poſtquã ſacer Apoſtolorum chorus varium vitæ exitum & diuerſa mortis genera pertulerat, & prætererat illorum ætas, qui à CHRISTO diuinam ſapientiam aurib. ſuis corãm acceperant, tunc falſa & veteratoria erroris conſpiratio exordium cœpit. Cumq; nemini Apoſtolorum amplius vita ſuppeteret, ſincero veritatis ſermoni falſa & commentitia doctrina oppoſita eſt. *Hæc Egeſippus.*

Obiter admonendus eſt Lector, in hoc Indice prætermiſſum eſſe Catalogum hæreticorum, qui ab Apoſtolorum exceſſu Eccleſiam Chriſti turbârunt. Longiorem expoſitionem res iſta requirunt, quàm quæ huius Indicis breuitati conueniat. Aliorum itaq; ſcripta de his conſulantur.

4079 IGNATIVS Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus Ro- 109
mam perductus, beſtiis laniandus traditur. Verba Epiſtolæ eius ad Romanos allegant Irenæus & Euſeb. lib. 3. *Frumentum Dei ſum, & beſtiarum dentibus molar, vt purus panis Dei reperiar. Fruar beſtiis mihi paratis, quas opto truculentiores mihi inueniri: Eas & blanditiis demulcebo, vt crudelius me deuorent: & illa ſi nolint, ego vi eas adigam. Nunc incipio diſcipulus Chriſti eſſe: Faceſſat à me rerum omnium ſiue viſibilium ſiue inuiſibilium admiratio, vt Ieſum Chriſtum aſſequar: Omnia ſuppliciorum genera à Diabolo excogitata in me coaceruentur, vt Ieſum Chriſtum duntaxat adipiſcar.* Idem: *Id ſolum petite mihi, vt vires & intus & foris ſuppetant, vt non modò dicam: ſed & velim: vt non ſolùm dicar Chriſtianus: ſed & inueniar.*

Chri-

Chriſtianus cum odio habetur à mundo, diligitur à Deo. Melius mihi emori propter Chriſtum, quàm imperare finibus terræ. Vita ſine Chriſto mors eſt. Meus amor crucifixus eſt. Non eſt in me incendium quippiam amans: ſed aqua viua ſaliens in me intus mihi dicit: Veni ad patrem.

4080 PLINIVS Secundus cum prouinciam Bithyniam regeret, & in magiſtratu ſuo multos Chriſtianorũ interfeciſſet, multitudine & conſtantia eorum perterritus, quæſiuit à Traiano, quid facto opus eſſet, allegans præter obſtinationem non ſacrificandi, nihil aliud ſe de ſacris eorum comperiſſe, quàm cœtus antelucanos ad canendum cuidam CHRISTO Deo: & ad confœderandam diſciplinam vetari ab iis homicidia, furta, adulteria, latrocinia, &c. Ad quæ commotus Traianus reſcripſit, Chriſtianos inquirendos non eſſe: oblatos vero puniri oportere. Tertull. in Apol. Euſeb. lib. 3. Oroſius & alii. Taxat autem Tertullianus edicti Imperatorii abſurditatem in hunc modum: *Reſcripſit Traianus Chriſtianos inquirendos non eſſe: oblatos vero puniri oportere. O ſententiã neceſſitate confuſam. Negat inquirendos vt innocentes: & mandat puniendos vt nocentes: parcit, & ſæuit: diſſimulat, & animaduertit. Quid te ipſum cenſura circumuenis? ſi damnas, cur non & inquiris? ſi non inquiris, cur non & abſoluis? Latronibus veſtigandis per vniuerſas prouincias militaris ſtatio ſortitur. In reos Maieſtatis & publicos hoſtes omnis homo miles eſt. Solum Chriſtianũ inquiri non licet: offerri licet: quaſi aliud actura eſſet inquiſitio quam oblatio?* Ibidem ait, in Chriſtianis Nomẽ damnari & puniri: non crimen, aut ſcelus: ſolum nomen innocuum, hominibus innocuis, eſſe pro crimine propter quod plectantur. 110

4081 *Terræ motus ingens, quem Dio prolixe deſcribit, Antiochiam concuſſit ac pene totã ſubuertit, anno æra Antiochenæ 159. Euagr. lib. 2. cap. 11. vide annum Chriſti 458.* 111

4085 *Columna Traiani, quæ hodie Romæ viſitur, excitata eſt hoc* 11

tempore.

tempore: quod indicat numerus X V II. Tribunitiæ poteſtatis Traiani inſcriptus columnæ.

86 Anno 18. Traiani, Iudæi in Lybia, Aegypto aliiſque locis cõcitata ſeditione tumultuari cœperunt: ſed à gentilib. ſuperati & repreſſi ſunt. Cumq; in Meſopotamia bellum aduerſus incolas redintegrarent, Traianus præcepit L. Quieto, vt eos prouincia exterminaret: aduerſus quos Quietus aciem inſtruens, infinita millia eorum interfecit, & ob hoc procurator Iudææ ab Imp. conſtitutus eſt. Euſ. lib. 4. Vide Dionem & Spartianum. 116

88 *TRAIANVS Imp. moritur circa diem 11. Aug. æt. 64. Imperii 19. m. 6. d. 15. Dio. Hic à Senatu adpellatus eſt Princeps optimus. Encomium eius vide apud Dionem: vbi & illud recitatur: Cùm Prætorii præfectum deſignaret, porrecto gladio Traianus dixit:* Hunc gladium pro me diſtringes, donec iuſtè imperauero: ſi iniuſte imperauero, in me eum ſtringito. *Fuit primus eorum qui ex peregrinis, extra Italiam natis, facti ſunt imperatores. Plutarcho vſus eſt familiariter. In imperio ita ſe geſſit, vt nouis Impp. poſtea acclamatum ſit: Auguſto felicior: Traiano probior. Eutropius inter alia eius egregia dicta hoc quoque commemorat: Amicis culpantibus, quòd nimis erga omnes comis eſſet, reſpondit:* Talem ſe Imp. eſſe priuatis, quales eſſe ſibi Imperatores priuatus optaſſet. 118

ADRIANI IMPERIVM.

Hic obſerua diſsidium Chronologicum: quia Ptolemæo, Gerharto Merc. & aliis cadit initium imperii Adriani in annum N.C. 117. *Romanis verò ſcriptoribus in* 118. *Durat hoc diſsidium vſq; ad annum* N. C. 162. *Nos etſi ex Romanis ſcriptoribus euentus quoſdam hic conſignauimus: tamen Lectori nequaquam aduerſabimur, ſi alteram illam rationem ſequetur, modò noſtram diſpoſitionem cum iuſta latitudine accipiendam & quibus h e annis ſuos euentus adſcribendos & reddendos eſſe meminerit.*

4096 Quadratus Apoſtolorum diſcipulus, & Ariſ
pro religione Chriſtiana ſcriptos libros Ad.
Imp. exhibent. Euſ. l. 4. c. 3.
De hoc Hieronymus: *Quadratus Adriano Imp. po*
librum pro religione Chriſtiana compoſitum, val
lem, plenumq; rationis & fidei, & Apoſtolica do
dignum: in quo & antiquitatem ſua ætatis oſtende
plurimos à ſe viſos, qui ſub Domino variis in Iuda
preſſi calamitatibus ſanati fuerant, & qui à morti
ſurrexerant.
Euſeb. l. 3. ſcribit, hac ætate vixiſſe Papiam Ep
pum Hierapolitanum, qui Apoſtolorum
pulos audierit, & ſcripſerit, ſe ex Philippi fili
audiſſe, ſuo tempore quendam ex morte eſ
citatum: Et quod non minus habet admir
nis, Iuſtum Barſabam (de quo Act. 1.) propte
tiam ipſi à Domino tributam, nihil moleſti
incommodi pertuliſſe, cum venenum mo
rum ebibiſſet.

4097 *His temporibus Serennius Granianus legatus, vir ap*
nobilis, literas ad Imp. mittit, iniquiſſimum eſſe d
clamorib. vulgi innocentium Chriſtianorum ſangu
concedi, & ſine vllo crimine, nominis tantum &
reos fieri. Quibus commotus Adrianus Minutio Fun
proconſuli Aſia ſcripſit, ſine obiectu criminum aut p
tione, Chriſtianos non condemnandos: cuius Epiſtol
ad noſtram memoriam durat exemplum. Euſ. lib.
Lampridius in vita Alexandri Seueri ſcribit, Adria
Imp. voluiſſe Chriſto templum extruere, & iuſſiſſe,
ciuitatibus templa ſine ſimulacris (nimirum in Chr
norum vſum) ponerentur: ſed probibitum ab aliq
qui dixerant ſi id fieret, omnes Deorum templa deſ
ros, & Chriſtianam religionem amplexuros.

4100 *Hoc tempore clari fuerunt: Aquila interpres Biblioru*
Suetonius hiſtoricus, qui fuit Magiſter Epiſtolaru
driani: & Phlegon Chronographus. Item Iuriſconſ
P. Iubentius Celſus, Neratius Priſcus, & Domitius

teo. Lucianus item Samoſatenſis, qui gentilium Deos magna libertate ridet ac lacerat. Chriſto quoque conuiciatur, nominans eum ἀνεσκολοπισμένον σοφιστὴν, id eſt, de palo ſuſpenſum ſophiſtam. Chriſtianos verò ſic ſubſannat: Perſuaſerunt ſibi, inquit, infelices Chriſtiani, ſe immortalitate fruituros, perpetuoque victuros eſſe. Ideo & mortem magno contemnũt animo: ac non pauci ſua ſponte ſemetipſos occidendos offerunt. Poſtquam verò ſemel à nobis deſciuerunt, Græcorum Deos conſtanter abnegant, &c.

1103 Poſtremum bellum Iudaicum ſub Adriano. 133

Iudæi à Romanis palàm deficientes, & ad arma verſi, Palæſtinam depopulati ſunt, tenente prouinciam Tynio Rufo, cui ad opprimendos rebelles Adrianus miſit exercitum. Fuitque hoc magnum & diuturnum bellum, Iudæis grauiter ferentibus, quòd exteræ nationes in ſuam vrbem Ieruſalem habitatum veniſſent. Hos Romani primùm nihili faciebant: Sed poſtquam totam Iudæam commotam eſſe, Iudæoſque omnes vbique gentium tumultuari intellexiſſent, Adrianus optimos quoſq; duces aduerſus eos miſit. Dio. Euſ.

1104 Dux factionis Iudaicæ Barcochebas non ſolum Iudæos ſibi adiunxit, ſed etiam Chriſtianos in ſocietatem belli aduerſus Romanos pertrahere conatus eſt: Ideoq; Chriſtianos militare renuentes variis ſuppliciis adfecit & necauit. Barcochebas fortè, vt quidam exiſtimant, ſpecioſo titulo Iudæos fefellit, & de ſe interpretatus eſt illud: Orietur ſtella ex Iacob: Nam Ebræis Barcochab ſtellæ filium ſonat. Quando verò ſuperatis & deletis Iudæis, interfectoq; Barcocheba, ſermonis illius vanitas apparuit, Pſeudomeſſiam illum conſentaneum eſt à Iudæis dictum eſſe Bencozban, id eſt, filium mendacii. Cæterum Adrianus finito bello 134

Iudaico & rebus Iudæorum penitus oppreſſis, ingreſſu vrbis Ieruſalem Iudæis interdixit, & vt facilius arcerentur, non ſolùm mutata veteri adpellatione Hieroſolymam de ſuo nomine Aeliam nominauit, ſed etiam portæ, qua Bethlehemum itur, ſuem marmoreum ſculptum imponi iuſſit, vt intelligeretur, Romanæ poteſtati Iudæos ſubiacere, & politiam Moſaicam cum Metropolis ſuæ ruina redactam eſſe in nihilum, effuſa iam ſuper eam finali perpetuaq; vaſtitate, quam eis ante annos 670. Daniel prædixerat: atq; ita certò iam ſciretur, ſpem omnem Iudæorum de Meſſiæ aduentu extinctam, Hieroſolymæq; ruderibus obrutam ac ſepultam eſſe. Ideoq; Adrianus Chriſtianis & aliis gentibus vrbem Ieruſalem inhabitandam dedit. Nam Iudæorum calamitatibus accreſcentibus, eorumq; rebus ac ſpebus acciſis, Eccleſiam CHRISTI florere, augeſcere & amplificari oportuit: & vt breuius dicam, Iudæos in exhibiti Meſſiæ teſtimoniũ è ſua patria eradicarij & Chriſtianos in ea plãtari oportuit, quod & CHRISTVS prædixerat, dicens: Ieruſalem calcabitur à gentib. Lucæ 21. Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica, & in Chronicis bellum hoc ad tres fermè annos refert, nẽpe ad 16. 17. & 18. Adriani, id eſt, ad annos Nati CHRISTI 133. 134. & 135. Vbi obſeruet lector, quoquo modo iſta in annos CHRISTI diſtribuãtur, incurrere hanc Iudæorum internecionem in annum mortis Chriſti centeſimum, & excidii ſub Tito 63. Tantam itaq; cladem & alterum quodãmodo excidium Iudæis attulit mors Chriſti anno centeſimo pòſt, quã illi furentes clamauerant: Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros.

4109 *ADRIANVS Imp. moritur 10. Iul. cùm vixiſſet annos 62. m. 5. d. 19. & imperaſſet an. 20. m. 11. Dio. Spartian. Moriturus pronunciauit hos verſus à doctrina Chriſtiana alienos:* 139

Ani-

Animula vagula blandula
Hoſpes comesq; corporis
Quæ nunc abibis in loca?
Pallidula, rigida, nudula,
Nec vt ſoles dabis iocos.

ANTONINI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò in ore habuit illud Scipionis Africani maioris: Malle ſe vnum ciuem ſeruare, quàm mille hoſtes occidere. *Plura de eo Iulius Capitolinus.*

GALENVS *Medicus præſtantiſſ. claruit. Item* SALVIVS IVLIANVS *Iuriſconſultus: &* IVSTINVS *hiſtoricus, qui Trogi Pompeii libros in compendium redegit.*

4111 *Hoc anno deſinunt obſeruationes Ptolemæi Mathematici excellentiſſimi, qui hoc tempore vixit, & in Almageſto nobis conſeruauit conſignationem annorum 887. à Nabonaſſaris principio vſque ad hunc annum: ante natum Chriſtum 746. poſt natum Chriſtum 141.* 141

IVSTINVS Philoſophus librum pro Chriſtiana religione conſcriptum tradidit Antonino. Verba Iuſtini in colloquio cum Tryphone Iudæo, de ſuorum temporum Miraculis per nomen Domini noſtri IESV CHRISTI editis: *Rogamus* DEVM *continuè, vt à dæmoniis, pietatis hoſtibus, quæ quondam adorabamus, nos per* IESVM CHRISTVM *conſeruet. Illum enim adiutorem & liberatorem vocamus, cuius etiam nominis vim timent dæmonia trementia: Et hodie etiam adiurata per nomen* IESV CHRISTI *crucifixi ſub Pontio Pilato, imperata faciunt. Vnde liquet, quòd pater tantam ei poteſtatem dederit, quantam dæmonia formidant ſubdita illius nomini & præteritæ paſſionis eius diſpenſationi. Quòd ſi hoc paſſionis conſilium tantam poteſtatem mox protulit, & nunc etiam profert: quid futurum eſt, cùm veniet in gloria?* Et paulo pòſt: *Nunc quoq; nos, qui in* IESVM CHRISTVM *Dominum noſtrum credimus, dæmones omnes & Spiritus malos adiuratos eiicimus, & imperata facere cogimus.* Idem: *Per nomen* IESV CHRISTI *adiurata*

qualibet dæmonia vincuntur & imperata faciun[t] ſi vos Iudæi adiuretis per omnia nomina veſtrorū [re]gum, Prophetarum, Patriarcharū & iuſtorum: n[ullum] non contumaxerit. Ibidem: CHRISTVS [...] *eſt in ſalutem fidelium hominum, & interitum [...] num: quod etiam nunc videre licet. Multos eni[m ſur]reptitios per totum orbem, & in hac ipſa ciuitate ex noſtris Chriſtianis adiuratos per nomen I[ESV]* CHRISTI *ſanarunt, quos nec adiuratores a[ut] incantatores, expiatoreſue, ſanare potuerant: & ſanare pergunt, dæmonia profligando ex obſeßis h[omini]bus.* Huius Iuſtini Philoſophi & Martyris [...] nerunt Tertullianus, & Irenæus l. 4. c. 14.

Iuſtinus ritum initiandi Chriſtianos, ſuo te[mpo]re vſitatum ita deſcribit: *Quotquot credunt h[æc] docemus vera eſſe, & ad eum modum viuere pollic[entur], ante omnia diſcunt precibus & ieiuniis petere à I[...] præteritorum peccatorum veniam, nobis vnà prec[...] niaque iungentibus. Deinde ad aquam à nobis duc[untur], & renaſcuntur eo modo, quo & nos renati ſumus. in nomine Patris omnium dominiq́;* DEI, *& Se[rvato]ris noſtri* IESV CHRISTI, *& Spiritus Sa[ncti] aqua tunc lauantur. Hominem ſic ablutum ac i[...] tum ad fratres adducimus, vbi cœtus fiunt, vt t[...] nobis quàm pro recens illuſtrato precemur, vt in[...] mur per veram doctrinam & bona opera digni ob[...] tores & cuſtodes mandatorum, & vt ſalutem a[...] aſſequamur. Poſt precationem nos ſalutamus mutuo. Deinde adfertur præcipuo fratri panis & aqua dilutus: quibus acceptis laudem & grati[arum a]ctionem Patri omnium offert per nomen Filii & Spiritus: atque ita Eucbariſtiam aliquandiu ce[...] Poſt preces & Eucbariſtiam totus cœtus accinit [...] Abſoluta gratiarum actione præſulis, Diaconi q[...] camus, dant ſingulis præſentibus partem panis & diluti, ſuper quos facta eſt gratiarum actio: at[...]*

iam deferre ſinunt abſentibus. Hoc autem alimentum apud nos vocatur Euchariſtia, ad quod nemo admittitur, niſi qui credit veram eſſe noſtram doctrinam, ablutus regenerationis lauacro in remiſsionem peccatorum, & ſic viuens vt CHRISTVS *docuit. Non enim vt vulgarem panem & vulgare poculum hæc ſumimus: ſed quemadmodum per verbum* DEI *caro factus* IESVS CHRISTVS *Seruator noſter, carnem & ſanguinem pro ſalute noſtra habuit: Sic etiam per verbum precationis & gratiarum actionis ſacratam ab ipſo alimoniam, qua mutata nutrit noſtras carnes & ſanguinem, illius incarnati* IESV *carnem & ſanguinem eſſe didicimus. Die Solis vrbanorum ac ruſticorum cœtus fiunt, vbi Apoſtolorum Prophetarumque literæ prælegunter: deinde ceſſante Lectore, Præpoſitus verba facit adhortatoria ad imitationem rerum honeſtarum inuitans. Ditiores ſi libeat pro ſua quiſque voluntate conferunt, Collecta deponuntur apud Præpoſitum: is ſubuenit pupillis & egenis, &c. Conuentus autem hos die Solis facimus, quòd hac die* DEVS *mundum creauit, & eadem die* CHRISTVS *reſurrexit à mortuis.* Hæc Iuſtinus in Apologia ſecunda pro Chriſtianis.

4123 Antonini pii edictum pro Chriſtianis promulga- 153
tum Epheſi in totius Aſiæ Concilio: *Si quiſpiam, inquit, cuiquam Chriſtiano, quia Chriſtianus ſit, pergat moleſtia quicquam aut criminis inferre, ille cui crimen illatum erit, etiamſi reipſa Chriſtianus deprehenſus ſit, abſoluatur: qui autem illum accuſauerit, iuſtum debitumque ſupplicium ſubeat.* Ibidem Antoninus Adriani Imp. edictum allegat his verbis: *Pro quibus hominibus (Chriſtianis) & alii prouinciarum Præſides iam antè Diuo patri meo ſcripſerunt. Quibus ille reſcripſit, ne quid interturbarent hoc genus hominum, niſi qui conuicti eſſent, tentaſſe quippiam contra Rempub. Euſeb. 4.*

4129 Sub Aniceto Rom. Pontifice POLYCARPVS, qui nonnullos Apoſtolorum magiſtros habuerat, Romam venit, plurimosq; hæreticorum Marcionis & Valentini perſuaſione deceptos, ad veram fidem reduxit. Hunc Irenæus in prima ſua ætate ſe vidiſſe ait admodum ſenem. Et addit: *Sunt qui audierunt Polycarpum dicentem, quod Iohannes Domini diſcipulus abiens lauari, cùm vidiſſet intus Cerinthum, exilierit de balneo non lotus, dicens: quod timeat, ne balneum concidat, cùm intus eſſet Cerinthus inimicus veritatis. Ipſe etiam Polycarpus aliquando Marcioni occurenti ſibi & dicenti: Cognoſce nos: reſpondit: Cognoſco te primogenitum Satanæ.* Hæc Iren. lib. 3. cap. 3. Euſeb. 4. 151

Hoc tempore vixit Egeſippus Iudæus ad CHRISTVM conuerſus, qui libris quinq; hiſtoriam Eccleſiæ CHRISTI ad ſua vſque tempora complexus eſt.

4132 *Antoninus Pius Imp. mortuus 7. Martii ætat. 75. imperii an. 23. alii 24. Onuph.* 16

ANTONINI PHILOSOPHI IMPERIVM.

Cum Antonino ſimul imperauit L. Aurelius Verus. Nam tunc primùm Romanum imperium duos Auguſtos ſimul habere cepit. Capitol. Euſeb. Antoninus Philoſophus nunquam mutauit vultum mœrore vel gaudio, vt autor eſt Capitolinus. De eodem ſic inquit Dio: Verè fuit vir bonus, & æquabilis in omni vita, nec vlla vnquam in re immutatus eſt; nihil in eo fictum aut ſimulatum fuit. Magnum ei adiumentum attulerunt bonæ artes. Nam Philoſophiæ præceptis imbutus fuit, vnde & Philoſophi nomen ſortitus eſt.

4138 QVARTA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos in Aſia orta eſt, in qua igni traditus, & Martyrii corona condecoratus eſt vir ſanctiſſimus POLYCARPVS, Ioannis Apoſtoli diſcipulus, & Epiſcopus Smyrnenſis: agens annum ætatis 86. 16

Quam

Quam hiſtoriam luculentiſſimè deſcriptam reperies apud Euſ.4. Polycarpi quidem mortem adeuntis confeſſio,& rogum conſcendentis, atque flammam expectantis ardentiſſima precatio digna eſt, quæ à piis omnib. cognoſcatur & menti imprimatur.

IVSTINVS Philoſophus & Martyr, cuius ſcripta etiãnum cum fructu multo leguntur, pro CHRISTI doctrina ſanguinem fudit. Euſ.4. Alii referũt eius Martyrium ad tempora Antonini Pii: ſed Hieronymus in Catalogo ſcribit, cum ſucceſſoribus Pii exhibuiſſe Apologiam pro Chriſtianis.

Sub Antonino Philoſopho etiam in Gallia grauis & acerba perſecutionis procella multos martyres abſorpſit: vt Maturum, Pothenum, Attalum & Blandinam, quę inter varia tormenta ſubinde exclamauit: Chriſtiana ſum: qua voce ita ſe recreauit, vt ad cruciatus conſtanter perferendos animus eius ſubinde nouis viribus, diuinoq; robore augeretur. Euſ.5.c.1.

4140 L. Aurelius Verus Imp. anno regni ſui 9. apoplexia extinctus eſt Euſ. Capitol. Eo defuncto Marcus Antoninus Philoſoph. imperauit ſolus. 170

4145 Hiſtoria de Romanorum Germanica ſiti, Chriſtianorum precibus imbre impetrato, diſcuſſa. 175

Cùm M. Antonini exercitus diebus 5. aquæ penuria laboraſſet,& milites in anguſtiis montium Germaniæ à Quadis circumcluſi, ſiti propemodum conficerentur, Imperatorem anxium & conſternatum adiit præfectus prætorio, dictitans nihil eſſe quod Chriſtiani precibus impetrare non poßint à DEO*: & eſſe in legione* XII. *cohortem militum, qui omnes* CHRISTVM *colerent. Ea re cognita Antoninus petiit ab eis, vt* DEO *ſuo ſupplicarent. Quod cùm illi poſitis in terra genibus & ad* CHRISTVM *profuſis precibus feciſſent, ſubitò pluuia largiſſima diuinitus miſſa eſt, qua Romani, aquam ore & ſcutis excipientes, recreati ſunt, cùm è contrario Quados alioſque*

Germaniæ populos fulmina perſequerentur. Quare obſtupeſactus Imperator, Chriſtianos magnis adfecit honoribus: & in perpetuam rei memoriam legionem eam, in qua illi militabant, nominauit fulminatricem, græcè κεραυνοβόλον. *Sic Quadi Chriſtianorum beneficio à Romanis victi ſunt, & M. Antoninus Imperator VII. adpellatus eſt. Vide Capitolinum, Dionem, Tertull. in Apologet. & ad Scupulam, Euſ. 5. Oroſium, &c.*

Extant etiam literæ Marci Imp. quibus rem omnem Senatui Rom. exponit, & Chriſtianorum precibus diuinum iſtud beneficium acceptum referendum eſſe teſtatur: *Credibile eſt, inquit, Chriſtianos licet eos impios exiſtimemus, Deum pro munimento habere in pectore: Simul enim atque humi ſeſe abiecerunt, & preces fuderunt ad ignotum mihi* DEVM, *ſtatim è cœlo pluuia delapſa eſt, in nos quidem frigidiſſima, in noſtros verò hoſtes grando & fulmina: eorumq; orationibus ac precibus ſtatim* DEVS *præſto fuit, qui neque vinci neq; expugnari poteſt. Quamobrem concedamus talibus, vt ſint Chriſtiani, ne qua tela eius generis contra nos petant & impetrent.* Hæc Antoninus.

4148 Hac ætate IRENÆVS Eccleſiæ Lugdunenſis Epi- 17
ſcopus, & Polycarpi auditor, contra hæreticos ſcripſit libros qui extant. Dicit alicubi ſe iſta ſcribere, Romanam ſedem tenente duodecimo Epiſcopo Eleutherio, qui hoc tempore pontificatum geſſit. Irenæi etiam temporibus adhuc duraſſe donum eiiciendi dæmonia, & ſanandi multos, teſtatur ipſe lib. 2. aduerſus hæreſes: *Nemo poteſt, inquit, numerum dicere gratiarum, quas per vniuerſum mundum Eccleſia à* DEO *accipiens, in nomine* IESV CHRISTI *ſub Pontio Pilato crucifixi per ſingulos dies in opitulationem gentium perficit, &c. nec inuocationibus Angelicis aliquid facit (Eccleſia) nec incantationibus, ſed purè & manifeſtè orationes dirigens ad Dominum, qui omnia fecit, &c. Si itaque & nunc nomen*

Domi-

Domini noſtri IESV CHRISTI *beneficia præſtat. & curat, firmiſſimè & verè omnes vbique credunt in eum, &c.* Huius Irenæi meminit Tertullianus, eumque nominat omnium doctrinarum curioſiſſimum exploratorem. Irenæus aliquoties ſcribit Iohannem Apoſtolum vixiſſe vſque ad tempora Traiani: Polycarpum verò fuiſſe auditorem Iohannis. Et ſe iuuenem vidiſſe Polycarpum ſenem.

An Pauſanias & Gellius hoc tempore vixerint dubium eſt. Pauſanias citat Olympiadem 235: quæ cadit in annum Christi 162: Gellii ætas colligenda eſt ex eius lib. 12. cap. 11. & lib. 13. cap. 16. 18.

4151 ANTONINVS *Philoſophus Imp. obiit 17. Martii, ætat. 59. imperii 19. d. 11. Clem. Dio.* 181

Hunc diem mortis Antonini etiam TERTVLLIANVS *annotat, qui hac ætate vixit, vt ipſe ſcribit.*

Cum hoc principe moritur felicitas Romani Imperii. Nam hactenus à Traiano vſq; annis amplius 80. præfuerunt principes boni & ſalutares. Ex hoc autem tempore Commodus & ſequentes nobiliores fuerunt ſceleribus, quàm præclaris in Remp. meritis. Vide Zoſimum.

Reliquit Antoninus Philoſophus hominibus ingens ſui deſiderium, & poſteris virtutis ſuæ memoriam ſempiternam: ſed eius fortunæ atq; felicitati hoc vnum defuit, quòd de filio, quem optimè educari atq; inſtitui curauerat, ſpe ſua fruſtratus eſt. Nam & Capitolinus ſcribit, Antoninum felicem fuiſſe, ſi filium non reliquiſſet. Deinceps hiſtoria Romana, ex aureo regno in ferreum delabitur: tanta ſub Commodo accidit rerum Romanarum mutatio. Et ab hoc anno, ait Dio, ſe narrare ea, quorum oculatus teſtis fuerit, non quæ ab aliis tradita acceperit: quod ſpacium vſq; ad finem hiſtoriæ Dionis dimenſum, reperietur eſſe annorum 50.

Ab hoc ipſo anno obitus Antonini HERODIANVS *orditur ſuam hiſtoriam complectentē annos 59. quæ extenditur in Imperium Gordiani, i. e. in annū N. C. 239. Quod aūt*

Here-

Herodianus ait, ſe 70. annorum ſui temporis res geſtas conſcribere, ita fortè accipiendum eſt, quòd 19. annos Antonini Philoſophi illis 70. annis includat & continerat.

COMMODI IMPERIVM.

Hic Imp. fuit ſæuitia & crudelitate alter Domitianus: & libidinibus ac turpitudine alter Nero. Vide Dionem, Lampridium & Herodianum. Dio ſcribit, Martiam Commodi pellicem Chriſtianorum ſtudioſam fuiſſe, & quòd eſſet apud Commodum magnæ autoritatis, multa in eos beneficia contuliſſe.

THEOPHILVS Epiſcopus Antiochenus ſcripſit librum ad Antolycum, qui hodie legitur: Et ab Imperio Iulii Cæſ. ad mortem Antonini Philoſophi, ſupputat annos 228. quod ad noſtram rationem pulchrè quadrat: additis 228. ad 3925.

4153 PANTÆNVS ſcholam Chriſtianorum Alexandriæ inſtituit, ex qua multarum Eccleſiarum doctores prodierunt. Huius diſcipulus fuit Clemens Alexandrinus, cuius libri Stromatum nunc quoque leguntur. 18

4156 ORIGENES ſcriptor Eccleſiaſticus Alexandriæ hoc fermè anno natus eſt: dependet ex anno CHRISTI 203. quo Hieronymus ſcribit Origenem egiſſe annum ætat. (circiter) 17. 18

4158 APOLLONIVS vrbis Senator, cùm legiſſet Senatui inſigne volumen, quod de CHRISTI fide compoſuerat, capite ob Chriſtianam fidem truncatur. Euſ. 5. 18

4161 THALMVD Iudæorum conſcribitur, ann. 120. deuaſtati Templi, anno 500. numeri contractuum. Sedar Olam. Intelligo numerum contractuum de annis Græcorum, de quibus dicitur in libris Maccabæorum. Et hac ratione congruunt numeri exactiſſimè: additis 500. ad 3661. & 120. ad 4041. 19

COM-

4163 COMMODVS *cunctis incommodus ſtrangulatur nocte, quæ præcedebat Cal.Ian.(ineuntis an. Chriſti 194.) cùm vixiſſet an.31.m.4.& imperaſſet an.12. m. 9.d.14. Dio. Hic non niſi ad ciuium perniciem & ad ſuum dedecus vixit. Lamprid. Huc vſq; Clemens Alexandrinus tempora deſcripſit, quia omnes eius ſupputationes morte Commodi terminantur. Idem à morte Antonii & Cleopatræ huc vſq; ſupputat an.222.* 193

Hic autem Clemens Alexandrinæ Eccleſiæ Preſbyter fuit, & in Catecheticæ doctrinæ profeſſione Pantæno Præceptori ſuo ſurrogatus eſt.

4164 PERTINACIS IMPERIVM. Dio. Capitol. Herodia. 194

Hic Pertinax primum fuit Profeſſor Grammatices: in quo munere Sulpitio Apollinari Præceptori ſuo ſucceſſit. A Græcis dictus eſt χρηστολόγος, quòd magis eſſet blandus quàm beneficus. Occiſus à ſuis militibus, æt.an.68.imperii die 87. Dio. Poſt hunc imperauit DIDIVS IVLIANVS diebus 66. Dio. Spartia.

SEVERI IMPERIVM.

De hoc Imp. Senatus ita iudicauit, illum aut naſci non debuiſſe, aut non mori: quòd & nimis crudelis & nimis vtilis Reipub. videretur. Spartia. Dio. Herodia.

Hoc tempore viguit controuerſia de Paſchate inter Eccleſiam Romanam & Aſianam, ob quam Victor Rom. Pontifex Epiſcopos Aſiæ excommunicare voluit. Ei per Epiſtolas reſponderunt, Polycrates Epiſcopus Epheſinus, & Irenæus Epiſcopus Lugdunenſis: Et hic quidem ſenſit, ob ceremoniarum, rituumq; diuerſitatem, doctrinæ & fidei concordiam non rumpendam aut diſſoluendam eſſe. Euſ.5.

4170 *Quæ hoc ſæculo fuerit Chriſtianorum diſciplina, ritus, & mores, adſcribemus huc ex Tertull. lib. aduerſus gentes: cap.39. Coimus, inquit, in cœtum & congregationem, vt* 200

ad

ad Deum quaſi manu facta precationibus ambian rantes. Hæc vis Deo grata eſt. Oramus etiam pro Im poteſtatibus, &c. Cogimur ad literarum diuinaru memorationem, ſi quid præſentium temporum qu aut præmonere cogit, aut recognoſcere. Certè fidem ctis vocibus paſcimus, ſpem erigimus, fiduciam fig diſciplinam præceptorum nihilominus inculcatio denſamus. Ibidem etiam exhortationes, caſtigation cenſura diuina. Nam & iudicatur magno cum pon vt apud certos de Dei conſpectu: ſummumq; futuri u præiudicium eſt, ſi quis ita deliquerit, vt à communi ne orationis & conuentus, & omnis ſancti commerc legetur. Præſident probati quiq; ſeniores, honorem non precio, ſed teſtimonio adepti. Neq; enim preci res Dei conſtat: non de oneraria ſumma quaſi red religionis congregatur: Modicam vnuſquiſq; ſtipem ſtrua die, vel quando velit, & ſi modo poſſit, apponit. nemo compellitur, ſed ſponte confert. Hæc quaſi de pietatis ſunt. Nam inde non aliis quàm egenis a diſpenſatur. Cœna noſtra de nomine rationem ſuan dit: vocatur ἀγάπη, id eſt, dilectio: quantiſcu ſumptib. conſtet, lucrum eſt pietatis nomine facere ptum. Siquidem inopes quoſq; refrigerio iſto iuu Non prius diſcumbitur, quàm oratio ad Deum præ tur. Editur quantum eſurientes capiunt: bibitur qu pudicis eſt vtile: ita ſaturantur, vt qui meminerint per noctem adorandum ſibi eſſe Deum. Ita fabulant qui ſciunt Dominum audire. Poſt aquam manual lumina, vt quiſq; de ſcripturis ſanctis, vel de propr genio poteſt, prouocatur in medium Deo canere. Hin batur quomodo biberit. Aeq; oratio conuiuiis dirin

4173 QVINTA PERSECVTIO in Chriſti commota ſub Seuero: in qua Leonides pate rigenis, glorioſa martyrii morte ex hac vita t latus eſt, ipſo filio puero parentem exhort per literas ad martyrium alacriter ſubeunc Euſ. *Origenes, inquit Hieronymus, cum ſex fratrib.*

matre vidua pauper relinquitur annos natus circiter 17. Hic Alexandriæ diſperſa Eccleſia 18. ætatis ſuæ anno κατηχήσεων opus aggreſſus, poſtea à Demetrio eius vrbis Epiſcopo in locum Clementis presbyteri confirmatus, per multos annos floruit.

Seuero & Baſſiano Antonino Coſſ. Seuerus Imperator Alexandriam petens, in itinere Palæſtinis plurima iura fundauit. Iudæos fieri ſub graui pœna vetuit: idem etiam de Chriſtianis ſanxit. *Spartia.*

4178 Hoc anno TERTVLLIANVS presbyter ſcripſit lib. aduerſus Martionem, quia allegat ibi *15.* annum Seueri Imp. loquens de anno quo iſta ſcripſerit. Idem in lib. ad Scapulam ſcribit, pœnituiſſe quoſdam præſides prouinciarum, quòd Chriſtianos perſecuti eſſent. *Vigellius Saturninus inquit, qui primus hic gladium in nos egit, lumina amiſit. Claudius Herminianus in Cappadocia cùm indignè ferens vxorem ſuam ad hanc Sectam tranſiſſe, Chriſtianos crudeliter tractaſſet, ſolusq; in prætorio ſuo peſte vaſtatus, cùm viuus vermibus ebulliſſet: Nemo ſciat, aiebat: ne gaudeant Chriſtiani. Poſtea cognito errore ſuo, quòd tormentis quoſdam à propoſito ſuo excidere feciſſet, penè Chriſtianus deceſſit.* Ibidem commemorat beneficia, quę quotidiè Ethnicis præſtent Chriſtiani: nempe quòd multos à dæmoniis liberent, & ægrotos ſanent. Inter cætera ſic ſcribit: *Seuerus, pater Antonini, Proculum Chriſtianum, qui eum per oleum aliquando curauerat, in palatio ſuo habuit vſq; ad mortem eius, quem & Antoninus optimè nouerat lacte Chriſtiano educatus. Sed & clariſſ. fœminas atq; viros, Seuerus ſciens huius Sectæ eſſe, non modò non læſit: verùm etiam teſtimonio exornauit, & populo furenti in os palàm reſtitit. Marcus quoque Aurelius in Germanica expeditione, Chriſtianorum militum orationibus ad Deum factis, imbres in illa ſiti impetrauit. Quando non geniculationibus & ieiuniis noſtris etiam ſiccitates ſunt depulſæ? Tunc & populus acclamans* DEO DEORVM ET 208 Kıp.

QVI SOLVS POTENS, *in Iouis nomine, Deo no-*
ſtro teſtimonium reddit. Artius Antoninus in Aſia cum
perſequeretur Chriſtianos, omnes illius ciuitatis Chri-
ſtiani ante tribunal eius ſe, facta manu, obtulerunt: cum
ille paucis duci iuſſis, reliquis ait: O miſeri, ſi libet peri-
re, num vobis rupes & reſtes deſunt? Hæc Tertullia-
nus.

CYPRIANVS, teſte Hieronymo in Catalogo, tan-
tum tribuit Tertulliani ſcriptis, vt poſcens codi-
cem ſcriptorum eius plerunq; ſolitus ſit dicere
notario: Da Magiſtrum: Tertullianum deſi-
gnans.

4182 *SEVERVS Imp. mortuus pridie non. Febr. cum vixiſſet* 21
annos 65. menſ. 9. d. 25. & imperaſſet ann. 17. m. 8. d. 3.
Dio: cui filii multo cariores fuerunt quàm ciues. Morituru-
rus ad filios dixit: Eſtote concordes: locupletate milites:
cæteros omnes contemnite. Dio.

Hunc cùm ex loco humili per literarum & militiæ officia
plurimis gradibus ad Imperium fortuna deduxiſſet, di-
xiſſe ferunt: Omnia fui, & nihil expedit. Spartia.

ANTONINI CARACALLÆ BASSIA-
NI IMPERIVM. Dio. Eutrop. Vnà cum eo im-
perauit frater eius Septimius Geta an. 1. d. 22. *Vide*
Herodia. Spart. Dio.

4183 *SEPTIMIVS GETA Imp. à fratre Antonino Cara-* 21;
calla occiſus eſt (circa 25. Febr.) Eam cædem iuſſus excu-
ſare PAPINIANVS Iuriſconſultus, noluit, dictitans:
non tam facile eſſe Parricidium excuſare, quàm patra-
re, ideoq; vir immortali gloria dignus, ſecuri percuſſus
eſt, quod cauſam iniuſtam defendere noluiſſet. Spart.
Hic Papinianus dictus eſt Iuris aſylum, & ex eius ſchola
multi Iuriſperiti prodierunt.

4188 *ANTONINVS Caracalla Imp. cum multorum præſtan-* 21
tium virorum ſanguine ſe polluiſſet, occiſus eſt 6. Id. A-
pril. ætat. 29. imperii an. 6. m. 2. Dio Eutrop. Spartianus
ſcribit, eum medio itinere inter Carras & Edeſſam cum
Parthis iterum bellum illaturus eſſet, pugione confoſſum
eſſe

eſſe à miniſtro, qui eum in equum leuauerat, inſidiis ei à Macrino præfecto prætorio poſitis, qui poſt eum inuaſit imperium. Caracalla, inquit Dio, nihil cogitabat boni, quia id non didicerat: quod ipſe fatebatur.

MACRINI IMPERIVM. Dio. Eutrop. Capitol.

4189 *Occiſus* MACRINVS *Imp. Menſe Iunio æt. 54. imperii an. 1. m. 2. minus 3. diebus. Dio.* 219

ANTONINI HELIOGABALI IMPERIVM. Dio. Lamprid.

Fuit Antoninus mancipium omnis libidinis ac turpitudinis, geſſit ſe pro muliere, & viris tanquam fœmina nupſit: ad honores euexit flagitiorum ſuorum magiſtros ac miniſtros, viris interim præſtantibus loco ſuo detruſis vel necatis: adeò vt nullam aliam niſi obſcœnitatis & crudelitatis ſuæ infamem memoriam reliquerit, de quo Herodia. Dio. & Lamprid.

4192 IVLIVS AFRICANVS *nobiliß. Chronographus, cuius ſupputationes citant Euſeb. & Hieronymus in Danielem, &c. hac tempeſtate floruit.* 222

CYPRIANVS, cuius ſcripta apud pios omnes in magno habentur precio, hac ætate vixit & floruit.

4193 HELIOGABALVS *(6. Ian. Martii: Onuph.) trucidatur à militibus vnà cum matre, muliere flagitioſa, & tali filio digna, æt. 18. imperii an. 3. menſ. 9. d. 4. Cadauer per totam vrbem tractum, raptatum ac dilaniatum eſt, & ad cloacas deportatum, tandemque in Tiberim proiectum annexo pondere, ne fluitaret neque ſepeliretur. Ita turpem & impuram huius Sardanapali vitam turpis & fœdus exitus conſecutus eſt. Lamprid. Herodia. Dio.* 223

ALEXANDRI SEVERI IMPERIVM. Lamprid.

Fuit Princeps laudatiſſimus & Reipub. vtiliſſimus, amauit literatos homines ipſe quoque literatus: leges multas ſanxit, neque conſtitutionem vllam

ſacrauit ſine 20. Iuriſperitis & doctiſſ. ſapi
misq; viris, quorum princeps fuit Vlpianu
ſtianos fouit, & in primis delectatus eſt
cto, quod & parietibus inſcribi, & per præ
proclamari iuſſit: *Quod tibi non vis fieri, alt*
ceris. Mater eius fuit Mammæa, Mæſæ filia
Chriſtiana, quæ Origenem, ob doctrina
lentiam tum celebrem, accerſiuit, & doc
religionis ex eo didicit.

Hic Alexander fugientes & recuſantes Magi
traxit ad officia & dignitates, dicens: *Int*
ambientes in Rempub. collocandos. Notarium
conſilio Imperatorio referentem inciſis
rum neruis, vt nunquam ſcribere poſſet, d
uit. Vxori ſuæ conquerenti, quòd nimia c
poteſtatem ſuam redderet contemptibil
reſpondit: ſed ſecuriorem atque diuturn
Chriſto templum condere voluit, eumq
Deos recipere, cuius & imaginem in lara
habuit. Cumq; Chriſtiani locum quend
publicus fuerat, occupaſſent, & popinari
rent, ſibi eum deberi: reſcripſit, melius
quomodocunq; illic Deus colatur, quàm
popinariis dedatur. Vlpianum Iuriſcon
aduerſus iram & vim militum, obiecta p
ſua, texit ac defendit. *Hæc Lamprid.* Scribit
Herodianus eum geſſiſſe imperium *ἀναἱμ*
eſt, incruentum, & neminem occiſum eſſe
mnatum. Multum verſatus eſt cum Athen
an ſit ille, cuius ſuperſunt Dipnoſophiſtæ,
mare non poſſumus.

4196 *VLPIANVS conditor multarum legum, quæ in*
ctis continentur, interfectus eſt à Prætorianis mi
Euſeb. & alii.

Regnum Parthorum deſiit, Artabano Rege eorum v
occiſo ab Artaxerxe Rege Perſarum anno 548. à
Alexandri Magni. Agathias lib. 4.

1200 IVBILÆVS MVNDI 84. *Moſis 34. Prædicatio-nis* CHRISTI 4. 230

Olymp.252. ab V.C.981.

Hiſtoria Romana Dionis Caßii Nicæi deſinit hoc anno, quo ipſe Dio ſcribit, ſe cum Alexandro Imp. ſecundum Conſulatum geßiſſe. Etſi autem complexus fuerat Dio res Romanas ab V.C. geſtas: tamen temporum iniuria libris prioribus amißis, tantùm ſunt reliqua hiſtoria annorum 300. minus 2. quarum bonam partem in ſua Epitome nobis aſſeruauit Iohannes Xiphilinus Conſtantinopolitanus, qui vixit circa annum Chriſti 1080.

ORIGENES Alexandriæ floruit, vbi Clementi Alexandrino præceptori ſuo in Cathedra Catechetica ſucceſſerat. Inter cæteros labores etiã ἑξαπλᾶ compoſuit, id eſt, S. Bibliorum volumen in ſex columnas & linguas ſeu editiones diſtinxit: ſumptibus eum inſtruente Ambroſio quodam, homine opulento, quem Origenes hæreſeos conuictum in veritatis viam reuocauerat.

1202 ORIGENES relicta Alexandria fit presbyter Cæſareæ Paleſtinæ. Euſeb. 232

1206 *ALEXANDER Imp. à ſuis militibus obtruncatur vnà cum matre Mammaa, 18. Martii, cùm ſine ſubditorum querela annis 19. imperaſſet, & vixiſſet an. 29. m.3. d.7. Lamp. Herodia.* 236

MAXIMINI IMPERIVM. Euſeb. Capitolin.

Hic primùm fuit opilio in Thraciæ montibus: ſed ob corporis proceritatem ac immanem vaſtitatem aſcitus in militiam: & paulatim fortunæ manu ex loco infimo deductus ad culmen imperii. Eum Alexander Imp. ob militare robur dilexit ac euexit, ſed in ſuã perniciẽ ei benefecit, & verè, quod aiunt, aluit in ſinu viperam. Nam Maximinus cũ militari tumultu ſalutatus eſſet Imperator, mox iuſſit Alexandrum & matrem eius interfici. Hic Maximinus fuit peſtis Reipub. & conatus eſt

ſibi ſtabilire imperium, non iuſtitia, ſed ſæuitia & tyrannide. Quoſcunq; voluit indicta cauſa interemit, aula eiecit, officio priuauit, bonis exuit, grauior & truculentior ciuibus quàm hoſtibus: inuiſus bonis & gratus malis ob crudelitatem ac rapacitatem.

SEXTA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos & maximè contra Eccleſiarum antiſtites ab hoc cyclope excitata eſt: quæ tamen cum imperio & vita eius deſiit.

4208 *MAXIMINVS Imp. anno ætat. 65. imperii 3. vnà cum filio à ſuis militibus iugulatur: cadauera ad ludibrium publicum proiecta, canibus & volucribus lanianda relicta ſunt. Capita patris & filii contis affixa, & Romam miſſa, iucundum omnibus ſpectaculum præbuerunt, & poſtremò ab inſultante populo in Campo Martio combuſta ſunt.* Non fuit, inquit Capitolinus, crudelius animal in terris, omnia ſic in viribus ſuis ponens, quaſi non poſſet occidi. Cumq; ſe ob magnitudinem corporis propè immortalem crederet, quidam in theatro præſente illo Græcos verſus dixit in hanc ſententiam: 23

Et qui ab vno non poteſt occidi, à multis occiditur:
Elephas grandis eſt, & occiditur:
Leo fortis eſt, & occiditur:
Tigris fortis eſt, & occiditur:
Caue multos, ſi ſingulos non times.

Cùm necaretur Maximini filius, acclamatum eſt: Ex peſſimo genere ne catulum quidem habendum.

Diſtat harum beluarum mactatio à morte Iulii Cæſaris 280. a morte Alexandri Magni 560. id eſt, bis 280. à natali Auguſti Cæſaris 301.

Duo GORDIANI pater & filius imperarunt menſ. 1. d. 6.

Horum nece cognita Senatus Rom. PVPIENVM MAXIMVM & BALBINVM contra Maximinum imperatores creauit, eoſq; patres Senatus nouo nomi-

nomine appellauit. GORDIANVS quoq; iunior maioris illius ex filia nepos, Cæſar dictus eſt, ætatis circiter 13. Herodia. Capitol.

Ab hoc anno Pomponius Lætus exorſus deſcripſit vitas ſequentium Impp. vſque ad finem ſtirpis Heraclii: id eſt, ad annum Christi 696. Epitome itaq; Læti complexa eſt annos 458.

209 PVPIENVS, MAXIMVS & BALBINVS *Romæ à prætorianis militibus interfecti ſunt, tempore Agonis Capitolini, teſte Herodiano.* 239

IMPERIVM GORDIANI IVnioris, anno ſuperiore Cæſaris appellati. Capitol.

Huius Gordiani eſt dictum illud: *Miſer eſt Imperator, apud quem vera reticentur.*

Hic deſinit hiſtoria Herodiani: qui his temporibus vixit.

Hoc ipſo anno Cenſorinus ſcripſit librum de die natali: qui Chronologiæ ſtudioſis magnam præſtat vtilitatem in annorum ſupputatione. Nam hic annus ſecundus Olympiadis 254. Cenſorino eſt à prima Olympiade annus 1014. incoatus: ab V. C. ſecundum Varronis ſupputationem 991. à Iuliana anni Rom. emendatione 283. à nata appellatione Auguſti 265. à capta Aegypto ſub Auguſto Cæſare 268. à Nabonaſſare 986. incipiens, (completus 985.) à morte Alexandri Magni 562 incipiens (compl. 561.) à primo Agone Capitolino, (vide ſupra 4057.) Agon 39. incipiens: Completus 38: id eſt, annus 152. Hi numeri Cenſorini ad noſtram ſupputationem exactiſſimè quadrant. Accipiantur autem anni Cenſorini, vt incipientes vel incoati, non vt completi: quia Cenſorinus ex profeſſo ibi tradit diuerſarum Epocharum principia, & exempli loco ex præſentis vel currentis anni ſui menſibus variarum ærarum initia dependere oſtendit, & annos inde ſupputare ac deducere docet.

3195 3218 3926 3944 39
1014 991 283 265

4209 4209 4209 4209 4
3224 3648 4057
985 *compl.* 561 *compl.* 152

4209 4209 4209

ARRIANVS, qui Alexandri Magni hiſtoriam deſcrip
Gordiano vixiſſe putatur: quia id innuere videtur
Capitolinus in vita Gordiani. Alii eum in Antoni
tempora reiiciunt, & Iuriconſultum fuiſſe perhibe

4210 *Eclipſis Solis tanta fuit, vt nox eſſe crederetur, neq; ſine*
nibus accenſis quicquam agi poſſet. Capitol. Alii a
num præcedentem referunt.

4213 *GORDIANVS bellum Perſicum feliciter geſſit co*
ſoceri ſui Miſithei, viri docti & ſapientis. Capitol.

4215 *GORDIANVS Imp. occiſus à militib. ſuis menſe M*

PHILIPPI ARABIS IMPERIVM.

Hic primus inter Impp. fuit Chriſtianus, eumq;
rat Euſeb. die Paſchatis ab Epiſcopo non pri
Cœnam Domini admiſſum eſſe, quàm inter
peccata confitentes in templo ſtaret, & pœn
tiæ ſigna ederet.

4219 *Annus Romæ conditæ milleſimus magno ludorum app*
celebratus eſt à Philippo III. Coſ.

4220 *PHILIPPVS Imp. interfectus à militibus vnà cum*
quem conſortem Imperii fecerat, cùm imperaſſet a
Eutrop. Victor.

DECII IMPERIVM: cui Epipha. Euſ. &
ſiodorus tribuunt ann. 1. menſ. fermè 3. alii
nium & menſes aliquot.

4221 SEPTIMA PERSECVTIO aduerſus C
ſtianos à DECIO commota, quæ multos S. h
nes velut atrox tempeſtas demerſit & abſum
inter quos ſunt: Fabianus Pontifex Rom
LAVRENTIVS, cuius in craticula iacenti

Hinc orditur CAROLVS SIGONIVS hiſtoriam occidentalis imperii, quam 20. libris accuratè cōſcriptam deduxit vſq; ad annum Chriſti 565. & complexus eſt res annorum 282. Huius autoris longè optimi & doctiſſimi veſtigia deinceps conſectabimur: & ſtudioſos hortamur: vt integras hiſtoriarum narrationes apud Sigonium inſpiciāt.

DIOCLETIANI IMPERIVM: quod durauit an. 20 Euſeb.

Hic cum primum Imperator creatus eſſet, Aprum, necis Numeriani autorem, gladio transfodit ſpectante exercitu. Fuit Diocletianus, ingenio callido & ſagaci, atq; ſeueritatem & ſæuitiam ſuam, aliena inuidia explere ac tegere conatus eſt: primusq; adorari voluit vt Deus, cum cæteri ante ipſum Imperatores tantum Conſulari ſalutatione contenti fuiſſent: ornamenta gemmarum veſtibus & calceamentis indidit: hominibus humi proiectis pedes oſculandos præbuit: & eò inſolentiæ ac inſaniæ proceſſit fortunæ blandientis obſequio, vt & hominem, & mortalem ſe eſſe oblitus ſit. Eutrop. & alii,

4255 ÆRA DIOCLETIANI. 285

Ab hoc anno ordimur Diocletiani æram, quam longo tempore, Ethnici & Chriſtiani vſurparunt: cuius ſententiæ noſtræ has habemus rationes.

I. *Beda annum Chriſti 532. quo Dionyſius paſchales circulos ſcripſit, copulat cum 248. Diocletiani: additis 248. ad 284. prodeunt 532.*

II. *Euſebius annum Antiochenum 351. accommodat ad 19. Diocletiani: ergo primus Diocletiani erit Antiochenus 333 demptis 48. (tot enim annis æra Antiochena anteceſſit natalem Chriſti) primus Diocles. erit 285. Chriſti.*

III. *Ambroſius epiſt. 83 lib. 10. lunam 14. ponit 14. die Pharmuthi menſis, 5. Id. April. die Dominico: anno Diocletiani 93. id eſt, Chriſti 377. Paſcha verò à Chriſtianis die*

Domi-

4228 OCTAVA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos ſub Valeriano. *Valerianus primis imperii annis, teſte Euſebio, mitis ac benignus fuit erga Chriſtianos: ſed poſtea à Mago quodam Aegyptio perſuaſus, non ſolùm Chriſtianos crudeliter & acerbè perſecutus eſt: ſed etiam Magicis artibus deditus ab illo iniquitatis magiſtro tenella infantium viſcera diſſecare, humanaſq; hoſtias mactare didicit.* 2

CYPRIANVS Epiſcopus Carthaginenſis (in cuius ſcriptis ſingula propè verba ſpirant martyrium) capite truncatus Martyrii coronam & gloriam obtinuit: de quo Prudentius hymno 13. Caſſiodorus refert Cypriani martyrium ad Valerianum IV. & Gallienum III. Coſſ. qui nobis in hunc annum cadunt. Cuſpinianus ex ignoto ſcriptore refert Cypriani martyrium ad ſequentis anni Conſules: Euſebius ad annum Chriſti 259. De Cypriani conuerſione & morte lege orationem Nazianzeni.

Ad hæc tempora pertinet ſextus hymnus Prudentii, quo deſcribit Fructuoſi Epiſcopi martyrium, & inter cætera ſic canit:

Iuſſum eſt Cæſaris ore Gallieni
Quod princeps colit, vt colamus omnes.
Aeternum colo principem, dierum
Factorem, dominumq; Gallieni.

4230 PAVLVS EREMITA primus colere cœpit Eremum: quia Hieronymus vitam eius deſcribens, nominat eum primum, à quo Eremus habitari cœpta ſit, idq; accidiſſe ait eo tempore, quo Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine felici cruore damnati ſint, ſub Valeriano perſecutore, & quando apud Aegyptum & Thebaidem multas Eccleſias ſæua tempeſtas depopulata ſit. 2

4231 *VALERIANVS poſtquam vnà cum Gallieno filio imperauit ſeptennium: à Sapore Perſarum Rege victus & captus (ætat. 77.) apud Parthos miſerabili perpetuaq; ſer-* 2

vſitatam Romani anni conſuetudinem obſeruatam eſſe à Diocletiano, qui etiam Aegyptiis à ſe victis eiusdem anni Rom. rationem obtruſiſſe ſcribitur: ſed tamen tabulæ Alphonſinæ ordiuntur epocham Diocletiani à die 28. Auguſti anno Chriſti 284.

4256 *Olymp.266.* 286

MAXIMIANVS, dictus Herculius, homo truculentus ac ſæuus, & Chriſtianorum carnifex, à Diocletiano appellatur Auguſtus, & in regni conſortium adſumitur. Euſeb.

Ad hoc tempus quidam referunt Martyrium S. MAVRICII, qui fuit dux legionis Thebanæ: quæ cùm Chriſtiana eſſet, & ab idolorum cultu atque ſacrificiis abhorreret ac abſtineret, iuſſu Maximiniani, primum decimata, poſtea vnà cum ſuo duce Mauricio tota conciſa eſt. Friſing. lib. 3. c. 45.

Hoc anno Mundi completur octauus CYCLVS MAGNVS annorum 532. quia octies 532. ſunt 4256. eſtque à morte Romuli annus 1000.

4261 CONSTANTIVS CHLORVS & GALERIVS MAXIMIANVS creantur Cæſares. Conſtantius imperauit an. 15. Galerius 21. Onuph. 291

4264 *Olymp.268.* 294

Alexandria Aegypti, quæ à Romanis defecerat, capta eſt à Diocletiano, menſe octauo obſidionis. Crudeliter ſæuitum eſt in ciues: vrbs direpta & muri diruti: multi per totam Aegyptum exiliis ac proſcriptionibus adflictati: autores defectionis ac perduellionis capitali ſupplicio adfecti. Euſeb. à victoria Actiaca Auguſti an. 324. à captiuitate Babylonica Iudæorum 900.

4270 *Hoc ſæculo vixerunt hiſtoriographi, ÆLIVS SPARTIANVS, IVLIVS CAPITOLINVS, ÆLIVS LAMPRIDIVS, VVLCATIVS GALLICANVS, FLAVIVS VOPISCVS, & TREBELLIVS POLLIO.* 300

4272 *Olymp.270.* 302

Hic

4242 CONSTANTINVS MAGNVS hoc anno natus eſt, in Britannia, patre Conſtantio (qui poſtea imperauit) & matre Helena. 272

Diſtat hic annus à natali Romuli 1040. Alexandri Magni 616. Iulii Cæſaris 370. Auguſti 333. à morte Cyri 800. à Monarchia Alexandri Magni 600. Auguſti 300 à morte Scipionis Africani minoris (incluſiuè) 400. Hinc ad Mahometi regnum 350: ad natalem Caroli Magni 470: ad mortem Ottonis Magni 700 plenis: ad imperium Rodolphi Habſpurgii 1000 completi.

4245 NONA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos ab Aureliano indicta: ſed morte eius impedita & interrupta: ideo à quibuſdam inter decem perſecutiones non numeratur. 27

4246 *AVRELIANVS Imp. menſe Ian. occiſus eſt fraude Notarii ſui, imperii an. 5. poſtea fuit interregnum ferme 6. menſium.* 27

TACITVS imperauit menſ. 6. Vopiſc. Eutrop.

4247 *TACITVS Imp. obiit.* 27

FLORIANVS cum 2. ferè menſibus imperaſſet, occiſus eſt à militibus, qui audierant Probum imperare.

PROBI IMPERIVM.

4250 IVBILÆVS MVNDI 85. *completus: Moſis 35. prædicationis Chriſti 5. Sic Beda & Marianus Scotus.* 28

4252 *PROBVS Imp. tumultu militari interemptus: imperii an. 6. m. 4. Euſ. Eutrop.* 28

CARVS, & filii eius CARINVS & NVMERIANVS Impp. annis 3. non plenis, alii 2.

4254 *CARINVS vbi patrem CARVM fulmine abſumptum, & fratrem NVMERIANVM ab Apro ſocero ſuo interemptum, DIOCLETIANVM q; ab exercitu Auguſtum adpellatum comperit, multis præliis cum Diocletiano conflixit: ſed poſtrema pugna ad Murgum commiſſa victus occubuit, & ſcelerum pœnas dedit. Interfectus eſt à tribuno, cuius vxori ſtuprum intulerat. Vopiſc. Eutrop.* 28

Hinc

tum, literas Imperatorum in aperto & publico loco adfixas, tanquam impias, manu auellens fruſtulatim diſcerpſit: ideoq; ad duos Imperatores, qui tum in vrbe illa aderant, deductus, primus omnium martyrii corona eximiè nobilitatus eſt, cum cruciatus vniuerſos tum conſtanti & virili animo, tum pacato & tranquillo ſuperaſſet. *Euſeb.*
Poſtremò edicta Impp. de tollendis Chriſtianis ita exaſperata ſunt, vt vno menſe ferantur occiſa 17000. Martyrum, exceptis exulibus. Ex eo igitur tempore ſancti homines, quotquot à ſimulacrorum cultu ſe remouebant, cœperunt in exilium pelli, bonis mulctari, membris ignominioſe mutilari, exquiſitiſſimis tormentis ſubiici, ad necem vſq; excarnificari, ferarum laniatibus obiici, & nullo non mortis ac ſuppliciorum genere adfici. Vnde apud Euſebium & alios tot extant Catalogi Martyrum, quorum illo tempore numerus iniri non potuit, & cuius rei atrocitas omnẽ ſcriptorum eloquentiam ſuperauit. Qua de re ita loquitur Sulpitius: *Hac tempeſtate, inquit, omnis ferè ſacro Martyrum cruore orbis infectus eſt: quippe certatim glorioſa in certamina ruebatur, multoq; auidius tum Martyria glorioſis mortibus quærebantur, quam nunc Epiſcopatus prauis ambitionib. appetuntur. Nullis vnquã bellis mundus magis exhauſtus eſt: neq; maiore vnquam triumpho vicimus: quam cùm decem annorum ſtragibus vinci non potuimus.*

Diſtat hæc Chriſtianorum clades ac laniena à perſecutione Iudæorum ſub Antiochio Epiphane annis 470: à morte Chriſti 270.

4274 Anno ſecundo perſecutionis Diocletianus & Maximianus Nicomediæ purpurã & imperiũ depoſuerunt, & Reip. tuẽdæ ſtationẽ Conſtantio & Galerio mandarunt, qui antea Cæſares, nunc Auguſti adpellati ſunt. Hi duo Romanũ orbẽ inter ſe diuiſere. Conſtantius, Cõſtantini Magni pater, imperauit an. 2. Galerius 7. 304

Qui-

Dominico celebratum eſſe 21. Pharmuthi: 16 (non 15.) Cal. Maii: quod docent Dionyſii tabulæ apud Bedam: ad quas etiam exactè quadrant annotationes Ambroſii de feſto Paſchatis anno Diocletiani 76. & 89. id eſt, Chriſti 360. & 373.

IV. *Epiphanius in Ancorato copulat 90. Diocletiani cum Valentiniani Imp. anno decimo, Gratiani ſexto, Coſſ. Gratiano III. & Equitio: Indictione ſecunda. Hic eſt annus Chriſti 374. in quem incurrunt, indictio ſecunda, Conſulatus Gratiani tertius, & Valentiniani decimus exactus.*

V. *Euagrius lib. 3. cap. 29. ſcribit Zenonem Imp. mortuum anno Diocletiani 207. id eſt, Chriſti 491. Et Anaſtaſium, Zenonis ſucceſſorem, obiiſſe anno Antiocheno 566: id eſt, Chriſti 518. cùm imperaſſet annos 27. menſ. 3. dies 3. Quos ſi addas ad 491. Chriſti, recidet obitus Anaſtaſii in 518. Chriſti & in Antioch. 566.*

VI. *Socrates lib. 1. cap. 2. principium imperii Conſtantini Magni connectit Olympiadi 271. ineunti: is eſt Euſebio annus quartus perſecutionis Chriſtianorum, ortæ primùm anno 19. Diocletiani. Digeſtis annis ſecundum Olympiadas, primus Diocletiani erit annus 4. Olymp. 265. id eſt, Chriſti 285.*

VII. *Hermannus Contractus eo anno, quo Numerianus & Carinus interierunt, hæc verba habet: Huc vſque, inquit, ab incarnatione Domini ſupputantur ſecundum Dionyſium anni 284. Idem annum ſequentem (285.) facit Diocletiani primum, & addit, Græcos inde paſchales circulos decennouales incoaſſe. His igitur adducti rationibus æram Diocletiani ad annum Chriſti 285. adſcripſimus. Diocletianus quidem anno 284. imperium adiit Carino ſuperſtite: Sed an initium ſupputationis annorum Diocletiani referendum ſit ad Calendas Ianuarias, in quas ſemetipſum ſecundum Conſulem Diocletianus deſignauerat, & vnde Romani annum ſuum auſpicabantur, non adfirmamus: ſed illud diiudicationi ac determinationi aliorum relinquimus. Conſentaneum ſanè eſt*

vſita-

De hoc quoq; illud narrat Euſebius, Diocletianum ei per legatos paupertatem exprobaſſe, ipſumq; Conſtantium cõfeſtim conuocaſſe locupletiores dignitate ſua ciues, quibus inopia ſua cauſam expoſuerit, quòd maluiſſet ſubditorum beneuolentiam, benignitate ſua collectam & conciliatam, quàm eorum theſauros, imperio ſeueriore extortos, poſſidere: Nunc verò ſibi opus eſſe ipſorum ſtudio, gratitudine, opibus & fide. Hic illi, ſine cunctatione, lætis animis, hilariq; vultu ærarium eius auro & argento totum cõplerant, & amore erga Imp. clementiſſimum mirificè, magnoq; ardore inter ſe certauerant.

Conſtantius itaq; cùm Legatis opes ſuas oſtentaſſet, Diocletiano renunciari iuſſerat, quid vidiſſent, & qua ratione tantus theſaurus, tamq; ſubitò collectus eſſet: ſubindicans, principis ærarium tutiſſimum eſſe ſubditorum animos beneuolos, & Regi nunquam defuturos populi ſui theſauros, modò ei ſtudium, amor, & fides illorum non deſit. Imperator autem benigniſſimus poſt legatorum diſceſſum pecunias allatas ciuibus ſuis reſtituit, obſequio eorum multis verbis humaniſſimè collaudato.

Ille ipſe CONSTANTIVS exploraturus aulicorum ſuorum in fide Chriſtiana conſtantiam, ſimulauit, ſe illis facere poteſtatem idolis impunè ſacrificandi, idq; ni faciant, aula ſua ipſos exulaturos. Cùm verò multi inter illos metu amittendæ dignitatis & honorum, Deum potius deſerturi, quàm Imperatorem offenſuri deprehenderentur, Conſtantius patefacto commento, quod celauerat, illos Dei deſertores grauiter obiurgatos, tanquam ſeruitio ſuo indignos, aula excedere iuſſit, addens hanc vocem. *Quomodo fidem Imperatori præſtabunt inuiolatam, qui Deo ſunt perfidi?* Cæteros quorum conſtantiam in fide Chriſtiana perſpexerat, honoribus, præmiis, ac beneficiis collatis ſibi deuinxit, dictitans, ſe eos pluris æſtimare, quàm æraria theſauris ingentibus referta. Euſeb.

Hic finiuntur ſeptem priores libri hiſtoriæ Eccleſiaſticæ EVSEBII, quibus, vt ipſe ait, complexus eſt res ante ipſius fermè ſæculum geſtas. Deinceps tribus libris poſterioribus, octauo, nono, ac decimo exponit res ſua ætate geſtas, ſpacio annorum 22. vſque ad Synodi Nicenæ tempus.

DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS Romæ ſplendidiſſimum egerunt triumphum, antecedentibus currum eorum Narſei Regis Perſarum, coniuge, ſororibus, & liberis. Euſeb.

4273 DECIMA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos à Diocletiano concitata, quæ fuit ſuperiorib. omnibus & diuturnior, vtpote decennalis, & crudelior atq; immanior. Nam vt refert Euſebius, anno 19. Diocletiani, Antiochenorum anno 351. menſe Martio, inſtante dominicæ paſſionis feſto, paſſim publicata ſunt Impp. edicta, quibus præcipiebatur, vt templa atq; oratoria Chriſtianorũ euerterentur, ſoloq; æquarentur: libri Bibliorum ſacrorum cremarentur: & qui magiſtratus, officii, aut dignitatis alicuius honorem fuiſſent adepti, de gradu turpiter deponerentur: priuati verò, ſi in profeſſione Chriſtianæ religionis perſtarent, libertate priuarentur. Non multò pòſt alio edicto mandatum eſt, vt Eccleſiarum præſides atque miniſtri in vincula traderentur, & omnib. machinis tormentisq; adhibitis ad ſacrificandum idolis adigerentur. Cateruatim igitur Epiſcopi ad idolorum templa, eorumq; ſacrificia, raptati & verberibus grauiter cæſi, præclara pietatis, conſtantiæ, fidei ac tolerantiæ Chriſtianæ exempla atque ſpectacula omnium oculis ſubiecerunt. Rurſus etiam plurimi præ formidine animis perculſi & attoniti, ad primum impetum in ipſos factum, prorſus ſuccubuerunt. 30

Nicomediæ verò, ciuis quidam nobilis, cùm audiſſet edictum contra Eccleſias publicè eſſe propoſitum,

inuitus depoſuerat, recipere conatus eſſet, eáq; ob cauſam Conſtantino, genero ſuo, inſidias ſtruxiſſet, Fauſta Maximiani filia, & Conſtantini coniunx, dolum detexit, & maritum aduerſus parentis iniurias tutata eſt. Conſtantinus igitur Maximianum captum Maſsiliæ ſtrangulari iuſsit. Huius Tyranni aſperitatem tum Chriſtiani experti, tum ethnici deteſtati & execrati fuerant. Euſeb.

279 S. QVIRINVS Epiſcopus, manuali mola ad collum ligata, è ponte præcipitatus in flumen, diutiſſimè ſupernatauit, & cum ſpectatoribus collocutus, ne ſuo ſupplicio à religione Chriſtiana deterrerentur, orauit DEVM vt mergeretur, idq; vix obtinuit. *Euſeb.* De hoc vide pulcherrimum Prudentii hymnum, cuius initium eſt: *Inſignem meritis virum, &c.* 309

280 Poſt octauum annum perſecutio nonnihil remittere cœpit. Euſeb. 310

LICINIVS à Galerio appellatur Auguſtus: qui cum Conſtantino imperauit annis fermè 14. Victor.

281 *Hoc anno GALERIVM IMP. fœdiſsimus inuaſit morbus, orto circa genitalia vlcere, quod vermibus ſcatere cœpit. Agnoſcens itaq; Galerius manum Dei, ob iniuſtas Chriſtianorum neces ipſum punientis, edictum diuulgauit, vt Chriſtianis parceretur, & templa atq; oratoria redderentur, ſimul petens, vt Chriſtiani pro Imperatoris ſalute preces & vota facerent. Paulò pòſt morbo illo conſumptus periit. Formula edicti extat apud Euſeb. lib. 8. cap. vlt.* 311

Deinceps hi quatuor tenuerunt Rempub. CONSTANTINVS, MAXENTIVS, LICINIVS, & MAXIMINVS. Eutrop. Victor.

PETRVS Alexandriæ Epiſcopus capite amputato factus Martyr anno 9. perſecutionis. Euſ.

282 Cùm MAXENTIVS Romanos imperio tyrannico duriter premeret, vxores ciuium raperet, multoſque iniuſtè interimeret: CONSTANTINVS de tyranno tollendo cogitans, animo ſecum expendit, 312

Quibus autem de cauſis Diocletianus imperium depoſuerit, alii aliud ſentiunt. Sunt qui id factum ſcribant, quodam mentis ſtupore & conſternatione, quòd Chriſti nomen ſe deleturum, vti cupiuerat, deſperaſſet, poſtquam ſingularem Chriſtianorum in morte conſtantiam perſpexiſſet.

Maximianus & Galerius Diocletianúm ad recipiendum imperium poſtea cohortati ſunt: ſed ille reſpondit: *Vtinam Salonæ (ibi tum degebat Diocletianus) poſſetis viſere olera noſtris manibus conſita, profectò nunquam id tentandum iudicaretis. Victor.* Vopiſcus in Aureliani vita refert, Diocletianum iam priuatum, dixiſſe: *Nihil eſt difficilius, quàm bene imperare. Nam quatuor vel quinq; viri ſe colligunt, atque vnum conſilium capiunt ad Imperatorem decipiendum, dicunt quid probandum ſit: Imperator qui domi clauſus eſt, Vera non nouit: cogitur hoc tantùm ſcire quod illi loquuntur: facit iudices quos fieri non oportebat: amouet à Repub. quos retinere debebat. Quid multa? Bonus, cautus & optimus venditur Imperator.* Hæc ille.

Poſt hanc imperii abdicationem, Diocletianus vixit annis fermè 9. Maximianus verò quadriennio pòſt iuſſu Conſtantini ſtrangulatus eſt.

GALERIVS cœptam Chriſtianorum perſecutionem in omnibus ſuis prouinciis crudeliter exercere perrexit, quod Prudentii hymnus 10. de Romano Antiocheno docet. CONSTANTIVS autem Chriſtianos, qui ſub ipſo vitam degebant, egregiè tutatus eſt, eoſq; à damno & contumelia immunes conſeruauit, cuius poſtea pietatis æmulus ac hæres filius eius Conſtantinus fuit. *Eutropius de Conſtantio ait, fuiſſe eum virum egregium, qui magis ſtuduerit augendis, cumulandisque priuatorum ac prouincialium opibus, quàm fiſci commodis: eumque dicere ſolitum:* Melius publicas opes à priuatis teneri, quàm intra vnum clauſtrum conſeruari & cuſtodiri.

dine, exercitu ſuo, tàm de tyranno, quàm de omni eius factione vno tempore iuſtis Rempub. vltus eſt armis, Arcum triumphis inſignem dicauit, liberatori vrbis, fundatori quietis. Euſe. Socrat. Sozom. & alii. Populis omnibus ad Romanum imperium pertinentibus libertatem permiſit, quam quiſque vellet religionem ſequendi & colendi: Chriſtianis etiam templa & conuentus habere conceſſit; & Eccleſiis Dei ſubſidia opulenta ſuppeditauit, oratoria erexit, &c. Sigon.

Ab hac victoria omnium clariſſima, quæ incidit in 24. Septemb. & qua demum finitis totius decennii perſecutionibus, optatiſſimá pax & quies Eccleſiis eſt reddita, numeratas eſſe à veteribus INDICTIONES ex faſtis Græcis demonſtrat Onuphrius. Complectitur autem Indictio ſpacium 15. annorum: ſed horum initium à die 24. Septemb. ſumendum eſt. Beda indictiones deducit ab anno 4. ante Natum Chriſtum. Witich.

De Roma ad CHRISTVM hoc anno conuerſa legant ſtudioſi Prudentium lib. 1. aduerſus Symmachum, à verſu qui incipit:

Cùm princeps gemini bis victor cæde tyranni, &c.

Eſtque hic annus ab V.C. 1063.

4283 MAXIMINVS *Orientis tyrannus, & Chriſtianorum hoſtis infenſiſſimus, in apparatu belli aduerſus Licinium, Tarſi, acerbiſſimis corporis cruciatibus repentè correptus, & atroci liqueſcentium membrorum ardore conſumptus, eo propemodum morbi mortiſque genere, quo Galerius, periit: cùm quadriennio Cæſar, triennio Auguſtus, imperaſſet. Victor. Euſeb.* 313

MAXIMINO è viuis ſublato, Chriſtianis templa & oratoria paſſim vel reſtituta, vel inſtaurata, vel ex fundamentis noua erecta ſunt. Euſebius l. 10. c. 3. ENCÆNIA ſiue conſecrationes Oratoriorum à Chriſtianis ingenti lætitia celebratas, eleganter deſcribit his verbis; *Celebre ſpectaculum, inquit, &*

4276 *Olymp.271.V.C.1057.*

CONSTANTIVS Imperator moritur Ebora tannia,25.Iulii:imperii an.15.ætat.56.anno lymp.271.Socrat. Niceph.

CONSTANTINI MAG IMPERIVM.

CONSTANTINVS MAGNVS (ætat.35. tur Auguſtus 25. Iul.

Hic eſt annus 350.à Iuliana emendatione anni: à xandro Magno 660. eius regno 640. eius M 635.à captiuitate Babylonica & deſolato tem monis 910.

Hoc anno Romanum imperium inter c principes diuiſum eſt: quorum vnus Co TINVS Chriſtianis fauit,eoſq; fouit: tres GALERIVS,MAXIMINVS,& MAXE eos perſecuti ſunt.

GALERIVS præter SEVERVM, deſigna ſarem ſororis ſuæ filium MAXIMINVM, mum Chriſtianorum perſecutorem. Co TIVS moriturus ſibi ſurrogauit filium Co TINVM.Romæ verò MAXENTIVS Ma Herculii filius,tumultu militari Auguſtus latus,inuaſit imperium circa 7.Cal.Octob perauit ſexennio, nullum impietatis, int rantiæ,atq; impudentiæ facinus prætern Hic vt populi fauorem obtineret, in ingre perii ſimulauit ſe Chriſtianam religione plecti, ideoq; perſecutionem aduerſus C nos inhibuit. Verũ poſtea alium ſe præſtiti

SOCRATES hiſtoricus ab hoc anno exorditur riam ſuam Eccleſiaſticam,annorum 134.q tenditur in annum Chriſti 439.

4277 PAMPHILVS, Euſebii neceſſarius & amicu iũctiſſimus, martyrii corona donatur anno to perſecutionis.Euſ.

4278 *MAXIMIANVS HERCVLIVS, cùm imperiu*

OROSIVS hæc tempora conſiderans, confert inter ſe Pharaonem & Diocletianum, cæteroſq; Chriſtianorum perſecutores in hunc modum: Furorem Pharaonis aduerſus Iſraelitas fuiſſe & ipſi & Aegyptiorum primogenitis exitio: & Diocletianum eiuſq; collegas non Eccleſiam Chriſti extirpaſſe: ſed ſe, ſuaq; idola Ethnica perdidiſſe, ita vt Chriſtiani, exemplo Iſraelitarum, mirabili modo ſeruati, nunquam ad Idolorum cultum redierint, ſicut nec populus Iſrael ad ſeruitutem Aegyptiacam retractus eſt. Deinde ſicut Aegyptiorum precioſa vaſa Ebræis ſint tradita: ita præcipua Ethnicorum templa in Eccleſias Chriſtianorum ceſſiſſe.

284 LACTANTIVS FIRMIANVS, Præceptor CRISPI Cæſaris, filii Conſtantini floruit: Vir diſertiſſimus, ſed adeò pauper, vt plerunq; etiam rebus neceſſariis indiguerit. Huius Lactantii Præceptor fuit ARNOBIVS Rhetor, qui cum aduerſus Chriſtianos quædam ſcripſiſſet, reſipuit, & ad Chriſtum conuerſus eſt. Euſeb. 314

289 Anno 14. imperii Conſtantini Licinius Imp. pactorum oblitus, perſecutionem in Chriſtianos molitus eſt: quem per literas officii monens Conſtantinus, vt à malitia deſiſteret, non perſuaſit. Cedren. 319

ALEXANDER, qui Arium eiecit, ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ. Euſ. Huius locum appetiuerat ARIVS Presbyter, qui cum cerneret Alexandrum ſibi præferri, impatientia repulſæ & æmulatione inflammatus, hæreſin ſuam ab orco reuocatam propagare cœpit.

94 *LICINIVS à Conſtantino tribus præliis victus imperio ſe abdicauit, & ſalute per vxorem Conſtantiam, Conſtantini ſororem, impetrata, Theſſalonicæ priuatus vixit: & aliquantò poſt circa ſequentis anni initium iuſſu Conſtantini, aduerſus quem res nouas moliebatur, iugulatus eſt. Eutrop. Victor. &c.* 324

 Ex-

quemnam ſibi DEVM ad eam pugnam auxiliatorem deligeret ac inuocaret. In hac deliberatione & cura verſanti, contigit oſtentum admirabile, quod ipſe poſtea, addito iureiurando, aliis recitare conſueuerat. Etenim die quadam poſt meridiem, declinante iam Sole, vidit columnam lucidam crucis ſpecie in cœlo fulgentem, cum hac inſcriptione: IN HOC VINCE. Per ſomnum etiam Chriſtus ei apparens iuſſit, vt crucis ſigno pro vexillo in præliis vteretur. Quòd cum Conſtantinus fieri ita curaſſet, inito cum hoſte conflictu, copias illius aliquot præliis fudit: ipſo etiam Maxentio Romæ apud pontem Miluium in flumine ſubmerſo, præclaram obtinuit victoriam, & Italia omni atq; Africa potitus eſt, anno imperii ſui ſeptimo. Hac victoria in vrbe nunciata, ac p̄ſertim Maxentii capite, quod haſta ſuffixum erat, vt habet Zoſimus, allato & circumgeſtato, tota vrbs lætiſſimis populi vocibus atque clamoribus repleta fuit. Senatores ex vinculis educti & ad Conſtantinum vrbe egreſſi, liberatori ſuo humi ſtrati egerunt gratias, eiuſq; patrocinio tum ſe, tum vrbem commendarunt. Conſtantinus victor vrbem ingrediens mirifico totius populi applauſu exceptus eſt. Atq; vt tam admirandæ victoriæ gloriam, non in ſe, ſed in CHRISTVM autorem referret, trophæi loco erigi in media vrbe iuſſit ſtatuam ſuam, quæ manu dextra crucis CHRISTI ſignum teneret, eiuſq; ſalutarem virtutem omnibus oſtentaret ac promulgaret, addita inſuper hac inſcriptione: *Hoc ſalutari ſigno, vero fortitudinis indicio, ciuitatem iugo ſeruitutis liberaui, & Senatum populumque Romanum in libertatem vindicaui, ac priſtinæ dignitati ſplendoriq; reſtitui.* Senatus etiam arcum ei, qui adhuc viſitur, cum hoc elogio dedicauit: *Imp. Cæſari Fl. Conſtantino S. P. Q. Romanus, quòd inſtinctu diuinitatis, mentis magnitudine,*

ſus ARIVM, negantem æternam Domini noſtri IESV CHRISTI diuinitatem: in qua & SYMBOLVM NICENVM eſt conditum: Paulino & Iuliano Coſſ. anno 20. Conſtantini paulò pòſt ineunte. Nam peracta Synodo celebrata ſunt vicennalia imperii eius: & ſequenti anno Romæ, anno 20. imperii exeunte. Euſ. Socrat. Sozom.

In Cod. lib. 1. tit. 2. extat conſtitutio Conſtantini data 10. Cal. Iun. Niceæ, his Coſſ. Et Niceph. rectè huic Synodo adſcribit Indictionem 13. Huic etiam Synodo in vulgatis codicibus adſcriptus eſt cuiuſdam æræ numerus 363. à quo ſi ſubtrahas 38. proſiliet annus nati Chriſti 325. Nam æram illam in Conciliorum inſcriptionib. vſitatiſſimam, ab anno 38. ante natum Chriſtum (id eſt, ab anno Mundi 5933. incluſiue) incoandam eſſe, multis exemplis alibi docebimus.

Quòd autem Socrates à morte Alexandri anno 636. hanc Synodum conuocatam ſcribit, ſciendum eſt, eum hic ſupputare annos Græcorum, quos orditur cum Euſebio, non ab ipſa morte Alexandri, ſed à 12. anno poſt eius exceſſum. Nobis annus M. 3660. eſt ab Alexandri obitu duodecimus: à quo (incluſo) ſi ordiare ſupputationem, congruēt numeri. Verum nos Græcorum annos ſupputamus, non ab anno mortis Alexandri duodecimo, ſed decimo tertio propè cōpleto: ideo nobis biennium decedit, & pro 636. prodeunt 634.

3659	3661	3932
636	634	363
4285	4295	4295

Interfuerunt huic Synodo multi ex omnib. partibus orbis terrarum viri docti, ſancti, & ſuperiore perſecutione aliqua corporis parte mutilati ac debilitati: inter quos eminebant, EVSTATHIVS Epiſcopus Antiochenus, ALEXANDER Alexan-

nobis omnibus optabile ac deſideratum ante oculos proponebatur, dèdicationum ſcilicet feſtiuitates per vrbes ſingulas, templorum nuper exædificatorum conſecrationes, frequentes Epiſcoporum in vnum conuentus, peregrinorum longè ab exteris regionibus accedentium concurſus, mutua populi in populum beneuolentia, propterea quòd membra corporis Chriſti in vnam quaſi harmoniæ & concentus conſpirationem coibant. Vna erat ſacri ſpiritus virtus & potentia, quæ per vniuerſa Eccleſiæ membra permeauit: Vna omnium mens & ſententia: vna & conſentiens ex omnium ore laus diuinitatis: accurata ſacrorum myſteriorum adminiſtratio: decori Eccleſiæ ritus, Pſalmorum cantu & hymnorum diuinitus nobis traditorum recitationib. celebrati. Cuiuſq; item ætatis genus, cuiuſq; ſexus multitudo, vt maris & fœminæ, totis cogitationis viribus, læta mente, alacri animo per preces & gratiarum actiones, Deum omnium bonorum autorem venerati ſunt. Singuli etiam Eccleſiarum præſides, ſingulas orationes panegyricas habuerunt, & vt cuiq; dicendi vis & facultas ſuppetebat, ſic quiuq; eam celebritatem prædicauit.

Diſtat hæc Eccleſiæ Dei publica lætitia à tempore conditi templi Salomonis, annis 1350. id eſt, 27. Iubilæis: à morte Chriſti 280. id eſt, quater 70. ab exitu Iſraelitarum ex Aegypto 1830.

Eodem anno DIOCLETIANVS *cum à Conſtantino & Licinio minaces accepiſſet literas, & obiurgatus eſſet, quòd Maxentio & Maximino fauiſſet, metuens necem ignominioſam, epoto veneno, mortem ſibi conſciuit, ætat. 68. (alii 73.) cùm poſt imperii abdicationem annis propè nouem priuatus vixiſſet, quod tradit Aurelius Victor. Mortuus eſt igitur vt homo, qui ſe pro Deo coli & adorari patiebatur.* Frequens & peculiaris hic eſt magnorum principum morbus, vt ſe putent eſſe quiddam homine maius, & propemodum pro numinibus ſe gerant, donec humana omnia paſſi, homines ſe eſſe dolendo intelligant.

rem, filium ſuum, ex Mineruina concubina ſuſceptum, interfici iuſsit, inſtigante nouerca Fauſta, Conſtantini coniuge. Victor. Eutrop. Euſeb. Sozom. Cedren.

1296 *Olymp.* 276. *V.C.* 1077. 326

Hic definit Chronologia Euſe. quæ à natali Abrahæ huc vſque continet (noſtra ſupputatione) annos 2347: eſtq; à prima Olympiade hic annus 1100. Apud Euſ. anni CHRISTI paulò aliter quàm à nobis digeſti ſunt. Nam qui nobis eſt 326. CHRISTI, illi eſt 329: id quo errore factum ſit, facilè demõſtrari ex tabulis Euſebianis poteſt, vbi anni nunc omiſſi, nunc tranſpoſiti, aut non rectè inter ſe coaptati ſunt: numeri etiam, librariorum fortè incuria aut inſcitia, ita corrupti ac deprauati, vt annos CHRISTI 310. & 311. tranſilierint: ne de infinitis propè mendis aliis dicamus.

Deinceps D. Hieronymus continuauit Euſebianam Chronologiam, complexus ea appendice annos 52: vſq; ad annum Chriſti 378. qui tamen ipſi eſt 381: idq; ob Euſebianum illum, de quo diximus, errorem.

HELENA Conſtantini mater, diuinis monita viſionibus, crucem Domini noſtri IESV CHRISTI vnà cum clauis ac titulo crucis, Hieroſolymis reperit: ſepulchrum quoq; Domini, quod impii Chriſtianorum odio, ſordium ac pulueris aggerib. oppleuerant atq; obtexerant, Venériſq; templo ibidem extructo profanauerant, repurgari ac inſtaurari curauit. Euſ. lib. 3. de vita Conſtan. & alii. Eccleſia feſtum inuentæ crucis celebrat 3. Maii.

CONSTANTINVS Romãm de Licinio tyranno triũphans iniuit: ibiq; Vicennalia, vt antea Nicomedia, celebrauit. Quæ dum aguntur, nuncius de ſepulchro & cruce CHRISTI inuenta acceſſit, qui & ipſum, & Pontificem Syluestrum, & vniuerſum piorum populum ingenti lætitia extulit. Conſtantinus itaque Hieroſolymis templum ſplendidiſſimum

extrui

Extinctis igitur ſex hoſtib. Chriſtianorum, Diocletiano, Maximiano, Galerio, Maxentio, Maximino & Licinio, SOLVS CONSTANTINVS rerum ſumma potitus (à Iulii Cæſaris Monarchia anno 370.) ad religionem Chriſtianam inſtaurandam, ſtabiliendam & amplificandam, omnem curam, ſtudia ac laborem contulit: ideoque pio Imperatori diuina benedictione id accidit, quod paucis contigiſſe didicimus: nempe, vt tres filios ſuos Cæſares videret, DEO clementiam atq; beneficentiam eius in Chriſtianos hoc modo remunerante. Verum vt Conſtantini labore & cura rebus Chriſtianorum optatiſſima pax allata eſt; ita Satanæ inſidiis & malitia pax illa aurea bello inteſtino inter Chriſtianos orto vel turbata vel commutata eſt, cum in locum perſecutorum externorum hæretici ſuccederent, &, vt veteres locuti ſunt, perſecutionem violentam & cruentam fraudulenta exciperet: atq; adeo ſacroſanctum Eccleſiæ corpus, non ab hoſtibus, ſed à ſuis membris non à Diocletiani ſæuitia, ſed ab Arii rabie, vulnera triſtiſſima acciperet.

Hic deſinunt decem libri Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Euſebii, Chronographi diligentiſſ. & doctiſſimi: qui à natali Chriſti exorſus, narrationes ſuas continuata temporum ſerie huc vſq; deduxit, cóprehendens an. 324. Reliquarum autem Conſtantini rerum expoſitio petatur ex quatuor libris Euſebii, de vita Conſtantini conſcriptis.

INCIPIVNT HISTORIÆ ſcriptorum Eccleſiaſticorum THEODORETI & SOZOMENI: & Hiſtoria Tripartita, quam CASSIODORVS ex tribus autoribus, SOCRATE, THEODORETO, & SOZOMENO contexuiſſe, inque vnum corpus compoſuiſſe dicitur.

SYNODVS NICE- ... 8. 31

4291 Epiſc[illegible]

*Chriſti 527. eſt à condita Conſtantinopoli 197: vnde di-
citur hunc eſſe primum vrbis illius annum. Hinc ad ca-
ptam à Turcis Conſtantinopolim 1122. Eſtq; hic Romæ
condita annus 1082.*

4302 Edicto Conſtantini gentilium templa ſubuerſa ſunt. Hieron. Eſt annus 30. à ſubuerſis templis Chriſtianorum ſub Diocletiano. 332

4305 Martyrion, ſiue templum Hieroſolymis à Conſtantino conditum, conſecratur. Eodem anno Tyri fuit Synodus Epiſcoporũ (alii anno ſequenti ponunt) Socrat. c. 28. 33. Theod. 1. c. 31. Euſ. l. 4. 335

4306 Plurimum variant autorum annotationes de anno interitus Arii: Sed Soctares lib. 1. ca. 37. & 39. non obſcurè indicat, interitum Arii anteceſſiſſe Conſtantini exceſſum vnius anni ſpacio. Sic etiam Sozomenus lib. 2. c. 29. Sed vt vt annum non exactè definiamus, tamen hiſtoriam recitabimus. Cùm Arius Conſtantinopoli in Eccleſiæ communionem recipiendus eſſet, Alexander eius vrbis Epiſcopus, tota nocte in templo proſtratus orauit DEVM, vt Eccleſiam præſenti periculo liberaret, & de Ario blaſphemiarum pœnas repóſceret. Poſtridie ARIVS magna ſuorum caterua in templum deductus, inter eundum corripitur horribilibus ventris torminibus, laxataq; aluo petit latrinam, in qua ſédens vnà cum excrementis effudit ſecur, inteſtina, impuramq; animam, ſortitus fœdum, ſuaq; impietate dignum exitum. 336

Conſtantius Athanaſium Treuiris exulare iuſſit. Socrat. Theod.

4307 CONSTANTINVS MAGNVS Imperator victorioſiſſimus, & in opprimendis tyrannis feliciſſimus, accepto paulo antè ſacro baptiſmate, Nicomediæ inter pias preces expirauit, feſto Pentecoſtes, 22. Maii, ætatis 64 (alii 65.) imperii 31. Sepultus Conſtantinopoli in templo à ſe condito, & B. Apoſtolorum memoriæ conſecrato. Euſe. in vita eius Socrat. &c. 337

Obi-

drinus, MACARIVS Hieroſolymitanus, ... NVTIVS Aegyptius, OSIVS Hiſpanus ... benſis & alii. Hiſtoria Synodi petatur ex E... Socrate & reliquis ſcriptoribus. Harum e... bellarum anguſtia tantam rerum amplit... ac varietatem non capit. Annum ſaltem annotare voluimus: nam & de illo mirè ... ſcriptorum ſententiæ.

INTERVALLA PRIORVM SEX ... nodorum Oecumenicarum.

A Synodo Nicena ad Conſtantinopolitanam, an. 5...
A Conſtantinopolitana ad Epheſinam, 50.
Ab Epheſina ad Chalcedonenſem, 20.
A Chalcedonenſi ad Conſtantinop. ſecundam, 100.
A Conſtantinop. II. ad Conſtantinop. III. 129.

325	381	431	451	5...
56	50	20	100	12...

381	431	451	551	68...

Hoc anno Conſtantinus filium ſuum Conſtantium ... uit Cæſarem, ipſis vicennalib. Nicomediæ celebr...

ALEXANDER, Epiſcopus Alexandriæ Æg... ta exceſſit menſe quinto poſt Nicenam Sy... exacto, vt annotat Theodoretus. Is ſucc... ſibi deſignauit collegam ſuum ATHAN... presbyterum, abſentem. Hic eſt magnus ... thanaſius, egregiis in Eccleſiam DEI mer... riſſimus, cuius SYMBOLVM Eccleſia ... STI hodie magna veneratione amplect... profitetur. Hic Epiſcopatum Eccleſiæ Ale... næ tenuit annis 46. Sed hos conſumpſit i... ria certamina & pericula pro veritate ſuſc... ſeſe Arianis velut murum pro Synodi Ni... fenſione fortiter opponeret. Diſſentiun... nographi de initio annorum 46: de quib... ſulat Lector Socratem & alios.

Hoc vel ſequenti anno Conſtantinus Imp. Criſpu...

ſius & alii Epiſcopi extorres, ſedibus ſuis reſtituū-tur: Ariani damnantur. Socr. 2. Tripartit. &c. Hāc Synodum præcipuè rexit & gubernauit Oſius Epiſcopus Cordubenſis.

Eclipſis Solis conſpecta eſt: quæ ab aliis ad ſeq. annum refertur. Vide Gerhar. Mercatorem.

Circa hoc tempus mortuus eſt Paulus, primus Eremita, centenario maior (alii 113.) Sectari cœperat vitam ſolitariam natus annos 16. Ergo Eremum incoluiſſet annis amplius 89. Huius vitam deſcripſit Hieronymus.

4318 CONSTANTIVS à fratre Conſtante ſubmonitus, Athanaſium & alios exules, quos Sardicenſe decretum abſoluerat, ad ſuas Eccleſias reuocat. 348

AVREL. PRVDENTIVS, Poeta Chriſtianus, naſcitur, vt ipſe ſcribit, Coſ. Salia.

4320 *Olymp. 282.* 350

MAGNENTIVS, Conſtanti Imperatori perfidus & ingratus, arripit imperium: Conſtans Cæſar interficitur: ætat. 30. eſtq; annus Romæ conditæ 1100. Compl.

Hac morte imperium Rom. ad vnum CONSTANTIVM deuolutum eſt, & ARIANIS aperta ianua virus ſuum latè ſpargendi, & ORTHODOXOS adfligandi. Nam cum adulationibus CONSTANTIVM, nimis credulum, ſibi deuinxiſſent, perfecerunt, vt Athanaſius exulans paſſim ad necem quæreretur. Ita poſtquam Chriſtianis princip. diuino beneficio ad ſummum imperium accitis & euectis, res Eccleſiæ in melius verti debuiſſent, & Imp. Ethnici noſtros perſequi deſiiſſent: Satan per ipſos CHRISTIANOS perſecutus eſt CHRISTIANOS, & CONSTANTIVM Imp. peruerſo zelo armatum incitauit, vt ſub nomine pietatis, viris piis perſecutionem moueret. Vide Orol. Eutrop. Socr. Soz. Vict.

4321 *Bellum Conſtantii aduerſus Magnentium oritur: quod antequam Conſtantius ſuſciperet, Gallū Conſobrinū ſuum* 351

(filium

exterui iuſſit: qua de re apud Euſeb. extant Imp
toris literæ ad Macarium eius vrbis Epiſcop
Dum templum hoc ad Caluariam conditur,
lena honeſto filii exemplo atq; imitatione
mota, duo alia fana, filio pecuniam ſubminiſt
te, extruere adorta eſt: vnum in Bethlehem, a
rum in monte oliuarum, vt non ſolum mortis
etiam natiuitatis & aſcenſionis dominicæ
monumentis ad accendendam religionem
ſtribus inſignirentur. *Sigon.*

4297 HELENA Romam reuerſa crucis dominicæ p
tionem & titulum, Baſilicæ in Palatio Seſſori
à ſe conditæ, intulit. Conſtantinus ex tribus
uis vno galeam, altero frenũ equi ornauit. *Sig*

*HELENA cùm audiuiſſet, Criſpum Cæſarem, inſtiga
Fauſta nouerca, occiſum eſſe, obiurgato ob eam rem
Conſtantino, effecit, vt Fauſta balneo ardenti incluſ
mio aſtu necaretur. Victor. Hieron.*

*Circa hunc annum obiit HELENA AVGVSTA, t
mento præſente filio ac nepotibus condito, 20. Iulii: a
80. Euſeb. lib. 3. de vita Conſtan.*

4300 IVBILÆVS MVNDI 86. *Moſis 36. prædic
nis Christi 6.*

Olympias 277. V. C. 1081.

CONSTANTINOPOLIS
CONDITA.

*Antiqua & nobilis vrbs Thraciæ, Byzantium, à Conſt
no inſtauratur, dilatatur, muris cingitur, & ædifici
ornatur.*

Iuuencus Hiſpanus, qui Euangelia heroicis verſ
explicauit, hoc tempore claruit. Hieron.

4301 CONSTANTINOPOLIS, *à conditore
ſtantino denominata, die vndecimo Maii ſolennib. c
moniis dedicata eſt, vt eſſet orientalis imperii ſedes, i
noua Roma dicta. Alii hanc vrbis conſecrationem a
num ſuperiorem, alii ad ſequentem referunt. Nos, p
Hieronym. ſequimur Marcellin. Comitem, cui*

tiam ſub Iuliano deſeruit, dictitans, ſe militaturum Deo. Dehinc Hilario Epiſcopo familiariter vti cœpit. Vitam eius deſcripſit Sulpitius.

CONSTANTIVS *Imp. Romam triumphans ingreditur, & vrbis maieſtatem ac nobilitatem admiratur. Deriſus tamen, cùm triumphales arcus aureo ſuo curru tranſgreſſus, more anſeris ceruicem inclinaret, cùm alioqui ſtatura eſſet puſilla. Hormiſda Regi aſtans, interrogatus: Et quid de Roma ſentiret: id ſibi tantùm placuiſſe aiebat, quòd didiciſſet, ibi quoq; homines mori. Ammia. Hic Conſtantius nunquam expuiſſe ſcribitur. Idem.*

Victorinus Rhetor, & Donatus Grammaticus, D. Hieron. præceptor, Romæ clari habentur.

Hali filius Abenragel Arabs, inſignis Mathematicus naſcitur die 12. Febr. hora 10. ante merid. Eber.

4329 SYNODVS ARIMINENSIS & SELEVCIENSIS congregantur. Legatis Concilii Ariminenſis tradidit Conſtantius FIDEI FORMVLAM verbis fallentibus inuolutam, quæ Catholicam doctrinam, perfidia latente loqueretur. Nam ὁμοούσιος vocabulum tanquam ambiguum, & temere à Patribus vſurpatum, neque ex autoritate ſcripturæ profectum, abolebat, ne vnius cum Patre ſubſtãtiæ Filius crederetur. Eadem formula obtruſa eſt ſacerdotibus Occidentalib. Arimini collectis. & Orientalibus apud Seleuciam. His tam frequentibus Synodis & Antiſynodis nihil actum, niſi vt paucis in fide vera manentibus, alii metu fracti, alii exemplis tracti, cùm autoritatem ex numero ſeu multitudine ſumpſiſſent, FORMVLÆ ARIANÆ ſubſcriberent. Addit Sulpitius, quoſdam cũ conditione ſubſcripſiſſe, affirmantib. Arianis, ſi quid minus plenè præſenti confeſſione editum videretur, noſtri adderent quæ addenda putarent: præbituros ſe, in his quæ eſſent adiecta, conſenſum. Fauorabilis profeſſio pronis omnium animis excepta, nec vltrà noſtri repugnari auſi, iam 359

Obitus eius Cometæ ortu denunciatus eſt. Eutrop.

FILIORVM CONSTANTINI IMPERIVM.

CONSTANTINVS ſucceſſores reliquit tres filios, atque vnum fratris filium Dalmatium, qui tamen non multò pòſt oppreſſus eſt factione militari, & Conſtantio patruele ſuo potius ſinente quàm iubente. CONSTANTINVS imperauit an. 3. CONSTANTIVS 25. incoatis (24. plenis) CONSTANS 13.

4308 ATHANASIVS ab exilio Treuirenſi redit Alexandriam poſt annos 2. menſ. 4. Theod. 33

4309 Per hæc tempora mortuus eſt EVSEBIVS Pamphili, Cæſareæ Paleſtinæ Epiſcopus & Chronographorum Eccleſiaſticorum facilè princeps: cuius indefeſſo ſtudio, incredibili diligentia, & vix ſatis æſtimandis laboribus poſteritati conſecrata eſt bona hiſtoriæ Eccleſiaſticæ pars, qua hodie fruimur. Vide Socrat. 2. Sozom. 3. 33

Ex hoc tempore Conſtantius Imp. in Synodi Nicenę decretis tuendis parũ conſtans, Orthodoxos Epiſcopos in exiliũ pellere & Arianos fouere cœpit.

4310 CONSTANTINVS IVNIOR *bellum fratri Conſtanti inferens, prope Aquileiam occiſus: & Reſpub. ad duos Auguſtos redacta eſt. Eutrop. Hieron.* 34

4311 ATHANASIVS, poſt Synodum Antiochenam, iterum Arianorum artibus exactus, Romam ad Iulium Rom. Pontif. profugit. Ariani enimaduerſus quos de fide diſceptare non poterant, eos ſubornatis accuſatoribus, fictiſque criminibus appetebant, inter quos præcipuè aggreſſi ſunt Athanaſium accerrimum concilii Niceni vindicem. Sulp. Socrat. &c. 34

4313 S. NICOLAVS Myræ in Lycia Epiſcopus, ob beneficentiam in pauperes celebris, floret. 34

4317 SYNODVS SARDICENSIS, par Nicenæ, celebratur, & decreta Nicena confirmantur: Athanaſius

cita occurrit, moritur 3. Nouembris, (Eber. 5. Nouemb.) æt. 45. Socrat. 2. 3. Ammia.

NAZIANZENVS ſcribit hunc Imp. in nouiſſima vitæ hora, tria mala, quæ ſibi acciderint, deploraſſe: Generi (GALLI) cædem: Apoſtatæ (IVLIANI) liberationem; & fidei (NICENÆ) innouationem.

IMPERIVM IVLIANI Apoſtatæ, Conſtantini Magni generis, & ex fratre nepotis. Ruffin. Socr. Ammia. &c.

Hic initio Chriſtianus fuit: ſed ea fide repudiata factus eſt Ethnicus. Vt tamen omnes ad ſui amorem alliceret, Chriſtianæ religioni initio adhærere ſe finxit, à qua iampridem occultè deſciuerat: & vt hæc celarentur, Epiphaniæ feſto, templum Chriſtianorum ingreſſus eſt, ſolenniter numine inuocato. *Ammia.* Huius Iuliani proſopographiã, mores, impietatem, apoſtaſiam, verſutum atque fraudulentum ingenium, ac mirificum in Chriſtianis perſequendis ſtudium & vafriciem, præter Eccleſiaſticos hiſtoricos, latiſſimè deſcribunt Nazianzenus, Cyrillus, & reliqui patres. Hic ſuæ perſecutioni miſcuit perſuaſionem, teſte Nazianzeno, ideoque fuit ſuperiorib. nocentior & perniciosior. & vt idolorum cultus ſuſciperetur, honoribus magis homines prouocare, quàm tormentis cogere ſtuduit, non tam Chriſtianorum corpora occidens, quàm vafertimis technis ex eorum cordibus Chriſtum euellere tentans. Nazianzenus ait, Iulianum dictum fuiſſe Idolianum, quòd idolorum templa à Conſtantino Magno clauſa aperuiſſet, eaque Ethnicis reſtituiſſet. Deditus fuit artibus magicis, ac ethnicis diuinationibus ex victimarum extis, &c. Eccleſias ſpoliauit reditibus, allegans dictum: Beati pauperes, &c.

4332 IVLIANVS legem tulit, ne Chriſtiani Grammati- 363

(filium fratris Conſtantini Magni) Cæſarem fecit.
crat.Sozom.&c.

SYNODVS SIRMIENSIS à Conſtantio coacta te
nit inter ORTHODOXOS & ARIANOS conc
tionem, propoſita certa CONCORDIÆ FOR
LA, in qua vox ὁμοούσιος omiſſa erat. Verum e
re maiores diſſenſiones natæ ſunt, cùm vtra
pars ambiguam fidei formulam pro ſe inter
taretur. Socr. 2. Soz. 4.

4323 *MAGNENTIVS aliquot prœliis à Conſtantio victus,*
lentas ſibi manus infert 15. Auguſti. Socrat. lib. 2.

AMMIANI MARCELLINI monumenta, quæ ſ
ſunt, hinc initium ſumunt, complectentia hiſtoriam
norum 26. vſq; ad Valentis Cæſaris interitum.

4324 *GALLVS Cæſar Conſtantii iuſſu occiſus, cùm an. 4. i*
raſſet. Ammian. Socrat. à morte Pompeii 400.

4325 S. ANTONIVS EREMITA obiit, æt. 105. Hie
& Marian. anno 19. Conſtantii.

S. AVGVSTINVS circa hunc annum natus e
76. annis vixit, & anno Chriſti 430. obiit.

LIBERIVS Roman. Pontifex à Conſtantio i
gatur. Ammia. Theod. Sozom.

HILARIVS Pictauorum Epiſcopus & alii in
lium extruduntur edictis imperatoriis, quò
RIANI certam ſibi de ORTHODOXIS vi
riam pollicerentur, ſi præſtantiſſimi quiq; v
diſputationibus & certaminibus ſubmoue
tur. Cæterum exules omnium piorum ſtudii
pibus ac ſumptibus adiuti, ſubleuati & ſuſter
ſunt. Interim Ariani Synodum Nicenam vi
literæ adiectione corruperant, pro ὁμοούσιον pc
tes ὁμοιούσιον: id eſt, quòd filius non eſſet vi
cum patre ſubſtantiæ, ſed ſimilis ſubſtantiæ. S
pit.

IVLIANVS, Galli frater, à Conſtantio declaratur
ſar, 6. Nouemb. Ammia.

4326 S. MARTINVS Sabarienſis per hæc tempora n
t

xiſſe Iuliano breuis temporis imperium. Nam cum multi rabiem eius Eccleſiis metuendam dicerent, reſpondit: Eſt nubecula citò tranſitura. *Libanius verò Sophiſta, & Iuliani in religione Ethnica præceptor, Ludimagiſtrum quendam Chriſtianum interrogans per ludibrium: Ecquid faceret fabri filius? hoc reſponſum tulit:* Parat Iuliano loculum. *Nec multi dies præteriere, cùm fama de Iuliani morte aduolauit, eiusq; cadauer loculo reconditum ad ſepulturam allatum eſt.*

Hieronymus in Abacuc ca. 3. *Dum adhuc eſſem puer, inquit, & in Grammaticæ ludo exercerer, omnesq; vrbes victimarũ ſanguine pollueréntur, ac ſubitò in ipſo perſecutionis ardore, Iuliani nunciaretur interitus, eleganter vnus de Ethnicis: Quomodo, inquit, Chriſtiani dicunt, Deum ſuum eſſe patientem & ἀνεξίκακον? Nihil iracundius, nihil hoc furore præſentius: Ne modico quidem ſpacio indignationem ſuam differre potuit. Hoc ille ludens dixerit: Cæterum Eccleſia Chriſti cum exultatione cantauit: Diuiſiſti in ſtupore capita potentium.*

Eleganter quoque Nazianzenus: *Iulianum à Perſis vulneratum dicunt, cum inconſideratè excurſiones faceret, & nunc huc, nunc illuc perterritus rueret. Vulnus itaq; accepit tempeſtiuum, totiq; Mundo ſalutare, & cùm ſtolidus ille omnia ſe ex viſceribus cognoſcere putaret, vnum hoc vulnus propriis viſcerib. infligendum ignorauit.*

Hieronymus in Epitaph. Nepotiani: *Iulianus proditor animæ ſuæ, & Chriſtiani exercitus iugulator, Chriſtum ſenſit in Media, quem primum in Gallia denegarat: dumque Romanos propagare vult fines, perdidit propagatos.*

Hieronymus, Theodoretus *& alii aſſerunt, Iulianum in Perſas euntem, Galilæorum (ita Chriſtianos adpellabat) ſanguinem diis ſuis vouiſſe, ſi victor rediret. Oraculorum enim mendacib. reſponſis deceptus, ſomniabat victoriam, poſt quam Galilæos adoriri cogitabat. Verum, vt Oroſius loquitur, Deus impia conſilia impii morte diſſoluit.*

SOCRATES & THEODORETVS meminerunt

quoquo modo finem perturbatis rebus imp
re cupientes. Ita neutra pars viciſſe ſe penitu
victam putare poterat : quia fides ipſa pro
nis, adiectæ vero profeſſiones pro noſtris e
&c. Sulpit.

4330 HILARIVS vbi animaduertit, Occidentalil
ceptis, Orientales per ſcelus vinci, libros a
ſuis Arianos à ſe ſcriptos tradidit Conſtantio
eum ad Pictauos redire iuſſit. Quàm miſer
verò fuerit hoc tempore Eccleſiæ facies, re
que omnium perturbatio, ex his Hilarii v
diſci poteſt: *Poſt Nicenam Synodum, inquit, nibil*
quàm fidem ſcribimus: dum in verbis pugna eſt: d
nouitatibus quæſtio eſt: dum de ambiguis, dum de a
bus querela eſt: dum de ſtudiis certamen eſt: dum i
ſenſu difficultas eſt: dumq; alter alteri anathema eſ
pit, propè iam nemo eſt CHRISTI. *Proximi ann*
quid immutationis habet? Primum decretum H
ſion decernit taceri: ſequens rurſus Homouſion de
& prædicat: Tertium Vſiam ſimpliciter à patribu
ſumptam, per indulgentiam excuſat: Quartum n
cuſat ſed condemnat. Tandem eò proceſſum eſt: ve
penes nos, neq; penes quenquam ante nos, ſanctum e
aliquid atq; inuiolabile perſeueret. Annuas atq;
ſtruas de DEO *fides decernimus, decretis pœnit*
pœnitentes defendimus, defenſos anathemizamus,
noſtris aliena, aut in alienis noſtra damnamus, &
dentes inuicem, iam abſumpti ſumus. Hilarius.

Eudoxius homo impius Conſtantinopolitana
ſilicam S. Sophiæ conſecrauit, 25. Febr. Socr.

Horrenda Eclipſis Solis conſpecta calculo Aſtronomico
in annum Nati *Chriſti* 360. *d.* 4. *Mart. an. V. C.* 11
62 à Ian. (VVittich.) Ammia. 20.

GRATIANVS Imp. naſcitur. Hieron.

De huius anni Paſchate vide Ambroſ. lib. 10. E
83.

4331 CONSTANTIVS *Imp. dum Iuliano cum infeſto*

tantum imperalibus bonis, fœtore prunarum ſuffocatus interiit, oſtendens omnibus quid ſit humana potentia.

His deſinit EVTROPII *Chronicon, quod continet (vt nos ſupputamus) res annorum à Roma condita* 1115: *ſecundum Varronem* 1116: *ſecundum Eutropium* 1119. *Finitur etiam hoc loco Chronicon* SEXTI RVFFI *viri Conſularis inſcriptum Valentiniano Imp.*

VALENTINIANI IMPERIVM. Ammia. Victor. &c. Noluit inſignia imperii ſuſcipere 24. Febr. quòd tum annus biſſextilis eſſet, & imperatoris electio in diem intercalarem ac infauſtum incideret. Die itaq; 25. Febr. adiit imperium. Vnde prudenter colligit Onuphrius, item Marcellinus, hunc eſſe 408. (compl. Witich) à quarto Cõſulatu Iulii Cæſ. ex quo biſſexti anni intercalatio computanda eſt. Euidentiſſimum ſanè teſtimonium, de annorum, indictionum & Conſulum huc vſque perducta, rectèque digeſta deſcriptione.

VALENS à fratre Valentiniano Imp. in imperii cõſortium adſumitur, Cal. April.

VALENTINIANVS Occidenti præfuit: VALENS Orienti. Ille Orthodoxorum fautor ac protector fuit; Hic verò Arianorum. Ideo de Valente ſic loquitur Nazianzenus: *Inſurrexit repentè nebula grandine plena, & pernicies calamitoſa, quæ omnem Eccleſiam contriuit & diſcerpſit. Chriſti cultor, pariter & Chriſti oſor: qui poſt perſecutionem perſecutor fuit, & poſt Apoſtatam non quidem apoſtata, ſed nil melior Chriſtianis. Chriſti nomen præ ſe ferens, Chriſtum mentiebatur.*

Theodoretus lib. 3. de Valentiniano in hunc modum: *Cùm Iulianus in fanum Fortunæ, inquit, choreas ducens ingrederetur, & æditui vtrinq; ad ianuas conſiſterent, vt intrountes aqua luſtrali expiarent: Valentinianus tribunus imperatorem præcedens, vbi videt aquæ*

cam, aliaſque artes liberales vel docerent vel diſcerent. Nam noſtris ipſorum, inquit, pennis percellimur, vt eſt in prouerbio: ſiquidem noſtrorum ſcriptorum præſidiis muniti, bellum contra nos ſuſcipiunt. Chriſtianos etiam aula ſua, militiaq; expulit, inter quos fuerunt Iouinianus, Valentinianus, & Valens, qui poſt ipſum imperarunt. Theodoret.

Hoc tempore Epiſcopi multi, à Conſtantio pulſi, è latebris prorepſerunt, & Eccleſias ſuas recuperarunt.

4333 IVLIANVS odio Chriſtianorum permiſit Iudæis templi Salomonis reædificationem, quam cum illi magno animorum ardore aggrederentur, horrendi flammarum globi è fundamentis erumpentes, exuſtis aliquoties operantibus, locum illum fecere inacceſſum. Acciderunt & alia prodigia, quibus Iudæi ab opere cœpto ſunt repulſi atque deterriti. Ammia. 23. Socr. 3. Theod. &c. 31

Eſtque hic annus à condito templo Salomonis 1400. eiuſdem deſolatione 968. à deletis Hieroſolymis ſub Tito 292. à morte Chriſti 330.

IVLIANVS ingenti apparatu bellum Perſis intulit, cui expeditioni interfuerunt duo hiſtorici ſcriptores, Eutropius & Ammianus Marcellinus, quod ipſi ſcribunt. Cumque Iulianus aliquantò incautius prælio ſe inſeruiſſet, quidam eques haſta brachium eius transfixit, & coſtas perfodit, vt haſta in imis iecinoris fibris hæreret: quam dum auellere dextra manu conaretur, acuto vtrinque ferro digitorum neruos ſenſit exciſos. In caſtra itaque delatus 6. Cal. Iulii, ann. ætat. 32. imperii 1. menſ. 8. interiit, & Eccleſiam vexatam atque gementem maximo metu liberauit. Moriturus fertur manum ſanguine impleuiſſe, illumque in aerem proieciſſe, & Chriſtum, debellatorem ſuum, rabioſè allatraſſe hoc ſcommate: Viciſti Galilæe. *Ita ſimul & victoriam confeſſus eſt, & blaſphemiam euomuit. Theodoret. lib. 3. Idem ſcribit, Athanaſium prædixiſſe*

Eremo eductum collocarunt in littore: Qui cum tria crucis ſigna pinxiſſet in ſabulo, manuſq; contrà tenderet, mare in magnam altitudinem intumeſcens ante eum ſtetit, ac diu fremens & quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum eſt. Hæc Hieronymus in vita Hilarionis. Vide Ammianum 26. Socr. 4.

4336 DAMASVS, vir doctus & D. Hieronymi amantiſſimus. Romanum Pontificatum adiit: quem vt obtineret, cruentis gladiis cum Vrſicino, homine ſeditioſo, decertare coactus eſt. Ammia. 27. 366

B. HILARIVS Epiſcopus Pictauienſis, moritur in patria anno ſexto reditus ſui. Sulp. alii ad ſeq.

4337 GRATIANVS Valentiniani filius, creatur Auguſtus die 20. Aug. 367

4339 Circa hunc annum S. AMBROSIVS factus eſt Epiſcopus Mediolanenſis, qui cum Liguriam eo tempore gubernaret, & ad ſedandum tumultum, ob Epiſcopi electionem ortum, ad templum accurriſſet, de concordia ita diſſeruit, vt communibus omniũ ſuffragiis nemo alius quàm ipſe Ambroſius, Catechumenus adhuc, nec dum baptizatus, multum ſanè reluctans, ad Epiſcopi functionem vocaretur. Quam electionem Valentinianus Imp. adprobans, lætari ſe dixit, tantam eſſe in præſide corporumq; cuſtode pietatem, vt DEVS cenſuerit animas ei commendandas eſſe. Hoc itaq; modo Ambroſius à faſcibus ad pedum Epiſcopale peruenit. Probus præfectus prætorio cum Ambroſium in Liguriam mitteret, dixit: *Vade ac age, non vt iudex, ſed vt Epiſcopus.* Quo Apophtegmate non ſolum Ambroſium monuit, quanta religione Magiſtratus ei gerendus eſſet, verum etiam de futuro eius Epiſcopatu vatidicam vocẽ edidit. Alii referunt hunc euentum ad annos alios: 372. 374. &c. 369

4340 VALENS *cùm neſaria quorundam vaticinio cognouiſſet, eum ſibi ſucceſſurum, cuius nomen ab his literis inciperet,* 370

THEOD. omnes Theodoſios, Theodoros, Theodotoſque quos ad imperium idoneos duxit, è medio tolli curauit. Victor. & alii.

Prima irruptio Saxonum in Romanos limites. Ammian. 28.

4341 ATHANASIVS Epiſcopus moritur ſui Epiſcopatus an 46 (die 2. Maii. Eber.) Soc. Sozo. 371

Hoc ferme tempore B. MARTINVS Epiſcopatum Turonenſem ſuſcepit, cui præfuit an. 26. Sulpit.

4345 VALENTINIANVS Imp. apoplexia extinctus 17. Nouemb. ætat. 55. imperii an. 12. minus 100. diebus. Socr. Ammia. 375

VALENTINIANVS Iunior appellatur Auguſtus. Onuphr.

Ex hoc tempore Ariani Orthodoxos crudeliter perſecuti ſunt, Valentis tyrannide adiuti & armati.

4348 *Olymp. 289.* 378

Lachrymabile bellum in Thracia geſtum, in quo Romanæ legiones à Gothis vſque ad internecionem cæſæ ſunt. Ipſe VALENS Imp. cum ſagitta ſaucius fugeret, & ob dolorem ſæpe equo delaberetur, ad cuiuſdam villulæ caſam deportatus eſt, vbi ab inſequentibus barbaris deprehenſus, incenſa domo, igne conſumptus eſt. 9. Auguſti, cum annis 15. non plenis imperaſſet. Hieronym. Oroſ. Ammia.

Diſtat hæc Romannorum clades à pugna Cannenſi 592. à clade Claudina 697.

Orioſius refert, Gothos petiiſſe, vt mitterentur ipſis Epiſcopi, à quibus Chriſtianæ religionis doctrinam diſcerent: & Valentem eis miſiſſe Doctores Arianos: atque ita Gothos prima ſuæ fidei rudimenta ab Arianis accepta in poſterum retinuiſſe. Iuſto itaque DEI *iudicio Valens à Gothis crematus eſt, quorum ille animis peſtiferum erroris virus infuderat.*

AMMIANVS MARCELLINVS hiſtoriam ſuam in morte Valentis terminat.

Deſinit

Deſinit etiam Appendix D. Hieronymi, quæ Euſebii Chronicon continuauit.

Extincto VALENTE *imperium in duos Auguſtos recidit:* GRATIANVM *&* VALENTINIANVM *iuniorem. Gratianus ab Arianorũ dogmate alieniſſimus fuit. Ideo Epiſcopos Orthodoxos, à Valente relegatos, exilio exemit.*

4349 THEODOSII MAGNI IMPERIVM. 379

THEODOSIVS MAGNVS declaratur Auguſtus, & Orienti præficitur 16. Ian. æt. 33. Socr. 5. Fuit Imperator optimus: bello & pace præſtantiſſimus: Eccleſiæ inſtaurandæ & Reipub. reparandæ natus: Orthodoxæ doctrinæ amantiſſimus, atque ſummis quibusq; principibus comparandus. *Diſtat eius imperium à morte Alexandri Magni* 700. *ab Imperio Auguſti Cæſaris* 420. *à regno Nebucadnezaris Magni* 2002. *à natali Abrahæ* 2400. *à Tribunicia poteſtate Auguſti* 400. *à Roma condita* 1130.

Ab hoc anno incipiunt hi Chronographi: PROSPER, MARCELLINVS COMES & SIGEBERTVS GEMBLACENSIS. Proſper complexus eſt annos 67. deſinit anno CHRISTI 44. Marcellinus Comes annos 188. vſque ad annum N.C. 566. vt nunc habet Chronicon eius ab Onuphrio editum. Sigebertus peruenit ad annum Chriſti 1112. Proſper autem & Sigebertus Euſebianum errorem in Chriſti annis ſequentes, eum faciunt N C. 381. qui nobis eſt 379.

Hoc anno Coſ. fuit Auſonius Poeta, Gratiani præceptor, cuius poemata extant. Hunc gratitudinis ergo Gratianus ad iſtum dignitatis gradum euexit.

4350 IVBILÆVS MVNDI 87. *Moſis* 37. *prædicationis Chriſti* 7. 380

THEODOSIVS cum Theſſalonicæ morbo grauiſſimo conflictus eſſet, baptiſmo initiatus eſt ab Acholio Epiſcopo Theſſalonicẽſi orthodoxo. *Eodem*

tem

Theodoti Martyris, quem Iulianus comprǣl
di, & loris lacerari, lateraque teſtis acutis per
iuſſerat: quos cruciatus cum ille egregia fort
dine pertuliſſet ac ſuperaſſet, dimiſſum eſſe Iu
ni mandato. Rufinus verò hiſtoricus memora
cum hoc Theodoro, longo tempore poſt co
cutum eſſe & rogaſſe: An non cum verberi
tormentiſque adflictaretur, maximum ſenſ
dolorem? illum reſpondiſſe: Se initio aliquan
doloris ſenſiſſe: at poſtea ei aſtitiſſe adoleſcen
lum, qui linteo molli & frigido faciem ſud
manantem continenter tergeret, & bono an
eſſe iuberet. Et cum carnifices ab eo crucia
ceſſarent, ſe non voluptatem ſed afflictionem
eo ſenſiſſe, quòd is qui eius leuaſſet cruciatum
nà diſceſſerat.

Hic Iulianus eſt vltimus Imperatorum Ethnicorum. C
poſt ipſum Imperatores fuerunt Chriſtiani. Dein
igitur de Chriſtianorum rebus hiſtorias, vt
domeſticas & notiores, abrumpemus aut c
trahemus, ſolas ferè Imperatorum nomencla
ras, vt initiò propoſueramus, recenſentes.

IOVINIANI IMPERIVM.

Hic cum die 27. Iulii à militibus ad imperium ca
ſcendum raperetur, exclamauit: ſe Chriſtian
eſſe, nec velle imperare exercitui idola colen
Chriſtum repudianti. Ibi illi magno clamore
firmarunt: Se quoque Chriſtianos eſſe, & Ch
nomen venerari. Socr. Soz. Theod.

Hic Imperator verè Catholicus & Orthodoxus
thanaſium & alios Epiſcopos, antea proſcrip
& relegatos, in ſedes ſuas reduxit.

4334 IOVINIANVS moritur 17. Febr. ætatis 33. imp
menſ. 7. d. 22. *Creditur exanimatus odore cubicul*
centi calce illiti, cum in graui frigore prunas nim
multas adoleri iuſſiſſet. Eutrop. Oroſ.

Hieronym. in Epitaph. Nepotiani: *Iouinianus gu*

MAXIMVS militum ſeditione in Britannia, inuitus prope modum, Imperator creatur. Oroſ.

GRATIANVS Imp. Maximi tyranni dolis circumuentus apud Lugdunum, interficitur 8. Cal. Septemb. an. æt. 24. imperii 16. Marcellin.

S. AMBROSIVS Epiſcopus, dum templum Mediolanenſe Arianis tradere recuſat, periculis obiicitur, Iuſtina Valentiniani iunioris matre, & Ariana labe infecta, exitium ei moliente. Qua de re lege Ambroſ. lib. 5. Epiſt. 33. & 34.

SYMMACHVS Romanæ vrbis præfectus, à Valentiniano petit Ethnica ſacra reſtitui. Hunc Symmachum refutauit D. Ambroſius, & Poeta Prudentius duobus libris carminum, quos ſtudioſi legant.

Hic eſt annus ab exitu ex Aegypto 1900. à tranſmigratione Iechoniæ 1000.

4354 HONORIVS Imp. Theodoſii filius, naſcitur 9. Sept. matre Placilla. 384

4355 D. AVGVSTINVS Mediolani fuit profeſſor Rhetorices, & D. Ambroſium docentē audire cœpit. 385

Calendis Ianuarii orationem habuit in laudem Coſ. Bautonis. Aug. tom. 7. lib. 3. cap. 25. contra literas Petiliani.

THEOPHILVS Epiſcopus Alexandrinus, qui centum annorum paſchales circulos edidit, floret.

MAXIMVS Imp. Treuiros victor ingreditur.

4356 B. MARTINVS Treuiris excipitur conuiuio regio à Maximo Imp. præſente Conſule Euodio. 386

Priſcillianus ſupplicio adficitur. Sulp.

4358 *MAXIMVS tyrannus à Theodoſio victus 27. Auguſti, & prope Aquileiam à militibus capite truncatus. Socrat. Marcell.* 388

De huc bello ita Oroſius: *Theodoſius iuſtis neceſſariiſq; de cauſis ad bellum ciuile permotus, cum è duobus Auguſtis fratribus & vltionem Gratiani interfecti ſanguis exigeret, & reſtitutionem Valentiniani miſeria oraret, poſuit in Deo ſpem ſuam, ſeq; aduerſus Maximum tyran-*

guttam ſuæ lanæ aſperſam pugno cædit æditunm, ſe-
de non expiatum, ſed turpi labe pollutum ait. Qu-
ctum Iulianus conſpicatus, Valentinianum ad Caſt-
in ſolitudine ſitum relegauit, ibiq; vitam degere i-
At Valentinianus anno & paucis menſ. interiectis, -
rium tanquam mercedem ſuæ pietatis & confeſſion-
tinuit, & vt Oroſii verbis vtamur, qui pro Chriſti n-
ne amiſerat tribunatum, retribuente Chriſto loco -
cutoris ſui accepit imperium.

Eſt annus à fine captiuitatis Babylonicæ & à -
narchia Cyri 900.

4335 Hoc tempore in Eccleſia Dei fulſerunt clari-
lumina, præter Athanaſium & Hilarium, BA-
SIVS MAGNVS Cæſareæ Cappadociæ pa-
ſuæ Epiſcopus: cuius vitam deſcripſit Nazia-
nus: GREGORIVS NYSSENVS, Baſilii M-
frater: GREGORIVS NAZIANZENV-
Hieronymi in ſacris literis præceptor: EPIP-
NIVS Cypri Salaminæ Epiſcopus: DIDYM-
ALEXANDRINVS: & APOLLINARIS -
RVS, qui cum Iulianus Apoſtata Chriſtianis -
ralium artium ſcholas clauderet, veterem Eb-
rum hiſtoriam vſque ad regnum Saulis carm-
heroico conſcripſit: & argumentis è ſacris li-
depromptis, ſacra poemata, Comœdias & -
gœdias ad Poetarum imitationem compon-
res maximè ſalutares animis teneræ iuuen-
inſtillauit, miſcens vtile dulci, vt ille ait. Fieri -
teſt, vt quorundam Martyrum hiſtorias ſpec-
Emblematis ac figuris (quod & Aurelius Pru-
tius fecit) exornarit, iiſq; geſtum quodamm-
addiderit, vt ad diſcentium captum atq; vſu-
ſent accommodatiores. Vide Socr. 3. Soz. 5.

Hoc anno 21. die Iulii, cùm horrendus tremor terram -
cuteret, ita vt mare terminos ſuos egrediens omnia -
nia obruiturum videretur, Epidaurii metuentes o-
ſui ſubuerſionem, ſenem Hilarionem, virum ſanctu-

E

ſontibus trucidari :, itaque ad ſeptem millia hominum perierant. Totam hiſtoriam fuſe deſcribit Theodoretus lib.5.& Tripar.9.Auguſtin. Ciuit,lib.5.cap.26.

AMBROSIVS Theodoſium ad pœnitentiam cohortatus eſt per Epiſtolam, quæ extat lib. 5. Epiſt. 28.

Verba Ambroſii, quibus Theodoſium ab ingreſſu templi reiecit, nonnulla ex Theodoreto recitabimus: *Quibus oculis, inquit, intuebere templum illius, qui eſt omnium Dominus? quibus pedibus ſanctum illud ſolum calcabis? Qui, quæſo, manus iniuſta cæde & ſanguine reſperſas extendere audes, & eiſdem ſacroſanctum corpus Domini accipere? Aut quomodo venerandum eius ſanguinem ori admouebis, qui furore iræ iubente, tantum ſanguinis tam inique effudiſti? Recede igitur, & ne conare nouo ſcelere ſcelus ante editum augere: Sed capeſſe vinculum, quo vt ligeris, Dominus omnium cœlitùs ſententiam dat. Quod quidem vinculum vim habet, & morbum animi depellendi, & te ad ſanitatem reſtituendi. Huic orationi obſecutus Imperator (nam diuinis educatus eloquiis, accurate norat tum quæ eſſent officia Sacerdotum, tum quæ regum propria) cum gemitu & lachrymis ad palatium ſuum reuertitur.*

4361 THEODOSIVS elapſis ab excommunicatione octo menſibus, ipſo feſto natalis Chriſti, hoc anno ineunte, ab Ambroſio abſolutus, & in Eccleſiam receptus eſt. Eodem ſubmonente Imperator conſcripſit legem, qua cognitiones cauſarum de cæde, & pœnæ capitales, ab Imperatore iniunctæ, in diem triceſimum differri iubentur. 391

Hoc ferme anno B. AVGVSTINVS factus eſt Præsbyter in Eccleſia Hipponenſi, cui præfuit an.40.ætatis circiter 37. dependet hæc conſignatio ex anno obitus. Eſt à nato Dauide annus 1500.

VALENTI-

THEOD. omnes Theodoſios, Theodoros, Theodotoſque quos ad imperium idoneos duxit, è medio tolli curauit. Victor. & alii.

Prima irruptio Saxonum in Romanos limites. Ammian. 28.

4341 Athanasivs Epiſcopus moritur ſui Epiſcopatus an 46 (die 2. Maii. Eber.) Soc. Sozo. 3

Hoc ferme tempore B. Martinvs Epiſcopatum Turonenſem ſuſcepit, cui præfuit an. 26. Sulpit.

4345 Valentinianvs Imp. apoplexia extinctus 17. Nouemb. ætat. 55. imperii an. 12. minus 100. diebus. Socr. Ammia. 3

Valentinianvs Iunior appellatur Auguſtus. Onuphr.

Ex hoc tempore Ariani Orthodoxos crudeliter perſecuti ſunt, Valentis tyrannide adiuti & armati.

4348 *Olymp. 289.* 3

Lacbrymabile bellum in Thracia geſtum, in quo Romana legiones à Gothis vſque ad internecionem caſa ſunt. Ipſe VALENS Imp. cum ſagitta ſaucius fugeret, & ob dolorem ſape equo delaberetur, ad cuiuſdam villula caſam deportatus eſt, vbi ab inſequentibus barbaris deprehenſus, incenſa domo, igne conſumptus eſt. 9. Auguſti, cum annis 15. non plenis imperaſſet. Hieronym. Oroſ. Ammia.

Diſtat hac Romannorum clades à pugna Cannenſi 592. à clade Claudina 697.

Orioſius refert, Gothos petiiſſe, vt mitterentur ipſis Epiſcopi, à quibus Chriſtiana religionis doctrinam diſcerent: & Valentem eis miſiſſe Doctores Arianos: atque ita Gothos prima ſua fidei rudimenta ab Arianis accepta in poſterum retinuiſſe. Iuſto itaque D e i *iudicio Valens à Gothis crematus eſt, quorum ille animis peſtiferum erroris virus infuderat.*

AMMIANVS MARCELLINVS hiſtoriam ſuam in morte Valentis terminat,

Definit

4364 **VENTI PRO THEODOSIO PVGNANT.** 394

EVGENIVS atq; ARBOGASTES, inquit Oroſius, collectis Gallorum Francorumq; viribus, & Idolis à ſe cultis nixi, inſtructas acies campis expedierant, & arcta Alpium latera atque tranſitus, præmiſsis callidè inſidiis occuparant, vt etiamſi numero ac viribus impares forent, ſola tamen belli diſpoſitione vincerent. At verò Theodoſius in ſummis Alpibus conſtitutus, expers cibi ac ſomni, Chriſtum ſolus ſolum qui omnia poſſet, corpore humi fuſus, mente cælo fixus orabat. Dehinc poſtquam inſomnem noctem precum continuatione tranſegit, & teſtes propemodum lacunas lacrymarum reliquit, arma corripuit, ac ſigno crucis ſignum prælio dedit, ſeq; in bellum, etiamſi nemo ſequeretur, victor futurus immiſit. Vbi verò ad contigua immiſcendæ pugnæ ſpacia peruentum eſt, continuò magnus ille & ineffabilis turbo ventorum in ora hoſtium irruit. Ferebantur per aerem ſpicula miſſa noſtrorum, atq; vltra menſuram humani iactus, in aere portata nuſquam propemodum cadere ſinebantur, priuſquam impingerent, & hoſtium ora pectoraq; verberarent: tela etiam quæ ipſi hoſtes extorſerant, ventis excepta, ac retrorſum coacta, ipſos infeliciter configebant. EVGENIVS captus atque interfectus eſt: ARBOGASTES ſua ſe manu peremit.

De hoc bello Auguſtinus lib. 5. Ciuit. cap. 26. *THEODOSIVS contra robuſtiſsimum Eugenii exercitum, inquit, magis orando quàm feriendo pugnauit: Vt nobis retulerunt milites qui adfuerunt, extorta ſibi eſſe de manibus quæcunq; iaculabantur, cùm à Theodoſii partibus in aduerſarios vehemens ventus iret, & non ſolum quæcunq; in eos iaciebantur concitatiſsimè raperet, verùm etiam ipſorum tela in eorum corpora retorqueret. Vnde & Poeta Claudianus, quamuis à Chriſti nomine alienus, in eius tamen laudibus dixit:*

O nimium dilecte DEO, cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad claſſica venti.

tempore edidit pium & ſalutare edictum: Qui nam ſint cenſendi Catholici, & qui heretici. Edictum hoc in Codi[ce] recitatur, & ſic incipit: Cunctos populos, quos Clementiæ noſtræ regit imperium; &c. *Data 3. Calen. Mart. Theſſalon. Gratiano V. Theod. Aug. Coſſ.*

Eodem anno Ariani cum 40. annis Oratoria obtinuiſſent, vrbe Cōſtantinopoli ſunt egreſſi die 26. Nouemb. Viciſſim verò Homouſiani ingreſſi, Eccleſias receperunt. Socr. Marcellin. Soz. 7.

Vides itaq; Lector, quantis euentibus inſignis ſit hic Iubilæus Mundi: videlicet, Theodoſii baptiſmo, *eiuſdem* Cōſulatu primo, *& Eccleſiæ* D E I triumpho de hæreticis victis *omnium clariſſimo.*

De Acholio Epiſcopo Theſſalonicenſi, qui Theodoſium baptizauit, vide Ambroſium li. 7. Epiſt. 59.

4351 SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA, Oecumenica Secunda, à Theodoſio indicta, celebratur à 150. Epiſcopis, contra Macedonianos πνευματομάχους, id eſt, negantes Spiritum ſanctum eſſe DEVM. 31

SYMBOLVM quoq; NICENVM repetitum, confirmatum, & verborum quorundam adiectione declaratum ac illuſtratum eſt. Socr. 5.

Hic eſt annus à condita Conſtantinopoli 50. Et à condito templo ſecundo Hieroſolym. 900.

BASILIVS Magnus circa hunc annū mortuus eſt.

ATHANARICVS Gothorum rex, cum quo Theodoſius fœdus pepigerat, menſe Ianuario Conſtantinopolim venit, eodemq; menſe morbo periit.

4352 *Gothi rege ſuo defuncto, aſpicientes & admirantes virtutem, benignitatemq; Theodoſii, Romano ſeſe imperio dediderunt. Marcel. Oroſ.* 3

Concilium Romæ à Damaſo habitum, cui interfuerunt, Paulinus Antiochiæ Epiſcopus, Epiphanius Salaminæ Epiſcopus, & D. Hieronymus. Sigon.

4353 ARCADIVS à patre Theodoſio creatur Auguſtus, & in imperii conſortium adſciſcitur 16. Ian. Conſtantinopoli. Socr. 3

nium ſuperuixiſſet Theod. Paulin. Marcel.

AMBROSIVS moriturus ad circumſtantes ſacerdotes dixit: Non ſic vixi, vt me pudeat inter vos viuere: ne mori timeo, quia bonum habemus Dominum. Id nos aliquando in verſus deflexímus:

Tu deguste DEI, vita nos neuè pudere
Neuè etiam mortis pœnituiſſe queat.

IOANNES CHRYSOSTOMVS patria Antiochenus, ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 26. Febr. Socr. 6. Niceph. 13.

GILDO *à Maſceſcele prælio victus interiit. Hoc eſt illud bellum Gildonicum à Claudiano deſcriptum. Eſt & quartus Honorii Conſulatus, de quo idem.*

Hoc anno HONORIVS *nuptias celebrauit cum Maria Stiliconis filia, de qua vide duo Epithalamia à Claudiano ſcripta.*

4369 *In vrbe Carthagine* GAVDENTIVS *&* IOVIVS *Comites Honorii Imp. 14. Calend. April. falſorum Deorum templa euerterunt, & ſimulacra fregerunt. Auguſtin. Ciuit. 18. cap. vlt.* 399

Hoc anno Coſ. fuit Eutropius Eunuchus, in quem Claudian. duos libros ſcripſit. Huc pertinet eiuſdem panegyris in Manlii Theodori Conſulatum.

4370 *Hoc anno Coſ. fuit Stilico, in cuius laudem Claudianus ſcripſit 3. panegyres, quas ſtudioſi legant propter horum temporum hiſtoriam.* 400

Huculq; Chronicon ſuum perduxit SVLPITIVS SEVERVS Epiſcopus Biuricenſis, qui quantus vir fuerit, ſcripta loquuntur. Familiarem habuit Paulinum Epiſcopum Nolanum, de cuius vita vide Victoris Giſelini viri doctiſſimi atq; diligentiſſimi librum.

De Sulpitio refert Gennadius, eum à Pelagianis deceptum, & culpam agnoſcentem ſilentium vſque ad mortem tenuiſſe.

4371 THEODOSIVS IVNIOR, Arcadii Imp. & Eudoxiæ filius naſcitur 10. April. Socr. 6. 401

rannum ſola fide maior (nam lõge minor erat vniuerſa apparatus bellici cõparatione) præripuit. Andragathius Maximi Comes ſummam belli adminiſtrabat: qui cum omnes alpium ac fluminum aditus communiſſet, ineffabili iudicio Dei, nauali expeditione, dum incautum hoſtem præuenire & obruere parat, ſponte eadem clauſtra, quæ obſtruxerat, deſeruit. Ita Theodoſius nemine ſentiente, vt non dicam, repugnante, vacuatas tranſmiſit alpes, atq; Aquileiam improuiſus adueniens, hoſtem illum magnum, Maximum trucem, & ab immaniſſimis quoque Germanorum gentibus tributa ac ſtipendia ſolo terrore nominis exigentem, ſine dolo & controuerſia clauſit, cepit & occidit. Andragathius Comes, cognita Maximi nece, præcipitem ſeſe è naui in vndas dedit ac ſuffocatus eſt. Formidoloſiſſimum itaq; bellum ſine ſanguine vſque ad victoriam, duorum morte confectum eſt.

Circa huncannum S. AUGUSTINUS Mediolani baptizatus eſt ab Ambroſio Epiſcopo die Paſchatis. Eodem anno obiit MONICA mater eius æt. 56 Auguſtin. ſcribit (lib. 3. c. 25. contra literas Petiliani) ſe poſt Maximi Tyranni mortem Africam repetiuiſſe. Alii Baptiſmũ eius in 386: alii in 389. conferunt Sigonius in 384. Nos indefinite poſuimus. Sermo Ambroſii eo die habitus, eſt inter eius ſermones vltimus.

4359 *THEODOSIUS, adiuncto ſibi filio Honorio, & Valentiniano Iuniore, Romæ de Maximo victo triumphat.* 38

GREGORIUS NAZIANZENUS moritur. Hieron. in Catalog.

4360 AMBROSIUS Epiſcopus, Theodoſiũ Imp. die Paſchatis templo Mediolanenſi excluſit: nec prius ad ſacram ſynaxin eum admiſit, quam veræ ac ſeriæ pœnitentiæ publica ſigna oſtenderet. Nam cum Theſſalonicæ per ſeditionem quidam interfecti eſſent, Imperator nimium excandeſcens, iuſſerat promiſcuam turbam, inſontes pariter cũ ſontibus 39

373 HONORIVS *Imp. Romæ de victis Gothis triumphat Stilicone cum Alaricho pacem conſtituit. Sigon.* 403

374 IOHANNES CHRYSOSTOMVS Arcadii iuſſu dato iterum in exilium abducitur, cum in Eudoxiam Auguſtam linguam exacuens pro concione quędam dixiſſet liberius. Hoc tempore celebrem illam concionem recitauit, cuius initium eſt: Herodias iterum inſanire, iterum commoueri, iterum ſaltare pergit: iterum caput Iohannis in diſco accipere ſtudet. 404

Pridie Cal. Octob. cum grando magnitudine inuſitata in ſuburbiis Conſtantinopolis fortè decideret, percrebuit ſermo, iſtud DEO irato propter Iohannem indicta cauſa abdicatum contigiſſe.

Hunc ſermonem Eudoxiæ mors vehementer auxit. Nam quatriduo poſt delapſam grandinem è vita deceſſit. Socr. *6*. Trip. Marcell. Proſp.

PAVLA Romana mulier primariæ nobilitatis & eximiæ pietatis in Domino obdormiuit *26*. Ian. tertia Sabbati: cum vixiſſet ann. *56*. menſ. 8. d. 20. Hæc mortuo marito mundi contemptum cœperat profiteri, atque in eo propoſito Romæ vixerat quinquennio, apud Bethlehem verò ann. *20*. in monaſterio virginum à ſe inſtituto. Eius Epitaphium ſcripſit D. Hieronymus ad Euſtochiam virginem, Paulæ filiam, quod extat in primo tomo operum. Hieronymi.

PRVDENTIVS Poeta hoc anno edidit libros Cathemerinῶν, quia in præfatione ait ſe iſta ſcribere agentem annum æt. 57.

Per quinquennia (inquit) *iam decem,*
Ni fallor, fuimus: ſeptimus inſuper.
Annum cardo rotat, dum fruimur ſole volubili:
Quid nos vtile tanti temporis ſpacio egimus?

Hic eſt ſextus Honorii Conſulatus, de quo Claudiani panegyris.

375 RADAGAISVS *Scytha cum religione gentilis in Italiam ir-* 405

4362 VALENTINIANVS Iunior, Imp. Rom. dolo Arbogaſtis ſtrangulatur, atque vt voluntariam ſibi mortem conſciuiſſe putaretur, laqueo in ſublimi ſuſpenſus eſt: Idib. Maii, pridie Pentecoſtes, die Sabbati: cum imperaſſet an. 16. menſ. 5. d. 24. Epiphanius. Onuphr. 31

De huius obitu lege orationem funebrem D. Ambroſii, & Epiſtolam lib. 5. ep. 34.

Mortuo Valentiniano ARBOGASTES EVGENIO, homini pagano & fero, impoſuit Imperatoris titulum, ipſe ſimul imperaturus, Occidentis itaq; imperium nefariè inuaſit & occupauit Eugenius. Oroſ. Marcell. Socr. Proſ.

D. HIERONYMVS illuſtrium in Eccleſia virorum catalogum hoc anno, qui eſt (vt ipſe ait) Theodoſii principis decimus quartus, contexuit: vbi inter cætera ſcribit, hoc anno adhuc in viuis eſſe Didymum Alexandrinum, Epiphanium, Ambroſium, Gregorium Niſſæ Epiſcopum & Baſilii Magni fratrem, Sophronium & alios. Nazianzenum ait mortuum eſſe ante triennium propè. Admiratione dignum eſt quod de Didymo Alexandrino refert, cum à parua ætate oculis captum artes liberales præclarè didiciſſe, & commentarios ſcripſiſſe, in Pſalmos & Euangelia, &c. & iam exceſſiſſe annum ætatis 83. Extat eius liber de Spiritu ſancto, quem Hieronymus in latinum vertit.

4363 HONORIVS à patre Theodoſio appellatur Auguſtus 10. Ianuarii. 39

THEODOSIVS Ioannem Monachum apud Thebaidem ob futurorum ſcientiam celebrem, & cuius prædictioni de Maximo opprimendo euentus reſponderat, de euentu belli aduerſus Eugenium conſulit: cui ille victoriam pollicetur, vt ſcriptum reliquerunt plerique ſcriptores Eccleſiaſtici.

VENTI

rium virtute & ſapientia ſua aliquandiu admini-
ſtrauit Pulcheria virgo, Theodoſii ſoror.

STILICO, *Honorii gener, imperium affectans, cum ſub Imperatore imperare potuiſſet, occiditur iuſſu Honorii. Oroſ. Proſ. Marcell. Eius quoq; filius, Eucherius, cui Stilico imperium parabat, primum fuga elapſus, poſtea obtruncatus traditur. Zoſimus Stiliconis necem refert ad 10. Cal. Septemb.*

PROCOPIVS *Cæſarienſis à morte Arcadii belli Perſici & Vandalici hiſtoriam orditur.*

179 HONORIVS *Alaricho pacem negat: & ab eo Romam obſideri patitur.* 409

ATTALVS *ab Alaricho creatur Imp. contra Honorium, qui Attalo dimidium imperii offert.*

ZOSIMI *hiſtoriarum libri vt nunc ſunt reliqui, Vrbis Romæ obſidione terminantur.*

180 *Olymp. 297.* 410

ROMA CAPTA *à Gothis, duce* ALARICHO: *anno V.C. 1161.*

ALARICHVS *vrbem ingreſſurus edixerat, vt iis parceretur, qui ad templa Apoſtolorum confugiſſent, & vt milites ſola præda contenti, à cæde & ſanguine abſtinerent ac temperarent. Oroſ.*

Diſtat hæc victricis quondam Romæ & orbis Dominæ calamitas, ab eo tempore, quo à Gallis antè capta fuerat, annis 796. à Monarchia Iulii victoq; Pompeio 456. ab eiectis Regib. 916. à clade Caudina 729. à pugna ad Aegates & primi belli Punici fine 650. à pugna ad Claſtidium 630. ad Cannas 624. à crudelitate Syllæ, quam Romæ trucidatis magno numero ciuibus exercuit 490. à Monarchia Auguſti, victoque Antonio 439. à morte Auguſti 395. Hinc ad Romæ direptionem noſtro ſæculo factam 1117. De huius cladis die diſcrepant autores: Paulus Diaconus habet 24. Auguſti. Cedrenus 26. Auguſti. Blondus & alii Calend. Aprilis.

Socrates interitum Eugenii refert ad 6. diem (Liber.17.) Septemb.

4365 THEODOSIVS MAGNVS Eccleſiæ nutritius Mediolani moritur ex hydrope 17. Ianuar. an. æt. 60: imperii 16. cùm ante mortem condito teſtamento duobus filiis, Arcadio Orientem, Honorio Occidentem regendum tradidiſſet, & illi Rufinum, huic Stiliconem tutorem adiunxiſſet. Sepultus Conſtantinopoli. Poſt diem quadrageſimum D. Ambroſius in templo, præſente Honorio, orationem Theodoſii laudes continentem, recitauit, quæ tomo 3. operum eius extat, & lectu eſt digniſſima. His Theodoſius, teſte Auguſtino, dicere ſolitus eſt: *Magis ſe gaudere, quòd membrum Eccleſiæ DEI eſſet, quàm quòd in terris regnaret.* 395

ARCADIVS & HONORIVS poſt patrem Theodoſium imperarunt: ille in Oriente an.13. menſ.3. d.15: hic in Occidente an.29.

Hoc ſeculo vixit CLAVDIANVS Poeta, qui horum temporum res geſtas accuratè & eleganter deſcripſit. GILDO (de quo Claud.) hoc anno Africam ſpoliauit.

Huc etiam pertinet Claudiani panegyris in fratres, Olybrium & Probinum huius anni Conſules: & duo libri in Ruffinum, tutorem Arcadii, qui à militibus hoc anno occiſus eſt, 27. Nouemb. teſte Socrate.

Deſinunt Chronica RVFFINI & SEXTI AVRELII VICTORIS, quorum ille res Eccleſiaſticas deſcripſit, vt Socrates & alii: Hic verò literis mandauit vitas Imperatorum, facto initio ab anno primo Monarchiæ Augusti, victo ad Actium Antonio, quæ narrationes continent 424. annorum hiſtoriam.

4366 *Tertius Honorii Conſulatus, de quo Claudianus.* 396

4367 S. MARTINVM Epiſcopum Turonenſem hoc anno ex hac vita migraſſe, æt. 81. ſcribunt Gregorius Turonenſis, Marianus, Contractus, Sigebertus: ſed alii ponunt 404. 397

4368 D. AMBROSIVS obiit 4. April. cum ferè triennium 398

diem oſtendit. Vide epiſtolam Paſchaſini ad Leonem Papam apud Marianum Scotum. Oſtendit autem Dionyſii tabulæ & Mathematicorum calculis, anno N.C.417. diem Dominicam Paſchatis in 10. Cal. Maii incidere.

HONORIO Romæ de Gothis triumphante, ATTALVS tyrannus vinctis poſt terga manibus, ante currum ducitur; & ob toties repetitam perfidiam, dextra ei truncatur. Proſp. Iordan. Sigo.

Eclipſis Solis accidit 19. Iulii. Marcel. Iordan.

1388 FRANCORVM REGES. 418

1389 *Quidam ſcriptores hinc ordiuntur regum Francorum ſeriem: & Pharamũdo Regi primo tribuunt annos 11. Tritthemius ſcribit, eum adiiſſe regnum 24. April. ætat. an. 56. & regnaſſe ſeptennio. Sunt qui Pharamundi initium in ſeq. annum conferant. Hinc ad annum 499. quo Clodoueus Francorum Rex vna cum baptiſmate Chriſtianiſmum accepit, anni 80. ad Carolum VIII. R. Francorum, 1064. id eſt, bis 532. ſiue duo Cycli Magni, ad Caroli Magni regnum 350.* 419

Hinc incipit Chronicon IOAN. TILII de legibus Francorum à Pharamundo vſque ad Franciſcum primum. Primum autem Pharamundi annum confert in annum nati Chriſti 420. & tribuit eius regno annos 11.

1390 *Hoc anno, vt diximus, vel completur, vel incipit, die 24. Aprilis, annus primus Pharamũdi R. Francorum. Vtrumuis horum ponas, obſerua hunc annum, qui principium Pharamundi attingit, eſſe à principio Samſonis, & à morte Latini, regnoque Aeneæ, annum 1600. à regno Dauidis 1500. à morte Nebucadnezaris Magni & principio Euilmerodaci 1000.* 420

D. HIERONYMVS, de Eccleſia Dei ſcriptis ſuis præclare meritus, in oppido Bethlehem, à Domini noſtri IESV CHRISTI cunis in cœlum euolans, vitam ſuam beato fine claudit, die 30. Septemb. (alii 31. Martii) Proſper, Diaconus, Con-

GOTHORVM IRRVPTIO IN ITALIAM.

Ex hoc tempore Gothi de inuadenda Italia, vrbeq; Roma occupanda aut diripienda conſilia agitare cœperunt, duce eorum ALARICHO ad eam rem acerrimè eos cohortante. Nunc itaque dominam Italiam, quæ multis ſæculis formidini ac terrori cæteris gentibus fuerat, externa arma metuere cœpit, & ea paulò poſt domi ſua vidit ac horruit. Hinc ad Caroli Magni coronationem in vrbe Roma, anni 400. Tot annis Italia, vt loquitur Sigonius, calamitatum, aut præſentium ſenſu, aut impendentium metu perculſa, nunquam quieuit: Sed humanorum malorum extrema omnia paſſa eſt, atq; Eccleſia DEI, quæ paulò ante è conſtituta per Conſtantinum inde per annos centum in aliquo eſſe dignitatis ac potentiæ cœperat, maximam ex omni parte iacturam labemq; contraxit.

ALARICHVS per Tridentinum ſaltum 14. Cal. Septemb. deſcendens, obuia quæq; Alpina oppida primo impetu cepit. Sigon.

4372 *De re apud Pollentiam oppidum à Stilicone aduerſus Alarichum & Gothos hoc anno geſta, Vide Prudent. lib. 2. aduerſus Symmachum, reſponſione quinta:* 401

Tentauit Geticus nuper delere Tyrannus
Italiam, patrio veniens iuratus ab Iſtro.

Huc pertinet libellus Claudiani de bello Getico. De pugna Stiliconis aduerſus Gothos commiſſa ipſo die Paſchatis, vide Oroſ. & alios.

EPIPHANIVS Epiſcopus Salaminæ, Conſtantinopoli in Cyprum rediens, moritur in itinere. Socr. 6. Trip. 10.

IOHANNES CHRYSOSTOMVS mandato Arcadii Imp. Eccleſia Conſtantinopolitana pellitur: ſed cum ſeditio populi, Chryſoſtomum deſiderandis, metueretur, reuocatus, inq; ſolium ſuum reſtitutus eſt. Socr. 5. Trip. 10.

THEODOSIVS IVNIOR adhuc in cunis vagiens à patre Arcadio appellatur Auguſtus. 17. Cal. Febr. Marcell. & alii,

4397 ADVENTVS VANDALORVM 427

IN AFRICAM.

Vandali à Bonifacio, vt arma pro ſe aduerſus Romanos caperent, magnis pollicitationibus ac ſpebus inuitati & accerſiti, & Hiſpaniis duce Genſerico traiecerunt in Africam. Procop. l. 1. belli Vandal. Diacon. Iordan. Proſp. Cranzii Vandalia l. 1. c. 31. Ab hoc anno incipit hiſtoriam ſuam VICTOR EPISCOPVS VTICENSIS, *qui ait, Genſericum in Africam ad 80. millia hominum intuliſſe, eumque atrociter in pios ſæuiiſſe, & vrbes atque eccleſias vaſtaſſe.*

4398 NESTORIVS Præsbyter & hereſiarcha ordinatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus 10. April. Socr. Proſp. Iordan. Niceph. 428

BVRGVNDIONES FACTI SVNT CHRISTIANI.

Hac ferme tempeſtate BVRGVNDIONES trans Rhenum habitantes cum ab Hunnis crebro infeſtarentur, animo expendentes, quam firmum præſidium Romanorum DEVS afferat iis, qui eum colunt, omnes communi conſenſu ad credendum in Chriſtum ſe contulerunt, atq; ad ciuitatem quandam Galliæ profecti, poſtulant ab Epiſcopo, vt Chriſtianorum baptiſmo donentur. Cumque poſt ſeptem Chriſtianæ inſtitutionis & indicti ieiunii pœnitentiæque dies baptizati eſſent, illi animo fidenti Hunnos aggreſſi cum numero pauci eſſent, nempe tria millia, vicerunt ac fuderunt decem millia Hunorum. Ex eo tempore gens Burgundionum religionem Chriſtianam ardenti ſtudio coluit. Socr. 7. Trip. 12.

4399 Hoc fermè anno definit hiſtoria Eccleſiaſtica Theodoreti, continens an. vt ipſe ait 105. 429

PHARAMVNDVS primus Francorum rex mortuus eſt.

4400 IVBILÆVS MVNDI 88. *Moſis 38. prædicationis Chriſti 8.* 430

raptiuorum faciens trucidatur ab Honorio ad Fæſulas. De quo ſic Oroſius: *Radagaiſus omnium antiquorum præſentiumque hoſtium immaniſſimus repentino impetu totam inundauit Italiam: in cuius exercitu fuiſſe feruntur plus quàm ducenta millia Gothorum. Conterritum autem diuinitus Radagaiſum Honorius in Fæſulanos montes coegit, eiuſque ducenta millia hominum inopem conſilii & cibi, in arido & aſpero montis iugo, vrgente vndique timore concluſit, agminaque quibus dudum angusta videbatur Italia, latenti ſpe in vnum ac paruum verticem truſit: vbi hoſtes eſurientes & ſitientes languentesque confecti ſunt. Radagaiſus clam ſuos deſeruit, atque in noſtros incidit, à quibus captus & interfectus eſt. Tanta verò captiuorum Gothorum multitudo fuiſſe fertur, vt viliſſimarum pecudum modo ſingulis aureis paſſim greges hominum venderentur. Hic Radagaiſus omnem Romani generis ſanguinem diis ſuis propinare deuouerat.*

4376 *VANDALI & ALANI Gallias traiecto Rheno pridie Cal. Ianua. ingreſſi. Proſper. Zoſim.* 4

4377 IOHANNES CHRYSOSTOMVS ad CHRISTVM migrat 14. Septemb. Socr. 14. Nouemb. ætat. 52. cum Epiſcopatum Conſtantinopolitanum tenuiſſet ann. 5. menſ. fermè 6. & exulaſſet ann. 3. menſ. 5. Socra. Zonaras, Cedrenus. Nicephorus lib. 13. cap. 37. dicit eum obiiſſe die exaltationis Crucis (14. Septemb.) Sic enim conueniebat, inquit, eum qui vitam omnem ſub cruce tranſegerat, & gloriam non in alia re, quàm in cruce Chriſti collocauerat, feſto ipſius die, quem ex materia iſta acceptum circumferebat cinerem, deponere, atque ad DEVM in ſublime ferri, & exaltari.

4378 ARCADIVS Imp. moritur 1. Maii, an. æt. 31. imperii 25. menſ. 3. d. 16. Onuphr. Soc. Proſ. 4

IMPERIVM THEODOSII IVNIORIS, Theodoſii Magni nepotis, & Arcadii filii in Oriente. Onuph.

Loco Theodoſii, qui tum puer octennis erat, imperium

355. erit primus Auguſtini currens.

370. ætat.16. intermiſit ſtudia à Madauris domum reuerſus, inde literarum cauſa Carthaginem miſſus, vt ipſe ſcribit, lib.2.confeſſionum.

373. ætat.19. lecto Ciceronis Hortenſio philoſophiæ ſtudio flagrare cœpit. Et ab hoc tempore toto nouennio vſque ad annum 28. (Chriſti 382.) in Manichæorum luto ſe volutatum fuiſſe queritur. Ab anno, inquit, 19. vſque ad 28. ſeducebamur & ſeducebamus. Quid vero toto illo errorum ſuorū tempore de Chriſto ſenſerit, indicat lib. 7. confeſſ. cap.19. Ego de Chriſto, inquit, tantum ſentiebam, quantum de excellentis ſapientiæ viro, cui nullus poſſit æquari, præſertim quia mirabiliter natus ex virgine, ad exemplum contemnendorum temporalium pro adipiſcenda immortalitate, diuina pro nobis cura tantam autoritatem magiſterii meruiſſe videbatur. Quid autem ſacramenti haberet, Verbum caro factum, ne ſuſpicari quidem poteram.

383. ætat.29. Fauſtus Manichæorum Epiſcopus Carthaginē venit, magnus laqueus Diaboli, qui per ſuauiloquentiæ illecebras implicabat multos. Hunc vt omnium doctrinarum peritiſſimum Auguſtinus audire deſiderauit.

384. ætat.30. De hoc lib.6. Confeſſ. ita ſcribit: Ecce iam tricenariam ætatem gerebam, in eodem luto hæſitans, dicebam: Ecce Fauſtus veniet & exponet omnia. Hoc tempore cum Iuſtina Valentiniani Imp. mater, Ariana, D. Ambroſium perſecuta eſſet, inſtituta eſt Pſalmodia in Eccleſia Mediolanenſi. Confeſſ.9.7. Eodem anno Mediolani Auguſtinus profeſſus eſt Rhetoricen, & (vt ipſe loquitur) victorioſam loquacitatem victus cupiditate vendebat. Hic audiuit Ambroſium publice docentem: Veniebant, inquit Auguſtinus, in animum meum ſimul cum verbis quæ diligebam, etiam res, quas negligebam: & dum cor aperirem ad excipiendum quam diſerte diceret, pariter intrabat & quam vere diceret: gradatim quidem.

Ex hac Romæ vaſtatione D. AVGVSTINVS occaſionem ſumpſit ſcribendi libros illos longe eruditiſſimos & vtiliſſ. de Ciuitate Dei, vt os obturaret iis, qui eius cladis cauſas in Chriſtianum religionem transferebant.

Et hoc ipſo tempore orditur BLONDVS hiſtoriam inclinationis Romani imperii; quam deduxit vſq; ad an. N. C. 1459. circiter.

Ridiculum eſt, ſi non ſtolidum, quod HONORIVS audiens captam eſſe ab Alaricho Romam, doluit ob captam & amiſſam auem vel gallinam ſuam, quam cum in deliciis haberet, Romæ appellationem ei indiderat. Indignum ſanè, Regem aues præferre vrbibus.

4381 *ALARICHVS moritur. ATAVLFVS vxoris Alarichi frater, regnum ſuſcipit: Placidiam Honorii ſororem ducit vxorem, captam in Roma direptione: Eam diuino iudicio velut obſidem ac pignus Romæ huic barbaro Regi tradidit. Nam illius iuncta coniugio, multum Reipub. profuit & commodauit. Oroſ.* 41

4382 CYRILLVS in Epiſcopatu Alexandrino ſuccedit Theophilo Alexandrino 15. Octob. defuncto. Tertia die poſt ordinatur Cyrillus, Theophili ex fratre nepos. Socr. 7. Niceph. cap. 14. 41

4386 *OROSII Presbyteri Hiſpani Chronicon, quod ille iuſſu D. Auguſtini ſcripſit, finitur.* 41

4387 Hoc anno, ſi Mariano Scoto, Sigeberto & Vincentii Spectulo credimus, quidam Occidentales Epiſcopi, cum in Paſchatis die celebrando aberraſſent, diuino miraculo ab errore ad veritatem reuocati ſunt. Nam in quadam Italiæ Eccleſia, aqua, quæ quotannis pridie Paſchatis hora baptizandi, diuinitus manare ſolebat, eorum expectationem, qui iuſto citius, nempe 8. Cal. April. Paſcha celebrauerant, non emanans feſellit. Legitimo autem Paſchatis die, ſub ipſam baptizandi horam, 10. Cal. Maii, ſolito more fluens, verum Paſchatis diem

410\. *ætat.56. capta iam Roma, libros de Ciuitate Dei ſcribere inſtituit: quod opus per aliquot annos eum tenuit, aliis occupationibus intercurrentibus. Retract. 2. cap. 43.*

417\. *ætat.63. Pelagii errores refutare cœpit.*

418\. *ætat.64. Huc pertinet liber de geſtis eius cum Emerito Donatiſtarum Epiſcopo, 12. Cal. Octob.*

419\. *ætat.65. Concilium VI. Carthaginenſe Epiſcoporum 217. damnauit Pelagii dogmata. Sic lib. Concil. & Marianus. Verum Proſp. Iornan. & Contractus referunt ad 418. Toto vero Miniſterii ſui tempore confutauit Arianos, Manichæos, Donatiſtas & Pelagianos, magno ſucceſſu & felicitate.*

430\. *ætat.76. moritur 8. anno Theodoſii Marianus, Iornan. Contract. & Trithem. vbi etiam obſeruandum, quod mors Auguſtini inſignem annum Mundi 4400. Centenarium & Iubilæum attingat. Hanc vero alteram noſtram annorum Auguſtini conſignationem, lector candidiſſime, vt ἀπαρχήν accipies, eique tantum tribues, quantum coniecturis ſolet: præſertim cum nos quoq; de ea nihil adfirmemus aut determinemus.*

PALLADIVS ad Scotos in CHRISTVM credentes à Cæleſtino Pontifice Roman. primus mittitur Epiſcopus: an. 430. Beda hiſtor. Anglicæ cap. 13. Proſp.

EVAGRIVS Scholaſticus Epiphanenſis, Chronicon ſuum Eccleſiaſticum ab hoc tempore orditur, quo Neſtorius Eccleſiam erroribus & ſeditionibus repleuit. Complexus eſt Euagrius narrationes annorum 164. vſque ad 594. CHRISTI.

THEODOSIVS Imp. menſ. Nouemb. literis hinc inde ad Epiſcopos miſſis iuſſit eos ad proximi anni Pentecoſten Synodo Epheſinæ intereſſe, deq; Neſtorii dogmate cognoſcere & pronunciare. Vide acta Synodi.

SYON-

tractus & Beda. Pleriq; ſcribunt eum vixiſſe an. 91. Sed cur id in dubium vocem, hãc habeo cauſam. Ipſe Hieronym. ſcribit, ſe anno illo, quo Iulianus periit (N. C. 363.) fuiſſe puerum, qui in Grammaticæ ludo exercetetur. Secundum ſupputationem vſitatam egiſſet tunc annum 33. quo certe non puerum ſe dicere poterat. Decurrerunt autem à morte Iuliani huc vſq; anni 57. quibus ſit 20. vel 24. (ita enim ponamus, ne de Hieronymi ætate minuere aliquid videamur) addas, elicies vel 77. vel 81. forte igitur pro 91. numerari & ſcribi debuit 81. de quo iudicent eruditiores.

Hoc tempore lex Salica, qua fœmina à ſucceſſione terræ Frãcica in perpetuum excluduntur, condita fuit. Tilius. Alii ad 485. referunt.

4393 HONORIVS Imperator moritur 18. Cal. Septem. an. ætat. 44. imperii 30. menſ. 7. d. 6. Proſp. Marcel. eius obitum anteceſſit Cometes. 41

THEODOSIVS IVNIOR poſt Honorium imperat, cuius imperii initium habes ſupra, an. 408.

Vetuſtiſſima BONONIENSIVM ACADEMIA à Theodoſio Iuniore Imp. fundata & conſtituta die 9. Maii: qui eandem priuilegiis ampliſſimis, quorum capita adhuc publicè deſcripta in auditoriis leguntur, donauit.

4394 THEODORETVS hoc tempore factus eſt Epiſcopus, quia ſcribit annum Concilii Prædatorii Epheſini ſecundi eſſe Epiſcopatus ſui an. 26. 4

4395 VALENTINIANVS tertius Placidiæ filius Auguſtus appellatur 22. Septemb. Socr. Trip. 4

4396 BONIFACIVS *Africæ comes Caſtinum prælio vicit, qua de re lege Epiſtolas eius ad S. Auguſtinũ, & huius ad illum, Vide Alb. Crantzium in Vandalia lib. 1. c. 29.* 4

GENSERICVS *Vandalorum Rex regnat annis 51. Fuit ſecta Arianus, & Catholicorum crudelis perſecutor. Iordan. Caſſ.*

AD-

Die 11. Febr. pax cum Genſerico & Vandalis compoſita eſt, & conceſſa eis ad habitandum per triennium in Africa portio ad Hipponem vrbem. Proſp.

406 GOTHI *in Gallia pacis placita perturbant, pleraq; municipia ſedibus ſuis vicina occupant, Narbonenſi oppido maximè infeſti, quod cum diu obſidione & fame laboraret, per Litterium ducem, ab vtroq; periculo liberatum eſt. Nam per ſingulos equites binis tritici modiis aduectis, hoſtes ſtrenuè in fugam vertit, & oppidum annona impleuit. Proſp. Diac.* 436

407 GENSERICVS Vandalorum Rex pacem cum Romanis compoſitam in bellum ſeu cladem Eccleſiæ conuertens, intra regni ſui limites Catholicam fidem ſubuertere, eamq; Ariana impietate obruere ſtudet, & Epiſcopos non ſolum Baſilicis ſuis, ſed etiam ciuitatibus pellere conatur: verùm illorum conſtantia nullis ſuperbiſſimi Regis terroribus cedit. Quatuor etiam Hiſpani, Arcadius, Probus, Paſchaſius & Eutychius, Genſerico ob ſapientiam & fidele obſequium chari, cùm in Arianam ſectam tranſire nollent, primum proſcripti & exilio mulctati, tandem atrociſſ. ſuppliciis excruciati, & diuerſis mortis generibus interempti, illuſtri martyrio occubuerunt. Puer etiam Paulillus, Paſchaſii & Eutychii frater propter elegantiam formæ & ingenii, Genſerico acceptus, cum à profeſſione atque amore Catholicæ fidei nullis minis deturbari poſſet, diu fuſtibus cæſus ad infamem ſeruitutem damnatus eſt, nec ideo, vt apparet, interfectus, ne de ſuperata ſæuitia impii Regis etiam illa ætas gloriaretur. Proſ. Diac. 437

CYRILLVS *Cyclum 95. annorum componit, incipiens ab anno 153. Diocletiani. Marianus. Sigeb. & Iſidorus lib. 6. cap. 17. Ergo inter Paſcha huius & 532. anni 95. interceſſerunt, & vbi Cyrillus deſinit, ibi Dionyſius Exiguus incipit. Obſerua etiam hunc eſſe æra Diocletiani annum 153: vnde ſupputationis noſtræ certitudo comprobatur.*

Olymp. 302. V.C.1181. A baptiſmo Chriſti 400.

D. AVGVSTINVS Epiſcopus Hipponenſis, & Eccleſiæ CHRISTI præcipuum lumen, ne vrbis ſuæ ruinam cerneret, pia & placida morte ſopitur, 28. Auguſti, ætat. 76. Epiſcopatus ſui anno 40 Hic Genſerico Hipponem obſidente libris Iuliani in ipſo dierum ſuorũ fine reſpondit, & glorioſe in defenſione gratiæ Chriſti contra Pelagium perſeuerauit. Proſp. & Poſſidonius.

Diximus hactenus de D. Auguſtini ætate: ſed ita, vt nihil definiremus, ſuam cuiq; ſententiam relinquentes. Vt tamen de noſtro in lectorem ſtudio ac fide nihil faciamus reliquum: exponemus hoc loco quandam ſiue coniecturam ſiue diuinationem, cuius mãductione ad veriorem certioremque annorum Auguſtini inueſtigationem via quædam ei ſternatur & aperiatur.

Natus eſt Auguſtinus die 13. Nouemb. quod ipſe annotat lib. de vita beata. Annus vero diſcendus eſt partim ex anno obitus 430. & æt. 76. partim ex 33. ætatis. Obiiſſe Auguſtinum 430. non tantum ex Proſpero & aliis, ſed etiam ex Concilii Epheſini actis colligitur. Nam Capreolus Epiſcopus Africanus ſcribit, Auguſtinum à Theodoſio Imp. vocatum fuiſſe, vt Epheſinæ Synodo intereſſet: verum paulò ante vita eum exceſſiſſe; idque factum fuiſſe anno 430. acta Synodi & annotationes Coſſ. docent.

Deinde ſcribit Auguſtinus, ſe poſt Maximi Tyranni mortem (qui peremptus eſt an. 388. 27. Auguſt. teſtib. Socrate & aliis) ex Italia in Africam rediiſſe, ætatis ſuæ 33. vbi vnus tantum reliquus eſt ſcrupulus: an 388. annus accipiendus ſit pro 33. currente, vel completo. Hic viam ingrediatur quã quiſque volet, erit vnius tantũ anni differentia. Nos 33. completum accipiemus, vt 76. Auguſtini cum 430. coincidat & concurrat. His ita datis & conceſſis (de quibus tamen nihil aſſeueramus) erit hoc modo diſtribuenda ætas Auguſtini in Chriſti annos.

354. natus eſt Auguſtinus ibid. Nouemb. itaq;

GENSERICVS Carthagine potitus, ſuperbia & plura poſſidendi cupiditate longius provectus, Siciliam cũ claſſe aggreditur, eamq; graviter affligit & vaſtat. *Caſſiodorus.* Hinc incipit SICILIÆ HISTORIA POSTERIOR, ab Huberto Goltzio ſcriptore doctiſſ. & accuratiſſ. expoſita, eaq; excuſa in annum Chriſti 1559. Tota illa expoſitio complectitur annos 1120.

Hic numerus Mundi 4410. eſt inſignis climacter Septenarius, quia 4410. ſunt ſexagies & ter 70. vel novies 490. vel ſepties 630.

Per hæc tempora in Eccleſia clari fuerunt, SEDVLIVS Scotus, PHILIPPVS Presbyter, IV[illegible]IVS Epiſcopus, & PROSPER Aquitanicus, quorum omnium ſcripta ad nos pervenerunt.

4411 ATTILA & BLEDA fratres, Hunnorum Reges, tranſmiſſo Iſtro, immenſas Hunnorum copias in Romani imperii fines traducunt, & caſtella in limitibus Iſtri ad tutelam imperii poſita delent. Hinc Hunnica bella oriuntur crudeliſſima & terribiliſſima. *Procop. Marcell. & Iornand. de rebus Gothicis. Sigon.* 443

THEODOSIVS bellum movet GENSERICO & Vandalis Africam tenentibus, per duces ſuos Ariobindam & Anaxillam: ſed illi longis cunctationibus negotium differentes, Siciliæ magis oneri, quàm Africæ præſidio fuerunt. Genſericus tamen legatos ad Theodoſium de pace miſit, quam ille, Hunnorum adventu territus, ſi non invitus dedit, ne gemino bello implicaretur. Ab hoc anno Victor Vticenſis, lib. 1. perſecutionis Africæ numerat 37. annos, & 3. menſes regni Genſerici in Africa. Nam ſcribit, Genſericum anno regni ſui 15. diripuiſſe Romam: quæ ſupputatio ad noſtram quadrat. Quòd autem ſub Chriſti anno 426. Genſerico annos regni 51. aſſignavimus, id ab hac ſupputatione non diſcrepat, quia ab alio principio, nempe ab eo anno, quo Genſericus patri ſuo defuncto in Vandalorum regno ſucceſſit, numerantur 51. anni: ſed 37. ab hac Vandalorum cum Romanis pace ſupputantur.

385. ætat. 31. Mediolani Calend. Ianuar. Bautonem Coſ. pro ſua Rhetorica profeſſione laudauit. Eodem anno, qui erat 12. à 19. collocutus eſt cum Petitiano de ſuis errorib. Poſtea cum Alipio de ſua conuerſione ſermonem inſtituit. Confeſſ. lib. 8. c. 6. 7. 12.

386. ætat. 32. vel 387. ætat. 33. baptizatur ab Ambroſio die Paſchatis: quo & Canticum illud: Te Deum laudamus, &c. natum eſſe ferunt. Poſſidonius ait, eum Baptizatum cum eſſet 30. annis maior. Et ipſe alicubi ait, ſe anno demum 12. poſt 19 ætatis ſuæ, adhuc haſitantem de religione diſputaſſe cum Petitiano.

388. ætat. 34. poſt mortem Maximi, relicto Mediolano, repetiuit Africam: in quo itinere piè & placidè expirauit, apud oſtia Tiberina, mater eius Monica, matrona religioſa, ætat. 56. Auguſtini vero 33. (completo) & currente 34.

Reuerſus in patriam, triennium ferè, teſte Poſſidonio, in ſacrarum literarū ſtudiis in domo propria agriſque paternis conſumpſit, & (vt Poſſidonii verbis vtamur) alienatis à ſe curis ſæcularibus cum iis, qui ei adhærebant, Deo viuebat, ieiuniis, orationibus, boniſq; operibus, in lege Domini meditans die ac nocte. Et de iis, quæ ſibi Deus cogitanti atq; oranti reuelabat, præſentes & abſentes ſermonibus ac libris docebat.

391. ætat. 37. factus eſt Presbyter in Eccleſia Hipponenſi, quam docuit an. 40.

394. Concilium Bagaienſe, 24. April. de quo Auguſt. tomo. 7. contra Creſconium lib. 4. cap. 39.

397. ætat. 43. interfuit tertio Concilio Carthaginenſi: quod teſtatur in tomis Conciliorum nominis eius ſubſcriptio.

398. ætat. 44. interfuit quarto Concilio Carthaginenſi.

400. ætat. 46. Concil. V. Carthag.

407. ætat 53. Huc pertinet liber de Actis Auguſtini cum Felice Manichæo, tom. 6.

et ſedes ſtatuerint, qua occaſione Britannia in duo regna, Anglorum & Scotorum diuiſa eſt. Hunc aduentum alii referunt ad an. 449. ſed Beda ab hoc tempore annos introitus Saxonum in Britanniam numerat. Nam annus Chriſti 596. eſt ei 150. Anglorum: Chriſti 627. eſt ei 180. Item 731. eſt ei 285. Vide Bedam Anglicæ hiſtor. lib. 1. cap. 13. 23. Item Crantzium Saxoniæ lib. 1. Digr. 14.

Anno 20. poſt Neſtorii ordinationem, EVTYCHES Archimandrita ſiue Abbas Conſtantinopolitanus, hæreſin condidit de confuſione duarum naturarum in CHRISTO, argumentando procedens ab vna perſona ad vnam naturam, quemadmodum econtrario NESTORIVS ex duabus naturis, duas in CHRISTO perſonas aſſeruerat. Euag. Contract. Niceph. Marian. &c.

4419 Collecta eſt Calend. Auguſti SYNODVS EPHESINA II. latrocinijs infamis, & propterea appellata ληστρικὴ, id eſt, prædatoria, ſiue latrunculorum concurſus. Nam DIOSCORVS ALEXANDRINVS Epiſcopus, & alii, ad hanc ſacram pugnam, pro gladio ſpirituali & mente ſana, attulerant robuſtos lacertos ac pugnos: pro ſcripturæ teſtimoniis ſtipatorum manum: atq; ita armorum terroribus, minis ac metu ſacerdotibus trepidis, Eutychiani delirii approbationem extorſerant; inprimis verò THEODOSII Imp. autoritate; bonitate & credulitate abuſi fuerant ad corroganda ſuffurandaque ſuffragia. Ipſum tamen EVTYCHIS DOGMA, à mala ortum radice, non potuit diu florere vel εὐτυχεῖν: ſed poſt biennium mortuo Theodoſio, redditaque Epiſcopis linguæ libertate, in Concilio Chalcedonenſi defloruit & emarcuit. 449

DIOSCORVS FLAVIANVM Epiſcopum Conſtantinopolitanum aduerſantem Eutychi, ex inſidiis interficiendum curauit. Hic eſt FLAVIA-

4401 Synodvs Ephesina, Oecumenica te
piſcoporum amplius 200. autoritate &
to Theodoſii iunioris Imp. (poſt Nicenai
dum anno 106.) coacta: in qua profligat
natata eſt hæreſis Nestorii, qui ſubl
rum naturarum in Chriſto vnione hyp
duas in eo perſonas reipſa conſtituebat
verbis negaret. Negabat enim has propoſ
Devs eſt natus ex virgine & crucifixus.
contendebat appellandam eſſe non θεοτ
eſt, Deiparam: ſed χριστοτόκον, id eſt, Chriſt
Hinc aut ipſe aut alii hoc extruebant,
Christo adfuiſſe λόγον non vnione p
li, ſed per ſocietatem, ſiue aſſiſtentiam, ſic
adeſt Eliæ & aliis Sanctis. Huius Concilii
ac princeps fuit Cyrillvs Epiſcopus
drinus, cuius diuina ſcripta apud Orthod
ſumma veneratione meritò habentur.
patrum conſeſſus factus eſt 20. (alii 22.) I
de Acta Synodi & Socr. Euagr. Cedren. Z
Vincentium Lyrinenſem.

4402 *Bonifacivs Africa gubernator Roma accep
ſtri militum dignitate poſt Aetium bello ſuperat
tio menſe morbo extinctus eſt. Aetivs priſti
teſtatem recepit. Proſp. Marcell. Diac.*

4403 Iohannes Monachus cognomento C
Maſſiliæ claret. Proſp. P. de Natalib. l. 7. c. 5

4404 Vincentivs Lyrinenſis librum ſcripſit
tholicæ fidei antiquitate, aduerſus profa
reticorum innouationes: anno 3. poſt Sy
Epheſinam, vt ipſe tempus hoc annotauit
Maximvs Taurinenſis Epiſcopus, cuius h
ab Alcuino collectæ paſſim leguntur, hoc
vixit. Petrus de Natalib. lib. 2. cap. 9.

4405 *Codex Theodosianvs, Imperatorn
ſtitutiones vetuſtas continens, hoc anno abſolutu
ſtantinopoli editus eſt, 25. Febr. quod docet pr
ſubſcriptio.*

rem ſuum ſeriò deplorauit, quòd Chryſaphio Eunucho, qui Imperatoris ſimplicitati impoſuerat, in tuendis Eutychianis obſecutus eſſet: ideoq; eum in Inſulam quandam relegauit, quem Pulcheria paulò pòſt interfici iuſsit. Cedren. Marcell.

MARCIANI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò habuit illud in ore: *Dum in pace eſſe poſſumus, arma non induamus.*

Iſ annus ab V.C. 1200. completus: ab imperio Auguſti primoq; eius Conſulatu 490. compl.

421 SYNODVS CHALCIDONENSIS, Oecumenica quarta, 630. patrum, à Marciano indicta, celebratur Chalcedone in templo S. Euphemiæ martyris, die 8. Octob. ipſo Marciano Imp. præſente: in qua anathemate percuſſus eſt EVTYCHES, qui negabat, in CHRISTO duas permanere naturas poſt earum vnionem. Cum enim NESTORII errore profligato, didiciſſet naturas in CHRISTO diſcernendas, ſed non diſtrahendas, aut vnam perſonam in duas diuidendam eſſe: ad contrariam delapſus hyperbolen, contendit naturam humanam conuerſam eſſe in diuinam, atque ita pro perſonali vnione introduxit confuſionem naturarum: quarum proprietatibus vel permixtis, vel permutatis, vel quomodocunq; conuerſis aut confuſis, nullum earum diſcrimen relinquitur. Huius autem negotii apex atque caput eſt, vt in CHRISTO duo illa conſiderentur & retineantur: naturarum PERSONALIS VNIO (ad hanc oſtendendam vſurpatur CONCRETVM) & naturarum DISTINCTIO (ad hanc oſtendendam vſurpatur ABSTRACTVM.) Illam negauit NESTORIVS: hanc EVTYCHES. Qua de re Vigilius Epiſcopus Tridentinus lib. 2. Neſtorio committens Eutychen inter cætera ſic loquitur: *Neſtorius duas intuens naturas, duas putauit eſſe perſonas: Eutyches reſpiciens* 451

4408 IOHANNIS CHRYSOSTOMI corpus a
Conſtantinopolim transfertur, magnoq
honore & veneratione terræ mandatur a
poſt, quàm ille vrbe Conſtantinopoli pulſ
à morte verò eius 31. Marcel. Socr. Cedr. N

4409 *LITTORIUS Romanorum Dux, dum Aetii glo
perare nititur, & aruſpicum reſponſis dæmonum
ficationibus fidit, cum Gothis imprudenter & in
manum conſerit, & amiſſa exercitus ſui part
hoſtium manus venit. Proſp.*

*CARTHAGO à Vandalis duce GENSERICO
18. Octob. (alii 19.) anno 583. poſt, quàm in Rom
poteſtatem venerat. Genſericus dolo eam inuaſi
ius amicitia ob recens cum Romanis factum fœd
metuebatur: præcipuè nobilitati atque religioni i
oſtendit, ſe non tantùm hominibus, ſed etiam Deo
inferre. Proſp. Hanc cladem deſcribens ac deplor
ctor Epiſcopus Vticenſis, refert, Genſericum Arian
multa crudelitatis ſuæ exempla in pios edita, ma
Clericorum nudatorum & ſpoliatorum turban
bus impoſitam Africa expuliſſe, quos diuina m
nauigatione proſpera Neapolim Campaniæ perd
Plura de hac perſecutione apud eundem.*

Hoc anno deſinunt Chronica SOCRATIS, S
MENI, & HISTORIÆ TRIPARTITA
etſi in Sozomeno quædam deſideramus: t
ipſe ait, ſe perduxiſſe Chronicon ſuum vſq
Theodoſii Conſulatum 17. qui in hunc a
incurrit. Eſtq; hic annus à nato Auguſto C
500. à Roma condita 1190.

4410 LEO eius nominis primus, dictus Magnus, de
tur Romanus Pontifex circa 8. April. Onuph
ius viri ſcripta vtiliſſima hodie cum fructu n
leguntur. Hinc ad Leonis X. Pontificatum
ad eius mortem 1081.

Germanus Altiſſiodorenſis Epiſcopus. Tilius.

G

Marcellinum, Sigebertum, Marianum, Diaconum, Blõdum, Bonfinium, Nauclerum, Tritthemiũ, Cranzium, &c. Interfuerunt huic prælio ex altera parte Attila Hunnorum Rex, eiuſque ſocii Oſtrogothi, Gepidæ, & Germaniæ populi, Quadi, Marcomanni, Heruli, Turcilingi, Thuringi, Saxones, ad quingenta millia hominum. Ex altera parte Aetius dux Romani exercitus, Merouæus Francorum Rex, & his iuncti Gothi, Franci, Alani & Burgundiones. Hi exercitus, *vt Iornandi verba recitemus,* tanta animorum pertinacia conflixerunt, vt 162. millia hominum vtinq; cæſa referantur, exceptis 90. millibus Gepidarum & Francorum, qui pridie prælii noctu ſibi occurrentes mutuis concidere vulneribus, Francis pro Romanorum, Gepidis pro Hunnorum parte dimicantib. Cuius belli vix vllum ſimile narrat antiquitas. Nam riuulus memorati campi, ripa humili prolabens, peremptorum vulneribus ſanguine multo prouectus, non actus imbribus, ſed liquore concitatus inſolito, torrens factus eſt cruoris augmento. *Hæc ille. Aetius etſi prælio fuit ſuperior: Attilam tamen vſque ad internecionem delere non potuit, quin imo illo etiam potiore exercitus parte amiſſa, nequaquam animo concidit, ſed ex Aetii diſceſſu ſpe concepta, in ea loca, vnde exierat, ſeſe recipiens, vires collegit, & exercitum inſtaurauit ac ſuppleuit, ipſi Italiæ maiorib. copiis bellum illaturus. Hic eſt Attila, qui arroganter dixit, ſtellas præ ſe cadere, terram tremere, ſe malleum eſſe vniuerſi orbis. Cumq; Eremita quidam ei dixiſſet, Tu es flagellum* DEI *vicia Chriſtiani populi corrigens: iuſſit illud titulo ſuo adiici, de quo vide Nicolaum Olabum libr. 6. apud Bonfinium.*

1422 *Hoc demum anno Attila redintegratis viribus. Italiam infeſto cum exercitu inuadens, aduentu ſuo ciuitatib. cunctis incredibilem iniecit terrorem. Aquileiam vrbem potentiſſimam à ciuibus deſertam funditus deleuit: Ticinum atque Mediolanum excidit, & illud ipſum incen-* 452

4412 *Hunni Thracias & Illyricum ſæua populatione vaſtare pergunt: Valentinianus Imp. & Genſericus pacis fœdus conſtituunt, & Africam certis ſpaciis inter ſe diuidunt: fuit pax magis neceſſaria, quàm vtilis. Sigeb. Caſſ. Iorna. Diaco.*

4414 *ATTILA Hunnorum Rex Bledam fratrem & imperii conſortem per inſidias perimit, & parricidio ad imperii culmen aſcendit. Proſp. Iornan. Caßiod. (Marcell. ad ſeq.)*

4415 *PROSPER Aquitanicus Chronologiam ſuam hoc anno terminat; quam deinceps MATTHÆVS PALMERIVS Florentinus vſq; ad annum Chriſti 1481. deduxit. Rectius tamen ſtudioſi facient, ſi ex Chronographis Græcis & Latinis temporum ordinem & hiſtoriarum cognitionem petent. Legantur itaq; ZONARAS, CEDRENVS, NICEPHORVS, PROCOPIVS, IORNANDVS, MARCELLINVS, PAVLVS DIACONVS, SIGEBERTVS, REGINO, MARIANVS SCOTVS, HERMANNVS CONTRACTVS, LAMBERTVS SCHAFNABVRGENSIS, VRSPERGENSIS, NAVCLERVS & alii complures, qui tempora aliquo vſq; à ſe continuata aliis pertexenda reliquerunt.*

CYRILLVS Epiſcopus Alexandrinus obiit anno Theodoſii 39. Cedren. p. 281. cum in Alexandrina ſede 32. annis enituiſſet. Niceph. 14. 47. Ei ſucceſſit Dioſcorus, Cyrillo diſſimilimus: vtpote Eutychianus.

4417 *Liber Nouellarum Conſtitutionum Theodoſii, quas ille ad ſuum Codicem adiici voluit, editus eſt Cal. Octob. quod ex præfatione patet.*

Hoc fermè tempore Anglorum ſiue Saxonum gens inuitata à Rege Britannico ad defendendam contra hoſtes Britanniam, tribus longis nauibus aduecta eſt, ſed cùm poſt partam victoriam promiſſa ſtipendia ſibi non ſolui quiritarentur, in Britannia à ſe defenſa perpetuum domicilium ac ſe-

Attila interrogatus, cur Leoni tam placabilem ſe præbuiſſet, reſpondiſſe fertur: ſe non illum, ſed ſenem quendam Leoni à tergo aſtantem fuiſſe reueritum, qui ſtricto gladio ipſi mortem intentarit, niſi pontificis poſtulatis acquieſceret. Sigeb. Iornand.

N I C A S I V S Rhemorum Epiſcopus martyr. Tilius.

4434 *Hic annus vita exuit* ATTILAM *Regem Hunnorum,* 454
THORISMVNDVM *R. Gothorum, &* AETIVM *Romani exercitus ducem (à morte Pompeii Magni 500.) Attila cum in nuptiis regio apparatu celebratis, vino ſe largius ingurgitaſſet, per ſomnum ſanguine è naribus erumpente ſuffocatus eſt, & humani generis diuturnæ vexationi finem aliquando vel mortuus appulit. Hic fuit exitus hominis, qui ſtellas armis territare ſibi videbatur. Armis inuictus, victus amore fuit. Callimachus Experiens extinctum prodidit an ætat. 56. Alii Attilæ interitum in annum ſuperiorem conferunt: ſed nos Marcellinum ſequimur.*

AETIVS *vir bellicoſiſſimus, qui ex agricola Magiſter militum factus fuerat, & Attilam in campis Catalaunicis fugarat, hac occaſione peremptus eſt. Maximus quidam erat è ſenatoribus vnus, & quidem è ſtirpe Maximi tyranni illius, quem Theodoſius Magnus debellauerat ac ſuſtulerat: huic vxor erat formoſiſſima, cuius pudicitiæ Valentinianus, inſano amore incenſus, vim intulit. Maximus de tollendo Valentiniano cogitans, & viuo Aetio ſe nihil profecturum expendens; Aetium per Eunuchos Valentiniano ſuſpectum reddidit, quod rebus nouis ſtuderet, & Imperatori omnem rerum geſtarum gloriam laude ſua eriperet. Valentinianus itaque de his rebus ita perſuaſus, Aetium ex Gallia Romam accerſitum, & nihil tale vel meritum vel metuentem, ſua manu (vt loquitur Diaconus) aliena autem fraude, interimit. Valentinianus*

de Aetii

» NVS ille, ad quem hoc ipſo anno Idib. Iunii I
» PAPA ſcripſit inſignem illam planeque ORT
» DOXAM EPISTOLAM, qua Eutychis dogm
» duarum in CHRISTO naturarum confuſi
» piè ac dextrè refellitur, & doctrina de Com
» nicatione Idiomatum ita illuſtratur, vt eru
» hæc Epiſtola ſit inſtar gnomonis, ad cuius i
» cium in difficilium diſputationum explicati
» ſententias ſuas dirigant & conforment. Ean
men fidei deciſionem incorruptiſſimam, E
chiani vt hæreticam damnarunt & reiecerun
ſte Euagrio lib. 3. Plura de huius Concilia
violento proceſſu apud Zonaram, Cedren
Niceph. Euagr. &c.

MEROVÆVS III. *Francorum Rex regnare cœpi*
imperio Auguſti anno 490. id eſt, (ſepties 70.) à quo F
ci cognominati ſunt Merouingi. Eginhart. Sigeb. A
lius. Triſt.

4420 THEODOSIVS iunior, equo collapſo afflictus,
lectica domum relatus, moritur Conſtantino
li 28. Iulii, æt. 50. indictione tertia, vt habet Th
dorus Lector & alii, cum Orientis imperio
fuiſſet an. 42. menſ. 2. dies 28. Onuphr. *Hic*
plus iuſto proclinis fuit ad obſequendum familiarib
quid ſuadentibus, adeo, vt ſæpè ſchedis non lectis ſub
beret. Quod cum Pulcheria Soror eius animaduert
callidè ſub prætextu petendi muneris, per literas pet
ſibi in ſeruitutem tradi Eudociam Imperatoris c
gem. Quod cùm ille Sigillo mox confirmaſſet: S
monſtratis & lectis literis acriter eum obiurgauit: a
vt in talibus accurationem adhiberet monuit. Dia
prolixè recitans huius Imp. laudes hoc quoque mem
cum à quodam interrogaretur, cur nullum eorum, q
*pſum læſerant, ſubieciſſet ſupplicüs & morti? V*tin
inquit, poſſem mortuos in vitam reuocare.
obitum Theodoſius cognita Flauiani cæde nefaria.

Romam præſidio vacuam, nullo ad defenſionem ingreſſus, non ſolum priuatas ciuium domos ſpoliauit, ſed etiam ſacrarum ædium donaria, auro gemmiſque ornata, nonnulla etiam aurea vaſa è templo Hieroſolymitano à Tito allata, rapuit, eaque vna cum Eudoxia & duab. eius filiab. in Africam ſecum aſportauit. Scribit etiam Iuſtinianus (lib. 1. Cod. de offic. præf. Prætorio Africæ) Genſericum imperialia ornamenta in Africam abduxiſſe. Hoc itaque modo Roma gentium domina in poteſtatem venit Vandalorum, qui exactis 14. diebus direptionis, prædaque onuſti vrbe exceſſerunt, & Africam repetiuerunt. *Ab hoc deinceps tempore, inquit Onuphrius, paruum imperii vel maieſtatis, ſi vetera memoria repetamus, Roma habuit. Hac enim Vandalorum clade accepta paulatim concidere incipiens, non multo poſt cum omnibus prouinciis, Occidentis imperii nomen & maieſtatem amiſit.* Hæc ille. Plura de his Procop. Iornan. Euag. Marcel. Diac. Zonar. Niceph. Sigeb. Marian. Victor. &c.

Hic eſt annus Romæ conditæ 1206. ab eiectis Romæ regibus 961. poſt captam à Gallis Romam 840. completus poſtquam ab Alaricho capta fuerat 45. (vel vt Diaconus habet 44. compl.) à principio Nabonaſſaris 1200. compl. à fine regni Lydorum ſub Crœſo 1000. à capta Carthagine (incl.) 600. à Monarchia Iulii 500. ab imperio Neruæ 400. à Monarchia Alexandri Magni 784. Marcellinus huic euentui aſſignat indictionem 8. & octauum Valentiniani Conſulatum. Marianus die 12. Iulii, feria 3. ſcribit Romam captam, quæ omnia ad Dionyſii tabulas (quas apud Bedam reperies) collata & examinata exactiſſime quadrant.

426 *AVITVS, qui poſt Maximum anno ſuperiore ſuſceperat imperium, Romam veniens, atque inuidia ſe premi & inſidiis peti intelligens, deponit magiſtratum, & ex Imperatore fit Epiſcopus Placentinus: paulo poſt moritur. Caſſid. Sigon.* 456

BLON-

vnam perſonam, vnam cenſuit eſſe naturam. Et quia eſt in Chriſto & naturarum proprietas & perſonæ vnio, Neſtorius proprietatem attendens naturarum, à perſonæ excidit vnione: Et Eutyches vnam intuens perſonam, à naturarum proprietate deſciuit, & ipſam diuinitatem aſſeruit paſſam. Vides quanti periculi res ſit, aut vnam in Chriſto non credere perſonam, aut duas nolle profiteri naturas. Dum vnam contra Neſtorium Chriſti defendo perſonam, exiſtimor ſecundum Eutychen humanam negare naturam; Dum contra Eutychen duas aſſero naturas, exiſtimor ſecundum Neſtorium duas profiteri perſonas, quia ille duabus naturis duos Chriſtos, duasq; perſonas credidit aſcribendas. Hactenus Vigilius.

Deprehenſo itaq; & repudiato errore, Patres decretis Synodi prædatoriæ reſciſſis, Eutychen damnarunt, & ſacerdotio abdicarunt. Dioſcorum item Epiſcopatu detruſum Synodus iuſſit in exilio ἀτυχεῖν, de quo lege Euagrium, Cedr. Zonar. Niceph. & Decret. diſtinct. 15. & 96. Hæc ſunt quatuor illa Concilia Oecumenica: NICENVM, CONSTANTINOPOLITANVM, EPHESINVM & CHALCEDONENSE, quæ Gregorius Magnus Rom. pontifex in Epiſtolis ait, ſe ita recipere, ac venerari, vt quatuor Euangelia. Et hæc celebrata ſunt ſub quatuor Impp. ſcilicet, CONSTANTINO MAGNO, THEODOSIO MAGNO, THEODOSIO IVNIORE & MARCIANO. Diſtat Synodus Chalcedonenſis à Nicena annis 126. de cuius æra alibi diſputabimus.

Vrbs Aureliana obſidetur, Tiliſmo

PVGNA CATALAVNICA.

Hoc ipſo anno poſtquam ATTILA in Galliam irruperat, & aduentante Romanorum exercitu ab vrbis Aurelianæ oppugnatione reuocatus fuerat, accidit memorabilis illa Attila cum Romanis pugna in campis Catalaunicis, plurimorum ſcriptis decantata, de qua lege Iornandum,

Mar-

bus Rogationum decantandas inſtituit, vt teſta-
tur Ptolemæus Lucenſis, Volaterr. & hiſt. Lom-
bardica c.66. P. de Natalib. 4. c. 114.

Constantinopoli cuidam pictori, aggreſ-
ſo Christum forma Iouis pingere, manus exa-
ruit. Eum facinus confitentem Gennadius Epiſ-
copus Conſtantinopolitanus piis precibus ſana-
uit. Cedr. Niceph.

4435 Severus Imp. moritur 18. Calend. Septemb. 465
veneno, vt putatur, Ricimeris fraude perem-
ptus, an. imperii 4. Roma Imperatore caruit an.
1. menſ. propè 8. Interim Ricimer militiæ dux,
magna armatus potentia, Rempub. adminiſtra-
uit. Cedr. Caſſ. Onuph. *Vide imperii Romani incli-
nationem.*

*Quatuor Impp. Occidentales occubuerunt decennii ſpacio
poſt captam Romam, MAXIMVS, AVITVS, MA-
IORANVS & SEVERVS: omitto reliquos: qui hos
ſecuti ſunt. Diſtat hoc Romanæ Reipub. interregnum à
capta Babylone & Monarchia Perſica principio ſub Cy-
ro, annis* 1000.

4437 Anthemius, Imperatoris Marciani gener, Ro- 467
mæ prid. Idus Aprilis appellatur Auguſtus, & Se-
uero ſurrogatur. Caſſ. Euag. &c. Hic vt Ricimeris
gratiam ſibi conciliaret, imperiumq; ſuum ſtabi-
liret filiam ei in matrimonium collocauit. Fuitq;
hic vltimus Occidentalium principium, in quo
ac lacertorum aliquid fuit. Sigon.

4440 S. Remigius ordinatur Epiſcopus Remenſis: te- 470
net Epiſcopatum an. 74. Ior. Contract. Sigeb. P.
de Natal. 9. c. 9.

4441 *Aspar regnum adfectans, vna cum filio Ardaburio, quẽ* 471
*Cæſarem declarauerat, à Leone Imp. capitali ſupplicio
adficitur. Caſſ. Marcell.*

4442 Anthemius Imp. à Ricimere genero ſuo contra 472
ius occiditur an. imperii 5. menſe 2. d. 30. & Roma
de 11. Iul. diripitur tertiò, poſtquam ab Alaricho

&

de Aetii cæde deliberans, quendam ex familiarib. interrogaret. Num Aetii mors futura eſſet Reipub. vtilis? reſpōdit ille, hoc ipſe videret, bene an malè: ſe id ſcire, quod Imperator illum occidēdo ſibi dextram altera manu præciderit: quod quidem & euentu ipſo comprobatum eſt. Nam hoc viro extincto, qui ad Rempub. defendendam natus videbatur, ſimul cum ipſo Occidentis imperium concidit & corruit, & Reſpublica ſalutis ſuæ dextram amiſit. Procop. in Vandal. Marcell. Diac.

S. SEVERINVS Monachus, dictus Noricorum Apoſtolus, in Noricum ſeu Auſtriam venit, & religionem Chriſtianam voce ſua propagauit. Dicitur propheticæ ſpiritu claruiſſe. Cuſp. P. de Natalib. lib. 2. cap. 56.

4425 ROMA duce GENSERICO à Vandalis capta. 4

VALENTINIANVS Auguſtus, Honorii Imp. è ſorore Placidia nepos, Romæ in campo Martio 16. Cal. Aprilis ab Aetii amicis vel ſatellitibus inſtigante Maximo, cuius ille vxorem ſtuprauerat, confoditur, ætat. 36. imperii anno 29. menſ. 5. d. 23. Onuphr. Maximus imperium inuadit, ac vt ſolent flagitia, & iis inflictæ pœnæ, eiuſdem eſſe generis, Eodoxiam Valentiniani vxorem vi compreſſam turpibus nuptiis ſibi copulat. Huius iniuriæ atque contumeliæ illa impatiens, Genſericum Vandalorum Regem miſſis donis & bona ſpe, pluribus potiundi, ex Africa acceſſit, & Maximi tyrannide ſe & vrbem Romam liberari petit. Genſerico igitur precibus illius annuente, & armata cum claſſe magniſque copiis Romam de improuiſo aduentante, ciues pauore correpti ex vrbe in loca tutiora profugiunt. In qua trepidatione Maximus tyrannus fugam capeſſens, à Romanis primum lapidibus petitus, deinde dilaniatus & membratim diſſectus in Tiberim proiicitur 77. die poſt, quam tyrannidem arripuerat. Die itaque 12. Iulii (alii 12. Iunii) Geneſericus

Romam

rare cœpiſſe anno 500. pòſt, quàm Senatus Romanus Octauianum Cæſarem primum Auguſti appellatione ſalutauerat & honorauerat. Fato igitur quodam Romani vltimum hunc Occidentalis imperii principem, qui puer erat, diminuto nomine Auguſtulum appellarunt, vt intelligeretur nunc demum anno 500. à nata appellatione Auguſti, vnà cum vocis mutatione, ipſam quoq; Auguſtalem dignitatem, imperiiq; Romani Maieſtatem diminuendam, immutandam, aut aliò transferendam eſſe. Sæpè etiam regna ſub iis Regibus deficiunt, concidunt aut mutantur, qui eorundem regnorum conditores ac fundatores nomine referunt. Ita regnum Perſarum ſub Dario cœperat & creuerat: ſub altero Dario corruit ac deſiit. Eadem etiam fuerunt nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Perſei: Bruti primi Coſ. & Bruti interfectoris Iulii: Conſtantini Magni, qui Conſtantinopolim condidit, & Conſtantini Palæologi, cui vrbem illam Turci eripuerunt: item Auguſti & Auguſtuli: vt interim de Regibus Galliæ, aliarumq; nationum taceamus.

4446 IMPERIVM ROMANORVM IN OCCIDENTE DESIIT. 476

ODOACER Herulorum Rex Romam obtinuit, & Oreſte trucidato, Auguſtulum imperio ſe abdicare coegit, atq; ita Romanorum imperium in Occidente deſiit, barbaris Romæ & in Italia dominantibus. Odoacer primus Italiæ Rex in Occidente regnat an. 16. menſ. 6. dieb. 3. Onuph.

ROMA IV. CAPTA AB ODOACRE Rege. Sigonius.

Fuit autem mutationis illius hæc occaſio. Cum Romani recepiſſent in ſocietatem Scythis, Alanis & Gothis, ingentia mala ab Alaricho & ducibus Gothorum, aliquot iam annis, perpeſſi eſſent, Romanorum principum potentia ac dignitas ita fracta, & veluti ſuo quodam ſenio debilitata atq; attenuata eſt, vt illi ſub decente ſocietatis & fœderum nomine à peregrinis & barbaris populis impu-

BLONDVS hinc orditur hiſtoriam Venetam, de qua ſupra 452.

4427 MARCIANVS Imp. mor. 7. Cal. Feb. Onuph. (Sigon. 6. Calen. Mart.) cum imperaſſet an. 6. menſ. 6. d. 10. Diac. & Theodorus Lector. 45

LEONIS IMPERIVM in Oriente. Theodorus. Caſſ. Cedren. Euag. Marcel. Vide Iornan. in Geticis.

MAIORANI IMPERIVM in Occidente.

LEO Imp. ſolitus eſt dicere: *Quemadmodum Sol quibus affulſerit, iis calorem impertit: ita princeps clementiam impertiat iis, quos aſpexerit. Cedren.*

4428 *MAIORANVS in Africam traiiciens, bellum Genſerico fruſtra infert. Caſſ.* 45

Ingens terramotus die 14. Septemb. imminente die Dominica. Antiochiam concuſſit, peneque totam proſtrauit, ante cuius initium quidam è populo ſupra modum inſanire & omnem beluinam feritatem longè ſuperare viſi ſunt, quaſi proœmium eiuſmodi cladibus præbituri. Erat is annus Antiochenorum 506. & ab eo terræmotu, qui anno Antiocheno 159. ſub Traiano acciderat, 347. Euagr. 2. cap. 12. Niceph. 15. cap. 20. Hac æra Antiochena inſigne præbet documentum annorum rectè à nobis ſupputatorum. Vide annos M. 3923. 4081. & 4273.

4431 LEO MAGNVS, Pontifex Romanus, 3. Idus Aprilis (4. Cal. Iulii, Marianus) moritur, indictione 10. Marcell. Onuph. à morte Dauidis regnoque Salomonis 1500. ab imperio Auguſti 501. Hinc ad obitum Leonis X. Papæ 1060. 46

MAIORANVS Imp. nihil aduerſi ſuſpicans, dolo Ricimeris extinguitur, 7. Idus Auguſti, imperii an. 4. ſucceſſit ei SEVERVS. Caſſ. Marcel.

4432 Per hæc tempora Mamertus Præſul Viennenſis, cũ vrbs illa horrendo terræmotu laceraretur ac vaſtaretur, LITANIAS ſiue ſupplicationes, diebus 46

lericho ante 66 à Genſerico ante 21. Hinc ad captam noſtro tempore Romam 1051.

ODOACER *Italiam ingreſſurus, dicitur S. Seuerinum Monachum de euentu belli conſuluiſſe, atq; ab eo benedictionem petiiſſe: quem ille his verbis dimiſerit:* Perge Odoacer in Italiam viliſſimis nunc pellibus tectus: verum multis propediem precioſa multa dilargiturus. Sigo. Sigeb.

448 GENSERICVS *Vandalorum Rex tyrannidis & vitæ finem fecit, poſt captam à ſe Romam anno 23. poſt Carthaginem occupatam 39. à morte Alexandri Magni 800. Huic ſucceſsit non melior filius* HVNERICHVS, *ſecta Arianus, regnauit ann. 8. Iornand. Procopius. lib. 1. Vandal. Genſericus iam ſenex, inquit, teſtamentum condidit, in quo cùm alia multa Vandalis mandaret, tum vt per manum eius regni ſucceſſores, propinquiori ex genere virilis prolis, traderentur, & ex his qui ætate præcederent. Deceßit poſt Carthaginem à ſe captam anno 39. Victor verò Vticenſis lib. 2. perſecutionis Africanæ ita ſcribit: Hunerichus Genſerico patri ſuccedens in primordio regni, vt habet ſubtilitas barbarorum, cœpit mitius & moderatius agere, maximè circa religionem noſtram, vt etiam vbi antea ſub Genſerico prædicatum fuerat, ne conuentus Spirituales fierent, nunc conuenticula concurrerent populorum. Et vt ſe religioſum oſtenderet, iubet inquiri hæreticos Manichæos, ex quibus multos incendio abſumpſit, plurimos etiam nauibus transmarinis abduxit, quos penè omnes reperit eſſe ſuæ religioni, nempè Arianæ hæreſi, addictos. Vnde magis erubeſcens, amplius exarſit. Hic cupiditate inſatiabili bonis ſubditorum inhians, variis exactionibus eos onerabat, vt de illo præcipuè diceretur,* Rex egens reditibus, magna calamitas eſt. 478

R 2 Ibi

& Genſerico capta & direpta fuerat. Verum Ricimer hoc ſcelere perpetrato non diu lætatus eſt. Nam die 39. poſt, ſæuiſſimis corporis cruciatib. extinctus periit, 14. Auguſt. OLYBRIVS etiam, qui Anthemio ſucceſſerat, vix deguſtato imperio mortuus eſt, 23. Octob. Caſſ. Euag. Marcel. Iorn.

Incidit hic Romæ calamitas in annum à morte Cyri 1000. à Monarchia Alexandri Magni 800. Auguſti 500. ab excidio vrbis Ieruſalem & imperio Veſpaſiani 401. à natali Auguſti Cæſaris 532. comp.

4443 GLYCERIVS 5. Martii Olybrio ſufficitur, in Occidentis imperio. In Oriente vero Leo Imp. nepotem ſuum LEONEM IVNIOREM Zenonis filium, imperii conſortem facit. Caſſ. Ced. Zona. Diaco. &c. 47

4444 LEO SENIOR Imp. moritur, imper. an. 17. LEO IVNIOR parentem ſuum Zenonem in imperii conſortium adſumpſit, & aliquanto poſt morbo extinctus eſt. 47

ZENONIS IMPERIVM. Euag. Diaco.

Romæ GLYCERIVS emenſo annuo imperii ſpacio à Iulio nepote compulſus deponit imperium, & fit Salonæ in Dalmatia Epiſcopus. Iornan. Euag.

4445 AVGVSTVLVS accipit imperium. 47

ORESTES genere Gothus, Nepotem Imperatorem, qui ipſum honoribus auxerat, & Magiſtrum militum fecerat, imperio priuat, & eum in Dalmatias fugat, felicitatis ſuæ autori malā gratiam reddens: filium vero ſuum Auguſtulum puerum adhuc conſtituit Imperatorem, 31. Octobr. qui imperauit menſ. 9. dieb. 24. Onuph. ex Euag. Iornan. Diac. Marcel. & alii. Vide Procopium lib. 1. de bello Gothorum. quorum hiſtoriam ille altius repetitam hinc orditur, etſi 18. tantum annorum bella, Iuſtiniani tempore geſta, deſcribat.

Hic eſt annus ab V.C. 1226. vbi obſerua, Auguſtulum imperare

imperium in Galliis defecit, quando Clodoueus, victo & occiſo Syagrio, Sueßionem Galliæ vrbem & reliqua oppida Romanis eripuit, atq; ſuo imperio ſubiecit. Iornan. Sigeb. Trith. Tilius & ſcriptores Gallici. Numerantur à ſine belli Gallici ſub Iulio Cæſare huc vſque anni 532. qui numerus appellatur Cyclus magnus.

Sub hoc rege GALLIA primo cœpit vti inſigni triũ Liliorum aureorum in campo cæruleo. Munſter. lib. 2. Coſmogr. c. 30,

56 *Hic eſt annus 60. ab aduentu Vandalorum in Africam, quo Victor Vticenſis extincto Hunericho hiſtoriam perſecutionis Africæ ſcripſit.* 486

57 *Odoacer Febano vel Feletao Rugiorum Rege victo & capto potitus, Rugios in Italiam tranſtulit. Caßiod.* 487

58 ZENO *Imperator vt Italiam ſibi aſſereret. Theodericum Gothorum Regulum hortatur ad inuadendam Italiam, & oppugnandum Odoacrem, quòd præter ius & æquum Italiæ regnum rapuiſſet. Procop. Iornand.*

Hinc orditur LEONHARTVS ARETINVS *hiſtoriam belli Italici aduerſus Gothos, quæ continet 64. annos, & adiuncta eſt Procopii & Iornandi ſcriptis.* 488

59 THEODERICVS *Amalus, Theodemiri filius, Valamiri nepos, comitante Gothorum gente, Italiam ingreſſus, ad amnem Sontium, non procul ab Aquileia, Odoacrem magno prælio ſuperatum in fugam conuertit. Eodem anno repetito conflictu ad Veronam Theodericus exercitum Odoacris contriuit, & terga dare coegit. Theodericus iterum Veronam inuaſit. Caſſ. Diac.* 489

60 THEODERICVS *Rex tertio certamine ſuperauit & profligauit Odoacrem, qui cum ſibi introitum vrbis Romæ à ciuibus præcludi cerneret, gladio & flammis conſumpſit quæ attingere potuit, & Rauennæ mœnibus ſe incluſit, vbi graui obſidione per triennium Theodericus eum premere non deſtitit. Procop. Iornand. Caßiod. Diac.* 490

IDACIVS CLARVS Lemicæ Hiſpaniarum vrbis

denter ac nefariè ad pleraq; inuiti cogerentur. Tandem verò Oreſtes cùm occiſo Nepote imperium rapuiſſet, illudq; Auguſtulo filio ſuo tradidiſſet: fœdus cum Genſerico Vandalorum Rege in Africa fecit, quòd huius amicitiam ad pacis diuturnitatem, regniq; incolumitatem ſibi profuturam ſperaret. Verùm dum ille timet ab Auſtro, ſæua tempeſtas ab Aquilone orta, eum obruit. Nam Odoacer, qui quondam Oreſtis armiger fuerat, & Italiam norat, ſpe prædæ illectis & excitis Herulis, Turcilingis, Rugiis, aliisq; gentibus, traiecto Danubio Italiam inuadit & occupat, atq; 23. Auguſti à ſuo exercitu proclamatus Rex Italiæ, non ita multò pòſt Placentiæ Oreſtem necat, Romam capit, & Auguſtulum purpura exutum imperio ſe abdicare cogit, eumq; in quodam Campaniæ caſtello exulare, priuatumq; viuere iubet. Ita Imperium populi Romani Occidentale occidit ac defecit, barbaris & peregrinis Italiam firma poſſeßione tenentibus. Et hæc quidem ἀναρχία, vel confuſionibus plenum interregnum, cœpit anno centeſimo poſt, quàm ſub Valente Imp. Gothi in Italiam intromißi, imò nauigiis introducti fuerant. Interregnum hoc, quo Occidens ſine Impp. fuit, durauit annis 324. menſibus 4. vſq; ad Carolum Magnum Imperatorem Romæ coronatum, anno Chriſti 800. expleto. Odoacer reiecto & repudiato Imperatoris illuſtri titulo, Regem Italiæ ſe appellari voluit. Auguſti etiam nomen honorificum ex hoc tempore à Regibus Occidentis non eſt in titulis vſurpatum, quod vt olim fuit florentiſſimum, ita in Auguſtulo exaruiſſe aut expiraſſe videri poteſt. Plura de hoc anno Procop. Iornan. Marcellin. Caſſ. Diac. Euagr. Cedren. Niceph. Onuph. Sigon. & Golzius in Elencho Regum Siciliæ.

Hic eſt annus ab V.C. 1227. ab expulſis Roma Regibus 982. à primo Conſulatu Iulii Cæſ. 532. expletus, à Monarchia Iulii 522. à morte Iulii 518. ab Auguſti Monarchia 505. Hæc ipſa vrbs capta fuit à Gallis ante annos 862. ab Alari-

Verum Theodericus Odoacrem conuiuio exceptum cum filiis per ſicarios interfecit, 3. Nonas Martias. Caſſio. Procop. Diac. Iornan. &c.

THEODERICVS Rex Italiæ regnauit poſt Odoacri cædem an. 33. menſ. 5. d. 28. Onuph.

Eſtq; hic annus 1000. à primis Coſſ. & Regibus Roma expulſis.

4464 *THEODERICVS omnem curam ac laborem ad Italiam inſtaurandam, legibus formandam, reparandam & exornandam confert, ac licet ipſe Arianus eſſet, Catholicos tamen non adflixit, ſed clementer & reuerenter habuit, atque ita ſuperioris ſæculi tempeſtatibus fœdatis Italiæ optatiſſimæ ſerenitatis iucunditatem reddidit.* 494

4465 *GVNDABVNDVS Vandalorum Rex ab Eugenio Carthaginis Epiſcopo perſuaſus, templa in Africa ab Hunericho clauſa, poſt decennium Catholicis reſtituit & aperuit. Ior.* 495

466 GELASIVS Pontifex Romanus vir doctus, cuius hodie ſcripta leguntur, moritur 21. Nouemb. Onuph. 496

467 *Gundabundo Vandalorum Rege mortuo, TRASIMVNDVS in Africa regnat ann. 25. Hunc ait Procop. à Catholicorum ſuppliciis abſtinuiſſe, ſed tamen præmiis eos & honorib. ad Arianam ſectam inuitaſſe.* 497

Hoc tempore B. FVLGENTIVS eruditiónis & pietatis laude fulgentiſſimus vixit, qui tres libros de Mediatore Chriſto Deo & homine ad hunc Traſimundum Vandalorum Regem ſcripſit, qui hodie vnà cum reliquis eius ſcriptis ſunt in hominum doctorum manibus. Factus eſt Epiſcopus Ruſpenſis. Huius autoritate deliberationes aut controuerſiæ Eccleſiaſticæ in Africa præcipuè gubernatæ ſunt.

469 *CLODOVÆVS Francorum Rex cum Alemannis bello congreditur, ibiq; periclitante exercitu in bello ad Tolbia-* 499

Ibidem vide de Eugenio viro ſancto & Orthodoxo in Epiſcopum Carthaginenſem electo, magna cum Eccleſia DEI lætitia.

4454 Anno ſeptimo Hunerici Regis per totam Africam cœpit Catholicorum ſæua & horrenda perſecutio, cuius atrocitatem Victor Vricenſis ita deſcripſit, vt Lector non ſolum de ſumma crudelitate in Homouſianos vel Orthodoxos nihil prætermiſſum fuiſſe intelligat, ſed etiam exempla piorum hominum, diuinitatis CHRISTI profeſſionem feruentiſſimo Zelo, vitæ & incolumitati ſuę præferentium, admirabundus intueatur. Si nitatur aliquis, inquit Victor, ea ſaltem perſcribere, quæ in vrbe Carthagine geſta ſunt, ne ipſa quidem nomina tormentorum dicere poterit, quæ res hodie cuiq; propoſita demonſtrari poteſt: vbi alios ſine manibus, alios ſine oculis, alios ſine pedibus, alios truncatos naribus auribuſq; videas, &c. Procopius ſcribit ſuo quoque tempore Byzantii quoſdam impedita voce vſos fuiſſe, quorum linguas Hunerichus incidi iuſſerat, vt eiuſmodi ſuppliciorum metu Chriſtianos reliquos ad Arianorum ſectam traduceret. 4

Hoc anno Coſ. fuit Theodericus Rex Oſtrogothorum: Eſtque annus ab exitu ex Aegypto 2000. compl.

4455 *Sceleratiſſimus HVNERICHVS Vandalorum Rex, qui Chriſtum de diuinitatis ſua throno deiicere nitebatur, in medio furoris ſui curſu ab eo, quem perſequebatur, repreſſus, & meritis ſuis digna morte extinctus eſt. Nam, vt autor eſt Victor, corpus eius putrefactum vermibus ita ſcatere & ebullire cœpit, vt non corpus, ſed corporis partes ſepulta ſint. Ei ſucceſſit, teſte Procopio, GVNDABVNDVS, qui Chriſtianos imitatione ſuorum ſuppliciis etiam maioribus adflixit, & 12. annis regnauit.* 48

CLODOVÆVS Francorum Rex, regnat annis 30. nempè 15. in gentiliſmo: 15. in Chriſtianiſmo, quem primus Regum Francorum ſuſcepit. Sub hoc ipſo rege, Romanum impe-

Chalcedonenſis Synodi ſententiæ ad Evtychianos (quos Cedrenus Synchytas nominat) transferret: cui poſtulationi cum ille refragaretur, ſede Epiſcopali motus in exilium miſſus eſt. Cedr. Zonar. Marcel. Niceph. Ex hoc tempore hæreticis animi creuerunt, Anaſtaſio ipſos tuente, & Catholicos premente.

4482 Cum *Alamvndarvs* Saracenorum princeps ab Orthodoxis baptizatus eſſet, Severvs Monachus miſit duos Epiſcopos, qui eum labe Eutychiana inficerent. Quos ille admirabili argumento refutans dixit: hoc ipſo die literas ſe accepiſſe, Micaelē Archangelū eſſe mortuum. Quem nuncium cum illi falſum eſſe aſſeuerarent, quod in Angelos mors non caderet: ſubiecit ille: Quomodo ergo vos affirmatis *diuinitatem mortuam eſſe, eò quòd cum carne ſua in nouam naturam tranſierit, cùm nequidem Angeli moriantur?* Itaq; Seueri legati cum dedecore diſceſſerunt. Cedr. Zonar. Diac. 512

4483 Anno Antiochenorum 561. Anastasivs Imp. Flavianvm Antiſtitem Antiochenum, quòd Chalcedonenſem Synodum anathemate notare nollet, in exilium eiecit, eiq; ſubſtituit impietatis Eutychianæ hominem, Severvm Monachum. Euagr. Marcell. 513

4484 *Hoc anno Romæ Coſ. fuit* Cassiodorvs, *cuius Faſtos conſulares in hoc opuſculo ſubinde citauimus. Ad eundem annum (qui eſt à morte Auguſti Cæſaris 500. incluſiue) pleriq; referunt mortem* Clodovæi *Regis Francorum à S. Remigio baptizati: alii ad 511. Sepultus eſt Lutetiæ in templo D. Petri: hodie appellatur templum Genoueſes. Tilius.* 514

4487 Anastasivs Imp. ab Hormiſda Rom. Pontifice de hæreſi Eutichus relinquenda ſubmonitus reſcripſit: *Nos imperare volumus: nobis imperari nolumus.* Cuius impiæ & inſolentis vocis pœnas inſequenti anno perſoluit. Diac. Iornan. 517

Epiſcopus, cuius ſcripta habemus, hoc tempore floruit.

4461 ZENO Imp. comitiali morbo extinguitur 8. Idib. April. (alii 7. Idus) an. imperii 17. Euag. Cedr. &c. 4

ANASTASII IMPERIVM in Oriente.

Hic etſi Eutychianus eſſet, tamen primis imperii annis nihil omnino rerum nouarum in Eccleſia moliri voluit, ſed omnibus modis elaborauit, vt Eccleſiæ ab omni tumultu & perturbatione vacarent. Chalcedonenſe verò Concilium in Eccleſiis neq; palàm prædicatum fuit, neque ab omnibus reiectum. Nam ſinguli Eccleſiarum præſides pro ſuo arbitratu ea in re egerunt. Poſtquàm verò Eccleſiæ in ſeparatas factiones diuidebantur. Anaſtaſius imp. Epiſcopos reb. nouis ſtudentes, vt quenquam præter conſuetudinem illorum locorum, in quibus ætatem degebat, Concilium Chalcedonenſe prædicantem, aut illud anathemate damnantem compериret, exturbauit.

4.

Huic imperatorio habitu in circo ſedenti, populus veluti vno ore inclamauit: Sicut vixiſti, ita etiam impera. *Quippe nondum ſumpto imperio, ante galli cantum templum adire ſolebat, ibiq; dum concio dimitteretur, adſtabat Deum placans, frequenter ieiunabat, & ſua pauperib. ac mendicis erogabat. Cedr. Euag.*

Huc vſq; Euagrius ab imperio Diocletiani numerat an. 207. ab imperio Auguſti 532. (id eſt, Cyclum magnum) menſes 7. à capta Troia. 1683. (nos 1673.)

284	3928	2788
207	532	1673
491	4460	4461

4463 ODOACER *rerum neceſſariarum inopia victus, Theoderico ſe dedidit, & 3. Cal. Martias pacem cum eo hac conditione fecit, vt in vrbe Rauenna Theodericus & Odoacer æqua ſorte viuerent, pariterq; imperio potirentur.*

4492 *Hoc anno Romæ duo viri illuſtres, SYMMACHVS & BOETIVS, id eſt, ſocer & gener, Conſulatum adminiſtrarunt, in quo quid geſtum ſit, nemo melius recitat, quam ipſe Boetius lib. de Conſolatione philoſophiæ, quem vt ſtudioſi inſpiciant, multum eos hortamur. Videbunt Icona viri docti & ſapientis, ad gubernationem Reipub. tùm bonam cauſam, tùm bonam conſcientiam adferentis: ſed poſt res præclarè geſtas, gratiam malam reportantis, & cum fortuna ſua, tantis meritis indigniſſima, quodammodo expoſtulantis & colluctantis. Ipſe Boetius quo animo in Republic. verſatus ſit, quibuſque factis aulicos canes in ſe concitarit, his verbis edisſerit, philoſophiam alloquens:* Quod à te, Philoſophia, inter ſecreta ocia didiceram, transferre in actũ publicæ adminiſtrationis optaui: tu mihi, & qui te Sapientum mentibus inſeruit Deus, cõſcii eſtis, nullum me ad magiſtratum, niſi omniũ commune bonum, ſtudium detuliſſe: Inde cum improbis graues inexorabileſq; diſcordiæ fuere: Et quod conſcientiæ libertas habet, pro tuendo iure, ſpreta potẽtium ſemper fuit offenſio. Quoties ego Conigaſtum in imbecillis cuiuſq; fortunas impetum facientem obuius excepi? Quoties Regiæ domus præpoſitum ab incepta & perpetrata iam prorſus iniuria deieci? Quoties miſeros, quos infinitis calumniis impunita Gothorũ auaritia ſemper vexabat, obiecta periculis autoritate protexi? nunquam me à iure ad iniuriam quiſquam detraxit. Prouincialium fortunas, tum priuatis rapinis, tum publicis vectigalib. peſſundari, non aliter, quam qui patiebantur, indolui. Paulinum Conſularem virum cuius opes palatini canes iam ſpe atq; ambitione deuoraſſent, ab ipſis hiantium faucibus traxi. Satis ne in me magnas videor exacerbaſſe diſcordias? Sed eſſe apud cæteros tutior debui, q mihi amore iuſtitiæ nihil apud aulicos, quò magis eſſem tutior, reſeruaui. 522

Hoc de-

cum in Vbiis Chriſtianiſmi ſuſcipiendi voto ſe o
è certamine victor euaderet. Victo itaq; & pere
mannorum Rege, & Alemannis ſubiugatis, à
gio Remorum Epiſcopo baptizatur, exemplo
populum Francorum ad fidem Chriſti inuitan
ducens. Sigeb. Tritth. Aemilius. Hunc tamen eue
lii referunt ad annum Chriſti 496. de quo c
contendimus. Hinc ad Pipinum in Galliis re
250.

GREGORIVS Epiſcopus Turonenſis ſcri
migium Epiſcopum his verbis Clodouæu
tequam baptizaretur, affatum eſſe: *Mit*
colla Sicamber, adora quod incendiſti, incende
craſti.

4470 THEODERICVS *Rex, nouus in vrbe Roma be*
gna cum populi lætitia exceptus, atq; Boetii orat
datus, Senatum mira affabilitate tractat, Rom
annonas donat, & eidem admirandis Xeniis,
per ſingulos annos maxima vi pecuniæ, ſubuen
huius etiam felici imperio (vt Caßidori verbis
plurimæ vrbes renouantur, munitißima caſtella
tur, admiranda palatia conſurgunt, magniſq; e
bus antiqua miracula ſuperantur. Caſſ. Diac.

Circa hæc tempora vixerunt, GENNADIV
byter, cuius virorum illuſtrium catalogu
Et VIGILIVS Martyr, Epiſcopus Tride
de cuius tamen ætate inter ſcriptores no
uenit. Eius ſcripta aduerſus Neſtorium &
chen verſantur inter omnium manibus.

4481 ANASTASIVS Imp. etſi Chirographo ſuo
quam coronaretur, promiſerat, idque
rande confirmauerat, ſe, dum imperar
lum nouum dogma in Eccleſiam introd
ſed decreta Chalcedonenſia rata habit
tamen his neglectis, auſus eſt Syngrapha
à Macedonio Epiſcopo Conſtantin
no repoſcere, & ab eodem poſtulare

aula fœdare cœpit, poſtquam Gothicis furiis inflammatus, Boetium, ob adfectatæ libertatis ſuſpicionem, nullius criminis conuictum, Ticinum relegauit, eiuſque bona publicauit. Qua de re ipſum Boetium querentem audiuimus: Et cuius vnquam, inquit, facinoris manifeſta confeſſio, ita indices habuit in ſeueritate cócordes, vt non aliquos vel ipſe humani erroris ingenii, vel fortunæ conditio cunctis mortalibus incerta ſubmitteret? Si inflammare ſacras ædes voluiſſe, ſi ſacerdotes impio iugulare gladio, ſi bonis omnibus necem ſtruxiſſe diceremur, præſentem tamen confeſſum, conuictumuè, ſententia puniiſſet. Nunc quingentis fere paſſuum millibus procul moti, atque indefenſi, ob ſtudium propenſius in Senatum, morti, præſcriptionique damnamur.

4494 IVSTINVS Orthodoxæ fidei ſtudio, Arianorum hæreſin extinguere, eorumq; Eccleſias Catholica religione conſecrare cœpit. Quod cum in Italia Rex Theodericus, Ariana lue pollutus, audiſſet, Ioannem Papam Romanum cum hac comminatione ad Iuſtinum Conſtantinopolim miſit, niſi Arianis ſua templa redderet, eoſq; perſequi deſiſteret, ſe Catholicos in Italia gladio extincturum. Diac. Iornan. 524

4495 IOHANNES Rom. Pontifex, eiuſq; comites, Conſtantinopoli honorificè excepti, multis fletib. ab Imperatore Iuſtino petunt, vt hanc legationem, etſi iniuſta ſit, libens audiat, & Italiæ periclitanti conſulat. Quorum precibus Iuſtinus ceſſit, Arianiſque ſua templa reliquit. Diac. 525

4496 THEODERICVS rabie Ariana ſtimulatus, Ioannem Romanum Pontificem, Conſtantinopoli reuerſum, Rauennam accerſit, & carceri incluſum, fame, ſiti, cæteriſque carceris incómmodis necat, 15. Calend. Iulii. Diac. 526

BOETIVS & SYMMACHVS, viri ex ſapientia vir-

tutibusq;

4488 ANASTASIVS Im. cum ex oraculis didiciſſet, ſe fulmine interiturum, horrendo tonitru perterrefactus, & in alios atque alios thalamos deſcendens, 6. Idus Iulii in regio quodam cubiculo inuentus eſt mortuus, cum vixiſſet an. 88. & imperaſſet an. 27. menſ. 3. d. 3. Zonar Euagr. Cedre. Aliqui fulmine ictum & extinctum tradunt. 51

IVSTINI IMPERIVM in Oriente.

Veſtitus imperaotria purpura anno Antiocheno 566. Euagr. Fuit Imp. optimus, Orthodoxis fauit, & omnes quos Anaſtaſius iniuſtè extorres egerat reuocauit. Ortus genere humili & ignobili: nempè patre armentario: ſed cum militiam ſectaretur, mutata ſorte altiores dignitatis gradus paulatim obtinuit. *Eſtq; hic annus ab excidio Troiæ 1700. morte Iulii 560. (bis 280.) à morte Alexandri. Magni 840. (ter 280).*

4489 SEVERVS hæreticus Epiſcopatù Antiocheno pellitur: æræ Antiochenæ anno 567. Euag. 51

Hoc anno finiuntur Faſti Conſulares viri doctiſſimi Caſſiodori, qui primum fuit, vt tradit Tritthemius, Thodorici Regis Italiæ Cancellarius, cui quidem & Coſſ. catalogum dedicauit. Poſtea ſpretis mundi vanitatib. factus eſt Monachus & Abbas, Cœnobii Rauennatenſis, vbi cum alia vtilia ſcripſit, tum hiſtoriam Tripartitã ex Socrate, Sozom. & Theodoreto collectã & in vnũ corpus coactam edidit, atq; eo labore in monaſterii ſui angulo deliteſcens plus Eccleſiæ profuit, mundoq; magis innotuit, quã ſi Romæ in luce ac turba vixiſſet. Chronicon Caſſidori exhibet annorum ſummam, ſi à Nino ſupputes 2582. à regno Latini 1733. à Roma condita 1270. à primis Coſſ. 1025. Numeri apud Cuſpiniani Caſſidorum & in altero exemplo vetuſto vitioſe deſcripti ac deprauati ſunt: ideo noſtræ ſupputationis numeros hoc loco conſignauimus,

Hoc

rigens, in cubiculum ſtatim citato gradu ſeceſſit, identidemq; iubendo, togarum vt ſibi vim magnã ingererent, lecto decubuit, & parũper quieuit. Elpidio deinde Medico omnib. quemadmodũ accidiſſent diligentius explicatis, in Symmachum Boetiumq; patratum à ſe ſcelus deflebat: quò deniq; deplorato, & accepta calamitate, dolore ingenti affectus, haud longè poſt moritur, cum id primum & vltimũ iniuſtitiæ exẽplum in ſuos idcirco exercuiſſet, quia non ſuo & priſtino more diligenter perueſtigata cauſa, in tãtos viros animaduerterat. Theoderico igitur ſuo fato perfuncto, Atalaricus (aliis Adelrichus) huius ex filia nepos ſuſcepit imperiũ, annos octonos nat⁹, ſub matre Amalaſſuntha adhuc educatur. Amalaſũtha itaq; filii procuratione ſuſcepta regnũ administrabat, prudentia & æquitate mirificè pollens, virilem præ ſe ferebat naturam: quippe quã diu hæc imperio præfuit, Romanum neminem vel corporis pœna affecit, vel rerum iactura: quinetiam nec Gothos ipſos, etſi Romanos laceſſendi percupidos, his quoquã pacto iniuriã permittebat inferre: quin potius Symmachi ac Boetii liberis paterna bona reſtituit. *Hæc Procopius in Gothicis.*

Terræmotus horrendus Antiochiam 14. Cal. Iunii, die Veneris tremefecit, parumq; abfuit, quin tota vrbs corruerit, ciniumq; ſepulchrum facta ſit. Euphraſius Antiochiæ Epiſcopus eo obrutus obiit, templa collapſa ſunt, vrbiſq; decor periit. Ab omni hominũ memoria nõ extitit tãta iræ Dei in vrbẽ aliquã graſſatio. Iuſtinus Imperator nũciata hac clade grauiſſimè indoluit, abiectiſq; diademate & purpura, ſacco indut⁹ & cinere cõſperſus ꝑ multos dies luxit: ad vrbis quoq; inſtaurationẽ pecũias & opifices miſit.

IVSTINVS die primo Aprilis, IVSTINIANVM nepotem ſuum ex ſorore natũ annos 45. creat imperatorẽ: IVSTINVS quarto ab hinc menſe obiit Cal. Auguſti an. imperii 9. menſe circiter vno. Zonar.

IV-

4493 *Hoc demum anno Moloßi Gothici ac delatores in Boetium, Conſulatu abeuntem, & quaſi exarmatum, rabioſius irruerunt, immerentemque lacerarunt. Qua de re ipſe ſic loquitur in libro de conſolatione, quem & hoc anno ſcripſiſſe putatur* : At cuius criminis cauſa arguimur? Senatum dicimur ſaluum eſſe voluiſſe. An optaſſe illius ordinis ſalutem nefas vocabo? De compoſitis vero literis, quibus libertatem arguor ſperaſſe Romanam: ſi nobis ipſorum delatorum cõfeſſione vti licuiſſet, reſpondiſſem Canii verbo: qui cum à Caio Cæſare Germanici filio conſcius contra ſe factæ coniurationis fuiſſe diceretur: Si ego, inquit, ſciſſem, tu neſciſſes. Qua in re non ita ſenſus noſtros mœror hebetauit, vt impios ſcelerata contra virtutem querar molitos: ſed ea quæ ſperauerint, effeciſſe vehementer admiror. Nam deteriora velle noſtri fortaſſe eſt defectus. Poſſe autem contra innocentiam, quæ ſceleratus quiſque conceperit, inſpectante Deo, monſtri ſimile eſt. Vnde Philoſophorum quidam quæſiuit: Siquidem Deus eſt, inquit, vnde mala? Bona vero vnde, ſi non eſt? Quis igitur innocentiam noſtram euentus exceperit, vides: pro veræ virtutis præmiis, falſi ſceleris pœnas ſubimus. At vero hic etiam noſtris malis cumulus accedit, quod exiſtimatio plurimorum, non rerum merita, ſed fortunæ ſpectat euentum, eaque tantum iudicat eſſe prouiſa, quæ felicitas commendauerit. Quo fit, vt exiſtimatio bona, primum omnium deſerat infelices. Vltima aduerſæ fortunæ ſarcina eſt, quod dum miſeris aliquod crimẽ affingitur, quæ perferunt, meruiſſe creduntur. Et ego quidem bonis omnibus pulſus, dignitatibus exutus, exiſtimatione fœdatus, ob beneficium ſupplicium tuli. 52

Ex hoc itaque tempore THEODERICVS *Rex à ſeipſo degenerare, & priſtinas ſuas virtutes ac laudes turpi macula*

99 Codex Iuſtiniani, Idib. Aprilis, indictione 7. abſolutus ac editus eſt, vt ex eo in poſterum per omnes Romanas prouincias ius diceretur. 529

00 IVBILÆVS MVNDI 90. *Moſis 40. prædicationis Chriſti 10. à Roma condita 1281. à baptiſmo Chriſti 500. à Monarchia Auguſti 560.* 530

Per hæc tempora GILIMER, *Genſerici quondam Regis Vandalorum nepos, rei militaris peritus, & aliena inuadere promptus, Hildericbum Regem vt ignauum & inertem apud Vandalos accuſauit, & hac calumnia obtrauit, quòd Vandalos ſimul cum tota ditione Iuſtiniano prodere vellet. Quæ omnia Vandali facilè credentes, Gilimerem conſtituunt Regem, & Hildericbum poſt ſeptem annos regni ſimul cum fratre cuſtodia tradunt & necant. Procop. Vandal. Iornandes addit, Gilimerem occiſo Rege Catholico Hilderiche, in Orthodoxos ſæuiiſſe.*

Menſe Decemb. IVSTINIANVS Triboniano & cæteris Iuriſconſultis mandat, vt veteri iure enucleato, DIGESTORVM ſiue PANDECTARVM Codicem componant, & in certos libros ac titulos totum ius antiquum, per 1400. penè annos confuſum, digerant. Hi Pandectarum libri triennio confecti & abſoluti ſunt.

501 *Hic eſt annus vltimus Cycli annorum 95. à Cyrillo deſcripti. Supra 437.* 531

02 DIONYSIVS Exiguus, Abbas Romanus, annorum à nato Christo ſupputationem, qua hodie vtimur, primus inſtituit, & paſchales ſiue decem nouales Cyclos ſuos hinc orditur. Qua de re Beda ſic loquitur: Primus Dionyſii Cyclus incipit à 22. die Martii, anno 248. Diocletiani, à nato Chriſto 532. poſt Conſulatum Lampadii & Oreſtis: Quos Cyclos noluit Dionyſius ab impii Diocletiani annis computare: ſed maluit ab Incarnatione Chriſti ſeriem annorum prænotare, propter notitiam exordii ſpei noſtræ, & cauſam reparationis hu- 532

S manæ.

IVSTINIANI MAGNI IMPERIV

Euagrio hic eſt Antiochenorum annus 575. M
limo à condita Conſtantinopoli 197. Ce
Sigeberto, Mariano, Bedæ, Friſingenſi 527.
ſti; & Marcellino Cedreno, atque ipſi Iuſti
(Nouella 47.) indictio quinta. Eſt à regno
dis in Ieruſalem 1600. à Monarchia Iulii 57
guſti 556. à nato Auguſto 588. à morte Co
ſtini Magni 190.

4498 IVSTINIANVS ad pacis ſtudia ſe conferens op
greſſus eſt, quod ei ad omnem poſteritate
riam immortalem peperit. Nam conſilio,
& labore virorum Iuris peritiſsimorum I
nas leges hinc inde in libris diſperſas in v
na certa redegit, & nouam Iuris ciuitatem
dit, ſanctiſsimumq; Iuſtitiæ templum co
uit. Hoc itaque primum anno imitatione
ſii componendo & emendando iuri oper
dit, & viris doctrinæ Legum ſcientiſsimis
ciendi Codicis laborem & curam deman
Ibid. Februarii.

*Penultima die Nouemb. Antiochia paſſa eſt alium te
tum, quo & ædificia multa ceciderunt, & 487
mines ruinis oppreßi perierunt. Ciues itaque diſ
vrbe exeuntes, & Deum ſupplicationibus ac Lita
cantes, cum crebris eiulatibus exclamarunt: κύρ
σον. Ibi vir quidam pius, viſione diuina monitus,
Ciuibus, vt ſuperioribus ædium ſuarum poſtibu
berent:* CHRISTVS NOBISCVM: *ST
Hoc facto, ira Dei reſedit, ac terræmotus ſedatu
ſtinianus reparatam à ſe Antiochiam nuncupau
polim. Euagr. Cedr. Diac. Niceph.* 17.

S: BENEDICTVS Abbas in Campania apud C
condidit monaſterium, & Monachis occi
libus leges ac inſtituta dedit, quib. hodie v
Petrus de natalib. l. 3. c. 214.

PRISCIANVS Grammaticus claruit. Iorn.

C

impoſitum,& omnia cæleſtia dona noſtro III. Conſulatui indulta.

04 GILIMER à BELLISARIO *victus & in monte concluſus,petiit ſibi ab amico mitti Citharam, & panem vnum,ac Spongiam : ſignificans,ſe ad eam redactum eſſe fortunam, vt optet integrum panem videre & guſtare, quod diu iam nullum coctum vidiſſet panem : Spongiam ei neceſſariam eſſe ad abſtergendas lachrymas: Citharam verò,vt præſentem calamitatem flebilib. numeris leuiret ac demulceret. Tandem inopia victus ſe dedidit Belliſario, qui illum Conſtantinopolim duxit,vnà cum ſpoliis ampliſſimis à Genſerico Romanis quondam detractis: inter quæ etiam fuerunt Iudæorum multa res nobiles, quas Titus Veſpaſianus captis Ieroſolymis Romam tranſportauerat.Has autem opes Iuſtinianus iudicauit in Byzantinum palatium minimè inferri oportere:ideoque illas Ieroſolymam in Chriſtianorum templa remittendas mandauit. Poſtquam verò Gilimer inter captiuos, vnà cum conſanguineis ac Vandalis,proceritate ac pulchritudine corporum præſtantibus,in Hippodromo conſtitit, ad Imperatorem in alta ſede conſtitutum, populumque circumfuſum conſpexit, ac demum ſeipſum in quod fatum perueniſſet conſiderauit: nec fleuit, nec aliud quicquam dixit quàm illud Salomonis:* Vanitas vanitatum & omnia vanitas. *Nec mora, ipſa pariter & Belliſarius, iuſſi ab his qui Imperatoriam purpuram ſuſtinebant, ſupplices adorauerunt Iuſtinianum, qui Hilderichi filios ac nepotes, vt ex Valentiniani Imperatoris ſanguine venientes, neceſſitudineque ſibi deuinctos, opibus ſatis amplis munerauit: Gilimerem etiam in Gallia non contemnenda prædia cum ſuis propinquis incolere iuſſit. Procop. Vandal.* 534

Eſt annus à condito templo Salomonis 1570. eodem

manæ. Marianus Scotus ſub anno Chri
pſa verba Dionyſii de his Cyclis citat,

4503 CARTHAGO *à Vandalis poſſeſſa annis* 95. *à*
SARIO *recuperata eſt, & in Romanorum p*
redacta. Procop. Vandal. Marc. Iuſtinianus ſcri
bia potitum III. *Conſulatu ſuo, qui incurrit in* 5
ſti. Anni 95. *ſupputandi ſunt incluſo anno* 439

INSTITVTIONES IVRIS publicatæ ſunt
uemb. Et DIGESTA ſiue PANDECTÆ
cemb. de quo ita Iuſtinianus: *Omni, inquit*
iuris diſpoſitione compoſita, & in tribus volumi
eſt, Inſtitutionum & Digeſtorum ſeu Pandectar
non Conſtitutionum perfecta, & tribus annis con
ta, quæ primum neque toto decennio compleri poſ
batur, omnipotenti Deo & hanc operam ad h
ſuſtentationem piis obtulimus animis. Has aut
ſuum obtinere robur ex III. *noſtro feliciſſimo ſ*
Conſulatu præſentis XII. *indictionis*: 3. *Cal. Ia*
in omne æuum valituras, & vnà cum noſtris con
nibus pollentes. Data 17. *Cal. Ianuar. Conſtant*
Iuſtiniano Aug. III. *Coſ.*

Idem: *Hunc* III. *Conſulatum nobis ſanè inſigne*
illuſtrem dedit Dominus, vt potè, in quo pax cum
firma & ſtabilis facta eſt, & hoc legum opus comp
quod nemo vnquam maiorum noſtrorum aſſequi
rat. Præterea, pars totius orbis tertia, nempè tota
noſtro adiecta eſt imperio. Hæc, inquam, omnia D
Max. & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti munere II
ſulatus noſtro data ſunt.

Idem: *Benè properauimus* III. *noſtro Conſulatu &*
ges edere: cùm in hunc & bella Parthica abolita ſi
quieti perpetuæ tradita, & tertia pars totius mun
bis accreuit. Poſt Europam enim & Aſiam tota
noſtro imperio adiuncta eſt, & tanto legum operi

5507 VITIGES Romam à Belliſario occupatam ſtrenuéque defenſam irrita obſidione premit. Marcell. Iornan. Procop. 537

09 VITIGES caſo Gothorum exercitu viuus comprehenditur, & à Belliſario Conſtantinopolim perducitur. Eum Iuſtinianus inter patritios relatum præfecit tuendis finibus imperii aduerſus Parthorum ſiue Perſarum excurſiones: ibiq; Vitiges vitam finiit. Proc. Ior. Diac. 539

5510 ILDOBALDVS à Gothis Regi Vitigi ſufficitur: & huic rurſus anno exacto ſucceſſit ARARICVS. Procop. 540

BEDA in Epitome (pag. 203.) habet Eclipſin Solis 12. Cal. Iul. qua durante apparuerunt ſtellæ hora diei tertia.

5511 Occiſo Ararico TOTILAS apud Gothos ſuſcepit imperium, quod tenuit an. 2. fuit vir prudens, & in rebus gerendis acer ac ſolers, cuius rei ſpecimen fuit, quòd duobus Græcorum ducibus profligatis, Apuliam & Calabriam in poteſtatem ſuam redegit. Procop. 541

514 S. REMIGIVS, Remorum Epiſcopus, & gentis Francorum Apoſtolus, moritur 3. Ianuar. anno Epiſcopatus 74. Ior. Contract. 544

516 ROMA capta à TOTILA (16. Cal. Ian. Marcell.) qui Capitolium incendit, præcipua ædificia diruit, & mœnium tertiam partem euertit: incolis etiam aliò translatis, vrbem deformatam ac vacuam reliquit. Belliſarius paulò pòſt eam recepit, ciues hinc inde diſperſos reuocauit, & mœnia deſtructa reparare & reſarcire cœpit. In hac vrbis direptione, Ruſticiana Boetii coniunx, & Symmachi filia, vnà cum aliis matronis patriciis, ab hoſtibus panem emendicare coacta eſt quæ ante hac facultates ſuas egentib. impertiuerat. Cumque Gothi in eius mortem conſpiraſſent, Totilas eam nulla iactura affici permiſit: ſed eam ac cæteras fœminas omnes, vt extra iniuriam eſſent, ſeruauit, etiamſi Gothi eas in coniugium depoſcerent. Nulla itaq; ex his per barbaros violata eſt, quæ ex re Totilas maximam continentiæ laudem retulit. Procop. 546

Placentiæ ob famem, ad eſum humanarum carnium deuentum eſt. Procop.

Eſt an. V. C. 1297. à morte Auguſti 531. à Roma capta à Gallis 932. ab Alaricho 136. à Genſerico 91. ab Odoacre 70. Hinc ad Romam noſtro ſæculo captam 980. (bis 490.) pl. ni.

Circa hæc tempora Romanorum Coſſ. creari deſierunt, quorum vltimus fuiſſe dicitur Fl. Baſilius Iunior, vt Procopius annotauit.

4519 *TOTILAS iterum capit ROMAM, eamq; inſtaurat, & quantum antea ſtudii in ea deſolanda, tantum nunc in reparanda adhibuit ac oſtendit, vt infamiam, quam ſuperior deſolatio ipſi pepererat, nouo beneficio, manſuetudine atq; clementia aboleret. Quotquot etiam ad ſacras ædes confugerant, inuiolatos eſſe iuſſit. Procop. Eſt V. C. 1300.* 54

4522 *TOTILAS à Narſete, Iuſtiniani cubiculario, prælio victus interficitur. Succeſſit ei TEIAS poſtremus Rex Gothorum in Italia, qui hoc ipſo anno cum Narſete, ſtrenuè ac fortiter dimicauit, & victus atque fugiens occiſus eſt. Hoc vltimo prælio, quo de ſumma rerum decertatum eſt, tanto animorum ardore Gothi pugnarunt, vt ne quidem occiſo Teia Rege antè pugnandi finem fecerint, quàm Narſes per præconem iis veniam daret, qui arma ponerent. Sic Gothorum in Italia imperium concidit, quod à principio Odoacris durauerat annis 77. à regno Theoderici Veronenſis 60.* 552

Deſinit hiſtorica Gothica PROCOPII, hanc AGATHIAS continuauit. Superiori anno etiam finitur Chronicon IORNANDIS Epiſcopi Gothoci: qui ſub Iuſtiniano floruit.

4523 *IVSTINIANVS debellatis Gothis, Italiam tanquam Orientalis imperii prouinciam, Narſeti ordinandam ac gubernandam permiſit. Eſtq; annus à Iulii Monarchia 600. iniens.* 553

4529 *Deſinit Catalogus Conſulum CVSPINIANI: completa à primis Coſſ. anno 1065. id eſt, bis 532. plenis.* 559

IV-

4535 IVSTINIANVS Imp. moritur (Idib. Nouemb. Niceph.) ætatis circiter 84. Nam imperium adeptus eſt natus annos 45. imperauit an. 38. menſ. 7. d. 13. Eſt à Monarchia Cyri 1100. Cedrenus ſcribit, BELLISARIVM quoque ex vita exceſſiſſe hoc anno. 565

SIGONII de Occidentis imperio hiſtoria terminatur.

IVSTINI IVNIORIS Iuſtiniani nepotis IMPERIVM: quod durauit ann. 10. menſ. 10. d. 20. Onuphr. Euagr. ann. 12. menſ. 10. cum dimidio.

536 *Huc vſque deductum eſt Chronicon MARCELLINI Comitis, qui ſub Iuſtiniano vixit.* 566

538 REGNVM LONGOBARDORVM IN ITALIA. 568

Indictione I. feria II. paſchatis, 2. April. LONGOBARDI Pannonias egreſſi, duce ALBOINO, Italiam inuaſerunt, vbiq; pulſis præſidiis Imperatoris Orientis, Longobardico regno inſtituto, annis 206. (vſq; ad annum Chriſti 744.) eam tenuere: quo temporum interuallo Italiam omnem, præter Romam, in ditionem ſuam, ſub 24. Regibus redegere. Diac. Onuph.

Huic mutationi occaſionem præbuiſſe dicitur Sophia, Iuſtini Imp. coniunx, quæ Narſeti, Italiam Ducis nomine obtinenti, per probrum obiecerat, quòd Eunuchus eſſet, eumque relicta Italia ad trahenda vnà cum puellis penſa in Gynecæum redire iuſſerat. Cui ille reſpondit, ſe telam exordiri, quam ipſa nunquam pertextura ſit. Paulò pòſt Longobardos in Italiam attraxit. Hanc malorum nouitatem noua in cœlo ſigna multo tempore antè portenderant. Sigeb.

39 *EXARCHATVS Rauennæ inſtitutus.* 569

LONGINVS à Iuſtino Imp. miſſus, eas Italiæ partes, quas Longobardi occupare non poterant, ſub Exarchi nomine annos 15. obtinuit, Rauenna imperii ſede collocata. Onuph.

41 *MAHOMET, Turcicæ impietatis parens, naſcitur 21. Septemb.* 571

ptemb. Crantzemius. Mercator vero habet 569. à Monarchia Augusti 600.

4546 TIBERII ANICIANI IMPERIVM: à primi Tiberii imperio 560. 576

4550 IVBILÆVS MVNDI *91. Moſis 41. prædicat. Chriſti 11.* 580

MAVRICIVS à Tiberio, ſocero ſuo, appellatur Auguſtus Cal. Iulii.

4553 TIBERIVS Imp. obiit 10. Aug. (Cedre. 14.) Onuphr. cum imperaſſet ann. 6. menſ. 10. d. 8. Cedren. Diac. 583

MAVRICII IMPERIVM.

Hic Imp. primis annis fuit princeps laude dignus & felix, eumq; Euagrius ſic prædicat: Erat vir prudens, inquit, in rebus diligens, animo conſtans, vitæ ratione & moribus compoſitus. Aures ſermoni ſuperuacaneo obturauit, non cera, vt eſt apud poetam, ſed ratione, qua tanquam claui ſermonibus hominum aures, tum aperiret, tum occluderet. Inſcitiam autem matrem audaciæ, & timiditatem, quæ ei vicina & finitima eſt, ſic à ſe depulit, vt in temeritate periculum, in cunctatione ſecuritatem eſſe cenſeret, &c.

Annum Chriſti 583. imperio Mauricii adſcribunt Sigeb. Marian. Friſing. Vrſperg. item Beda & Gregorius in Epiſtolis copulant 14. Mauricii cum 14. indictione, id eſt, cum anno 596. ergo primus Mauricii eſt 583.

4558 IOANNES Epiſcopus Conſtantinopolitanus, adfectat titulum Oecumenici ſiue Vniuerſalis Epiſcopi. Gregor. Epiſt. l. 4. c. 80. 588

4559 *Anno Antiochene 637. terræmotu Antiochia multa millia hominum oppreſſit prid. Cal. Octob. ipſo die nuptiarum Euagrii Scriptoris. Epiſcopus toto domicilio ruinam paſſo, incolumis euaſit cum illis qui eum circumſiſtebant. Euag.* 589

4560 GREGORIVS MAGNVS creatur Romæ. Pontif. 5 590

4560 tifex 3.Non Sept.Sedit an.13.m.6.d.10. Beda. à Leonis Magni principio 150.ab eius exceſſu 130. incoatis. 590

Hic primus Seruum Seruorum Dei ſe appellauit,& Conſtantinopolitano Patriarchæ Vniuerſalis Epiſcopi titulum decreto abrogauit.Pet.de Natal. l.3.c.192.

4561 MAVRITIVS Theodoſium filium creat Auguſtum die paſchatis 15. April.imperauit cum patre an.11.menſ.7.d.6.Zona.Cedre. Niceph. 591

4563 EVAGRIVS hiſtoriam ſuam ſcribit anno Antiocheno 641.Euag.3.c.33. 593

4564 Anno 12. Mauritii terminatur hiſtoria Euagrii, cuius coætaneus fuit Agathias.Euag. 594

4565 Viguit inter Georgium Rom.& Ioannem Conſtantinop.Epiſcopum contentio de primatu. Qua de re lege Epiſt. Georgii lib.4. a cap.76. vſque ad 88.ſub indictione 13.Annus 1200. à principio captiuitatis Babyl. 595

Anno 13. Mauricii Theodorus Medicus ad Chaianum Auarorum ſiue Hunorum principem legatus miſſus, ſuperbi Chaiani iactantiam ita retudit ac repreſſit: *Audi Chaiane,inquit,vtilem narrationem. Seſoſtris Rex Aegyptiorum illuſtris & felix,opibuſque clarus,plurimas nationes ſeruituti ſubegit:vnde curru ex auro & lapidibus precioſis constructo vehi ſolitus eſt,qui à quatuor Regibus à ſe victis trahebatur. Cumque vnus ex regibus ſæpe reſpiciens, rotam qua voluebatur,contemplaretur,percontatus eſt Seſoſtris,cur ita reſpectaret? Intueor rotæ volubilitatem, inquit ille,in qua ſumma cito fiunt ima , cogito fortunæ inſtabilitatem , alias excelſa humiliantem alias humiliata exaltantem. Seſoſtris parabolam intelligens,voluit currum à Regibus poſtea trahi. Chaianus vero hac narratione mitigatus,inducias cum Mauricio fecit. Diac.*

4566 GREGORIVS Papa Auguſtinũ cum aliquot Monachis mittit in Britaniam ad prædicandum Euangelium. Epiſtola Greg. data eſt 10. Cal. Aug. an. 14. Mauricii, poſt Conſulatum eius 13. indictione 14. id eſt, Chriſti 596. Doctores illi Angliam ingreſſi ſunt anno ſequenti 597: qui eſt ab aduentu Anglorum in Britanniam plus minus 150. Beda. 596

4571 Hoc anno Gregorius Papa ſcripſit Epiſtolã de Sanctorum imaginibus in templis, eas nec adorandas, nec confringendas eſſe, quod idiotis cernẽtibus idem præſtet pictura, quod legentib. ſcriptura. Vide Epiſt. Gregor. lib. 9. c. 9. 601

4572 MAVRICIVS Imp. in exercitus ſui odium venit, quod auaritię ac tenacitati (quo vitio ille virtutes ſuas valde deformabat ac inquinabat) indulgẽs, pro redimẽdis captiuis militibus, quorum erant ad 12. millia, exiguum precium, nempe, pro ſingulis dimidium nummi pendere recuſaſſet. Imperator audiens illos ad vnum omnes ab hoſte trucidatos eſſe, ſuaq; culpa tantum humani ſanguinis effuſum expendens, & præterea ſomniis, aliiſq; prædictionibus territus, ad Deum ſupplicationib. placandum ſe cõuertit, petiitq; vt pœnam meritam Deus ipſi in hac vita irrogaret. Interim Phocas Centurio, ab exercitu ſeditioſo ſalutatus Imperator, Mauricium, ex fuga retraxit, eiuſq; filios, & cõiugem necari iuſſit. Quod dum ſpectaret Mauricius, nullam vocem, niſi hanc, edidit: *Iuſtus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Cumque nutrix Imperatoris filiolum, infantem adhuc & lactentem ſurripuiſſet, ſuumq; filium pro illo mactandum obtuliſſet, Mauricius non annuit. ſed ſuum filium proferri iuſſit. Poſtremo ipſe incredibili animi magnitudine mortẽ ſubiit, ſecuri percuſſus (24. Nouemb. Onuph.) ætat. an. 63, imperii 19. mẽſ. 3. d. 11. Onuph. Huius Imp. ne- 602

necem Cometes præceſſit. Mors itaq; filiorum facta eſt Epitaphium patris, Virtutem di[illegible] in tanta calamitatum mole oſtendens. Capita interfectorũ Phocas in Campo iuxta tribunal abiici iuſſit, & vrbe exiẽs ſolitus eſt ea cõtẽplari, donec cũ iã fœterẽt tolli permiſit. Diac. Ced. Zon. Niceph.

PHOCAE IMPERIVM.

Hic Imp. fuit tyrãnus, patriæq; calamitas: ſub quo omnis generis mala in humanum genus exundarunt: & Res Romana continentibus atq; atrocibus calamitatibus afflicta & attrita eſt. Quidam ſanctus Monachus Deum ad diſceptationẽ prouocans, quæſiuit: Cur tam impium Chriſtianis impoſuiſſet Imperatorem? audiuit vocem ſibi dicẽtem: Deteriorem alium inueniri potuiſſe nullum, atq; hoc meruiſſe hominum flagitia. Cedr.

Initium imperii Phocæ ad finem anni Chriſti 602. pertinere colligitur ex Beda Anglica hiſt. lib. 2. c. 4. & lib. 1. cap. 34. & ex titulo Epiſtolarum Gregorii lib. 11. cap. 1. qui ſic habet: Indictione 6. (ineunte ante finem anni 602.) die 23. Nouemb. Coronatus eſt Phocas, & occiſus Mauricius cum quinque filiis maſculis & Petro fratre.

573 GREGORIVS Magnus ad Phocã ſcribit Epiſtolas, quæ extant lib. 11. c. 36. & 43. ſub indictione 6, vbi hunc annum nominat 35. Lõgobardorum tyrannidis in Italia. Supra 569. 603

CHOSROES *Perſarum Rex pacem rupit, & cum Phocæ ducibus prælio congreſſus illos vicit; & magna clade affecit. Ced. Diac. Niceph.*

574 GREGORIVS Magnus Rom. Põtif. obiit indict. 7. ſepultus 4. Id. Mart. Beda Angl. hiſtor. l. 2. c. 1. à morte Auguſt. 174. Leonis Magni 143. 604

577 Romanorum Pontificum primatus.

BONIFACIVS III. creatur Pontifex Rom. (5. Feb. Onuph.) qui apud Phocã obtinuit, vt Eccleſia Romana eſſet ac diceretur caput omniũ Eccleſ. Bedã. Menſe Apr. cõpletur ab V. C. an. 1357. 607

PHO

4581 PHOCAS Imperium malè partum, maleque administratum; malè amiſit. Nam aduerſus hominem impuriſſimum ac multis ſcelerib. infamem conſpirarunt Priſcus Phocæ gener, Heraclianus Imperatoris Heraclii pater, & Photius, cuius vxorem Phocas vi conſtuprauerat. Hi nauali prælio in portu Conſtantinopolitano ſuperatum, & in regiam confugientem Phocam ſolio deturbant, purpura ſpoliant, & ad Heraclium deducunt, qui confeſtim iuſſit ei amputari manus, pedes, pudenda, & caput: Truncum reliquum milites in foro combuſſerunt (6. Cal. April. Onuph.) Fratres etiam eius & neceſſarii occiſi ſunt. Hic exitus fuit vitæ ac ſcelerum tyranni, qui per octennium imperio inſultauerat. Cedr. Zonar. 61

Memorabile eſt, quod refert Cedrenus, ſeditioſos illos milites qui neglecto Mauricio Imp. Phocam ad tyrannidem euexerant, adeò fuiſſe ſub Phoca conſumptos, vt cũ Heraclius creatus Imp. accuratam militum recenſionẽ ageret, de vniuerſa militum multitudine, quos à Mauricio conſcriptos Phocas acceperat, tantum duo ſuperfuerint. Tam fœlix eis fuit imperium Phocæ, quem illi coronauerant.

HERACLII IMPERIVM.

Hiſtoria NICEPHORI terminatur cum imperio & vita Phocæ.

Beda hiſt. Angl. l. 2. cap. 18. copulat 24. Heraclii cum 634. Chriſti, & cũ indictione 7. inde perſpicitur primum Heraclii eſſe 611.

4585 Perſæ occupato Iordane, Palæſtinam & vrbem Ieruſalem vi expugnarunt, & per Iudæorum manus interfecerunt, vt fertur, ad 90. millia hominum. Nam Iudæi Chriſtianos à Perſis emptos necauerant. Zacharias Præſul Hieroſolymitanus & lignum crucis Chriſti cum reliqua præda in Perſidem abducuntur. Cedr. Diac. 61

4588 *HERACLIVS legatis in Perſidem miſſis à Choſroe pacem* 61

cum petiit: ſed ille hoc reſponſo eos dimiſit: Non parcimus vo-bis, Ieſum crucifixum, quem Deum eſſe fatemini, ſi abnega-tis, & ſolum Solem adoratis. Diac. Caſt.

4592 Initium Albigeræ, ſiue æræ Turcicæ. 622

MAHOMET fit dux & caput Arabum, qui vna cum ipſo urbe Mecha exceſſerant: regnauit 10 annis Arabicis, menſ. 2. dieb. 2 2. vt habet Chronicon Saracenorum.

Hinc Saraceni computant annos Albigeræ, id eſt, peregrinationis vel expeditionis primæ Mahometi. Eraſmus Reinholdus ab initio annorum Chriſti vſque ad æram Mahometicam numerat annos Iulianos 621. dies 195. Et D. Crantzenſius, quem in rerum Turcicarum conſignatione, præter cæteros ſcriptores, libenter ſequimur, refert Epocham Turcicam ad 15. Iulii, qui tum fuerit dies Iouis.

Integram hiſtoriam Mahometi, Saracenorum, Agarenorum, vel gentis Turcicæ, deſumat Lector ex ſcriptis eorum aliis. Inſtituti noſtri ratio, in hoc breui indice, tam prolixam rerum iſtarum commemorationem non admittit.

Eſt annus à morte Iſmaelis 2420. à diluuio 2936. condito templo Salomonis 1658. condito templo ſecundo 1140. regno Cyri 1180. eius morte 1150. à regno Philippi Macedonis 980. id eſt, bis 490. à Monarchia Alexandri Magni 956. Iulii 668. Auguſt. 650. à collocato idolo Iouis in templo Dei 787. eodem repurgato 784. ab excidio Ieruſalem ſub Tito 550. plenis: à morte Chriſti 588. coronatione Herodis 660. à condita ac dedicata Conſtantinopoli 290. ab expeditione Xerxis in Græciam 1100. ab aduentu Æneæ in Italiam 1800. Hinc ad natum Carolum Magnum 120. Regnum Othomanni Magni Regis Turcarum 678. captam à Turcis Conſtantinopolim 831.

Hic ipſe annus eſt Medium inter natalem Conſtantini Magni, & inter mortem Othonis Magni: vtrin-

trinq; diſtat an. 350. Item eſt Medium inter Monarchiam Auguſti, & imperium Rodolphi Habſpurgii, vtrinq; diſtans annis 650.

272	622	3942	622
350	350	650	650
622	972	4592	1272

A Roma condita huc vſque completi ſunt 1372. id eſt, vices octies 49. à Mundo condito 164. Cycli annorum 28. Item eſt annus à Iuliana anni emendatione 666. Et in huius æſtate incipit Olympias 350.

HERACLIVS *anno 12. imperii, indictione 10. die 4. Aprilis celebrata ſolennitate Paſchali, feria ſecunda Paſchatis mouit in Perſas, adſciſcens Turcorum & aliarum nationum auxiliares copias. Hoc bellum Heraclii cum Chroſroe Perſarum Rege, fuit ſexennale. Cedr. Diac.*

4597 CHOSROES *Perſarum Rex, filium Iuniorem Mardaſam, neglecto primogenito Siroe, regno inauguraturus, capitur à Siroe, in carcerem detruditur, fame cruciatur, malignè ſuppeditato pane & aqua, à Satrapis conſpuitur & contumeliis adficitur, ſpectator eſt necis Mardaſa ac reliquorum filiorum, & poſt paucos dies ipſe quoque ſagittis conficitur. Sic inter ſpicula nequiſſimam animam reddidit, qui conuiciorum ac blaſphemiarum tela in Chriſtum crucifixum eiaculatus fuerat, & arma impia ei intulerat. Siroes regno potitus pacem firmam cum Heraclio Imperatore compoſuit, & captiuos omnes, quotquot in tota Perſide carceribus incluſi tenebantur, reddidit vna cum Hieroſolymitano Patriarcha Zacharia & ligno S. Crucis, quod Perſæ ante annos 12. Hieroſolymis abſtulerant. Cedr. Diac. Zon.* 6

EDVINVS *Anglorum Rex à Paulino Epiſcopo baptizatur, vna cum ſuis nobilibus ac plebe plurima, die Paſchatis, 12. Aprilis, indictione 15. Eboraci: anno aduentus Anglorum in Britanniam circiter 180. Beda hiſt. Angl. l. 2. c. 14.*

A Daui

A Dauidis regno in Ieruſalem 1700.

ISIDORVS Iunior, Epiſcopus Hiſpalenſis, cuius ſcripta habemus, floruit.

4598 *HERACLIVS facta pace cum Siroe, & ſexennali bello feliciter confecto, lætus Conſtantinopolim reuertitur, & à filio Conſtantino, totaque populi occurrentis, & exultantis multitudine cum plauſu fauſtiſque acclamationibus ſplendidiſſimè excipitur, & in regiam deducitur. Cedr. Zon. Diac.* 628

4599 HERACLIVS Hieroſolymam proficiſcitur, reportans eò S. Crucis lignum, & actis Deo gratiis, votiſque perſolutis, Patriarcham Zachariam ſedi ſuæ reſtituit. Omnes Ebræos vrbe ſancta expulit, adiuncto edicto, ne iis intra tertium milliare adire eam liceret. Cedr. Diac. In huius diuini beneficii, victoriarumq; Heraclii in Perſide memoriam, inſtitutum eſt Feſtum Exaltationis Crucis, 14. Septem. quotannis celebrandum. 629

4600 IVBILÆVS MVNDI 92. *Moſis 24. prædicationis Chriſti 12.* 630

ATHANASIVS IACOBITARVM Patriarcha Heraclium Imp. infecit errore Montheletarum, qui ſtatuebant, in Chriſto vnam voluntatem, vnamque operationem: vnde illi aſtutè ratiocinabantur: in Chriſto eſſe vnam naturam. Nam vbi vna actio vel operatio reperitur, ibi vna natura cognoſcitur, exceptis nominib. officiorum Chriſti, quæ ſunt vtriuſque naturæ. Diac. Cedr.

4601 S. Columbano Italiam petente, S. Gallus apud Sangallum remanſit, ibique cellam ſuam conſtruere cœpit. Contractus. 631

4602 *MAHOMET pſeudopropheta, & Arabum ſiue Saracenorũ princeps, moritur circa 8. Iunii, cum vixiſſet annos Arabicos 63. incoatos, id eſt, Iulianos 61. Cranzemius ex Chron. Saracen. ad Alcoranum adiuncto.* 632

Eraſ

Eraſmus Reinholdus hinc ordiţur æram Perſarum, dictam Ieſdagert.

De Saracenorum irruptionib. in Phœniciam, Ægyptum, Palæſtinam & Meſopotamiam, quæ annis inſequentibus acciderunt) vide Cedr. Diac. Zon. & rerum Saracenicarum ſcriptores.

4611 HERACLIVS Imp. ex hydrope mor. 11. Martii, imperii an. 30. menſ. 10. Cedren. Poſt eum filius Conſtantinus imperauit menſ. 4. & à nouerca Martina veneno ſublatus eſt. Succeſſit Heraclonas Martini filius natus an. 10. qui cum menſ. ferme ſex geſſiſſet imperium, miſſus eſt vna cum matre in exilium. Martinæ præciſa eſt lingua, ne oratione, qua plurimum valebat, populum commoueret: Puerum vero Heraclonam naſo mutilarunt, ne decor aut gratia in vultu miſerationem faceret. 64

4612 CONSTANTIS IMPERIVM. Ced. Diac. Zon. (alii ad præced.) Beda copulat nonum Cōſtantini cum indictione 8. id eſt, Chriſti 650. ergo 642. eſt primus. 64

4636 Venerabilis BEDA presbiter, cuius Homiliæ in templis decantantur, circa hunc annum natus eſt in Anglia. Huius viri eruditiſſima ſcripta in hoc opere Cronologico perficiendo plurimum nobis commodi attulerunt. 66

4639 CONSTANS Imp. Syracuſis in balneo interficitur 1-dib. Iulii, imperii an 27. Cedr. Diac. Onuph. 66

CONSTANTINVS Pogonatus (id eſt, barbatus) Imp. an. 17. Cedr. Onuphrius adiicit 7. menſ.

CÆSARIVS Arelatenſis, cuius conciones extant, hoc ſæculo claruit.

4650 IVBILÆVS MVNDI 93. *Meſſis 43. prædicationis Chriſti 13.* 68

MONOTHELETÆ, ponentes vnam in Chriſto voluntatem ac operationem, refutantur & damnantur

nantur in 3. Synodo Conſtantinopolitana, quæ incoata menſe Nouemb. durauit vſque ad 681. finem, ideoque à ſcriptoribus ei adſignatur indictio 9. & 10. Diſtat hæc Synodus à Nicena 356. à Conſtantinopolitana prima 300. ab Epheſina 250. à Chalcedonenſi 230. Tot ferme annis graſſatum eſt in Eccleſia virus Eutychianum.

4656 HERACLIVS IVSTINIANVS, vltimus è ſtirpe Heraclii, Imp. an. 10. Ced. Zon. In libro Conciliorum copulatur ſecundus Iuſtiniani cum indict. 15. (687. Chriſti) & apud Bedam 4. Iuſtiniani tum 689. & indict. 2. 686

Eſt à diluuio Nohæ annus 3000. à principio Heraclij 76.

Hoc anno IVLIANVS POMERIVS, Archiepiſcopus Toletanus, ſcripſit tres libros, quos hodie legimus, aduerſus Iudæos. Vbi de æra Conciliorum (de qua ſupra 3933.) ita ſcribit: Æra, inquit, inuenta eſt annis 38. antè, quàm Chriſtus naſceretur: & nunc eſt Æra 724. detractis igitur 38. ab æra, reſidui erunt à natiuitate Chriſti anni 686.

4660 Per hæc tempora conſtitutus eſt Epiſcopatus Vltraiectinus, Epiſcopo Wilibrodo Britanno Cathedram primùm tenente. Chron. Vltraiect. 690

4666 IVSTINIANVS Imp. à Leontio patricio deiicitur imperio, & abſciſſis naribus relegatur Cherſonam, vbi propè decennium exul vitam miſeram & calamitoſam egit. Cognominatus fuit Rhinotmetus, à præciſo naſo. Cedr. 696

Hoc anno terminatur hiſtoria POMPONII LÆTI, quam ille his verbis claudit: Soli Heraclio, inter omnes Romanos principes contigit, vt in vna ſtirpe Sextus Auguſtus legeretur. Præfuerunt omnes an. 87. (rectiùs 86.)

LEONTIVS Imp. an. 3. Cedr.

4669 *Exercitus Romanus mota ſeditione Apſimarum creat imperatorem, eumque Tiberium nominat. Leontius im-* 699

perio deturbatur, & præciſo naſo in monaſterium detruditur. Cedren.

TIBERIVS APSIMARVS Imp. an. 7. Ced. & alii.

4670 *Romani peruagati Syriam, ad ducenta millia Arabum, vt fertur, interfecerunt. Cedr. Diac.* 7

4676 *IVSTINIANVS Iunior, Trebellij Regis Bulgarorum opera & auxilio, imperium recipit: TIBERIVM APSIMARVM, & LEONTIVM vinctos per vrbem in pompa ducit, eorumque ceruices pedibus calcat, plebe acclamante:* Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis, & Leonem ac Draconem conculcabis. *Inde eos capite truncari iuſſit: & in omnes aduerſæ factionis conſcios grauiſſimè animaduertit. Cedr. Diac. &c.* 7

IVSTINIANVS iterum imperat. an. 6. Cedr.

4682 IVSTINIANO vita & imperium eripitur à Philippico: atque in hoc demum Iuſtiniano iuniore defecit Heraclii progenies, elapſis ab Heraclii principio annis 100. 7

PHILIPPICVS Imp. an. 2. menſ. 9. Diac.

Hic ſextæ Synodi Decreta abolere Antiſynodo congregata contendit, gratificaturus Monacho, qui imperium ei vaticinando promiſerat, & hoc ipſum prædictionis præmium petiuerat. Cedren.

4685 *Pridie Pentecoſtes PHILIPPICVS Imp. ab Anaſtaſio ſecretariorum principe capitur, & oculis priuatur. Die Dominico Pentecoſtes Artemius regno inauguratur, eiq; Anaſtaſii nomen inditur. Cedr. Zona.* 71

ARTEMIVS ANASTASIVS Imp. an. 1. menſ. 3. Diac. Zona.

4686 THEODOSIVS creatur imperator: Artemius Anaſtaſius capta Conſtantinopoli pro purpura induit Monachi habitum, & Theſſalonicam deportatus Monaſterio includitur. Cedr. Zonar. Diac. 71

THEODOSIVS ADRAMYTTENVS Imp. menſ. aliquot.

THEO-

4687 *THEODOSIVS audiens Leonem Iſaurum ſalutatum eſſe Imp. ab exercitu, accepta priùs ſecuritatis ac ſalutis fide, citra dimicationem imperio cedit, & vnà cum filio factus Clericus reliquum vitæ tranquillè exegit. Zon. Ced. Diac.* 717

LEO CONON ISAVRVS, Iconomachus dictus, Imp. an. 24. menſ. 2. d. 25. Cedr. Diac. Principium Leonis huc pertinere demonſtratur ex lib. Conciliorum, vbi 3. Leonis eſt indictio 2. (719.) ſeptimus eſt indictio 6. (723.) Diacono 4. Leonis eſt indictio 3. (720.) Idem expreſsè ait, Leonis imperium cœpiſſe 8. Calen. Aprilis. Indict. 15. id eſt, 717.

S. BONIFACIVS Germanis verbum DEI prædicat. Sigeb.

4690 *CAROLVS MARTELLVS, Caroli Magni auus, in Francia rebus præclarè geſtis nomen ſuum ad omnem poſteritatem nobilitat. Fuit Maior domus, id eſt, Palatij regij ſiue aulæ Præfectus, de quo multa ſcriptores Gallici & alij. Plerique numerant Martelli annos ab anno Chriſti 714. quo obiit Pipinus pater eius.* 720

4695 LEO Imp. cœpit εἰκονομαχεῖν, id eſt, euertere Sanctorum imagines, quæ res maximis in Eccleſia & Repub. turbis occaſionem præbuit. Nam poſt 3 aut 4. annos Gregorius II. Rom. Pontifex, icto cum Francis fœdere, à Leone defecit, & ne vrbis Romæ & Italiæ tributa annua ei penderentur, interdixit atque inhibuit. Ex eo tempore Romani Pontifices ad Francos reſpicere cœperunt, neglectis Græcis Impp. Cedren. Diac. 725

IOANNES DAMASCENVS, Monachus, cuius ſcriptis hodie fruimur, Damaſci in Syria floruit.

Bedæ Chronicon à Mundo condito huc vſque perductum, terminatur 9. anno Leonis, & alicubi ait ſe iſta ſcribere 725. Chriſti.

4700 IVBILÆVS MVNDI 94. *Moſis* 44. *prædicationis Chriſti* 14. 7

BONIFACIVS Archiepiſcopus Moguntinus præfuit epiſcopatui an. 26. moritur 755.

CAROLVS MARTELLVS *deleuit ſupra* 380. *millia Saracenorum, qui in Galliam infuſi erant. Sigeb. Regino. Marian. Aemilius & ſcriptores Gallici.*

4701 *Hiſtoria gentis Anglorum, à Beda conſcripta, deſinit. Appendix à quodam adiecta eſt.* 7

4703 *Eclipſis Solis facta* 18. *Calen. Septemb. circa horam diei tertiam, anno* 733. *Chriſti, ita vt penè totus orbis Solis, quaſi nigerrimo ſcuto, videretur eſſe coopertus. Beda in Epitom. hiſtoria Angl. pag.* 206. 7;

4705 Circa hunc annum obiit Venerabilis BEDA ætatis 70. die Aſcenſionis Domini (Marian. prid. Cal. Iunij.) Alii ad 731. vel 736. 7:

4711 LEO Imp. obiit Conſtantinopoli 14. Cal. Iulii, indictione 9. Diac. Idem ait hunc eſſe annum Philippi (Aridæi fratris Alexandri Mag.) ſecundum Macedones 1063. quod exactè ad noſtram conſignationem quadrat. 7·

3 6 4 8
1 0 6 3
———————
4 7 1 1

CONSTANTINVS dictus Copronymus (*quia infans, cùm baptizaretur, ſacri lauacri aquas ventris excrementis polluerat*) in Oriente imperauit an. 34. menſ. 2. dieb. 26. Diac.

ANNALES FRANCORVM COMplexi annos 88. incipiunt.

CAROLVS MARTELLVS, Maior domus ſiue Præfectus aulæ Regiæ, auus Caroli Magni, moritur 22. *Octob. Reliquit* 3. *filios: Carolomannum, Pipinum & Grifonem. Franc. Annal. & alij.*

CARO-

4712 CAROLVS MAGNVS naſcitur(dependet ex anno obitus)Schaff.à regno Philippi Macedonis 1100. à nato Alexandro Magn. 1096. Cyro 1346. Iulio Cæſ.840. à Iuſto 803. Conſtàntino magno 470. à primo Conſulatu Iulij 800. à morte Alexandri Magni 1064.id eſt,bis 532. 742

4716 His temporibus à S.Bonifacio fundati ſunt tres Epiſcopatus,Herbipolen. Aiſteten.& Friſingenſis, & Cœnobium Fuldenſe in Sylua Buchonia. Sed de annis, quibus id factum ſit, ea eſt annotationum apud ſcriptores diuerſitas, vt nos de iis nihil definiamus. Primus Epiſcopus Herbipol. fuit S. Burchardus: Aiſtetenſis verò S. Wilibaldus. 746

CAROLOMANNVS Caroli Martelli filius huius mundi gloriam & bona caduca contemnens, Romam proficiſcitur & fit Monachus, Pipino fratri ditiònes ſuas relinquens. Franc. Annal.

4720 *PIPINVS Franciæ Rex.* 750

CHILDERICVS Francorum Rex à Pipino apud Zachariam Rom. Papam accuſatur, quòd ſolo Regis titulo contentus ocioſam vitã degeret, & muneris ſui officiis neglectis curam omnem regni in ipſum Pipinum reiiceret: Itaque iuſſu Zachariæ Pipinus appellatur Rex Francorum, & Childericus rex tonſo capite in monaſterium detruditur, vbi & vitam finiit, vltimus primæ ſtirpis Regum Francorum, qui ex eadem familia annis 331. à Pharamundi principio recta linea inter ſe ſucceſſerant. Nam Gallici ſcriptores in Regùm ſuorum familiis tres mutationes numerant: primam à Pharamundo vſque ad Pipinum annorum 331. Secundam à Pipino vſque ad Hugonem Capetum Comitem Pariſienſem annorum 237. Tertiam ab Hugone Capeto vſque ad noſtra tempora.

PIPINVS, Caroli Magni pater, à S.Bonifacio Archiepiſcopo vngitur in Regem Francorum, regnat ann. 18. Franc. Sigeb. Schaff. Regino. Plurimi tamen ad ſequen. an. 751. referunt Pipini coronationem. Verùm in hi-

ſtoriis Regum Franciæ diſcrepant annotationes vnius anni ſpacio, propter annorum Chriſti radicem aliter atque aliter fixam & conſtitutam, de qua lite pronuncient alij, per nos poteſt quiſque ſequi, quod iudicauerit eſſe rectiſſimum. Chronologis paratum eſt præſidium in duabus voculis: incluſiuè & excluſiuè, vel anno currente aut completo: quibus omnia inextricabilia expediunt, & nodum Gordium ſecant.

Eſt annus Romæ conditæ 1501. vbi obſerua, paria eſſe ſpacia à Roma cõdita ad natum Chriſtum, & à nato Chriſto vſque ad Pipinum: & rurſus à Pipino ad natalem Caroli V. Imper. nempe annos 750.

3219	750	*anni N.C.*
750	750	*à Pipino ad Carolum.*
3970	1500	*natus Carolus V.*
750		
4720		

Hinc ad mortem pij & docti Roberti Regis Franciæ anni 280. ad veſperas Siculas 532.

4726 *PIPINVS contra Aiſtulphum Longobardorum Regem, bona Eccleſiæ Romanæ erepta non reſtituentem, duxit exercitum in Italiam, & illum pactis ſtare coëgit. S. Petro etiam Rauennam, aliaque Italiæ loca donauit.* 75

AISTVLPHVS moritur, cui DESIDERIVS, vltimus Longobardorum Rex, ſubſtituitur, qui regnauit an. 18. Franc. Sigeb. Contract. Friſing.

Eclipſis Solis facta 5. Id. Ianua. Et eodem menſe Eclipſis Lunæ 9. Cal. Febr. Epitome hiſt. Angl.

4738 *PIPINVS, Rex Franciæ, moritur Pariſiis 24. Septembr. alij 28. Octob. (Regino 6. Auguſti) humatus apud S. Dionyſium, ſuperſtitibus duobus filiis, Carolo & Carolomanno.* 76

CAROLVS MAGNVS regnauit annis 46. (incoatis.) Annal. Franc. Regino. Schaff. Marian. Hinc ad Ottomanni Magni Turcici Regis initium 532.

CARO-

'41 *CAROLVS accepto nuncio de Carolomanno fratre ſuo 4.Decemb. extincto, ex hoc tempore regnare cœpit ſolus an.42.Schaff.Franc.* 771

42 *CAROLVS MAGNVS Saxoniam primùm bello aggreſſus eſt, & Idolum, quod à Saxonibus vocabatur Irminſul, euertit. Annal. Franc.Schaff.Cranz.* 772

Eſt annus à Beli R. Aſſyrij principio 2900. *à morte Cyri* 1300. *à Monarchia Alexandri* 1100. *Augusti* 800. *ab imperio Veſpaſiani* 701 *à nato Conſtantino Magno* 500. *Eſtque ætatis Carol'* 30 *.plùs minùs completus.*

44 Finis regni Longobardici in Italia. 774

DESIDERIVS Longobardorum Rex à Carolo Magno captus in exilium mittitur. Ita Longobardorum in Italia regnum ad Franciæ Reges tranſiit anno 206. *pòſt, quàm Longobardi Italiam primùm intrauerant. (Vide* 568.*) Franc. Sigeb.Regin. Eſt annus* 800.*appellationis Auguſti.*

45 CONSTANTINVS COPRONYMVS Orientis Imp.moritur menſe Auguſto, Indictione 13.(775.) Diac. 775

LEO filius Copronymi, Imper.an.5.Zon.Diac.

47 CAROLVS MAGNVS Collegium Oſnaburgenſe in Weſtphalia, & paulò pòſt Epiſcopatum Halberſtatenſem inſtituit.Cranzius. 777

0 IVBILÆVS MVNDI 95. *Moſis* 45. *prædicationis Chriſti* 15. 780

LEO Imp.moritur:& Regina IRENE vnà cum filio CONSTANTINO (puero decem annorum) ſuſcepit imperium 6 (alij 7.) Idus Sept.ind.4.Diac.

5 Hoc demum anno Saxones à bellis quieſcentes,& apoſtaſiæ culpam deprecantes, à Carolo Magno veniam & impunitatem impetrant,& vna cum WITIKINDO Duce ſuo baptiſmum & Chriſtianiſmum ſuſcipiunt. Annal.Franc.Regino,&c. 785

Cranzius in Saxon. refert, Saxonum principes pro inſignibus in militaribus vexillis geſtaſſe pullum equinum atrũ ante baptiſmum: Candidum verò poſt baptiſmum.

4758 Epiſcopatus BREMENSIS à Carolo M. conſtituitur. Cranzius l. 2. c. 15. vbi recitat priuilegium Eccleſiæ Bremenſi donatum an. 788. Indictione 12. 2. Idus Iulii, anno regni Caroli 21. 78

4759 *CAROLVS bellum intulit VVilſis Vandalis. Cranzius.* 78

4760 CONSTANTINVS Irenen matrem captam 6. Idus Nouemb. imperio ſe abdicare coëgit, & ſolus imperauit an. 6. menſ. 9. d. 8. Onuph. 79

4761 Inſtituta eſt ACADEMIA PARISIENSIS à Carolo Magno, rem illam Alcuino ſeu Albino procurante, qui Præceptor Caroli Magni & Bedæ diſcipulus fuit. Epiſcopatus etiam Monaſterienſis à Carolo fundatur. Cranzius. 79

S. BVRCHARDVS Epiſcopus Herbipol. obiit. Bruſch. Eb. 2. Febr.

4767 IRENE imperatrix Conſtantinopolitana Leonis IV. Porphyrogeniti vidua an. 7. exilii ſui filium Conſtantinum oculis priuat 16. Auguſti, eumque imperium abdicare & in carcere miſeram agere vitam coëgit yſque ad mortem, quo die ante quinquennium Conſtantinus Patruis ſuis oculos effoderat. IRENE ſola imperauit an. 5. menſ. 2. d. 16. Ced. Diac. Onuph. alii ad ſeq. 7

4768 CONSTANTINVS Imp. moritur. A morte Iulij Cæſ. 840. (bis 280.) Alexandri Magni 1120. (ter 280.) 7

4770 TVRPINVS Rhemorum Pontifex Romæ natali Chriſti à Leone Papa diadema impoſitum accipit. Tilius. 8

RVLANDVS Caroli Magni ex ſorore nepos, heros fortiſſimus, in Pyrenæis montibus poſt ardentiſſimos prælij labores ſiti (vt exiſtimatur) extinctus eſt die 31 Maij. Eber.

4771 CAROLI MAGNI IMPERIVM in Occidente.

Exeunte anno Chriſti 800. CAROLVS Francorum Rex, qui à rerum geſtarum magnitudine & glo-

& gloria dictus eſt Magnus, atque Eccleſiis & Scholis conſtitutis religionē Chriſtianam in Germania longè lateque propagauit: Romæ à Leone III. Pontif. Max. conſecratur, & fauſtis populi acclamationib. ſalutatur Imp. Romanus, & Auguſtus; die natali Chriſti incoante annum 801. quam inaugurationem ille primùm ita auerſatus eſt, vt affirmaret, ſe eo die, quamuis præcipua ſolennitas eſſet, templum non ingreſſurum fuiſſe, ſi Pontificis conſilium præſcire potuiſſet. Sic Occidentis imperium ad Reges Francicos tranſiit. Eginhartus, Regino, Schaff. Friſin.

Eſtque poſt Auguſtuli imperium & Odoacris in vrbe Romæ regnum, annus 324. à Roma condita 1551. regno Dauidis 1880. regno Salomonis 184. morte Salomonis 1800. Monarchia Iulij 846. Auguſti imperio 841. eiuſdem Monarchia 829. Hinc ad natalem Caroli V. Imp. 700. ad eius coronationem 720.

4773 IRENE Imperatrix in Iuſula Lesbo exulans moritur 9. Auguſti. Diac. Cedre. 803

Hic Impp. Græcorum Catalogum abrumpemus, & per Impp. Occidentis annorum mundi ſeriem continuabimus.

CAROLVS Imp. omnes Saxones trans Albim morantes in Franciam tranſtulit, pagoſque eorum Abotritis dedit. Sigeb.

4775 TVRPINVS Epiſcopus Rhemenſis (cuius Chronicon habemus) Baſilicam S. Iacobi Compoſtellæ dedicauit, præſente Carolo Magno, Cal. Iunii. Albericus. 805

Caroli exercitus Boëmiam populatur, Duce eorum Lechone occiſo. Franc. Annal.

Oſnaburgi à Carolo Magno Schola inſtituta 20. Decemb. & priuilegiis exornata, vt Græci & Latini autores ibi explicarentur. Cranzius Metrop. l. 1. c. 2.

4777 CAROLVS Imp. lectiones, cuilibet feſto conue- 807

nientes, ex Patrum ſcriptis à Paulo Diacono decerptas & collectas, per anni circulum in Eccleſiis legi præcepit. Sigeb.

4783 *PAVLVS DIACONVS Aquileienſis, qui hoc tempore floruit, Chronicon ſuum huc vſque perduxit.* 8

4784 CAROLVS MAGNVS Imp. Rom. moritur Aquiſgrani, die 28. Ianuarii, ætat. 72. cùm in Occidente imperaſſet an. 13. menſ. 1. d. 4. Annal. Franc. Eginhartus & alij à morte Auguſti Cæſ. (incluſ.) 800. Iulij 856. Alexandri Magni 1136. Pompeij Magni 860. Conſtantini Magni 477. Hinc ad imperium Caroli IIII. Imp. 532. 8

LVDOVICI PII Caroli Magni filij, IMPERIVM.

4796 *HAROLDVS Danorum Rex cum coniuge & liberis, plurimiſq; Danis, præſente Ludouico Imp. baptizatur Moguntiæ. Cranzius 4. c. 10. alij ad praced.* 8

4800 IVBILÆVS MVNDI *96. Moſis 46. prædicationis Chriſti 16.* 8

Incipit Chronicon Monaſterij HIRSGAVIENSIS hoc anno fundati, editum à IOANNE TRITTHEMIO Abbate Spanhemenſi.

Hoc tempore vixerunt STRABVS Gloſſæ ordinariæ in S. Bibliis autor: FRECVLPHVS hiſtoricus: THEODVLPHVS Epiſcopus Aurelianenſis, autor hymni; Gloria laus, &c. quem cùm die Palmarum in carcere alta voce cecini ſſet, Imperator carcerem tranſiens, & hymno delectatus, ſtatim eum liberum dimitti iuſſit. Tritth.

4810 LVDOVICVS PIVS Imp. moritur 20. Iunij ætat. 64. imperii an. 26. menſ. 4. d. 24. Onuph. Huius obitum anteceſſit Cometa & Eclipſis Solis. Marian. Contract. 84

LOTHARII, filij Ludouici Pij IMPERIVM. Onuph. Marian. Sigeb. Eſt à morte Ioſeph 2500. Ioſuæ 2300. Samſonis 2000. Antiochi Epiphanis

nis 1000. à nato Auguſto 900. complet.

4812 *Tribus fratribus* LOTHARIO, CAROLO *&* LVDOVICO *de regni diuiſione decertantibus, commiſſa eſt pugna in pago Antiſſiodorenſi, victoq; Lothario, tanta cædes vtrimque facta, vt præcipua pars nobilitatis Gallicæ occubuerit, & Francorum vires admodum acciſæ & attenuatæ ſint. Regino. Sigeber. Alij ad præced.* 842

4814 *Hoc anno (alij præced.) facta partitione regnorum inter tres fratres:* CAROLVS *Galliam accepit:* LVDOVICVS *Germaniam:* LOTHARIVS *cum Imperatoris nomine Italiam, mediamq; partem Franciæ inter Scaldin & Rhenum, quæ ab eius nomine appellata eſt* LOTHARINGIA. *Sigeb. Regi. Aemyl.* 844

Romani Pontifices nomina mutare cœperunt, quem morem hodie ſeruant. Martin. Polonus.

4815 HINCMARVS vir doctus, cuius hodie ſcripta leguntur, Rhemorum Archiepiſcopus, floret. Contract. 845

ALBVMASAR Aſtronomus claret.

4817 RABANVS MAVRVS Commentator Bibliorum fit Archiepiſcopus Moguntinus, præfuit Eccleſiæ an. 9. Tritth. 847

4821 *Tanta fuit annonæ caritas & fames, vt filij & parentes beluino quodam furore ſeſe mutuò ferè deuorârint.* 851

4823 HAYMO tertius Epiſcopus Halberſtatenſis, qui cōmentariis Biblia illuſtrauit, moritur, & in ſummo templo Halberſtatenſi ſepelitur. Tritth. Alij 854. 853

LOTHARIVS Imp. abdens ſe in Monaſterium Prumienſe, moritur 29. Septemb. imperij an. 15. menſ. 3. d. 10. Regino & alij.

4825 LVDOVICI II. IMPERIVM, quod durauit an. 19. menſ. 10. Onuph. Friſing. 855

4826 RABANVS MAVRVS Archiepiſcopus Moguntinus moritur. 856

4831 *BRVNSVIGAE à ſe condita nomen dedit* BRVNO *Dux Saxoniæ.* 861

4835 S. ANSGARIVS Archiepiſcopus Hamburgenſis, 865

&

& Nordmannorum Apoſtolus, moritur. Crantz. Metrop.

4840 *Saraceni cum Perſis bella iterarunt, & Perſæ Turcico milite vſi, illorum auxiliis vicerunt. Ab eo vſque tempore Turcæ nunquam poſteà reliquerunt Aſiam, & in Saracenicum tàm regnum quàm nomen tranſierunt. Drecbſ. Cedren.* 870

4845 LVDOVICO Imp. mortuo, CAROLVS CALVVS Galliæ Rex, & Ludouici Pii filius imperauit an. 2. menſ. 2. circiter. Onuph. Contract. Regin. 875

4847 CAROLVS Caluus Imp. veneno necatur à medico ſuo Sedechia Iudæo pridie Non. Octob. Regin. Marian. Schaff. 877

BERTRAMVS vixit.

LVDOVICVS III. dictus Balbus, Caroli Calui filius, & Francorum Rex IMP. an. 1. menſ. 6. d. 5. Onuph. alii ad ſeq.

4849 LVDOVICVS Balbus obiit 10. Aprilis, die paraſceues. Vrſp. Contract. Schaffn. alii ad ſeq. alii ad 881. 879

CAROLI III. (qui Craſſus dictus eſt) IMPERIVM. Onuph. Schaff.

4853 ALBATEGNIVS excellens Aſtronomus hoc tempore vixit, cuius obſeruationes ab hoc anno incipiunt: numerat autem à morte Alexandri Magni huc vſque annos Ægyptios 1206. quod ad noſtram diſpoſitionem quadrat. 883

4855 REGINO hiſtoriographus, quod ipſe ſcribit, in Monaſterio Prumienſi vixit. 885

HINCMARVS Rhemorum Epiſcop. obiit. Meyer.

4857 *CAROLVS Craſſus Nortmannis concedit Galliæ partem trans Sequanam, ex quo tempore prouincia illa dicta eſt Normannia. Regino & alij.* 887

CAROLVS Craſſus à proceribus imperio exuitur menſe Nouemb. Dicitur ad eam egeſtatem redactus, vt neceſſariis ēt alimentis deſtitueretur. Reg.

ARNOLPHI, Caroli Craſſi ex fratre nepotis, IMPERIVM. Onuph. Regino.

CARO-

4858 Carolvs Craſſus Imp. moritur, an. imp. 8. menſ. 7. Regin. 888

Gens VNGARORVM egreditur ex ſedibus ſuis in Pannoniam. Regin.

4861 *ARNOLPHVS Imp. vicit Nortmannos, eoſque ita cecidit, vt ex innumerabili multitudine vix reſiduus eſſet, qui ad claſſem aduerſum nuncium reportaret. Regin.* 891

4865 Sunt qui huc referàt initium Christianismi in Boemia, cuius Dux hoc anno baptiſmo initiatus ſit: de eo quod adfirmem non habeo: recitaui tamen, quod vetus Codex manuſcriptus continebat. *Aeneas Syluius hiſtor. Boëmica cap. 12. Vltimus paganorum Ducum, inquit, fuit BORSIVOIVS, qui tamen & ipſe imperante Arnolpho Cæſare à B. Methodio Morauorum Archiepiſcopo, cum Ludmilla coniuge, ad baptiſmi gratiam perductus anno 995. (rectius 895. & ſic habet exemplum manuſcriptum) poſt Chriſti Saluatoris noſtri ortum. Vide Volaterranum lib. 7. hinc ad Chriſtianiſmum in Polonia anni 70.* 895

4869 Arnolphvs Imp. moritur 29. Nouemb. imperii an. 12. menſ. 1. d. 19. ſepultus Oetingæ prope tumulum patris. Onuph. Regin. 899

4870 LVDOVICI IV. Atnolphi filii Imperivm. Regin. Contract. 900

4871 *Gens Hungarorum ingreſſa fines Longobardorum, omnia cædibus, incendiis ac rapinis crudeliter vaſtat. Regino.* 901

4875 *Definit* CHRONICON REGINONIS. *Cætera adiecta ſunt ab alio, qui ordine recitat excurſiones & irruptiones Vngarorum, qui Saxoniæ, Thuringiæ, Bauariæ, aliiſq; locis Germaniæ, bella, vaſtationes & incendia intulerunt. Conſule Chronicon Helmoldi presbyteri Lubecenſis cap. 8. Item Cranzium & alios.* 905

4882 Lvdovicvs IV. Imp. moritur Ratisbonæ 21. Ianuar. ann. imp. 12. Schaff. Sigeb. Vrſp. Auent. alij ad finem anni ſuperioris referunt. In Ludouico IV. Caroli Magni ſtirps deficit anno 112. à Coronatione Caroli Magni. Appian. Reg. Onup. 912

Cvn-

CVNRADI I. Franconiæ Ducis IMPERIVM.
geb.Contract.Friſing.

4889 CVNRADVS Imp.moritur,an.imp.7.ſepultus I
dæ.Schaff.Contract.Tritth.

CVNRADVS ante mortem Henrico Saxonum I
ci miſit Sceptrum, Coronam, & cætera o
menta,& imperii proceres cohortatus eſt,vt H
ricum eligerent Imper. Regin. Sigeber. Sch
Vrſp.

4890 ROMANI IMPERII DIGNIT.
transfertur à Francis, ad
Saxones.

HENRICVS I. Dux Saxonum, dictus Auc
IMPERATOR deſignatus. Friſing. Siffrid. V
*Eſt à nato Auguſto Caſar. an. 980. id eſt, decies & c
ter 70. à regno Dauidis 2000. à Coronatione Ca
Magni 120.*

4893 S. VLRICVS conſtituitur Epiſcopus Auguſta
Bruſch.alii ad ſeq.

4894 *HENRICVS Rex pacem cum Vngaris in annos 9. firn
Sigeb.*

RVTHENI hoc ipſo anno fidem Chriſtianam G
corum ritu ſuſceperunt, ſub Olha Duciſſa &
lodimiro filio eius Ruſſiæ Monarcha, in qua
iam conſtanter perſeuerant.Gaguin.Chron. M
Baron.Herberſtenii.

4897 Circa hæc tempora HENRICVS Auceps BRA
DEBVRGVM primariam vrbem Henetorum
ſedit & expugnauit aſperrima hyeme, caſtri
glacie poſitis.Sabin.Brotuf.& Iuſtus. Sigeb. re
ad 925. Hinc MARCHIA BRANDEBV
GENSIS ab Henrico Aucupe conſtituta dici
qua de re ita ſcribit Cranzius Vandal. lib. 3.ca
*In noſtris annalibus nomen Marchionum non legitur
te primum Henricum Saxonem Romanorum Reg*

qui primus domitis Danis ad oppidum Sleſuicum, cùm eò tranſtuliſſet Saxonum Coloniam, impoſuit regioni præſidem, quem appellauit Marchionem, & illi regendos tuendoſq; regni limites prouinciam impoſuit, quaſi Duci limitaneo. Inde quoque cùm ordinata per illum prudentiſſimè Saxonia conſtituiſſet, qui agros colere, qui ſequi tenerentur militiam, cùm quintum quemque, quatuor in agris remanentes, ſumptibus & armis expedirent, illumque durante militia alere iuberentur: vires quas perinde in Vngaros cõparauerat, primùm in Vandalos ſtatuit exercere: tyrocinium hoc reputans maioris militia, duxitque in Metropolim gentis Brãndeburgum, eamq; obſedit per brumam in glacie, & oppugnauit conſtantiſſimè, & exhauſtis obſeſſorum viribus conſumptisque commeatibus, etiam expugnauit, collocauitque in ea primum Marchionem, qui prouinciam tueretur armis quæſitam, & augeſcere contenderet in diem, & quam Romani, ſimili ex cauſa, dixêre Prouinciam, ille appellauit Marchiam. Marchiam vulgò vocant Saxones diſtrictum vnius villicationis aut ditionis. Inde Feldtmarcke *nomen duxêre: vt tum Marchiam dicerent Saxones eam Prouinciam, quam ſui iuris eſſe, per arma ſunt conſecuti. Inde præſidi nomen inditum, vt Marchio diceretur, qui illi ius diceret.* Hæc ille.

898 *Hinc orditur Cuſpinianus* MARCHIONATVM AVSTRIAE, *quem primus tenuit & adminiſtrauit* LEOPOLDVS *dictus illuſtris, & ei præfuit an.* 55. *Vide Auſtriam Cuſpin. Eſt annus à regno Dauidis in Ieruſalem* 2.00. 928

90 IVBILÆVS MVNDI 198. *Moſis* 48. *prædicationis Chriſti* 18. 930

Incipit hiſtoria FABRICII de vrbe MISNA.

MISNA vrbs condita, & MARCHIA MISNENSIS conſtituta ab Henrico Aucupe. Fabric. Brotuf.

HENRICVS *Imp. regem Abotritorum Chriſtianum effecit. Contract. Sigeb.* 931

HEN-

4904 *HENRICVS ad Merſburgum incredibili cæde fudit ac-fugauit Vngaros, exercitu eius vociferante: Kyrie Eleiſon: Kyrie Eleiſon. Tributum illud quod Vngaris debebatur, cultui diuino impendit, & vſibus pauperum diſtribuit, Pater patriæ ab omnibus paßim acclamatus. Magna eſt dehinc fama Henricum ſecuta, eumque omnes gentes ac Reges venerati ſunt. Protuſius habet integram hiſtoriam, & refert ad an. 933. Sed Regin. app. Sigeb. Marian. ad 934.* 934

4906 HENRICVS Auceps Imp. obiit 2. Iulii, an. æt. 60. imperii 17. ſepultus Quedlinburgi. Cranz. 936

OTHONIS MAGNI, filij Henrici Aucupis, IMPERIVM.

Condidit multas Eccleſias: BRANDEBVRGENSEM, HAVELBERGENSEM, MISNENSEM, CICENSEM & MAGDEBVRGENSEM, propagauit religionem Chriſtianam apud Sclauos, de quo Helmoldus cap. 11.

Eſt ab V. C. 1687. ab Alexandri Magni regno 1270. Iulii Monarchia 982. Auguſti imperio 977. Conſtanini Magni 630. ab eius morte 600. à Caroli Magni coronatione 136. ab eius obitu 123. Paria ſunt ſpacia à mundo condito vſque ad Iſraelitarum exitum ex Ægypto, & inde ad Othonem Magnum, vtrinque 2453. quos duplica, produces 4906. quo regnare cœpit Ottho primus.

$$\begin{array}{r} 2453 \\ 2453 \\ \hline 4906 \end{array}$$

Coronationem Othonis Magni Chronicon Hirſgauienſe, his verbis deſcribit: *Anno Dominicæ natiuitatis 936. indict. decima, Otho primus per manus Hildeberti Archiepiſcopi Moguntini Aquiſgrani in Regem vnctus eſt. Qui accedens ad altare, & ſumens inde gladium imperialem cum baltheo, conuerſuſque ad regem*

regem, ante ſe genua flectentem, dixit: Accipe hunc gladium, in quo deiicias omnes Chriſti aduerſarios, barbaros & malos Chriſtianos, tibi autoritate diuina traditum, cum omni poteſtate totius Imperij Francorum, ad firmiſſimam pacem omnium Chriſtianorum, Amen. Deinde ſumptis armillis & Chlamyde induit eum, dicens: His cornibus humerotenus demiſſis, monearis, quo Zelo fidei feruere debeas, & in tuenda pace vſq; in finem conſtans perſeueres. Exinde ſumpto ſceptro baculoque, dixit: His ſignis monitus eſto, quatenus paterna caſtigatione ſubiectos corripias, primumq; te Dei miniſtris, deinde etiam viduis, orphanis & pupillis protectorem ac defenſorem ſemper exhibeas, eiſque manum miſericordiæ clementer porrigas. Poſt hæc fuſo ſuper caput eius oleo conſecrationis, ait: Vnxit te Dominus in Regem ſuper populum ſuum, vt nunquam de capite tuo oleum miſerationis deficiat, quo hic & in futuro miſericordiam ab ipſo creatore tuo conſequaris, Amen. Poſtremo impoſuit capiti eius regalem coronam, dicens: Coronaui te corona iuſticiæ, qua monearis te miniſtrare iuſtitiã debere ſubditis, vt hoc ornamento regali præmunitus, & tuis reuerendus, & inimicis terribilis appareas, & poſt huius vitæ terminum ſempiterno cum angelis præmio coroneris, Amen.

4908 Circa hæc tempora S. WENCESLAVS Boëmorum Dux à fratre Boleſlao occiſus Martyrum numerum auxit. Sigeb. Martyrium eius deſcribit Æn. Syluius in Boëm. hiſt. c. 14. 15. 938

4910 *MAGDEBVRGVM ciuitas Imperialis, ab OTHONE I. priuilegijs & libertatibus donata eſt 7. Iun. Eber. in Calendario. Sigeb.* 940

Fundatum eſt BERGENSE Monaſterium prope Magdeburgum. Tritthem.

Ludi Equeſtres, vulgò dicti Torneamentum, priuilegiis & libertatibus confirmantur. Cuſpin.

Eſt annus à nato Cæſare Auguſto 1000. compl.

4916 *EDITA Anglica, EDMVNDI regis filia, OTHONIS* 946

VI. Imp.

I. Imp. Coniux, obiit: ſepulta Magdeburgi, 26. Ianuar. F-ber. Calend.

4925 OTHO ſecundus Othonis Magni filius naſcitur. Regin. à Monarchia Iulij Cæſaris an. 1000. 9

VNGARI in campo Lyci prope Auguſtam cruentiſſimo prælio ſuperantur die 10. *Auguſt tribus eorum Regulis ad gentis dedecus laqueo ſuſpenſis Sigeb. Schaff.*

4930 Hoc tempore, induſtria Othonis Magni Imp. multa monaſteria inſtaurantur, aut ampliantur, aut ædificantur. Sigeb. Vide Friſing. 9

S. WOLFGANGVS Epiſcopus Ratiſbon. vixit.

4932 OTHO Magnus Romæ acclamatione totius Romani populi & Cleri exceptus à Iohanne Papa coronatur, & Imp. atq; Auguſtus appellatur. Contract. Volaterran. 9(

4935 Initium Chriſtianiſmi in Polonia. 96

[Ioachimus Curæus in Annalibus Sileſiæ: *Sileſia doctrinam Chriſti recepit, ſub annum Seruatoris* 965. *tum cum imperium Romanum & Germanicum adhuc gubernaret Otho primus, Princeps verè heroicus, qui Eccleſias Chriſti apud Henetos, Danos & vicinos populos pia cura & liberalitate conſtituit. Et parebat tunc hæc regio Principi Poloniæ. Ita enim tunc tota gens nominabatur.*]

MIESLAVS Polonorũ Princeps primus Chriſtianus, Gneſnæ Chriſtianiſmo per Baptiſmum vnà cum ſua gente initiatus eſt: & 7. Mart. qui fuit 4. Dominica Quadrageſimæ (vulgò appellatur Lætare Ieruſalē) ex mandato regis, idola & ſimulacra Ethnicorũ numinum contracta vbiq; & ex templis eiecta ſunt: & quotannis deinde memoria huius emẽdationis publico ritu celebrata eſt. Vnde huius moris adhuc manent veſtigia, in Sileſia & vicinis locis, vbi illa Dominica ſolent ornari ſtatuæ Ethnico more, quæ deinde cum certis imprecationibus deturbantur in paludem vel in cœnum. Conſule

ſule de his ſcriptores hiſtor. Polon. Mechouium, Cromerum, Fulſtinium, Ioach. Curæum, &c.

MIECLAVS erexit duas metropoles Eccleſias, Gneſnæ & Cracouiæ. Coniunx Mieſlai fuit Dãbrovvka filia Boleslai Ducis Boëmorum, & S. Venceſlai neptis ex fratre. Sub hoc Principe inoleuit mos apud Polonos, vt Sacerdote verba Euangelij in templo ad aram pronunciaturo, viri nobiles è vagina gladios aliqua ex parte extraherent, & nudarent, vt hoc geſtu ſignificarent, ſe paratos eſſe ad Euangelij defenſionem, & ad ſubeundam pro religione Chriſtiana mortem. Choro autem accinente, Gloria tibi Domine: eoſdem reconderent. Mechouius.

Eſt annus à condito templo Salomonis 2000. *compl. à Monarchia Cyri & fine captiuitatis Babylonicæ, iactisq́ fundamentis templi ſecundi in Ieruſalem* 1500.

4936 Primus EPISCOPVS in SILESIA conſtituitur GODEFRIDVS, ciuis Romanus, vir pius & doctus, Catecheta Sileſiæ annis 17. Curæus. 966

4937 Deſinit Appendix Reginonis. 967

4939 *STEPHANVS VNGARIÆ Rex, qui Chriſtianam religionem primus in Vngaria plantauit, naſcitur. Chro. Vng. Bonfinius & Abrah Backschius.* 969

4940 Circa hunc annum OTHO Magnus fundauit ARCHIEPISCOPATVM MAGDEBVRGENSEM, in quo primus Epiſcopus fuit ADELBERTVS WISENBVRG, præſedit an. 13 men. 8. à Ioanne XIII. Papa confirmatus 15. Cal. Nouemb. die Lucæ. Helmoldus ſcribit illud factum eſſe anno 35. imperij Othonis. 970

Fabricius ex Ditmari Chronicis refert, hoc etiam anno & die ab Alberto Antiſtite Treuirenſi conſecratos eſſe Præſules, Miſnenſem, Mersburgenſem, Citienſem & Hauelbergenſem.

mum poſt obitum Friderici II. (id eſt, poſt annum Chriſti 1250.) à Gregorio X. (qui Pontifex Rom. creatus 1271.) confirmatos eſſe.

4971 OTHO III. Imp. obiit 28. Ianuar. an. imperij 17. Friſing. Contract. Vrſpeig alij ad annum ſequentem referunt. *Aiunt viduam Creſcentij Romani quem Othonecari iuſſerat, forma pulchritudine Othonem in ſui amorem pellexiſſe, eique reditum in Germaniam paranti, miſiſſe chirothecas aſſabrè factas, ſed veneno tinctas: quarum vſu & contactu ille infectus & extinctus ſit. Cadauer Aquiſgranum, inteſtina Auguſtam tranſlata ſunt. Tres Othones imperarunt huc vſque an.* 65. *rectiùs* 64. *Vide Cruſium pag.* 143 148.

Martinus Cruſius hinc orditur imperij Germanici Epocham: id eſt, inſtitutionem Electorum ſiue Septemvirorum, eamque orditur à morte Othonis.

HENRICI II. (qui Claudus, item Sanctus, dictus eſt) IMPERIVM.

4973 *HENRICVS Imp. Reges gentilium in interiori Germania, qui dicuntur VVindi, ſibi tributarios fecit. Sigeb.*

4977 Fundatus & inſtitutus eſt ab Henrico Imp. EPISCOPATVS BAMBERGENSIS. Contract. Sigeb. ad 1004. alij 1011. Ampliſſima Abbatia extra muros Bambergæ Benedictini inſtituti, fundatur 1008 Bruſch. Buchin.

4979 *SARACENI ASIATICI Ieroſolymam occuparunt, & Templum ad Sepulchrum Chriſti ſumptuoſiſſimè conditum euerterunt. Drechſ. Cedr. pag.* 582.

4981 Hoc tempore vixit WILLIGISVS Epiſcopus MOGVNTINVS, carpentarii filius, à quo Epiſcopi Moguntini hodie habent rotam pro inſigni. Bruſch. De hoc Epiſcopo ſic ſcribit Siffridus: Willigiſus humili progenie ortus, patrem habuit qui currus & bigas facere ſolebat: ideo in thalamo ornatis & grandibus literis hæc ſcripta habebat: *VVillegis, VVillegis, recole, vnde veneris.* Hæc & in Teu-

Teutonica lingua ſcripta erant, appendebat etiam rotas & huiuſmodi inſtrumenta in pariete circumquaque, in quibus ſuam proſapiam recognoſcebat. Hinc habentur duæ rotæ in clypeo Eccleſiæ Moguntinę. Hic Archiepiſcopus Eccleſiam maiorem & Sancti Albani Moguntiæ conſtruxit. Hæc Siffrid.

984 HENRICVS Imp. vnà cum S. KVNIGVNDA v- 1014
xore ſua Romæ coronatur à Benedicto Papa. Cōtract. (Onuph. 25. Aprilis.) Ex hoc tempore imperauit annis 11. Friſing.

985 TEMPLVM ARGENTINENSE extructionis genere admirabile incoatum eſt ſub VERNHERIO 1015
(alij Berengario) Epiſcopo. Buching.

993 ARIBO Epiſcopus MOGVNTINVS Idib. Au- 1023
guſti Synodum conuocauit Salingſtadij, in qua decreta facta ſunt de ieiuniis in feſtorum quorundam vigilia obſeruandis, & nuptiis certo tempore intermittendis aut non celebrandis, vt: ab aduentu Domini vſq; in Octauas Epiphaniæ, & à LXX. diebus vſque in Octauas paſchatis &c. Item: vt Presbyter poſt galli cantum æſtiuis noctibus bibens, proxima die Miſſam non celebret. Reprehenſi ſunt etiam presbyteri, qui exorta in vrbibus incendia extinguere tentauerant lineo (vt vocāt) corporali, in quo corpus CHRISTI conſecratū fuerat, in ignem iniecto. Vide acta Synodi, & Chron. Hirſ.

994 S. HENRICVS II. Imp. moritur 13. Iulij, an. ætat. 52. 1024
imperii 23. menſ. 5. Bambergæ ſepultus. Contr. Vrſp. Schaff. Sig. & Pet. de Natalib. lib. 6. cap. 97. Eſtque anno Chriſti 1145 canonizatus.

CVNRADI II. Saliqui (quem alias appellant Cunradum I. ſ. de gente Francorum) IMPERIVM.

995 *FERDINANDVS eius nominis primus in Hiſpania re-* 1025
gnat an. 47. m 8. Tarapha. Hinc ad F*ERDINANDI Imp. Coronationem* 532.

CVNRADVS Romæ coronatur à Papa, & Imperatoris nomen ſortitur ipſo die Paſchatis. Friſing. (Onuph. 7. Cal. Aprilis.) 1027

THEOPHYLACTVS Bulgariæ Archiepiſcopus fulget. Gaſſarus. Alij anno 864. fortè rectiùs.

8 *MARIANVS SCOTVS Chronographus naſcitur, vt ipſe refert,* 1028

0 Quintus millenarius Mundi: IVBILÆVS MVNDI 100. *Moſis 50. Prædicat. Chriſti 20. à partitione terræ 2500. à baptiſmo Chriſti 1000.* 1030

ROBERTVS Rex Franciæ (autor Canticorum quorundam Eccleſiaſticorum) moritur. Onuph. an. ſequent. Ei ſucceſſit filius HENRICVS I.

CVNRADVS Imp. Stephanum Pannoniæ Regem cum exercitu petit, & intereà in Alemania VVernherus Comes cum alijs multis occiditur (17. Auguſti.) Contract. Vrſp. Schaff.

CVNRADVS Imp. 12. Iulij poſuit primos lapides trium maximorum templorũ Spirenſium. Bruſch.

5001 *STEPHANVS Vngariæ Rex miſſis legatis cum Imp. Cunrado pacem facit. Contract.* 1031

5008 *STEPHANVS Rex Vngariæ moritur die aſſumptionis Mariæ: adſcriptus eſt Sanctorum Catalogo. Bonfin. Contract. & legenda: alij ad* 1034. *referunt.* 1038

Bonfinius refert, huius Stephani dextram (quod de Oſualdo Angliæ Rege etiam ſcribitur) non eſſe putrefactam: Meritò, inquit, manus illa corruptionis expers eſſe debuit, quæ neminem mendicare, eſurire, & in captiuitate aut quauis miſeria iacere perpeſſa eſt. Sub hoc Rege Vngaria ad Chriſtianam religionem conuerſa infidelitatem Ethnicam exuit.

500[illegible] CVNRADVS Imp. moritur prope Traiectũ 4. Iunij (alij Iulij) in Pentecoſtes feſto, imperij an. 15. (Cõtract.) ſepultus Spiræ in templo S. Mariæ à ſe conſtructo, vbi ſic ſcriptũ reperitur in Mauſoleo: *Cunradus II. Imp. obijt anno Domini* 1039. *pridie Non. Iulij.* 1039

HEN-

HENRICI III. Cunradi II. fili IMPERIVM.

14 *HENRICVS Imp. glorioſiſsimam victoriam adeptus eſt in Vngaria, 5. Non. Iulij. Contract. Schaff.* 1044

Hoc tempore vixit GVIDO ARETINVS Monachus in Italia, qui primus excogitauit nouam cantandi rationem per ſex ſyllabas: vt, re, mi, fa, ſol, la. Tritth. Harum ſeriem aliquando de Muſices vtilitate quæſiti, vni verſiculo incluſimus, in hunc modum:

Cur adhibes triſti numeros cantumq́ labori?
VT REleuet MIſerum FAtum, SOLitoſque LAbores.

19 *ANDREAS factus eſt Rex Vngariæ: à morte Stephani Regis an. 11. circiter & menſ. 4. elapſis. Bonfi. Contractus ad finem anni ſuperioru refert, quod idem eſt. Ritius autem ſcribit, Andream iam coronatum, cùm Vngari poſt mortem Stephani à fide Chriſtiana deſciuiſſent, edicto publico præcepiſſe, vt omnes Vngari, relicta ſuperſtitione Ethnica, redirent ad verum Dei cultum, Chriſtiq́ fidem, qua S. Stephanus Rex eos inſtituerat, vltimumq́ ſupplicium in eos ſtatuiſſe, qui contrà facerent.* 1049

Hic Andreas Belam fratrem ſuum, Ducis Poloniæ generum, cum tota familia reuocauit in Vngariam, regniq́ participem fecit, vt ipſe duas regni partes obtineret, Bela tertiam, Ducis appellatione. Hæc Ritius. De Petro Vngariæ Rege, quem Andreas oculis & regno priuauit, vide Bonfinium, Vngar. Chronic. Vrſpergenſ. & Friſingen. cap. 33.

5021 HENRICVS IIII. Imp. naſcitur 3. Id. Nouembr. Schaffnab. 1051

5022 CASIMIRVS Rex Poloniæ Sedem & Collegium Epiſcopi Sileſiæ, quod priùs Smogrouiæ & poſtea B.cinæ fuerat, tranſtulit Vratiſlauiam, illudq́; pluribus reditibus donauit. Ex hoc tempore vrbs VRATISLAVIA caput ſuum ſupra cæteras altiùs extulit, & omni ciuilium ornamentorum genere paulatim aucta & exculta, illud laudis & glo- 1051

 riæ de-

CVNRADI I. Franconiæ Ducis IMPERIVM. Sigeb.Contract.Friſing.

4889 CVNRADVS Imp.moritur,an.imp.7.ſepultus Fuldæ.Schaff.Contract.Tritth. 919

CVNRADVS ante mortem Henrico Saxonum Duci miſit Sceptrum, Coronam, & cætera ornamenta,& imperii proceres cohortatus eſt,vt Henricum eligerent Imper. Regin. Sigeber. Schaff. Vrſp.

4890 ROMANI IMPERII DIGNITAS transfertur à Francis, ad Saxones. 920

HENRICVS I. Dux Saxonum, dictus Auceps, IMPERATOR deſignatus. Friſing. Siffrid. Vrſp. *Eſt à nato Auguſto Cæſar. an. 980. id eſt, decies & quater 70. à regno Dauidis 2000. à Coronatione Caroli Magni 120.*

4893 S. VLRICVS conſtituitur Epiſcopus Auguſtanus. Bruſch.alii ad ſeq. 923

4894 *HENRICVS Rex pacem cum Vngaris in annos 9. firmat. Sigeb.* 924

RVTHENI hoc ipſo anno fidem Chriſtianam Græcorum ritu ſuſceperunt, ſub Olha Duciſſa & Volodimiro filio eius Ruſſiæ Monarcha, in qua etiam conſtanter perſeuerant.Gaguin.Chron. Moſ. Baron.Herberſtenii.

4897 Circa hæc tempora HENRICVS Auceps BRANDEBVRGVM primariam vrbem Henetorum obſedit & expugnauit aſperrima hyeme, caſtris in glacie poſitis.Sabin.Brotuf.& Iuſtus. Sigeb. refert ad 925. Hinc MARCHIA BRANDEBVRGENSIS ab Henrico Aucupe conſtituta dicitur: qua de re ita ſcribit Cranzius Vandal. lib. 3.cap.6. *In noſtris annalibus nomen Marchionum non legitur ante primum Henricum Saxonem Romanorum Regem, qui* 927

qui primus domitis Danis ad oppidum Sleſuicum, cùm eò tranſtuliſſet Saxonum Coloniam, impoſuit regioni præſidem, quem appellauit Marchionem, & illi regendos tuendosq́ue regni limites prouinciam impoſuit, quaſi Duci limitaneo. Inde quoque cùm ordinata per illum prudentiſſimè Saxonia conſtituiſſet, qui agros colere, qui ſequi tenerentur militiam, cùm quintum quemque, quatuor in agris remanentes, ſumptibus & armis expedirent, illumque durante militia alere iuberentur; vires quas perinde in Vngaros cōparauerat, primùm in Vandalos ſtatuit exercere: tyrocinium hoc reputans maioris militiæ, duxitque in Metropolim gentis Brandeburgum, eamq́ue obſedit per brumam in glacie, & oppugnauit conſtantiſſimè, & exhauſtis obſeſſorum viribus conſumptisque commeatibus, etiam expugnauit, collocauitque in ea primum Marchionem, qui prouinciam tueretur armis quæſitam, & augeſcere contenderet in diem, & quam Romani, ſimili ex cauſa, dixêre Prouinciam, ille appellauit Marchiam. Marchiam vulgò vocant Saxones diſtrictum vnius villicationis aut ditionis. Inde Feldtmarcke *nomen duxêre: vt tum Marchiam dicerent Saxones eam Prouinciam, quam ſui iuris eſſe, per arma ſunt conſecuti. Inde præſidi nomen inditum, vt Marchio diceretur, qui illi ius diceret.* Hæc ille.

4898 *Hinc orditur Cuſpinianus* MARCHIONATVM AVSTRIAE, *quem primus tenuit & adminiſtrauit* LEOPOLDVS *dictus illuſtris, & ei præfuit an.* 55. *Vide Auſtriam Cuſpin. Eſt annus à regno Dauidis in Ieruſalem* 2.00. 928

900 IVBILÆVS MVNDI 198. *Moſis* 48. *prædicationis Chriſti* 18. 930

Incipit hiſtoria FABRICII de vrbe MISNA.

MISNA vrbs condita, & MARCHIA MISNENSIS conſtituta ab Henrico Aucupe. Frabric. Bretuſ.

901 *HENRICVS Imp. regem Abotritorum Chriſtianum effecit. Contract. Sigeb.* 931

HEN-

Papa in Concilio Vercellenſi, quod Contractus ad an. 1050. Sigeb. ad 1051. refert. Nicolaum verò II. hoc anno Sedi Romanæ præfuiſſe ex Schaffnaburgenſi patet, quia ſcribit anno 1059. Nicolaum, qui antea appellatus ſit Gerhardus Florentinus, Romanum Pontificatum obtinuiſſe. Idem habet appendix Contracti.

5030 *Mortuus eſt HENRICVS I. Rex Francorum. Appendix Contract. & Meyer. Hinc (incluſiuè) ad mortem Henrici II. Regis Galliæ 500. Eſtque hic annus à regno Salomonis 2100. ab imperio Auguſti 1101.* 106

5031 *ANDREAS Rex Vngariæ, videns Belam fratrem ſuum regnum affectare, & Vngaros paulatim ad eum deficere, vxorem ſuam & filium Salomonem, cui Imperator filiam ſuam paruulo paruulam deſponderat, cum multis opibus ad Henricum Imp. miſit, petens, vt ſibi miſſo exercitu ſubueniretur, &c. Schaffn.* 106

BOLESLAVS Poloniæ Rex Belæ precibus fatigatus, in Vngariam expeditione ſuſcepta, magnas Andreæ copias ex Vngaria, Germania & Boëmia contractas, fudit, & Belam Albæ Regiæ in ſede regia collocauit. Poſt hunc conflictum Andreas longiùs fugiens, comprehenſus ab Vngaris & malè tractatus in ſylua Boconienſi regni & vitæ finem fecit. Cromer. Fulſtin. Ritius, Vngar. Chronic. &c.

5035 HENRICVS IIII. Imp. cùm hactenus omnia per tutores acta fuiſſent, accinctus eſt gladio, & ipſe bella gerere cœpit anno regni ſui 9. ætat. 14. App. Contract. 106

S. EDVARDVS Anglorum Rex obiit abſque liberis. Meyer.

Sub Wernherio Epiſcopo Collegium S. Arbogaſti extra muros vrbis Argentinæ erectum eſt. Buchin.

5036 *Viſus eſt Cometes, qui effectu non caruit. Nam eodem anno GVILELMVS Nortmanniæ Dux ab Eduardo hæres inſtitutus, Angliam cum exercitu inuaſit, & Haraldum, qui Regis Angliæ nomen vſurpare, Guilielmumq; Angliæ arcere* 106

regem, ante ſe genua flectentem, dixit: Accipe hunc gladium, in quo deiicias omnes Chriſti aduerſarios, barbaros & malos Chriſtianos, tibi autoritate diuina traditum, cum omni poteſtate totius Imperij Francorum, ad firmiſſimam pacem omnium Chriſtianorum, Amen. Deinde ſumptis armillis & Chlamyde induit eum, dicens: His cornibus humerotenus demiſſis, monearis, quo Zelo fidei feruere debeas, & in tuenda pace vſq; in finem conſtans perſeueres. Exinde ſumpto ſceptro baculoque, dixit: His ſignis monitus eſto, quatenus paterna caſtigatione ſubiectos corripias, primumq; te Dei miniſtris, deinde etiam viduis, orphanis & pupillis protectorem ac defenſorem ſemper exhibeas, eiſque manum miſericordiæ clementer porrigas. Poſt hæc fuſo ſuper caput eius oleo conſecrationis, ait: Vnxit te Dominus in Regem ſuper populum ſuum, vt nunquam de capite tuo oleum miſerationis deficiat, quo hic & in futuro miſericordiam ab ipſo creatore tuo conſequaris, Amen. Poſtremo impoſuit capiti eius regalem coronam, dicens: Coronaui te corona iuſticiæ, qua monearis te miniſtrare iuſtitiā debere ſubditis, vt hoc ornamento regali præmunitus, & tuis reuerendus, & inimicis terribilis appareas, & poſt huius vitæ terminum ſempiterno cum angelis præmio coroneris, Amen.

4908 Circa hæc tempora S. WENCESLAVS Boëmorum Dux à fratre Boleſlao occiſus Martyrum numerum auxit. Sigeb. Martyrium eius deſcribit Æn. Syluius in Boëm. hiſt. c. 14. 15. 938

4910 *MAGDEBVRGVM ciuitas Imperialis, ab OTHONE I. priuilegijs & libertatibus donata eſt 7. Iun. Eber. in Calendario. Sigeb.* 940

Fundatum eſt BERGENSE Monaſterium prope Magdeburgum. Tritthem.

Ludi Equeſtres, vulgò dicti Torneamentum, priuilegiis & libertatibus confirmantur. Cuſpin.

Eſt annus à nato Cæſare Auguſto 1000. compl.

4916 *EDITA Anglica, EDMVNDI regis filia, OTHONIS* 946

V I. Imp.

COELIBATVS SACERDOTUM in Germania.

5044 Schiſma ortum propter Sacerdotum matrimonia, à Gregorio VII. inhibita, quam prohibitionem alij bonam ac piam, alij impiam & Euangelio contrariam eſſe contendebant. Scribunt ea de re Sigebertus & Nauclerus mirabilia. Meyer. 10;

Schaffnaburgenſis hanc rem ita narrat: *Hiltebrandus Papa, inquit, cum Epiſcopis Italiæ conueniens decreuerat, vt ſecundum inſtituta antiquorum canonum, presbyteri vxores non habeant: habentes aut dimittant, aut deponantur: nec quiſquam ad Sacerdotium admittatur qui non in perpetuum continentiam vitamque cœlibem profiteatur. Hoc decreto per totam Italiam promulgato, crebras literas ad Epiſcopos Galliarum tranſmittebat, præcipiens, vt ipſi quoque in ſuis Eccleſijs à contubernio Sacerdotum omnes omnino fœminas perpetuo anathemate reſecarent. Aduerſus hoc decretum vehementer infremuit tota factio Clericorum, clamitans illum oblitum eſſe ſermonis Domini, quo ait, non omnes capiunt hoc verbum qui poteſt capere capiat. Et Apoſtolus: Qui ſe non continet, nubat: melius eſt enim nubere quàm vri. Et illum dum violenta exactione homines Angelorum ritu viuere cogeret, fornicationi & immundiciæ frena laxare. Quòd ſi pergeret ſententiam confirmare, malle ſe Sacerdotium quàm coniugium deſerere, & tunc viſurum eum, cui homines ſorderent, vnde gubernandis per Eccleſiam Dei plebibus Angelos comparaturus eſſet. Archiepiſcopus Moguntinus ſciens non paruo conſtare operam hanc, vt tanto tempore inolitam conſuetudinem reuelleret, atque ad rudimenta naſcentis Eccleſiæ ſeneſcentem iam mundum reformaret, moderatius agebat, & primò eis in dimidium annum inducias & deliberandi copiam dedit, hortans eos, vt quod neceſſario faciendum ſit, ſponte faciant, & tam ſibi, quam Rom. Pon-*

Pontifici neceſſitatem adimant aliquid in eos quodſecus ſit decernendi. Ad vltimum, congregata Synodo in Erphesfurt menſe Octobri preſſius iam imminebat, vt relegata omni tergiuerſatione in præſentiarum aut coniugium abiurarent, aut ſacri altaris miniſterio ſe abdicarent. Multas econtra illi rationes afferebant, quibus inſtantis & vrgentis improbitatem eludere, ſententiamq; caſſare niterētur. Cumq; aduerſus Apoſtolicæ ſedis autoritatē nihil argumēta nihil ſupplicationes, preceſq; efficerent, egreſſi tanquam ad conſultandum, conſilium ineunt, vt in Synodum non redeant, ſed iniuſſi omnes in domos ſuas diſcedant. Nonnulli confuſis vocibus clamitabant: Melius ſibi videri, vt in Synodum regreſſi, ipſum Epiſcopum, priuſquam execrabilem aduerſus eos ſententiam promulgaret, Cathedra Epiſcopali deturbarēt, & merita morte mulctato, inſigne monimentum ad poſteros tranſmitterent, ne quis deinceps ſucceſſorum eius talem Sacerdotali nomini calumniam ſtruere tentaret, &c.

5045 *Primum prælium* HENRICI IIII. *cum Saxonibus in Thuringia ad fluuium* Vnſthrut *die 9. Iunij victis. Venericus. Marian. Schaff. Sigeb.* 1075

5046 *S.* LADISLAVS *Rex Vngariæ regnat annis 19. Vngar. Chron.* 1076

Hoc demum anno ortum eſt ſchiſma inter Gregor. VII. & Henricum IIII. Imperat. quo Romana Reſpublica totaque Eccleſia miſerè turbata eſt, Gregorio anathema Henrico denunciante, & in imperio Rodolphum ei ſurrogante. Vrſperg.

5047 RVDOLPHVS Dux Sueuiæ, 13. Martij in Forcheim à quibuſdam Principibus eligitur Imperat. contra Henricum IIII. Imperat. Coronatur 21. Martij Moguntiæ à Sigefrido Archiepiſcopo, media quadrageſima. Vrſpergenſ. Marian. Sigebert. Venericus. Gregorius pontifex Rudol- 1077

Rudolpho miſit Coronam cum hac inſcriptione:
Petra dedit Petro, Petrus diadema Rodolpho. Sigebert.
Helmoldus cap.28.ita recitat verſum:
Petra dedit Romam Petro, tibi Papa Coronam.
Claruit his temporibus S. ANSELMVS Archiepiſcopus Cantuarienſis poſt Lanfrancum in Anglia, cuius olim auditor & diſcipulus fuit. Tritth. Hirſ.
Deſinit Chronicon LAMBERTI SCHAFNABVRGENSIS, Chronographi doctiſſimi & accuratiſſimi.

5049 S. STANISLAVS Epiſcopus Cracouienſis interficitur à Boleſlao Rege Poloniæ, 8.Maij. Mechou.

5050 IVBILÆVS MVNDI 101. *Moſis 51. Chriſti prædicationis 21.*

HENRICVS IIII. cum Saxonibus, quorum dux erat RVDOLPHVS SVEVVS, quartum prælium commiſit, die 12.Octobr. in quo Rudolpho præciſa eſt dextra, quam cùm Mersburgi moriturus abſciſſam intueretur, grauiter ſuſpirans dixiſſe fertur ad Epiſcopos qui aderant: Spectate, inquit, dextram legitima ſupplicia expendentem, quæ fidem Sacramento munitam,& Henrico Domino meo datam,vobis vrgentibus,præter æquum & fas temerè violauit. Videte qui me contra Dominum meum ſolium aſcendere feciſtis, vt recta via me veſtra monita ſequentem duxeritis. *Quibus dictis, expirauit: ſepultus Mersburgi. Venericus, Marian. Sigeb. Vrſp. Bonfin. Helmol. cap. 29. RVDOLPHVS regio ritu ſepultus eſt, quod cùm ægrè ferrent quidam, & dicerent, non decere hoſtem Imperatoris ita honorari mortuum: reſpondit Imperator:* Sinite eum regiis inſignibus ornatum ſepeliri: vtinam omnes mei aduerſarii hoc ornatu ſepulti iacerent.

5051 *BOLESLAVS Poloniæ Rex ob S.Stanislai cædem à Gregorio VII. diris deuouetur, & regnum ſolenni ritu ei abrogatur, ſuccedente ipſi VVLADISLAO.*

BOLES-

967 *Mortuo* HVGONE CAPETO *in Gallia regnauit filius eius* ROBERTVS *Rex pius & doctus annis* 34. *Huius extant ſacra Cantica*: Sancti Spiritus adſit nobis gratia. *Item de natiuitate Domini*: Iudæa & Ieruſalem. *Item de S. Petro*: Cornelius Centurio. *Item Collecta de martyribus*: Concede nobis Domine. *Item* O Conſtantia martyrum laudabilis. *Hæc Gillius.* 997

S. ADALBERTVS Epiſcopus & Martyr, à Prutenis, quibus Chriſti Euangelium prædicare cœperat, 23. Aprilis interfectus eſt. Schaff. Cromer. & legenda.

969 MIESLAVS primus princeps Chriſtianus in gente Sarmatica obijt: ſepultus Poſnaniæ. Ei ſucceſſit filius BOLESLAVS, cui OTHO III. Imp. Gneſnæ Regium nomen & Coronam impoſuit. Mechonius. 999

970 *Eſt annus à morte Salomonis* 200 . *à Roma condita* 1751. *à coronatione Caroli Magni* 200. De hoc anno ita Sigebert. *Multa prodigia ſunt viſa. Terræ motus factus eſt permaximus, Cometes apparuit* 19. *Cal. Ianua. circa horam nonam, aperto cœlo quaſi facula ardens cum longo tractu, fulguris inſtar, illabitur terris, tanto ſplendore, vt non modo qui in agris erant, ſed etiam in tectis lumine ferirentur, qua cœli ſciſſura ſenſim euaneſcente, viſa eſt figura quaſi ſerpentis capite creſcente cum caruleis pedibus.* 1000

BASILIVS Imp. Græcorum Indict. 13. *grauem exercitum mittit aduerſus Bulgarorum caſtra trans Aemum, & duabus vrbibus captis, victor domum redit. Cedr. pag.* 581.

Sunt qui ad hæc tempora referant inſtitutionem Septemuiratus ſiue Senatus VII. Electorum, penes quos poteſtas eſt Romanum Imperatorem eligendi. De qua tamen ſententia vel dubitare vel diſputare cœpit Auentinus lib. 5. & hunc ſecutus Onuphrius Panuinius lib. de Comitijs imperatorijs, quorum vterque exiſtimat Electores de-

anno 1095. ad 1124. breuiter & magna cum fide perſtrinxit. Pontacus.

5066 Celebris expeditio in PALÆSTINAM à Chriſtianis Principibus ſuſcipitur ſtudio recuperandi terram ſanctam. Tanto numero Chriſtiani mare tranſierunt, vt Occidens vniuerſus demigrare viſus ſit in Orientem. Appellatur bellum ſacrum, eſtque pio zelo ſuſceptum, ſed piorum ſanguine multo geſtum. Deſcribitur à Fucherio, Guilelmo Tyrio, Blondo, & rerum Gallicarum Germanicarumque ſcriptoribus. 1

S. LEOPOLDVS Marchio Auſtriæ dictus pater pauperum, patri in gubernatione ſuccedens, regnauit an. 40. Huius filius fuit OTHO Epiſcopus Friſingenſis hiſtoriographus. Cuſpinianus.

5067 Primus conflictus Chriſtianorum cum Saracenis, vbi victores extitêre Chriſtiani 9. Cal. Mart. Sigeb. Eodem anno Nicea, vrbs Synodi Nicenæ memoria celebris, expugnatur à noſtris. Sigeb. &c. 1(

LANFRANCVS Archiepiſcopus Cantuarienſis moritur 3. Iulij. Balæus. Ei ſuccedit ANSHELMVS in præſulatu. Sigeb.

5068 ANTIOCHIA nono menſe obſidionis die 3. Iunij (al. 31. Maii) expugnata eſt à Chriſtianis, & cæſa 100. millia Saracenorum. Drechſ. Fucher. 10

5069 *HIEROSOLYMA capta, & Saracenis erepta eſt à Chriſtianis 15. Iulij, die Diuiſionis Apoſtolorum, feria 6. hora qua Chriſtus mortuus eſt, die 39. obſidionis.* 10

GODFRIDVS BILIONÆVS Princeps Lotharingiæ, qui primus conſcenſis & ſuperatis mœnibus in vrbem Hieroſolymam irruperat, creatus eſt primus REX HIEROSOLYMORVM, ſed regni titulum & inſignia ideo ſe nolle dixit, quòd indecens duceret, Diadema aureum hominem peccatorem geſtare ea in vrbe, in qua Saluator Mundi, æternus Rex, ſpineam coronam ſuo ſacratiſſimo ſanguine madentem geſtaſſet. Tradunt itaq;

Coro-

Teutonica lingua ſcripta erant, appendebat etiam rotas & huiuſmodi inſtrumenta in pariete circumquaque, in quibus ſuam proſapiam recognoſcebat. Hinc habentur duæ rotæ in clypeo Eccleſiæ Moguntinę. Hic Archiepiſcopus Eccleſi[am] maiorem & Sancti Albani Moguntiæ conſtruxit. Hæc Siffrid.

984 HENRICVS Imp. vnà cum S. KVNIGVNDA vxore ſua Romæ coronatur à Benedicto Papa. Cōtract (Onuph. 25. Aprilis.) Ex hoc tempore imperauit annis 11. Friſing. 1014

985 TEMPLVM ARGENTINENSE extructionis genere admirabile incoatum eſt ſub VERNHERIO (alij Berengario) Epiſcopo. Buching. 1015

993 ARIBO Epiſcopus MOGVNTINVS Idib. Auguſti Synodum conuocauit Salingſtadij, in qua decreta facta ſunt de ieiuniis in feſtorum quorundam vigilia obſeruandis, & nuptiis certo tempore intermittendis aut non celebrandis, vt: ab aduentu Domini vſq; in Octauas Epiphaniæ, & à LXX. diebus vſque in Octauas paſchatis &c. Item: vt Preſbyter poſt galli cantum æſtiuis noctibus bibens, proxima die Miſſam non celebret. Reprehenſi ſunt etiam preſbyteri, qui exorta in vrbibus incendia extinguere tentauerant lineo (vt vocāt) corporali, in quo corpus CHRISTI conſecratū fuerat, in ignem iniecto. Vide acta Synodi, & Chron. Hirſ. 1023

994 S. HENRICVS II. Imp. moritur 13. Iulij, an. ætat. 52. imperii 23. menſ. 5. Bambergæ ſepultus. Contr. Vrſp. Schaff. Sig. & Pet. de Natalib. lib. 6. cap. 97. Eſtque anno Chriſti 1145 canonizatus. 1024

CVNRADI II. Saliqui (quem alias appellant Cunradum I. ſ. de gente Francorum) IMPERIVM.

995 *FERDINANDVS eius nominis primus in Hiſpania regnat an. 47. m 8. Tarapha. Hinc ad FERDINANDI Imp. Coronationem 532.* 1025

cupiditate: ſed ſtudio obedientiæ erga ſedem Apoſtolicam declaranda. Vrſp.

5076 HENRICVS IIII. *decreto Paſchalis Papa excommunicatus imperio deiicitur, & inſignibus atque ornamentis Imperialibus ſpoliatur à Moguntino & aliis apud* Jngelheim: *cuius rei narrationem prolixam habet Helmol. cap. 32. 33. Friſing. Vrſp. &c.*

HENRICVS IIII. Imp. in cuſtodiam à filio coniectus, mœrore animi moritur Leodij, 7. Auguſti, ætatis 56. imperij an. 50. incoatis: à morte patris 49. Cadauer eius vt hominis excommunicati, toto quinquennio ſarcophago lapideo incluſum, extra templum Spirenſe inhumatum ſtetit, & ſepulturæ honore caruit. Vrſp. &c. Mauſoleum Spirenſe habet diem obitus 7. Idus Iun.

HENRICI V. IMPERIVM.

Hic Imp. fuit parùm felix in præliis. Vrſp.

Hoc anno fulſit Cometes toto menſe Febr.

5079 HENRICVS V. SILESIAM, *qua tunc* POLONIAE *parebat, cum exercitu ingreſſus, Libuſium oppidum limitaneum cepit, illudque donauit Archiepiſcopo Magdeburgenſi: Glogouiam fruſtrà oppugnauit, & Boleslao Poloniæ Regi pacem dedit. Vbi cùm fortè Cæſar legatis ingentem auri & argenti theſaurum monſtraſſet, ſubindicans, paratos eſſe belli gerendi neruos:* Hic, *inquit*, Polonos perdomabit: *vnus ex legatis Polonicis ſtultam Cæſaris iactantiam notans, annulum aureum digito detractum ad reliquum auri cumulum adiecit: addens hæc verba:* Iungatur aurum auro. *Quo ſcommate nihil offenſus Cæſar reſpondit germanica lingua:* Habdanck: *quod eſt:* ago gratias. *Inde manſit vniuerſæ familiæ nobile nomen, vt* HABDANCKII *appellentur. Paulò poſt* HENRICVS V. *non procul à Vratislauia acerrimo prælio victus eſt à Boleslao R. Polon. in campo Canino, cui nomen fecit concurſus canum poſt pugnam cadauera laniantium. Crom. Curæus.*

HENRICI III. Cunradi II. filii IMPERIVM.

014 *HENRICVS Imp. glorioſiſſimam victoriam adeptus eſt in Vngaria, 3. Non. Iulij. Contract. Schaff.* 1044

Hoc tempore vixit GVIDO ARETINVS Monachus in Italia, qui primus excogitauit nouam cantandi rationem per ſex ſyllabas: vt, re, mi, fa, ſol, la. Tritth. Harum ſeriem aliquando de Muſices vtilitate quæſiti, vni verſiculo incluſimus, in hunc modum:

Cur adhibes triſti numeros cantumq́; labori?
VT REleuet MIſerum FAtum, SOLitoſque LAbores.

019 *ANDREAS factus eſt Rex Vngariæ: à morte Stephani Regis an. 11. circiter & menſ. 4. elapſis. Bonf. Contractus ad finem anni ſuperioris refert, quod idem eſt. Ritius autem ſcribit, Andream iam coronatum, cùm Vngari poſt mortem Stephani à fide Chriſtiana deſciuiſſent, edicto publico præcepiſſe, vt omnes Vngari, relicta ſuperſtitione Ethnica, redirent ad verum Dei cultum, Chriſtiq́; fidem, qua S. Stephanus Rex eos inſtituerat, vltimumq́; ſupplicium in eos ſtatuiſſe, qui contrà facerent.* 1049

Hic Andreas Belam fratrem ſuum, Ducis Poloniæ generum, cum tota familia reuocauit in Vngariam, regniq́; participem fecit, vt ipſe duas regni partes obtineret, Bela tertiam, Ducis appellatione. Hæc Ritius. De Petro Vngariæ Rege, quem Andreas oculis & regno priuauit, vide Bonfinium, Vngar. Chronic. Vrſpergenſ. & Friſingen. cap. 33.

021 HENRICVS IIII. Imp. naſcitur 3. Id. Nouembr. Schaffnab. 1051

022 CASIMIRVS Rex Poloniæ Sedem & Collegium Epiſcopi Sileſiæ, quod priùs Smogrouiæ & poſtea Bicinæ fuerat, tranſtulit Vratiſlauiam, illudq́; pluribus reditibus donauit. Ex hoc tempore vrbs VRATISLAVIA caput ſuum ſupra cæteras altiùs extulit, & omni ciuilium ornamentorum genere paulatim aucta & exculta, illud laudis & glo- 1052

V 5 riæ de-

multos Epiſcopos & Principes Germaniæ ad rebellionem aduerſus Imperatorem commouit. Nouæ itaque turbæ, ſchiſmata & ſcandala in Eccleſia repullularunt. Vrſp. Helmol. Cranz.

5087 Rvpertvs Tvitiensis hoc anno dedicauit Cunoni Abbati Sigebergenſi libros egregios de operibus S. Trinitatis: quod docet præfatio: perfecit opus triennio. I I

5088 Baldvinvs Rex ſecundus Hieroſolymorum moritur Domin. Palmarum: conditus Mauſoleo regio in loco Caluariæ ad latus Godfridi fratris. Succeſſit ei Baldvinvs II. Vrſp. & alii. I

Romæ mortuo Paſchali II. Henricvs V. Imp. Pontificatum abrogauit Gelaſio II. recens electo, Apoſtolicæ Sedi alium quendam imponens. Gelaſius Pontificatu deiectus Cæſarem in Germaniam redeuntem excommunicat, ac diris perſequitur: itaque ſchiſma quod iam putabatur emortuum, crudeliter reuixit, & Henricus Cæſar de imperio & honore ſuo periclitari cœpit. Vrſp. &c.

Chronicon IOANNIS ZONARAE terminatur, morte Alexij Comneni Imper. Græci, in cuius locum ſubiit Calo Ioannes Comnenus. Deinceps hiſtoriam pertexit NICETAS CHONIATES complectens annos 87.

5090 Collegium Sacerdotum Glogouiæ fundatum & inſtitutum à Boleſlao Principe Polonorum, adiuuante Haymone Epiſcopo Vratiſlauienſi. I

5092 Henricvs V. in Concilio Wormacienſi 23. Septembr. reconciliatur Apoſtolicæ Sedi, reſignans atque cedens ei omne ius Inueſtituræ Eccleſiaſticæ: id eſt, poteſtatem Epiſcopos inueſtiendi, conſecrandi & confirmandi, Epiſcopatus vel Abbatias ac prælaturas conferendi, quæ antehac penes Impp. ſiue laicos fuerat. Pontifex verò Calixtvs II. viciſſim conceſſit, Electionem I

Epiſco-

028 *CAZIMIRVS ex Monacho factus Rex Poloniæ obijt hoc anno (à morte Iulij Cæſaris 1100.) Huic ſucceſſit BOLESLAVS, qui S. Stanſlaum interfecit.* 1058

Hinc ad mortem Sigiſmundi I. Regis Poloniæ 490.

029 ROMÆ celebratur ſub NICOLAO II. Papa Concilium LATERANENSE, in quo BERENGARIVS Turonenſis ſuam ſententiam de Euchariſtia reuocauit ea verborum forma, quæ extat in Decreto Diſt. 2. de Conſecra. *Ego Berengarius Eccleſiæ Andegauenſis Diaconus anathematizo hæreſin, de qua infamatus ſum, quæ aſtruere conatur, panem & vinum in altari poſt conſecrationem ſolummodo ſacramentum, & non verum corpus & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti eſſe, & non poſſe ſenſualiter, niſi in ſolo ſacramento manibus Sacerdotum tractari vel frangi, aut fidelium dentibus atteri. Conſentio autem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ & Apoſtolicæ Sedi, & ore atq; corde profiteor, de Sacramentis Dominicæ menſæ eandem fidem me tenere, quam Dominus & Venerabilis Papa Nicolaus, & hæc ſancta Synodus, autoritate Euangelica, & Apoſtolica tenendam tradidit, mihique firmauit, ſcilicet, panem & vinum, quæ in altari ponuntur, poſt conſecrationem non ſolùm ſacramentum, ſed etiam verum corpus & ſanguinem Chriſti eſſe, & ſenſualiter non ſolum ſacramentum, ſed in veritate manibus Sacerdotum tractari, frangi & fidelium dentibus atteri, &c.* 1059

Hanc confeſſionem Berengarij Romæ coram 114. Epiſcopis editam miſit Papa Nicolaus per vrbes Italiæ, Germaniæ, Galliæ, & ad alia loca, vt Eccleſiæ, quæ priùs doluerant de auerſo atque peruerſo, poſtea gauderent de reuerſo atque conuerſo. Hactenus Decret.

Berengarium refutarunt LANFRANCVS Archiepiſcopus Cantuarienſis & GVIMVNDVS Epiſcopus Auerſanus, qui illo tempore vixerunt, & quorum hodie contra Berengarium ſcripta legũtur. Damnata etiã fuit eius ſententia à Leone IX. Papa

Menſe Decembri Calixto II. Papæ ſucceſſit HONORIVS, à quo Volaterranus ſcribit confirmatum eſſe Ordinem Templariorum ſiue fratrum Militiæ templi Hieroſolymitani. Pontacus eorum initium refert ad Gelaſii II. tempora, & ait dictos eſſe Templarios, quòd iuxta Templum Domini Hieroſolymis in Palatio regio habitarent. Vide Tyrium lib. 12. cap. 7. & Æmilium lib. 5.

TYRVS clariſſima vrbs Phœnicum capta à Chriſtianis. Meyer.

Monaſterium in SPANHEIM fundatur à Comitibus de Spanheim. Trith. Sigeb. ad ſeq.

5095 HENRICVS V. Imp. apud Traiectum moritur ſine liberis: imperij an. 19. ſepultus Spiræ. Diem obitus alij aſſignant 23. vel 21. Maij, alij 23. Iulij. Appendix Sigeb. habet feriam 5. poſt Pentecoſten: quæ an. hoc anno in 21. Maij incidat, docebunt Dionyſij tabulæ. 11

LOTHARIVS II. Dux Saxon. Romanorum Imp. creatus. Mariani appendix annotat, fuiſſe Moguntiæ electum 30. (alij 25.) Auguſt. & coronatum 13. Septemb. Vide Vrſp. Friſing. Sigeb. Helmol. cap. 42. qui hunc Lotharium vocat Luderum.

Hoc tempore clarus habebatur RVPERTVS Tuitienſis Cœnobij prope Coloniam Abbas, qui præclara in ſcriptis doctrinæ & pietatis ſuæ monumenta reliquit.

5096 LOTHARIVS Imp. prouinciam MISNENSEM concedit CVNRADO WETINI Comiti, cuius poſteritas rerum hodie potitur feliciter, & à WITICHINDO MAGNO auſpicatam ducit originem. Fabric. Vrſp. Friſing. &c. Hinc ad natalem Auguſti Elect. 400. 1

Prælium inter Lotharium & Boëmiæ ducem committitur: in quo periit Otho Dux Morauiæ 12. Martij. Eber. & alij.

IVBI-

arcere conabatur, vicit & occidit. Friſingenſ. Meyer. Schaffn.

De SCLAVORVM defectione à fide Chriſtiana, vide Helmoldum cap.24. Alii ad 1064.

ERFVRTVM *vrbs Thuringiæ ampliſſima circa hæc tempora muris & mœnibus cincta eſt, & in eam vrbis formam redacta, quæ nunc conſpicitur. Fit eius mentio multò ante hæc tempora.*

5041 *In huius anni autumno (teſte Schaffnaburgenſi) HENRICVS IIII. Imp. conuentu Miſnæ indicto, BOLESLAVM Poloniæ Regem & VVRATISLAVM Boëmiæ Ducem diſſentientes, à mutuo odio & maleficio iubet deſiſtere, eique ſe ſocium contra alterum profitetur, qui primus arma ſumpturus eſſet. Eius compoſitionis forma publicè in templo Miſnenſi recitata eſt. Fabric.* 1071

Eſt annus à Monarchia Alexandri 1400. *Auguſti* 1100. *Veſpaſiani imperio* 1000.

IOANNES XIPHILINVS Patriarcha Byzantinus, qui Dionis hiſtoriam in Epitomen redegit, floruit.

Clara & celebris quoq; hoc tempore fuit memoria S. SEBALDI in Nürnberg. Schaffnaburg.

5043 Hoc anno die 21. April. obiit ALEXANDER Papa. Marian. Succeſſit GREGORIVS VII. antea dictus Hiltebrandus. Hic aduerſatus eſt Hērico IIII. Imp. eiuſque crebrò meminit Venericus Epiſcopus Vercellenſis (qui hoc tempore floruit) in libro de vnitate Eccleſiæ & ſchiſmate inter Henricum IIII. Imp. & Gregor. VII. Papam, de quo plurima lege apud Vrſpergenſem, qui in his temporibus deſcribendis eſt accuratus & copioſus. Vide & Bennonem Cardinal. in vita huius Pontificis & ſequentium. 1073

FERDINANDVS I. *Rex Hiſpan. moritur. Tarapha. Hinc ad Ferdinandi Imp. natalem* 430. *ad eius obitum* 490.

COE-

. Rudolpho miſit Coronam cum hac inſcriptione:

Petra dedit Petro, Petrus diad.ma Rodolpho. Sigebert.

Helmoldus cap.28.ita recitat verſum:

Petra dedit Romam Petro, tibi Papa Coronam.

Claruit his temporibus S. ANSELMVS Archiepiſcopus Cantuarienſis poſt Lanfrancum in Anglia, cuius olim auditor & diſcipulus fuit. Tritth. Hirſ.

Deſinit Chronicon LAMBERTI SCHAFNABVRGENSIS, Chronographi doctiſſimi & accuratiſſimi.

5049 S. STANISLAVS Epiſcopus Cracouienſis interficitur à Boleſlao Rege Poloniæ, 8.Maij. Mechou. 1c

5050 IVBILÆVS MVNDI 101. *Moſis 51. Chriſti prædicationis 21.* 1c

HENRICVS IIII. cum Saxonibus, quorum dux erat RVDOLPHVS SVEVVS, quartum prælium commiſit, die 12. Octobr. in quo Rudolpho præciſa eſt dextra, quam cùm Mersburgi moriturus abſciſſam intueretur, grauiter ſuſpirans dixiſſe fertur ad Epiſcopos qui aderant: Spectate, inquit, dextram legitima ſupplicia expendentem, quæ fidem Sacramento munitam, & Henrico Domino meo datam, vobis vrgentibus, præter æquum & fas temerè violauit. Videte qui me contra Dominum meum ſolium aſcendere feciſtis, vt recta via me veſtra monita ſequentem duxeritis. *Quibus dictis, expirauit: ſepultus Mersburgi. Venericus, Marian. Sigeb. Vrſp. Bonfin. Helmol. cap. 29. RVDOLPHVS regio ritu ſepultus eſt, quod cùm ægrè ferrent quidam, & dicerent, non decere hoſtem Imperatoris ita honorari mortuum: reſpondit Imperator:* Sinite eum regiis inſignibus ornatum ſepeliri: vtinam omnes mei aduerſarii hoc ornatu ſepulti iacerent.

5051 *BOLESLAVS Poloniæ Rex ob S.Stanislai cædem à Gregorio VII. diris deuouetur, & regnum ſolenni ritu ei abrogatur, ſuccedente ipſi VVLADISLAO.* 10

BOLES-

Pontifici neceſsitatem adimant aliquid in eos quodſecius ſit decernendi. Ad vltimum, congregata Synodo in Erphesfurt menſe Octobri preſſius iam imminebat, vt relegata omni tergiuerſatione in præſentiarum aut coniugium abiurarent, aut ſacri altaris miniſterio ſe abdicarent. Multas econtra illi rationes afferebant, quibus inſtantis & vrgentis improbitatem eludere, ſententiamq; caſſare niterentur. Cumq; aduerſus Apoſtolicæ ſedis autoritatē nihil argumēta nihil ſupplicationes, precesq; efficerent, egreſſi tanquam ad conſultandum, conſilium ineunt, vt in Synodum non redeant, ſed iniuſſi omnes in domos ſuas diſcedant. Nonnulli confuſis vocibus clamitabant: Melius ſibi videri, vt in Synodum regreſſi, ipſum Epiſcopum, priuſquam execrabilem aduerſus eos ſententiam promulgaret, Cathedra Epiſcopali deturbarēt, & merita morte mulctato, inſigne monimentum ad poſteros tranſmitterent, ne quis deinceps ſucceſſorum eius talem Sacerdotali nomini calumniam ſtruere tentaret, &c.

5045 *Primum prælium* HENRICI IIII. *cum Saxonibus in Thuringia ad fluuium* Vnſthrut *die 9. Iunij victis. Venericus. Marian. Schaff. Sigeb.* 1075

5046 *S.* LADISLAVS *Rex Vngariæ regnat annis 19. Vngar. Chron.* 1076

Hoc demum anno ortum eſt ſchiſma inter Gregor. VII. & Henricum IIII. Imperat. quo Romana Reſpublica totaque Eccleſia miſerè turbata eſt, Gregorio anathema Henrico denunciante, & in imperio Rodolphum ei ſurrogante. Vrſperg.

5047 RVDOLPHVS Dux Sueuiæ, 13. Martij in Forcheim à quibuſdam Principibus eligitur Imperat. contra Henricum IIII. Imperat. Coronatur 21. Martij Moguntiæ à Sigefrido Archiepiſcopo, media quadrageſima. Vrſpergenſ. Marian. Sigebert. Venericus. Gregorius pontifex Rudol- 1077

anno 1095. ad 1124. breuiter & magna cum fide perſtrinxit. Pontacus.

5066 Celebris expeditio in PALÆSTINAM à Chriſtianis Principibus ſuſcipitur ſtudio recuperandi terram ſanctam. Tanto numero Chriſtiani mare tranſierunt, vt Occidens vniuerſus demigrare viſus ſit in Orientem. Appellatur bellum ſacrum, eſtque pio zelo ſuſceptum, ſed piorum ſanguine multo geſtum. Deſcribitur à Fucherio, Guilelmo Tyrio, Blondo, & rerum Gallicarum Germanicarumque ſcriptoribus. 1

S. LEOPOLDVS Marchio Auſtriæ dictus pater pauperum, patri in gubernatione ſuccedens, regnauit an. 40. Huius filius fuit OTHO Epiſcopus Friſingenſis hiſtoriographus. Cuſpinianus.

5067 Primus conflictus Chriſtianorum cum Saracenis, vbi victores extitêre Chriſtiani 9. Cal. Mart. Sigeb. Eodem anno Nicea, vrbs Synodi Nicenæ memoria celebris, expugnatur à noſtris. Sigeb. &c. 1(

LANFRANCVS Archiepiſcopus Cantuarienſis moritur 3. Iulij. Balæus. Ei ſuccedit ANSHELMVS in præſulatu. Sigeb.

5068 ANTIOCHIA nono menſe obſidionis die 3. Iunij (al. 31. Maii) expugnata eſt à Chriſtianis, & cæſa 100. millia Saracenorum. Drechſ. Fucher. 10

5069 *HIEROSOLYMA capta, & Saracenis erepta eſt à Chriſtianis 15. Iulij, die Diuiſionis Apoſtolorum, feria 6. hora qua Chriſtus mortuus eſt, die 39. obſidionis.* 10

GODFRIDVS BILIONÆVS Princeps Lotharingiæ, qui primus conſcenſis & ſuperatis mœnibus in vrbem Hieroſolymam irruperat, creatus eſt primus REX HIEROSOLYMORVM, ſed regni titulum & inſignia ideo ſe nolle dixit, quòd indecens duceret, Diadema aureum hominem peccatorem geſtare ea in vrbe, in qua Saluator Mundi, æternus Rex, ſpineam coronam ſuo ſacratiſſimo ſanguine madentem geſtaſſet. Tradunt itaq;

Coro-

BOLESLAVS inuiſus omnibus in Vngariam fugit, ibique conſcientiâ doloribus laceratus miſerè periit. Mei bo. Cremer.

HENRICVS V. Imp. Henrici IIII. filius naſcitur. Marian.

5053 Deſinit Chronicon MARIANI Scoti, indict. 6. Eius Chronico appendicem addidit Dodechinus. 1083

5056 *HENRICVS IIII. Imp. VVRATISLAO Boëmorum Duci Moguntiæ in conuentu Principum attribuit titulum dignitatemque Regiam, Morauorum regno in Boëmiam tranſlato. Aen. Syl. Plerique tradunt VVratiſlaum Regem coronatum eſſe Praga ab Engelberto Archiepiſcopo Treuirenſi, die 16. Maij anno 1087.* 1086

Ordo CARTHVSIENSIVM inſtitutus eſt Coloniæ à Brunone Theologo: cui occaſionem præbuerant triſtes voces hominis morituri, & ad cogitationem de futuro Dei iudicio contremiſcentis. Antonius & Speculum Vincentij lib. 26. cap. 82. Alij ad 1084.

MARIANVS Scotus hiſtoriographus obiit ætat. 58. Moguntiæ. Tritth. Dodechinus.

5061 S. BERNHARDVS natus eſt hoc vel ſuperiori anno, quod colligitur ex anno mortis. Vide infra 1153. Vitæ eius hiſtoria addita eſt eius ſcriptis. Huius viri ſcripta plena ſunt ſpiritualis fragrantiæ. 1091

5065 Concilium CLAROMONTENSE in Galliis, congregatum ab VRBANO II. Papa, qui Chriſtianis Principibus contra Turcas arma decreto & cohortatione ſua induit, eosque ad expeditionem vltramarinam pro recuperanda Terra Sancta excitauit. 1095

S. LADISLAVS Rex Vngar. obiit 30. Iulij; ſepultus Varadini in Cœnobio à ſe conſtructo, poſt annos 103. in diuorum numerum relatus eſt. Bonf.

FVCHERIVS Carnotenſis, qui fuit Capellanus (vt veteres nominant) Balduini, fratris Godfridi Bilionæi, hiſtoriam rerum per 29. annos geſtarum ab

cupiditate: ſed ſtudio obedientiæ erga ſedem *declaranda. Vrſp.*

5076 *HENRICVS IIII. decreto Paſchalis Papæ e* *catus imperio deiicitur, & inſignibus atque* *Imperialibus ſpoliatur à Moguntino & aliis* *gelheim: cuius rei narrationem prolixam* *mol. cap. 32. 33. Friſing. Vrſp. &c.*

HENRICVS IIII. Imp. in cuſtodiam à ſi ctus, mœrore animi moritur Leodij, 7 ætatis 56. imperij an. 50. incoatis: à m 49. Cadauer eius vt hominis excommu to quinquennio ſarcophago lapideo i extra templum Spirenſe inhumatum ſt pulturæ honore caruit. Vrſp. &c. Mauſo renſe habet diem obitus 7. Idus Iun.

HENRICI V. IMPERIVM.

Hic Imp. fuit parùm felix in prælis. Vrſp.

Hoc anno fulſit Cometes toto menſe Febr.

5079 *HENRICVS V. SILESIAM, quæ tunc* *NIAE parebat, cum exercitu ingreſſus,* *oppidum limitaneum cepit, illudque do* *chiepiſcopo Magdeburgenſi: Glogouiam fru* *gnauit, & Boleslao Poloniæ Regi pacem dedit.* *fortè Cæſar legatis ingentem auri & argenti* *monſtraſſet, ſubindicans, paratos eſſe belli g* *uos:* Hic, *inquit,* Polonos perdomabi *legatis Polonicis ſtultam Cæſaris iactantian* *annulum aureum digito detractum ad reliquu* *mulum adiecit: addens hæc verba:* Iungat auro. *Quo ſcommate nihil offenſus Cæſar* *germanica lingua:* Habdanck: *quod eſt:* tias. *Inde manſit vniuerſæ familiæ nobile n* *HABDANCKII appellentur. Paulò poſt* *CVS V. non procul à Vratislauia acerrimo pr* *eſt à Boleslao R. Polon. in campo Canino, c* *fecit concurſus canum poſt pugnam cadauer* *tium. Crom. Curæus.*

Coronam ſpineam ei eſſe impoſitam, flexis genibus ad ſepulchrum Dominicum procumbenti, fortè vt teſtaretur, ſe Chriſto caput & vitam ſuam donare, & ad illius exemplum, in hac vita ſpineum diadema ſe non aſpernari, dum modò poſt mortem, vitæ æternæ gloria, ſpinis Chriſti parta & acquiſita, ornandus & coronandus ſit. Narrantur iſta à Chronographis fusè & copiosè, ſed tamen diſſimiliter: ex illorum ſcriptis Lector ea cognoſcat, quorum commemoratione nos breuitatis inſtitutæ ſtudio abſtinemus. Robertus Monachus ſcribit, Tantum ibi humani ſanguinis fuſum, vt cæſorum corpora vnda ſanguinis impellente natarint ac fluitarint.

REGNVM HIEROSOLYMORVM tenuerunt 8. *Reges annis* 88. *tam breuis temporis regnum conſtitit multo Chriſtianorum ſanguine, multis regnis precioſiore. Eſt annus ab expugnatione Ieruſalem ſub Dauide* 2171. *à deſolatione eius ſub Nebucadnezare* 1704. *ſub Veſpaſiano* 1028. *poſtquam à Perſis capta fuerat* 484. *poſtquam verò Saraceni eam expugnauerant ac poßederant* 463.

5070 GODEFRIDVS BILIONÆVS primus Rex Hieroſolymorum moritur 18. Iul. (*à morte Salomonis* 2100. *Dauidis* 2140.) Succeſſit frater eius BALDVINVS, qui regnauit annis 18. Sig. Vrſp. &c. 1100

IVO Carnotenſis Epiſcopus decreta pontificum in vnum volumen collegit.

5072 PASCHALIS II. Rom. Pontifex Henricū IIII. Imp. excommunicat. Eſtq; HENRICVS hic Imperator primus à Rom. Pontif. anathematis fulmine percuſſus. Lege Vrſp. 1102

5075 *HENRICVS V. filius Henrici IIII. aduerſus patrem excommunicatum arma ſumit, & adiunctis ſibi quibuſdam Germaniæ proceribus, bello eum perſequitur. Northuſiæ etiam in Epiſcoporum conuentu publicè ſeſe purgat, quòd patri bellum faciat, non regnandi* 1105

multos Epiſcopos & Principes Germaniæ ad rebellionem aduerſus Imperatorem commouit. Nouæ itaque turbæ, ſchiſmata & ſcandala in Eccleſia repullularunt. Vrſp. Helmol. Cranz.

5087 RVPERTVS TVITIENSIS hoc anno dedicauit Cunoni Abbati Sigebergenſi libros egregios de operibus S. Trinitatis: quod docet præfatio: perfecit opus triennio.

5088 BALDVINVS Rex ſecundus Hieroſolymorum moritur Domin. Palmarum: conditus Mauſoleo regio in loco Caluariæ ad latus Godfridi fratris. Succeſſit ei BALDVINVS II. Vrſp. & alii.

Romæ mortuo Paſchali II. HENRICVS V. Imp. Pontificatum abrogauit Gelaſio II. recens electo, Apoſtolicæ Sedi alium quendam imponens. Gelaſius Pontificatu deiectus Cæſarem in Germaniam redeuntem excommunicat, ac diris perſequitur: itaque ſchiſma quod iam putabatur emortuum, crudeliter reuixit, & Henricus Cæſar de imperio & honore ſuo periclitari cœpit. Vrſp. &c.

Chronicon IOANNIS ZONARAE terminatur, morte Alexij Commeni Imper. Græci, in cuius locum ſubiit Calo Ioannes Comnenus. Deinceps hiſtoriam pertexit NICETAS CHONIATES complectens annos 87.

5090 Collegium Sacerdotum Glogouiæ fundatum & inſtitutum à Boleſlao Principe Polonorum, adiuuante Haymone Epiſcopo Vratiſlauienſi.

5092 HENRICVS V. in Concilio Wormacienſi 23. Septembr. reconciliatur Apoſtolicæ Sedi, reſignans atque cedens ei omne ius Inueſtituræ Eccleſiaſticæ: id eſt, poteſtatem Epiſcopos inueſtiendi, conſecrandi & confirmandi, Epiſcopatus vel Abbatias ac prælaturas conferendi, quæ antehac penes Impp. ſiue laicos fuerat. Pontifex verò CALIXTVS II. viciſſim conceſſit, Electionem

Epiſco-

S. ANSHELMVS Epiſcopus Cantuarienſis, cuius
ſcripta extant, in Anglia moritur. Sigeb. Tritth. 11.
Cal. Maij.

5081 *HENRICVS V. Romæ à Paſchali Papa coronatur, &
pater eius Henricus excommunicationis vinculo ſolutus,
inſigni pompa funebri terra mandatur, Spiræ Vrſp.
&c.* 1111

Eodem tempore PASCHALIS Pontifex Henrico
V. concedit ius & priuilegium imperiale confe-
rendi Epiſcopatus & Abbatias vel Prælaturas (vt
vocant) per annulum & baculum: quod tamen ei
paulò pòſt eripuit. Vrſp. Friſ.

5082 Deſinit Chronicon SIGEBERTI Monachi Gem- 1112
blacenſis, qui hoc anno obiit. Eius Chronicon
continuauit ROBERTVS Abbas Montis vſq; ad
annum Chriſti 1210.

5083 S. BERNHARDVS, genere Burgundus, ingreſſus 1113
Ciſtericium, factus eſt Monachus, à conſtitutio-
ne Domus Ciſtercienſis anno 15. ætat. circiter 22.

5085 *HENRICO V. Saxoniam vaſtanti occurrit LOTHA-* 1115
*RIVS Saxonum dux (qui poſt Henricum imperauit)
cum exercitu in* Welphesholtz/ *& 11. Feb. commiſſum eſt
prælium illud memorabile, quo Saxones victores attri-
uerunt copias Cæſaris, & deſiderata ſunt ex vtraque a-
cie 45. millia hominum. Helmoldus ait copias Cæſaris ma-
iores fuiſſe Saxonicis atqu tres Saxones qu nque Cæſa-
rianis fuiſſe in pugna oppoſitos. Cranzius Saxon. 5. cap.
36 Tritth Fabric. &c.*

Fundatum eſt Cœnobium CLAREVALLENSE,
cuius primùs Abbas fuit S. Bernhardus. Vincent.
Sigeb.

5066 PASCHALIS II. Papa Romæ in Concilio Latera- 1116
nenſi, 6. Martij congregato, priuilegium de inue-
ſtitura Epiſcoporum antea traditum Henrico V.
reuocat, damnat & abrogat, vt per vim ſibi in ca-
ſtris extortum: illudque nominat Prauilegium.
Imperatorem etiam anathemate ferit. Quæ res

Menſe Decembri Calixto II. Papæ ſucceſſit HONORIVS, à quo Volaterranus ſcribit confirmatum eſſe Ordinem Templariorum ſiue fratrum Militiæ templi Hieroſolymitani. Pontacus eorum initium refert ad Gelaſii II. tempora, & ait dictos eſſe Templarios, quòd iuxta Templum Domini Hieroſolymis in Palatio regio habitarent. Vide Tyrium lib. 12. cap. 7. & Æmilium lib. 5.

TYRVS clariſſima vrbs Phœnicum capta à Chriſtianis. Meyer.

Monaſterium in SPANHEIM fundatur à Comitibus de Spanheim. Trith. Sigeb. ad ſeq.

5095 HENRICVS V. Imp. apud Traiectum moritur ſine liberis: imperij an. 19. ſepultus Spiræ. Diem obitus alij aſſignant 23. vel 21. Maij, alij 23. Iulij. Appendix Sigeb. habet feriam 5. poſt Pentecoſten: quæ an. hoc anno in 21. Maij incidat, docebunt Dionyſij tabulæ. 11

LOTHARIVS II. Dux Saxon. Romanorum Imp. creatus. Mariani appendix annotat, fuiſſe Moguntiæ electum 30. (alij 25.) Auguſt. & coronatum 13. Septemb. Vide Vrſp. Friſing. Sigeb. Helmol. cap. 42. qui hunc Lotharium vocat Luderum.

Hoc tempore clarus habebatur RVPERTVS Tuitienſis Cœnobij prope Coloniam Abbas, qui præclara in ſcriptis doctrinæ & pietatis ſuæ monumenta reliquit.

5096 LOTHARIVS Imp. prouinciam MISNENSEM concedit CVNRADO WETINI Comiti, cuius poſteritas rerum hodie potitur feliciter, & à WITICHINDO MAGNO auſpicatam ducit originem. Fabric. Vrſp. Friſing. &c. Hinc ad natalem Auguſti Elect. 400. I

Prælium inter Lotharium & Boëmiæ ducem committitur: in quo periit Otho Dux Morauiæ 12. Martij. Eber. & alij.

Epiſcoporum & Abbatum in præſentia Imperatoris fieri, ſine violentia, ita vt iam electus regalia per ſceptrum ab Imp. reciperet. Cuſp. Vrſp. Sigeb. Friſ. lib. 7. c. 16.

5094 POMERANIA AD CHRISTVM CONVERSA. 1124

OTHO Epiſcopus BAMBERGENSIS Pomeranos, & quaſdam terræ Lutitiæ vrbes, ab errore & idololatria gentili reuocatas ad Chriſti fidem perducit, iisque baptizatis templa in vrbibus conſtruxit, de quo lege apud Vrſpergenſem ſcriptum ipſius Othonis Epiſcopi, Pomeranorum Apoſtoli. (*Eſt annus 2600. ab egreſſu Iſraëlitarum ex deſerto, & ingreſſu eorum in terram promiſſam duce Ioſua.*) Huius rei meminit Helmoldus his verbis: *His diebus*, inquit, *claruit vir inſignis ſanctitate Otho Bavenbergenſis Epiſcopus, qui inuitante pariter, & adiuuante BoliZlao Polonorum rege, Deo placitam adiit peregrinationem ad gentem Slauorum, qui dicuntur Pomerani, & habitant inter Oderam & Poloniam: prædicauitq; illis verbum Dei, Deo cooperante & ſermonem confirmante ſubſequentibus ſignis: omnemque gentem illam cum Principe eorum VVerceZlauo conuertit ad Dominum. Vide Vandaliam CranZij lib. 7. c. 17. & lib. 3. c. 28. Saxon. l. 5. c. 44.*

Nomina vrbium Pomeranicarum ab Vrſpergenſi hac exprimuntur: Pirizſtetin, Vulingamen, Colberch, Belgrado, Lubingreſch.

ALBERTVS VRSVS, cognomento Magnus & pulcher, filius Othonis, Comes Aſcaniæ & in Balenſted, Dominus in Bernburgk & Marchio Soltwedelenſis, ab Henrico V. Imp. poſt patrem hoc anno inueſtitur. Huius multa fit mentio in hiſtoria Principum Anhaltinorum, & Marchionum Brandeb. & ſunt qui dictum putent Vrſum à familia Vrſinorum Romanorum. Iuſt. &c.

briciuſs, celebratur, quòd in toto imperio
gerit quod meritò reprehendi poſſit. Engel
tradit, ipſum iuſtitiæ amatorem, & Conſt
Caroli & Othonum fuiſſe imitatorem. Ai
Friſingenſis, potuiſſe eius virtute & induſ
perium ad priſtinam dignitatem reduci, n
ſet celeri morte præuentus. Addit Fabricii
veteres Romanorum leges in Apulia reper
ciis Piſanis donaſſe, qui libri nunc Florenti
latio Mediceo aſſeruentur, ac mandaſſe, v
per Irnerium explicentur, & ius ſecundun
imperio dicatur, quod & ſuprà monuimus
vero etiam Epitaphium recitat à ſe repertun
hoc poſtremo diſticho clauditur:

Exuitur membris, heu, trina luce Decembris,
Eccleſiæ gemitus, illius eſt obitus.

De anno obitus inter Chronographos non conuenit. genſis, Onuphrius & alij habent 1138. *Nos Friſin Mariani & Sigeberti appendices, & Tritthemij uienſe Chronicon ſequimur, qui conuentum ap fluentiam (vbi Cunradus electus eſt Imp.) & Coloniæ à Cunrado recens electo celebratum reſ* 1138. *Friſingenſi etiam annus Chriſti* 1146. *eſt nonus. Ergo* 1138 *eſt Cunradi primus, quod et Siſ*

5108 CVNRADI III. IMPERIVM. Vrſp.

Hic fuit Dux Sueuiæ, & Henrici V. Imp. ex nepos. Confluentiæ creatus eſt Imp. & cor circa mediam quadrageſimam. Noriberg Lubecam, celeberrimas Germaniæ vrbes rauit & exornauit, iiſque gradum ſtruxit a Maieſtatem, quam hodie præ ſe ferunt.

Huc vſq; perduxit Chronicon ſuum HONO Auguſtodunenſis presbyter.

5109 *obiit in Gallia IOANNES de TEMPORIBV annis 361. vixerat, & Caroli magni armiger Martin. Polonus, Naucle. & alij.*

5110 Hugo de S. Victore Canonicus Pariſienſis, cui pta extant, moritur.

100 IVBILÆVS MVNDI 102. *Moſis* 52. *prædicationis Chriſti* 22. 1130

Hoc ſeculo floruit IRNERIVS (*ſiue VVernherus vel Guarnerius*) *Iuriſprudentiæ inſtaurator, dictus* LVCERNA IVRIS: *quòd leges Romanas* (*quarum profeſſio ad ſexcentos fermè annos in Italia in tenebris quaſi delituerat, & poſt Iuſtinianum diu ceſſârat*) *ſingulari Dei conſilio à tineis & blattis liberatas, in lùcem Lothario Imperat. iubente reuocârit, primus legibus gloſſas appoſuerit, & ſine exemplo cæteris illuminandi iuris exemplum dederit. Bononiæ ius ciuile profiteri cœpit, annis 600. poſt Iuſtiniani tempora elapſis. Ex huius Schola poſtea prodierunt viri doctiſſimi, qui Iuris profeſſionem in Italiâ conſeruârunt, & in Galliam tranſplantârunt. Hanc reuocationem & Iuris Ciuilis reſtitutionem in annum Chriſti* 1150. *incidiſſe refert vir doctiſſimus Valentinus Forſterus Iuriſconſultus lib.* 3. *Hiſtoriæ Iuris Ciuilis Romani.*

5101 SOBIESLAVS *Princeps Boëmorum, qui Luſatiæ magnam partem occupauerat, inſtaurauit & muniuit celebrem vrbem* GORLICIVM, *quæ priùs ſæpe fuerat vaſtata. Curæ. & manuſcript.* 1131

5103 LOTHARIVS Romæ coronatur ab Innocentio II. Huic coronationi interfuit S. Bernhardus, quem Lotharius ſecum adduxerat. Cæterùm cùm Lotharius vetera Imperatorum iura in conferendis Epiſcopatibus ac Abbatiis ſe repetiturum oſtendiſſet: Pontifex minime paſſus eſt ea ſibi eripi. Sigeb. Cuſp. Vrſp. Friſing. &c. 1133

5106 *S.* LEOPOLDVS *Marchio Auſtriæ moritur* 15. *Nouembris ſepultus Neoburgi in cœnobio à ſe conſtructo. Cuſp.* 1136

5107 LOTHARIVS Imp. rebus magnis in Italia & Apulia proſperè & præclarè geſtis, cũ exercitu in Germaniam reuertens, in itinere morbo corripitur & prope Tridentum moritur 3. Dec. an. imperij 13. ſepultus prope Brunſuuigam in monaſterio Luther à ſe conſtructo. Hic à ſcriptorib. Italicis, inquit Fabricius, 1137

Brandeb: abijt ſine liberis, Marchiam in manibus Imperatoris liberam relinquens: quam Cunradus Imp. conſilio Principum, Adelberto Comiti de Soltwedel *in feudum imperiale conceſſit.*

FVLCO Hieroſolymorum Rex moritur, ſuccedente ei filio Balduino. Meyer.

ORDO IOANNITARVM.

Sub hoc FVLCONE Rege, initium ſumpſiſſe dicitur ORDO HOSPITALIS S. IOANNIS Baptiſtæ in Ieruſalem, ſiue Teutonicorum Militum D. Ioannis: ad cuius Ordinis ſocietatem in his locis multi præſtantes viri, tum etiã Magiſter Ordinis in Sonnebergk, & Cõmendator in Logau pertinẽt.

5115 *AVICENNA Hiſpalenſis Medicus, naſcitur in vrbe Commagena Edeſſa. Huius coætaneus fuit AVERROES Cordubenſis Philoſophus & Medicus, atq; Commentator Ariſtotelis.* 11

EVGENIVS III. cœpit. Huic D. Bernhardus dedicauit & inſcripſit ſuum librum de conſideratione.

5116 OTHO Friſingẽſis Chronicon ſuum terminat anno 1146. quem ait eſſe Cunradi Imp. nonum, & Eugenii III. Papæ ſecundum. Scripſit quoque librum de rebus geſtis Friderici I. de quo pòſt. 1

5117 *ANGLI, FLANDRI, & LOTHARINGI inſtructa ducentarum prope nauium claſſe, in Galliciam nauigarunt, vbi auxilio Alphonſi Regis Luſitaniæ VLISIPPONEM vrbem clariß. de Saracenis ceperunt, in qua mox Alphonſus Archiepiſcopum inſtituit, illique ſex alias domitas ciuitates ſubdidit. Meyer.* 1

Hoc anno ſuſcepta eſt ingens illa CVNRADI Cæſaris, aliorumq; Regum ac Principium in SYRIAM expeditio: ſed quæ fraude Græcorum irrita cecidiſſe traditur, Emanuele Græcorum Cæſare, perfidia pluſquam Punica, Chriſtianorum farinæ gypſum immiſcente. Meyer. Tritthemius ait maiorem exercitus partẽ periiſſe fame, peſte, & gladio, terramq; Saracenorum ditatam ac repletam eſſe.

Eodem anno Otho Epiſcopus Bambergenſis, Comes de Andechs, Eccleſiarum Pomeranicarum οἰκιςὴρ atque parens, Bambergæ obiit ſeptuagenarius, 3. Sept. Tritth. & append. Marian. &c.

His ferme temporibus nata ſunt factioſa & feralia nomina, GVELFORVM & GIBELLINORVM, de quibus conſule integras hiſtorias aliorum, &c.

Gvelfvs dux Bauariæ pugna victus à Cvnrado Imp. die S. Thomæ, vallo & mœnib. oppidi Winſpergk, ſe ſuoſq; incluſit. Obſeſſus igitur à Cunrado, poſt multas difficileſq; oppugnationes, fame & rerum neceſſariarum inopia, deditionẽ facere cõpulſus eſt. Cumq; metueretur, ne Imperator in Guelfum eiuſq; ciues iure belli propter rebellionẽ grauiter animaduerſurus eſſet, fœminæ eius oppidi, antequam portæ aperirentur, petiuerunt, vt ſibi ſaluis abire liceret vnà cum iis rebus, quas humeris geſtare poſſent. Quod cùm à clementi victore & optimo principe facilè impetrarẽt, & hoſtes aurũ, gemmas, mundumq; muliebrem eas elaturas crederent, matronæ illæ, omni ſupellectile neglecta, militumq; prædæ relicta, maritos ſuos humeris exceptos ex oppido, cũctis ſpectantib. & induſtriam admirantibus, aſportarunt. Qua pietate ingenioſa Cunradus Imp. motus, Guelfum cum ciuibus ſuis inuiolatum & incolumẽ dimiſit, & pace conſtituta cum eo amicitiam iũxit. Ducibus verò indignãtibus & frementibus ob leges deditionis iſto dolo violatas, reſpondit Imperator: *Non decere verbum Regium immutari*: ſubindicans, malle ſe clementia quàm ſeueritate delinquere. Tritth. Hirſgau. Vrſ. & alii.

5112 *ALBERTVS VRSVS, princeps Anhaltinus, Marchiam Brandeburgenſem obtinuit. Ab hoc Alberto Vrſo denominatæ ſunt vrbes Marchicæ, BERLINVM, BERNAVIA, BERVVALDIA, &c. Iuſt. Bretnſ.* 1142

Tritthemius ea de re ita ſcribit: An. 1141. Henricus Marchio

Brandeb.

Brandeb. obijt ſine liberis, Marchiam in manibus Imperatoris liberam relinquens: quam Cunradus Imp. conſilio Principum, Adelberto Comiti de Soltwedel *in feudum imperiale conceſſit.*

FVLCO Hieroſolymorum Rex moritur, ſuccedente ei filio Balduino. Meyer.

ORDO IOANNITARVM.

Sub hoc FVLCONE Rege, initium ſumpſiſſe dicitur ORDO HOSPITALIS S. IOANNIS Baptiſtæ in Ieruſalem, ſiue Teutonicorum Militum D. Ioannis: ad cuius Ordinis ſocietatem in his locis multi præſtantes viri, tum etiã Magiſter Ordinis in Sonnebergk, & Cõmendator in Logau pertinent.

5115 *AVICENNA Hiſpalenſis Medicus, naſcitur in vrbe Commagena Edeſſa. Huius coætaneus fuit AVERROES Cordubenſis Philoſophus & Medicus, atq; Commentator Ariſtotelis.* 1145

EVGENIVS III. cœpit. Huic D. Bernhardus dedicauit & inſcripſit ſuum librum de conſideratione.

5116 OTHO Friſingẽſis Chronicon ſuum terminat anno 1146. quem ait eſſe Cunradi Imp. nonum, & Eugenii III. Papæ ſecundum. Scripſit quoque librum de rebus geſtis Friderici I. de quo pòſt. 1146

5117 *ANGLI, FLANDRI, & LOTHARINGI inſtructa ducentarum prope nauium claſſe, in Galliciam nauigarunt, vbi auxilio Alphonſi Regis Luſitaniæ VLISIPPONEM vrbem clariſſ. de Saracenis ceperunt, in qua mox Alphonſus Archiepiſcopum inſtituit, illique ſex alias domitas ciuitates ſubdidit. Meyer.* 1147

Hoc anno ſuſcepta eſt ingens illa CVNRADI Cæſaris, aliorumq; Regum ac Principium in SYRIAM expeditio: ſed quæ fraude Græcorum irrita cecidiſſe traditur, Emanuele Græcorum Cæſare, perfidia pluſquam Punica, Chriſtianorum farinæ gypſum immiſcente. Meyer. Tritthemius ait maiorem exercitus partẽ periiſſe fame, peſte, & gladio, terramq; Saracenorum ditatam ac repletam eſſe

eſſe ſpoliis ac armis Chriſtianorum. Friſingenſis ait fuiſſe bonum bellum ſecundum quid, non ſimpliciter, id eſt, profuiſſe noſtris interitum corporum ad animæ ſalutem.

5118 RICHARDVS de S. Victore, monachus Pariſienſis, qui ſcriptis nomen ſuum nobilitauit, moritur 2. Nouemb. Chron. Noriberg. maius. 1148

5121 *GRATIANVS Monachus poſt Iuonem Carnotenſem DECRETORVM OPVS ex veterum ſtatutis, ſanctionibus & ſcriptis compoſuit, quo Iuris Canonici ſtudioſi hodie vtuntur. Hoc opus EVGENIVS Pontifex & approbauit, & in Academia publice proponi mandauit. Martin. Polon. Tritth.* 1151

5122 CVNRADVS III. Imp. moritur Bambergæ 15. Febr. an. imperii 14. (vel 15. incoatis) ſepultus in Lorch. 1152

FRIDERICI I. Babaroſſæ vel Aenobarbi (à barba rufa ſic dicti) Cunradi Imp. ex fratre nepotis IMPERIVM.

De huius rebus primo quinquennio geſtis conſule Friſingenſem, qui inter cætera tẽpus mortis Cunradi & electionis Friderici ita annotat: *Anno Domini*, inquit, 1152. *Cunradus ab hac luce deceſſit ſexta feria poſt caput ieiunii, 15. Febr. in Bamberg. Et 3. Non. Mart. feria tertia poſt Dominicam Oculi conuenit Francofurti vniuerſum Principum robur: vbi cum de eligendo Principe Primates conſultarent (nam id iuris Romani Imperii apex, videlicet, non per ſanguinis propagationem deſcendere, ſed per Principum electionem Reges creare, ſibi tanquam ex ſingulari vendicat prærogatiua) tandem ab omnibus Fridericus Sueuorum Dux, Friderici Ducis filius petitur cunctorumq́ue fauore in Regem ſublimatur, & Dominica Lætare Aquiſgrani coronatur. Huius autem tam vnanimis in hanc perſonam aſſenſus ratio hæc fuit. Duæ in Romano orbe apud Galliæ, vel Germaniæ fines famoſæ familiæ hactenus fuêre, vna Henricorum de Gueibelinga, alia Guelforum de Altdorfio: altera Imperatores, altera magnos Duces producere ſolita. Iſta, vt inter viros*

Polonia Rex pacem petitam & certis conditionibus pa-ctam à Cæſare impetrauit. Polonici ſcriptores hoc in ſe-quentem annum conferunt: ſed Radeuicus, qui tum vi-xit, aßignat 1157.

5128 V**LADISLAVS** B**OEMORVM** D**VX**, ex Duce R**EX** creatur, Ratiſbonæ, ab Imp. Friderico, in celebri Principum conuentu, & Priuilegia de vſu Diadematis aliiſque regni inſignibus accipit. *Radeuic.* Mechouius affirmat, Vladiſlao in hac coronatione, loco Aquilæ nigræ attributum eſſe pro inſigni album Leonem cũ cauda bifurcata: quod & in veteri Chron. Boëm. manuſcripto legi. Hæc facta ſunt anno 72. pòſt, quàm V**RATISLAVS** Moguntiæ ab Henrico IIII. appellatione Regis Boëmici primùm ornatus fuerat; ſed qua poſt Vratiſlaum 60. annis ferè nemo principum Boëmorum vſus erat. 11

Eodem anno, teſte Radeuico, cuius hic verba recitamus, Fridericus inferiores Rheni partes peragrans, nullos ſibi dies ocioſos tranſire paſſus eſt, eos ſe ratus perdidiſſe, in quibus non aliquid de vtilitatibus Imperij, de iure & iuſticia inter omnes gentes conſeruanda diſpoſuiſſet. Tam igitur valido cis Alpes imperio ferociam tantarum gentium, tanto conſilio, ac ſine armis deliniuit, vt iam non regni rector, ſed vnius domus, vnius Reipubl. pater familias haberetur. Ipſe verò iam ad tranſalpina exercitum ducturus, primò omnium in Deo ſpem ſuam ponens, aſſcitis religioſis & ſanctitate probatis viris, tanquam diuinum oraculum eos conſultabat, vt iturus ad bellum ſpiritalibus armis antè muniret animam, quàm corpus, antè cœleſtibus ſe diſciplinis præſtrueret, quàm ad pugnam iturum militem militaribus inſtrueret præceptis.

F**RIDERICVS** *ſecundam expeditionem ſuſcepit in Italiam propter Mediolanenſium rebellionem. Vrſp. Marian. Sigeb. Radeu. cap. 26. recitat leges, quibus militarem diſciplinam Barbaroſſa in exercitu ſanxit. Die 25. Iul. obſedit Mediolanum. 8. Sept. obſeſſos in gratiam recepit.*

Hoc

Hoc ipſo anno facta eſt NOVA CONSTITVTIO FRIDERICI pro ſcholaſticis Cod. 4. tit. 13. l. 5. cuius hoc eſt initium: *Decernimus vt nullus de cætero tam audax inueniatur, qui aliquam ſcholarib. iniuriam inferre præſumat, &c. Datum Anno Domini* 1158. *menſe Nouemb.*

OTHO Epiſcopus Friſingenſis Chronographus, S. Leopoldi Marchionis Auſtriæ filius, moritur 22. Oct. Poſt eius obitum exactis menſib. 6. diebus 13. triſti incendio abſumpta eſt vrbs Friſingenſis vnà cum templo & Sacerdotum domiciliis, 5. April. Anno 1159. Radeuic.

29 *Hoc anno oritur ſimultas inter FRIDERICVM Imp. & ADRIANVM Papam, qui Mediolanenſibus & aliis in Italia autor defectionis à Cæſare fuerat, quam rem copioſè deſcribunt Radeuic. lib. 2. cap. 18. Naucler. generat. 39. Anentin. lib. 6.* 1159

ADRIANVS Papa muſcam deglutiens, quæ fortè in os eius inuolauerat, & nulla medicorum arte eximi poterat, ſuffocatus moritur Cal. Septemb. quæ fuit tum feria ſecunda. Radeuic. cap. 76.

Secutum eſt ſchiſma, quo duo ſimul Pontifices electi ſunt à Cardinalibus, & quo durante Papa Papam excommunicauit. Horum alter ALEXANDER III. Adriani ſententiam approbauit: alter VICTOR IV. Imperatori fauit. Radeu. Vrſp. Marian.

30 *Crema vrbs munitiſſima poſt 7. menſium obſidionem 26. Ianuarij ſe dedidit Imp. hac conditione, vt vita ciuibus indulta, cum coniugibus ac liberis quouis ire liceret, de rebus ſuis quantum quiſq; humeris ferre poſſet ſecum exportantibus. Die itaque 27. Ianuar. Crema, egreſſis inde circiter 20. millibus hominum, flammis tradita & militum direptioni permiſſa eſt. Radeuicus: qui hoc loco hiſtoriam ſuam terminat.* 1160

COMITIA Erfurdiæ celebrantur mandato Imperatoris, in quibus decretum eſt bellum contra Mediolanenſes. Fabric.

HENRICVS Leo PRIBISLAVM Ducem Heneto-rum obſeſſum in arce VVerlou, imperata facere coëgit: qui quidem ab eo tempore doctrinam Chriſti amauit ac propagauit. Ab hoc PRIBISLAO MEGALOBVR-GENSES Principes originem ducunt. De hoc anno Meyer ita ſcribit: Henricus Leo Saxoniæ Dux Vandalos gentem adhuc efferatam, ſibique iuxtà ac Chriſtianæ pietati inimicam, poſtquam ſuis expuliſſet ſedibus, Henricum Scatenſem & Adolphum Holſatiæ Comitem trans Rhenum in Belgicam miſit, qui non paruam Colonorum multitudinem ex Brabantis, Flandris ac Hollandis in Vandaliam & Vuagriam traduxerunt, reuerſiq; ſunt tunc partim Flandri in eaſdem ferè oras, ex quibus olim maiores eorum ſunt profecti. Hæc Cranzius in Saxonia literis mandauit: Ego de ea demigratione nihil apud noſtrates lego. Idē autor in Vandalia ſua refert, Henricum Leonem, poſtquam Vandalos & Obotritos ſubegiſſet, terram omnem Obotritorum ſuis diuiſiſſe ducibus, ex quibus Henricus Stratenſis Magnopolim ſortitus, gentis metropolim, Bernonem ibi conſtituit Epiſcopum, eoq; ex Flandria nō exiguam cultorū vocauit multitudinem. Quin etiam Albertus Vrſus Marchio Brandeburgenſis, vt idē teſtatur Cranzius, ex Hollandis, Zelandis, Flandris Coloniam ea tempeſtate deduxit in eaſdem ferè Vandalorum terras.

PETRVS LOMBARDVS, cognomento MAGISTER SENTENTIARVM, fit Epiſcopus Pariſienſis, qui hoc tempore ſcripſit 4. libros Sententiarum, & gloſſas Pſalterij atq; Epiſtolarum Pauli. Sigeb.

Eodem tempore floruerunt: Petrus Comeſtor, hiſtoriæ Scholaſticæ autor: Petrus Bleſenſis, Petrus Abelardus, Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcopus, qui in libros Homeri ſcripſit Commentarios: item Meſue Medicus, teſte Gaſſaro, &c. Abbas item Ioachim, Calaber propheta, cuius hodie extat in Hiere-

Hieremiam interpretatio. Ab hoc fermè tempore Philoſophia ſecularis, vt loquitur Tritt. S. Theologiam ſua curioſitate inutili fœdare cœpit: quæ Theologia Scholaſtica poſtea diuerſas Scholaſticorum Doctorum ſectas genuit ac diſſeminauit.

32 *MEDIOLANVM à Friderico Imp. captum, populus expulſus, murus deiectus, & ædes omnes, exceptis ſanctorum templis, euerſæ, ita vt per medium vrbis in modum crucis aratrum iubente Imp. traheretur. Append. Marian. Trit. Vrſp.* 1162

REINHOLDVS Archiepiſcopus Colonienſis à Friderico impetrauit corpora 3. Magorum, qui Chriſtum infantem adorauerant, Mediolani extra muros ante portã Romanam ſeruata, quæ Coloniam ſecum detulit, & in Eccleſia maiore collocauit. Siffrid. Tritth. Append. Marian. alij ad 1168.

33 *FRIDERICVS Imp. capto & deleto Mediolano, reuerſus in Germaniam, principibus Poloniæ ſeriò mandauit, vt ſecundum pacta filiis Vladislai patrimonium redderent.* Hoc igitur anno SILESIA accepit primos ſuos principes, cùm poſt bellũ Barbaroſſæ diuideretur inter tres filios Vladiſlai. BOLESLAVS procerus, primus PRINCEPS SILESIÆ, vir bellicoſus & iuſtus, adeptus eſt Sileſiæ ditionem mediam, quæ eſt velut vmbilicus SILESIÆ, nempe VRATISLAVIAM, & LIGNICIVM: MIESLAVS factus eſt dominus SILESIÆ ſuperioris: CONRADO adoleſcẽti valetudinario data eſt Sileſia inferior, id eſt, GLOGOVIA, CROSNA & SAGANVM: ita tunc quaſi eſt conſtitutus DVCATVS GLOGOVIENSIS. *Ab hac igitur Regia Polonorum ſtirpe deſcendunt illuſtriſ. PRINCIPES SILESIAE, hodie ſuperſtites, & Sileſia prius afflicta, perpetuiſque vaſtationibus bellicis exhauſta, hoc tempore reſpirare & coli cœpit. Chron. Pol.* 1163

134 PETRVS LOMBARDVS M. Sententiarum moritur 20. Auguſti. Chron. Gall. 1164

5135 *HENRICVS Anglorum Rex non veritus Eccleſiaſticæ libertati manus iniicere, conatus eſt profanæ ditioni omne ſacerdotium ſubiicere, & quidem Epiſcopos Eboracenſem, Londinenſem & Ceſtrenſem non magno negotio ſubegit: ſed Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem Angliaque Cancellarium virum ſanctum nullis terroribus ſuperare potuit. Hunc itaque Rex ſede ſua deiectum Angliæ expulit. Meyer. Trith.* 1

HENRICVS VI. Imp. Friderici Imp. filius, naſcitur apud Nouiomagum. Trith.

5136 *De Romanis pugna victis ad Tuſculanum ab Archiepiſcopo Colonienſi & Moguntino: Item de Roma ab Imp. capta, quæ omnia hoc ferme triennio acciderunt. Vide Helmol. lib. 2. cap. 10. Append. Marian. Vrſp.* 11

5138 FRIDERICVS Barbaroſſa Imp. Epiſcopo Wirzburgenſi & ſucceſſoribus Ducatum FRANCIÆ ORIENTALIS, & iuriſdictionem ſuperiorem, nouo Priuilegio & ſigillo aureo reſtituit & confirmauit, publicauitque 10. Iul. per vniuerſam Franciam. Eber. 116

ALBERTVS VRSVS Elector Brandeb. obiit, ſepultus Brandeburgi ante aram D. Auguſtini in ſummo templo (alii in Ballenſtedt.) Ei ſucceſſit filius OTHO I. Marchio Brandeb. Iuſt. Brotuf. &c.

Circa hunc annum deſinit Chronicon HELMOLDI Presbyteri, quo deſcripſit hiſtoriam conuerſionis Sclauorum ad Chriſtum. Is cap. 13. hæc verba habet: *Anno Domini* 1168. *fundatum eſt opus nouæ plantationis in terra Rugianorum, & ædificatæ ſunt Eccleſiæ, & præſentia Sacerdotum illuſtratæ: ſeruieruntque Regi Danorum ſub tributo.*

ROSTOCHIVM octennio antè à PRIBISLAO Henetorum Domino ædificari cœptum, vrbis Priuilegia hoc anno primum accepit. Chytræus.

5140 Natus S. DOMINICVS pater Ordinis Prædicatorum. Antonin. 1170

5141 THOMAS Epiſcopus Cantuarienſis in Angliam reuerſus, 1171

uerſus. 29. Dec. trucidatur in templo Cantuarienſi, aſſentiente, vt ferunt, Henrico Rege. Petrus de Natal. lib. 2. cap. 13. & Hiſtor. Lombard. c. 11.

Hic Martyr anno 1173. per Alexandrum III. Papam Sanctorum catalogo inſcriptus eſt: ſed poſt annos 367. eius reliquias HENRICVS VIII. Rex Angliæ noſtra ætate cremauit, an. 1538. Pontac. Buching.

CINNA Monaſterium opulentiſſimum conſtructū & fundatum eſt prope Iuterbocū, à WICHMANNO Archiepiſcopo Magdeburgenſi, Comite Tirolis, ſub Rizone primo Abbate.

45 *Hoc anno MONACVM vrbs Germaniæ ornatiſſima condita dicitur.* 1175

46 FRIDERICVS Imp. Venetiis in veſtibulo S. Marci ad ALEXANDRI Pōtificis Romani pedes proſtratus, illos exoſculatus eſt: deinde ad altare maius ambo Principes profecti, accepta dataque ſalute, pacis fœdus inierunt 24. Iulij. Vrſp. Blond. & Platina. 1176

50 IVBILÆVS MVNDI 103. *Moſis 53. Chriſti prædicationis 23.* 1180.

Monaſterium LEHNIN in Marchia Brandeb. vbi longo tempore fuit plurimorum Principum ſepultura, fundatum eſt ab Othone I. Marchione & Electore Brandeb. Iuſt. Brotuf.

BERNHARDVS II. Alberti Vrſi filius, è gente nobiliſſima Principum ANHALDINORVM, Henrico Leone exautorato, in conuentu VVirzburgenſi ab Imp. Friderico DVX SAXONIAE pronunciatur. Hic ditionem Electoratus cum oppido VVITEBERGA in ſuam poteſtatem redegit, vbi poſtea domicilium Electorum Saxoniæ fuit. Inſignia trabium auratarum & nigrarum, ac rutacei ſerti, quibus Saxoniæ Duces nunc vtuntur, primus vſurpauit. Fabric. Ea de re Cranzius Saxon. lib. 1. cap. 25. ita diſſerit: De armis Saxoniæ hoc ferunt: Otho pater Alberti Stratoria ligna in clypeo tranſuerſa,

 atro

atro, giluoq; colore variata ferebat: Bernhar ad pedes Imperatoris Friderici iam de Ducatu xoniæ inueſtitus, orabat, vt aliquo à fratribus crimine Ducatus ſui inſigniretur. Tum Imp tor, vt erat coronatus per æſtum, rutaceam c nam iniecit ex obliquo ſupplicantis clypeo. l eſt ergo ſertum, quod paternis inſignib. Bern dus iam Imperatoris dono adiecerat. Nam v Saxoniæ ſigna candidum præferebant pul equinum.

S. HILDEGARDIS Abbatiſſa Cœnobii Bing moritur 17. Septemb. ætat. 82. quæ cùm Latin monis eſſet ignara, reuelante Spiritu Dei o Latinè dictauit notariis excipientibus. Trittl

5152 *FRIDERICVS Imp. LVBECAM obſedit, eam greſſus auxit priuilegiis, & hæc eſt prima LVBE ad Imperii ſocietatem ſuſceptio. Cranz. Vandal. lib.*

5156 LIVONIA à vicinis debellata Chriſtum agno cœpit: qua de re ita Cranzius: *MEINARDV cerdos cum mercatoribus de Lubeca adiit Liuonian caſam extruxit, in qua manſit cum famulo, lin gentis perdiſcens: vbi diuina religione quos potuit i xit. Et quia à Lituanis fiebant incurſiones, Chr præſidium firmauerunt in loco quem hodie vocant holm. Arx præcipua Ordinis fuit ad ripam Dunæ nis duobus miliaribus ſuprà Rigam. Inde ab Ar ſcopo Bremenſi Meinardus in Epiſcopum Liuoni conſecratus eſt, Cranz. Vandal. l. 6. c. 6. Et Sax c. 13.*

5157 HIEROSOLYMA Chriſtianis inter ſe diſſic bus in Saracenorum poteſtatem rediit 2. Oct 6. anno 88. ex quo regnum Hieroſolymoru nes Chriſtianos eſſe cœperat. Meyer. Vrſp. *Hoc ipſo anno Laodiceam, Ptolemaidem, Berytum, B Tiberiadem, Aſcalonemque SALADINVS Sultanus recepit. Meyer. Platina eam rem ita com rat;* Multum certè, *inquit*, Saladini hum

&fides Chriſtianis obfuit. Adeò enim ſe æqualem omnibus præbebat, vt nemo eius imperium aſpernaretur, &c. Oppugnabat tum Saladinus vrbem Ieruſalem, & quidem acriter: quam tandem ii, qui in præſidio erant, deſperatis ſuppetiis, hac conditione dediderunt, vt tantum abeunti cuiq; ferre liceret, quantum ſuis tantummodo humeris ſuſtinere poſſet. Migrantium Chriſtianorum pars Tyrum, pars Antiochiam, pars Alexandriam delata eſt: Inde verò multi deinceps Sicula claſſe in Italiam delati ſunt. Saladinus victor Hieroſolymam ingreſſus, campanas primò è turrib. deiecit: mox baſilicas omnes præter Salomonis templum prophanauit: quod priuſquam ingrederetur, aqua roſacea lauiſſe ferunt. Manſêre Hieroſolymis Chriſtiani Aſiatici, Syri, Armeni, Iacobitæ, Georgiani, Græci & Neſtoriani, permittente Saladino.

58 In vrbe STENDALIA Collegium Canonicorum fundatur ab Henrico Marchione. Iuſtus. 1188

Hoc tempore vixit HELINANDVS, cuius Chronicon ſæpiſſimè citat Vincentius in Speculo.

59 *FRIDERICVS Imp. iter Hieroſolymitanum arripuit. Vrſ.* 1189

Hoc anno cœpit ORDO TEVTONICVS, hoſpitalis S. Mariæ in Ieruſalem, ſub primo Magiſtro huius ordinis HENRICO WALPOT: eſtq; confirmatus à COELESTINO Papa. Literæ confirmationis datæ ſunt Romæ 22. Feb. an. 1191. Pontificatus eius anno primo. Hinc eſt Ordo Dominorũ Teutonicorum in PRVSSIA, qui ſe MARIANOS vocant. Hæc ex lib. Ordinis edito.

60 *Anno 1190. PTOLEMAIS capta eſt à Chriſtianis 19. Nouemb. Sic Lib. Ord. Pruſſ.* 1190

HENRICVS LEO Dux Brunſuicenſis expugnauit & ſolo æquauit oppidum Bardouuik, ex cuius ruderibus vrbs LVNEBVRGA extructa vel renouata eſt 28. Octob. Luneburgi quoque fit mentio ante hac tem-

pora.(Vide Schaffnab. anno 1073.)*Eber.& Bruſch.*

FRIDERICVS BARBAROSSA Imp.contr[a] ſ[a]racenos mouens, in minore Armenia amnen [in]greſſus, 10.Iun.miſerè periit, tanto omnium [mœ]rore, vt vix vlli vnquam principum plus lachry[ma]rum datum ſit; cum an. 39. non plenis impera[ſſet]. Vrſp.Siffrid.Cranz.Sax.l.7.c.1.

IRNERIVS Iuriſconſultus moritur Bononiæ. Ficha

5161 HENRICI VI. filij Barbaroſſæ, IMPERIVM [Sif]frid.Vrſperg.Vincent.

COELESTINVS III. Papa Henricum Imp.R[omæ] coronauit 15. April. poſtridie Paſchatis. Ma[rt.] Polonus.

Circa hæc tempora poſt IRNERIVM nominis ce[lebri]tatem in iure præ cæteris aſſecutus eſt PLACEN[TI]NVS, diſcipulus Irnerij, qui primus Profeßionem in GALLIAM propagauit, & in monte P[eſſ]ulo fl[oruit]. Scripſit ſummam in Codicem & Inſtitutiones Iuris [...]ſter.

5163 Natus eſt FRIDERICVS II. Imp.Henrici VI.f[ilius] 26.Decemb.Vrſp.

ALBERTVS MAGNVS in vico Sueuiæ Laug[ingæ] naſcitur.

5164 *Hoc anno deceßit domitor ille Orientis, ac noſtrorum te[mporum] SALADINVS Aegypti Sultanus, relictis nouem [...] ques omnes SAPHADINVS patruus, præter v[...] amicorum virtute tectum, libidine regnandi nec[auit]. Meyer. In huius Saladini funere, ferunt trophæum geſtum. Eius interior tunica haſtili ſuffixa ante fun[us] ferebatur, præcone clamante:* SALADINVS domitor, ex tanto regno, tantiſque opibus nil [a]liud, quàm hoc ſecum aufert.

5165 *HENRICVS II. LEO, Lotharij Imp. nepos, Pri[nceps] Germaniæ potentiß. & ſextus Elector Saxoniæ, [obiit] Brunſuuigiæ 6.Auguſti, cum Electoratum geßiſſet a[nnos...] ſed 15.exulaſſet.Cranz.Brotuf.*

HENRICVS VI. Imp. obtinuit SICILIAM pı

ptumque Tancredum regni inuaſorem erutis oculis in Teutoniam miſit, & omne regnum Apuliæ ſibi ſubiecit. Trith.

58 HENRICVS VI. Imp. Meſſanæ in Sicilia obiit, circa Cal Octob. an. Imperii 7. Secutum eſt interregnum 6. aut 5. menſium. Vrſp. Eber. 22. Aprilis. 1198

Mortuo Henrico Cæſare, Germanorum primates, qui in terram ſanctam profecti erant, nullis precibus in Syria retineri potuerunt. Horum diſceſſu reliqui Chriſtiani, qui res ibi gerebant, animos propè deſponderunt. Barbari magna noſtrorum cæde Ioppen ſtatim expugnatam euerterunt. Simon Montefortis Gallorum Dux pactis cum Saracenis induciis, Tyrum duntaxat ac Ptolemaida in poteſtate piorum reliquit. Domum egreſſi Germani contrariis inter ſe ſtudiis diſtringebantur: alij Philippum, alij Othonem Auguſtum ſalutauerũt. Meyer. Annus 1 o. à captis Ieroſolymis.

NISSA vrbs Epiſcopatui Vratiſlauienſi data anno 1198. cum IAROSLAVS Boleſlai proceri filius, ordinatus eſſet Epiſcopus Vratislauienſis. Mecho.

S. DOMINICVS Hiſpanus inſtituit Ordinem Prædicatorum, quem confirmauit HONORIVS III. anno 1216. Antonin.

59 PHILIPPI Barbaroſſæ filii IMPERIVM. Vrſp. 1199

Tritthemius ſcribit, circa Dominicam Oculi Philippum eſſe electum Imp. Onuph. habet 8. Martii. Huic aduerſatus eſt Innocentius III. PP. qui anno ſuperiore circa Cal. Octob. pontificatum adeptus erat. Ex hoc ſchiſmate, quod Innocentius Pontifex Othonem Saxoniæ ducem deſignaſſet Imp. alii vero Philippum, natum eſt in Decretalib. c. venerabilem. tit. 6. l. 1. Plura de Philippo Imp. per Innocentium Papam excommunicato, & de bellis inter Othonem & Philippum, lege apud Vrſpergenſem & alios.

5170 Quæ de his temporibus prædixerit IOACHIM Abbas Calaber, quàm periculoſa tempora diem extremũ anteceſſura ſint, pete ex eius libello in Ieremiam: eaque confer cum iis quæ recitat Vincentius in Speculo lib. 32. cap. 107. 1:

AZO Iuriſconſultus, qui ſummam ad omnes Codicis titulos ſcripſit, & à Baldo fons legum & vas electionis appellatur, moritur Bononiæ, quod patet ex Epitaphij inſcriptione. Fichar. Fend. Forſt.

REGNVM TATARORVM.

Per hæc fermè tempora fama ſpargi cœpit in Sarmatia Europea de Tatarorum nomine ac regno: vnde Martinus Polonus ſcribit anno Chriſti 1200. Tatarorum dominium ſumpſiſſe initium. Cui conſentientia ſcribit Haithonus Armenus lib. de Tataris: & Mechouius lib. de Sarmatia Aſiana & Europea: de quo infrà 1212. Sic Tritth. in Chron. Hirſgau. ſub anno 1202. Tatari, inquit, cum vxoribus & filiis ab India montibus egreßi, per vicinas prouincias prædas agunt, quibus ſemper fuêre aſſueti. Parthos deinde petunt, & pari terrore Mediam, Aßyriam, Perſiam, Armeniamque, & Sarmatas non longo tempore peruadentes, circa Mæotidis paludes demum ſedes ſuas firmarunt, & multa finitimis Chriſtianis damna intulerunt. Etiam Lyranus in Apocalyp. cap. 20. ait, Tataros anno 1202. de terra ſua exeuntes multos populos tam Chriſtianos quàm paganos occidiſſe. Circa eundem ann. 1202. vel 1203. ſcribit Leonclau. in Pand. hiſt. Turcicæ imprimis claruiſſe Zingem Chamum Tataricum, ipſoſque Tataros hoc tempore iugum Indorum, id eſt, eius Regis, quem ab aliquot iam ſeculis Preteianum ſiue Presbyterum Iohannem vulgò vocamus, excußiſſe, & poſtea imperium magni Chami Chitaini conſtituiſſe. Tatarorum appellationem Bibliander deriuat à Totharim, q. d. relicti, aut reliqui facti, vel qui ex aliquo agmine ſuperſunt: quemadmodum in exercitu ſæpe eſt quædam pars neglectior & contemptior.

BOLES-

5171 *BOLESLAVS Procerus, primus SILESIAE Princeps, moritur 6. Decemb. ſepultus in monaſterio Leubus: poſt quem filius eius HENRICVS Barbatus factus eſt Dominus totius Sileſiæ, Princeps bonus, pietate & virtute præſtans, & qui in Sileſia, conditis legibus, vrbibus, ac templis excolenda, patris ſtudium ac pietatem imitatus eſt. Eius coniunx fuit S. HEDVVIGIS, filia Ducis Meraniæ, Carinthiæ & Iſtriæ, cuius etiam inſtinctu Henricus anno 1203. Monaſterium Trebnicenſe fundauit.* 1201

5172 CVNRADVS à LICTENAV Abbas Vrſpergenſis, cuius Chronicon toties iam citamus, factus eſt presbyter, vt ipſe ſcribit. Anno 1215. factus eſt Abbas in Vrſpergà Monaſterio inter Vlmam & Auguſtam ſito. 1202

5173 *PHILIPPVS Imp. cum exercitu ingreſſus Thuringiam bellum fecit Hermanno Lantgrauio Thuringiæ. Vrſp. Hirſgau. Siffrid.* 1203

His temporibus, teſte Tritthemio, INNOCENTIVS PP. quinque libros Decretalium legi in Scholis & in iudiciis vbique ſeruari præcepit.

5174 *CONSTANTINOPOLIS 12. April. capta eſt à BALDVINO Comite Flandriæ. Die 16. Maij BALDVINVS renunciatur Imp. Conſtantinopolitanus. Nicetas. Hinc (incluſiuè) ad captam à Turcis Conſtantinopolim 250.* 1204

NICEPHORVS Gregoras hiſtorias Imp. Græcorum orditur ab hoc anno, quo à Græcis Theodorus Laſcaris Niceæ ſalutatus eſt Imp. qui extra Conſtantinop. imperauit an. 18. Niceph.

5175 *Latini à Scythis prælio ſuperantur: BALDVINVS Imp. Conſtantinopolitanus capitur 15. April. & paulò poſt occiditur. Nicet.* 1205

5178 PHILIPPVS Imp. ab Othone Palatino de Witelſbach in arce Bambergenſi, cùm poſt inciſionẽ venæ quietis cauſa ſeceſſiſſet, ſceleratè in cubiculo interficitur: 22. (alij 21.) Iun. an. imperii 10. Corpus primùm 1208

primùm Bambergæ ſepultum:poſtea Spiram trāſlatum. Witelſbachius ſicarius non multò pòſt à Philippi Mareſcalco interemptus facinoris ſui præmium tulit. Vrſp.

OTHONIS IV. IMPERIVM: quod durauit an. 4. Vrſperg.

Brotuſius refert, hoc tempore CATHEDRALE templum Canonicorum in vrbe MAGDEBVRGA inſtitutum fuiſſe ab ALBERTO Epiſcopo Magdeburgenſi.

5179 OTHO IV. Romæ ab Innocentio III. PP. ſalutatur Auguſtus & inauguratur 4. Oct. Tritth. Onuph. 11. Octob. 1

S. FRANCISCVS ſumpto habitu Monaſtico, Ordinem fratrum Minorum inſtituit, quem confirmauit Honorius III. PP. 29. Nou. anno 1223, à principio Ordinis 15. Tritth. Ita autem dilatatus eſt hic Ordo, vt à quibuſdam plura quàm 1743. Franciſcanorum Monaſteria recenſeantur: vt iam non computemus monaſteria virginum Ordinis S. Claræ, quæ fuit ſoror Franciſci.

5180 INNOCENTIVS III. Rom. Pontifex Othonem recens à ſe coronatum anathemate notat, imperiū ei abrogat, omneſq; ab eius obedientia & fide abſoluit eò, quòd pontificias ditiones inuaſiſſet, & ad totius Italiæ imperium aſpiraſſet. Vrſp. 1

5181 *Apparuit Cometes menſe Maio flagrans diebus 18. & cauda ſupra Ruſſiam porrecta Tatarorum aduentum ſignificabat. Mechou.* 11

5182 FRIDERICI II. IMPERIVM. 12

Fuit Rex Siciliæ, cui in cunis vagienti ad preces patris Henrici VI. Imp. Principes Germaniæ iureiurando ſe obſtrinxerant: ideo Othone de Imperatoris dignitate deiecto, cōmuni Principum electione ad imperium euectus eſt ætat. anno propè 20 Vrſ.

TATARORVM gens in illā vſq; diem ignota, à montibus Indiæ egreſſa, non longè à Mæotide palude ſedes poſuit, & Ruthe-

Ruthenos prælio vicit. Eaque fuit prima clades, quam Ruthenì à Tataris acceperunt. Mechou.

BERNHARDVS Alberti Vrſi filius (qui ſerti rutacei Saxonica inſignia primus vſurpauit) obijt: ſepultus Ballenſtadij: ſucceßit ALBERTVS filius. Fabric.

Hoc anno ſcribit Meyerus Alexādrum edidiſſe Grāmaticam, cui titulum fecerit Doctrinale. Quod opus cùm 300. propè annis habitum eſſet in precio, ita viluit apud Doctos noſtro ſeculo bonis literis repullulantibus, vt hodie rarò libri illius exemplum conſpiciatur.

184 *OTHO IV. Imp. memorabili prælio victus eſt à Philippo Rege Franciæ. Vrſp. Vincent. Spec.* 1214

Hoc eſt prælium BOVINIENSE (ad pagum Bouinas) quo non aliud in Galliis maioribus animorum odiis commiſſum eſſe puto. Philippus victoria potitus eſt 26. Iul. Meyer. Aemyl.

185 Concilium LATERANENSE Romæ celebratum, in quo Tranſubſtantiatio panis & vini in Cœna Domini approbata & confirmata eſt. Item, libelli quidam Abbatis Ioachimi condemnati. Decreta etiam expeditio in Syriam pro terra Sancta recuperanda. Ex hoc itaq; tempore per omnes fines Chriſtiani orbis emiſſi doctores innumerabilem hominum multitudinem exhortationib. ſuis excitarunt, vt pro liberatione terræ Sanctæ, crucis ſigno notati, militiæ ſacræ nomen darent. Vrſp. Tritth. 1215

186 INNOCENTIVS III. PP. Peruſij moritur 16. (alij 17) Iulij. Hic eſt autor multarum decretalium, quæ extant. Et ante Pontificatum ſcripſit libellum, qui hodie circumfertur, de vilitate conditionis humanæ. Ei ſubſtitutus eſt HONORIVS III. qui ordines Prædicatorum & Franciſcanorū confirmauit. Vrſ. 1216

87 Hoc anno milites ORDINIS TEVTONICI primam expeditionem ſuſceperunt in Pruſſiam aduerſus Idololatras, quos fortes iſti milites armis domuerunt, & abolito Idolorū cultu, ad ſalutarē Chriſti agnitio- 1217

agnitionē paulatim adduxerunt. Liber Ord. Pruſs.

Eodē anno ab HENRICO Barbato, & eius coniuge S. HEDVVIGE, Principib. pientiſſimis, inſtitutum & reditibus dotatum eſt Cœnobium Canonicorum Regulariũ in Oppidulo Sileſiæ NAVMBVRGK: vnde poſt annos 67. Collegium illud in vicinam vrbem SAGANVM translatum eſt, de quo infra 1284.

5188 RVDOLPHVS Imp. Comes HABSBVRGENSIS 12
naſcitur 27. Aprilis. Hunc FRIDERICVS II. Imp. dicitur ſacri baptiſmatis vndis expiatum extuliſſe. Cuſp. Hinc ad mortem Maximiliani I. an. 300.

Eodem die OTHO IIII. Cæſar ab omnibus derelictus inglorius moritur Brunſvvigiæ. Vrſp. Meyer. Alij ad præcedentem.

5190 FRIDERICVS Imperialem Coronam Romæ acce- 12
pit, 22. Nouemb. qui vt coronationis beneficium remuneraret, Fundenſem Comitatum Eccleſiæ Romanæ perpetuo iure poſſidendum contulit & donauit. Vrſp. *Hinc ad Coroli V. conorationem 300.*

5191 S. DOMINICVS moritur 6. (alij 5.) Auguſti, ſepul- 12
tus Bononiæ, Canonizatus 1233. Antonin. Vincent. Pet. de Natal. 7. c. 22. Lomb. 108.

S. BONAVENTVRA, dictus doctor Seraphicus, natus eſt, quod dependet ex anno mortis 1274.

5193 THOMAS AQVINAS celebris Eccleſiæ Doctor, & 12
doctrinæ Scholaſticæ princeps, Monachus Ordinis Prædicatorum, atque Alberti Magni diſcipulus, naſcitur. Antonin. Lombard. habet 1225. Olim dictus eſt Doctor irrefragabilis & Angelicus.

VINCENTIVS Cadlubcus, qui Chronicon Polonorum ſcripſit, moritur 8 Martii. Mechou.

HERMANNVS de Saltza Ordinis militiæ Tentonicorum Magiſter, primus Sacræ domus vexilla in PRVSSIAM victor traduxit hoc anno: quem Chriſtophorus Manlius Gorlicius, Poëta doctiſſimus, ſequenti verſu expreſſit:

HerMannVs Pr Vſſos ChrIſtIs Vb Vota CoegIt.

Hoc

195 Hoc anno GVILERMVS Pariſienſis, autor libri qui inſcribitur, Rhetorica diuina, verbi diuini prædicatione retraxit ex lupanaribus mulierculas, ijſq; Pariſiis nouā domum filiarum Dei extruxit & incoauit. Biennio poſt factus eſt Epiſcopus Pariſiēſis. 1225

196 *Hoc anno, 29 Maij, BORVSSIA ordini Teutonico per Cunradum Ducem Maſouiæ donata eſt, & poſtea anno 1330. armata manu occupata Lib ord. Pruſſ.* 1226

S LVDOVICVS Rex Galliæ coronatur Rhemis circa Cal. Decemb. regnauit an. 44. Onuphr, Meyer.

S. FRANCISCVS Princeps Ordinis Minorum 4. Octob. Aſſiſii moritur ætat. 45. Pontificatus Honorii III. anno vndecimo: ab Inſtitutione religionis 18. Sanctorum numero aſſcriptus à Gregorio IX. PP. anno 1228. die 16. Iulij. Antonin. Huius vitam deſcripſit Bonauentura, qui eum biennio ante mortem in Ecſtaſi ſcribit notatum ſtigmatis. De quo Vincent. lib. 31. cap. 109. Palmer.

197 *LVDOVICVS Thuringiæ Lantgrauius, maritus S. Eliſabeth, cum iter haberet in Syriam, & Brunduſii Imperatorem expectaret, obiit 10. (alij 11.) Septemb. cuius oſſa in Thuringiam relata, & in monaſterio Reinhartsborn ſunt condita.* 1227

ACCVRSIVS Florentinus, primus vniuerſi Iuris gloſſator, circa hunc annum ſub Friderico II. Imp. floruit, vt ipſe teſtatur in l. penultima de accuſationibus. Forſter.

HONORIO III. PP. mortuo 18. Martii, ſucceſſit GREGORIVS IX. qui Decretales Iuris Canonici publicauit. Antonin.

198 FRIDERICVS Imp. in Paleſtinam cum multis principib. trāsfretauit, quem Gregorius IX. PP. nihilominus excommunicatum, maxime per fratres prædicatores, in Germania proclamauit, & captata occaſione abſentiæ Imperatoris, exercitum miſit in Apuliam, & terras Imperatoris ſibi ſubegit. Vrſp. Tritth. 1228

FRI-

5199 FRIDERICVS Imp. ad eas pacis conditiones Sulta- 1
num adegit, vt vrbs Hieroſolyma, Nazareth, & Ioppe, locaq; alia Imperatori reſtituerentur, & induciæ inter Chriſtianos & Saracenos in decẽnium ſancirentur. Paſchatis quoque feſtum, vel vt Tritt. habet, Dominicam Lætare Ieruſalem, celebrauit Imperator Hieroſolymis, more regio coronatus incedens. Itaque ſine ſanguine bello maximo confecto reuerſus eſt in Apuliam in æſtate. Vrſperg. cuius Chronicon hic terminatur.

ALBERTVS Liuonienſis Epiſcopus, qui RIGAM vrbem primus communiuit, è ſeculo migrauit. Cranz. Sax. l. 8. c. 4.

5200 IVBILÆVS MVNDI 104. *Moſis 54.* 1
prædicationis Chriſti 24.

FRIDERICVS Imp. à GREGORIO IX. PP. in gratiam recipitur & abſoluitur: ſed non niſi 120. millibus vnciarum auri Eccleſiæ Romanæ ob illata damnata perſolutis. Platin. Naucle.

Hoc ſeculo celebres fuerunt:

PETRVS de Vineis, Friderici Imp. Magiſter Epiſtolarum & Cancellarius, cuius Epiſtolæ hodie extãt.

RAYMVNDVS, qui Decretalium libros eo, quo nunc ſunt, ordine digeſſit.

HVGO Barcinonẽſis Cardinalis, qui tota fermè Biblia poſtillis illuſtrauit, vt teſtis eſt Mart. Polonus.

ANTONIVS de Padua Ordinis Minorum, quem Pontifex arcam teſtamenti appellauit, & ann. 1232. canonizauit.

HENRICVS Cardinalis vulgo dictus Oſtienſis, præſtantiſſimæ in vtroq; iure ſcientiæ vir habitus, qui ſummam compendioſam & ſuper titulos Decretalium ſcripſit.

5201 *S. ELIZABETH filia Andreæ Regis Vngariæ, nupta Ludouico Thuringiæ & Haſſiæ Lantgrauio, obiit 19. Nouemb. ſepulta Marpurgi. Hæc matrona & pia & calamitoſa* 1

Tabvlæ Alphonsinæ, eò quòd eius authoritate & mandato ſint conditæ. Eſt ab æra Turcica annus 630.

24 Cvnradvs IV. Imp. obiit 22. Maij, extinctus veneno, Manfredi ſpurij fratris inſidiis: imperii an. 3. m. 5. d. 10. Onuphr. Ritius de eo ſic loquitur: *Conradus obſeſſam Neapolim fame domuit, octauoq; menſe ad deditionem ea compulſa, muros, nonnullaſq; publicas & priuatas ædes ſolo æquauit: eadem Capua pœna illata. Cumque potitus eſſet omni Sicilia, altero poſt eius aduentum ex Alemānia in Italiam anno, diem extremam clauſit non abſque ſuſpicione dati veneni ab eius Medicis, à Manfredo pecunia corruptis.* 1254

OrdoCarthuſienſium in perpetuum eſui carnium renunciauit.

Wilhelmi Ducis Hollandiæ Imperivm.

25 Wilhelmvs Imp. Comes Hollandiæ occiſus à Friſiis, an imperii 1. Martin. Polon. Alii ad ſeq. Interregnum an. 17. ſecutum eſt vſque ad Rudolphum Imp. 1255

REGIVS MONS vrbs Pruſſiæ extruitur. Lib. Ord. Pruſ. Mechou.

26 Bonaventvra eligitur in Generalem Ordinis Minorum, an. 13. poſt ingreſſum religionis die 2. Feb. Rexit ordinem an. 18. Legend. 1256

28 *ALPHONSVS Rex Caſtellæ & Legionis à quibuſdam Germaniæ Principibus creatur Rex Romanorum prid. Cal. Aprilis, ſed ſponte abdicauit.* 1258

29 Albertvs Magnus natus ex nobili Bolſtatenſium familia Sueuica, patre carpētario, ciue Lauingano. Monachus Ordinis Prædicatorum, in Theologia & Philoſophia erudıtiſſimus, hoc anno factus eſt Epiſcopus Ratiſbonenſis in Bauaria, ætat. 66. Hic lectionum adeò appetens fuit: vt Ratiſbonenſi Epiſcopatu ſe abdicārit, & priuatus Coloniæ viuens publicis prælectionibus tantùm vacārit. Res certè rariſſimi exempli, præferri docendi labores 1259

5209 *Ex hoc tempore rurſus erupit & viguit* GVELFORVM, *&* GIBELLINORVM *factio. Nam Imperator, qui tum Piſis erat, cùm non ſatis ipſi conſtaret, qui partes ſuas, quive Pontificis ſequerentur, Ciuitates Italiæ in duas factiones tunc primùm diuiſit. Nam qui Pontifici fauebant Guelſi, qui verò Imperatori Gibellini appellati ſunt. Hæc quidem deterrimarum factionum nomina ad perniciem humani generis inuenta, primùm apud Piſtorienſes audita ſunt. Platina. Hunc euentum alii ad præced. alii ad ſequen. referunt.* 12

5210 Dicatum Lipſiæ Cœnobium PAVLINVM, quod nunc ad Academiam adiunctum eſt. Fabric. 12

HERMANNVS *de Saltza Ordinis militiæ Teutonicorum in Boruſſia Magiſter, vir fortis & magnanimus, rerumq́ue præclarè geſtarum laude celebris, poſtquam Ordini triginta annorum ſpacio præfuiſſet, eidemq́ue plurimas arces & bona in Armenia, Italia, Vngaria & Germania adiecisſet, obiit in Apulia die 24. Iulij, ſepultus Barletti.*

5211 HENRICVS II. *Pius, Sileſiæ, Luſatiæ & Maioris Poloniæ Princeps, &* S. HEDVVIGIS *filius,* TATARIS *ex Aſia magnis agminibus progreſſis regionesq́ue Europeas hoſtiliter inuadentibus, & Hungariam, Poloniam ac Sileſiam crudeliter vaſtantibus, ſeſe opponens, exercitu triginta millibus militum inſtructo, cum iiſdem acerrimo prælio congreſſus eſt, fortiterq́ue pro aris & focis pugnans, glorioſa morte die 9. Aprilis (videlicet die Martis poſt Dominicam Quaſimodogeniti) in campo VVolſtat prope Lignicium, occubuit.* [Tatari cadaueri Principis caput amputarunt, illudque haſtæ infixum circumtulerunt Lignicium vrbs inceſa eſt, ſed arx valido eſt munita præſidio, ab eo cum Tatari poſtulaſſent deditionem, reſpōſum eſt, pro vno Principe necato ſeſe habere plures Dominos adoleſcētes, quos non eſſent deſerturi] 12

In

ſima, multorumque regnorum & Imperii vnicus heres, die 22. Auguſti (al. 28. Nouemb.) congreſſus cum CAROLO *Ludouici Galliarum Regis fratre in Marſis vincitur, & captus cum Friderico Auſtriaco, Pontificis Clementis IIII. incitatione Neapoli in publico ſecuri percutitur, cùm Pontifex Carolo ſciſcitanti de tractatione captiuorum reſpondiſſet*: Vita Conradini mors Caroli: Mors Conradini vita Caroli. *Hunc euentum alii ad praeced. alii ad ſeq. referunt. Ritius habet 1268. quem ſecuti ſumus: ac conſentiunt ei Siffridus, Hirſgau. & alii. Golzius ſcribit, Conradinum cùm in Caroli poteſtatem veniſſet, anno vno carceris ſqualore maceratum eſſe. Inde fortè eſt anni vnius diſcrepantia.*

240 *S.* LVDOVICVS *Rex Franciae, qui Collegium* SORBONAE *Pariſiis erexit, moritur 25. Auguſti. Chron. Gal.* 1270

241 GVILELMVS DVRANDVS, *vulgò appellatus, Speculator, vir exercitationis forenſis peritiſſimus, & ideo pater practicae vocatus, condidit eximium opus, quod Speculum Iuris inſcribitur: Eſtque autor libri, qui inſcribitur Rationale diuinorum.* 1271

BERLINI fundatum eſt monaſterium Franciſcanorum, liberalitate illuſtriſſimorum Principum Marchionum Othonis & Alberti, cuius extructio aliquot annorum ſpacio vix abſolui potuit.

242 *Hoc tempore vixit* IOANNES SEMECA, *cognomento Teutonicus, primus gloſſator Decreti Gratiani. Fertur fuiſſe Canonicus Halberſtatenſis, & ibidem tumulatus.* 1272

243 RVDOLPHVS Comes Habſpurgenſis eligitur IMPERATOR ROM. abſens, dum obſidet Baſileam 29. Septemb. Fuit Princeps prudens, armis & bello ſtrenuus, & qualē turbata Reſp. depoſcebat. Siffridus ſcribit, eum praecepiſſe ſuis ſatellitibus, ne quenquam pauperum acceſſu & colloquio ſuo 1273

GIO RVDOLPHO, Ducibus SILESIÆ, Lignic.& Breg. qui quidem paternâ ſtirpe ex vetuſta familia Regum POLONIÆ, maternâ verò ex poſteritate CAROLI MAGNI & Beatæ HEDWIGIS nati ſunt: quos vt DEVS opt. max. diutiſſimè florentes, ſaluos ac incolumes, in patriæ ſalutem & emolumentum, conſeruet, ardentibus eundem votis precor.

5215 *FRIDERICVS II. Imp. excommunicatur & imperio priuatur in Concilio Lugdunenſi ab Innocentio IV. 21. Iunij, & contra eum HENRICVS Haſsiæ ac Thuringiæ Landgrauius, S. Elizabethæ leuir, electus eſt, qui tamen anno 1246. occiſus eſt ſagitta prope Vlmam, & ſepultus Iſennaci. Alij ad ſequentem. Verùm Vincentius in Speculo ſcribit, Innocentium PP. Lugduni Concilium celebraſſe circa feſtum Petri & Pauli an. 1245. in quo Imperatorem tanquam ſchiſmaticum & hoſtem Eccleſiæ condemnârit.* I

Hinc aliqui numerant 28. annos interregni vſque ad Rudolphi Habſpurgij imperium. Formula depoſitionis Friderici refertur lib. 6. Decretalium c. ad Apoſtolica, &c.

Siffridus ſcribit, in Henrico Landgrauio defuncto defeciſſe Principes Thuringiæ, cuius poſſeſſio ad Marchiones Miſiniæ tranſlata ſit.

5220 FRIDERICVS II. Imp. moritur die Luciæ, 13. Decemb. an. ætat. 57. imperij 38. Eius ſepulchro Panormi hi verſus inſcripti ſunt: 12

Si probitas, ſenſus, virtutis gratia, cenſus,
Nobilitas orti, poſſent obſiſtere morti:
Non foret extinctus Fridericus, qui iacet intus.

Hoc anno die 21. April. expletur annus Romæ conditæ 2000.
Hinc ad Caroli V. Imp. natalem 250.

CVNRADI IV. Friderici II. filij IMPERIVM.

5222 Epocha ALPHONSI hoc anno incipit Cal. Iunij. I[illegible]

Cardanus & alij ab æra CHRISTI ad Alphonſinam numerant annos Iulianos 1251. dies 152. Ab hoc Alphonſo Hiſpaniarum Rege nomen acceperunt

TABV-

quæ vt Germaniæ ſpectaculum & ornamentum eximium ſeptem Mundi Miraculis annumerari poſſit. Abſoluta eſt annis 28. Hinc ad extructionem turris Viennenſis anni 63.

Hoc ſeculo vixit IACOBVS de VORAGINE, Epiſcopus Ianuenſis, hiſtoriæ Lombardicæ, de Sanctis, autor.

5248 *RVDOLPHVS Imp. victo & occiſo Ottocaro Rege Boëmiæ, Auſtriam recuperauit, 26. Auguſti (alij die Rufi, qui incidit in 27. Auguſti) Cuſpinianus ſcribit in Ottocari exercitu deſideratas fuiſſe 14. millia hominum præter captiuos: & hac occaſione Auſtriam ad Comites de Habſpurg deuolutam eſſe. Aen. Syl. Boëm. c. 27.* 1278

Chronicon MARTINI POLONI Epiſcopi Conſentini deſinit hoc anno, qui eſt primus Nicolai III. Papæ. Appendix ab alio addita pertingit vſq; ad annum Chriſti 1320.

Eodem anno terminatur accuratiſſime ſcriptum Chronicon IACOBI MEYERI de reb. Flandriæ.

5249 *ACCVRSIVS Floren iuris gloſſator an. æt. 78. moritur, ſepultus Bononiæ apud Minores. Volater.* 1279

5250 IVBILÆVS MVNDI 105. *Miſſis 55. prædicationis Chriſti 25.* 1280

ALBERTVS Magnus, Epiſcopus Ratisbonenſis moritur ætat. 87. ſepultus Coloniæ. Tritth.

5251 *MARIÆBVRGVM vrbs Pruſſiæ condita. Lib. Ord. Pruſſ.* 1281

FRIDERICVS Marchio Miſniæ, cuius fuit à matre admorſa gena, captus eſt à patre ſuo Alberto, & toto anno retentus in arce Iſennacenſi: vnde poſtea diuinitus liberatus eſt, cum odio Alberti Tyranni cuſtodes alii qui miſeria adoleſcentis adfecti, fuga conſilia adiuuarent.

5252 *Hoc anno SICVLI Gallorum præſidiariorum inſolentiam, luxum faſtumque pertæſi, conſpirantes decretum* 1282

faciunt, vt certo die, cum primum ſignum area campana ad veſpertinas preces daretur, Gallos vniuerſos promiſcuè interficerent, nullo ſexus, ætatis vel ordinis diſcrimine habito. Illuxit itaque vltimus & funeſtiſſimus GALLIS *in Sicilia dies 30. Martij, quo ad vnum omnes per totam Inſulam à ciuibus cuiuſcunque ordinis tanta crudelitate trucidati ſunt, vt etiam grauidæ euiſcerarentur, eorumque fœtus execti, ne quid Gallicæ ſtirpis in Sicilia ſupereſſet, ſaxis illiderentur, duarumque horarum ſpacio octo millia Gallorum ea clade perempta ſcribantur. Inde dicta ſunt Veſpera Sicula. Chron. Gall. Aemil. lib. 7. Plerique referunt hunc euentum ad an. ſup. ſed ea ratione 30. Martij non quadrat ad feſtum Paſchatis, quo iſta accidiſſe annotatum eſt.*

5254 ROLANDINUS *de Romanicis Legum Doctor moritur 11. Sept. Bononiæ. Fend. Schraderus.* 1284

Hoc anno 19. Maii, vt autor eſt Mechouius, PRIMISLAVS Dux Sprottauienſis tranſtulit Cœnobium Canonicorum regulariũ ex oppido Naumburg in vrbem SAGANVM, vbi hodie ABBATIA eſt, quam ab Henrico Barbato primum conſtitutam & fundatam eſſe diximus anno 1217. quem fundationis literæ à R. D. Abbate nobis commonſtratæ oſtendunt.

5258 HENRICVS IIII. Dux Vratiſlauienſis erexit Collegium S. CRVCIS Vratiſlauiæ. Mechou. Manuſcripta tamen Chronica alium annum definiunt. 1288

5259 ÆGIDIUS *de Fuſcaris, ciuis Bononienſis, Iuris Canonici peritiſſimus, moritur 9. Ianua. Fend.* 1289

5260 TYRVS, SIDON, TRIPOLIS, BERYTHVS à Sultano Aegypti rege incenſæ & complanatæ. PTOLEMAIS fuga diſperſis Chriſtianis, ſine vi capta atque diruta, fundamentis quoq; effoſſis. Chriſtiani qui vrbem reliquerãt, Cretam fugientes, perierunt naufragio. Ita expulſis de terra ſancta Chriſtianis amiſimus reliquias victoriarum, quæ annorum 1290

rum

rum ferme 200. labore à Chriſtianis partæ erant. Drechſ.

ERTVGVLES Othomani I. Turcarum Regis pater obiit. Leonclau. in Pand. Turc.

Habita ſunt Comitia ERFORDIAE à Rudolpho Imperat. Is auxilio iſtius vrbis deuaſtauit 60. arces Thuringiæ, quarum rudera hodie conſpiciuntur. Fabric. Vide Siffridum.

5261 RVDOLPHVS, Imp. moritur 15. Iulii, die diuiſionis Apoſtolorum, cùm vixiſſet an. 73. menſ. 5. & imperaſſet an. 18. ſepultus Spiræ. Siffrid. 1291

5262 ADOLPHVS Comes de NASSAVV, IMPERATOR appellatus, 6. Ianuarij. 1292

5266 *Exulant Miſnia Fridericus & Dicemannus fratres. Siffrid.* 1296

5268 Commiſſum eſt atrox prælium inter ADOLPHVM Imp. qui tum occubuit, & inter ALBERTVM, qui in imperio ſucceſſit. ADOLPHVS occiſus eſt, vt habet inſcriptio Mauſolei Spirenſis, 2. Iulii, alii habent 14. Iulii: cùm imperaſſet an. 6. & aliquot menſibus. 1298

Corpus occiſi Adolphi Imp. in monaſterio Roſendal *fuit humatum vſque ad tempora Henrici Regis de LutZenburg, cuius præcepto, Spiram cum honore delatum in ſepulchris Regum locatum eſt. Sunt qui ſcribant, omnes eos qui contra Adulphum Regem conſpirauerunt, mala morte, diuina vliſcente gratia iniuriam eius, periiſſe. Nam ALBERTVS ipſe regni vſurpator, à fratris filio fuit occiſus. Comes de* Hohenlohe / *& Comes de* Ochſenſtein *ſimiliter fuerunt occiſi. Archiepiſcopus Moguntinus ſuper ſellam ſedens, inopinata morte ſublatus eſt. Comes gemini pontis, in ripa* Bliese *dicta, fuit ſubmerſus. Conradus Epiſcopus Argentinenſis, ante Friburgum à quodam ruſtico gladio interemptus. Comes de* Liningen *Phreneticus & variis calamitatibus miſer factus eſt. Cæterique penè omnes ſimili interitu perierunt. Hæc Tritthem. Hirſgau.*

Horren-

arcerent: *Date obſecro*, inquit, *hominibus me accedendi locum & facultatem. Non enim ideo ad imperium euectus ſum, vt hominibus in arca præludar.* Huius poſteri adhuc tenent Imperium, & ab hoc anno incipit Chronicon Auſtriacum Magiſtri Alberti Argentinenſis, quod comprehendit an. 77. à principio Rudolphi ad an. Chriſt. 1350. Vide Cuſpiniani Auſtriam. Noſtra ætate Rudolphi res geſtas grandiore carminum ſono cecinit IOACHIMVS MAISTERVS, tanto Imperatore dignus Poëta.

Eſt annus à regno Beli 3400. à morte Cyri 1800. à monarchia Alexandri 1600. Auguſti 1300. nato Conſtantino Magno 1000. morte Othonis Magni 300. Hinc ad imperium Rudolphi II. 303.

HELENA vxor Alberti Ducis Saxoniæ, filia Othonis Brunſuuicenſis, fundatrix monaſterii Franciſcanorum Vitebergæ moritur 6. Septemb. ſepulta ibidem. Fabric.

Hoc tempore floruit PTOLEMÆVS LVCENSIS, qui Pontificum vitas ſcripſit.

5244 S. BONAVENTVRA obiit in Concilio Lugdunenſi æt. 53. Canonizatus 1482. menſ. April. 12

THOMAS Aquinas Dominicanus mor. 7. Mart. æt. 50. cum ad Concilium Lugdunenſe proficiſceretur. Canonizatus 1323. à natali ſuo 100. Hic ad extremum Euchariſtiam ſumpturus, Dominum Ieſum flendo rogitauit, vt ſi minus recta fuiſſent ea, quæ de ipſius myſteriis, deq; vniuerſa Eccleſia Sancto Spiritu inſtigante ſcripſiſſet, veniam tribueret, eaq; omnia Eccleſiæ iudicio ſacroſancto permiſit. Volater.

RVDOLPHVS Imp. ex MATHILDE filia LVDOVICI Palatini ſuſcepit filium RVDOLPHVM à quo PALATINORVM ad RHENVM genus in hunc vſque diem propagatur. Bentherus.

5247 *Hoc anno ſcribunt VVimpfelingus & Bruſchius, incoatum eſſe extructionem turris ARGENTINENSIS, qua* 1

rum ferme 200. labore à Chriſtianis partæ erant. Drechſ.

ERTVGVLES Othomani I. Turcarum Regis pater obiit. Leonclau. in Pand. Turc.

Habita ſunt Comitia ERFORDIAE à Rudolpho Imperat. Is auxilio iſtius vrbis deuaſtauit 60. arces Thuringiæ, quarum rudera hodie conſpiciuntur. Fabric. Vide Siffridum.

5261 RVDOLPHVS, Imp. moritur 15. Iulii, die diuiſionis Apoſtolorum, cùm vixiſſet an. 73. menſ. 5. & imperaſſet an. 18. ſepultus Spiræ. Siffrid. 1291

5262 ADOLPHVS Comes de NASSAVV, IMPERATOR appellatus, 6. Ianuarij. 1292

5266 *Exulant Miſnia Fridericus & Dicemannus fratres. Siffrid.* 1296

5268 Commiſſum eſt atrox prælium inter ADOLPHVM Imp. qui tum occubuit, & inter ALBERTVM, qui in imperio ſucceſſit. ADOLPHVS occiſus eſt, vt habet inſcriptio Mauſolei Spirenſis, 2. Iulii, alii habent 14. Iulii; cùm imperaſſet an. 6. & aliquot menſibus. 1298

Corpus occiſi Adolphi Imp. in monaſterio Roſendal *fuit humatum vſque ad tempora Henrici Regis de Lutzenburg, cuius præcepto, Spiram cum honore delatum in ſepulchris Regum locatum eſt. Sunt qui ſcribant, omnes eos qui contra Adulphum Regem conſpirauerunt, mala morte, diuina vliſcente gratia iniuriam eius, periiſſe. Nam ALBERTVS ipſe regni vſurpator, à fratris filio fuit occiſus. Comes de* Hohenlohe / *& Comes de* Ochſenſtein *ſimiliter fuerunt occiſi. Archiepiſcopus Moguntinus ſuper ſellam ſedens, inopinata morte ſublatus eſt. Comes gemini pontis, in ripa* Glieſe *dicta, fuit ſubmerſus. Conradus Epiſcopus Argentinenſis, ante Friburgum à quodam ruſtico gladio interemptus. Comes de* Liningen *Phreneticus & variis calamitatibus miſer factus eſt. Cæteríque penè omnes ſimili interitu perierunt. Hæc Tritthem. Hirſgau.*

Herren-

faciunt, vt certo die, cum primum ſignum ærea campana ad veſpertinas preces daretur, Gallos vniuerſos promiſcuè interficerent, nullo ſexus, ætatis vel ordinis diſcrimine habito. Illuxit itaque vltimus & funeſtiſſimus GALLIS *in Sicilia dies 30. Martij, quo ad vnum omnes per totam Inſulam à ciuibus cuiuſcunque ordinis tanta crudelitate trucidati ſunt, vt etiam grauidæ euiſcerarentur, eorumque fœtus exečti, ne quid Gallicæ ſtirpis in Sicilia ſupereſſet, ſaxis illiderentur, duarumque horarum ſpacio octo millia Gallorum ea clade perempta ſcribantur. Inde dictæ ſunt Veſperæ Siculæ. Chron. Gall. Aemil. lib. 7. Plerique referunt hunc euentum ad an. ſup. ſed ea ratione 30. Martij non quadrat ad feſtum Paſchatis, quo iſta accidiſſe annotatum eſt.*

5254 ROLANDINVS *de Romanicis Legum Doctor moritur 11. Sept. Bononiæ. Fend. Schraderus.* 128

Hoc anno 19. Maii, vt autor eſt Mechouius, PRIMISLAVS Dux Sprottauienſis tranſtulit Cœnobium Canonicorum regulariũ ex oppido Naumburg in vrbem SAGANVM, vbi hodie ABBATIA eſt, quam ab Henrico Barbato primum conſtitutam & fundatam eſſe diximus anno 1217. quem fundationis literæ à R. D. Abbate nobis commonſtratæ oſtendunt.

5258 HENRICVS IIII. Dux Vratiſlauienſis erexit Collegium S. CRVCIS Vratiſlauiæ. Mechou. Manuſcripta tamen Chronica alium annum definiunt. 12

5259 ÆGIDIVS *de Fuſcariis, ciuis Bononienſis, Iuris Canonici peritiſſimus, moritur 9. Ianua. Fend.* 12

5260 TYRVS, SIDON, TRIPOLIS, BERYTHVS à Sultano Aegypti rege incenſæ & complanatæ. PTOLEMAIS fuga diſperſis Chriſtianis, ſine vi capta atque diruta, fundamentis quoq; effoſſis. Chriſtiani qui vrbem reliquerãt, Cretam fugientes, perierunt naufragio. Ita expulſis de terra ſancta Chriſtianis amiſimus reliquias victoriarum, quæ annorum 12

anno tanta vndique hominum multitudo Romam confluxit, vt vix incedere per vrbem amplam & vaſtam liceret. Platin. Cranz. Saxon. lib. 8. cap. 36.

Appendix Martini Poloni annotat, Bonifacium VIII. hoc anno ſcripſiſſe, ſe eſſe Dominum in temporalibus & ſpiritualibus in vniuerſo mundo.

REGNVM TVRCARVM.

Ab hoc anno plerique incipiunt Catalogum IMPP. TVRCICORVM, quorum primus OTHOMANVS cùm per annos decem rapinis & prædationibus ditatus eſſet, & bonam Bithyniæ partem, & loca Ponto Euxino adiacentia ſuo imperio adieciſſet, hoc demum anno primi Regis Turcarum nomen meruiſſe dicitur. Leonclau. Volater. Drechſ. & alii.

VLADISLAVS Locticus regno Poloniæ exuitur, & in eius locum VVENCESLAVS Rex Boëmiæ, coronatur Rex Poloniæ.

Tres Archiepiſcopi, MOGVNTINVS, TREVIREN. & COLONIEN. Alberto Imp. rebellant. Siffrid.

Eſt annus à morte Salomonis 2300. *à principio regnorum Caroli Magni* 532. *ab eius coronatione Romana* 500. *Hoc ipſo anno* 21. *Aprilis completur à Roma condita annus* 2050. *quod eſt tempus* 41. *Iubilæorum.*

5273 BONIFACIVS VIII. PP. moritur 11. Octob. Mart. Polon. Siffrid. Trith. De eo ſic Platina: PHILIPPVS Rex Franciæ, *inquit*, Sarram Columnenſem mittit, qui Anagniam clàm noctu ingreſſus, Pontificem nil tale metuentem, in domo paterna dormientem, capit refractis valuis, captumq; Romam ſub cuſtodia perducit, vbi mœrore animi confectus, 35. die pòſt periit, Pontificatus ſui anno 8. menſ. 9. d. 17. Hoc modo mortuus 1303

eſt

Horrendus terræ motus, cuius meminit Siffridus, hoc anno in diuerſis ciuitatibus multas turres & domus ſubuertit: quarum ruina, multi homines vtriuſque ſexus obruti & perempti ſunt. Papa dum altari, diuina celebraturus, aſtaret, ſubitò terra horribili motu & ſtridore concutitur, parietes baſilicæ quatiuntur, lapides colliſi ad inuicem diſſecantur. Papa ex huiuſmodi ſtrepitu terribili defecit viribus, & licet vallatus eſſet turba Cardinalium & militum, inter manus miniſtrorum corruit, vixque eductus de Eccleſia, fugam cum cæteris iniit. Hoc anno viſus quoque Cometes.

De eodem ſic Platina in vita Bonifacii VIII. *Et ne exiſtimares tum Deum cum hominibus pacem habuiſſe, tantus repentè terræmotus exortus eſt, quantus nunquam anteà: quo quidem multis diebus per interualla plurima durante, ædificia paſſim corruêra. Reate Pontifex tum erat cum tota Curia, qui certè veritus, ne ruina ædificiorum opprimeretur, caſulam quandam ex tabulatis ſubtilibus in medio Clauſtro Fratrum Prædicatorum, prato admodum lato, ædificari iuſſit: eoque in loco aliquandiu reſedit, licet horrida ſæuiret hyems. In celebritate namque Sancti Andreæ hæc perturbatio exorta eſt. Apparuit tum quoque Cometes, magnæ alicuius futuræ calamitatis indicium.*

Sextus liber Decretalium, quem BONIFACIVS VIII. fieri fecerat, publicatus eſt. In eius libri fine ita adſignatum eſt tempus: Data Romæ apud S. Petrum: 5. Nonas Martij, Pontificatus noſtri anno 4.

ALBERTI I. Rudolphi Habſpurgii filii Ducis Auſtriæ IMPERIVM.

5270 BONIFACIVS VIII. PP. primus inſtituit celebrationem IVBILÆI, quo plenam delictorum omnium indulgentiam & remiſſionem præſtabat viſitantibus Romæ limina Apoſtolorum Petri & Pauli, & eandem indulgentiam ſtatuit in poſterum omni anno centeſimo. Ob hanc rem eo 1

anno

anno tanta vndique hominum multitudo Romam confluxit, vt vix incedere per vrbem amplam & vaſtam liceret. Platin. Cranz. Saxon. lib. 8. cap. 36.

Appendix Martini Poloni annotat, Bonifacium VIII. hoc anno ſcripſiſſe, ſe eſſe Dominum in temporalibus & ſpiritualibus in vniuerſo mundo.

REGNVM TVRCARVM.

Ab hoc anno pleriq; incipiunt Catalogum IMPP. TVRCICORVM, *quorum primus* OTHOMANVS *cùm per annos decem rapinis & prædationibus ditatus eſſet, & bonam Bithyniæ partem, & loca Ponto Euxino adiacentia ſuo imperio adieciſſet, hoc demum anno primum Regis Turcarum nomen meruiſſe dicitur. Leunclau. Volater. Drechſ. & alii.*

VLADISLAVS Locticus regno Poloniæ exuitur, & in eius locum VVENCESLAVS *Rex Boëmiæ, coronatur Rex Poloniæ.*

Tres Archiepiſcopi, MOGVNTINVS, TREVIREN. & COLONIEN. Alberto Imp. rebellant. Siffrid.

Annus à morte Salomonis 2300. *à principio regnorum Caroli Magni* 532. *ab eius coronatione Romana* 500. *Hoc ipſo anno* 21. *Aprilis completur à Roma condita annus* 2050. *quod eſt tempus* 41. *Iubilæorum.*

1303 BONIFACIVS VIII. PP. moritur 11. Octob. Mart. Polon. Siffrid. Tritth. De eo ſic Platina: PHILIPPVS Rex Franciæ, *inquit*, Sarram Columnenſem mittit, qui Anagniam clàm noctu ingreſſus, Pontificem nil tale metuentem, in domo propria dormientem, capit refractis valuis, captumq; Romam ſub cuſtodia perducit, vbi mœrore animi confectus, 35. die poſt periit, Pontificatus anno 8. menſ. 9. d. 17. Hoc modo mortuus eſt

eſt Bonifacius ille, qui Imperatoribus, Regibus, Principibus, nationibus, populis terrorem potiùs, quàm religionem iniicere conabatur: quique dare Regna & auferre, pellere homines ac reducere pro arbitrio animi conabatur, aurum vndique conquiſitum, plùs quàm dici poteſt, ſitiens. Diſcant itaque huius exemplo Principes omnes, tàm religioſi quàm ſeculares, præeſſe clero & populis, non ſuperbè & contumelioſè, vt hic de quo loquimur, ſed ſanctè & modeſtè, vt Chriſtus rex noſter, eiusque diſcipuli ac veri imitatores, & malint à populis amari quàm timeri, vnde tyrannorum pernicies oriri meritò ſolet. *Hæc Platina.*

5274 *FRANCISCVS PETRARCHA Philoſophus, Rhetor & Poëta celeberrimus, qui literas humanitatis poſt longa ſilentia mortuas ab inferis reuocauit, naſcitur 20 Iulij. Volater. Palmer.*

DINVS Mugellanus Iuriſconſultus moritur Bononiæ. Scripſit in Pandectas, in tit. de Action. in Inſtitut. & ſuper lib. 6. Decretalium.

5275 CLEMENS V. eligitur Rom. Pontifex 5. Iunij. Hic eſt autor Clementinarum. Die 15. Iulij coronatus eſt Lúgduni. Eius coronationi interfuit Philippus Rex Franciæ, Carolus frater eius Ioannes Dux Britanniæ, & quicquid nobilitatis Gallia tunc habebat. Dum verò pompa eius celebritatis ex more per vrbem duceretur, pinna muri preſſura populi incubantis impulſa corruit, cuius caſu Dux Britanniæ, multique ignotiores oppreſſi interiêre. Carolus Regis frater debilitatus, & Pontifex ipſe adeò in turbam præceps deturbatus eſt, vt mitra ex capite excuſſa Iaſpidem precioſiſſimum amiſerit. Hic CLEMENS V. quòd Vaſco eſſet, Sedem Romanã tranſtulit AVENIONEM in Gallias, quam tenuit ipſe & eius ſucceſſores an. 71. vſque ad tempora GREGORII XI. qui Sedem Roma-

Romanam ex Galliis Romam reduxit. Panuin

IACOBVS RAVANVS Lotharingus Iuriſconſultus maximè hoc anno clareſcere cœpit: & omnium primus ea, quæ à maioribus perſpicuè & ſimpliciter tradita erant, ad Dialecticum arguendi, diſputandivè modum deduxit, quem & reliqui omnes ferè IC. ſecuti & imitati ſunt. Forſter.

5277 *Lipſiæ in templo Paulino ex inſidiis confoſſus eſt TITZMANNVS Marchio Miſniæ, in ipſa nocte natalis Chriſti. Siffrid.* 1307

Hoc tempore vixit HAITHONVS, qui Tatarorum hiſtoriam ſcripſit. Hic finitur Chronicon SIFFRIDI Presbyteri Miſnenſis.

5278 ALBERTVS Imp. filius Rudolphi Imp. interficitur à fratris filio Ioanne, Cal. Maij (Eber. 24. Apr.) an. imperii 10. Anno ſequenti 29. Auguſti, ſepultus Spiræ. 1308

HENRICI VII. Lutzelburgenſis IMPERIVM. Hic electus eſt Francofurti die Catharinæ 25. Nouemb. & 6. Ianuarij anno ſeq. Aquiſgrani coronatus. Antonin.

IOANNES Duns Franciſcanus SCOTVS, Doctor ſubtilis dictus, moritur Coloniæ 8. Nouemb. à morte Thomæ Aquinatis 34. Tritth Huius ſectatores dicti ſunt Scotiſtæ.

Templini in Marchia Brandeburgica obiit Princeps belliceſus, dictus OTHO cum telo, quòd ſagitta ictus telum ferreum integro anno capiti infixum retinuerit. Manuſcript. Chron.

5279 *BARTOLVS de Saxoferrato Cyni diſcipulus, Iuriſconſultus celeberrimus, naſcitur. Hic tanta ingenii vi preditus fuit: vt anno ætat. 14. ſe ad Iuris Ciuilis ſtudium Peruſii contulerit: Bononiæ ſolennia inſignia Doctoratus an. ætat. 21. conſecutus fuerit: & poſtea ætat. 25. Piſas ad Iuris profeßionem accerſitus celebrem illam repetit. Legis, Si quis pro emptore. ff. de vſucap. ediderit. Hæc Mantua. Patauinus & Fichard.* 1309

Conci-

5281 Concilium VIENNENSE celebratur per biennium, in quo editæ ſunt Clementinæ, & Ordo Templariorum, qui annis fermè 184. ſteterat, à Clemente condemnatus fuit. Item, facta eſt conſtitutio, vt feſtum Corporis Chriſti celebretur feria quinta poſt Octauam Pentecoſtes, conceſſis indulgentiis iis, qui officiis huius feſti interfuerint. Vide in Clementinis de reliquiis & venerat. Sanctorum. 131

5282 TEMPLARIORVM ORDO ſublatus à CLEMENTE V. 131

CLEMENS 22. Martij in priuato Conſiſtorio annihilauit Ordinem Templariorum, quorum bona & reditus hoſpitalariis D. Ioannis, qui tunc vocabantur equites Rhodii, eamque Inſulam paulò antè occupauerant, attribuit. Vno itaque die per vniuerſum orbem hic Ordo deletus & extirpatus eſt. Tritthemius addit, Templarios, petente Philippo Rege Franciæ, extinctos eſſe, eoſque fuiſſe valde diuites, quorum poſſeſſiones vt Philippus ſibi acquireret, eum crimen hæreſeos ipſis impoſuiſſe.

Academia AVRELIANA in Gallia conſtituitur. Chron. Gall.

HENRICVS VII. Imp. nefariè necatur, porrecto 1313
5283 veneno in pane Euchariſtię, die aſſumptionis MARIÆ 15. Auguſti, à Iohanne Politiano Senenſi, Monacho Ordinis prædicatorum ad eam rem conducto. Moritur in Tuſcia apud Bonconuentum, Senenſis agri oppidum, die Bartholomæi 24. Auguſti. Eius oſſa an. 1315. Piſas translata ſunt Cal. Auguſti, alii 15. Auguſti, & ibidem ſepulta in Cathedrali. Vixit annos 51. menſ. 1. d. 7. Onuph. *Petrarcha de hoc Imper. ſic ſcribit:* Henricus VII. vir prudens, iuſtus, honeſtus, Catholicus, dilectus omnibus, ſedatis Alemanniæ diſcordiis, alto animo diſponebat reformare Italiam: ſed Bononia

nonia & Florentia cum quibuſdam aliis obuiarunt ſibi: vnde opera Florentinorum, vt in fama fuit, venenatus apud Boncouentum Caſtellum Senarum, optimus Imper. mortuus eſt anno 1313. cum imperaſſet an. 4. menſ. 8. d. 18. nunquam elatus proſperitate, nunquam deiectus aduerſitate.

5284 Hoc anno, quod mirum eſt, vacarunt, IMPERIVM, SEDES ROMANA, & REGNVM GALLIÆ. Nam anno ſuperiore HENRICO VII. mortuo erat interregnum an. 1. vſque ad Octobrem huius anni. Deinde hoc anno obiit CLEMENS V. 20. Apr. & vacauit ſedes amplius biennio. Poſtremo hoc an. 29. Nouemb. obiit PHILIPPVS Rex Franciæ. 1314

LVDOVICI V. Bauari IMPERIVM. Electus eſt die Lucæ 18. Octob. & eodem die contra hunc creatus Imperator à quibuſdam FRIDERICVS Pulcher Auſtriacus. Onuph. & Albert. Argentin.

5285 *Hoc anno & ſequentibus tanta peſte laboratum eſt in multis locis, vt plures mortui quam ſuperſtites ſint habiti: Bruſchius ait, Tantam peſtem graſſatam eſſe per vniuerſam EVROPAM, vt tertia penè pars generis humani ea abſumeretur. Polonici quoque ſcriptores tam horrendam famem & peſtem in POLONIA & SILESIA his temporibus graſſatam eſſe commemorant, vt parentes à proprijs filijs & cadauerib. immundiſſimiſque cibis non abſtinuerint.* 1315

HELVETICVM fœdus conſtans & ſempiternum feliciter auſpicatur.

CAROLVS IIII. Imp. naſcitur, qui in Baptiſmo nominatus eſt VVenceſlaus: ſed in Confirmatione datum eſt ei nomen Caroli. Sic habet Chron. manuſc. Eſtq; annus à morte Auguſti Imp. 1300.

5287 IOANNES XXII. PP. menſe Nouemb. vel Octob. confirmauit publicationem Clementinarũ, mandauitque Doctoribus in gymnaſiis, vt eas publicè prælegerent. App. Mart. Polon. Antonin. & Platin. 1317

5289 *Hoc anno ſcribit Albertus Argentinenſis, VVOLD*
Marchione Brandeb. abſq; liberis mortuo, MAR
deuolutam eſſe ad imperium, eamque Ludoui
tradidiſſe filio ſuo primogenito Ludouico.

BARTHOLOMÆVS de Pratis Legum Docto
Bononiæ 20. Septembr. Fend. Laurentius Sch
Libro monumentorum Italiæ habet an. 1325
Septembris.

5291 *DANTES ALIGERIVS Florentinus, Poëta*
ta ſcripſit, Rauennæ in exilio moritur, ætat. 56.

5292 NICOLAVS LYRANVS natus Iudæus
ſtea factus Monachus Franciſcanus, Bib
ſcholiis illuſtrare cœpit. Lyran.

5293 *Atroci prælio commiſſo FRIDERICVS Pulch*
DOVICO Imp. victus & captus eſt die Micha
50. poſt, quàm auus amborum RVDOLPH
ſpurgius electus eſt in Regem Romanorum eode
ber. Argentin.

5294 GVILELMVS OCCAM, natione Anglus,
Minorum, & Ioann. Scoti diſcipulus, Scrip
tiſſimus, excommunicatur, quod quædam
ſus Papam ſcripſiſſet. Hic ad Ludouicum I
torem, æquè tum excommunicatum fug
xiſſe fertur: *O Imperator, tu me gladio defende à*
iuriis: & ego te verbis ac ſcriptis defendã. Acerri
pugnauit dicta ac ſcripta Magiſtri ſui Scoti.

Hoc anno à MARSILIO Patauino, ſcriptus eſt
Ludouic. Imp. hoc titulo: Defenſor pacis: *vbi ho*
dit, quod Papa ſit ſub Imperatore.

5296 *FRIDERICVS Marchio Miſniæ moritur. Hic eſt*
cus ille, cuius fuit à matre admorſa gena, quam hi
eleganter recitat Melanthon Tomo 3. Declam.
modum: Margarita filia Friderici II. Impe
& Alberti Thuringiæ Lantgrauij coniunx
edocta de inſidiis à marito vitæ ſuæ ſtructis
conſilium capit, & nocte cum iam diſceſſur
aſſidet ad lectulos filiorum Friderici & Dietr

calamitatem ſuam deplorans. Cumque Conſiliarius Senex, & matronæ comitatur ę eam, hortarentur, vt properaret, tandem valedictura filiis, Fridericum natu maiorem, lachrymis & eiulatu, materni doloris magnitudinem oſtendens, complectitur, ſæpe figens oſcula in genis & in pectore filij. Poſtremò mirabili animi motu dentibus mordet genam filii. Puer vulnere facto eiulare incipit. Accurrunt matronæ, & puerum matri ex manibus eripiunt, & quoquo modo poſſunt, è cubiculo eam abducunt. Illa nõ ignara quid feciſſet, *inquit*, Mene adeo ferream putatis, vt à pulcerrimis & cariſſimis filiis ſine ingenti dolore in exilium abire poſſim? Nullum vitę periculũ eſt meo filio ex hoc vulnere, ſed ipſi notam mei ſummi doloris impreſſi, vt in omni vita memor ſit & mei erga ipſum amoris, & calamitatis meæ. Hæc vociferantem, vi abſtrahunt matronæ comites, & ex feneſtra demittunt. Locus adhuc oſtenditur in arce Iſennacenſi, vbi non eſt magna altitudo à ſcopulo extra arcem ad feneſtrã, ex qua funibus Domina cum quinq; comitib. demiſſa eſt, & tandem Francofordiam perducta, in Monaſterio Virginum vitam in luctu & precatione agens, poſt paucos annos mortũa eſt.

PRVSA Bithyniæ metropolis ad radices Septentrionales Olympi Aſiatici ſita, auſpicijs OTHOMANI I. Turcarum Regis occupata à filio ORCHANE, viuo adhuc patre, atque ita prima OTHOMANORVM ſedes facta vſq; ad captam Hadrianopolim. Leonclau.

5297 *OTHOMANVS I. Rex Turcarum, qui regnum Turcicum conſtituit, obijt, cum natus eſſet 69. annos Arabicos, qui conficiunt 67. annos Iulianos, & regnaſſet an. 28. Eius loco rerum adminiſtrationem conſecutus eſt filius ORCHANES ſecundus Rex Turcarum. Leonclau.* 1327

5298 *Natus eſt LVDOVICVS ROMANVS, filius iunior Ludouici Bauari Imp. dictus Romanus, quod natus eſſet Romæ, cum pater eius ibi coronaretur.* 1328

Lyranus cap. 9. Daniel. ſcribit, ſe hoc anno correxiſſe poſtremo Poſtillas Bibliorum.

5300 IVBILÆVS MVNDI 106. *Moſis 56. prædicationis Chriſti 26.* 1330

Fridericus pulcher Imp. obiit 13. Ianua. cum imperaſſet an. 15 menſ. 2. d. 27. Onuph.

Hoc tempore floruerunt: Ludolphus natione Saxo Carthuſianus Argentinenſis, & Simon de Cassia, quorum vterque vitam Chriſti deſcripſit.

5306 *Cinus Iuriſconſultus, ex nobili Sygisbaldorum apud Piſtorienſes familia oriundus, eximius iuris interpres, Bartolique Præceptor digniſſimus, vir diligens & ingenioſus, qui ſcripſit ſuper prima parte Digeſti veteris, & Commentarios edidit in Codicem, Bononiæ obijt. Fend. Schrad.* 1336

Cuſtodia Sepulchri Christi Hieroſolymis à Sultano Ægyptio committitur octo Franciſcanis. Munſterus.

5308 *FRANCISCVS Petrarcha Romæ in Capitolio corona poetica donatur ob eloquentiam. Plati. Vide Naucl.* 1338

5309 Academia Pisana inſtituitur Pontifice approbante. Volater. 1339

5310 *TVRRIS templi VIENNENSIS ad S. Stephanum extruitur: abſoluta eſt anno 1400. completa 60. annorum ſpatio. ARGENTINENSIS hanc ſuperat 18. pedum altitudine circiter. Cuſpin.* 1340

5311 Nicephorus Gregoras hiſtoriam ſuam claudit, qui & hoc tempore vixit. 1341

5314 *BALDVS de Vbaldis Peruſinus I C. Iuris doctrinam Bononiæ profiteri, & ob inſignem eruditionem tam in Iure Ciuili, quam Pontificio, clareſcere cœpit. Eius extant Commentarij ampliſſimi ad ius ciuile. Mant. Patau. Forſt.* 1344

Archiepiſcopatus Pragensis inſtitutus eſt. Mechou.

5316 Clemens VI. die Cœnæ Domini Ludovicum Imp. 1346

Imp. execratur, eumque hæreticum ac ſchiſmaticum pronunciat, ac Electores hortatur, vt alium Imp. creent. Principes itaque 2. Iulij in villa Rens Diœceſis Treuirenſis elegerunt CAROLVM Ioannis Boëmiæ Regis filium, cuius electionem tamen non omnes approbarunt.

CAROLI IIII. IMPERIVM. Eſtque hic annus à morte Caroli Magni 532.

Prælio ad Creßiacum 26. Auguſti commiſſo, Galli ab Anglis victi ſunt, & IOANNES Boëmiæ Rex Caroli IIII. pater ſagitta vulneratus occubuit, qui, vt refert Cranzius, etſi eſſet cæcus, tamen pugnauit in hoſtes. Cumque audiret fortunam ſuæ partis inclinare, ductorem ſuum interpellauit, vt ſe eo dirigeret, vbi confertißimi hoſtes pugnarent, ibique fortiter prælians cecidit. In hoc conflictu periit flos nobilitatis Gallicæ. Iuſſu Regis Angliæ, teſte Froſſardo, cenſa ſunt capita Gallorum, qui ſuccubuerant in prælio inuenti 11. Principes: 80. Barones: 1200. equites, & plus minus triginta millia. Vrbs CALETVM præſidijs deſtituta, poſt aliquot menſium obſidionem ſequenti anno occupata eſt ab Anglis, in quorum poteſtate fuit an. 212. vſq; ad annum Chriſti 1558.

Academia HEYDELBERGENSIS fundata à RVPERTO eius nominis ſecundo Comite Palatino Rheni & Duce Bauariæ Vide an. 1387.

7 LVDOVICVS Bauarus Imp. ex venatione rediens apoplexia corripitur, & ex equo delapſus paulo poſt moritur, 11 Octobris, an. imperij 32. menſ. 11. d. 24. ſepultus Monaci in Bauaria. Onuph. & alii. 1347

8 *IOANNES ANDREÆ Bononienſis, I C. præſtantißimus, qui gloſſas ſcripſit in lib. 6. Decret. & Clementinas, dictus tuba Iuris Canonici, obijt ex peſte 7. Iulij. Fichard. Bononiæ hoc eius extat Epitaphium:* 1348

Hic iacet Andreæ notiſſimus orbe Ioannes,
Primo qui Sextum, Clementis atque nouellas,
Hieronymi laudes, Speculi quoque iura peregit:
Rabi Doctorum, lux, cenſor, normaq; morum.

5319 *CAROLVS IIII. IOANNI & ALBERTO Henetorum Principibus noua dignitate ornatis, tribuit locum inter Duces Imperij. Hinc itaque Principes MEGALOBVRGENSES Duces appellati ſunt, cum antea Vandalorum Domini dicerentur.*

MARCHIA BRANDEBVRGENSIS tradita eſt Ludouico Romano à fratre Ludouico. Iuſt.

Eſt annus à Roma condita 2100.

5320 Hoc anno CLEMENS VI. Iubilæum, quem Bonifacius VIII. anno cẽteſimo celebrari iuſſerat, tranſtulit in annum quinquageſimum, ꝙ diceret ætatem hominum Iubilæum centũ annorum rarò attingere. Itaq; hic fuit Iubilæus ſecundus, ex ordinatione Pontificia Romæ celebratus, ad quem multi vndiq; pro remiſſione peccatorum omnium impetranda cõcurrerunt, & pro remiſſione peccatorum mortem corporis reportarũt. Tritth Platin. 1

Hoc anno finitur Decimus Cyclus Magnus ab orbe condito. Nam decies 532. ſunt 1532. Et quod mireris, in hunc ipſum annum cadit Olympias 532. Climacterica.

ALBERICVS Bergomenſis Iuriſconſultus floruit. Fichar.

5321 *De hoc anno obſeruent Chronologiæ ſtudioſi, quod Tarapha in Chron. Hiſpaniæ annotat:* His quoq; temporibus, *inquit*, apud Perpinianũ oppidum, in Curia generali, 25. Decemb. 1351. fuit determinatum in Cathalonia, ne Calendæ à Notariis in chartis ſcriberentur, nec ab incarnatione annus Domini, ſed à natiuitate inchoaretur. Hic vide Lector differentiã diuerſarum ſupputationũ in annis Chriſti, de qua alibi. 1

5323 *ANDREAS de Iſernia IC. ætatis 73. occiditur noctu à Barone quodam Neapoli ad portam Petruciam. Liparulus.* 1

5325 CAROLVS IIII. Romæ coronatus, die Paſchatis, 5. April. Tritth. Paralip. Vrſp. Vetus Chronicon manuſcriptum addit, hunc fuiſſe annum ætat. Caroli IIII. 40. 1

BAR-

BARTOLVS de Saxoferrato Iuris interpres præſtantiſſimus, dictus lucerna Iuris, obijt Peruſii, ætat. 46. ſepultus ibidem apud fratres Minores. Alij habent 1359. quidam etiam 13. Iul.

5326 *AVREA BVLLA continens leges & ordinationes Imperij Rom. à CAROLO IIII. edita 10. Ianuarij: Noribergæ in comitijs, anno primo coronationis Caroli in vrbe Roma: regnorum verò eius 10. Eſtque annus à Monarchia Iulij Cæſ. 1402.* 1356

5328 *ORCHANES ſecundus Rex Turcarum mortuus eſt anno regni 31. Succeſſit filius AMVRATES huius nominis I. tertius Rex Turcarum. Leonclau.* 1358

5330 TVRCARVM INGRESSVS primus in Thraciam. 1360

AMVRATES Turcarum Rex III. primus omnium ex ea gente exercitu per HELLESPONTVM traiecto, SESTON & CALLIPOLIM, iuxtaq; ſitas Cherſoneſi vrbes cepit, quæ prima ei occupandæ THRACIAE auſpicia fuêre, 93. annis antè, quàm Mahumetes, nepos eius, Conſtantinopolim expugnaret. Hunc euentum Cranzemius Turcici Chronici annotationem ſecutus huc refert: & Leonclauius quoque in Annal. Turcicis ſcribit, Hadrianopolim ab Amurate hoc ipſo anno captam, & in eandem ſedem Othomanidarum trãslatam eſſe. Sed Drechslerus vrbium Philippopolis & Hadrianopolis occupationem anno 1363. aſsignat. Omnes verò in hoc conſentiunt Hiſtorici, quòd hoc tempore AMVRATES primus in Europam claſſe traiecerit.

331 VVENCESLAVS Imp. filius Caroli IIII. naſcitur Noribergæ 28. Septemb. 1361

Academia PRAGENSIS à Carolo IIII. conſtituta: Mechou. alij 1367. alii 1370.

3 IOANNES GERSON Cancellarius Pariſienſis ſanctiſſimis ſcriptis clariſſimus, naſcitur die Nicaſii 14. Decemb. vt ipſe ſcribit. 1363

5 *LVDOVICVS Romanus Marchio Brandeburgenſis, Filius* 1365

 Impera-

Imperatoris Ludouici, obijt, ſepultus Berlini apud Franciſcanos.

5336 *SERVII dum Hadrianopolim recuperare conantur, ab AMVRATE Turcarum Rege magno prælio victi & cæſi ſunt. Leonclau.* 13

5337 SIGISMVNDVS Imp. Caroli IIII. filius, Dux Auſtriæ, naſcitur 28. Iunii. Alii ad ſeq. 13

5340 Deſinit Chronicon Monaſterii HIRSGAVIENSIS, autore Tritthemio. 13

Hoc tempore IOANNES VVICLEF, Anglus, multa ſcribere cœpit, contra receptas ſeculi ſui opiniones & dogmata. Ideoq; inter hæreſiarchas numeratus eſt. Huius diſcipulus fuit IOANNES HVSS, qui VVicleſi libros & dogmata in Boëmiam intulit.

5342 S. BRIGITTA mulier Suecica, quæ Prophetico ſpiritu multa prædixiſſe fertur, obiit 23. Iulii, ætat. 70. Æn. Syl. alii aliter. 1

MAXIMVS Planudes Monachus Græcus floruit.

5343 *CAROLVS IIII. Marchiam ingreſſus venit Tangermundam, vbi habitauit aliquandiu: eſtque Tangermundæ hodie ſacellum, à Carolo ad ſimilitudinem ſacelli Pragenſis conditum, & ab eo denominatum.* 1

5344 *FRANCISCVS PETRARCHA, Poëta clariß. qui primus omnium Latinam linguam à barbaricæ prauitatis mendis inculpatam reſtituit, ac vndique laceram exornauit, moritur 19. Iulij, ætat. 70. completo. Fend. Schrad.* 1

5345 *IOANNES BOCACIVS Florentinus Poëta, Philoſophus & Aſtronomus celebris, moritur æt. 62. al. 42. Volater. Palm. Tritth.* 1

5346 Menſe Septembri GREGORIVS XI. ex Auenione ſoluens ad vrbem Romam applicuit 17. Ianuarii, anno 1377. id eſt, anno 71. poſt, quam ſedes Romana ex Italia in Gallias translata fuerat per Clementem V. Hic eſt celebris ille reditus Curiæ Romanæ ex Auenione in vrbem Romam. Onuph. 1

VVEN-

VVENCESLAVS Francof. ab Electoribus, procurante patre Carolo IIII. appellatur & coronatur Rex Roman. 12. Iun. æt. 15. Cuſpin. Syl.

348 CAROLVS IIII. Imp. moritur Pragæ 29. Nouemb. Imperii an. 32. Naucl. Cuſp. Auentin. Mechou. Vetus manuſcriptum Chron. ita habet: *Anno* 1378. *in Vigilia S. Andreæ hora quaſi ſecunda noctis obijt Carol. Imp. in Caſtro Pragenſi, & idem poſt ſolennes exequias Pragæ habitas die* 16. *à morte ipſius, ſepultus in Eccleſia Pragenſi requieſcit.* Eſt annus à morte Alexandri Magni 1700. ab Imperio Theodoſij 1008. 1378

349 VVENCESLAI Caroli IIII. filij IMPERIVM. Palmer. Fuit Imp. ignauus & voluptatibus deditus, de quo ita Æneas Syluius: *VVenceslaus deſidia corruptus*, inquit, *præſenti rerum ſtatu contentus, neque præterita corrigere, neque futura præcauere curauit: patri longe abſimilis, voluptatum ſequax, labores fugiens, vini quam regni curioſior.* 1379

De eodem Franciſcus Petrarcha ridicule in hunc modum: *VVenceslaus Caroli filius viuente patre electus eſt Imp. & adhuc regnat: Hic iuuenis robuſtus, venator, quid acturus ſit ignoro: tamen minatur ſe venturum ad Italiam: ſed non venias, precamur te, ſi non vincis laude patrem tuum, quanquam aliud de te ſperamus. Nam præſentia primi Cæſaris Iulij vix ſufficeret ad cõpeſcenda mala, quibus miſera laceſſitur Italia temporibus tuis. Sic imperium orbis cœlum verſat, vt illud quondam potens ac venerandum gentibus & Regibus Romanum Imperium, præfiguratum in tibijs ferreis, cui nihil olim defuit, niſi modicum Orientis, nunc proh dolor, nihil poſſideat, niſi modicum Occidentis.*

A morte Sardanapali ad VVenceslai imperium 2200.

IOANNES TAVLERVS Colonienſis, Theologus, obijt Argentinæ 15. Iulii. Hedio.

5350 IVBILÆVS MVNDI 107. *Moſis 57. prædicationis Chriſti 27.*

Hoc tempore BOMBARDÆ ad hominum perniciem inuētæ ſunt & excogitatæ à Bertholdo Nigro chymiſta, & vt quidā volunt, Monacho Germano. de quo ſic Polydorus Virgilius de inuent. lib. 2. c. 11. *Fertur homo* (Bertholdus) *ad exitium humanum natus, ſeruaſſe aliquando domi in mortario puluerem ſulphureum, cuiuſdam medicinæ faciendæ cauſa, illudq́ texiſſe lapide, ac mox cōtigiſſe, vt dum ignem ex ſilice propè excuteret, ſcintilla intrò ceciderit, ſubitoq́ flamma eruperit, atq́ lapidem in altum tulerit: & ille eius rei caſu doctus, poſtea facta ferrea fiſtula, & puluere confecto, machinam reperiſſe, ac eius vſum Venetis in illo bello primum oſtendiſſe, quod ad foſſam Clodiam eſt cum Genuenſibus geſtum, qui fuit annus ſalutis humanæ 1380. Ex quo iam vſu venit, vt in ea hoc tempore omnis ferme vis peditum, omnis equeſtris ſplendor, omnis deniq́ bellica virtus indecorè conſiſtat, iaceat, obtorpeat. Hæc Bombarda vocatur à bombo, id eſt, ſonitu, qui* βόμβος *græce dicitur: quidam alij tormentum æneum malunt nuncupare. Eius modo plura fiunt genera, quæ variè vulgò nominantur, & vnum illud minimum, quo nunc pedites vtuntur, factitio nomine ſclopus vocitatur. Sclopus enim eſt ſonus ille, qui ex buccarum inflatione erumpit.*

BERLINVM *Vrbs Marchiæ, die S. Laurentij incendio abſumpta eſt.*

5352 BARTHOLOMAEVS SALICETVS, *Baldi coætaneus IC. hoc tempore floruit. Huic Saliceto plurimum debet ſchola* FERRARIENSIS, *quæ conſtituta eſt anno 1398. in qua Profeßioni Iuris primus felix auſpicium dedit. Forſterus.*

5356 LEOPOLDVS *Dux Auſtriæ cum Heluetiis confligens occumbit, & cum eo numeroſa nobilitas: ſed hæc victoria Heluetiis quoque non fuit incruenta. Paral. Vrſp. Cranz.*

5357 SIGISMVNDVS, q poſtea imperauit, coronatus eſt in

in Regem Vngariæ;an.ætat.20.Dominica Palmarum:alij die Pentecoſtes.Mechou.

IOANNES WICLEF Anglus, propter profeſſionem doctrinæ in exilium miſſus, moritur in Anglia,in ſua parochia 31.Decemb.Eius corpus Martini Pontificis iuſſu exhumatum ac publicè crematum eſt anno 41.ab obitu eius,Chriſti 1428.

Hoc anno ſcribunt quidam, conſtitutam eſſe Academiam HEIDELBERGENSEM 18.Oct.& primum Rectorem creatum eſſe 17.Nou. primumq; ſtudiorum plantatorem fuiſſe MARSILIVM de INGENHEIM,virum nobilem, qui edidit commentarium in quaſdam materias Magiſtri ſententiarũm, ſepultus eſt Heydelbergæ ad S. Petrum. Aliud initium habes ſupra 1346. & fieri poteſt,vt hoc anno non conſtituta, ſed inſtaurata ac renouata ſit.

LITHVANI Chriſtianiſmum induunt, gentilium Idololatria depoſita,& Vladiſlaus Rex in Vilna inſtituit Eccleſiam Cathedralẽ & Epiſcopatũ.Mech.

358 Academia COLONIENSIS fundata. 1388

359 *AMVRATES I. Turcarum Rex tertius, ſicâ transfoſſus & interfectus à Chriſtiano quodam ex Lazari Bulci Seruiæ Deſpota exercitu in caſtris ad campos Coſouæ, an.regni 31.poſtquam(vt Laonicus Chalcondyles de eo ſcriptum reliquit)bella maxima, numeroq; 37. in Europa & Aſia geſſiſſet, & in nullo victus ſuccubuiſſet.Huic,Iacube Zelebi Filio ipſius à proceribus doloſe interfecto,alter Filius BAIACETES I. Turcarum Rex quartus, conſentientib.omnium ſuffragiis,in regio ſolio ſuffectus eſt.Leonclau.* 1389

Eodem anno LAZARVS BVLCVS Seruiæ Deſpota à BAIACETE Turcarum Imp. prælio in campis Coſouæ victus & captus, ac vindicandæ mortis Amuratis patris cauſa in conſpectu ipſius fruſtulatim conciſus eſt. Leoncl.

50 NOVI ORBIS partem Borealem,quæ maximè verſus Europam,Groënlandiam,Islandiam,& Friſlandiã Inſulas extẽditur,& ESTOTILANDIA nominatur, 1390

à qui-

à quibuſdam Inſulæ Friſlandiæ piſcatoribus, tempeſtate ad huius littora appulſis, olim luſtratam, circa hunc annum quidam Antonius Zenus Nobilis Venetus, auſpiciis Zichmi dicti Friſlandiæ Regis, denuo recognouit. Abr. Ortel. in Theatr. Orb.

5362 Academia ERPHORDIENSIS initium ſumpſit. 139

5363 *ALPHONSVS Rex Arragoniæ, qui Aſtronomiam reſtituit, nat. eſt 15. Dec. Modinæ. Garcæus.* 139

SIGISMVNDVS Rex Vngariæ dum Nicopolim obſideret, & BAIACETES Turc. Imp. eo ſe cum trecentis militum millibus, obſidione Conſtantinopolis ſoluta, contuliſſet, die 28. Septembris collatis ſignis ad Nicopolim concurrerunt, acerrimeque dimicarunt. Victoriam Baiazetes obtinuit. Gallorum vero duces maxima ex parte capti, & Sigiſmundus ipſe manus hoſtium, fuga ſaluti ſuæ conſulens, & parua cymba Danubium traijciens, vix euaſit. Ex Chriſtianis viginti millia, ex Turcis ſexaginta millia occiſa ſunt. Hac quoque clades Chriſtiani exercitus diſcordia contigit, modo Gallis, modo Vngaris primas præliandi partes depoſcentibus. Leonclau. Bonfinius, Genſtaus & alij ad an. 1396. referunt. Hinc ad cladem Varnenſem anni 52.

5366 *GEORGIVS TRAPEZVNTIVS vir doctiſſimus, cuius ſcripta extant, naſcitur 4. Aprilis. Cardanus* 139

5368 *TAMERLANES Scytharum Rex, obſcuro loco natus, tantopere creuit, vt mille ducentos equites in aula ſua aleret. Hic cum infinita armatorũ multitudine in Aſiam deſcendens, prope Stellam montem in Gallicia Bithyniaque confinia ad ducenta Turcarum millia cæcidit. Regem Baiazetem cepit, cauea incluſit, & aureis catenis ligauit: denique conſcenſurus equum, eo pro ſcabello vtebatur, & in ludibrium per totam Aſiam eum circumducebat. Drechſ. Variant apud ſcriptores annorum conſignationes in hac Tamerlanis hiſtoria, quam neceſſe eſt in duos annos diſtribui. Drechslerus, Vadianus interpres Laonici, & alij hanc Turcicam cladem referunt ad annum 1397. ſed* 139

ſed CranZbemius primam irruptionem Tamerlanis po nit ad 1398. *poſtremum vero conflictum, quo Baiazetes victus & captus eſt, ad tempus vernum anni* 1399. *Leonclauius in Pandect. hiſt. Turcica ſcribit, prælium inter Baiazetem & Tamerlanem commiſſum, ſecundum accuratas Annalium Turcicorum rationes referendum eſſe ad an.* 1399. *vel* 1400. *Nos hiſtoriam recitare voluimus, in qua digerenda ſuum cuique eſto iudicium.*

TAMERLANIS *hiſtoriam Aeneas Syluius in Aſia deſcriptione cap.* 31. *in hunc modum recitat*: Tamerlanes genere Parthus, gregarius miles, adeo inter ſuos mentis vi & corporis agilitate excelluit, vt breui multarum gentium dux fieret, & Scythas, Perſas, Medoſque ſibi ſubigeret: Meſopotamiam inuaſit, & Armeniam: tranſitoq; Euphrate cum quadringentis millibus equitum, ſexcentis millibus peditum, Minorem Aſiam obtriuit. Regem Turcarum potentiſſimum Baiazetem apud Armenios prælio ſuperatum, ducentis millibus hominum interfectis, viuum cepit, caueaque in modum feræ inclusum per omnem Aſiam circumtulit, egregium & admirandum humanarum rerum ſpectaculum. In obſidionibus vrbium, prima die albo tentorio vtebatur: ſecunda rubeo: tertia nigro. Qui ſeſe dabant in albo ſedenti, ſalutem conſequebantur: Rubeus color moriendum patribusfamilias indicabat: Niger ciuitatis excidium & omnia in cinerem conuertenda. Interrogatus aliquando ab homine Genuenſi, qui ei familiaris erat, cur tanta crudelitate vteretur: commotus ac veluti furens diſtorta facie ac ſpirantibus ignem oculis, reſpondit; Tu me hominem eſſe arbitraris? falleris, ira Dei ego ſum, & orbis vaſtitas: caueto ne poſthac mihi occurras, niſi velis interrogationis tuæ pœnas dare. *Hæc Syluius.*

FRANCISCVS PHILELPHVS *Orator & Poëta Laureatus, naſcitur Tolentini* 25. *Iul. Eb.*

Hoc

5369 Hoc tempore in ITALIA literarum & linguarum ſtudia poſtquam 700. ferè annis tetra barbarie oppreſſa & fœdata fuerant, renaſci vel excoli & reuireſcere cœperunt. Nam cum Græci immanitatẽ Turcicam pertimeſcentes in Italiam ſecederẽt, & Muſis nouas ſedes quærerent, literæ ſimul vnà cũ viris illis doctis ſolum verterunt, & Alpes tranſuolarunt, vbi paulatim felix quoddã omnis eruditæ literaturæ ſeculum exortum, lucis ſuæ fulgorem in vicina regna longè lateq; ſparſit & propagauit. Inter hos exules Græcos primi fuerunt: EMANVEL CHRYSOLORAS Byzantinus, qui Græcę Grãmatices Erotemata ſcripſit: THEODORVS GAZA Theſſalonicenſis, Græcè & Latinè doctiſſimus, quod plurima eius ſcripta loquuntur: GEORGIVS TRAPEZVNTIVS & alii, quorum nomina deinceps recenſebimus. Hoc modo propemodum illud accidiſſe videri poteſt, quod de Iudæis & Gręcis Apoſtolus dicit, illorum ruina his ſalutem cõtigiſſe, & illorum diminutione ac penuria hos locupletatos eſſe. Ita immenſo Dei beneficio artium igniculi in Græcia extincti, in Latium traducti & tranſportati ſunt: qua in re plus eſt miraculi, quàm in illo, quod Cranzius narrat, anno videlicet 1399. per brumam gelu terras ac maria ita conſtrinxiſſe, vt ſicco veſtigio è Lubeca per mare in vrbem Sundenſem & inde in Daniã perueniretur, eaq; opportunitate vſos fratres Domus Teutonicæ, Maſſagetis bellum intuliſſe & proſperè pugnaſſe. Mira hęc ſi vera ſunt, videantur: ſed longè admirabilius, qđ Græci nauigiis vicinas terras ingreſſi, turpiſſimam barbariem debellarunt, eiq; internecionem attulerunt: literarum verò ſtudiis vitam & decus pulcherrimum reſtituerunt. 1

5370 WENCESLAVS Imp. ignauus, & vino perpetuo madens, lucemq; dormiendo nocti coniungens, ab Electorib. poſt multas admonitiones Imperio deiici- 1.

deiicitur, 20. Auguſti, an. imperii 22 & in locum eius RVPERTVS PALATINVS Rheni ſufficitur. Cranzius in Vandalia ſic de Wenceſlao: *Cum ciuitates Imperii Ruperto nouo Imperatori ſacramēta nouare iuberentur, ſoli Nurenbergenſes pertinaciter inhærebant VVenceslao, aſſerentes, ſe viuente Rege ſuo, niſi iuſſu eius, non iuraturos: cumq; grauius vrgerentur, miſêre Oratores, qui ſuper ea re ſententiam & nutum Regis acciperent, offerentes aureorum viginti millia, ſi illos abſolueret. Ille contempto auro, mox abſoluit, iubens vt optimi vini Rhenani (Bacharachenſe vocant) aliquot plauſtra ſibi mitterent. Ita ſumma illi de vino cura fuit.*

RVPERTI Bauariæ Ducis & Rheni Palatini IMPERIVM.

Hoc anno, qui fuit ex Pontificia ordinatione Iubilæus tertius (à CHRISTI natiuitate, & non à baptiſmo, ſubducta ratione) Roma rurſus ab innumera hominum multitudine religionis cauſa frequentata eſt, & non ſolum vrbs Roma quæſtū magnum fecit, ſed inprimis Pontifex BONIFACIVS IX. pecuniis Iubilæo anno perceptis ditatus eſt. Hic ipſe Bonifacius ANNATARVM vſum primus impoſuit beneficiis Eccleſiaſticis, hac conditione, vt quiſquis ſacerdotium, vel beneficium conſequeretur, dimidium annui prouētus fiſco Apoſtolico penderet ac perſolueret, quæ res, Blōdo & Platina teſtibus, Pontifices Romanos, Bonifacii ſucceſſores, non minus Chriſtiani orbis, quàm vrbis Dominos reddidit. Etſi ſunt, qui hanc conſtitutionē Ioan. XXII. aſcribant, tamen Bonifacius quoq; eam promulgauit. Admiſêre eam conſuetudinem omnes præter Anglos, qui id de ſolis Epiſcopatib. conceſsêre, in cæteris beneficiis non item. Platin. Blon. Polydorus Vergilius (inuent. lib. 8. cap. 2.) Annatarum inuētum antiquius facit, quā Blōdus & Platina, etſi nō negat, hoc vectigal Romanæ curiæ ex ſacerdotiis conferendis prouenienſ, à Ioan.

XXII.

XXII. & Bonifacio IX. promulgatum & publicatum eſſe.

Academia CRACOVIENSIS in Polonia (cuius antea fundamenta iacta fuerant circa annum 1364.) hoc demum anno erecta, conſummata vel inſtaurata eſt à IAGELLONE VLADISLAO Rege, conſentiente Bonifacio IX. Prima lectio in Iure Canonico per Epiſcopum Cracouienſem Petrum feliciter incepta eſt feria ſecunda poſt Iacobi Apoſtoli: Inſtitutio eius die Marię Magdalenæ præceſſit. Mechou. Fulſtein.

IOANNES HVSS factus eſt Sacerdos & Concionator Pragæ in templo, quod vocatur Bethlehem. Vet. Cod. Prag.

IOANNES FROSSARDVS Canonicus & Presbyter, qui hiſtoriam Franciæ, Scotiæ, Britanniæ, &c. ab anno 1326. ad 1400. perſecutus eſt, hoc tempore claruit.

5371 *SIGISMVNDVS Vngariæ Rex cum quoſdam Vngaros, (qui poſt cladem ad Nicopolim acceptam ipſum faſtidierant) ſecuri percuſſiſſet, ab aliquot coniuratis captus in carcerem conijcitur 28. April. Sed è vinculis elabitur opera viduæ, quæ mater erat eorum, quibus cuſtodia Sigiſmundi credita erat. Ab ijs itaque in Morauiam deductus, collecto exercitu, inſequenti tempore, Vngariam recuperauit. Ritius, Chron. Vngar. Mechou.* 1

5372 *BAIAZETES I. Turcarum Rex quartus, omni ſpe libertatis à Tamerlane impetrandæ amiſſa, mœrore ad deſperationem veluti adactus, mortem ſibimetipſi conſciuit, & caput caueæ ferreæ, qua tenebatur incluſus, tam diu alliſit, donec perfracto cerebro fremens ac frendens expiraret, cum regnaſſet an. 14. Leonclau. Alij mortem Baiazetis ad 1398. & 1400. referunt. Baiazeti anno ſequenti ſucceſſit SOLYMANVS I. filius natu maximus Turcarum Rex quintus: in cuius locum quidam Cyricelebim, alij vero Calepinum collocant.* 1

Circa hunc ipſum annum mortuus putatur TAMERLANES Scytharum Rex potentiſſimus, (cum, referente Leon-

Leunclauio, an. 40. apud Parthos rerum potitus fuiſſet) relictis poſt ſe duobus filiis imperii ſucceſſoribus, & tot regnorum opumque immenſarum hæredibus: qui à virtute paterna prorſus degenerarunt: odiiſque & bellis mutuis inter ſe adeo concertarunt: vt regnis paternis paulatim priuati & ſpoliati, imperio alieno ſubiicerentur: Aſiæque imperium ad Othomanos relaberetur. Petrus Perondinus in vita Tamerlanis.

374 *GEORGIVS CASTRIOTVS, cognomento SCANDERBEGVS, Caſtrioti Ducis Epiri filius, naſcitur.* 1404

Conuenerunt Vratislauiæ VLADISLAVS Iagello Poloniæ, & VVENCESLAVS Boëmiæ Rex, vbi de fœdere inter ipſos tractatum, parumque abfuit, quin Boemus Poloно Sileſiam reſtituiſſet, niſi Ordinum conſiliis res impedita fuiſſet. Mechou. Chron. Polon.

375 ÆNEAS SYLVIVS Picolomineus Senenſis naſcicitur 19. (alii 17.) Octob. Onuph. 1405

378 *In Academia Pragenſi creuit potentia Boemorum, qui tantum moliebantur Germanorum eiectionem, ad omnia conniuente VVenceslao Rege.* 1408

379 Ex Pragenſi Academia Germani aliarumque nationum Doctores & Scholaſtici in vrbem LIPSIAM confluxerunt, eaque occaſione Academia Lipſica quaſi Colonia quædã Academiæ Pragenſis extitit. 1409

LIPSENSIS Academia introducta eſt 12. Nouem. Fabric.

Vetus codex addit, Ioannem Huſs hoc anno fuiſſe Rectorem Pragenſis Academiæ.

380 RVPERTVS Imp. moritur 18. Maij in Oppenheim: an. imperii 10. ſepultus Heydelbergæ in æde S. Spiritus. 1410

Hoc anno claruit THOMAS à Kempis, natione Teutonicus, Ordinis Canonicorum Regulariũ S. Auguſtini, vir in ſcripturis diuinis ſtudioſus & eruditus, autor aurei libelli de imitatione Chriſti. Ioh. Tritth.

SOLIMANVS I. Turcarum Rex quintus à ſubditis ſuis

in pago quodam interemtus, an. regni 7. Huic frater MVSA ZELEBIS (qui ab aliis Moſes appellatur) Turcarum Rex ſextus ſucceſſit, poſtquam Yſam Zelebim fratrem ſuum occidiſſet. Leonclau.

Die diuiſionis Apoſtolorum, 15. Iulij, Poloni Cruciferos in Pruſſia ingenti ſtrage vicerunt. Mechou.

PETRVS Dreſdenſis primus Pragæ ſub vtraq; ſpecie corpus & ſanguinem Dominicum miniſtrandum eſſe profitebatur, Eccleſiam inſcitiæ inſimulans, quæ ſub vna tantùm ſpecie ſumendum eſſe edixerat. Æn.Syl.cap.35.Bonfin. *De eodem ita Fabricius:* Iacobus quidam Miſnenſis, Pragæ in pauperum Collegio Profeſſor, & ad D. Michaëlem Concionator fuit. Huic Scholæ vicinæ moderator Petrus Dreſdenſis perſuaſit, vt primus plebi Boëmicæ ſpeciem vtramq; in D. Martini templo porrigeret. Fuerunt tum temporis Ioannis Huſſi ſocii hi duo, Iacobus & Petrus, quibus annumerãtur Hieronymus Pragenſis, Iohannes Ieſnicius, Stephanus Paletius, & alij. Petrus Dreſdenſis in Miſniam rediit, & ludimoderator fuit primùm in patria Miſnæ, deinde Chemnicii & Zuiccauiæ: Hymnos Eccleſiaſticos, ante introitũ templi quibuſdam dieb. feſtis decantandos, item de natali Chriſti cãtica, in quib. Latinis Germanica mixta ſunt, compoſuiſſe dicitur, quæ hodie etiam in vſu ſunt.

5381 SIGISMVNDI (Caroli IIII. filii, præſtantioris 141
in toga, quam in armis) IMPERIVM.

SIGISMVNDI Regis Vngariæ exercitus à Turcis prælio ſuperatus, profligatur ad Columbacium Seruiæ oppidum, iuxta Senderouiam ad ripas Danubij. Cuſpinianus, Drechslerus.

PETRVS de Aliaco Gallus, Doctor Pariſienſis, vulgò dictus Cameracenſis, quòd Epiſcopus Cameracenſis eſſet: *Item* FRANCISCVS Zabarella Patauinus Legum profeſſor eximius, facti ſunt Cardinales 6. Iunij. Onuphrius Panuin.

82 *BARTHOLOMÆVS SALICETVS Iuriſconſultus CL. moritur Bononiæ, die 28. Decembris, ætat. 77. d. 10. Schrader. Forſter.* 1412

83 *MVSA ZELEBIS ſextus Rex Turcarum prælio victus & captus eſt à fratre Mahumete, & iuſſu eiuſdem ſtrangulatus, cùm regnaſſet an. 3. Quo ſublato MAHVMETES I. Turcarum Rex ſeptimus regnum obtinuit. Leon.* 1413

84 Concilium CONSTANTIENSE incoatum eſt menſe Nou. finitum anno 1418. circa mēſem Maium. Prima ſeſſio habita eſt die Veneris, 16. Nou. Act. Con. Interfuerunt huic Concilio Balthaſar Ceſſa, Pontifex Rom. appellatus Iohannes XXIII. Sigiſmundus Imp. Rom. qui in nocte natalis Domini hiſtoriā nati Saluatoris, cuius initiū eſt: Exiit decretum à Cæſare Aug. habitu Diaconi cecinit. 1414

IOANNES Huſs venit Cōſtantiam die Sabbati poſt Omnium Sanctorum, 3. Nou. Hiſt. Huſſi.

ALBERTVS Marchio Brandeb. dictus Achilles Germanicus, naſcitur 19. Nouemb. alij 24.

85 IOANNES Huſs Boëmus in Concilio Conſtantienſi pronunciatus hęreticus, & peculiari ritu iure Sacerdotali ſpoliatus, damnatur ad ſupplicium ignis, & traditus Magiſtratui politico, rogo imponitur & crematur Sabbato, quod anteceſſit 6. Dominicam Trinitatis, fuitq; Octaua Petri & Pauli, id eſt, 6. Iul. Act. Huſſi. 1415

Horrenda Eclipſis Solis 7. Iunij.

FRIDERICVS III. Imp. naſcitur die Matthæi, (21. Septembris) à morte Auguſti 1400.

FRIDERICVS Burggrauius Norberg. appellatus eſt Marchio & Elector Brandē. Anno 1417. accepit inueſtituram vt nominant.

EMANVEL CHRYSOLORAS, ex illuſtri familia oriundus, vir doctiſſimus, & Græcarū linguarum inſtaurator, Conſtantiæ in Concilio moritur 15. April. Bruchſ. alii ad 24. Sept. referunt, æt. 47.

386 M. HIERONYMVS Pragenſis, Huſſiticæ Sectæ ad- 1416

dictus, damnatur, & crematur die Sabbati poſt feſtum Aſcenſionis Domini, id eſt, 30. Maij. Vide de hoc Epiſtolam Poggij ad Leonartum Aretinum. De vtriuſque ſupplicio Æneas Syluius in hunc modum: *Ioannes*, inquit, *combuſtus eſt prior: Hieronymus poſtea in vinculis habitus, cùm reſipiſcere nollet, pari ſupplicio adfectus. Pertulerunt ambo conſtanti animo necem, & quaſi ad epulas inuitati ad incendium properarunt: nullam emittentes vocem, qua miſeri animi poſſet facere indicium. Vbi ardere cœperunt, hymnum cecinêre, cuius initium: Aue viuens hoſtia, veritas & vita, &c. quem vix flamma & fragor ignis intercipere potuit. Nemo Philoſophorum tam forti animo mortem pertuliſſe traditur, quàm iſti incendiū. Cineres exuſtorum, ne raperentur à Boëmis, in lacum proiecti. Diſcipuli eorum ex eo ſolo terram abſtulêre, in quo ignis fuit, eamq́ue veluti ſacram ſecum attulêre in patriam. Vterque apud Boëmos Martyrum honorem meruit, memoriaq́ue illorum tunc conſecrata quotannis celebratur.*

5387 SIGISMVNDVS Imp. donauit Electoratum Brandeburgenſem FRIDERICO Burggrauio Norib. 18. Aprilis in octaua Paſchatis. Ab hoc ſuperſunt MARCHIONES BRANDEBVRGENSES in Marchia & Francia Orientali. 141

MARTINVS V. PP. eligitur in Concilio Conſtantienſi, die Martini: ſedit an. 13. m. 3. d. 12. Onuph.

FRANCISCVS ZABIRELLA Patauinus Iureconſultus Cardinalis & Epiſcopus Florentinus, qui in Decretal. & Clementin. repetitiones varias ſcripſit, obiit Conſtantiæ, die 6 Nouembris. Schraderus.

5389 WENCESLAVS Ignauus, Rex Boëmiæ, apoplexia moritur Pragæ 16. Auguſti, æt. 57. 141

Ex hoc tempore cœpit bellum HVSSITICVM. Nam extincto VVenceslao Rege, HVSSITÆ ſibi delegerunt Ducem IOHANNEM ZISCAM, de cuius in bellis felicitate omnibus formidabili, multa literis prodidit, præter cæteros, Æneas Syluius. Fuit genere nobili ortus, in aula

aula regia educatus, bello exercitatus, vno carens oculo, quem ſtrenuè pugnans amiſerat. Adortus eſt parua manu ingentes copias Boëmorum, Imperatoris, reliquorumq́ Principũ & multa loca vicina in Sileſia, Luſatia & Miſnia vaſtauit, aut aßiduis incurſionibus infeſtauit. Monaſteria etiam in Boëmia euertit, & templa deiecit, &c.

Habeo autores, qui hoc anno exiſtiment ORDINEM AVREI VELLERIS inſtitutum eſſe à PHILIPPO Duce Burgundiæ 10. Ianuarij: cuius rei fides penes illos eſto. Alij ad an. 1429. referunt.

Academia ROSTOCHIENSIS ſumpſit exordium 12. (alij 10.) Nouembris. Cranz.

5390 FRIDERICVS Marchio Miſniæ accepit à Sigiſmũdo Imp. apud Budam Electoris Saxonici dignitatem Cal. Auguſti: ſed inueſtitus pòſt triennium. 1420

SIGISMVNDVS Imp. Vratislauiam venit die 6. Ian. de quo Æneas Syluius: *Sigiſmundus ad feſtum natiuitatis Dominicæ Brunnam Morauiæ oppidum petiit: Ibique Pragenſibus veniam petentibus ea lege pepercit, vt catenas & repagula tota ex vrbe deponerent, ſuosq́ Magiſtratus acciperent. Paruit attonita ciuitas, cùm primores regni, eleuatis in cœlum manibus aduentum noui regis gratulabundi expoſcerent: eiusq́ Rectores ſine controuerſia reliquæ vrbes admitterent. Nec dubium videbatur, quin ex tota Boëmia labes Hußitarum exceßiſſet, ſi ex Brunna Sigiſmundus recta via ſe Pragam contuliſſet. Sed diuertit ille, vt fortaſſe fati ſui erat, Vratislauiamq́ Sileſiæ caput acceßit. Quo in loco populus vrbanus non diu antea Senatum, à VVenceslao fratre ſuo conſtitutum, per ſeditionem obtruncauerat: cuius ſceleris autores ſecuri percußit. Quod vbi Pragæ renunciatum eſt, diffiſi de venia ciues, exemplum Vratislauienſium veriti, manifeſtò deſciuerunt, & allecto præmiis Cenchone, qui arci Pragenſi præerat, in totum regnum literas dedére, ne quiſpiam Sigiſmundo aditum præberet, qui Dalmatiæ lingua hoſtis eſſet: nec alia cura teneretur, quàm regni perdendi, qui antequã Prutenorum ciuitatem Or-*

dini iure pignoris obligaſſet, Brandeburgenſes a. à corona Boëmica alienaſſet, Ioannẽ ac Hieronymũ in Cõſtantienſi Concilio cremari non ſolùm permiſiſſet, verũ etiam procuraſſet, dogmata quæ ipſi ſequerentur, totis conatib. impugnaret. Ziſca dum hæc aguntur, relicta ex fœdere Pelzina, bis à fidelib. inuaſus, bis verſutiis vſus, ex penè victo victor euaſit. Erant aſpera loca, in quibus pugnare oportuit, hoſtes in equis, milites ſui omnes pedites: nec certamẽ cõmitti niſi pedeſtre poterat. Vt ergo deſiliêre ab equis aduerſarij, mulieres quæ de morè ſuum exercitũ ſequebãtur, proiicere pepla in tèrrã iuſſit: quibus implicati per calcaria equites, prius extincti ſunt, quàm pedes expedire valerent. Cumq́; ciuitatẽ quam incolerent muro cinctam nõ haberet, locum natura munitum ad eundem amnẽ elegit, vix octo ſtadiis ab Auſcha ſeparatũ. Hunc mœnib. cinxit, & vt quiſq; tentoria fixerat, ita ædificare ſibi domos imperauit, ciuitati Thabor indidit nomen. Hîc refugium omnium hæreticorum, arcemq́; Ziſca primus erexit: qui eum ſecuti ſunt, pro ſuo quiſque ingenio munimenta vrbis auxerunt. Syluius.

GEORGIVS PODIEBRAD, Rex Boëmiæ naſcitur 16. Ap.

Obierunt:

I. BALDVS de VBALDIS Iureconſultus Ticini decrepita prorſus ætate die 4. Aprilis ſub auroram, poſtquam in Iuris profeſſione verſatus fuiſſet an. 56. Schrad. in monum. Italiæ. Tritthem. habet an. 1423.

II. IOHANNES FRANCISCVS Poggius Florentinus, Orator & Hiſtoricus, C.S.E. ſenex moritur Florentiæ.

5391 SIGISMVNDVS IMP. turpi fuga receſſit, ZISCA in eum copias ducente. Ziſca in obſidione oppidi RABI alterum quoq; oculum, quo vno cœli lumen videbat, ſagitta ictus amiſit. Inde Pragam ad Medicos vectus, quamuis ex vulnere curatus vitam retinuit, lucem tamen haudquaquam recuperauit. Nec propterea caſtrenſem laborem, aut rei militaris curam dimiſit. Cæco populo, cæcus placuit ductor. Res apud poſteros plus admirationis habitura quàm fidei. Hæc ad verbum Syluius.

MA-

MAHVMETES I. Turcarum Rex ſeptimus, mortuus anno regni 8. cui ſucceßit filius Amurates II. Turcarum Rex octauus Leonclau.

92 *SIGISMVNDVS Imp. collecto ex Hungaris, Auſtriacis ac Morauis exercitu, circa ſolennia Dominicæ Natiuitatis Boëmiam intrauit, & cũ aliqua oppida vi cœpiſſet, Cuthnenſes per deditionẽ accepit. Sed irruente in ſe Ziſca quãuis cæco, pauidus trepiduſq́; multis ex ſuis interfectis nobilib. & amißis impedimentis, effugit. Cuthnam exußit, quã Thaborenſes propter argenti fodinas, crumenã Antichriſti vocabãt. Ziſca itinere vnius diei Imperatorẽ ſecutus, magna fugientiũ præda ditatus eſt. Imperator amnẽ Iglauam ponte tranſmiſit. Pipo Florẽtinus, qui equites in eam expeditionem quindecim millia ex Hungaria duxerat, per glaciem iter habuit: qua multitudinis pondere diſſoluta, multos mortales in profundum rapuit. Sylu.* 1422

ALBERTVS vltimus Elector Saxon. ex familia Anhaltina, cùm animi cauſa venatũ iuiſſet in ſaltus Lochauios, & cũ vxore ac gynecæo in caſulã ruſticam diuertiſſet, orto incẽdio nocturno, vix per feneſtrã nudus euaſit, morboq́; è terrore contracto, paucis pòſt dieb. obiit, nullo relicto hærede: cùm duraſſet dignitas Electoratus in antiqua & illuſtri familia ANHALDINA annis ampliùs 200. Cranz. Fab.

93 Tranſlata eſt dignitas Electoris Saxonici in familiam MARCHIONVM MISNENSIVM, quorum primus Elector fuit FRIDERICVS Marchio Miſniæ & Lantgrauius Thuringiæ. Fabr. 1423

GEORGIVS PVRBACHIVS Bauarus, excellens Mathematicus, præceptor Regiomontani, qui Theorias Planetarũ ſcripſit, naſcitur 30. Maii: hora 3. poſt meridiem. Cardan.

94 *ZISCA Hußitarum Dux peſte extinctus eſt circa hunc annum. Ferunt illum moriturum iuſſiſſe cadaueri ſuo pellem detrahi, & ex ea tympanum fieri: fugituros enim hoſtes, quàm primùm tympanum illud ſonaret. Dux inuictus peſte victus. Syluius.* 1424

95 PETRVS de ALIACO, Gerſonis præceptor, Epiſcopus Cameracenſis moritur. Onuph. Fuit vir 1425

magni nominis inter Doctores Scholaſticos. Danæus ſcribit eum interfuiſſe Concilio Baſilienſi.

NICOLAVS SICVLVS de Tudeſchis Archiepiſcopus Panormitanus, profeſſus eſt ius Canonicum in Schola Senenſi. Fichard.

CHRISTOPHORVS Comes CASTALIONENSIS CL. Iureconſultorum ætatis ſuæ princeps & legum Monarcha appellatus, poſtquam Taurini, Parmæ, Senis ac Papiæ ius docuiſſet, obiit die 16. Maij, in feſto Aſcenſionis Christi, Papiæ. Schraderus.

5396 Academia LOVANIENSIS initium ſumpſit 1. Septemb. (alij ſeq.) 14

MISNENSES prælio fuſi ſunt ab Hußitis ad oppidum Außig. 15. Iunij. Fabric.

Initium irruptionum HVSSITICARVM in SILESIAM, cui agmini mixti fuerunt latrunculi non ſolùm Boëmici, ſed etiam Polonici. Vngar. Mora.

5397 *Hoc anno (alij ad ſeq.) Electores imperij cum magno exercitu, qui ad euertendam Boëmiam ſatis virium habere credebatur, Boëmiam ingreßi ſunt: ſed ad rumorem aduentantium Boëmorum omnis ille Alemannorum & Anglicorum numeroſus exercitus, hoſte nondum conſpecto, terrore correptus, fugam pro prælio iniit, caſtra omni opulentia referta hoſti prædanda relinquens, Mecho. & Syluius cap. 48.* 1

5398 FRIDERICVS Marchio Miſniæ, primus Elector Saxonicus, obiit 4. Ian. Sepultus Aldenburgi. Fabric. 1

5399 PAVLVS Epiſcopus Burgenſis finiit additiones in Lyranum. Prolego. Lyran. 1

IOANNES GERSON, Cancellarius Pariſienſis, qui ſcriptis Theologicis nomẽ immortale ſibi parauit, moritur Lugduni, æt. 66. 12. Iul. Tritthemius ſcribit, eũ diſſoluto Concilio Conſtãtienſi, cui interfuit, domo, patria, cognatis, amicis, dignitatib. rebusq; pro veritate tuenda priuatum eſſe, multisq; inſidiis petitum, vnde neceſſitate compulſus ſit Lugdunum confugere, ibique mortuum eſſe.

IVB.

0 IVBILÆVS MVNDI 108. *Moſis* 58. *prædicationis Chriſti* 28. 1430

Hoc ſeculo floruerunt: FRANCISCVS Philelphus gener Chryſoloræ: NICOLAVS Cuſanus: ÆNEAS Syluius: LAVRENTIVS Valla, Latinæ linguæ vindex: BLONDVS hiſtoricus. LEONHARTVS Aretinus: TRAPEZVNTIVS: MAPHÆVS Vegius: GREGORIVS Tyfernas: THEODORVS Gaza, &c.

MAHVMETES II. Imp. Turcicus, qui Conſtantinopolim cepit, naſcitur 24. Martij. Eſt annus 800. à morte Mahumetis primi Pſeudopropheta Turcici.

01 MARTINVS PP. V. obijt 10. Cal. Mar. ſucceſſit EVGENIVS IIII. 5. Non. Martij, ſedit an. 15. m. 11. d. 21. Onuph. 1431

Concilium BASILIENSE incoatum 7. Dec. Eugenij IIII. Pontificatus anno primo. Lib. Concil.

Primis duobus annis nihil actum: præterquam quòd Eugenius citatus & accuſatus non comparuit. Actum poſtea de reformatione omnium ſtatuum in Eccleſia, & de Huſſitis. Extractum eſt hoc Concilium in annum vſq; vndecimum: finitum 1442.

PLAVA vrbs Voitlandiæ à Boëmis Thaboritis exuritur 25. Ianuar. alij ad præced.

IVLIANO Cardinali præcedente, Electores Imperij cum magna multitudine Boëmiam inuaſerunt, Boëmis tenui exercitu contra eos procedentibus: Ibi ingens pauor, cuius cauſa non ſuberat, Alemannorum animos adeò concußit, vt ex denunciatione aduenientium hoſtium in fugam verſi ſint. Mechou.

Fuſius hanc hiſtoriam perſequitur Æneas Syluius, cuius hæc ſunt verba; *Sigiſmundus Noribergam profectus noua Principū auxilia comparat. Martinus quoq; Pontifex Iulianum Cardinalem in Teutoniā mittit: vt Boëmis bellum inferat, & in Baſilienſi Cōcilio, quod propediem futurum erat, nomine Apoſtolico præſideat, Is*

Germaniam ingreſſus, mox Noribergam ad Sigiſmundum ſe confert, quo in loco frequentes Germanorum reguli conuenerant. Decreta eſt noua in Boëmos expeditio ad 8.*Cal.Iul. Fuêre in ea expeditione* ALBERTVS *&* CHRISTOPHORVS *Bauariæ, &* FREDERICVS *Saxoniæ Duces:* IOANNES *&* ALBERTVS *Brandeburgenſes principes cum Frederico patre, quem penes belli ſumma erat. Herbipolenſis, Bambergenſis, Eiſtetenſis Epiſcopi, Societas Sueuorum, & imperialium ciuitatum, Moguntinus, Treuerenſis & Colonienſis Antiſtites, auxilia miſerunt, & cum his prouinciarum ſuarum primores, ſupra quadraginta millia equitum fuiſſe traduntur. Peditum minor erat numerus. Cardinalis Boëmiam ingreſſus, numeroſum illum exercitum ductans multas hæreticorum villas incendit, oppidaq́; diripuit. Interea ſiue proditio in fidelium exercitu fuit, quod multi putauêre, ſiue inanis ſua ſponte mentes hominum pauor inuaſit, totis caſtris trepidatũ eſt, & priuſquam hoſtis vllus in conſpectu daretur, fœdiſſima fuga cœpta. Hoſtis paulò pòſt ex metu alieno factus audax adfuit, impedimentisq́; omnibus, quibus per ſyluã non erat facilis exitus, & ingenti præda potitus eſt. Iulianus Cardinalis ex Boëmia exactus Baſileam ſe contulit, ibique Concilium celebrauit. Sigiſmundus Romam coronæ ſuſcipiendæ cauſa petiјt.*

THESSALONICAM *vrbem Amurates Turcarum Rex multoties oppugnatam, Venetis, cæſis defenſoribus, eripuit. Leoncla. Drechsl. hunc euentum refert ad an.* 1438.*Bonfinius verò ad an.*1439.

SIGISMVNDVS Imp. Romæ coronatur ab Eugenio PP. 18 Maij. Anto. Syl.

SYNODVS BASILIENSIS ſcribit Boëmis, vt legatos mittant, qui fidei ſuę rationem oſtendant, ſecuritatem itineris & dicendi quæ vellent libertatem promittens. Legatio igitur trecentorum equitum Baſileã miſſa, cuius principes fuêre Guilelmus Coſta, Procopius, Ioannes Rochezana &c.
Hi

Hi interrogati, quænam illa eſſent, in quibus à Romana Eccleſia diſſentirēt: quatuor articulos propoſuêre. I. De communione Euchariſtiæ, quā ſub ſpecie panis & vini ſumendam affirmabant. II. De ciuili Dominio, quod interdictum Clericis diuina lege dicebant. III. De prædicatione verbi Dei, quam liberam permiſſamque omnibus paſſim arbitrabantur. IIII. De publicis delictis, quæ nulla ratione toleranda putabant, &c. Diſputatum eſt 50. diebus, &c. Certis tandem conditionibus permiſſa communio, &c. Syluius.

5405 *IOANNES de IMOLA Bonon. IC. clariß. qui ad 3. lib. Decretal. Commētariū ad Clementinas, ſuper Digeſto nouo, ſuper infortiato & p̄terea Cōſilia ſcripſit, deceßit Bononiæ die 18. Februar. Forſter. Alij ad ſequentem an. referunt.* 1435

5406 *IOANNES Regiomontanus Mathematicus, diſcipulus Purbachij, naſcitur 6. Iunij hora 4. poſt meridiem in oppido Franconiæ Monteregio. Cardan.* 1436

5407 SIGISMVNDVS Imp. moritur Znoymæ 8. (alij 9.) Decembr. ætatis 70. anno regni Vngarici 51. Boëm. 17. Rom. 27. Coronationis Romanæ 5. ſepultus Varadini. Bonfin. 1437

SIGISMVNDVS in precio habuit literas & literatos, eoſq; reliquis, qui genere tantùm erant nobiles, prætulit. Interrogatus à Principib. qui literas oderant, cur homines obſcuro genere natos ob literarum commendationem tanti faceret: reſpōdit, ſe iure illos colere, qui cæteris ſingulari dono diuino antecellerent, illos à Deo ſolo poſſe creari: verū in ſua poteſtate eſſe, vt titulis & prędijs nobiles faciat quoſcunque, & quandocunque velit.

IOANNES de Rupe Sciſſa Iuris vtriuſque Doctor & Cardinalis, 26 Martij moritur.

IOANNES ANNIVS Viterbienſis, qui in Beroſi libellum & alios ei adiunctos quædam commentatus eſt, naſcitur die 5. Ian.

5408 ALBERTI II. generis Sigiſmundi, IMPERIVM. 1438

Hic

Hic ALBERTVS vno eodemq; anno Chriſti 1438. ter coronatus eſt. I. Cal. Ianua. eſt ei impoſita corona regni Vngariæ. II. Pragæ 6. Maij renunciatus eſt Rex Boëmiæ. III. Francofurti 20. Martij ab Electoribus deſignatus eſt Imp. Roman. ſed non imperauit toto biennio: ita repente occidit, qui breui ad ſummum potentiæ creuerat.

PAVLVS de CASTRO IC. diſertiſſimus, qui Commentaria in lib. Pandect. & Codicis ſcripſit, & in Iure Conſiliorum volumina plura reliquit, poſtquam Patauij, Florentiæ & Bononiæ docendi laborem annos 57. ſuſtinuiſſet, Patauij obijt. Forſterus.

Concilium FERRARIENSE & poſtea FLORENTINVM celebratur, ad quod profectus eſt EVGENIVS PP. cum Imperatorem Conſtantinopolitanum eò aduentare intellexiſſet. Eugenius autem diſſidentes Eccleſias, Latinam & Græcam, in vnum corpus redigere cupiens, celebrata de Spiritu S. Miſſa, Concilium vnà cũ Imperatore Græcorũ IOANNE VIII. Palæologo & Patriarcha Byzantino Ioſepho ingreſſus, ſedente Imperatore Græcorum condignà ſede, alijſq; Græcis è regione Pontificis, primò quæſitum eſt, vellent ne tam Latini quàm Græci ex duabus Eccleſijs iam pridem diſſidentibus vnam fieri? Succlamarunt omnes: placere & velle, modò rationibus illa priùs confutarentur, quæ tantæ diſcordiæ cauſa fuiſſent. Diſputabatur quotidie ab his, qui ad tantam rem delecti fuerant. Verùm cùm peſtis Ferrariam inuaſiſſet, ibique non ſine periculo viueretur, Florentiam Concilium tranſtulit. Plat.

Ex hoc tempore tres egregij magniq; nominis bellatores inclaruerũt. I. ALBERTVS Marchio BRANDEBVRGENSIS, poſtea dictus Achilles Germanicus, quem hoc anno Albertus Imp. Vratislauienſis belli ducem dedit, teſte Ænea Syluio cap. 55. II. GEORGIVS PODIEBRAD, poſtea Rex Boëmorum, qui hoc anno in prælio apud

apud Thaberitas hoſtem feriendo & repellendo, futura virtutis ſua documenta dedit. III. IOHANNES HVNIAD, Matthia Regis Vngaria pater, qui Turcas multis cladibus adflixit: fuitque Valachus natione, humilibus natalibus ortus: ſed, vt Syluius ait, ingenio dextro, animo ſublimi, & virtutis amator, quique primus omnium apud Vngaros Turcarum acies & frangi & vinci poſſe monſtrauit, & hoſtium ſpolijs Vngarica templa ditauit. De quarto, nempe Scanderbego, paulò pòſt.

409 ALBERTVS Imp. cum in æſtu poſt immodicum peponum vſum in dyſenteriam incidiſſet, moritur 27. Octo. an. imp. 2. in Alba Regali ad latus ſoceri ſui Sigiſmũdi ſumptuoſiſſimè ſepultus. Cuſp. Fuit Princeps liberalitate ac fortitudine clarus, & qui cæteris rebus ſtudium religionis longè antepoſuit. Syl. Reliquit vxorem Eliſabethã, ex qua ſequenti anno peperit filium Poſthumum Ladiſlaum. Qua de re lege Epiſtolam 81. Æn. Syluij. 1439

EVGENIVS cùm à Concilio Baſilienſi bis térve citatus non comparuiſſet, Pontificatu priuatur 25. Iunij, inque locum eius Pontifex creatur AMADEVS Sabaudiæ Dux, qui Eremitarum vitam cũ alijs nobilibus ad Ripaliam ducebat, appellatusq; eſt FELIX IIII. Hinc magnæ ſeditiones ortæ, cũ Eccleſia trifariam diuiſa, aut Felicem aut Eugenium ſequeretur, eſſentq; qui Neutrales vocarentur, quòd neutri obtemperarent. Græci poſt multas diſputationes in Concilio Florentino cum Latinis concordiam ineunt de proceſſione Spiritus Sancti, de pane azymo in Cœna Domini, de Purgatorio, & de Rom. Pontificis poteſtate, 22. Nouemb. Sed legatis domum reuerſis, Græci facti ſunt à Romano Pontifice longè quàm antea alieniores, & priores ſententias ſuas mordicus retinuerunt. Chalcond.

AMVRATES Rex Turcarum regiam Seruia ſiue Raſcia arcem SYNDEROVIAM expugnauit, & Georgij De-

Deſpota ſoceri ſui filium Gregorium oculis & pudendis priuauit.Cuſpin.Chron.Vng.

IOSEPHVS Patriarcha Byzantinus Florentiæ moritur,& BESSARION Græcus,Nicenus,ibidem ab Eugenio creatur Cardinalis.

LVDOVICVS PONTANVS de Roma IC. ſummus, qui ſcripſit Commentaria ad ius ciuile, Concilia ſingularia & repetitiones, obijt Baſileæ in Concilio ætat. 30. ex peſte.Forſter.

5410 FRIDERICI III. Ducis Auſtriæ IMPERIVM. 144[illegible]

Electus eſt Francoforti 30. Martij,æt.26. Fuit Fabio Max. q̃ Scipioni propior, multa ponens in cunctatione: non in celeritate rei cõficiendæ;alioqui Auguſtum Cæſ.proximè attigit imperij diuturnitate,& alioqui habuit nõ pauca cum Auguſto cõmunia.Eſtq; hic annus à natali Auguſti Cęſ.1500.

LADISLAVS Rex Boëmiæ & Vngariæ,filius Alberti Imp. in arce Comara, naſcitur tempore ineuntis quadrageſimæ 21. Februa. (alij 22.) & die Pentecoſtes infantulus, cùm nondum quartum menſem impleuiſſet,coronatur in Regem Vngariæ:poſtea à matre in Auſtriam cum Corona Vngarica ad Fridericum III. Imp. vt ad conſanguineum, mittitur nutriendus & conſeruandus. Interim VLADISLAVS Polonus Iagellonis filius etiã coronatur Rex Vngariæ 17.Iulij in Alba Regali: & quod Æneas Syluius annotat: Dionyſius Epiſcopus Strigonienſis,vtrique Regi diadema impoſuit: Ladislao volens: Vladislao coactus.Mechou.Chron.Vng.

ARS TYPOGRAPHICA,nouũ per typos ſcribẽdi genus,inuenta & excogitata eſt à IOANNE GVTENBERGIO,de quo ſic Wimpfelingus ca.65. *Anno* 1440.*magnum quoddam ac pene diuinum beneficium collatum eſt vniuerſo terrarum orbi à* IOHANNE GVTENBERG *Argentin.nouo ſcribendi genere reperto. Is n. primus artem impreſſoriam vel excuſoriam in vrbe Argentin.inuenit. Inde Mogũtiam veniens eandem feliciter compleuit. Interea* IOANNES MENTEL *id*

opi-

opificij genus inceptans, multa volumina caſtigatè ac politè Argentinæ imprimendo, factus eſt breui opulentiſſimus. SIXTVS RVSINGER *Argentinus Neapoli anno* 1471. *libri quomodo imprimi poſſint, primus monſtrauit. Sub idem fermè tempus* VDALRICVS HAN *formas librarias, rem inauditam, nec vnquam Romanis viſam, Romam attulit. Fuit is natione Germanus, cognomento Han, id Latinis gallum gallinaceum ſignificat, quod ideo ſcribo, quia Campanus & aliquot docti exiſtimauerunt hunc Vdalricum natione fuiſſe Gallum, quod falſiſſimum eſt: is tamen error ideò emanauit, quòd cognomen familiæ traductum fuiſſet in Latinum.*

De arce à Friderico Marchione Brandeb. ad Berlinum in vrbe Colonienſe condita vidè Cranz. Vandal. lib. 12. cap. 10.

AMVRATES *Turc. Imp. obſidens Belgradum, amittit in foſſis ad decem millia hominum, & poſt 7. menſes cum dedecore obſidionem ſoluit. Chron. Vngar.*

1411 GEORGIVS PODIEBRAD, *rei militaris peritia, rebuſq; ſtrenuè geſtis, inſignis, deligitur gubernator* BOEMIÆ, *qui Pragam hoc pacto in poteſtatem ſuam redegit: mittit coniuratos, qui conſtituta inuadendæ vrbis die incendium in parte vrbis admodum remota excitant: concurritur ad reſtinguendum ignem. Interea Georgius ex aduerſa parte cum copijs muros inuadit, nec mora, proditores portas in inſtanti aperiunt, trucidantur reſiſtentes: & ex illo tempore Praga totaque Boëmia Georgio paruit. Syl. Mechou.* 1441

IOANNES HVNIADES *exercitum Turcarum, cuius dux erat* MESITES *Begus, per Valachiam Tranſalp. in Tranſyluaniam irrumpentem, vnà cum duce Meſite eiuſque filio feliciter cecidit & profligauit. Turcarum viginti millia cæſa, ex Vngaris tria circiter millia deſiderata ſunt. Bonfin. Leonclau.*

FRIDERICVS I. Marchio BRANDEBVRGENSIS Elector moritur, ſucceſſore FRIDERICO II. filio, cui' ita meminit Syluius Europ. cap. 39. *Fridericus Marchio Brãdeburgenſis Imperatori Sigiſmundo inter caros ami-*

amicos eſt habitus: ei quatuor filij fuerunt, Ioannes, Fridericus, Albertus & alter Fridericus. Ioanni qui primogenitus eſſet, Electoratus imperij debebatur: ſed iudicium patris Fridericum prætulit, qui ſecundo genitus erat, & aptior ad obeunda imperij munera videbatur. Priusquam igitur moreretur, hæreditatem ſuam inter filios diuiſit, Fridericum Electorem inſtituit, neque malè iudicauit. Nam FRIDERICVS *inter Principes Germaniæ ſapientia clarus eſt habitus, cuius conſilio multæ ſæpè prouinciæ pacatæ ſunt. Iuſti quoque ac honeſti tenax fuit, qui cùm poſſet Regnum Poloniæ conſequi per electionem Baronum, recuſauit, ne vero hæredi iniuriam faceret.* Hæc ille.

ERNESTVS Dux Saxoniæ Elector, Friderici II. Electoris filius, naſcitur in arce Miſnenſi 25. Martij. Fabric.

Feſtum VISITATIONIS MARIÆ in Concilio Baſilienſi inſtitutum eſt, & feſtum CONCEPTIONIS MARIÆ confirmatum. Concil. Acta.

5412 *Ab hoc fermè anno incipit hiſtoria* SCANDERBEGI, *Ducis Epiri & Albaniæ. Is adhuc adoleſcens à patre ſuo, Duce* IOHANNE CASTRIOTO, *Turcarum Imperatori Amurati cum tribus ſuis fratribus obſidum loco traditus fuit, tum dictus Georgius: Turcæ verò propter magnifica eius facta indiderunt ei nomen Scanderbeg, quod perinde ſonat, ac ſi dicas, Alexander Magnus, aut Alexander Dominus. Cumque aliquot annis in aula Turcica educatus fuiſſet, ſenſim eum inceſſit cupiditas regni patrij, cuius Metropolis erat Croia, natura munitiſſima vrbs, & planè talis, vt ſecluſa fame, omnem vim bellicam facilè contemnat. Poſtquam autem Deſpota Myſiam recuperatã rurſus perdidiſſet, & conſilio Iuliani Cardinalis, quẽ Eugenius miſerat, Regem Ladislaũ auxiliatorẽ imploraſſet: id intelligẽs Amurates, Baſſam Romaniæ & Scanderbegum mox in Vngaros præmiſit cũ 20. millibus, ipſe more ſuo cũ reliquo exercitu ſecuturus. Eo tempore Huniades 35. millia militũ habebat &, apud Mora-* 14

Moranam fluuium Baſſa & Huniades congreſſi ſunt. Scãderbegus cùm videret res Turcarum infeliciter habere, auxilio amicorum, inprimis Ameſæ ex fratre nepotis, in Vngarorum partes ſecedit, Secretarium Baſſa capit, literas ad præſides & Magiſtratus Croia ab eo extorquet, in quibus nomine Amuratis Scanderbego ciuitas & omnis præfectura traderetur. Confectis literis mox Secretarius & alij decollantur, vt res Amuratem celetur diutius. Scanderbegus, qui cum Vngaris & Huniade antea de rebus inſtituendis conſultârat, magno itinere feſtinans ſoluit, die ſeptimo Dibram venit, 70. mill. paſſuum diſtantem à Croia. Ameſa aſtutus iuuenis, Scanderbegi Secretarium ſe ſimulans, Croiæ præfectum accedit, alloquitur, & ei creditur, iamque barbarus conuertit ſua, vt paret abitum. Ita Scanderbegus Croiam patriam ſuam recuperat, magno Croienſium gaudio: Turcæ qui inhabitârant, partim pelluntur, partim occiduntur. Hic Scanderbegus ſua magnanimitate ſæpè totius orientis robur & vires fregit, totius orbis oculos in ſe conuertens: nec contentus in Epiro & Albania præclarè & heroicè agere, verùm etiam totum ſe impendit, vt auerteret quidquid Vngariæ incommodaret. In hoc Heroe tantus fuit dimicandi ardor, vt pugnanti ſanguis è labris eruperit. Vita eius, & Paralipom. Vrſperg.

ABEDINES *Romaniæ vel Europæ Beglerbegus, magno exercitu, quem octoginta Turcarum millibus æſtimatum fuiſſe ſcribit Bonfinius, cladem ſuperiori anno cæſis Meſitis Begi copiis Amurati Turc. Imp. illatam, vlturus, à Iohanne Huniade in Tranſyluania ad locum, quem Vaſcapum appellant, prælio fuſus & ſuperatus eſt. In quo non tantùm ad triginta millia Turcarum (exceptis 5000. captiuis) cæſi periere: ſed & ipſe Abedines ſimilem cum Meſite Bego belli fortunam expertus occubuit. Bonfin. Leonclau.*

ELIZABETHA *Regina Vngariæ, Ladislai Poſthumi mater, mor. 24. Sept. Mechou. Vng.*

5413 VLADISLAVS *Vngariæ Rex Iuliani Cardinalis ſuaſu &* 1143

Vngarorum inſtigatione cum exercitu in Turcas mouit, & cum Baſſa conſlixit, quo victo duo millia hominum (Bonſin. habet 30. millia) cæſa ſunt, quatuor millia capta, inter quos ductores 13. fuêre: ſigna militaria nouem: ſicut Iulianus Friderico Cæſari, qui tunc in Carinthia erat, ſignificauit. Vladislaus Budam vrbem cum magna populi lætitia quaſi triumphator intrauit: ſed huius victoriæ, præter auſpicium, nihil ad eum pertinuit. Nam ſolus HVNIADES VVaiuuoda Tranſyluanus, rei militaris peritiſsimus, cum decem millibus expeditorum militum hoc bellum confecit. Fracti hac pugna Turcæ (nam & in Aſia conſligere conabantur) inducias petunt, quas traditis quibuſdam arcibus obtinuerunt. Syluius Epiſtola 81. Vng. Chron. Bonſin. & Mechou.

Terræmotus concuſsit Vngariam, Poloniam & Boëmiam 5. Iunij. Mechou.

MATTHIAS CORVINVS Rex Vngariæ, Iohannis Huniadis filius, naſcitur 24. (alij 23.) Februar. Eber. Beuther.

ALBERTVS Dux Saxoniæ, Mauritij & Auguſti auus, naſcitur 27. Iulij.

LEONHARDVS ARETINVS, qui multa in Ariſtotele, Plutarcho reliquisq; autoribus Græcis Latinè vertit, moritur Florentiæ 9. Martij, ætat. 74. Volater. Trith. Epitaphium eius habes in Syluij Epiſtola 51.

TABORITAE oppreſsi in Boëmia à Pontificiis & Calixtinis.

CLADES VARNENSIS.

5414 Hic eſt annus cladis VARNENSIS omnium celeberrimæ & Chriſtianis luctuoſiſſimæ, cuius hiſtoriæ hæc ferè eſt ſumma: IOANNES HVNIADES ſecundis aliquot prælliis Turcas ſuperauerat, & Amuratem ita terruerat, vt pacem vltrò poſceret, & Chriſtianis decennii inducias offerret: quas cùm Vngari non recuſarent, præſtitum eſt ab vtraque par- 14—

parte iuramentum, Chriſtianis quidem libro Euangeliorum, Turcis verò codici Alcorani digitos inter iurandum imponentibus. Moleſta ea res Iuliano Cardinali fuit, cui proſequenda victoria videbatur, præſertim cùm Eugenius Papa Iuliano ſcripſiſſet, nullum valere fœdus, quod ſe inconſulto cum hoſtibus religionis percuſſum eſſet. Vladislaus itaque per Iulianum à iuramento abſolutus, & ad bellum inſtaurandum impulſus, & coactis ex Vngaria copiis, atque auxiliis vndique accerſitis, Turcarum agros inuadere ſtatuit, Iohanni Huniadi caſtrorum cura commiſſa. Traduntur fuiſſe circiter 40. millia equitum, pleriq; dimidio minorem numerum prodidêre. Reguli Vngariæ & Pontifices plurimi interfuêre: Iulianus Cardinalis milites cruce ſignatos non paucos ſecum duxit: iter per Walachiam ſuſceptum, deinde tranſito Danubio in Myſiam ventum. Amurates hoſtiũ cognito aduentu exercitum ex Aſianis militib. cõparauit. Ac ſi vera eſt fama, centum millium exercitum conflauit, qui traiicere Boſphorum Thraciæ non potuiſſet, niſi Genuenſes in ſingula Turcarum capita aureo nummo accepto, tranſeuntibus naues præbuiſſent. Aduentus Turcarum tam ſubitus fuit, vt priùs veniſſe viſi ſint, quàm auditi venire. Vbi ergo in conſpectu fuit multitudo hoſtium longè maior quàm putaretur, ingens terror Chriſtianos inuaſit, qui tamen non detrectauêre certamen, nec regio ſanguini defuit animus. Attigerant autem Chriſtiani locum, cui Varna eſt nomen, non procul ab Adrianopoli, eratque profeſtum D. Martini, 10. Nouembris. Amurates dato belli ſigno, ex 15. millibus equitum facto globo, impetum fecit in Chriſtianos, qui itidem ſtructis ordinibus aciem eduxerant: pugnatum eſt ferocibus animis: ſuperior acies noſtra Turcas in fugam vertit, quæ res magno metu

Amuratem perculit, fugiſſetque protinus prodito exercitu, niſi circumſtantes Satrapæ, comprehenſo eius equi freno, ignauiam illius increpaſſent, fugientique necem comminati fuiſſent. Perſtitit ergo vel inuitus, iuſſiſque fortiſſimis arma ſumere, prælium inſtaurauit. Cumque in ſingulas ſe è horas nouus hoſtis ſuccederet, & ſauciorum Turcarum loca recentes & viribus integri milites occuparent, Vngari non tàm virtute, quàm numero ſuperati, paulatim referre pedem cœpêre. VLADISLAVS dum fortiter pugnat, equo deiectus obtrūcatur, caput eius haſtæ infixum per Græciam atq; Aſiam in ſignum victoriæ populis oſtētatum. Huniades cum ex pugna ſalutem nullam ſperaret, vnà cum aliquot millibus Vngarorum & Walachorum ex acie euaſit, quòd aliquos ſeruari, quàm omnes perire mallet. IVLIANVS Cardinalis ex hoſtium manibus iam elapſus, Vngarorum perfidiam effugere non potuit: nam potum equo dantem apud ſtagnum latrunculi quidam agnouêre, & ſpe pecuniæ apud eum inueniendæ deiectum equo necauerunt: ablatiſque veſtimentis nudum cadauer feris ac volucribus dimiſêre. De numero cæſorum non exactè cōſtat. Illud exploratum eſt, longè plures ex Turcarum acie cecidiſſe, ſed pro numero copiarum longè maius damnum Chriſtianis illatum. Sunt qui affirment, ex Chriſtianorū exercitu vix ſalua parte tertia cecidiſſe ad quinque millia hominum, cùm Turcarum ſupra 30. millia periiſſent. Vnde victor Amurates interrogatus, cur poſt victoriam nulla læticiæ ſigna oſtenderet, Nollem, *inquit*, hoc modo ſæpiùs vincere. Vide Æneam Syluium in Europæ deſcriptione c. 5. Et eiuſdem Epiſtolas 52. 81. 87. Cuius hæc ſunt verba in Epiſtola 81. *Diu certatum eſt æquis viribus, dum Chriſtiani ſuas acies virtute ſuſtentant: Turcæ verò ſuas numero complent. Cumque per plures horas nunc*

illi

illi nunc iſti cederent, inclinata ad extremum Chriſtianorum acie, victores euadunt Turcæ, qui iuramenta non ſolùm domeſticis fidei, ſed etiam hoſtibus ſeruanda demonſtrant. In hoc prælio adoleſcens Vladislaus occiſus, pœnas dedit vſurpati regni alieni, qui dum ſpoliare paterno regno Ladislaum quærit, ſuum amittit. Cœca eſt cupiditas hominum, qui non contenti ciuitatibus dominari, prouincias quærunt poſt regnum, neque etiam ſic expleti regnis, regna cumulare nituntur, neſcientes, quòd parua res vitam eripiat homini & omnibus pompis ac dominiis nudum in momento reddat. Corpuſcula noſtra, vbi ſpiritus euolauit, modico ſarcophago contenta ſunt. *Quòd ſi Vladislaus animaduertiſſet, quietus in regno ſuo (nam ſatis diuitiarum poßidebat) nunquam Vngariam attigiſſet, &c. Idem Epiſtola* 51. *Iulianus Cardinalis non fuit in bello fortunatus. Nam & aduerſus Boëmos cum exercitu profectus, fugatus eſt. Occiſi cum eo ſunt aliquot Epiſcopi & Barones Vngariæ. Inſignis eſt hic annus multis cladibus. Nam & Suitenſes apud Baſileam ceſi ſunt: & Delphinus quàm plures Alemanniæ ciuitates occupauit.* Hæc ille.

De Armeniacis Alſatiam obſidentibus & Suitenſibus (ita Heluetios vocant) apud Baſileam miſerabili ſtrage cæſis & poſtratis, Vide Syl. Epiſt. 87. *& Paral Vrſperg.*

BAPTISTA SPAGNOLVS Mantuanus, Poëta & Carmelitarum prior generalis, naſc. 12. Aprilis quod monſtrat ſequens diſtichon:

NaſCItVr In terras MonaChVs BaptIſta, sVósqVe
VatICIna VersVs è genItrICe bIbIt.

Schrader. in monum. Italiæ.

15 *Extinctus* VLADISLAVS (*ætatis ſuæ, vt refert Leonclau.* 25.) *locum in regno Vngariæ fecit* LADISLAO *Poſthumo, quintum ætatis annum agenti, quem Vngari, vt pote antea quoque coronatum, poſt varias longaſque deliberationes & concertationes Regem ſibi aſciuerunt. Cùm autem regno immaturus eſſet, de Guber-* 1445

natore Vngariæ eligendo agitatum eſt. Ideoque Vngarorum conſenſu IOANNES HVNIADES, *dictus Coruinus, tradita Reipubl. ſumma Vngariæ Gubernator aut Prorex pronunciatur. quod anno 1445. feſtis diebus Pentecoſtes factum eſſe prodit Bonfinius. Hoc itaque modo* VLADISLAVS *Polonus, qui Ladislaum Poſthumum regno paterno auitoque ſpoliauerat, quinquennio nondum exacto, & vita & regno exuitur, eiuſque morte Vngarici regni Sceptrum legitimo hæredi Ladislao reſtituitur, vt meritò de eo ſcripſiſſe videatur AEneas Syluius Epiſtola 51. Vladislaus,* inquit, *non ſuo iudicio (neque enim per ætatem aliena regna cupiebat) ſed ſuorum ſuaſu, ex pacifico regno in alienum: non ad pacem, ſed ad bellum: non ad opes poſſidendas, ſed ad mortem tractus eſt.*

FRIDERICVS *&* VVILHELMVS *Saxoniæ Duces, fratres, de regionum ſuarum diuiſione habuerunt conuentus, VVilhelmo datum negotium diuidendi, Friderico eligendi. Cùm Fridericus eligeret Thuringiam, frater illi cedere noluit: quæ controuerſia motuum plurimorum cauſa fuit. Fabric.*

Hoc anno Æneas Syluius ſcripſit tractatum pulcherrimum de aulicorum miſeriis, qui inſertus eſt eius Epiſtolis, loco Epiſtolæ 166.

Nati ſunt;

I. IVLIVS II. Papa 22 Mart. Cardanus.

II. IOANNES GEILER Keiſerſpergius, Theologus & Doctor Eccleſiæ Argentinenſis, cuius eruditionem ac pietatẽ teſtantur ſcripta illius, 16. Mar.

EVGENIVS PP. IIII. obiit 7. Cal. Martij.

1447 Poſt EVGENIVM IIII. PP. mortuum NICOLAVS V. creatur Pontifex Rom. pridie Non. Martij. tenuit Pontificatum an. 8. d. 19. Onuph. Hic Pontifex à liberalitate & bonarum literarum inſtaurationc perpetuam laudẽ meruit. Nam vt teſtes ſunt Æneas Syluius, Platina & Volaterranus, ſuo ſeculo primus literas humanitatis & eloquentiæ, linguarumq;

rumq; ſtudia ab interitu vindicauit: ingenia excitauit & fouit: præmiis & inuitauit literatos, nũc ad lectiones publicas: nunc ad componendum aliq̃d de integro: nunc ad autores Græcos in Latinum vertendos, ita vt Græcæ & Latinæ literæ, quæ amplius 660. annis in ſitu & tenebris iacuerant, tum demum ſplendorem aliquem adeptæ ſint. Miſit & literatos per omnem Europam, quorum induſtria libri conquirerentur, qui maiorum negligentia & barbarorum rapinis iã perierant. Nam & Poggius Quintilianum tum inuenit, & Aſculanus Marcum Cælium, &c. Huic acceptiſſimi fuerunt in transferendis autorib. Græcis: GEORGIVS Trapezuntius, LAVRENTIVS Valla, DEMETRIVS Græcus, HORATIVS Romanus, NICOLAVS Perotus, qui Polybium è Græco in Latinũ traduxit, IOANNES Tortellinus Aretinus. Illud certe nemo negauerit, tot ei à doctiſ. viris inſcripta eſſe volumina, quot neq; ſuorum anteceſſorum neq; Imperatorum cuiuſpiam nomini dicata comperimus. Bibliothecam Vaticanam Romæ auxit, veteribus ac nouis codicibus ornatiſſimam, in qua circiter tria millia librorum volumina condidit.

5418 *IOHANNES HVNIADES Coruinus, vt ignominiam aut infamiam Varnæ acceptam aliquo pacto aboleret, cum exercitu 22000. hominum ex Vngaria caſtra mouit, anno gubernationis ſuæ quarto, atque primùm cum Turcis feliciter dimicauit, & quædam caſtella obtinuit. Ad extremum tamen mutata fortuna, quæ nulli perpetuò eſt bona, Vngari numero Turcarum ſuperati, non tàm victi quàm feßi cedere compulſi ſunt. Huniades poſtquam ſuos neque minis neque precibus ſiſtere poterat, cum paucis ex bello profugit. Emptam multo ſanguine victoriam Amurates domum retulit. Bonfin. Sylvius Epiſt. 81. & in Europa c. 6. & Leonclau. in Annal. Turc.* 144

NICOLAVS CVSANVS, qui ſuo ſeculo ob literarum

cognitionem propemodum pro miraculo mundi eſt habitus, fit Cardinalis 20. Decembris.

CHRISTOPHORVS Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ & Rex Daniæ, obiit anno regiminis ſui 9. abſque liberis. Vxorem habuit Dorotheam Marchioniſſam Brandeburgicam.

PHILIPPVS Palatinus Rheni Elector, Heydelbergæ naſcitur.

5419 *ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis, cognomento Achilles, bellum Noribergenſibus fecit ob ius quoddam, quod illi negare videbantur. Principes Germaniæ ſuppetias miſere Alberto: ciuitates verò Noribergenſibus, fuitque graue & atrox bellum, in quo Principum & Ciuitatum exercitus infenſiſſimis odiis biennio certauêre. Nouem prælia commiſſa feruntur, ex quibus octo victor Albertus confecit, in vno tantum victus ſuccubuit. Et vt multa bella ſedantur partium egeſtate, ita non priùs inter hos de pace conuenit, niſi poſtquam exuſtis agris, attritis villis, abactis pecoribus & agricolis interfectis, commeatus ac pecunia contendentibus defuêre, tum demum pax ex ſententia Alberti dicta. Hæc Æneas Syluius Europæ cap. 39.* 141

AMADEVS, qui in Baſilienſi Concilio Romanus Pontifex creatus fuerat, dictus FELIX V. cohortante Friderico Imp. propter bonum pacis & ad tollendum in Eccleſia Schiſma, Pontificatu ſe abdicauit, & NICOLAO V. ius ſui Papatus ceſſit: ſolo Cardinalatus honore ac titulo contentus. Hic Amadeus rogatus à Principum Oratoribus, ſi quos haberet canes venaticos, eis oſtenderet: annuit vt poſtridie redirent. Interim ingentem mendicorum multitudinem collegit, eaque mõſtrata: *Hi ſunt*, inquit, *canes mei, quos alo quotidiè, quibus ſpero me cœleſtem gloriam venaturum.*

MATTHAEI PALMERII Florentini Chronicon finitur, quod MATTHIAS PALMERIVS Piſanus continuauit vſque ad an. 1481. De Matthæo refert Tritthemius,

s; eum neſcio ob quem de Angelis errorem com-
eſſe.

ilæo Romæ circiter 200. homines in ponte 1450
geli calcatione & preſſura perierunt, aut in
n detruſi & præcipitati expirârunt, cùm pro
gentiis è templo ad Caſtrum S. Angeli accur-
t. Palmer. Syluius.

ylaius Europa cap. 32. ſcribit, hoc anno duos fra-
FRIDERICVM & VVILELMVM, Sa-
Duces, rediiſſe in gratiam mutuam hoc pacto. Ro-
Fridericus germanum ſuum, vt ad ſe veniret, actu-
is de pace. Annuit VVilelmus. Cui iter ingreſſo di-
onſiliarij, paratas eſſe ipſi & comitibus inſidias:
t ne perditum iret, neve ſuos ad necem traderet.
is ille: At ego, *inquit*, libens moriar, ſi vos
pecatos videro, qui fraternas contentio-
litis. *Atque ita locutus, ſequi iuſſis qui ſe amarent,*
ſque calcaribus equum feſtino curſu fratrem ad-
um quo ſemotis arbitris è veſtigio pacem compoſuit,
que pepigit. Magnus vir, qui ſe tam liberaliter in
atem dederit hoſtis. Magnus & alter, qui hoſtem
tre factum, rurſus fratrem atque amicum red-
it.

INANDVS Dux Hiſpaniarum, auus mater-
Caroli V. Imp. naſcitur 21. Martij. Garcæ. Ge-
.

RICVS Imp. ingreſſus eſt iter Italicum. Syl. Cuſ. 1451

NES CAPISTRANVS Franciſcanus à Pon-
e ex Italia in Germaniam miſſus, paſſim in vr-
is concionari cœpit: acriter inuectus eſt in
libet vitia: taxauit luxum in veſtitu, cibo &
i, luſorum aleas, teſſaras, tabulas atque chartas
no numero congeſtas & coaceruatas publicè
nauit: & populum ad expeditionem in Turcas
nauit. Fabric.

no (ſi Cranzemium & Leonclauium ſequimur)
VRATES II. Turcarum Rex octauus mortuus eſt

Adrianopoli, die 10. *Februarij, cùm imperaſſet annis* 30. *Succeſsit in regni adminiſtratione* MAHVMETES II. *Turcarum Rex nonus, & primus* IMP. ORIENTIS *an. ætat.* 21. *qui fratrem ſuum, ne pater ſolus ſepeliretur, ſtatim ſtrangulari iuſsit. Vtrumq; funus regio ritu duxit, & auſpicia regni pro more gentis parricidio conſecrauit. Nam felicius apud Turcas priuatis, quàm Regibus liberi naſcuntur. Alij ad præcedentem referunt.*

5422 FRIDERICVS III. Imp. Romæ à Nicolao Pontifice cum maxima ſolennitate inunctus, ſalutatur Auguſtus & Imperator 17*i* Martij. Cuſp. Solus fermè Onuphrius refert ad præcedentem: ſed an. 1452. definiunt Bonfin. Vngar. Chron. Culpin. Naucle. Paralip. Vrſperg. Platina, Volater. Et ſunt penes nos literæ Friderici, vbi an. 1488. numeratur à coronatione Romana 37. & annus 1492. ab eadem coronatione 41. vnde liquet numerationem ordiendam eſſe ab anno 1452. incluſiuè. 14

MAHVMETES Turc. Imp. tyrannus immaniſsimus, ATHENAS omnium artium & diſciplinarum inuentrices, ſolo æquauit & funditus deſtruxit. Drechſ.

LADISLAVS anno ætat. 13. *à Friderico Imp. ſub cuius tutela hactenus fuerat, dimiſſus, Viennæ* 10. *Septembr. ſumma omnium congratulatione excipitur. In eo conuentu, inquit Syluius, etſi Ladislaus Rex appellaretur, alieno tamen arbitrio ductus, in regnis ſuis Triumviratum induxit, & IOANNI Huniadi Vngariam gubernandam tradidit, GEORGIO Podiebracio Boëmiam, VLRICO Comiti Ciliæ Auſtriam. Syluius Europ. cap.* 22. *Huniades cùm Vngariæ Coronam à Friderico fruſtrà repetiiſſet, cum* 12. *millibus equitum ingreſſus Auſtriam, omnem agrum inter Viennam & Stiriæ montes diripuit atque incendit. Cæſarem Italiam petentem rogarunt Auſtrales, vt Ladislaum, qui iam adoleuiſſet, in paterna hæreditate apud ſe dimitteret: reiecta petitione, autoribus Vlrico Ciliæ Comite, & Ey-Zingero, Auſtriaci*

ſtriaci ſumptis armis rebellauêre. Redeuntem ex Italia Fridericum apud nouam Ciuitatem obſidione cinxêre, quibus & Roſenſis Boëmus ſe adiunxit. Ceſſit furenti populo Fridericus, pupillumque ea lege in manus Comitis Ciliæ tradidit, vt Viennæ de tutela, oppidis, cæteriſque contentionibus Principum definiretur, &c. Vide eundem hiſt. Boëm. c. 59. 60.

Hieronymvs Savonarola naſcitur Ferrariæ 21. Septem.

423 CONSTANTINOPOLIS CAPTA A TVRCIS. 1453

Constantinopolis Orientalis Imperii caput & ſedes, poſt 50. dies obſidionis (nam 9. April. obſidio cœpiſſe ſcribitur) vi & armis expugnata, capitur à Mahvmete Turcarum Rege, anno regni eius 3. die 29. Maij: cùm vrbs illa à Conſtantino Magno condita ſtetiſſet annis 1122. Constantinvs Palæologvs poſtremus Græcorum Imperator, vt honeſtiùs occumberet, inter confertiſſimos hoſtes dimicans caſus eſt, & ſolo paludamento agnitus: alii fugientem in turba hominum, cùm imperaſſet an. 3. m 3. compreſſione extinctum tradunt. Dehinc Orientis Imperium penes Turcas fuit. Eſtque hic annus à Roma condita 2204. & à bello ciuili Cæſaris & Pompeij conſtitutaq; Monarchia Romana 1500. Huius cladis hiſtoriam ita recitat Æneas Syluius Europ. capit. 3. & 7. *Tradunt*, inquit, *Eccleſiaſtici autores, Conſtantinum Magnum cùm ſtatuiſſet Imperij ſedem ex vrbe Roma in Orientem transferre, quò facibùs Parthorum excurſiones compeſceret, Byzantium petiuiſſe, eumque ſibi locum diuinitus oſtenſum dixiſſe: mox vrbem ampliaſſe, noua mœnia erexiſſe, ſublimes excitaſſe turres, magnificentiſſimis operibus exornaſſe, tantumque illi decoris adieciſſe, vt* altera Roma *non immeritò dici poſſet. Scriptores vetuſti, qui florentem viderunt,*

derunt, Deorum potiùs in terris habitaculum quàm Imperatorum putauerunt. Vrbi nomen NOVA ROMA *indidit: ſed vicit obſtinatio vulgi, vt à conditore* CONSTANTINOPOLIS *vocaretur. Regia vrbs à* MAHVMETE *animo atque impetu formidando terra marique eſt oppugnata: & à Chriſtianis diebus aliquot ſummis viribus defenſa. Ad extremum voce præconis totis caſtris inclamatum eſt 27. Aprilis (rectius 27. Maij) milites omnes ieiunium ſanctificent, ſequenti die in armis adſint, vrbem extremis viribus oppugnaturi triduo, ciuitatem militum direptioni futuram. Conſtituta die (28. Maij) ieiunium ad noctem vſque ſeruatum. Deinde lucentibus ſtellis inuitationes & conuiuia paſſim habita, quiſque cum amico hilaris epulatus eſt: & tanquam nunquam ſe deinceps viſuri amplexati & exoſculati ſimul vltimum vale dixerunt. Poſtquam illuxit (29. Maij) dato ſigno vndique Conſtantinopolis oppugnari cœpta eſt. Imperator Græcorum* CONSTANTINVS *fugiens in ipſis portæ anguſtiis cùm cecidiſſet, oppreſſus calcatuſque obiit. Capta vrbe in rapinas eſt itum: non dignitas non ætas, non ſexus quenquam protegebat: ſtupra cædibus, cædes ſtupris miſcebantur: nihil illicitum toto triduo in vrbe fuit: in templis aut lupanaria aut equorum ſtabula facta.*

Idem Epiſt. 131. 155. & 162. CONSTANTINVS *Græcorum Imperator, intrantibus vrbem Turcis, in extremo patriæ ſuæ periculo fortiſſimè pugnans obtruncatur: Caput eius lanceæ ſuffixum ſpectaculo fertur. Quadraginta millia hominum illic cæſa referuntur. Manſerat Conſtantinopolis ad noſtrum vſque tempus vetuſtæ ſapientiæ monumentum, literarum domicilium & arx Philoſophiæ: nemo Latinorum ſatis doctus videri poterat, niſi Conſtantinopoli aliquandiu in literis vixiſſet. Quod florente Roma doctrinarum nomen habuerunt Athenæ, id noſtra tempeſtate Conſtantinopolis obtinebat: inde multa veterum ſapientum volumina nobis reddita: multa quoque in futurum reddenda ſperabamus. At nunc*

Turcis

Turcis omnia poſſidentibus, heu quot magnorum virorũ nomina, quot libri nondum Latinis cogniti peribunt? Nunquam Græco nomini iactura maior, quam modò, contigit. Xerxes & Darius magnis cladibus Græciam afflixêre: ſed bellum literis non intulêre. Romani Græciam in poteſtatem ſuam redegerunt: ſed Græcas literas vltrò amplexi veneratique ſunt.

CRANZIVS *verò his verbis illam Chriſtianorum calamitatem deplorat*: Hæc ſunt luctuoſa illa Chriſtianis tempora, per quæ bicipiti Romanorum aquilæ alterum reſectum eſt caput, cùm iam in Orientem vltrà non reſpiciat. Conſtantinopolis capta eſt, cùm Turcarum Imperator 66. diebus, nulla permiſſa requie, vrbem oppugnaret. Imperator ipſe inter fugientes populi preſſura extinctus eſt: ſæuitum tamen eſt in cadauer mortui, truncatumque caput delatum eſt per caſtra in contumeliam Chriſtianorum.

De tempore huius cladis litigant Chronographi, quorum aliqui annum 1452.*annotarunt. Sed nobiſcum faciunt Bonfinius, AEneas Syluius, Fortalicium fidei, Mechou Drechſlerus, Leonclauij Annales Turc. Cranzius & Cranzhemij ſecundum æram Turcicam ſupputatio. Chalcondyles habet annum* 3. *Mahumetis &* 4. *Conſtantini Palæologi, inſuper exprimens diem Martis. Vngariæ Chronicon annotat feriam* 3 *.poſt diem corporis Chriſti. Nobis præter illa quæ allegauimus abundè ſatis eſt teſtimonii, quod* FRANCISCVS FOSCARI *Venetiarũ Dux in ſua ad* FRIDERICVM *Imperatorem Epiſtola (ea eſt in Epiſtolis AEneæ Syluii* 159. *) expugnatam ſcribit Conſtantinopolim* 29. *Maii (proximè elapſi.) Et eius literæ datæ ſunt anno* 1453. *indictione prima (quæ concurrit ann.* 1453.*)* 27. *Iulij. An verò feria illa tertia diem Corporis Chriſti antecesſerit, vel ſecuta ſit: & an Mahumetes an.* 1452.*fuerit in Europa, doctioribus excutiendum ac determinandum relinquo.*

Ab

Ab hoc tempore REGES Turcici IMPERATORIS titulo vti cœperunt.

VLRICVS Ciliæ Comes, qui hactenus Regem Ladislaum in poteſtate ſua habuerat, & Domini Dominus fuerat, aula Regia exulare iubetur, quòd nobilitati Auſtriacæ grauis fuiſſet. Ita enim de eo queritur Eyzingerus: Hic Comes, *inquit*, nos omnes pro ſeruis habet, Auſtriam ſolus exhaurit, maior ei, quàm Regi, familia ſeruit: Magiſtratus, præfecturas & Sacerdotia vendit: vbi non ſufficiunt publica furta, ad priuatas facultates manus admouet: non tuta eſt innocentia: non conuicta puniuntur ſcelera: offendiſſe Maieſtatem conuincitur, quiſquis diues habetur: noſtris ille alitur malis: eius quies & pax noſtrum bellum eſt: pudet me patientiæ noſtræ, qui ſi viri eſſemus, facilè opprobrium hoc è noſtris oculis eiiceremus. *His auditis, LADISLAVS Vlrico Comiti curia regia interdixit. Comes itaque cedendum potenti inuidiæ cenſuit, neque parum putauit ex inimica ciuitate Viennæ ſaluum corpus educere: & tacitus cum quatuor tantùm comitibus aula abiens in patriam ſuam conceſſit. ALBERTVS Marchio Brandeburg. ne populares ſaxa in eum iacerent, ad portam vſque, tutum iter fugienti præbuit. Verùm quibus prohibitæ fuêre manus, linguæ libertate vſi, probroſa in abeuntem maledicta congeſſêre. Inconſtantis fortunæ ſingulare documentum. Nam qui paulò antè tutor Regis, & ſecundum in Auſtria caput erat, in quem omnium oculi reſpiciebant, qui belli paciſque munera ſolus obibat, vnico Regis verbo, poteſtate priuatus, inops conſilij & animo confuſus abiit. Hæc Syluius Boëm. cap.* 61.

LADISLAVS Vngariæ Rex & Auſtriæ Dux, Pragæ coronatur Rex Boëmiæ, die Simonis & Iudæ, qui tum fuit dies Dominicus Peracta coronatione permiſſum eſt cuilibet, vt ſuo arbitrio, vel ſub vna, vel ſub vtraque ſpecie communicaret. Ipſe tamen Ladislaus perſuaderi nunquam potuit, vt templa Huſſitarum intraret, vel ſacris eorum

rum intereſſet. Sylu. Boëm. cap. 62. Mechou. Vngar. Chron.

HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, naſcitur 21 Maij Hic ab anno 18. ætatis ſcribere cœpit: cuius hodie extant varia nobilis ingenij doctrinæq; ipſius monumenta. Themiſtium latino ſermone donauit.

IACOBVS ALVAROTTVS Iuriſconſultus ex celebri ALVAROTTORVM apud Patauinos familia oriundus, cuius extant vtiliſſimi Commentarij ad ius feudale, obiit die 18 Iunij. (Schrader. habet 18. Auguſti) ætat. 68. (Forſter. 60.) profeſſionis in Patria an. 30. Fichard.

424 *LADISLAVS Rex Vratislauiam venit die S. Nicolai,* 1454
6. Decemb. & in eius verba iuratum eſt 11. *Decembr. Die Natali Chriſti accidit, quod AEneas Syl. Boëm. cap. 62. refert:* LADISLAVS Rex VRATISLAVIAM, *inquit,* nobilem vrbem & Sileſiæ caput inuiſit: ibi cùm ſacris intereſſet in æde Pontificali, frequenteſque Principes conueniſſent, & Podiebracius Regi proximus aſtaret, fama eſt, Chilianum quendam paraſitum, ex his qui ſtultitiam ſimulantes alios ſtultos faciunt, Podiebracium his verbis compellaſſe: *Quo vultu ſacra noſtra reſpicias, planè aduerto: animum non intueor. Fare, obſecro, nonne ſatis nitida tibi videtur noſtra religio? Vides ne, quàm multi & magni Principes & ipſe Rex noſter vnum ritum ſequantur? cur non his potiùs quàm Rochezanæ Huſſitico conſentis? an plùs ſapere paucos Boëmos cenſes, quàm reliquam Chriſti Eccleſiam? Quin relicta incondita plebe nobilitati te iungas.* At PODIEBRACIVS: *Si tua hæc ſunt verba,* inquit, *non es quem ſimulas, & tibi tanquam prudenti reſpondeo: ſin aliena ſunt verba, ſatisfacere me illis oportet, qui te ſubmiſerunt. Audi ergo: Eccleſiaſticas Ceremonias ſua quiſque pro fide gerit. Sacrificia ea facimus, quæ credimus Deo grata.*

Neque

Neque noſtri arbitrij eſt, credere quid velimus. Victa magnis rationibus mens humana, volens nolensq́; capitur: vtq́; natura inſtituta eſt, altera facilè trahitur, altera elabitur. Mihi perſuaſa eſt meorum Sacerdotum religio. Si tuam ſequor, homines fortaſſe fallam, animæ meæ contrarius: Deum qui corda inſpicit, nequeo fallere. Neque me tui ſimilem eſſe decet. Aliud hiſtrioni, aliud verò nobili conuenit. Hæc vel tibi habeto ſi ſapis, vel his referto, qui te ſubmiſere.

Hoc anno multa ciuitates PRVSSIAE *à Magiſtro Ordinis Cruciferorum in Pruſſia defecerunt, &* CASIMIRO *Poloniæ Regi deditionem obtulerunt. Hinc bella* PRVTENICA, *quæ durarunt annis* 13.

Angelvs Politianvs Philoſophus, Poëta & Orator, qui Herodianum latinè interpretatus eſt, & cuius Epiſtolæ extant, naſcitur 14. Iulij, hora 1. minutis 28. poſt merid. in monte Politiano Hetruriæ. Cardan.

5425 EYZINGERVS, *qui Vlricum Ciliæ Comitem de dignitatis gradu deiecerat, gratia Regis Ladislai excidit, Baronibus Auſtriacis, quorum ille auaritiæ atque rapinæ obſtiterat, ipſum apud Regem criminantibus. Vlricus itaque Comes Ladislao reconciliatus, ab exilio in aulam reuocatur, & Viennæ magno ſplendidoque apparatu excipitur, de quo AEneæ Syluij verba audire libet:* Mira rerum mutatio: qui paulò antè mœſtus in exilium ierat, triumphantis in modum reuertitur: Eyzingerus qui culmen potentiæ conſecutus eum deiecerat, quod in alium ſtatuit, in ſeipſo pati cogitur. Intrante enim vrbem Comite, ipſe cum amicis egreditur, ſpontaneum exilium eligens. Lubricus eſt enim apud Reges primus locus. Ferunt Comitem cognito Eyzingeri diſceſſu laudaſſe hominē, qui fortunæ ludibrio ſe ſubtraxerit: vſurum optimo conſilio, ſi Curiales procellas perpetuò declinauerit. Nam & ſibiipſi Curiæ mores non placere, fluxa incertaque omnia eſſe, omnibus horis inſtare pe-

re pericula, acceptam ſuperiori anno ignominiam menti ſuæ ſemper hærere, ſemper ante oculos eſſe turpem eiectionem, contumelioſum exilium, probroſa verba: ſe Deo gratias agere, qui ſibi priſtinum ſtatum reddiderit, ſatisfactum eſſe honori ſuo, nec plura cupere: manſurum tam diu apud Regem, donec eiectionis infamiam glorioſi reditus rumor extinguat: Regis amicitiam & populares auras malle ſe dimittere, quàm perdere. Comes hæc non tam fecit fortiter, quàm dixit ſapienter. Potẽtiam qui conſecutus fuerit, nemo tam facilè deponit, quam damnat: retinent amici, implicat gloriæ cupido, obſtat inimicorum metus: ſemper eſt quod procraſtinare compellit. Faciliùs famoſum in Aſia Gordij nodum quis ſoluerit, quàm potentiæ regniique blanditiis ſeſe explicauerit. *Hac Syluius Boëm. cap. 63.*

Ex arce ALDENBVRGENSI rapiuntur die ſolſtitiali æſtiuo ERNESTVS & ALBERTVS filij FRIDERICI Principis Saxoniæ, à Conrado Kaufungo, qui propterea capite truncatus eſt 14. *Iul. Fabric. Eber.* Quod Syluius aliquantò prolixius deſcribens, inquit: *Cunradus Kaufung nobili loco apud Saxones natus, bellicæ rei peritus, manu promptus & animo imperterritus, cùm ſe patria pulſum, & paterna hereditate priuatum per iniuriam Friderici Saxoniæ Ducis exiſtimaret, ſcelus incredibile noſtra ætate perpetrauit. In arce Aldenburg duo Friderici filij Erneſtus & Albertus educabantur. Huc Cunradus intempeſta nocte magnis itineribus cum paucis comitibus contendit, & admotis ſcalis, prodente pædagogo, arcem ingreſſus, dormientes adoleſcentulos in cubili comprehendit: interminatusq́; mortem, ſi vocem emitterent, funibus colligatos extraxit, haud dubius, quin productos in Boëmiam magno precio venderet, ſuasq́; contumelias eo pacto magnificè vltus videretur. Iam ſyluam Herciniam ingreſſus erat, iamque periculum omne tranſmiſſum putabat, cum iunior Al-*

vertus ætatis 12. labore ac ſame deficiens, quietem ſimul & cibum popoſcit. Cuius precibus commotus prædo ad Carbonarium quendam diuertit, afferriq́; panem ac ſe reuiſiam iuſſit. Interea apud Aldenburgum, cognita tanta rei nouitate, clamor exoritur. Attoniti oppidani raptim arma capeſſunt, & precioſam vendicaturi prædam præcipiti curſu prædonis veſtigia inſectantur. Syluam ingreſſis fortuna blanditur, quæ inter multos tramites eum teneri ſuaſit, qui rectà duxit ad carbonarium. Ibi Cunradus dum puero cibum miniſtrat, ex improuiſò capitur, & oblatus Principi, audaciſſimi ſceleris capite pœnas ſoluit. Fridericus eodem penè nuncio, quo captos atque abductos filios audiuerat, recuperatos & domum reductos didicit.

Obiter hic inſeremus, quod de hoc FRIDERICO E- *lectore Saxoniæ totidem verbis commemorat Fabricius: Cùm Fridericus Antiſtiti Magdeburgico, è Comitibus Beucblingij nato, bellum facturus eſſet, exploratorem miſerat, qui de apparatu & conſilijs eius cognoſceret. Is renunciabat, nihil bello opportunum parari, nec vllum conſcribi militem: Antiſtitem præterea dixiſſe, cauſam ſe commiſſurum Deo, qui pro ſe arma ſi ſumpturus. Quod vt Elector audiuit:* Alius, *inqui[t]* inſaniat, vt bellum inferat ei, qui confidit, Deum defenſorem habiturum. *Laudandus Anti- ſtes, qui Dei patrocinio fiſus eſt: laudandus Princep[s] qui Deum veritus, arma depoſuit.*

Nati ſunt:

I. IOANNES Marchio Brandeb. Elector II Geneal.

II. IOHANNES CAPNIO *(Reuchlin)* 28. *[Dec]embr. Pfortzemij oppido Marchionatus Badenſis. primus ferè literas Ebraicas & Græcas in German[iam] ſocias iungente operas* RVDOLPHO AG[RI]COLA, *importauit, & magna felicitat[e pro]pagauit.*

NICOLAVS V. PP. 9. Cal. Aprilis obiit. S[i]

ſit CALIXTVS III. 6. Idus Aprilis. Sedit an. 3. m. 2. d 29. Onuphrius.

6 *MAHVMETES Turcarum Imp. BELGRADVM* 1456
quam Albam Græcam vocant, cùm exercitu 15000. hominum 13. Iunij cinctam oppugnare cœpit, & machinis ſtupendæ magnitudinis murum ſine intermiſſione verberauit & diruit. Turcæ per muri ruinas ingreſſi atrox cum Chriſtianis prælium inierunt. CAPISTRANVS Minorita ex alta turri clamitans, Chriſtianos hortari, vexillum crucis vibrare, opem de cœlo promittere, hoſtibus maledicere, Dei præſentiam implorare: HVNIADES modò huc, modò illuc cum globo militum currere, ordines inſtaurare, proſeſſis validos, pro ſauciis integros ſufficere, Imperatoris ac militis officium exequi. Pugnatum eſt vtrinque vi ſumma: modò noſtri, modò Turcæ pedem referre. Poſtremò Chriſtiana virtute hoſtes repulſi oppidum fœda fuga reliquêre. Quidam ſupra quadraginta millia, nonnulli 20. millia periiſſe tradiderunt. Sequenti nocte MAHVMETES incenſis caſtris cum toto exercitu trepidus abiit, nec tam audax & ſuperbus venerat, quàm timidus dimiſſuſque fugam arripuit. Traditum eſt oculum eius haſta eſſe traiectum, idque vulnus prælio & obſidioni finem dediſſe. Victoribus ea tantùm præda relicta eſt, quæ non potuit igne abſumi, tormenta ſcilicet ænea, arietes ferro graues, & ingens vis machinarum. Huic pugnæ interfuerunt Huniades & Capiſtranus, & vterque rem geſtam ſcripſit, neque alter alterius mentionem fecit: alteruter ſolidam rei geſtæ laudem ſibi vſurpauit. De quo ita Syluius exclamat: Ingens dulcedo gloriæ: faciliùs contemnenda dicitur, quàm contemnitur. Superauerat Capiſtranus ſeculi pompas, calcauerat auaritiam, libidinem ſubegerat: gloriam contemnere non potuit. Nemo eſt tam ſanctus, qui dulcedine gloriæ non capiatur. Faciliùs regna viri excellentes quàm gloriam contemnunt. *Hæc Syluius Boem. cap.*

fidelibus aperuit. Fortia eius facta etiam hoſtes admirati ſunt, & vitam & mortem eius poſteritas cōſecrabit. *Huius Encomij recordatio debuiſſet Ladislai mentem ad mitiorem ſententiam flectere.*

MAHVMETES *Turc. Imp. cum* VSVNCASANE *Perſarum Rege prælio congreſſus ad Euphratem fluuium, decem millia militum amiſit. Drechsl.*

LADISLAVS *Vngariæ & Boëmiæ Rex Alberti Imp. Poſthumus filius & Sigiſmundi Imp. ex filia nepos, dum ſponſam expectat Caroli Francorum Regis filiam, in ipſo nuptiarum apparatu Pragæ, non ſine veneni ſubminiſtrati ſuſpicione, moritur ætat.* 18. *die* 22. *Nouembris. Oſtenderunt hunc fata tantum terris. Rectè Syluius:* O imbecillem humanæ naturæ conditionem: O inanem mortalium gloriam, O cæcas hominum mentes: quid iactamur? quid extollimur? quid eſt quod dignitates, opes, potentiam tantoperè flagitamus? perpetuò his frui cui datum? Ladislaus nobiliſſimus adoleſcēs natus annos 18. in ipſo flore, in ipſo gloriæ culmine, tot regnis, tot gentib. imperans, tot deliciis, totque opibus affluens, inter tot auxiliantium manus, intra 36. horas, poſtquam ægrotare cœpit, extinctus eſt.

Circa hunc annum à reliquis Huſſitis ſiue Calixtinis ſeceſſerunt ij, qui Eccleſias PICARDORVM (vt vulgo vocant) fundarunt, & omiſſis bellis tantum intenti fuerunt puritati doctrinæ propagandæ, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ arctioribus vinculis aſtringendæ & conſeruandæ.

Academia GRIPSVALDENSIS initium ſumpſit 18. Octob. Beuther.

MATTHIAS REX VNGARIÆ CREATVS.

1458 MATTHIAS *filius Huniadis (ætat. 15.) apud Budam gubernator Vngariæ eligitur 22. Ianu. die S. Vincentii,*

cum

cum adhuc in cuſtodia apud Georgium Podiebracium Boëmiæ gubernatorem detineretur. Pro cuius liberatione Vngari 50. millia aureorum numerarunt. Pragæ verò GEORGIVS PODIEBRACIVS, *declaratur Rex Boëmiæ feria 5. ante Dominicam Oculi, quæ fuit 2. Martij. Vir in adminiſtrandis rebus bellicis prouidus, ſed erroribus Huſſiticis plurimùm deprauatus. Die autem Dominico poſt S. Georgij, quæ fuit vltimo April. (alij 7. Maij) in Regem coronatus eſt. Mechou. Sylnius his verbis vtitur:* MATTHIAS Huniadis filius ex Vienna ductus, qua die Rex Ladiſlaus obijt, Pragam applicuit, atque in poteſtatem Podiebracij deuenit: nec multò pòſt Rex Vngariæ deſignatus, magnis ſponſionibus dimiſſus, è carcere volauit ad regnum. Mira rerum mutatio: duo potentiſſima regna, eodem tempore, Rege orbata, ex nobiliſſimo atque altiſſimo ſanguine ad mediocris generis homines peruenêre. *Europ. cap. 1. Matthias 24. Ian. (alij 22.) inter 40. millia virorum, qui medio in Danubio tum glacie conſtricto, impatientes magni frigoris, electionis exitum expectabant, Rex acclamatur. Nunc quiſquis hæc legis (addit Sylnius) futura prædicito. Singulare prorſus humanæ inconſtantiæ documentum ex duobus adoleſcentulis, ætate moribuſque penè paribus, alter Ladislaus Rex ex regio ſolio, dum noua nuptæ thalamum exornat, defertur ad tumulum: alter dum capitalem ſententiam expectat trepidus, ex carcere vocatur ad regnum. Mirabile quod matrem repentina lætitia non exanimauerat, cùm tot cladibus afflicta priùs Regem appellatum audierit filium, quàm vinculis exemptum.*

Eodem anno ALPHONSVS *Aragonum & Siciliæ Rex (qui à rerum geſtarum gloria & intrepida conſtantia* MAGNANIMI *cognomentum tulit) anno ætat. 65. obijt, (à morte Iulij Caeſ. 1500. ante mortem Caroli V. Imp. 100.) regni Siciliæ & Aragoniæ 42. Neapolitani 16. de quo Sylnius: Dum hæc ſcribo, inquit,*

Alphonſi Regis Aragonum, cui præſentem hiſtoriam dedicaueram, mihi acerbiſſimus nunciatus eſt obitus, qui 27. Iunij (alij 1. Iulij) clauſiſſe oculos traditur.

Hic eſt ALPHONSVS *ille, cuius memorabilia dicta collegit Æneas Syluius, quorum commemoratione claudit Eraſmus Apophtegmata ſua, ex quibus & hæc ſunt.*

Si ſibi contigiſſet naſci temporibus veterum Romanorum, ſe conſtructurum fuiſſe contra Curiam templum Ioui poſitorio, in quo Senatores, priuſquam in Senatum venirent, odium, amorem ac priuatos affectus omnes deponerent. *Item:* Eos ciues habeo cariſſimos, qui magis pro me, quàm me metuunt. *Item:* Ita demum matrimonium tranquillè citraque querimonias exigi poſſe, ſi maritus ſurdus fieret, vxor cæca. *Item:* Conſulentibus legatis Matricienſibus, vtri iuberet ipſos gratificari: Nicolao ne Picinino, an Franciſco Sfortiæ? Reſpondit: Ambos pro amicis habendos, ſed etiam ab ambobus, tanquam ab inimicis, cauendum. *Hæc Syluius & alij.*

ALPHONSVS *Aragoniæ & Siciliæ regnis fratrem ſuum* IOANNEM, *Ferdinandi Catholici (qui Granatam recuperauit) patrem, teſtamento præfecit. In Neapolitano autem regno, cùm ipſe legitimis filiis careret, Ferdinandum nothum ſucceſſorem declarauit, qui regnauit an. 35. menſ. 6. dieb. 25. Obiit 1494. vt habet Bembus lib. 2. Venet. hiſtor.*

CORINTHVS *à Turcis capta. Drechslerus.*

Hoc anno terminatur Boëm. hiſtoria ÆNEÆ SYLVII Senenſis, qui & hoc anno in locum CALIXTI III. die 4. Auguſti defuncti creatus eſt Pontifex Romanus, dictus PIVS II. ſedit an. 5. m. 11. d. 26. Onuph. Hic quibus gradibus ad honores aſcenderit, ipſe recenſet Epiſtola 201. Fuit initiò Scriba in Concilio Baſilienſi: poſtea Friderici Imp. Secretarius: inde Epiſcopus, Cardinalis & Pontifex.

MAXI-

29 MAXIMILIANVS I. Imp. auus CAROLI V. naſcitur die Cœnæ Domini 22. Martij: baptizatus die Paſchatis 25. Martij, anno 1500. ab Auguſti Cæſ. imperio, eiuſque primo Conſulatu. 1459

CVNRADVS CELTES Suinfortenſis Francus, primus Germaniæ Poëta, naſcitur 1. Februar. manè circa horam 3.

ANTONINVS Archiepiſcopus Florentinus Chronographus, obiit 2. Maij, Vigilia Aſcenſionis.

Circa hunc annum deſinit hiſtoria BLONDI, quæ complexus eſt ab inclinatione Romani Imperij huc vſque annos circiter 1050. *Facit mentionem mortis Calixti III. qui anno ſuperiore obiit: vnde liquet eum narrationes ſuas huc vſque pertexuiſſe. Eius Decades in Epitomen contraxit AEneas Syluius.*

Aſcribere huc libet CVSPINIANI annotationem de pueritia MAXIMILIANI Imp. *Ab infantia,* inquit, *penè in nonum ætatis annum elinguis, vt pleriſque mutus iudicaretur: tanta difficultate primùm verba enunciabat, non ſine matris ingenti dolore. Sed quantum difficultas illa loquendi in pueritia fuit pleriſque moleſta, ita in perfecta eius ætate facundia omnibus etiam externis fuit admirabilis, qui ſupra patriam linguam, Latinè, Gallicè & Italicè eleganter loquebatur. Vnde cùm Francofordiæ in Regem Romanum eligeretur, collaudantibus eum certatim Principibus coram Friderico Imperatore, & potiſſimum, quòd expeditè latinè loqueretur & legeret, Reſpondit Fridericus aſtantibus:* Neſcio, *inquit,* quo pacto vel legat vel loquatur, hoc mihi certè conſtat, quòd cùm duodecimum ætatis ageret annum, ſubuerebar ipſum aut ſtultum futurum aut mutum.

30 *PIVS II. Gregorium Heimburg Legum Doctorem excommunicat: ſed ei Gregorius vehemens ſcriptum oppoſuit, quod extat in Vrſperg. Paralipomenis. Vide Syl. Epiſtola* 415. *Platina ait, Pium II. grauiſſimis cenſuris perſecutum eſſe Sigiſmundum Auſtriæ ducem, quòd Nicolaum* 1460

Cuſanum Cardinalem cepiſſet, & comprehenſum aliquandiu in carcere detinuiſſet.

Academia BASILIENSIS inſtituta à PIO II.PP.

ALEXANDER TARTAGNVS de IMOLA, legum veriſſ. ac fidiſſimus interpres, circa hunc annum floruit. Forſter.

5431 SYNOPEN & TRAPEZVNTEN Mahumetes occu 1.
pauit, & imperio ſuo adiunxit, Dauide Comneno Rege cum duobus filiis capto & caſo. Chalcondyles, Leonclau. Cuſpinianus, Drechslerus.

HVLDERICVS ZASIVS ICtus. Conſtantia vrbe Imperiali naſcitur.

5432 FRIDERICVS Comes Palatinus Rheni, commiſſo præ- 1.
lio non procul ab Heydelberga inter Rhenum & Neccarum, tres Principes cepit 1. Iulij (alij pridiè) CAROLVM Marchionem Badenſem, GEORGIVM eius fratrem Epiſcopum Mediomatricum, & HVLDERICVM Comitem VVirtebergenſem, defenſores Adolphi Naſſauienſis, qui à Romano pontifice deſignatus erat Archiepiſcopus Moguntiæ, contra Dietherum Comitem Iſenbergenſem, quibus in arcem deductis & conuiuio Principibus digno exceptis, prohibuit apponi panem, eumque poſtulantibus iuſſit renunciari: voluiſſe ſe illos commonefacere: bella ſic geri debere: vt petatur hoſtis, non innocens turba agricolarum fame necetur, quorum ſegetes ipſi contra iura belli crudeliter vaſtaſſent, & frumentum iam importatum ſuccenſis pagis corrupiſſent. Eoſdem tamen poſtea grandi redemptos pecunia dimiſit. Eber.

MAHVMETES claſſem miſit in Inſulam MITYLENEN, quæ & Lesbos dicitur, eamque caſo Dominico Cataluſio Lesbi principe, occupauit, & omnem fermè Inſulanorum multitudinem Conſtanopolim tanquam in Coloniam abduxit. Leonclau. Cuſpinianus.

LAONICVS CHALCONDYLES Athenienſis hiſtoriam ſuam de origine ac rebus geſtis Turcarum circa hunc annum terminat.

Io-

IOANNES TRITTHEMIVS, Abbas Spanheimenſis, naſcitur in pago ad Moſellam, 1. Februarij.

GEORGIVS PVRBACHIVS Bauar. Mathematicus, mor. Viennæ 8 April. æt. 37. Eber.

433 *FRIDERICVS Imp. obſeſſus fuit in arce Viennenſi à ciuibus, vnde coactus fuit Imperator à Rege Boëmiæ GEORGIO PODIEBRACIO auxilium petere. Boëmus Fridericum liberauit, arte vſus, vt neque periret, neque vinceret. Imperator vt gratus eſſet Georgio, creauit filios ipſius PRINCIPES MONSTERBERGENSES, quorum familia adhuc ſuperſtes eſt.* 1463

Ridiculum eſt, quod Cuſpinianus narrat, MAXIMILIANVM puerum cum parentibus in arce clauſum, matrem rogaſſe; vt ei perdicem aliquando daret, poſtquam hordeo iam pluribus diebus veſceretur. Quæ illachrymans: *Vtinam*, inquit, *mi fili, panis nos non deficiat.* Quidam verò Scholaſticus indigne ferens, Principum inediam; quantum duobus tribuſve aureis nummis ex volatilibus, perdicibus, capis & carnibus ferinis comparare potuit, ſuccinctus ac ſuffarcinatus, ſuper inducta longiori veſte ſcholaſtica foſſam arcis inſiluit, & per cuniculum ingreſſus Maximiliano hæc dona obtulit. Hunc deinceps Cæſar liberalius perpetuò dilexit ac fouit.

BLONDVS FLAVIVS hiſtoricus celebris & multorum Pontificum Romanorum Secretarius, moritur Romæ 4. Iun. ætat. 71. Fend. Laurent. Schraderus in monum. Italiæ habet an. 75.

FRIDERICVS Elector Saxoniæ, conditor Academiæ Witebergenſis, naſcitur 17. Ian.

CLIMACTERES DOMVS Saxonicæ.

Quidam ab hoc anno incluſiuè, ſupputarunt climactericos

ctericos ſeptenarios, quibus in domo Saxonica plerunque aliquid mutationum accidiſſe obſeruatum eſt. Eius rei hæc ſunt exempla: *Anno* 1469. *natus eſt* IOANNES *Dux Saxoniæ Elector, Friderici frater.* 1483. *Naſcitur* LVTHERVS. 1497. *Naſcitur* MELANCHTHON. 1504. *Primus annus ætatis Ioannis Friderici completur, &* PHILIPPVS *Landgrauius Haſsiæ naſcitur.* 1511. *Lutherus vrbe Roma Vitebergam reuerſus.* 1518. *Mutatio religionis in Saxonia.* 1525. *Obiit* FRIDERICVS *Elector.* 1532. *Obiit* IOANNES, *Friderici frater.* 1539. *Obiit* GEORGIVS *Dux Saxoniæ, ſucceſsit Henricus, Mauritij & Auguſti Electorum pater.* 1546 *Obiit* LVTHERVS, *& exarſit bellum Saxonicum ſiue Smalcaldicum, quod geſſit Carolus contra Principes confœderatos.* 1553. *Obiit* MAVRITIVS *Elector, ſuccedente ei fratre* AVGVSTO. 1560. *Obiit* MELANCHTHON. 1567. GOTHA *capta.* 1574. IOACHIMVS *Camerarius obiit. Idem fatalis fuit Academiæ VVitebergenſi.* Hæc ita accidiſſe certum eſt: ſed futura ex his extruere incertum ac ſuperſtitioſum: ſi quid experientia dictauerit, de eo demum aſſeueremus, futurorum ſcientiam, diſpoſitionem aut diſpenſationem ſoli DEO piè tribuentes & commendantes.

IOANNES PICVS Comes Mirandulæ & Concordiæ Dominus, vir diuino ingenio, naſcitur. 24. Februarij.

IOANNES VIRTVNGVS de Hasfort Mathematicus naſcitur 14. *Martij. Garc.*

A condito templo Salomonis huc vſque an. 2500. id eſt, 50. Iubilæi, à morte Ottonis M. 490.

CORONATIO MATTHIÆ Regis Vngariæ. M I I I.

5434 *FRIDERICVS Imp. Vngaris petentibus reſtituit Vngaricæ regni Coronam, quæ penes ipſum fuerat an.* 24. 14

Itaque

Itaque MATTHIAS CORVINVS ea coronatur anno regni ſui 6. die Cœna Domini, 18. Martij, vel vt alij, die Paſchatis. Vngar. Chron. cap. 136. Bonfin.

STEPHANVS Rex BOSNENSIS, & iure vxorio Seruia ac Raſcia Deſpota, bello petitus à MAHVMETE Turc. Imp. & obſeſſus Iaitza, blanditiis Tyranni è caſtello ad colloquium euocatur. Verum nullas metuens inſidias, ſed pace inita fretus, in caſtra cùm veniſſet, iuſſu Mahumetis captus, & cute viuus exutus eſt, ac iuſto Dei iudicio cum vita regnum, quod patri dolo eripuerat, amiſit. Hoc modo BOSNA, RASCIA & SERVIAE magna pars in Turcarum poteſtatem peruenit, annis 11. poſt captam Conſtantinopolim. Leonclau. in Pand. Turc. & Drechslerus.

Obierunt:

I. ÆNEAS SYLVIVS, aliàs PIVS II. Papa, deceſſit circa 14. vel 15. Auguſti, cùm vixiſſet an. 58. menſ. 9. d. 27. Plat. Eius quaſdam ſententias recitat Platina: Litigatores, dicebat, eſſe aues: forum, aream: iudicem, rete: patronos, aucupes. Vinum quod mentem excitet, non quod obruat, ſumendum. Hoſtem in ſe nutrire, qui nimis filio ignoſcit. Dignitatibus homines dandos, non dignitates hominibus. Qui multos regit, à multis regatur oportet. Regem qui nulli fidit, inutilem eſſe: nec meliorem, qui omnibus credit. Vt in mare flumina omnia, ſic vitia in magnas aulas fluere. Lubricum eſſe primum apud Reges locum. In rebus diuinis non qua ratione probetur, ſed à quo dicatur animaduertendum. Plebeiis argenti, nobilibus auri, principibus gemmarum locò literas eſſe debere, &c. Hic Æn. Syl. cùm quædam ſuppreſſiſſet ac damnaſſet Pontifex, quæ priuatus ſcripſerat, hoc ſcommate à quodam notatus eſt: Quod Æneas probauit, Pius damnauit.

Succeſſit PAVLVS II. PP. ſedit an. 6. m. 10. d. 29.

II. FRIDERICVS II. Elector Saxoniæ, Lipſiæ 7. Septem.

Septem. ætat. 53. gubernationis 36. ſepultus Miſnæ in templo Cathedrali, ſucceſſit in Electoratus dignitate ERNESTVS filius, pater Friderici Sapientis. Fabric. (Eber. ad præced.)

III. NICOLAVS CVSANVS Germanus, Cardinalis & Epiſcopus Brixienſis, Theolog. Rhetor, Mathematicus & Philoſophus, Romæ 11. Auguſti, ætat. 63. Tritth.

IIII. ANGELVS de ARETIO Iuriſconſultus. Freymonius in Symphonia iuris Chronolog.

Ab hoc anno initium ſumit hiſtoria PHILIPPI COMINÆI de rebus LVDOVICI XI. Galliarum Regis, & Caroli Burgundiæ Ducis.

5435 *LVDOVICVS XI. regnare cœperat in Galliis an. 1461. regnauit an. 23.* 14

LAVRENTIVS VALLA Romanus, Alphonſi Regis Secretarius, optimè meritus de lingua Latina, obiit Romæ Cal. Auguſti, ætat. 50. ſepultus in Laterano, vbi fuit Canonicus. Hic omnes fermè Latinos Scriptores reprehendit: vni Quintiliano aſſurrexit. In hunc ſeuerum cenſorem ſcriptorum Latinorum iam mortuum ita quidam luſit, teſte Tritthemio:

Nunc poſtquam manes defunctus Valla petiuit,
Non audet Pluto verba Latina loqui.
Iupiter hunc cœli dignatus honore fuiſſet,
Cenſorem linguæ ſed timet ipſe ſuæ.

Pax inter POLONOS & CRVCIFEROS in Pruſſia Torunij facta 19. Octob. ea conditione, vt Magiſter Ordinis cum ſuis Cruciferis ſemper ſint in fide & clientela Regum Polonorum, idque ſolenni iuramento confirmatum eſt. Hoc modo PRVSSIA ab imperio auulſa, Poloniæ coniuncta eſt. Chron Polon.

FINIS CAPTIVITATIS BARBARICÆ literarum politiorum.

ERASMVS ROTERODAMVS, naſcitur die Simonis

monis & Iudæ 28. Octob. Alij ad præced. Sed Cardanus ad ſeq. Nos ex illius ſcriptis annum inter hos duos medium collegimus. Eſt annus à finita & ſoluta captiuitate Babylonica 2000. Eraſmus rudimenta Linguæ Latinæ & Græcæ didicit Dauētriæ in Schola Alexandri Hegij, qui cùm aliquando Rudolpho Agricolæ Scholaſticorum ſcripta mõſtraſſet, prætulit Rudolphus Eraſmicum ſcriptũ cæteris, propter inuentionis acumen, orationis puritatem, & figuras aptè ceu floſculos interſperſos, eoq; adeò delectatus eſt, vt accerſito ad ſe Eraſmo dixerit: *Tu eris olim magnus*: vel vt alius quidam reddidit: *Tu niſi me fallant omnia magnus eris.*

IOANNES AVENTINVS cognom. Turmairius Annalium Boiorum autor, Abuſina Bauariæ oppido naſcitur.

436 *GEORGIVS CASTRIOTVS ob virtutem dictus Scanderbegus, Epirotarum Princeps, qui Turcicam rabiem à vaſtatione Epiri & Vngariæ annos 24. arcuerat, febri extinctus obiit die 27. Ian. Lyſſi ad Drillum amnem, an. ætat. 63. à morte Philippi Macedonis & regno Alexandri Magni* 1800. 1466

437 *SIGISMVNDVS I. Rex Poloniæ, naſcitur 1. Ianuarij.* 1467

438 PAVLVS III. PP. naſcitur 28. Febr. Cardan. 1468

LEODIVM vrbs à Caroli Burgundiæ Ducis exercitu captum, direptum, incenſum atque vaſtatum eſt, & ſexcenti infantes orbati matribus & nutricibus in Moſa fluuio ſubmerſi ſunt, die 30. Octobris. Cominaeus, Gaguin. Naucl. Vrſp.

439 FRIDERICVS Imp. religionis gratiâ media hyeme Italiam ingreſſus, paruo comitatu Romã contendit (vt loquitur Cranzius) nemini formidabilis, paucis etiam fortè venerabilis. Peregrinum Romipetam Itali tranſire ſinebant, ſi non irridebant, excepit eum Paulus Pontifex perbenignè pridie natalis Chriſti. Cran. Volaterranus ſcribit, ſe quo- 1469

quoque interfuiſſe huic cœtui patrum & ciuium Roman. à quibus Fridericus exceptus ſit prim... Vigilia noctis natalem Dominicum præcedentis facibus noctem vincentibus.

IOHANNES Elector Saxoniæ, naſcitur 29. Iunij.

5440 *MAHVMETES occupata EVBOEA Inſula, quam Veneti tunc tenebant; Metropolim illius CHALCIDEM ſolo æquauit, crudeliſſimè interfectis omnibus vtriuſque ſexus, &c. Drechſ. Naucl. Leonclauius. Palmerius.*

NICOLAVS PEROTTVS, Epiſcopus Sipontinus C.S.E. claruit hoc tempore.

Nati ſunt:

I. PETRVS BEMBVS Cardinalis 20. Maij. Cardan.

II. BILIBALDVS Pirckamer Noriberg. 4. Decemb. Garc.

Rex PORTVGALLIÆ magna claſſe fretum GADITANVM tranſgreſſus, magnæ MAVRITANIÆ oppida TINGAM ARGILLAMq; expugnauit: multasq; alias ciuitates in Mauritaniæ finibus Turcis ademptas ſuo imperio adiecit. Palmerius, Drechſlerus.

5441 *VLADISLAVS Pragæ coronatus eſt 21. Auguſti. Mechou.* I.

Imperator FRIDERICVS Comitia celebrauit Ratiſbonæ, & poſtea Fridericum Electorem Palatinum iudicialiter depoſuit Auguſtæ: ſed nemo Principum auſus eſt Palatinum priuare poſſeſſionibus ſuis. Et cùm Imperator Fridericus decimū exigeret denarium pro defenſione Turcarum, ipſe Palatinus voluit capere vigeſimum denarium & exterminare Turcam, & cum hoc Imperatorem Romanorum.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS Dux Saxoniæ 27. (alij 26.) Auguſti.

II. AL-

II. *ALBERTVS DVRERVS Pictor excellentiſſ. 20. Maij. Cardan.*
Obierunt:
I. PAVLVS II. PP. 5. Cal. Auguſti: cuius morte etiam hiſtoria PLATINÆ terminatur. Succeſſit XYSTVS IV. 5. Id. Auguſti. Sedit an. 13. d. 5. Hic primus Maieſtati Pontificiæ, quæ antea religione tantum colebatur, arma quoque & terrorem addidit. Panuin.
II. FRIDERICVS II. Elector Marchio Brandeb. 10. Februarii. Hic primus ſcripſit ſe Stetini & Pomeraniæ Ducem. Succeſſit ei frater ALBERTVS, cognomento ACHILLES Germanicus. Iuſt.
III. GEORGIVS PODIEBRACIVS, Rex Boëmiæ, mor. ex hydrope 22. Martij, æt. 50. cuius obitũ anteceſſit mors Rochezanæ Huſſitici presbyteri diebus 15. Poſt Podiebraciũ VLADISLAVS Caſimiri Regis Poloniæ primogenitus; creatur Rex Boëmiæ feria 2. poſt Vrbani, die Lunæ 27. Maij.
IV. DIONYSIVS RIKEL Carthuſianus, cuius extant Scholia in textũ Bibliorum, 12. Martij. Dionyſius hic (Tritthemij verba recito) tot ac tanta ſcripſit, vt numero opuſculorum, præter Auguſtinum, apud Latinos parẽ habuerit neminem. Contemplationi & orationi cum tanto feruore inſtabat, vt eum nil ſcribere potuiſſe vnquam putares: rurſum in ſcribendo ac legendo tam ſedulus erat, vt nec orare, nec contemplari eum poſſe vnquam æſtimares. Erat parciſſimi ſomni: cibi & potus abſtinentia admirabilis, qui die ac nocte in lege Domini meditari dulce iudicabat: ſemper autem ſcribens aliquid vtile, aut legens: ita vt & lectionem oratio ſæpè interrumperet: & orationem lectio ſacra frequenter exciperet. Tritthemius.
1 INGOLSTADIENSIS Academia hoc anno fundata dicitur: alij 1420. Iuſt. 1472
Hoc tempore in Italia floruerunt, RVPERTVS de Lycio
Et Fran

Franciſcanus, qui Romæ fuit concionator: POMPONIVS Lætus, & DOMITIVS Calderinus. *De Pomponio ridiculè refert Ludouicus Viues, eum adeò deditum fuiſſe linguæ Romanæ, vt Græcam non auſus ſit attingere, ne qua peregrinitate contaminaret Latinam. Tantus fuit admirator Romanæ vetuſtatis, vt Chriſtiano Petri nomine reiecto, ſe dixerit Pomponium: celebrabat natalem vrbis, & colebat Romulum, ſeque Dictatorem nominabat. Quoties marmor aliquod vetus effodiebatur ex vrbis ruinis, illachrymabat: rogatus cur id faceret:* Admonitu, *inquit*, temporum meliorum ploro. *Domitius verò Calderinus ne Miſſam quidem volebat audire, & cum ab amicis ad eam duceretur, dixiſſe fertur:* Eamus ad communem errorem. *Hæc Viues.*

BESSARION natione Græcus Conſtantinopolitanus moritur 18. Nouemb. Hunc virum ob excellentem eruditionem & vtriuſque linguæ facundiam Eugenius PP. in ordinem Cardinalium aſciuit, eiuſque domus Romę inſtar Academiæ ſtudioſis omnibus patuit. Tantillum tempus exactū eſt, ex quo Romę vixerunt primarij Epiſcoporum, qui Græcis atque adeò Aſiaticis Eccleſiis præfuerunt, non quidem titulo tenus, ſed re ipſa tales, & doctrina, grauitate ac pietate maximis Eccleſiis per Græciam digni. Fuit Beſſarion vir ſpectatiſſimæ probitatis, doctrinæ & grauitatis: apud quem Græci multi, arma Turcica fugientes, certiſſimū ſalutis portum inuenerunt. Ei familiares fuerunt: Trapezuntius, Gaza, Argyropylus Gemiſtus Plethon, Philelphus, Blondus, Aretinus, Poggius, Valla, Perottus, Epiſcopus Sipontinus (autor Cornucopiæ) Campanus, Platina & alij.

5443 *MAHVMETES Imp. Turc. VSVNCASANI Perſarū Regi exercitu 80000. Turcarum bellum intulit: cumque prælio peracri commiſſo, cum exercitu deuicit, & in fugam coniecit, filio ipſius ZENIALE capto & trucidato, cir-* 14

to, circa menſem Maium. Leoncl. in Annal. Turc. Drechſler ad ſequentem an. refert.

IOHANNES Capnio (Reuchlin.) ſcribit ſe hoc anno Pariſiis didiciſſe Græcam linguam ex diſcipulis Gregor. Tiphern. Hic poſtea ferè primus Græcas literas in Germaniam intulit.

Nati ſunt:

I. HENRICVS Dux Saxoniæ, pater MAVRITII & AVGVSTI Electorum, 16. Martij.

II. NICOLAVS COPERNICVS Mathematicus inſignis 19. Februarij, minutis 48. poſt horam 4. pomerid. Torunij in Boruſſia.

14 FRIDERICVS I. Dux Lignic. & Breg. coniugem duxit Ludomillam Georgij Podiebracij Regis Boëmiæ relictam filiam, menſe Septembri. 1474

15 XYSTVS IV. Iubilæum ex 50. anno ad 25. contraxit & reduxit, ac celebrauit hoc anno Iubilæum Pontificium quintum. Idem feſtum Conceptionis Mariæ confirmauit. 1475

STEPHANVS Moldauiæ Princeps, vir magnus & bellicoſus, Turcas ad eam Danubij partem, quam Moldauiam & Valachiam appellant, die 17. Ianuarij memorabili ſtrage cæcidit. Leonclau. in Annal. Drechsl. & Palmerius.

Ingens agmen locuſtarum peruagatum eſt Vngariam, Morauiam, Poloniam & Sileſiam, adeò vt denſitate conſpectum Solis adimerent, & examina in longitud. & latitud. in miliare vnum cum dimid. extenderent, 31. Martij. Cromer.

Nati ſunt:

I. LEO X. Papa 9. Decemb. Cardan. Panuin. 11. Decembris: ante natum Lutherum 8.

II. GEORGIVS de FRONSPERG heros præclariſſimus & bellicoſiſſimus, in arce Myndelhaimenſi. Cruſ. in Annal. Sueuiæ.

146 FRIDERICVS Bauariæ Dux, Comes Palat. Rheni, Elector, mor. 12. Dec. æt. 51. ſepultus Heydelbergę: 1476

Eo à cuius

cuius Sarcophago inſcriptum eſt: *Fridericus, &c. ſalus patriæ, prædonum fulmen, tres illuſtres hoſtes vicit, Principatum auxit, & piè viuus exceſſit.* Wimpfeling. *Fuit eius vita ſocia Virtus, Gloria mortis comes.*

5447 *CAROLVS Audax ſeu bellator, Burgundiæ Dux potentiſ-* 1
ſimus, Caroli V Imp. proauus, poſt varia bella, intra octennium plerunque feliciter à ſe geſta, tandē ab Heluetiis gemina clade, breui admodum tempore affectus, etiā à Renato Lotharing. Duce, eiuſdemq; copiis auxiliarib. apud Germanos & Heluetios conquiſitis, ad Nanſeium oppidū exercitu ſuo partim cæſo, partim in fugā verſo, ſuperatus in acie, miſerè occubuit 5. Ian. æt. 44. Corpus demortui Principis poſtridiè repertū è glacie, quæ totū illud aſtrinxerat, euulſum, & in oppido iuxta Principū monumenta ſatis honorificè ſepultū eſt. De hoc Carolo ita Philip. Comin. qui ei familiaris fuit: Hic, *inquit*, eſt exitus potētiſſimi Principis, quo maiorē ad vicinos Reges atque populos autoritatē nemo habuit. Qua potiſſimū re Deū in ſe vehementiùs cōcitarit, non facilè dixerim, niſi quòd omnē, qua fruebatur, felicitatē à ſuo pendere putabat ingenio & virtute. Præditus erat ſanè multis eximiis dotibus: operā dabat, vt homines excellenti virtute familiares haberet: multis cupiebat bene facere: ſuorū negotia & cōtrouerſias cognoſcebat ipſe & liberaliter eos audiebat. Quamdiu cū eo vixi, ingenio erat ſatis placido: poſtea verò crudelior euaſit, quæ quidem res indubitatum erat ſignum futuri occaſus. In cultu corporis & veſtium luxu aliiſq; rebus omnib. propè nimius erat: cupidiſſimus erat gloriæ, eaq; fuit præcipua cauſa, cur bella ſuſciperet. Hoc enim ſpectabat inprimis, vt, ſicut priſci quidam Heroës, celebraretur. Animi magnitudine, robore & audacia nulli cedebat. Nō facilè dixerim, illi ne Deus an ipſius populo magis fuerit iratus. Interfectus enim ipſe fuit temporis ferè puncto, ſine vllo maiori cruciatu: ſed eius prouinciæ ab eo tempore per-

perpetuis bellis diuexantur, &c. *Hic fuit exitus gloria & maieſtatis Ducum domus Burgundiæ, quorum hic Carolus fuit poſtremus.*

VENETORVM copiæ à Turcis duce MARBECHO, ad amnem Sontium propè caſtra Gradiſcana in foro Iulii ad internecionem caſæ & profligatæ ſunt: In quo prælio ipſe Veneti exercitus dux HIERONYMVS Veronenſis vnà cum filio ſuo occubuit: reliqui viri illuſtres capti, & quicquid villarũ inter Sontium & Tiliauentum amnes fuit, ad Vtinum vſque ferro flammis & rapinis deuaſtatum eſt. Antonius Sabellicus lib. 6. de vetuſt. Aquileiæ.

Academia TVBINGENSIS conſtituta ab EBERHARDO Duce Wirtebergenſi: cuius primus Rector fuit IOHANNES Nauclerus.

De hoc Eberhardo id quoque refertur: In conuentu Wormatienſi, cùm Saxoniæ Duces vocaſſent ad cœnam Duces Bauariæ, Palatinos & ipſum, & ſinguli ſuarum regionum ornamenta prædicarent, alij venas metallicas, alii vrbes, alii frumenta & vinum: ſedit tacitus auditor EBERHARDVS Ibi tandem Albertus Saxoniæ Dux, cur non iubemus etiam Ducem Wirtebergenſem de ſua patria loqui? Reſpondit hic modeſtè: Scio, veſtras familias potentia, authoritate & opib. antecellere, nec vobiſcum certare poſſum, ſed contentus ſum meo, & ſcio me Deo gratitudinem debere. At vnũ hoc prædicare me poſſe exiſtimo: Securus in medio æſtu in campo & ſolus in gremio cuiuſlibet meorum ciuium dormire poſſum. Quid ſignificaret non obſcurum erat.

MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius MARIAM Caroli Ducis Burgundiæ iam defuncti filiam & heredẽ in matrimonium vnà cũ regno Burgundiæ accepit. Volater.

Nati ſunt:

I *HERMANNVS Archiepiſcopus Colonienſis Elector 13. Ianua. Eber.*

II *IOHANNES SCHONERVS excellens Mathe-*

maticus die 16. Ianuarij, minutis 7. ante vndecimam horam noctis, Caroloſtadij in Francia. Eber.

Obierunt:

I. VSVNCASANES, qui Perſis, Parthis, Medis ac toti penè Orienti præfuit: cui ſucceſſit filius maior natu: qui vt regno ſolus potiretur, capite fratres ſuos truncauit. Drechſl.

II. IOHANNES REGIOMONTANVS Mathematicus, Romæ, ætat. 41. alij ad præced.

III. ALEXANDER de IMOLA IC. & legum interpres clariſſimus, qui Commentarios ſcripſit ad ius ciuile, Bononiæ, ætat. 53. profeſſionis 30. Schrader. in monum. Italiæ.

IV. BARTHOLOMÆVS CÆPOLLA IC. cuius ſcripta nota ſunt. Forſter.

5448 IOHANNES Keiſersberg factus eſt Concionator in templo Argentinenſi. Paralip. Vrſp. 14

MAHVMETES Turcarum Imp. CROIAM Epiri vrbem munitiſsimam (poſtquam eandem ad vndecimum vſque menſem graui obſidione preßiſſet) fame tandem coactam, in deditionem accepit. Marin. Barletius.

Idem MAHVMETES SCODRAM, Macedoniæ oræ caput, diu obſeſſam & oppugnatam Venetis deditione extorſit. Barletius, Leonclau.

Nati ſunt:

I. PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ, pater CAROLI V. Imp. 23. Iunij, ab obitu Alexandri Magni 1800.

II. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector 2. Iulij.

III. CONRADVS PELLICANVS 9. Ianuarij, Rubeaci. *Hic fuit ex primis, qui linguam Ebraicam in lucem reuocârunt. Nam vno eodemque tempore Tubingæ, vna cum Capnione (qui primus in Germania hanc linguam excolere cœpit) Ebraicæ linguæ operam dedit, poſtea anno 1526. Tigurum vocatus publicè ſacram linguam docuit, & ſuis in omnes Veteris & Noui Teſtamenti libros commentarijs doctrinam Euangelicam non parùm propagauit. Lauaterus.*

IV. LI-

IV. LILIVS GREGORIVS GYRALDVS 13. Iunij, Ferrariæ. Operum eius duo extant Tomi impreſſi Baſileæ.

THEODORVS GAZA Theſſalonicenſis, græcè latinéque doctiſſimus, qui lib. Ariſtotelis de animalib. magna cum laude vertit, obijt Romæ.

IOHANNES WESSELVS Groningenſis, Concionator Wormatienſis, damnatur ab inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Moguntiæ, quòd de Indulgẽtijs, Ieiunio & alijs articulis quædam à communi ſententia eius temporis aliena docuiſſet. 1479

HIERONYMVS ALEANDER Cardinalis Brunduſinus, Mottæ in Carnia natus eſt. Schrad.

IVBILÆVS MVNDI 109. *Moſis 59 prædicationis Chriſti 29.* 1480

TVRCÆ exercitu ſexaginta millibus militum inſtructo, à STEPHANO BATHOREO Tranſyluaniæ Vaiuoda, & PAVLO KINISIO Comite Temeſuarienſi, prælio ſuperati, & Turcarum 30000. Vngarorum verò 8000. cæſi ſunt. Bonſinius

Eodem anno RHODVS à Turcis, iuſſu MAHVMETIS Turc. Imp. maximis copijs à MESITE Baſſa Veziri obſeſſa eſt. Verùm PETRVS ALBVSSONIVS Gallus, magnus equitum Rhodienſium Magiſter, eos damnis grauiſſimis adfectos, fortiter repulit: ita vt toto obſidionis tempore ad triginta Turcarum millia perierint. Leoncla. in Annalibus.

HIDRVNTVM Apuliæ vrbs maritima, ampla & populoſa à Turcis poſt Rhodianam cladem, duce ACHMETE Baſſa, capta eſt, interfectis Chriſtianorum plùs quàm 12000. ſaltem 22. fuga elapſis. Tritt. lib. de Spir. Drexel.

RVDOLPHVS Agricola, die 3. Febr. abſoluit de Inventione Dialectica libros lectu digniſſimos.

IOHANNES Capnio Grammaticam Græcam à ſe ſcriptam titulo [illegible] *publicè prælegit Pictauij. Præfat. gram. Ebraicæ.*

Fri

FRIDERICVS II. Dux Lignicenſis, FRIDERICI III. & GEORGII II. parens, naſcitur 12. Febr.

DVGLOSSVS Polonicus hiſtoriographus moritur 29. Maij. Mechou.

5451 *MAHVMETES II. Turcarum Rex nonus & PRIMVS IMP. Orientis, qui Conſtantinopolim cepit, extinguitur colicis doloribus in pratis vltra Boſphorum, cum prœliatum iret contra Sultanum Ægypti, 3. Maij, an ætat. 51. regni 30. à capta Conſtantinopoli 28. Succeſſit die 18. Maij primogenitus eius BAIAZETES II. Turcarum Rex decimus & SECVNDVS IMP. Orientis: qui paulò poſt fratrem ſuum Sultanum ZEMEM, qui aliàs Zizimus appellatur, prælio vicit & fugauit. Leonclau. Cuſpin. Drechſl.* 14

IOHANNES Capnio ornatur titulo Doctoris Iuris Pictauiæ.

Nati ſunt:

I. CHRISTERNVS Rex Daniæ, 2. Iulii, Eb alij 1. Iulij.

II. CASIMIRVS Marchio Brandeb. 27. Septem. hora 6. ante merid.

III. FRANCISCVS à Sickingen, Eques Francus 1. Martij.

IV. HIERONYMVS Schurff LL. Doctor clariſſimus, 12. April. hora 5. matutina in oppido S. Galli apud Heluetios.

V. WOLFGANGVS Fabricius Capito, Eccleſiæ Argentinenſis Miniſter, Hagenoæ.

Obierunt præterea:

I. FRANCISCVS Philelphus, Equeſtris ordinis Poëta præſtans, Bononiæ, propemodum nonagenarius, & adeo pauper, vt ad funus efferendum & cubiculi & culinæ inſtrumenta venierint.

II. BARTHOLOMÆVS Platina, qui Pontificum Rom. vitas ſcripſit, peſte extinctus Romæ. Tritth.

5452 *MARIA Maximiliani Imp. coniunx & CAROLI V. Imp. auia, equo lapſa 2. Martij, cùm fracto femore omnem tracta-* 1

tractationem loci affecti per verecundiam refugeret, poſt aliquot dies obiit, anno quinto poſt triſtem Patris Caroli interitum, relicto filio Philippo quadrimo & filia Margarita.

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS II. Elect. Palat. Philippi filius 9. Decemb.

II. IOHANNES Hauſſchein / dictus Oecolampadius, miniſter Eccleſiæ Baſilienſis, in oppido Winſperg.

III. GEORGIVS Spalatinus, Theologus.

53 *IOHANNES Trittbemius deſignatur Abbas Spanheimenſis 29. Iulii, ibiq; commoratur vſque ad annum 1505.* 1483

Nati ſunt:

I. MARTINVS LVTHERVS, qui primus mutationē doctrinæ in eccleſia noſtro ſeculo inſtituit, natus patre Iohanne & Margareta matre, Iſlebii, 10. Nouemb. paulò ante mediam noctem, cùm poſtridie dies Martini incideret in diem Martis. Hinc ad Leonis X. Pontificatum anni 30.

II. NICOLAVS Ambsdorfius Theologus, nobili genere prope Wurtzenam Miſniæ, 3. Decemb.

LVDOVICVS XI. Rex Galliæ die 30. Auguſti (Maſſ. habet 30. Iulij an. regni 22.) obiit. Succeſſit eius filius CAROLVS VIII. qui regnauit an. 14. Til. Onuph. Hunc pater noluit plus Latini ſermonis diſcere, quàm illa quinque verba: Qui neſcit diſſimulare, neſcit regnare.

54 *IOHANNES Lichtenbergius deſcribit inſignem coniunctionem Planetarum Saturni & Iouis, quæ hoc anno die 25. Nouemb. horis 6. minutis 4. poſt meridiem tranſactis acciderit, in Scorpione.* 1484

Nati ſunt:

I. IOACHIMVS I. Marchio Brandeb. Elector V. 21. Febr. hora 10. poſt merid.

II. GEORGIVS Marchio Brandeb. Onolsbachij, 4. Martij, hora 1. ante merid.

III. Ivlivs Cæsar Scaliger, Benedicti, Viri & bellatoris fortiſſimi, ex antiquiſſima & nobiliſſima Scaligerorvm Principum quondã Veronensivm familia oriundi, filius, Iosephi pater, in caſtro Ripa, ad caput lacus Benaci, loco ditionis Scaligerorum, die 23. Aprilis.

IV. Ioachimvs Vadianus, Medicus, Poëta & Geographus excellens, ſub finẽ menſis Nouemb. aut Decembr in ciuitate Sangallenſi in Heluetiã.

V. Hvldrichvs Zwinglius Theologus, apud Toggienſes Heluetios in oppido Zum Wildenhauß/honeſto apud ſuos loco, Cal. Ianuarij. Pantal refert ad an. præcedentem.

VI. B. Pavlvs Speratvs à Rutilis, nobilis Sueuus, Theol. 13. Decembris.

Xystvs IIII. PP. obijt Idib. Auguſt Huic ſucceſſit Innocentivs VIII. Sedit an. 7. m. 10. d. 27.

Hoc tempore in Italia floruerunt ANTONIVS Sabellicus celebris Hiſtoriographus, MARSILIVS Ficinus, qui Platonem vertit, HERMOLAVS Barbarus, IOHANNES PICVS Mirandulanus, ALDVS Manutius & ANGELVS Politianus. Item NICOLAVS Eremita Heluetiicus, ſumma abſtinentia, Spirituque prophetico coruſcans.

Eſt annus ab exitu ex Ægypto 3000.

5455 *VIENNA Vrbs à MATTHIA Rege Vngariæ, fame execrabili expugnata, ſeſe dedidit MATTHIÆ Cal. Iunij, cum modius vnus farina venderetur 107. florenis. Bonfin. Vng. Chron. Eber. 2. Iunij.* 148

STEPHANVS MOLDAVIÆ Princeps, obedientia & imperio CASIMIRI Regis Poloniæ iuramento die 15. Septembris ſeſe ſubdidit. Leonclau.

Eodem anno STEPHANVS Moldauorum princeps, CASIMIRI Regis Poloniæ cliens, à Polonis deſertus, BESSARABIAM in extrema Valachia ora ad mare nigrum ſitam, quæ CHILIVM, vel KYLIAM olim

ACHIL-

ACHILLEAM & MONCASTRVM oppida continet, à Turcis ereptam amiſit. Leonclau.

Nati ſunt:

I. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Theolog. 24. Iunij.

II. BARTHOLOMÆVS Latomus Iuriſconſultus natione Belga, cuius ſcripta contra Bucerum extant.

Hoc anno die 28. Octob. ætatis circiter 42. expletis, obijt RVDOLPHVS Agricola Groningenſis, natione Friſius, Iohannis Dalburgij Epiſcopi VVormatienſis præceptor: ſepultus Heydelbergæ apud Franciſcanos, cui Hermolaus Barbarus hoc ſcripſit Epitaphium:

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rudolphum
Agricolam, Friſij ſpemque decuſque ſoli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quidquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

IOVIVS ita eum celebrat: *Hauſiſti Rudolphe Ebraicas Græcaſque literas adeò ſtupenda celeritate, vt nequaquam Groningæ in Friſia, ſed Ieroſolymis ac Athenis natus & educatus credereris: Latinas verò tanta felicitate didiciſti ac docuiſti, vt exacta puritas ac nobilis illa eloquentia Romana vbertas in Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa in Dialecticis & Rhetoricis præcepta, & diuini ingenij carmina, &c.*

156 MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius, die 16. 1486
Febr. electus in Regem Romanorum Francofurti: coronatur in vrbe Aquenſi 10. Aprilis, ætat. 28.

Partitio prouinciæ Saxonicæ & Miſniæ tranſacta inter ERNESTVM & ALBERTVM fratres, Duces Saxoniæ.

Sultanus ALCAIRI, duce VSVNE Vsbego, Turcarum copias, quibus FERHATES Caramaniæ Beglerbegus & Baiazetis Imp. gener præerat, profligauit & diſſipauit, ipſo Ferhate Bego interempto. Leonclau.

Nati

Nati ſunt:

I. IOHANNES ECCIVS *Theologus inter Pontificios primarius, 13. Nouembris.*

II. HENRICVS CORNELIVS *Agrippa à Nettesheim, qui de vanitate ſcientiarum ſcripſit, 14. Septembris.*

Obierunt:

I. ERNESTVS Elector Saxon. 26. Auguſti: ætat. 46. Succeſſit filius FRIDERICVS ætat. ann. 24. à mentis ſagacitate SAPIENS dictus, qui dignitatem Electoris Saxon. obtinuit an. 39.

II. ALBERTVS dictus ACHILLES Germanicus, Marchio Brandeb. Elector III. 11. Martij, ætat. 72. Francofurti in ipſis Comitiis, relicto ſucceſſore filio IOHANNE Electore IV. ſepultus apud Heilprunnam Franconiæ. Huius Alberti Elogium in Europa ſua reliquit Æneas Syluius cap. 39. *Hic Albertus à pueritia,* inquit, *educatus in armis, pluribus interfuit præliis, quàm alii ſui temporis duces. Militauit in POLONIA, SILESIA, PRVSSIA, BOEMIA: nullus in Germania terra angulus quem non calcarit armatus: duxit exercitus innumerabiles, proſtrauit ferociſsimos hoſtes, expugnauit munitiſsimas vrbes In congreſsibus pugnam prior iniit, Victor à prælio exceſsit vltimus, in oppugnationibus oppidorum ſæpè murum primus aſcendit Singulari certamine nunquam non ſtrauit hoſtem. In militaribus ludis nunquam equo deiectus, cum ipſe omnes in ſe currentes equo deturbauerit. Quibus ex rebus non iniuria Teutonicus ACHILLES appellatus eſt: in quo non ſolùm militares artes & Imperatoriæ virtutes ſingulari quadam gratia reluxêre, ſed nobilitas quoque generis, proceritas corporis ac venuſtas, & virium robur, ac facundiæ linguæ, admirabilem eum ac penitus diuinum reddidere.*

III. GEORGIVS Trapezuntius, Romæ, nonagenarius, qui in ſenecta literarum omniumq; oblitus dicitur.

MAXI-

57 MAXIMILIANVS Cæſar capitur à Brugenſibus 1487
ætat.28. poſtea liberatus à patre.
Nati ſunt:
I. CAROLVS Dux Geldriæ, 8. Nouemb.
II. VDALRICVS Dux Wirteberg. 8. Febr.
III. GALEACIVS Capella hiſtoricus Mediolanenſis, 7. Martij.

58 *Bellum GLOGOVIENSE geſtum, quo MATTHIAS Rex Vngariæ IOHANNEM Ducem Glogouienſem, Ducatu exuit & expulit. Hic Dux Senatores Glogouiæ fame necauit, de quo Cureus In caſtris Matthiæ fuerunt equites Raſcij. Ideo hoc bellum à ruſtica plebe nominatum fuit Raſcianum.* 1488

Nati ſunt:
I. HELIVS EOBANVS Heſſus Poëta, 5. Ianuarij. Camer. (Eber. 6. Ian.)
II. VLRICVS Huttenus nobilis eques Francus, Poëta, 20. Aprilis, Steckelbergæ.
III. OSVVALDVS Myconius Theologus Baſilienſis, Lucernæ in Heluetia.
IV. HENRICVS Glareanus Heluetius, Poëta Laureatus, quem multa eius opuſcula clarum fecerunt.

FRIDERICVS I. Dux Sileſiæ Lig. & Bregenſis, Princeps pius & bellicoſus SILESIÆ totius gubernator, & præfectus LVSATIÆ ſuperioris, obijt die 9. Maij, ætat. 43.

9 *NICASIVS Iuriſconſultus Coloniam venit, qui amiſit oculorum lumen anno ætatis 4. & tamen ita feliciter verſatus eſt in literis, vt factus ſit Doctor LL. & Licentiatus Theologiæ. Prælegit Inſtitutiones Iuris.* 1489

Nati ſunt:
I. HENRICVS Iunior, Henrici Senioris filius, Dux Brunſuicenſis, Iulii parens, 10. Novembris. Sunt qui ad annum ſequentem referant, & fortè rectiùs.
II. CAROLVS Borbonius (qui in expugnatione proxi-

proxima vrbis Romæ, globo bombardæ ictus occubuit) 17. Februarij, paulò ante horam tertiam matutinam, in Gallia.

III. SEBASTIANVS Munſterus in oppido Jngelheim: cuius extat verſio Bibliorum, Grammatica Ebræa, Coſmographia, variaque monumenta.

IOHANNES VVeſſelus Friſius, C.S.E. obijt Groningæ 4. Octobris.

5460 Faſciculus temporum hoc anno terminatur, cuius autor fuit, teſte Tritthemio, WERNERVS Rolewinck de Laër Weſtphalus, Carthuſianus, qui adhuc vixit anno 1494. vt idem ſcribit. Huic libello poſtea adiectæ ſunt additiones vſque ad annum 1518. 149

Nati ſunt:

I. ALBERTVS Dux Pruſſiæ, 17. Maij, hora 10. antemeridiana, Onolſbachij.

II. ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis, Archiepiſcopus Moguntinus, 28. Iun. hora 2. pomeridiana.

III. IOANNES Waiwoda Tranſyluaniæ, poſtea Rex Vngariæ, 29. Martij.

IIII. FERDINANDVS Dux Albanus, qui in Belgico bella geſſit, 25. Aprilis.

V. VALENTINVS Friedlandt Trocedorfius, Rector illuſtris Gymnaſij Goltbergenſis, in pago Trotzendorff prope Gorlicium.

MATTHIAS Rex Vngariæ, Turcarum terror appellatus, Apoplexia correptus obijt Viennæ 6. Aprilis, die Martis poſt Dominicam Palmarum, ætat. 47. regni 33. Leones qui Budæ detinebantur, omnes eodẽ die interiêre. Bonfin. Matthiæ in regno Vngariæ ſucceſſit VLADISLAVS II. Rex Boëmorum, filius Caſimiri Regis Poloniæ.

5461 Hoc anno nati ſunt: 149

I. HENRICVS VIII. Rex Angliæ, 28. Iunij, hora ſeſqui vndecima ante merid.

II. MARTINVS Bucerus Theologus, Sletſtadij.

Nico-

Nicolavs de Creuzenach Theologus, Viennæ obijt. Tritthemius.

62 NOVÆ INSVLÆ REPERTÆ 1492
à CHRISTOPHORO COLVMBO Genuenſi.

Memoria & conſideratione digniſſimum eſt, quòd vnà cum literarum & ſtudiorum inſtauratione totus penè mundus renouari, & certarum opum acceſſione augeri & ditari cœpit. Nam quod auditu mirum eſt, tam εὔπορος ille (Dei beneficio) fuit hoc tempore: vt noſtro orbi, hactenus incognitas & reconditas quaſdam Inſulas, nobis promeret, ditiſſimumque earum penu aperiret, felicem hunc noui orbis partum (vt ita dicamus) obſtetricum in morem, ſtudio, induſtria & labore ſuo adiutantibus ac promouentibus viris peregrinationum auidis, & ad ſubeunda ſuſtinendaq́; pericula impauido animo præditis: inter quos facilè princeps fuit Christophorvs Colvmbvs, qui hoc ipſo anno à Rege Hiſpaniæ nauibus inſtructus, Calendis Septembris ſoluit ab ipſis littoribus, qua nauigatione multas Regiones & Inſulas orbis hactenus incognitas inuenit: quas poſtea Rex Hiſpaniæ coli & frequentari iuſſit. Ea de re ita Bembus hiſt. Venetæ lib. 6. *Columbus homo Ligur, ingenio peracri, qui multas emenſus regiones, multum maris & Oceani perluſtrauerat, tribus cum nauibus ad Inſulas fortunatas, quas Canarias appellant, profectus, atque ab iis tres & triginta totos dies occidentem ſecutus ſolem ſex numero Inſulas reperit, quarum ſunt duæ ingentis magnitudinis, quibus in Inſulis Luſciniæ Nouembri menſe caneret, homines nudi, ingenio miti, lintribus ex vno ligno factis vterentur. Frumentum hi habent, quod Maizem appellant, multò quàm nos, ſpica & culmo grandioribus, arundineiſque folijs & plurimo*

rimo ac rotundo grano, quod ſpica infixum membrana pro ariſtis veſtitur, quam quidem matureſcens reiiciat. Animalium quadrupedum genera habent perpauca: auium verò longè plurima. Cum vno harum duarum Inſularum Rege fœdere inito Columbus 38. ex ſuis apud illum relictis (qui mores & ſermonem gentis addiſcerent, ſeque breui rediturum expectarent) decem ex Inſularibus ſecum ducens, in Hiſpaniam rediit. Hac illorum itinerum origo, inſtitutaque ad incognitas orbis terrarum oras nauigationis hoc initium fuit. Anno autem inſequente, vt pollicitus fuerat Columbus, cum nauib. 17. & militibus & fabris & commeatu omnis generis iuſſu Regum eodem rediens, propter ſoli bonitatem, magnitudinemque Inſulæ, oppidum opportuno loco condere, ac terram colere cœpit. Arbores frondibus nullo anni tempore ſpoliabantur, vna aut altera exceptis, quarum Hiſpani, præter pinum palmamque, nobis cognitam viderunt nullam. Inſulares à ſuis Dijs, quos Zemes appellant, eiuſmodi reſponſa accepiſſe conſtat: venturam eò indutam veſtibus gentem, quæ regionem ſubigeret, & ipſorum Deos aboleret.

FERDINANDVS Rex, cognomento Catholicus, partem BETICÆ, quam GRANATAM vocāt, à Mauris ſeptingentos octoginta annos (alij 878) occupatam, recepit & recuperauit, pulſiſque Saracenis & Mahometica ſuperſtitione abolita, templa Chriſtianæ religioni condidit, & de omni regno tandem cum magna nominis gloria triumphauit: vnde & Catholici cognomentum meruiſſe putatur. Taraph. Vide lib. editum de expugnatione regni Granatæ.

DOMINICVS de S. Geminiano, I. C. præſtantiſſimus, qui præcipuè in Iuris Pontificij interpretatione clarus habetur, circa hunc annum floruit. Forſter.

Die 7. Nouemb. ingens ſaxum de cœlo decidiſſe fertur apud Enſiſheim Alſatiæ oppidum: quod pendet ibidem in templo, pondere æquans libras 246.

Nati

Nati ſunt:

I. WOLFGANGVS princeps Anhaltinus, 26. Iul. in oppido Köthena.

II. IOANNES Agricola Islebius Theolog. 20. Ap. hora 5. poſt meridiem.

III. ANDREAS Alciatus, Iuriſconſultus, 8. Maij. Cardan.

Obierunt:

I. INNOCENTIVS VIII. PP. 8. Cal. Auguſti. Succeſſit ALEXANDER VI. 3. Id. Auguſt. Sedit an. 11. d. 8.

II. CASIMIRVS Rex Poloniæ, 7. Iun. æt. 64. Mec.

III. LAVRENTIVS MEDICES Florentinus (Leonis X. Pontificis Rom. parens) qui principatum in ſua ciuitate obtinebat, vita functus eſt Florentiæ 8. Aprilis. Huius beatum ex hac vita exceſſum egregiè deſcripſit Politianus, Epiſt. 2. l. 4. ex qua nunc delibabimus paucula, lectorem ad integræ Epiſtolæ inſpectionem remittentes. Poſtrema eius precatio, qua ſacram Euchariſtiam Laurẽtius ſumens, Chriſtum ſupplex affatus eſt, hæc fuit: *Tune*, inquit, *mitiſſime IESV, tu nequiſſimum hunc ſeruum tuum dignaris inuiſere? At quid dixi ſeruum? Imò verò hoſtem potiùs, & quidem ingratiſſimum, qui tantis abs te cumulatus beneficiis, nec tibi dicto vnquam audiens fuerim, & tuam toties Maieſtatem læſerim. Quod ego te per illam, qua genus omne hominum cõplecteris, charitatem, quæq́ te cœlitus ad nos in terram deduxit, noſtraq́ humanitatis induit inuolucris: qua famem, qua ſitim, qua frigus, æſtum, labores, contumelias, flagella & verbera, qua poſtremò etiam mortem, crucemq́ ſubire te compulit. Per hanc ego charitatem te ſalutifer IESV quæſo, obteſtorq́, auertas faciem à peccatis meis, vt cùm ante tribunal tuum conſtitero, quo me iam dudum citari planè ſentio, non mea fraus, non culpa plectatur, ſed tua crucis meritis condonetur. Valeat valeat in cauſa mea ſanguis ille tuus IESV precioſiſſimus,*

quem pro aſſerendis in libertatem hominibus, in ara illa ſublimi noſtræ redemtionis effudiſti. Paulò pòſt ingreditur cubiculum HIERONYMVS Sauonarola Ferrarienſis, cœleſtis doctrinæ prædicator egregius: is hortatur vt fidem teneat. Ille verò tenere ſe ait in. õcuſſam. Deinde vt quàm emendatiſſimè poſthac viuere deſtinet: ſc. facturum obnixè reſpõdit. Poſtremò, vt mortem ſi neceſſe ſit æquo animo toleret. Nihil verò, inquit ille, iucundius, ſiquidem ita à Deo decretum ſit, &c. Petrum filium monuit, virtutem modò & bonam mentem coleret, non defuturũ cœlitus patrocinium. Benè conſulta bonos euentus paritura: & quoniam, inquit, ciuitas omnis corpus eſt (quod aiunt) multorũ capitum, neq; mos geri ſingulis poteſt: memento eiuſmodi varietatibus id conſilium ſequi ſemper, quod eſſe quàm honeſtiſſimum intelliges, magiſque vniuerſitatis quàm ſeorſum cuiuſque rationem habeto, &c. Ita expirauit vir ad omnia ſumma natus, & qui flantem reflantemque toties fortunam vſque adeò ſit alterna velificatione moderatus, vt neſcias vtrum ſecundis rebus conſtãtior, an aduerſis æquior ac temperantior apparuerit. Ingenio verò tanto fuit, vt quibus in ſingulis excellere alij magnum putant, ille vniuerſis pariter emineret. Literatos homines magno ſtudio complectebatur, multum honoris & reuerentiæ iis exhibebat. Multum operæ in conquirendis toto orbe terrarũ linguæ vtriuſq; voluminib. poſuit, immaneſq; ſumptus ea in re fecit. *Hæc Politianus.*

Reliquit LAVRENTIVS tres liberos, q omnes breui tempore & principatu & ciuitate eiecti exulatũ abierunt. Poſt annos verò 21. IOHANNES Medices, Laurentij filius, ſummum Pontificatum Romæ adeptus, dictus eſt LEO X. Perpetuam ſanè memoriam literarum ſtudioſi debent Laurentio Medici, qui cùm opib. & autoritate polleret, poſt

NICO-

Nicolavm V. Pontificem Romanum, ſua liberalitate linguarum & artium inſtauratione in Italia plurimùm adiuuit, inuitatis ad ſe viris doctis è Græcia profugis. Vnde velut ex celebri Emporio præclaras literarum merces in Germaniam importarunt noſtri homines, quorum primus fuit Rvdolphvs Agricola: proximus ab hoc Iohannes Capnio: tertius Magnus ille Erasmvs Roterodamus.

53 *Turca* CHADVME *Baſſa (qui Leonclauio* IACVPES *Aga dicitur) duce, Illyricorum, Vngarorum & Croatorum coniunctas copias, quorum præcipui duces fuêre* EMERICVS *Drancewus &* BERNHARDINVS *Frangepanus, in apertis Liburniæ campis (quæ nunc* CROATIA *eſt) non procul à Sauo flum. magno prælio ceciderunt die 9. Septembris: ita vt Chriſtianorum 5077. ex hoſtibus verò circiter 1000. occubuerint. In huius ſtragis Chriſtianis illatæ teſtimonium, cæſorum cadaueribus iuſſu Baſſæ, capita & naſi abſciſſi, & plenis vehiculis Conſtantinopolim tranſmiſſi ſunt. Bonſi. Leonc. Cuſpin. Drechsler. & alij.* 1493

Ab hac clade decurrerunt anni 100. vſque ad prælium Sisseccanvm Anno 1593. cum Turcis feliciter commiſſum: quo Croatia hoc dedecus diuina vltione quaſi abſterſit.

Inaudita lues, quæ vulgò nominatur SCABIES GALLICA, *hoc tempore in Europa multos homines inficere cœpit, & paulatim alia atq; alia loca inuaſit.* Augeſcentibus hominum peccatis, auxit Devs pœnas peccati.

Nati ſunt:

I. Ivstvs Ionas Northuſanus Theol. 5. Iun.

II. Simon Grynæus de bonis literis benè meritus: cuius ſcripta ſunt in medio, Feringæ Sueuiæ oppido.

Fridericvs III. Imperator moritur Lynzij, ætat. 78. die Lunæ poſt aſſumtionis Mariæ, 19.

Auguſti, quo etiam Cæſar Auguſtus ante annos 1478 obierat. Fuit duobus annis maior Auguſto, & ab eodem tribus in imperio annis ſuperatus: quòd hic an. 53. menſ. 3. diebus totidem, ille verò 56. an. regnauit. Sepultus Viennæ in æde D. Stephani. Hunc Imp Syluius in Europ. ſua cap. 22. his verbis prædicat: *Multa ſunt in hoc Cæſare,* inquit, *quæ laudare poſſis. Corpus egregium, & ſpecies Imperatore digna, animus ſedatus & tranquillus, ingenium perſpicax, memoria tenacior, religionis ardens Zelus, ingens cupiditas pacis & otii. Singularem virtutem in quouis homine diligit, dignamq; præmio ducit, in rebus gerendis tardior ac remiſſior eſt. Tenacem pleriq; accuſauerunt, & ad rem nimis attentum.*

MAXIMILIANI I. IMPERIVM.

5464 *CAROLVS VIII. Rex Galliæ Florentiam ingreditur, ibiq; ſtatum Reipub. mutat: & poſtea regnum NEAPOLITANVM occupat. Cominæus.* 149

FRANCISCVS GVVICCIARDINVS hiſtoriam ſuam ab hoc anno exorſus, perduxit ad an. 153.. magna cum eruditionis, ſapientiæ & fidei laude atque commendatione.

Nati ſunt:

I. FRANCISCVS I. Valeſius Rex Galliæ, 12. Septembr. Coignaci oppido Galliæ in ditione Santonum.

II. IOHANNES Pfeffinger Theologus Lipſenſis, 27. Decembris.

III. GEORGIVS Agricola Philoſophus & Medicus, die 24. Martij, inter horam 4. & 5. veſpertinam, in oppido Miſniæ Glaucha.

Hoc anno obierunt tria literarum lumina:

I. HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, Patriarcha Aquileienſis, æt. 41. Huius opera & auxilio (vt ſonat eius Epitaphium) Latio pulſa eſt barbaries. De laudib. Hermolai vide Eraſ. Chil. 1. c. 4. a. 39.

II. IOANNES PICVS Mirandulæ Comes, menſe No-

ſe Nouemb. æt. 32 eo ipſo die, quo CAROLVS VIII. Rex Galliæ Florentiam ingreſſus eſt.

III. ANGELVS POLITIANVS, Scriptor illa ætate politiſſimus, die 24. menſis Septembris, proximi ante Pici obitum, cùm vixiſſet an. 40. menſ. fermè 2. Florentiæ.

Facere non poſſum, quin IOHANNIS PICI Mirandulæ memoriam Lectori commendem recitatione aliquot verſuum, quibus Mirandula ſuas ad Deum preces & pia vota expreſſit. Integrum Epigramma non adſcribimus: ſed de verſibus multis paucos excerpſimus, vt hoc quaſi Emblemate annus hic exornetur:

Præmia qui vt meritis longè maiora rependis,
Supplicia admiſſis ſic leuiora malis.
Namque tua eſt noſtris maior clementia culpis,
Et dare non dignis res mage digna DEO *eſt.*
Quanquam ſat digni: ſi quos dignatur amare,
Qui quos non dignos inuenit, ipſe facit.
Culpa reos fecit: ſed vincat gratia culpam:
Vt tuus in noſtro crimine creſcat honor.
O amor, ô pietas noſtris benè prouida rebus,
O bonitas ſerui facta miniſtra tui:
Da precor huic tanto, qui ſemper feruet, amori
Ardorem in noſtris cordibus eſſe parem.
Da Satanæ imperium (cui tot ſeruiſſe per annos
Pœnitet) excuſſo depoſuiſſe iugo.
Da precor extingui veſanæ incendia mentis,
Et tuus in noſtro pectore viuat amor.
Vt cùm mortalis perfunctus munere vitæ
Ductus erit Dominum Spiritus ante ſuum,
Promiſſi regni felici ſorte potitus,
Non Dominum, ſed te ſentiat eſſe Patrem.

55 Supremum CAMERÆ IMPERIALIS Iudicium 1495
SPIRENSE (vulgò das Cammer Gericht zu Speyer) à D. MAXIMILIANO I. inſtituitur Francoforti ad Mœnum, die 31. Octobris: in qua

mox die 3. Nouembris eiuſdem anni prima
entia (quam vocant) habita: & die 26. Feb
anni ſequentis 1496. prima ſententia Bani
perialis pronunciata eſt.
EBERHARDVS Comes VVirtebergenſis Dux
tur in primis Comitiis Maximiliani, VVorma
21. Iunij.
Nati ſunt:
I. IOHANNES Forſterus Theologiæ Docto
ius Ebraicum Lexicon extat, Auguſtæ Vi
corum.
II. ERHARDVS Schnepfius Theologus,
brunnæ.
III. SEBASTIANVS Schertlinus Sueuus, V
litaris, 17. Ianuarij.
GABRIEL BIEL Theologus doctiſſimus, & inte
tentiarios Scriptores præcipuus, in Tubingenſi Aca
obiit.
5466 Hic terminatur CHRONICON BONFINII
bus Vngariæ.
Nati ſunt:
I. BERNHARDVS Ziglerus Eques Miſnicus, T
gus, die 10. Nouembris.
II. CVNRADVS Heresbachius I. V. D. &
VVILHELMI Iuliacenſis Conſiliarius in I
Montenſi, in prædio paterno Heresbach, Cal. Augu
nè circa hor. 2.
Obierunt:
I. EBERHARDVS Dux Wirtembergenſis &
cenſis, 24. Febr. (die S. Matthiæ) hora media
ta pomerid. ætat. 52. ineunte, Tubingæ in ar
latinâ.
II. PHILIPPVS Callimachus Poëta, Orato
ſtoricus excellens, obiit exul, Vilnæ.
5467 AMERICA REPERTA.
AMERICA inuenta, ſortita nomen ab AME
VESPVTIO, eius primo exploratore, ex

dato Regis Caſtiliæ. Propter magnitudinem appel atur quarta pars orbis, quæ hodie tota circumnauigata eſt, præter eum tractum, qui Septentrionem aſpicit, cuius littora nōdum perluſtrata ſunt. Huius pars quæ ſeptentrionalior eſt, NOVAM HISPANIAM, MEXICANAM prouinciam, TERRAM FLORIDAM & TERRAM NOVAM comprehendit. Meridionalior verò (quæ TERRA FIRMA Hiſpanis vocatur) PERVVIAM & BRASILIAM continet.

Prima COMOEDIA, cuius autor fuit REVCHLINVS, in Germania acta eſt 31. Ianuarij, in honorem Dalburgij Epiſcopi VVormatienſis. Magna fuit acclamatio & gratulatio, quòd Germanus Poëta tale quid ſcripſiſſet.

Nati ſunt:

PHILIPPVS MELANCHTHON, Vir de ſuis ſcriptis notiſſimus, die Iouis poſt Dominicam Innocauit, 16. Febr. minutis 6. poſt horam 7. pomeridianam, in oppido Palatinatus Bretta.

II. WOLFGANGVS MVSCVLVS Duſanus, 8. Septembr. in oppido Duſa, in finib. Germaniæ & Alſatiæ, fuit Monachus per 15. annos.

III. LVDOVICVS Fachſius, I.C. die 31. Ianuarij, horis duabus ante meridiem.

Hoc ſeculo floruerunt: *PETRVS Crinitus, qui de Poëtarum ætatibus ſcripſit, Politiani diſcipulus: IACOBVS Bergomenſis, qui ſupplementum Chronicorum ſcripſit, & vſque ad annum* 1486. *deduxit: SEBASTIANVS Brandt, qui germanica lingua vulgauit libellum, quem appellauit NauemNarragoniæ, aut potius Nauem Stultorum, in quo cauſam & radicem omnis ſtultitiæ eleganter exprimit, mores hominum carpit, & ſalutaria remedia vitiorum tradit. TRITTHEMIVS: IOANNES Manardus Medicus Ferrarienſis: BAPTISTA MANTVANVS Monachus & Poëta: IOVIANVS Pontanus: RAPHAEL Volater-*

ranus: *IASON Iuriſconſultus*: *IOANNES NAVCLERVS*: *GAGVINVS hiſtoricus*: *AMBROSIVS Calepinus*: *PHILIPPVS Beroaldus,&c.*

HIERONYMVS SAVONAROLA Ferrarienſis, Dominicanus Monachus, cùm 9. Apr. acerbis quæſtionum cruciatibus excarnificatus eſſet iuſſu Alexandri VI. Pontificis Romani vnà cum duobus ſociis, Sylueſtro Florentino, & Dominico de Piſis, Ordinis Prædicatorum, Florentiæ laqueo ſuffocatus & crematus eſt 23. Maij, ætat. 46. Hic inter metuendos carceris horrores, & imminentis ſupplicij anguſtias, ſcripſit meditationes in Pſal. 51. & 31. verbis viuis (ita de eo loquitur Sixtus Senenſis, Bibliothecæ ſanctæ autor) animatis ſententiis, & Spiritus feruore flagrantiſſimis. Vaticinatus eſt de vaſtitate Florentiæ, Romæ, & reformatione Eccleſiæ, &c. A Ioanne Franciſco Pico Mirandulano, & Marſilio Ficino defenſus, & tanquam Propheta celebratus. Philippus Cominæus lib. 3. de bello Neapol. recitat ſuum cum Sauonarola colloquium, & vaticiniorum eius meminit. Item in fine libri 5. de Hieronymi extremo ſupplicio. 14

BAPTISTA MANTVANVS edidit Eclogas 23. *Auguſti. Præfat.*

Nati ſunt:

I. THOMAS CRANMERVS Archiepiſcopus Cantuarienſis ex generoſa proſapia, die 2. Iulij.

II. HIERONYMVS Baumgartnerus patricius Norinberg. vir ſapientiſſ. & doctiſſimus, die 9. Martij, Norimbergæ.

III. ANDREAS Oſiander Theologus, die 19. Decembris. Cardan.

VOLATERRANVS ſcribit, ſe hoc anno vidiſſe apud vada Volaterrana repertam & in littore extinctam balanam, magnitudine æquantem 100. *pedes, & cuius dorſi vertebra* 60. *fuerint.*

5469 *Bellum ab HELVETIIS cum MAXIMILIANO Imp.* 14

Imp. geſtum: in quo tandem poſt varios conflictus, interfectis iam ad 20000. hominum pax facta eſt. Paralip. Vrſperg.

Nati ſunt:

I. PETRVS VICTORIVS Italus, Florentiæ oppido Hetruriæ primo & nobiliſſimo, familia nobili, 3. Iul. j. Huius viri eruditionem ſcripta eius loquuntur.

II. IOHANNES Brentius Theologus, die 30. (alij 24.) Iunij, in oppido Sueuico Vila. Cruſius in Annal. Sueuiæ.

III. HIERONYMVS Wellerus Theologus, die Iouis poſt Ægidij, Fribergæ in Miſnia.

IV. IVSTVS Menius, 13. Decembr. in oppido Franciæ Fulda.

V. CHILIANVS Goldſtain ſenior IC. die 25. Martij, hora noctis 11. Kittingæ. Eber.

VI. IOHANNES Næuius Medicus excellens, die Iohannis Baptiſtæ.

VII. IOHANNES Carion Mathematicus, 22. Martij.

IOHANNES Elector IV. Marchio Brandeburgenſis obijt: ſucceſſit IOACHIMVS I. Elector quintus.

5470 EMANVEL REX PORTVGALIÆ *claſſem 12. nauium in Indiam expediuit, quæ ſoluit illinc 9. Martii die Lunæ. Ea ſuperauit Inſulas Canarias 14. diebus, & 24. Aprilis attigit Inſulam, cuius incolæ incedebant nudi, & cet. Die 13. Septemb. peruenerunt ad vrbem* CALECHVT *cum 7. tantùm celocibus (nam ex claſſe quatuor perierant tempeſtatibus obrutæ) cuius Regem muneribus miſſu honorarunt. Eius hæc traditur deſcriptio: Thronum panno ſericeo inumbrauerat, qui purpuram præſentabat: ipſe verò nudus conſpiciebatur totus: circumduxerat bombicinum pannum candidiſſimum, eumque ſubtiliſſimum, quem auro exornauerat, in capite gerebat birretum aurei panni: perforatas* 1500

5470 habebat aures, inque eis Adamantes & Sapphiri, vnioneſque duo: in brachijs armillas aureas, à cubito vſque ad manum, diſtinctas lapidibus precioſis innumeris, eiſdemque incredibilis valoris: crura pariter exornabantur, & in digito pedis vernabat lapis precioſus ſplendore incomparabili. Hac de re vide Aloyſij Cadamuſti Nauigat. cap. 63. & 73. De eodem Volaterranus: Auſpicijs Emanuelis, inquit, Regis Luſitaniæ, 12. nauibus emiſſis reperta eſt Inſula noua & maxima, quam Sanctam Crucē noſtri appellauêre. In hac ſunt homines Anthropophagi. Caici-buti portum attigerunt, ſexto poſtquam domo diſceſſerunt menſe. Luſitani ſex tantùm ſaluis nauibus 16. menſe quàm diſceſſêre domum reuerſi ſunt. 1

METHONE CAPTA.

BAIAZETES II. Turc. Imp. Solymani auus, METHONEM, aliàs MODANAM, vrbem Peloponneſi munitiſſimam, quam tunc Veneti tenebant, poſt diuturnam obſidionem occupauit: oppidanos ad vnum omnes, Venetos pariter & Græcos, alioſque nobiliſſimos in ciuitate viros, ad ſe pertractos, in conſpectu ſuo mactari iuſſit, ædificia maxima ex parte incendit, & ipſum Methonenſium Epiſcopum, ita vt erat mitratus & ſacra veſte indutus, obtruncauit, 10. Auguſti. Drechſl. Methon. Iouius. Eodem tempore & CORONA Peloponneſi in MESSENIA vrbs maritima à Turcis occupata eſt. Leonclau.

LVDOVICVS XII. Galliæ Rex capto LVDOVICO SFORTIA, Mediolanum occupat, & an. 13. obtinet.

ALEXANDER VI. PP. hoc anno Romæ celebrauit octauum Iubilæum Pontificium, & anno ſequenti per legatos ſuos in Germaniam atque alias longinquas prouincias diplomata cum ampliſſimis Iubilęi indulgentijs miſit, eaque paſſim vendidit propter eos, qui Romam venire neglexerunt, vel venire non potuerant. Volater.

Memo-

70 Memorabile eſt reſponſum huic Alexandro ab Hieronymo Donato Legato Veneto aliquando datum. Quæritani enim per iocum Pontifici, quibus tandem titulis vrbs Veneta poſſeſſi Hadriæ niteretur? Feſtiuè reſpondit Donatus: Conſtantini illam notiſſimã donationem, ſi ſub oculos veniat, opiſtographam comparituram, & verſâ paginâ id de quo quæreretur palam exhibituram. 1500

ADAGIA ERASMI numero fermè 800. *edita* 15. *Iunij* (*ætatis Eraſmi an.* 34) *quæ minuta collectanea inſequenti tempore nouis acceßionibus ſubinde aucta in tantum opus accreuerunt, quale hodie cernitur.*

Hoc tempore deſinit CHRONICON IOANNIS NAVCLERI Præpoſiti Tubingenſis, quod continuatum eſt per Laurentium SVRIVM Carthuſianum vſque ad an. Chriſti 1564.

Nati ſunt:

I. CAROLVS V. Imp. PHILIPPI Regis HISPANIARVM filius, Gandaui in Flandria, 24. Februarij, die Matthiæ. A morte Salomonis 2500 à nato Romulo 2268. Cyro 2098. Alexandro M. 1854. Iulio Cæſ. 1598. Auguſto 1561. Conſtantino M. 1128. Carolo Magno 718. à Roma condita 2250. à Carolo Magno Romæ coronato 700. à primo Cõſulatu Theodoſij Magni 1120. ZENOCARVS ſcribit, baptizatũ eſſe Carolum die 7. Martij (ab eius natiuitate 13) & infanti apud baptiſterium ſeptẽ munera donata fuiſſe. I. PHILIPPVS pater donauit Ducatum Lutzenburgenſem. II. CAROLVS à CROIA Symaicus ſatrapa argenteam Galeam auro phœnice inſignitam & affabrè elaboratam. III. BERGENSIS Dynaſta aureum Gladium. IIII. MARGARETA Britannica, Caroli Valeſij Burgundiæ Ducis vidua, infantem vlnis ſuis baiulans Poculum aureũ lapillis precioſis plenũ. V. MARGARETA Maximiliani Cæſaris filia Philippi Hiſpaniæ Regis ſoror, infantis amita, Pate-

5470 Pateram auream margaritis & vnionibus
tiſſimam. VI. GANDAVVM vrbs natalitia
uim argenteam. VII. ABBATES Vetus &
Teſtamentum, cum hac inſcriptione: Sc
mini ſcripturas. *ZENOCARVS in his n
philoſophatur, & ſignificationes de futura infan
tuna conſiderans, Primũ munus interpretatur d
tate Cæſarea puero attribuenda, eò quòd ex do
tzenburgica celeberrimi Cæſares prodijſſent, (
IIII. Sigmundus, &c. Secũdum exponit præſtanti
fore omnibus admirabilem, vt Phœnicis, auis ra
Tertium gladium iuſticiæ vindicẽ Imperatori con
tem. Quartum & Quintũ ampliſſimas prouincias
margaritarum feraciſſimas puero obuẽturas. Sex
uigationes proſperas in noui orbis Inſulas argento
abundantes. Septimum Curam religionis ac fidei
Carolo demandatam eſſe.*
II. IOACHIMVS Camerarius, vir de ſcriptis ſ
lebris & clarus, 12. Aprilis, quadrante hor
10. ante merid. Bambergæ.
III. PETRVS Martyr Vermilius Theologus,
ptemb. Florentiæ vrbe Italiæ florentiſſima.
IIII. HENRICVS Bullinger Theologus Tigu
V. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator
pub. Hamburg. grauiſſimus, & nomine Re
præfectus arcis Ritzebuttel, die 25. Martij, I
burgi.
VI. IANVS Cornarius Medicus, Zvviccauiæ.
*ALBERTVS Dux Saxoniæ, pater Ducum GEO
& HENRICI, auus MAVRITII & AVG
Electorum, moritur in expeditione contra Friſio
Septembris, ætat. 57. ſepultus Miſnæ.*
5471 Facultas THEOLOGICA Acad. MOGVNT
imitata Synodi Baſilienſis decretum, itemq
riſienſes & Colonienſes Theologos decre
ſtatuit ſentiendum, MARIAM Virginem

pe

peccato originali conceptam, idq; ſingulari quo dam priuilegio. Surius. 1501

LVTHERVS an. ætat. 18. ſtudiorum cauſa in Acad. Erfurtenſem ſe contulit. Matheſ.

Cruces ſanguinolentæ in veſtibus hominum per Germaniam appa ruerunt.

ERASMVS Roterodamus Enchiridion militis Chriſtiani primùm edidit, de quo (vt ipſe narrat) quidam amicus ludens falsè dixit: *Plus ſanctimoniæ conſpici in ipſo libello, quam in libelli autore.* Quod vtinam de multorum ſcriptis hodie non tam verè pronunciari poſſet, quam de Eraſmi libello facetè & per iocum dictum eſt.

Nati ſunt:

I. *HIERONYMVS Cardanus Mediolanenſis Medicus, 24. Septembris.*

II. *IACOBVS Milichius Med. D. 21. Februarij, Friburgi Briſgoiæ.*

III. *VITVS Ortel VVinshemius Medic. D. 1. Auguſti, dimidia hora poſt merid.*

IIII. *LEONHARDVS Fuchſius Medicus, VVembdingæ Rhætiæ oppido.*

V. *IODOCVS VVillichius Medicus, & in Acad. Francoford. ad Viadrum Profeſſor, Reſellij in Boruſſia.*

VI. *GEORGIVS Vicelius Theologus hoc anno natus eſt, vt ipſe ſcribit.*

Academia VVITEBERGENSIS conſtituta à FRIDERICO III. Electore Saxoniæ, & ſolenni ritu introducta die Lucæ 18. Octob. (die Martis poſt Dominicam 21. Trinitatis) Primus Rector Academiæ fuit MARTINVS Polichius Mellerſtadius, artium & Medicinæ Doctor. Vtque hic natalis Academiæ quotannis celebraretur, conſtitutum eſt, vt eodem die hyberni ſemeſtris Rector & Decanus crearentur. 1502

In diœceſi SPIRENSI à duobus ruſticis in pago Vndergrunbach / *qui callidis perſuaſionibus alios compluꝛes*

5472 *res in ſuas partes pertraxerunt, exorta eſt conſ[...] & rebellio Agricolarum aduerſus Epiſcopum & [...]nicos, quæ dicta eſt Liga ruſticorum,* Bundtſc[...] *Præcipuus coniurationis articulus fuit, vt aucti [...] omne iugum ſeruitutis excuterent: Heluetiorum [...] armis libertatem ſibi vendicarent: & Magiſtrat[...] mnem abolerent, &c.* Vide additiones Nicolai [...]lij in Chron. Naucler. item Append. Vrſperg[...]

CONRADVS Pellicanus æt. an. 24. fratribus [...] noritis Baſileæ ordinarius Theologiæ præf[...] lector & profeſſor. Vita Pellicani.

Nati ſunt:

I. GREGORIVS XIII. Pontifex Rom. aliàs [...] de Boncompagno, die 7. Ian. Bononiæ.

II. OTTHO HENRICVS, Ruperti filius, Electo[...] latinus Rheni, 1[...]. Aprilis, Ambergæ.

III. GEORGIVS Maior Theologus, die 25 [...]prilis, inter horam 1. & 2. pomerid. No[...]bergæ.

IIII. CÆLIVS SECVNDVS Curio Italus, Pl[...]ſophus eximius, Cyriaci Taurinorum oppid[...]

V. IOHANNES PISTORIVS, literatiſſimus T[...]logus

5473 Inſignis fuit hic annus aliquot Principum ortu:

I. FERDINANDVS Imperat. Vngar[...] Boë[...] Rex, Caroli V. Imperat. frater, naſcitur 10. M[...]tij, hora 9. poſt merid. Modinæ in regno C[...]liæ.

II. Hoc anno 23. Iulij, ſcribit Mechouius, natam ANNAM, VLADISLAI Vngariæ & Boëm. [...]gis filiam, FERDINANDI Imp. Coniugem.

III. CHRISTIANVS III. FRIDERICI I. [...]norum Regis filius, Rex Daniæ & Noruegiæ [...]ſcitur 12. Auguſti, hora 3. poſt meridiem.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS Elector Sa[...]niæ, IOHANNIS filius, in lucem editus 30. Iu[...] futuri ſui fati omen ex aluo materna ſecum t[...]

73 Nam, vt ex hominum fide dignorum ſermonibus 1503
accepi, naſcenti viſa eſt in dorſo crux aureo colore fulgens, quam vbi conſpexit à matronis aulicis accerſitus Sacerdos, vir pius & admodum ſenex, pro omine hoc arripiens: *Hic puer*, inquit, *crucem geſtabit toti orbi conſpicuam, cuius indicium tam manifeſtum in ipſius ortu ſeſe exerit.* Eius rei initium quoddam hoc fuit, quòd mater Sophia 12. die poſt partum extincta eſt. Hæc ideo annotamus, quòd à nemine literis hactenus ſint prodita, non indigna tamen, quæ ad poſteritatis memoriam tranſmittantur, cùm euentus præſagium hoc manifeſtò declararit & comprobarit.

V. PHILIPPVS bellicoſus Comes Palatinus Rheni, Ruperti filius, die 12. Nouembris.

VI. IACOBVS Mycillus natus eſt die 6. Aprilis, media hora 6. Argentinæ.

Obierunt:

I. ALEXANDER VI. Papa per miniſtri incuriam epoto veneno, quod furtim iuſſerat dari Adriano Cardinali familiari ſuo, cuius in hortis cœnabat, obijt 18. Auguſti. Hic Alexander VI. filio ſuo Cæſari Borgiæ cædibus ac rapinis regnum parabat, ideoq; conuiuium ſplendidum inſtruxerat, vt quoſdã pcipuos viros inuitatos venenato puluiſculo in vinũ inſperſo tolleret, eorumq; exuuijs filium ditaret. Factum eſt autem diuinitus, vt miniſtro lagenas errore quodã commutante, Alexander & filius venenum haurirent: alij purum vinum. Ita Alexander ſibi, non alijs, exitiũ ſtruxit. Filio etiã cùm conualuiſſet parata fuit mors cruẽta, quam & prædicere ſibi viſus eſt. Nam eius Apophthegma hoc fuit: *O CÆSAR, ô NVLLO*: id eſt: *Aut Cæſar, aut nullus.* Tandem nihil factus eſt, cùm propter nefarias technas trucidaretur. *Pontanus de Prudentia lib.* 4. *cap.* 16. Alexander paulò ante Ioannem Michaëlem ciuem Venetum Cardinalem

Ro-

5473 Romæ veneno necauerat. Cauſa interficiẽdi hominem fuit aurum atq; argentum, quod is habere exiſtimabatur, quarum omninò rerũ inexplebilis Alexandri animũ cupiditas ad omnem iniquitatẽ incendebat, vt filio pecuniam exercitibus alendis ſuppeditaret, quos is Italorum Principum regna occupare celeriùs poſſet, ſe iam ſene. *Hæc Bembus in hiſtor. Venet.* ALEXANDRO mortuo ſucceſſit Æneæ Syluij Pij II. ex fratre nepos, PIVS III. Quo poſt dies 26. extincto, electus eſt IVLIVS II. Papa egregius bellator, tenuit Pontificatum an. 9. menſ. 3. Obſerua: *A natali IVLII Cæſaris ad Pontificatum IVLII II. anni 1600 pleni.* 15

II. IOANNES Dalburgius Epiſcopus Wormatienſis, quem generis nobilitas, literarum amor, ac doctrinæ præſtantia immortalem reddiderunt, febre extinguitur Heydelbergæ 28. Iulij, ætat. 50. magno ſui deſiderio eruditis omnib. relicto. Præfuit Epiſcopatui annis plùs minùs 20. Fuit Rudolphi Agricolæ diſcipulus. Paralip. Vrſperg.

5474 *BRASILIA America regio à Luſitanis hoc anno inuenta.* 15

Circa hæc tempora deſinit CRANTZII Chronicon.

Nati ſunt:

I. PHILIPPVS Haſſiæ Landgrauius, 13. Nouembris.

II. CASPAR Cruciger Senior Theologus, 2. Ian. manè hora 1. poſt med. noctis, Lipſiæ.

III. IOANNES Matheſius, Paſtor Eccleſiæ in valle Ioachim i a, 24. Iunij, Rochlicij.

IIII. PAVLVS Fagius linguæ Ebrææ peritia & cognitione clarus, Tabernis Rhenenſibus, o[illegible] p do Palatinatus.

V. CHRISTOPHORVS Laſius Theologus, 6. Iulij, Argentinæ.

RVPERTVS, Othonis Henrici Elect. Palat. & Philippi b. llicoſi, parens, Comes Palat. Rheni, ætat. 23. obijt.

COLO-

LONIÆ in Comitiis bellum BAVARICVM componitur, & Palatinus Rheni à Cæſare recipitur in gratiam. In hoc conuentu IACOBVS Marchio Badenſis & Epiſcopus Treuirenſis reſpondit legatis Pontificiis latinè, Germanis germanicè, Gallis gallicè, Venetis italicè. 1505

LVTHERVS cùm paulò ante renunciatus eſſet Magiſter artium, & ad Iuriſprudentiam animũ appuliſſet, fulmine territus & conſternatus, voto ſuſcipiendi Monachatus ſe obſtrinxit. Itaq; agens annum ætatis 22. inulto & reclamante parente, ingreſſus eſt monaſterium Auguſtinianorum Erfurdiæ, 17. Iulij (die Alexii) & in eo integrum annum ante ſolennem profeſſionem, vt moris eſt, nouitius conſtanter perſeuerauit: deinde palàm profeſſus eſt Monachum. Surius.

Nati ſunt:

I. IOACHIMVS II. Elector Marchio Brandeburg. Princeps munificus & pacificus, die 9 Ianuarij, hora 1. poſt meridiem.

II. FRANCISCVS Burchardus, Cancellarius Iohannis Friderici Electoris Saxoniæ, 6. Iulij, Vimariæ.

III. LEVINVS Lemnius Medicus Zirizæus, C.S.E. in Seelandia Belgici prouincia.

IIII. STEPHANVS Szegedinus Theologus, Szegedini Emporio inferioris Pannoniæ celebri, honeſto apud ſuos loco.

V. ÆGIDIVS Tſchudus Heluetius, vir doctiſſimus, die 5. Februarij, Glaronæ.

VI. IOANNES Hartungus Philologus, Milteburgi Franciæ Orientalis oppido.

IOANNES IOVIANVS Pontanus, vir omni diſciplinarum genere præſtantiſſimus, quem ALPHONSVS Aragonum Rex à ſecretis habuit, cuiuſque extant Poëmata, Dialogi & hiſtoria, moritur ætatis 77. Quidam referunt eius obitum ad annum 1503. Is viuens

Gg monu

466 monumento ſuo hæc verba inſcripſit: Sum Ioannes Io-
uianus Pontanus, quem amauerunt bonæ Muſæ,
ſuſpexerunt viri probi, honeſtauerunt Reges, Do-
mini. Scis iam quis ſim, aut qui potiùs fuerim. E-
go verò te hoſpes noſcere in tenebris nequeo, ſed
te ipſum vt noſcas, rogo. Vale.

476 Academia FRANCOFORDIANA ad Viadrum introducta eſt ſolenni ritu 27. Aprilis. Primus Rector fuit Conradus Wimpina Francus, Theologiæ Profeſſor.

IOANNES *Capnio primus Grammaticam Hebraicam Latinè ſcripſit & edidit: vnà cum Hebraico Lexico. Præfat.*

RAPHAEL *Volaterranus Anthropologiam ſuam ſcripſit.*

MATTHIAS *Mechouius hiſtoriographus Polonicus, Medicinæ Doctor & Aſtrologus, Chronicon ſuum terminat. Vixit adhuc anno 1515.*

Nati ſunt:

I. LVDOVICVS *Rex Vngariæ, Ladislai filius, Calend Iulij.*

II. IOHANNES *Sleidanus, ſcriptor hiſtoriarum noſt temporis.*

III. GEORGIVS *Buchananus Scotus, qui hiſtoriam r rum Scoticarum deſcripſit, Cal. Februarij, in Le nia Scotiæ Prouinciæ ad Blauum amnem, in v ruſtica.*

Obierunt:

I. PHILIPPVS Hiſpaniarum Rex, MAXI LIANI Imperatoris filius, CAROLI V. pa die 25. Sept. ætat. 28. menſ. 3. d. 3. Granatæ pr Burgos.

II. CHRISTOPHORVS Columbus Genue nouarum terræ partium noſtro ſeculo prim uentor, poſt quartam in nouum orbem na gationem, 8. Maij, Valledoleti in Hiſpania.

5477 *Bellum oritur inter* MAXIMILIANVM *Imp. & tes Suitm.*

477 *SIGISMVNDVS coronatur Rex Poloniæ 24. Ianuarij: regnat an. 42. incboat.* 1507

LVTHERVS in Cœnobio Erphurdienſi primitias ſui ſacerdotii celebrat, primamque Miſſam cantat Dominica Cantate (2. Maij) ætatis 24. à confirmatione primatus Papæ 900.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS, *Erneſti filius, Princeps Anhaltinus*, 14. *Auguſti.*

II. CHRISTOPHORVS à Carleuuitz in Rotenhauß, IIII. Imppp. item Electorum & Ducum Saxoniæ Conſiliarius, qui familiæ ſuæ hæreditariam Equitum auratorum in S. Romano Imperio dignitatem impetrauit, 14. *Decembris.*

III. IOANNES Sturmius, ſtudiorum in Schola Argentoratenſi Gubernator, & Orator noſtro ſeculo celebris, 1. *Octobris, hora 2. poſt meridiem, Sleidæ oppido inter Vbios non ignobili.*

IIII. *VIGLIVS Zuichemus Friſius* IC. *die* 19. *Oct. Forſterus.*

V. IOANNES Oporinus Typographus, die Conuerſionis Pauli 25. Ianuarij, Baſileæ.

M. ANTONIVS Coccius Sabellicus, ſcriptor hiſtoriarum Italicarum, moritur Venetiis, ætat. 70. Leander.

478 *IMPERATOR, PAPA & GALLVS confœderati Venetis bellum inferunt* 1508

Μωρίας Encomium editum ab Eraſmo Roterodamo 9. Iunii. Præfat. De quo libro autor ipſe in Adagiis Chiliad. 2. Cent. 2. Adag. 40. ita loquitur: *Luſimus Moriæ Encomion, cui non plus ſeptem dierum operam impendimus, idq́ nullis librorum adminiculis adiuti. Nam noſtra ſarcina nondum aduecta tum erat. Hoc quicquid eſt libelli, video candidis ingeniis, & iis qui bonis literis ſunt initiati, magnoperè probari, qui, præter iocan ii feſtiuitatem affirmant illic eſſe non pauca, quæ ad corrigendos hominum mores magis conferant, quàm Ariſtotelis Ethica, aut politica dogmata.*

1478 *Et tamen audio nonnullos offendi, sed pau hos eiusmodi, vt nihil probent niſi barbarum, & ab omnibus Muſis alieniſſimum. Ego nec quempiam nominatim, niſi fortè meipſum, illam ſcelerum ac vitiorum camarinam muſ uens, ridicula quædam magis quàm fœda pauc Sed taxas, inquiunt, Epiſcopos, taxas Theolo Principes. Primi non animaduertunt, quàm faciam moderatè, minimeq; odiosè. Deinde n nierunt illius Regulæ, quam toties inculcat nymus: Vbi generalis de vitiis diſputatio eſt lius perſona eſſe iniuriam, neque carbone not quam quaſi malus ſit, ſed omnes admoneri, n lis, &c.*

Trittʜᴇᴍɪᴠs ſcripſit librum de intel cœleſtibus & ſpiritibus neſcio quibus: v de religionis mutatione (& quidem int 13. aut 17. futura) ominari quædam auſ verbis: *Secta religionis*, inquit, *conſurget, ma rum deſtructio religionum: timendum, ne ca amittat beſtia quarta.* Genius verò, qui Tri hæc dictauit, albus an ater fuerit, ego n dixerim. Meritò ſuſpectum eſt piis, quod a re mendaci, ac indice fallaci profectum eſt

Lᴠᴛʜᴇʀᴠs venit Vitebergam ætat. 25. a conſtituta Academia Vitebergenſi: public git Ariſtotelis Logicen & Phyſicen.

ALPHONSVS Albuquercius ORMVZVM & Regnum in ſinu Perſico, Emanueli Luſitan ſubiecit.

GEORGIVS Sabinus Poëta & IC. 23. Aprilis hor temeridiana natus eſt Brandeburgi.

Obierunt:

I. Pʜɪʟɪᴘᴘᴠs Elector Palat. Rheni, die 27. Feb

II. Lᴠᴅᴏᴠɪᴄᴠs Bologninus IC. & Eques, q noniæ ac Ferrariæ iura interpretatus eſt, F tiæ, ætatis 61. Schrad. Forſt.

III.

III. Cvnradvs Celtes primus Germaniæ Poëta Laureatus, Viennæ 4. Februarij, æt. 49. 1508

Veneti ad Caruaglium in loco Agnadelli à Gallis magno prælio victi & ſuperati ſunt die 14. Maij, ipſorum Duce Bartholomæo Aluiano capto, & 8000. militum trucidatis. Qua tunc quidem occaſione Brixia, Bergomum, Crema, Cremona, cæteraque Ducatus Mediolanenſis loca in Ludouici XII. Francorum Regis poteſtatem venêre. Papa item & Hiſpanus ſuas quaſdam à Venetis occupatas vrbes & oppida receperunt. Chron. Gall. Guicciard. Beuther. 1509

Maximilianvs Cæſar Patauium, Veronam, Vincentiam, Brixiam & alia ſociorum oppida recuperauit. Palmer. App.

Franciscvs Almeida primus Indiæ prorex Campſonis Sultani Ægyptij claſſem, Indis auxilio miſſam, feliciter profligauit.

Philippvs Melanchthon Heydelbergam venit die 13 Octobris.

Nati ſunt:

I. Ioachimvs Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 8. Auguſti, hora 5. antemeridiana.

II. Ioannes Caluinus Theolog. Genevenſis, 10. Iulij, Nouioduni celebri Veromanduorum oppido.

III. Lvdovicvs Grempius à Freudenſtain IC. & Syndicus Reip. Argentinenſis. Pantal.

IIII. Matthævs Hoſtus, Græcæ linguæ in Academia Francofordiana Profeſſor, circa anni huius initium, in pago Wilhelmsdorff, non procul Colonia ad Sueuum.

Obierunt:

I. Henricvs VII. Rex Angliæ, 23. Aprilis. Huic ſucceſſit Henricvs VIII. qui regnauit an 39.

II. Iohannes I. Princeps Palat. Rheni, Comes Simerius & Spanheimenſis.

III. Philippvs Cominæus, Eques Flandricus, na-

5479 *tura bonitate vſuque rerum ad ſapientiam ciuilem in-* 15
ſtructiſſimus, qui licet Latinas non attigerit literas, magna tamen cum laude crebriſque ſententiis refertas duorum Regum Galliæ, LVDOVICI XI. *eiuſque filij* CAROLI VIII. *hiſtorias deſcripſit lingua Gallica, in Pictonibus, 17 Octobris, æt. an. 63.*

5480 BERLINI in Marchia Iudæi ſupplicio affecti ſunt 15
propter panem conſecratum contumelioſè tractatum, 38 exuſti, & duo decollati, 19. Iulij.

MARTINVS Lutherus, æt. 27. Romam vidit, miſſus illuc à ſuis fratribus ad negocia ipſorum expedienda.

GOA, vbi nunc Proregum Indiæ & Schola Ieſuitarum celebris ſedes eſt, 6 Februarij primùm occupata.

Hoc anno ortum eſt bellum literarium inter REVCHLINVM & COLONIENSES quoſdam Monachos de libris Iudæorum, cuius rei multa fit mentio in Reuchlini Epiſtolis. Mandauerat Maximilianus Imperator Reuchlino, vt, quid de cremandis Iudæorum libris ſentiret, in modum conſilii referret, & ſcriptum Archiepiſcopo Moguntino tranſmitteret Cæſari reddendum. Ille in partẽ benigniorem propenſior, iudicauit ſcripta quædã Iudaica conſeruanda, quædam verò blaſphema exurenda. Fuerat autem Coloniæ Iudæus quidam baptizatus, cognomento Pfefferkorn/qui & anno 1514. ob panis conſecrati violationem in Salinis Saxoniæ candentibus forcipibus diſcerptus & crematus eſt: hic autor eius conſilii fuerat, vt de Cæſaris mandato ſinguli Ebræorum libri, præter nudum Bibliorum textum, comburerentur, vel ſaltem, vt quidam ſuſpicati ſunt, igni adiudicarentur, vt ante executionẽ Iudæi grandi ære libros ſuos ab incendio redimerent, quod ſi fieret, conſilii illius autor auri partem acciperet. Quem conatum ſuum cùm Iudæus Reuchlini conſilio eludi cerneret, ſparſis libellis famoſis, eum apud multos in odium

dium & inuidiam vocauit. Librum verò Reuch lini Colonienſes flammis tradiderunt: quæ res m ris factionib. inter doctos agitata eſt, aliis Capnionem, aliis Colonienſes tuentibus. Tandem orto Lutherano incendio, fumulinum hoc (vt quidam tum appellarunt) certamen in fumum abiit. Vide Sleidanum lib. 2. ſub anno Chriſti 1520. vbi prolixiùs rem omnem expoſuit. 1510

Obierunt:

I. BOHVSLAVS *ab Haſſenſtain, Baro à Lobkouiz, Poëta & Orator in vtraque lingua Græca & Latina clariſſ. totius Bohemiæ ornamentum, die 29. Nouembris.*

II. IOANNES *Geiler Keiſerſpergius Theologus Argentinenſis, 10. Martij, ætatis 56.*

III. PHILIPPVS *Beroaldus Bononienſis, Rhetor & Grammaticus, æt. 60. Tritthemius.*

ALBERTVS Marchio Brandeburgicus, factus eſt Magiſter Ordinis Teutonici in Pruſſia, an. 321. ab inſtituto Ordine. Anno ſequenti introductus eſt in vrbem Regiomontanam. 1511

MALACA *aurea Cherſoneſi metropolis ab Alphonſo Albuquercio expugnata. Oſor. lib. 7.*

PHILIPPVS Melanchthon Tubingam venit.

Nati ſunt:

I. PAVLVS Eberus Theologus, Kittingæ in Francia Orientali, die 8. Nouembris, hora prima poſt medium noctis.

II. ANDREAS Gerardus Hyperius, Theologus, die 16. Maij, hora 6. veſpertina, Hyperis inclyta Flandriæ Vrbe.

III. IOANNES Fichardus I C. Francof. an Mœn.

IIII. IOANNES Bauhinus Senior Medic. & Chirurg. Doctor clariſſ. die S. Bartholomæi, Ambiani in Picardia.

V. IOHANNES Goropius Becanus, Medicus & Philoſophus excellentiſſimus, in vigilia D. Ioannis, vt ipſe teſtatur lib. 7. Hermath. pag. 140.

5481 VI. FRANCISCVS Portus Cretenſis, Theophili Porti Cret. Fil. Græciæ ornamentum, die 22. Auguſti, qui fuit dies Veneris, ſub auroram, in Inſula Creta. 15

VII. ERASMVS Reinholdus Mathematicus excellens, die 22. Octob. mane dimidia hora ante ſecundam, Salfeldiæ in Thuringia.

5482 *Pugna ad RAVENNAM commiſſa eſt ipſo die Paſchatis, 11. Aprilis, in qua clade memorabili Iulij II. Pontificis Rom. & Hiſpanorum copia à Ludouico XII. Gallorum Rege victa & profligata ſunt. Iulius victus ad 16000. ſuorum militum (Guicciard. 10000. vtrimq; cæſa refert) amiſit, & Rauenna à Gallis direpta eſt.* 15

Eodem die Terra FLORIDA Americæ pars ad Septemtriones obuerſa, ab Hiſpanis, ductore IOHANNE PONCIO Legionenſe, primùm inuenta eſt. Gens hanc regionem incolens barbara eſt, ſordida & inhumana, veſcitur araneis, formicis, lacertis, ſerpentibus, cæteriſque id genus venenatis & inſectis. Ipſa regio ſatis fructifera, etiam auri diues. Incolæ ſunt fuſci coloris. Nulla illis ſecuris vel ligo niſi lapideus. Vice aratri ſunt illis aſſeres, quibus terram aperiunt, ſeminantque frumentum vulgò Turcicum, quod bis terve in anno maturam frugem præbet. Abraham. Ortel. in Theat. orb. terrarum.

M. LVTHERVS 19 Octob. ætat. 29 renunciatur Theologiæ D. à D. Andrea Caroloſtadio, Witebergæ in templo arcis: à conſtitutione Academiæ Witebergenſis anno 10. exeunte. Doctoris itaque Theologici titulo ornatus inſtituit enarrationes librorum certorum in Bibliis: nempe Pſalterij 1513. ætatis 30 Deinde Epiſtolæ ad Romanos 1515. Epiſtolæ ad Galatas 1516. die 27. Octob. Interim & Decalogi præcepta publicis ad populum declamationibus, & reliquas Catechiſmi partes explanare cœpit.

Nati

482 Nɪti ſunt: 1512

I. PAVLVS Manutius, ALDI filius, antiquitatis diꝉigentiſſimus inquiſitor, & indagator, C. S. E. Cal. Iul. j, Venetijs.

II. GERHARDVS Mercator, Coſmographus & Mathematicus excellentiſſimus, die 5 Martij ſub auroram hora 6. antemeridiana, Rupelmondæ in finibus Comitatus Flandriæ.

Obierunt.

I. BAIAZETES II. Turcarum Rex decimus, & SECVNDVS Imp. Orientis, à filio Selymo regno quidem die 11. Aprilis vi priuatus, vita verò veneno in fuga, poſt annum à gubernatione fi'ÿ inita, ſublatus, obijt in vico Chapſe, ætat. 74. regni 31. Baiazete & regno & vita ſpoliato, Turcarum Imperium inuaſit SELYMVS I. Turcarum Rex vndecimus & TERTIVS Orientis IMPERATOR: quod vt eò rectius ſtabiliret, duos fratres, CORCHVTEM & ACHMETEM, vnà cum ipſorum filijs, interſecit: ita vt ex ſtirpe Othomanica ipſe ſolus ſupereſſet. Leonclau. Cuſpinianus, Drechsl. & alÿ.

II. GASTO Comes FOISSAEVS, Dux Nemorenſis, bellator fortiſſ. & feliciſſimus, in prælio ad Rauennam contra Iulium Pontificem Rom. & Hiſpanos pugnans cæſus periÿt, die Paſchatis.

III. IACOBVS EMSIVS Eques Germanus, militiæ dux nobiliſſimus, rebus maximis in eodem prælio Rauennate geſtis fortiter occubuit ipſo die Paſchatis. De quo Huttenus.

Poſtquam omnes Italorum vrbes, patriæq;, potentes
Implêrat fama nominis, occubuit.
Pugnauit toties, nunquam non vicit in armis:
Hoc quoq; quo cecidit tempore, victor erat.

483 *HELVETII, qui Maximilianum Sfortiam Ducem Mediolanenſem cõtra Gallum & Venetos defendebant. Nouariæ à Gallis obſeſſi, duce Motinio ſtupenda animi magnitudine numeroſiſſimum & rebus omnib. inſtructiſſimum Gallorum exercitum adorti ſunt, eumq; fœdiſſimè* 1513

Gg 5 pro

5483 *profligarunt, die 6. Iunij: ita vt Heluetiorum quidem 1500. à partibus verò Gallorum 1000 cæſi perierint. Guicciardin.* 15

MAXIMILIANVS Imp. duce RVDOLPHO Principe Anhaltino exercitum Venetorum, cui Bartholomæus Liuianus Princeps Venet. præerat, ad Bachilionem amnem non procul Vicentia, prouida irruptione impetuque vehementi aggreſſus, cum magna Ciuium parte, quos Liuianus ad ſpectandam Germanorum lanienam, tamquam ad certam paratamq; victoriam, euocârat, ſingulari virtute & felicitate diſſipauit, protriuit, concîdit, & victoriam glorioſiſſimam reportauit, die 7. Octobr. Ex Venetorum exercitu (teſte Guicciardino) 4000. equites cataphracti, & 4000. pedites cæſi & capti ſunt: Alij 7000. trucidata aſſerunt.

TATARI Precopenſes in Podolia, Volhinia & Ruſſia direptionibus & incendijs graſſantes, memorabili prælio à Polonis & Lithuanis, duce CONSTANTINO Oſtrogio, ad Lapuznam & arcem Viſnoueciam victi & profligati ſunt.

ALBERTVS Epiſcopus Magdeburgenſis, factus eſt Archiepiſcopus Moguntinus, 9. Martij. Sedit an. 32. Iuſt. Bruſch.

BLASCVS Nonius Valboa in Nouo orbe Iſthmo tranſito, Auſtrinum mare ad Panemaidem, & regiones PERVANAS primus inuenit.

Nati ſunt:

I. IOHANNES, Ioach. I. Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandeb. Princeps ſapiens & eloquens, 3. Auguſti.

II. ADRIANVS Albinus Iuriſconſultus, & Illuſtriſſ. Principum Marchionum Brandeburg. in noua Marchia Cancellarius, 13. Octobris Laubenæ Luſatiæ ſuperioris oppido. Ita inter natalem Principis & Cancellarij vnius eiuſdemque ditionis interceſſerunt dies 70. Hoc ergo anno orta ſunt duo illa magna lumina, quæ aulam Cu-

483 *Cuſtrinenſem præcipuè (de cæteris viris ſapientibus & doctis nunc verba non facimus) illuſtrem & claram reddiderunt.* 1513

III. *NICOLAVS Hemmingius Theologus doctiſſimus, C.S.E. in Dania.*

Obierunt:

I. IVLIVS II. PP. die 21. Februarij. Succeſſit die 11. Martij, LEO X. antea dictus Iohannes Medices. Hic anno ſuperiori ad Rauennam fuerat legatus Iulij II. tunc quidem à Gallis captus, ſed ex eorum manibus elapſus, circumacto anno die 11. Aprilis Pontifex Rom. coronatur: vt is dies, qui anno præterito ipſi infauſtus fuerat, coronationis ſuæ celebritate ex atro in candidum verteretur. Iouius. Sedit an. propè 9. A Leone I. ad Leonem X. anni 1074.

II. ERNESTVS Dux Saxoniæ, ERNESTI Elect. Sax. fil. Archiepiſcopus Magdeb. 3. Auguſti, ætat. 49. Succeſſit ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis.

III. MARTINVS Polichius Mellerſtadius primus RECTOR Academiæ Vitebergenſis, die 27. Decembris.

484 *SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem aduerſus ISMAELEM SOPHINVM Perſarum Regem ſuſcepit. Prælium in campis Zalderanis (quos à Iouio non rectè Calderanos appellari putat Leonclauius) non procul à ciuitate Choi, die 26. Auguſti commiſſum eſt: in quo licet fortiter pugnaret Iſmaël, tandem tamen victus & fugatus eſt à Selymo, qui victoriam obtinuit. Leonclau.* 1514

SIGISMVNDVS Rex Poloniæ Moſcos inſigni clade affectos, ad Boryſthenem, die 8. Septembris vicit & profligauit.

PHILIPPVS Melanchthon promotus in Magiſtrum, 25. Ianuarij, ætat. 18.

Nati

5484 Nati ſunt: 15
I. IOACHIMVS Mynſingerus à Frundeck nobilis Iureconſultus, Stutgardiæ metropoli Ducatus Wirtembergici. Cruſius.
II. WOLFGANGVS Lazius Medicus, & Ferdinandi Imp. Rom. Hiſtoricus & Conſiliarius, die 31 Octobris, minutis 24. poſt tertiam matutinam, Viennæ Auſtriæ.
III. IOANNES Gigas Paſtor Eccleſiæ Freiſtadienſis, cuius vtilia ſcripta Theologica multaque iucunda Poëmata extant, 22. Febr. Northuſij.
IIII. FRIDERICVS Staphylus Theologus, Oſnaburgi in Weſtphalia.
V. IOACHIMVS Morlinus Theologus, die 6. Aprilis.
VI. ANDREAS Veſalius Medicus præſtans & Anatomes illuſtrator, die 31. Decemb. Bruxellis celebri Flandriæ vrbe.
VII. GEORGIVS IOACHIMVS Rheticus Mathematicus, die 16. Febr. minutis nouem ante horam 2. matutinam, in oppido Feldkirchen.

5485 *HELVETII victi & cæſi ſunt memorabili ſtrage à FRANCISCO Gallorum Rege, primo anno regni, die 13. Septembris, ad Marignanum in agro Mediolanenſi: durauit prælium toto biduo. Annal. Franc.* 15

PETRVS Galatinus Minorita, Ebraicæ linguæ ſcientia clarus, hoc anno ad Reuchlinum ſcripſit Epiſtolam, quam vnà cum Reuchlini reſponſione in Reuchlinianis Epiſtolis paulò ante libri finem reperies. Hic edidit opus de arcanis Catholicæ veritatis, in Ebraicis libris, præſertim in Thalmud inuentis, in defenſionem Capnionis, & aduerſus Iudæorum obſtinationem, Anno 1518.

BIBLIA EBRAICA (vulgò Complutenſia) adiunctis trib. tranſlationibus Chaldaica, Græca & Latina, Tomis ſex imprimi curauit FRANCISCVS Ximenius Cardinalis, Archiepiſcopus Toletanu

VIEN-

185 *VIENNÆ conuenerunt MAXIMILIANVS Imp. VLADISLAVS Vngariæ, & SIGISMVNDVS Poloniæ Rex, die 17. Iulij. LVDOVICO Regi Vngariæ Vladiſlai filio, deſponſa eſt MARIA ſoror Caroli V. viciſſim ANNA ſoror Ludouici Regis Vngariæ abſenti FERDINANDO fratri Mariæ deſponſa 22. Iul. Cuſpin.* 1515

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS III. Palatinus Rheni Elector, Ioan. Comitis Palat. Simerenſis & Spanheimenſis filius, die 14. Februarij.

II. PHILIPPVS I. Dux Pomeraniæ, 15. Iulij, hora 1. ante merid.

III. FRANCISCVS Piccolomineus, ex nobiliſſima Picco'omineorum familia oriundus, ſummus noſtri temporis Philoſophus editisque ſcriptis celeberrimus, Senis in Italia circa hunc annum natus eſt.

IIII. GEORGIVS Caſſander, vir doctiſſimus & Theologus præſtantiſſimus, C.S.E. Brugis Flandrorum.

V. CONRADVS Lycoſthenes, vir multæ lectionis, cuius opera extant, Rubeaci in Alſatia.

VI. PETRVS Ramus Orator & Philoſophus excellens, in pago Veromanduorum Quut.

VII. VALERIVS Cordus Medicus & Dioſcoridis illuſtrator, die 18. Februarij, hora 4. pomeridiana, Simeſuſij in Haſſia.

VIII. IOANNES St'gelius Poëta, 31. Maij, Gothæ.

Obierunt:

I. *LVDOVICVS XII. Gallorum Rex, 1. Ianuarij, ætat. 53. Pariſijs. Succeſſit gener ipſius FRANCISCVS I. Valeſius, qui coronatus eſt die 25. Ianuarij: & hoc ipſo anno, quo Rex deſignatus eſt, Mediolanum recuperauit. Chron. Gall. Eſtque hic annus à morte Auguſti Cæſ.* 1500.

II. *LANCELLOTTVS Decius Iuriſconſultiſſ. & in Tici-*

5485 *Ticinenſi Gymnaſio interpres gratiſſimus, die 4. Febrr.* 15
Ticini. Schrader.

5486 *SELYMVS Turcarum Imp. pater Solymani, acerrimo* 15
prælio conflixit cum MAMALVCIS, non procul à Damaſco, in quo prælio Sultanus Ægypti CAMPSON GAVRIVS, nefariè proditus ac deſertus, à Caierbeio Alepi præfecto, cum duobus præfectis Damaſceno & Tripolitano, occubuit 26. Auguſti, ætat. 77. Vnde poſtea Selymus breui tempore SYRIAM, ÆGYPTVM & IVDÆAM ſuo imperio adiecit. Antequam verò Ægyptum peteret, Hieroſolymam adijt, veterumque Prophetarum ſepulchra veneratus, Chriſtianis Sacerdotibus Sepulchrum Domini obtinentibus pecuniam in alimenta ſex menſium largitus eſt. Inde expugnata Gaza, Ægyptum petijt. Mamaluci in Campſonis locum TOMVMBEIVM ſtrenuũ virũ delegerunt Iouius, & alij.

MAXIMILIANVS Imp. Mediolanum irrito conatu obſedit.

NOVI TESTAMENTI Latina tranſlatio vnà cum Annotationibus edita ab Eraſ. Roterodamo.

LVTHERVS diſputauit contra Scholaſticos Theologos, de libero arbitrio, meritis operum, & traditionib. humanis. Propoſitiones extant I. Tom. operum eius Latin.

Vrbs VALLIS IOACHIMICÆ condi aut coli cœpta eſt, repertis argentifodinis.

Nati ſunt:

I. WILHELMVS Dux Iuliacenſis & Cleuenſis, 27. Iulij.

II. GEORGIVS SIGISMVNDVS Seldius LL. Doctor, & CAROLI V. Imp. Conſiliarius, &c. die 21. Ianuarij, hora 1. poſt medium noctis, Auguſtæ Vindelicorum.

III. MODESTINVS, Simon. fil. Piſtoris, IC. clariſſimus, in Miſnia.

IIII. CVNRADVS Geſnerus Medicus & Philoſophus, Tiguri.

V. GVA-

486 V. GVARVS WEIGANDVS Guarinus, artis Medicæ Doctor, qui multis annis feliciter functus eſt officio Archiatri in aula Cuſtrinēſi, vir eximia doctrinæ, virtutis & integritatis laude præſtantiſſimus, & amicus meus præcipuus, 6. Iulij. 1516

VI. GEORGIVS Fabricius Poëta excellens, & omnis antiquitatis ſtudioſiſſimus, 24. Aprilis, intra h. 5. & 6. Chemnicij.

VII. HIERONYMVS Wolfius Philologus, Oetingæ Rhætiæ oppido.

VIII. PETRVS Gualterius Chabotius Philoſophus, in oppidulo nomine Sanlupo in agro Pictauino. Boiſſard. in Iconib.

IX. MARTINVS Heluigius Niſſenus, cuius extat tabula Chorographica Sileſiæ.

Obierunt:

I. VLADISLAVS Rex Vngariæ, 13. Martij, ætat. 61.

II. FERDINANDVS Rex Hiſpaniæ (vltimus in familia ARAGONIORVM, auus maternus Caroli V. quem regnorum hæredem reliquit) 16. Ianuarij, alij 22.

III. BAPTISTA Spagnolus Mantuanus Poëta, menſe Martio, ætat. 72.

487 Concilium LATERANENSE, quod IVLIVS II. contra Piſanum indixerat, hoc demum anno finitum eſt 16. Martij: in quo poſt recitatas orationes in laudem Iulij & Leonis, ſententiæ dictæ ſunt de bello in Turcas ſuſcipiendo: de reformandis Eccleſiæ moribus: de Boëmis ad Eccleſiæ vnitatem ab errore reuocandis. Sleid. Ponta. 1517

SELIMVS Turcarum Imperator ALCAIRVM (Memphin) munitiſſimam Ægypti vrbem & Sultanorum ſedem expugnauit 25. Ianua. plurimis ibi dediticijs contra fidem datam crudeliter interfectis. Capta vrbe TOMVMBEIVS Sultanus fugam arripiens, cùm ſe in palude quadam inter iuncos & arundines occultaſſet,

5487 *taſſet, immerſus aquis vſque ad ſummum pectus, & ad Selymum perductus eſt. Qui iuſſit primùm eum tortoribus, vt de Campſonis theſauris quæ ſed ille nihil præter ſuſpiria & horribiles gemitus mis cruciatibus protulit. Poſtea maioris ignomin mulo impoſitus, laqueo ad collum appenſo, reuinct tergo manibus, per totam vrbem Alcairum circ ctus, iuxta portam vrbis ſuſpenſus & ſtrangulat die (vt annotauit Sanſouinus) 11. Aprilis. Iouiu Alij ad 13. Aprilis referunt. Hic fuit finis regni M LVCORVM in Ægypto: quod annis 300. eoſ nuiſſe in Pandecte Turcica ſcribit Leonclauius.*

LEO X. Calendis Iulij, anno Pontificatus ſui to, fecit quintam ordinationem Cardina quæ omnium quæ vnquam fuerunt, maxim quia ſimul 31. Cardinales creauit, inter fuerunt LAVRENTIVS Campegius, MA Muſurus, & ADRIANVS, qui poſtea Leor Pontificatu ſucceſſit. Vide Onuphr.

MVTATIO RELIGIONIS

MARTINVS LVTHERVS (*æt.* 34.) 31. Oct in Vigilia Omnium Sanctorum (quæ tu dies Sabbati præcedens Dominicam 21. Tri publicè foribus Templi Omnium Sancto teberge affixit Propoſitiones contra Indulg quas Ioannes Tezelius Monachus Domini venales circumferebat. Archiepiſcopum qu Moguntinum Albertum per literas orauit, dulgentiarum loco Euangelium doceri iu Hoc fuit primum claſſicum totius mutatio religione, quæ poſtea ſecuta eſt. Nos ne part dio temerè iudiciũ noſtrũ interponere vide neve verbis noſtris iugulemur, ſolã nudam ſtoriam recitabimus aliorum verbis, nempe dori Virgilij & Laurentij Surij Carthuſiani lydor. lib. 8. cap. 4. *Poſtremò vidit noſtra ætas*, ir

religionis diſsidium, tùm LEO X. Romæ. Pontifex anno 1517
1517. haberet in Germania procuratores Indulgentiarum, & illi ſua quoque vtilitatis ſtudio eas prædicarent: Viteberga MARTINVS LVTHERVS Monachus Auguſtinianus id improbauit. Procuratores ea re valdè commoti, Romam deferunt nomen Lutheri. Is vt Deorum contemptor accuſatur, citatur, cauſa agitur. Sed quia ad diem dictam non adfuit Romæ præſens, vt reſponderet, paulò pòſt declaratur hæreticus. Verùm quoniam eiuſmodi Indulgentiarum quæſtus iam in odia hominum cum procuratoribus incurrerant, permulti magni viri, & in his FRIDERICVS Saxoniæ Dux præſtò fuit, qui Lutherum conſilio, autoritate, armis denique tegeret, ne vlla eum vi attingere valeret. Lutherus igitur tali præſidio munitus, & licentia loquendi parta, maiora auſus, de omnibus religionis myſteriis ſcribere, ſuáque ſcripta foras dare cœpit. Ita breui tempore mirabiliter coaluit Secta, quæ EVANGELICA dicta eſt, eò, quòd nullam recipiendam eſſe legem aſſeueret, quæ ad animarum ſalutem pertineat, niſi quam Chriſtus aut Apoſtoli dediſſent.

Surius hanc rem ita narrat: LEO Pontifex Romæ largiſsimas promulgat condonationes ſiue Indulgentias, eique negotio in Germania præficit Moguntinum Archiepiſcopum Albertum, Principem celeberrimum. Is ad prædicandas eas Indulgentias delegit IOANNEM TEZELIVM Dominicanum. Ea res peſsimè habuit quoſdam Ordinis Auguſtiniani, in primis Ioannem Staupizium, eius Ordinis generalem per Germaniam Vicarium, virum nobilem, facundum, & Friderico Principi charum: illúmque Martinum Lutherum, lectorem ordinarium Viteberga. Et quia interdum non parui abuſus eiuſmodi Indulgentiis euulgandis ſeſe immiſcuerant, inde ſumpta occaſione Lutherus primùm in Indulgentiarum immodicos quoſdam & ſordidos, ſuo duntaxat quæſtui ſeruientes, buccinatores acriter inuectus eſt, datis ad Moguntinum Antiſtitem literis, in quibus longè aliter ſcripſit de Salutis certitudine, quàm paulò pòſt in ſua captiuitate Babylo-

5487 *nica & ſcriptis aliis. Simul etiam 95. Propoſitiones palàm edidit, quibus Indulgentias oppugnauit. Contrà verò Tezelius 106. Propoſitiones euulgauit, Lutheranis planè contrarias. Ex hac lite ortum eſt illud immane & horrendum incendium Lutheranum, quo tota penè Europa poſtmodum conflagrauit. In ipſis huius tragœdiæ initiis viſus eſt Lutherus etiam plerisque viris grauibus & eruditis non peſſimo zelo moueri, planeque nihil ſpectare aliud, quàm Eccleſiæ reformationem, cuius quidam deformes abuſus non parùm malè habebant bonos omnes, &c.* 15

Præuiderunt autem ante hæc tempora ac diſertè prædixerunt quidam Scriptores, futuram religionis mutationem ante mundi finem, quorum vaticinia referre longum eſſet, atque ab inſtituto noſtro alienum. Ac ne de antiquioribus dicam, ſunt in hoc numero: *NICOLAVS Cuſanus Cardinalis, IOAN. Lichtenbergius, IOACHIM Abbas, HILDEGARDIS, BRIGITTA,* Hůß/*ANDREAS Proles Auguſtinianorum Prouincialis, IOANNES Hilten Monachus Iſennacenſis, qui quidem & annum mutationis aſſignaſſe fertur.*

Hic incipit SLEIDANI hiſtoria, complectens annos 39.

Nati ſunt:

I. CASPAR Colignius Caſtellonius Galliæ Amiralius, in arce Caſtellonia ad fines Sabaudiæ, die 16. Februarij.

II. ANTONINVS Auguſtinus IC. & Epiſcopus Tarraconenſis, die 25. Februarij, Cæſaraugustæ in Celtiberia.

Obierunt:

I. *MARCVS Muſurus Romæ huius anni autumno, cùm paulò antè Monemvaſienſis Archiepiſcopus deſignatus eſſet, vix deguſtata Cardinalatus dignitate obiit. Fuit natione Græcus, nimirum Cretenſis, ſed Latinæ linguæ vſque ad miraculum doctus, quod vix vlli Græco contigit, præ-*

ter Theodorum Gazam & Ioannem Laſcarem. Hæc Eraſmus. 1517

II. *ALBERTVS Crantzius S. Theologiæ & Decretorum Doctor, Eccleſiæ Hamburgenſis Canonicus & Lector, qui Saxoniæ, Vandaliæ Daniæ & Gothiæ hiſtoriam deſcripſit, die 7. Decembris, Hamburgi. Hic, lectis Lutheri propoſitionibus de indulgentiis, dixiſſe fertur: Frater, vade in cellam, & dic: Miſerere mei DEVS.*

MAXIMILIANVS Imperator poſtrema Comitia celebrat Auguſtæ, quibus vniuerſi Electores interfuerunt: & in his primùm agi cœptum eſt de Lutheri negotio, deq; eo Cæſar 5. Aug. ad Pontificem Romanum ſcripſit, vt naſcenti malo medicinam faceret, priuſquam longiùs euagaretur ac ſerperet: moræ coniunctum eſſe periculum: quicquid ipſe decreuerit, hoc ſe laudaturum, & vt per Imperii prouincias locum habeat, curaturum eſſe. Sleid. 1518

LVTHERVS Caietano Cardinali, Pontificis Legato ſe ſiſtit Auguſtæ (ætatis 35.) 12. Octobris. Caietano Palinodiam ſiue errorum reuocationem flagitante ac vehementer vrgente, Lutherus errores demonſtrari ſibi petiit, atque poſt aliquot dierum conflictatiunculas, grauiora veritus, &, vt Polydorus Virgilius loquitur, metuens ne Cardinalis ad extremum rem omnem magis imperio, quàm diſceptatione definiret, datis ad Cardinalem literis, ab Auguſta diſceſſit 20. Octobris, reuerſus Vitebergam 31. Oct. quo die Tezelium ante annum adorſus fuerat.

Eodem tempore Lutherus 16. Octobr. appellauit à Caietano ad Papam: & 28. Nouembris à Papa ad Concilium.

Edidit & Reſolutiones & declarationes propoſitionũ ſuarũ de Indulgentiis, quas Leoni X. dedicauit die Trinitatis Publicauit itẽ Sermones de virtute excõmunicationis, de pœnitentia, & pparatione ad

5488 Cœnam Domini, vnà cum appendice de t
tione paſſionis Dominicæ.

*PHILIPPVS MELANCHTHON anno æ
venit Vitebergam, 25. Auguſti: decennio poſt Lut
uentum.*

*Primum ſcriptum à MELANCHTHONE V
editum, fuit Oratio Luciani de Calumnia, qu
temerè credendum ſit. Eam Orationem Latinè
ditam dedicauit Friderico Electori Saxoniæ m
ptembri. Cœpit autem hoc anno prælegere pub
merum & Epiſtolam Pauli ad Titum græcè. Na
cendas literas Græcas à Friderico Electore in Aca
Vitebergenſem accerſitus fuerat. Inſequentib
publicauit libellos, quos poſtea ſæpiùs retexuit, &
res emiſit: nempe anno 1518. (ætatis 17.) Græcam
maticam: anno 1519. Rhetoricen: 1520. Dia
1521. Locos Communes ſeu hypotypoſes Theo
1523. enarrationem Euangelij Matthæi, Ioan
piſtolæ ad Romanos & ad Corinthios: 1524. Gr
ticen: 1529. Ethicen: 1530. Politica: 1531. Chr
&c. Fuit multarum Scholarum parens, & quo
ſtium eius iudicio atque confeßione impunè, cit
uidiam dixerim,* Muſis amicus erat, in quaru
acaris dum vnà cum aliis viris doctis luc
ignes excitare ſtuduit, non illiberale, opin
præſtitit famulitium.

ALBERTVS Marchio Elector Moguntinu
tur Cardinalis à Leone X. Galerum Ca
tium ei imponente legato Pontificio.

ADRIANVS Cardinalis, autor libri de ling
tina, veritus Leonis X. vim, quòd facinoris
ciani conſcius eſſet, anno ſuperiori fugerat
nalatu, & omnibus dignitatibus priuatus eſ
lij, nec ampliùs viſus fuit in terris. Onuph.

Circa hunc annum Prouincia illa, quæ nunc N
HISPANIA appellatur (regio auri & a
diues, oſtreorum, quæ margaritas pariunt

Oceani littora piſcatione percelebris, & aliarum rerum neceſſariarũ vbertate referta) ſub Hiſpanorum imperium redacta eſt, duce FERDINANDO CORTESIO: qui eam maxima ſuorum, maiore autem incolarum pro libertate pugnantium ſtrage expugnauit: in quam poſtea aliquot Coloniæ ab Hiſpanis deductæ ſunt. Abrah. Ortel. in Theatro orb. ter. 1518

Quid hoc anno Eraſmus de Luthero ſenſerit & ſcripſerit, vide in eius Epiſtolis lib. 11. Ep. 1. & lib. 12. Ep. 23. & 31. Inter cætera ſic ait: *Ego Lutherum nec accuſo, nec defendo. Multa præclarè monuit, ſed vtinam ciuiliùs, & tamen impium ſit, illum in his, quæ rectè dixit, prorſus indefenſum relinquere, ne poſthac nemo ſit, qui verum auſit proloqui. Non eſt meæ cõditionis nec ingenii, de ipſius doctrina pronunciare. Mihi nondum vacauit eius libros euoluere, præter vnam aut alteram pagellam, & tamen quidam confingunt, illum mea adiutum opera. Si rectè ſcripſit, mihi nil debetur laudis: ſin ſecus, nihil mereor probri, quando in omnibus illius lucubrationib. ne apiculus quidẽ meus eſt. Quoſdam initiò admonui, vt ſcriptis ac diſputationib. potiùs, quàm clamoribus rem agerent: non eſſe publicè damnandum, quod non eſſet lectum, non expenſum, imò non intellectum: Theologis indecorũ eſſe quicquam per tumultum agere, quorum iudicium oportet eſſe grauiſſimum. Plura vide l. 12. ep. 10. ad Albertum Archiepiſcopum Moguntinum, vbi & hoc addit: Lutherum quædam ſcripſiſſe magis imprudenter quàm impiè.*

Hæc Eraſmi verba eò recitare voluimus, vt videat Lector, quantoperè vir ille ter maximus in religionis negotio ſeſe torſerit, & in omnia ſe verterit ac trãſformarit, vt inter diſſidentes partes medius incederet, neutris ſe totum iungens, nec ad alterutram partem nimiùm, iudicio ſuo, inclinans atq; deflectens. Qua re multi opinantur, id eum conſecutum fuiſſe, vt neutris addictior neutris ſatisfecerit,

1488 nec apud hos vel illos gratiam plenam inierit. Vidit fortè aliquid quod reprehenderet ac fugeret: de quo tamen pronunciare mihi non eſt integrũ. Fuit ille in cauſa Lutherana animo tam vario & lubrico, vt de eo non facilè quiuis ſententiam ferat. 15

Eccius obeliſcis notat Lutheri propoſitiones de Indulgentiis: Syluester item Prieras Dominicanus in eundem ſcripſit. Lutherus vtriq; reſponſiones ſuas oppoſuit.

PETRVS PAVLVS Pariſius Coſentinus IC. cuius ſcripta & conſilia extant, hoc anno floruit. Forſter.

Nati ſunt:

I. HENRICVS II. Rex Galliæ, FRANCISCI filius 31 Martij.

II. IOANNES Funccius Chronographorum noſtra ætate Princeps, 7 Februarij (alii 25. Februarij) Werdæ prope Noribergam.

III. CASPARVS Bruſchius, Poëta & vir doctiſſimus die 19. Augusti, Egræ.

IIII. IOHANNES Homilius Mathematicus, die 2. Februarij, dimidia hora poſt primam ante diluculum. Eber.

V. CHRISTOPHORVS Cornerus Theologus Francofurtanus, C.S.E. in Franconia, in oppido à fagis nuncupato.

Diſtat hic annus à Roma condita 2269. ab excidio Troiæ 2700. à nato Rudolpho Habſpurgio 300.

1489 HVLDRICHVS Zvvinglius Tiguri primam concionem habuit, & Euangelium ſecundum Euãgelium enarrare cœpit Cal. Ian. Lauaterus de Cometis. 1

Diſputatio LIPSICA Eccij cum Luthero de primatu Romani Pontificis, de Pœnitentia, de Purgatorio & de Indulgentiis inchoata eſt 4. Iulij: finita 14. Iul. Caroloſtadiana verò diſputatio cum Eccio de Libero arbitrio cœpta eſt 27. Iunij.

LVTHERVS edidit ſermones: De duplici iuſticia: de ſalutari meditatione Paſſionis Domini: de Baptiſmo;

ptiſmo: de præparatione ad mortem: Item enarrationem Epiſtolæ ad Galatas. 1519

ERASMVS per Epiſtolam 30. Maij Lutherum ad moderationem reuocat, his verbis: *Mihi videtur plus profici ciuili modeſtia quàm impetu. Magis expedit clamare in eos, qui Pontificum autoritate abutuntur, quàm in ipſos Pontifices. Idem de Regibus faciundum cenſeo. Scholæ non tam aſpernandæ ſunt, quàm ad ſtudia magis ſobria reuocandæ. De rebus multò receptioribus, quàm vt ſubitò poßint ex animis reuelli, diſputandum eſt argumentis denſis & efficacibus potius quàm aſſeuerandum. Quorundam virulentas contentiones magis conducit contemnere, quàm refellere. Vbique cauendum, ne quid arroganter aut factioſè loquamur aut faciamus. Sic arbitror gratum eſſe Spiritui Chriſti. Interea ſeruandus animus, ne vel ira, vel odio, vel gloria corrumpatur. Nam hæc in medio pietatis ſtudio hominibus inſidiari ſolet. Hæc admoneo non vt facias, ſed vt quod facis perpetuò facias: Deguſtaui Commentarios tuos in Pſalmos: vehementer arrident, & ſpero magnam vtilitatem allaturos. Eraſ. lib. 6. Epiſt. 4.* Hæc verò Epiſtola variè à multis accepta eſt, aliis eam pro Luthero, aliis contra interpretantibus: aliis etiam reſponſionem nimis ciuilem, amicam ac blandam reprehendentibus. Ideoque Eraſmus eam declaraturus ſcripſit ad Campegium illam benè longam Epiſtolam, quæ lib. 14. Epiſt. primum locum obtinet, eſtque data 6. Decemb. vbi inter cætera: *Vide quæſo,* inquit, *an hæc ſit Epiſtola hominis Luthero fauentis. Quoniam in illius ſcriptis me offenderat neſcio quid ſæuum, & auſterum, nec ſatis referens manſuetudinem Spiritus Euangelici, admonui vt cum omni manſuetudine doceret ea, quæ ad veram pietatem attinent: id quo maiore cum fructu poſſet, admonui vt parceret Romano Pontifici: cuius autoritatem expedit haberi ſacroſanctam: parceret Principum Celſitudini, qui conuitiis attacti, aut intempeſtiuius admoniti, non ſolùm non red-*

5489 *duntur meliores, ſed exacerbati pernitioſas aliquoties excitant tempeſtates, fitque vt & monitori ſua pereat authoritas, & monito ſuus fructus, &c. Plurimum refert, quàm in tempore, quàm commodè & attemperatè veritatem proferas. Sæpe ſanat admonitio tempeſtiua, blanda ac ciuilis, quos perderet ſæua & intempeſtiua obiurgatio. Non enim hic adducam, quod Plato perſpexiſſe videtur, multitudinem promiſcuam & imperitam non poſſe contineri in officio; niſi nonnunquam fuco, doloque bono fallatur. Sed ea res, vt virum integrum deſiderat: ita deſiderat egregiè prudentem. Admonui, ne ſcholas aut ordines omnino contemneret, ſed ciuiliter admoneret, quod mutari vellet: vt in his, quæ longo vſu magis, quàm recto iudicio recepta ſunt, denſis ac ſolidis argumentis vteretur potius, quàm aſſeuerationibus. Et quoniam non ignorabam ingenium Germanicum, neque neſcirem eum quorundam ſcriptis immodicè mordacibus irritari: admonui, ne conuicium conuicio regereret: ſed aut in totum negligeret, aut argumentis reſponderet: à maledictis omninò temperaret. Ad hæc quoniam verebar, ne tanta libertas exiret in tumultum, admonui, ne quid arroganter aut factioſè vel diceret vel faceret. Poſtremò excuteret animum ipſe ſuum, de quo meum non eſſet iudicare, ne quid eſſet corruptus ira, aut odio, aut inani gloria, quæ in mediis etiam pietatis officiis ſolet inſidiari. Obſecro quid hic omiſſum eſt, de quo fuerat admonendus Lutherus? Vide etiam Eraſm. Epiſtol. lib. 14. Epiſt. 5.*

Eodem anno Eraſmus iudicium ſuum de Luthero perſcripſit ad Fridericum Saxon. Electorem 14. Aprilis. Ea Epiſtola extat Tom. I. Lat. operum Lutheri, pag. 236.

IOHANNES FRANCISCVS *de Ripa Papienſis IC. primi nominis, qui multa in vtroque iure ſcripſit, hoc anno floruit, Papiæ poſtea mortuus. Forſter.*

FRIDERICVS *II. Dux Lignicenſis & Bregenſis nuptias celebrauit cum* SOPHIA *Friderici March. Bran.*

March. Brandeb. OnoltZbacenſis filia, die 13. Februarij. 1519

Nati ſunt:

I. THEODORVS *à Beza nobilis Theologus Gallus (C. S.E.) die 24. Iunij, Iohannis Baptiſtæ natalibus ſacra, Vezelijs vetuſtiſsimo Æduorum oppido.*

II. RVDOLPHVS *Gualtherus Theologus Tigurinus, die 9. Nouembris, circa meridiem, Tiguri.*

III. IOHANNES *Crato Medicus & Philoſophus celeberrimus, ac trium Imppp. Romanorum,* FERDINANDI, MAXIMILIANI *&* RVDOLPHI ἀρχίατρος, 20. *Nouembris, Vratislauiæ.*

IIII. VLRICVS *Mordiſius IC. eximius, die* 13. *Iulij, Lipſiæ.*

MAXIMILIANVS I. Imperator moritur die 12. Ianuarij apud oppidum VVelſam: cùm vixiſſet an. 59. menſ. 9. dieb. 19. & imperaſſet an. 25. menſ. 5. Hiſtoriam obitus & ſepulturæ copioſè deſcribit Cuſpinianus.

CAROLI V. IMPERIVM.

CAROLVS V. Francofurti eligitur Imperator, 28. Iunij, ætat. 20. Pridie eius diei, Electorum Senatus, Imperium detulit FRIDERICO Saxoniæ Electori, qua de re ita Eraſmus in Epiſtolis lib. 13. Epiſt. 4. *Dux Saxoniæ Fridericus delatum ſibi ab omnibus Imperium ingenti animo recuſauit, idque pridie quàm Carolus eligeretur. Mox rogatus, quem igitur cenſeret eligendum, negauit ſibi quenquam alium videri tanti nominis oneri ſuſtinendo parem, quàm Carolum. Ob hunc inſignem animum à noſtris (Caroli legatis) oblata 30. millia florenorum conſtantiſsimè reiecit. Cumque vrgeretur, vt tantùm* 10. *millia pateretur dari famulis: accipiant,* inquit, *ſi velint, attamen nemo manebit poſtridie apud me, qui vel aureum acceperit: at poſtridie conſcenſis equis ſubduxit ſeſe, ne pergerent eſſe moleſti. Hoc mihi vt compertiſsimum re-*

5489 *tulit Epiſcopus Leodienſis, qui Comitijs Imperialibus interfuit*. Hactenus Eraſmus. 15

Hiſtoriam electionis CAROLI V. & Electorum de ea diſceptationem, pete ex libello Georgij Sabini, cuius autorem fuiſſe Melanchthonem à multis creditum. Sleidanus inde multa mutuatus eſt.

Obierunt præterea:

I. IASON Maynus, ex celebri Maynorum apud Mediolanenſes familia oriundus, IC. excellentiſſimus, Eques auratæ militiæ, & Senator Ducalis, C.S.E. die 20. Aprilis, ſepultus Papiæ. Fichard. Forſter.

II. IOHANNES Tezelius Pirnenſis Miſnius, Indulgentiarum præco, Lipſiæ in Monaſterio Dominicanorum, cùm paulò antè Eccius & Lutherus de Indulgentijs diſputauiſſent.

III. IOHANNES Coletus Theologus, Londini hydrope extinctus: de quo lege Epiſtolam Eraſmi lib. 13. Ep. 4. Item lib. 15. Ep. 14. in qua proponit Icona & exemplum boni Eccleſiaſtæ.

5490 CAROLVS V. Rom. Imp. coronatur Aquiſgrani 23. Octob. ætat. 21. Imperauit annis 37. *Diſtat hic annus à regno Samſonis & Æneæ* 2700. *Dauidis* 2600. *à morte Nebucadnezaris Magni & regno Euilmerodaci* 2100. *Imperio Henrici Aucupis* 600. *coronatione Caroli Magni* 720. 1

FERDINANDVS Magellanus Luſitanus auſpicijs CAROLI V. ab oriente verſus Occidentem, via compendioſa, in Inſulas MOLVCCAS nauigaturus, FRETVM, quod de nomine ſuo MAGELLANICVM nuncupauit, auſu planè Herculeo, menſe Septembri aperuit. Vna ex illius nauibus (quam Victoriam poſtea appellarũt) ex Hiſpania ſoluens, & per fretũ Magellanicum Moluccas Inſulas adiens, Bonæ ſpei Promontorio ſuperato in eandem rediens, prima omnium nauium & ætati totum terrarum orbem circumnauigauit, atq; ita prim

491 pr'm i hac nauigatione de vniuerſo Oceano ſola 1522
inter tot ſecula victoriam obtinuit. Eadē ſecundo ex Hiſpania ad S. Dominici ciuitatem, denuò domum redijt: ex qua tertiò in eandē Inſulam: at dū ex ea redire conatur, in itinere euanuit: neque de ea quid actum fuerit vnquam reſcitum. De hac naue in Theatro Orbis terrarum CL. V. ABRAHAMI Ortelij, Regis Hiſpaniarum Coſmographi, ſequens extat Epigramma:

Prima ego veliuolis ambiui curſibus Orbem,
MAGELLANE, Nouo, te duce ducta, freto.
Ambiui, meritoque vocor VICTORIA: ſunt mî
Vela, alæ, precium; gloria, pugna, mare.

FERDINANDVS Corteſius hoc ipſo anno vrbem MEXICO omnium Noui orbis vrbium reginam (an. 140. ex quo eius prima fundamina iacta fuerant) capto potentiſſimo Rege Moteczuma occupauit: atque ita NOVÆ HISPANIÆ imperium in Nouo orbe fundauit, conſtituit & confirmauit.

LVTHERVS à Leone X. excommunicatur Romæ, bulla edita 15. Iunij. Ille contra publicat aſſertionem omnium articulorum doctrinæ ſuæ, à Leone damnatorum, & prouocat à Papa ad Concilium.

Louanienſibus quoque & Colonienſibus reſpondet, qui libros ipſius flammis dignos pronunciauerant. Lege Eraſmi Epiſtolam vltimam lib. 15. quæ hoc anno ſcripta eſt 18. Octob.

Inter multa LVTHERI ſcripta, quę hoc anno exierunt, hæc præcipuè receſeantur: De libertate Chriſtiana, quem libru Leoni X. miſit menſe Aprili: De captiuitate Babylonica preludium, quo Lutherus Catholicorum iras ac odia in primis in ſe concitauit & inflammauit, ob motas cōtrouerſias nouas de Sacramentorum numero, Vtraq; ſpecie Cœnę Domini ſumenda, Tranſubſtantiatione in dubiū voca-

1520 vocata, & Miſſa oppugnata, quòd non fu
cium,&c. Adhortatio ad Nobilitatem Ge
23. Iunij, de reformatione rerum Chriſtia
Ratio confitendi peccata: Teſſaradecas ſu
ſolationum libellus ad Fridericum Ele
decumbentem miſſus: Catecheticæ conci
liber de bonis operibus inſcriptus Ioann
niæ Duci 29. Martij: in quem librum G
Vicelius (qui hoc anno primùm Viteber
nit) acriter poſtea inuectus eſt anno 1534.
men Luthero impingens, quòd confuad
opera cũ politicis actionibus, id eſt (vt ipſ
ba vſurpem) quòd dedoceat bona opera
ſiaſtica, & tradat ea eſſe bona opera, quæcu
mi rurique fidelis homo faciat, cùm tame
ſtolicæ doctrinæ conſuetudo diſtinguat in
na opera & inter facta negotiaq; vitæ com
Et Lutherum ſub Decalogi ſpecie offici
vitæ inſignire titulo bonorum operum, vt
cleſiaſticis operibus ieiuniorum, precum
moſynarum & ſimiliumhomines auocet.
Oecolampadivs 23. April. factus
nachus in Monaſterio Seruatoris iuxta
ſtam Ordinis S. Brigidæ: de quo ita Er
*Quod ſcribis ab Oecolampadio factum, id ſiu
fecit, ſiue animi morbo, quando mutari non pot
candum eſt, vt illi ac nobis quàm optimè vertat
res humanas ſic vndique corruptas, vt nullis vnq
culis exiſtimẽ plus licuiſſe impudentia, ſtoliditat
leri. Et nonnunquam libet aliquò profugere: ſed v
quocunq; me vertero, ſequatur moleſtia. Proinde
arbitror mali remedium ab animo petere potius
à loco aut vita inſtituto. Benè habet, quòd Ch
tanta vitiorum caligine nobis Euangelicæ doctri
tillas reliquit.* Eraſ. Epiſt. lib. 12.
Nati ſunt:
I. Sigismvndvs II. Rex Polon. Cal. Aug

FRIDERICVS III. Dux Lignic. & Breg. 22. Februarij. 1520

III. IOANNES Artopæus IC. Friburgenſis, VVormatiæ. Pantal.

IIII. MATTHIAS Flacius 3. Martij in oppido Illyricę Albona infelici partu in lucem editus eſt. Erant qui ad ſequentem annum referunt.

V. IACOBVS Heërbrandus Theolog. & Præpoſitus Eccleſiæ Tybingenſis, C.S.E. Giengæ. Cruſius in Annal Sueuiæ.

VI. ORLANDVS de Laſſo Muſicus excellentiſſimus Bergæ Hannoniæ Vrbe.

SELYMVS I. Turcarum Rex vndecimus, & TERTIVS Imperat. Orientis die 21. Septemb. carbunculo peſtilenti extinctus apud Zerulum (alij Chiurlum) Thraciæ oppidum, quo ipſo in loco antea patrem BAIAZETEM hoſtiliter perſecutus fuerat, cùm imperaſſet an. 8. Selymo defuncto SOLYMANVS II. Turcarum Rex duodecimus & QVARTVS Orientis IMPERATOR regni habenas obtinuit, & eiuſdem adminiſtrationem auſpicatus eſt Calend. Octobris. Leonclau. Sanſouin. & alij.

Prima COMITIA CAROLI V. VVormatiæ: in quibus coram Imperatore & Imperij Proceribus comparuit Lutherus, & de ſua cauſa reſpondit feria quarta & quinta poſt Dominicam Miſericordia Domini, id eſt, 17. & 18. Aprilis. VVormatia diſceſſit feria ſexta poſt Iubilate, 26. Aprilis. 1521

MARTINVS LVTHERVS IN CVSTODIAM TRADITVS.

CÆSAR Lutherum proſcribit 8. Maij: fuitque hoc primum edictum Imp. aduerſus Lutherum. Ideo Fridericus Nobilib. quibuſdam, de quorum fide compertum habebat, negotium dedit, vt Lutherum in arcem Wartbergk prope Iſennacum clàm abducerent, vbi delituit menſ. decem circiter.

Eo

5491 Eo in loco, quem Pathmum & Eremum ſuam nominauit, plurima ſcripſit: De votis Monaſticis 21. Nouembris: De abroganda Miſſa priuata 1. Nouembris. Eum librum inſcripſit Auguſtinianis Vitebergenſibus fratribus ſuis, qui Miſſam abrogauerant. &c. De confeſſione priuata 1. Iunij, quòd Pontifex non poſſit eam præcipere: Poſtillas Germanicas Euangeliorum Dominicalium dedicatas Alberto Comiti Mansfeldenſi 19. Nouembris. Et librum aduerſus Latomum 8. Iunij, quem abſoluit 13. dierum ſpacio, &c. 15

Ante iter VVormatienſe edidit expoſitionē Cantici B. Virginis Mariæ, Magnificat, &c. 10. Martij: & priorem partem Poſtillarum de quatuor Dominicarum Euangelijs per Aduentum. Præfatio inſcripta eſt Friderico Electori, die 3. Martij.

Leo iterum excommunicauit Lutherum die Cœnæ Domini, 28 Martij: Et reſpondit Lutherus.

Parisiensibvs Lutheri libros damnantibus, Melanchthon oppoſuit ſcriptum publicum: prodijt item alius liber à Melanchthone ſcriptus titulo Didymi Fauentini, quo reſpondit Thomæ Placentino, id eſt, Emſero.

Andreas Carolostadivs tumultuatur Vitebergę abſente Luthero, vaſtat Scholas, & clamorib. inconditis efficit, vt pluribus in locis multa præclara ingenia ſterileſcant, & deſertis Scholis ſtudia artium abijciant. Belligeratur etiā cum imaginibus in templis: & edit librum de Coniugio Sacerdotum & de votis Monaſticis reſcindendis, 24. Iunij. Primus Sacerdotum Bartholomæus Bernhartus Feldkirchius, Præpoſitus in oppido Kemberg, duxit vxorem: eum ſecutus eſt Caroloſtadius, 19. Ian. 1522. cui facetus quidam Morio Epithalamij loco, vt opinor, ſcripſit nouæ Miſſæ nuptialis formulam, multo ſale reſperſam. fortè ne nuptijs deeſſet riſus materia.

Mar-

91 MARTINVS Bucerus menſe Martio reliquit Ordinem Dominicanorum, in quo vixerat an. 15. Fuerat ingreſſus monaſterium 1506. ætatis an. 15 hoc an. à monachatu abſolutus eſt, qua de re edidit librum 1523. 1521

BELGRADVM ſiue Albam Græcam firmiſſimum totius Vngariæ, adeoque Reipub. Chriſtianæ propugnaculum, SOLYMANVS Turcarum Imp. 29. Auguſti, die decollationis Iohannis Baptiſtæ memoriæ dicato, expugnatum occupauit. Leonclau. Backſchius.

Hoc anno primùm orta ſunt bella inter CÆSAREM & R. Galliæ, quæ durarunt annis propemodum 38. ſub induciis dubiis, parumq́; conſtantibus.

HENRICVS Rex Angliæ librum ſcripſit & edidit aduerſus Lutherum, quo nomine à Pontifice & ampliſſimo Cardinalium Senatu Catholicæ fidei defenſor appellatus eſt. Præcipuè autem impugnauit Lutheri librum de Captiuitate Babylonica. Eraſmus ſcribit, ex Procerum & Montioii narratione ſe certò perſuaſum habere, librum ipſius Regis Marte, quod aiunt, elaboratum & cõfectum eſſe. Et in Epiſtola ad Cochlæum de eodẽ ſic ait: *Quòd ſubdubitare videris, an Rex Henricus libellum, ac duas Epiſtolas aduerſus Lutherum ſuo Marte confecerit, id tibi cum multis commune eſt: nec mirum, cùm hactenus prodigij ſimile ſit habitum, præſertim apud Germanos, Principem ſcire literas. Cæterùm vt non cõtenderim, nonnihil ſcribenti fuiſſe auxilio, cùm eruditiſſimi quique viri nonnunquam vtantur amicorum ſubſidiis: ita non dubitem affirmare, ipſum eorum, quæ edit, parentem & autorem eſſe.*

ERASMVS offenſus periculoſis tumultibus & pernicioſis clamoribus, quibus negotium Euangelicum agebatur, aut potiùs turbabatur, cœpit trepidatione quadã nutare ac vacillare, & à cauſa Lutherana longiùs ſe remouere atque ſubducere, & quaſi in locũ tutiorẽ, extra telorum iactũ ſecedere. Scu-

5491 Sentiebat autem de rebus tam arduis, cenſuram & iudicium deferendum ac permittendũ eſſe Eccleſiæ, quæ audita virorum aliquot piorum & eruditorum ſententia, cõmuni conſilio ac deliberatione, de dogmatib. ſtatueret, decreta verbo Dei conſentientia conderet, controuerſias tolleret, & pacẽ Eccleſiaſticam ſanciret ac ſtabiliret. Vt itaq; Lectori ob oculos ponamus ſpecimen ſapientiæ huius viri, vel ſecũ luctantis, vel cum vtraq; parte quodammodò conflictantis, verba quędam eius, ex Epiſtolis hoc anno ſcriptis, ſubiungemus, nõ vt Lector inde Eraſmi de Religione ſentẽtiam (quæ vel perplexitatibus inuoluta non mox cuilibet ſeſe pandit, vel ſua quadam lubricitate elabi, mentemque legentis præteruolare videri poteſt) venetur ac diſcat, ſed vt ex his, de admirando illius ingenio, dum inter partes ferè mediũ ſeſe gerere ſtudet, cõiecturam faciat, & diſſidij inter ipſum & alios exorti fontes propiùs aſpiciat. Sic itaq; ille hoc anno ſcripſit Petro Barbirio 13. Aug. eaq; Epiſtola eſt ſecunda in Epiſtolarum eius volumine. 1

Initiò, inquit, *dici non poteſt, quàm multi, qualesq; viri Luthero fauerint. Ego è pauculis pagellis deguſtatis, viſus ſum mihi ſubodorari, rem exituram in tumultum. Et mihi ſanè adeo eſt inuiſa diſcordia, vt veritas etiam diſpliceat ſeditioſa. Primus omnium admonui hominem literis, vt rem Euangelicam Euangelica manſuetudine moderationeque tractaret, &c. Equidem vt mihi videre videor, eſſe quædam in Eccleſia recepta, quæ magno Chriſtianæ religionis bono mutarentur: ita nihil placet, quod huiuſmodi tumultu geritur. Si communicato inter ipſos conſilio, docti libellis obſignatis, vtriuſque ditionis proceres admonuiſſent, quæ iudicaſſent ad Euangelicæ doctrinæ ſinceritatem attinere, fortaſſis & ipſe fuiſſem vnus, qui ſeduiò, quod potuiſſem, conſuluiſſem. Nunc quid furioſius, quàm rem tantam maledictis libellis & clamoribus agi? Quo quidem in-*

ne-

negotio primùm vtrinque peccatum eſt. Mea ſententia, 1521
nimiùm calidis conſilijs hinc atque hinc res geſta eſt, & cet. Porrò quod dicitur, Lutherum quædam hauſiſſe è libris meis, mihi in manu non erat præſtare, ne quis ſcriptis meis in poſterum abuteretur, quando hoc nec Euangeliſtæ nec Apoſtoli præſtare potuerunt. Scripſi eo ſeculo, quæ tum videbantur ad bonos mores conducere: fortaſſis quædam ſcripturus circumſpectiùs, ſi præſciſſem exoriturum hoc ſeculum plùs quàm Tragicum. Idem lib. 14. Ep. 7. die 23. Auguſti eodem anno: *Video tempeſtatem eſſe periculoſiſſimam, in qua mihi ſentio curſum ſic eſſe moderandum, vt nec hominibus adulando Chriſti negocium deſeram: nec me fruſtrà in diſcrimen aliquod conijciam. Lutherus veluti malum Eridis miſit in mundum, cuius nullam omnino partem non turbatam video. Nemo non fatetur vehementi quadam medicina fuiſſe opus Eccleſiæ, nimiùm collapſis moribus: ſed video propemodum vſu venire, vt pharmacum parùm dextrè adhibitum, morbi vim exacerbarit, veriùs quàm expulerit. Atque vtinam verum eſſet, quod Danorum Rex Chriſtiernus mihi ſimile quiddam dicenti reſpondit, ludens opinor, leuibus pharmacis nihil agi, ſed illud eſſe remediorum efficacium, vt primùm corpus omne concutiant. Ego certè nullum exitum video bonum, niſi Chriſtus ipſe noſtram temeritatem benè vertat, quemadmodum ferunt Mineruam* δυσβουλίαν *Athenienſium benè fortunare ſolitam.*

Idem ep. 2. l. 1. p. 6. *Vt inſanum ſit omnia probare, quæ ſcripſit Martinus Lutherus, ita non placet autoris odio damnare quæ vera ſunt, ea deprauare quæ recta ſunt. Ego ex omnibus illius lucubrationibus vix 12. legi pagellas: & tamen vix quenquam reperi adhuc, qui ſe dicat pœnitere legiſſe libros illius, etiamſi multa diſpliceant. Quid multis? Tale negocium eſt, vt difficilimum ſit ita ſatis facere hominibus, vt nuſquam prodas Euangelicam veritatem. Res non ſolùm abſolutam eruditionem, verùm etiam ſingularem prudentiā deſiderat:*

non ſine autoritate. Quicquid incendio, quicquid diplomatis principum effici poteſt, abundè confectum eſt. Sed hæc vtinam perinde mutarent animos hominum vt cohercerent linguas, &c. Quòd dicunt quidam, morbum fuiſſe grauiorem, quàm vt leui pharmaco ſanari poſſit: turbandum fuiſſe corpus efficaci remedio, quo mox ſuccederet ſanitas. Hoc ſi verum eſt, ego per alios fieri malim, quàm per me. Si commerentur hoc corrupti mortalium mores, non deerit Deo Nabuchodonoſor, per quem flagellet populum ſuum, &c.

Idem in Epiſtola ad Montioium lib. 17. Epiſt. 26. *Nec cum Luthero, nec cum vllo Lutherano fœdus clancularium inij, & adeò non addidi cuiquam animos, vt omnes quos potui deterruerim ab inſtituto periculoſo. Tantùm improbabam quorundam præcipites tumultus, præſertim apud populum, priuſquam ſatis appareret, quorſum iret Lutherus. Nemo non fatetur diſciplinam Eccleſiaſticam longè prolapſam eſſe à ſinceritate Euangelica, populum Chriſtianum multis modis grauatum eſſe, conſcientias hominum varijs tricis illaqueatas. His malis Lutherus bonis ac doctis videbatur remedium allaturus. Et paſſim fauentibus omnibus, ſolus extiti monitor, vt ſtylum verteret, ac negotium tractaret Euangelica manſuetudine, &c. Iactant aliqui Lutherum quædam è meis libris hauſiſſe. At quo pacto queam præſtare, ne quis meis ſcriptis abutatur, cùm plurimi ſint abuſi libris Euangelicis? Et tamen ſi quis Deus mihi prædixiſſet, hoc ſeculum exoriturum, quædam aut non ſcripſiſſem, aut aliter ſcripſiſſem: non quòd pernicioſa ſcripſerim, ſed quòd non omnia quouis tempore rectè dicuntur, &c. Nec technis quorundam, nec pollicitis, nec odijs aliorum vnquam perpelli potui, aut potero, vt alius ſim quàm Chriſtianus. Malè ſit omnibus qui gaudent diſſidiorum vocabulis, &c. Vide lib. 14. ep. 6. 13. 19. Item lib. 17. ep. 18.*

De hoc toto anno legant ſtudioſi narrationem Camerarij in vita Philippi Mel. pag. 43. 45. 47. & 49. de initiis Se-

ctæ

91 *ctæ Anabaptiſtarum, Enthuſiaſtarum & nouorum Prophetarum, &c.* 1521

FERDINANDVS *Archidux Auſtriæ coniugem duxit* ANNAM *filiam Regis Vngariæ, &* LVDOVICVS REX *Vngariæ,* MARIAM *ſororem Ferdinandi.*

Nati ſunt:

I. MAVRICIVS *Dux Saxoniæ Elector, Ducis* HENRICI *filius, 21. Martij.*

II. ANTONIVS *Sadeel, ex illuſtri & antiqua Baronum* CHANDÆORVM *familia, Theologus nobiliſſ. Chabotis domo materna, & Matiſconenſis agri Caſtello, in confinio Galliæ & Sabaudiæ ſito.*

III. IOACHIMVS *Mollerus, Ioach. fil. I.V.D. & Conſiliarius Ducum Brunſuicen. & Lunaburg. die 25. Septembris, Hamburgi.*

IIII. IOHANNES *Marbachius Theologus Argentinenſis 14. Aprilis, Lindauij.*

Obierunt:

I. Leo. X. PP. toxici, vt creditur, violentia conſumptus, Calend. Decembris, ætat. 46.

II. Ferdinandvs Magellanus Luſitanus, dux & nauium præfectus (de quo fretum Magellanicvm nomen accepit) in prælio ab incolis Inſulæ Mavtan in India Orientali (licet fortiter dimicaret) cæſus occubuit die 27. Aprilis.

III. Henningvs Goden Hauelbergenſis, IC. & præpoſitus templi Canonicorum Witebergæ, 21. Ianuarij. Huius Apophthegma vulgo iactatur:

Lex ſine executione eſt velut campana ſine piſtillo.

IIII. Raphael Maffeus Volater. Gerardi filius, cuius egregia extant opera, die 25. Ianuarij, ætat. 70. m. 11. d. 8. Senis. Schrad. in monum. Italiæ.

1492 Adrianvs VI. natione Belga, Traiectenſis, creatur Rom. Pontifex, 9. Ianuarij. Hic nomen ſuum non mutauit, ſed retinuit Adriani nomen: fuit vir 1522

5492 *tenuerant annis plùs minùs 214. quorum opulentia ex hoc in immenſum creuit, quòd bona templariorum in eos potiſſimum translata fuerant. Backſ. hius & alij.* 152

ERASMVS poſtridie Paſchatis ſcripſit vel librum vel Epiſtolam Apologeticam ad Chriſtophorum Epiſcopum Baſilienſem de interdicto eſu Carniũ: vbi in vtranque partem diſputat de Ieiunijs, feſtis, Sacerdotum coniugio, Præſulum officio, ſcandalo, emptione diplomatum Pontificiorum & abrogatione conſtitutionum vetuſtarum. Exagitat etiã diuitum lauta ac delicata ieiunia: quorum culinas ait nullis diebus eſſe operoſiores quàm piſculẽtis: opulentis mutatum cibi genus voluptati eſſe, faſtidijque remedium: eosque quàm maximè deliciari, dum tenuis agricola rapis crudis victitans, aut porrum arrodens, hoc obſonium addat atro ac furfuraceo pani, proque mulſo diuitum aquam è lacuna bibat. Poſtremò vt inquirens, non vt aſſeuerans, adijcit hęc verba: Conſtat, *inquit*, pleraque, de quibus nunc eſt ſermo, primùm inuecta cõſuetudine, quæ quos obliget, in quibus, & quatenus, quando, quamdiu, prolixiùs ſit hic diſſerere. Illud videtur certè probabile, conſuetudinem non arctiùs alligare quenquam, quàm voluerint ij, qui conſuetudinis fuerunt autores. Sit interim ſemper exceptum offendiculum & contemtus. Qui ieiunat, non hoc nomine ſibi placeat, quaſi rem magnam agat, niſi maiora adiecerit. Qui non ieiunat, non turbet publicam conſuetudinem, vitans offendiculum infirmorum quantum commodè poteſt. Qui abſtinet, caueat, ne contra doctrinã Euãgelicam & Apoſtolicam iudicet proximum ex eo, ꝙ natura ſit anceps, & rectè vel ſecus fieri poſſit.

Nati ſunt:

I. *ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis, Caſimiri filius 28. Martij, Onolsbachij. Huius bellatoris varia fuit fortuna.*

92 *II.* LAZARVS *Suuendius artib. bellicis clariſſimus, die 2. Februarij inter 11. & 12. noctis ſecuta, in Sueuia non procul ab vrbe Imperiali Vlma. Eber.* 152

III. IOACHIMVS *à Beuſt in Planitz IC. die 19. April. Möckerna ſub ditione Archiep. Magdeburgenſis.*

IIII. LAMPERTVS *Diſtelmeyer LL. Doctor, & Cancellarius Electoris Brandeburg. 22. Februarij ſub exortum Solis, Lipſiæ. Huic primam Indicis huius editionem autor dedicauit.*

V. IOHANNES *Vuolphius Theologus Tigurinus.*

VI. MICHAEL *Beutherus LL. Doctor & in inclyta Argentina hiſtoriarum profeſſor: ter maximus inter noſtri temporis Chronographos: cuius ſcripta Chronologica vtiliſſima extant, die 18. Octobris, in oppido Franciæ Carlſtadt.*

VII. HENRICVS *Salmuth Theolog. & Paſtor Eccleſiæ Lipſenſis ad D. Thomam, die 2. Martij, hora 2. pomerid. Suinfordiæ.*

VIII. HENRICVS *Pantaleon Medicus & Hiſtoricus, 13. Iunij, Baſileæ.*

Obierunt:

I. CHRISTOPHORVS Longolius Mechlinienſis Belga Orator excellens an. ætat. 34. d. 11. (alii 3.) Septemb. Patauij magno cum Italiæ dolore expirauit. Schrader.

II. IOHANNES Reuchlinus Capnio Phorcenſis, qui primus Græcarum & Ebraicarũ literarum ſtudia in Germania excitauit, morbo icterico extinctus eſt Stutgardij, 30. Iunij, ætat. 67. Teſtamento libros Ebræos & Græcos donauit collegio Phorcenſi, ita vt ibi in templo publicè ſeruentur, & ab

93 omnibus inſpici poſſint. 1523

Cùm ADRIANVS Pontifex per legatum Germanis non ſolùm de Eccleſiarum emendatione, ſed etiã de Curiæ Romanæ reformatione aliquantò liberaliùs fuiſſet pollicitus, Proceres Imperij è cõuentu Norico Romã miſerunt certa capita grauaminũ

5493 (ita tum appellarunt) quibus Germaniam nimium exhauriri,&intolerabili ſeruitutis iugo premi ſignificarunt. Norici verò conuentus exitus hic fuit, quòd Principes die 6. Martij decretum ediderunt in eam ſententiam, in quam & Adriano ſcripſerant: viam ineundæ concordiæ in religione eſſe omnium rectiſſimam, ſi primo quoque tempore Concilium vniuerſale atque liberum in Germania celebretur, & huius decreto cõtrouerſiæ dirimantur ac tollantur: & interim Theologi nouorùm librorum editione abſtinentes, Euangelium purè & modeſtè, iuxta probatas & ab Eccleſia receptas interpretationes, doceant, &c. Hoc Imperij decretum cùm alij aliter acciperent, plærique etiam contemnerent, Lutherus datis ad Principes literis illud pro ſe interpretatus eſt. 15

Formula Miſſæ & communionis ex Lutheri præſcripto Vitebergæ eſt edita: & abolito Canone Miſſæ Cœna Domini celebrata. Hæc fuit prima reformatio rituum Miſſæ & communionis, etſi Caroloſtadius tale quid etiam ante hoc tempus auſus fuerat. Reuocata item eſt in vſum Confeſſio auricularis & priuata abſolutio, quam Caroloſtadius aboleuerat.

LVTHERVS Pentateuchum, id eſt, quinque libros Moſis à ſe in linguam Germanicam traductos edidit: à morte Moſis 3000. Moſes igitur à morte ſua anno 3000. Germanis Germanicè loqui cœpit.

Publicauit item librum de dignitate & officio Magiſtratus Politici, cuius lectione in primis delectatum ferunt Fridericum Electorem. De Sacramenti adoratione ſcripſit ad Waldenſes, quos Picardos alij vocant. Et in hoc libro primùm Martinus Lutherus meminit opinionis Berengarij de Cœna Domini, antequam cum Heluetiis de Cœna Domini dimicare cœpiſſet.

GVI-

93 GVILIELMVS Bricocætas Meldarum Epiſcopus cum cœpiſſet in Galliis quoq; Chriſti Euangelium allatis Lutheri libris illuceſcere, primus auſus eſt, cõcionandi munere in ſua diœceſi monachis mendicantibus interdicto, tum ipſemet nouo prorſus exemplo veritatem annuntiare, tum per adſcitos ex Fabri Stapulenſis ſchola doctos quoſdam Theologos promulgandum curare. Beza in Icon. 1523

Bruxellis duo Monachi Auguſtiniani, HENRICVS & IOHANNES, ſub Inquiſitore Iacobo Hogoſtrato Dominicano, flammis ſunt traditi Calend. Iulij, & primi inter Lutheranos propter religionis doctrinam, vitam profuderunt. Hos Lutherus ob confeſſionis conſtantiam Cantico, quod in multorum eſt ore, celebrauit, & vt ſui temporis primos Martyres canonizauit. De his ita Eraſmus lib. 21. Epiſtola 7: *Sit ſanè conijciendus in ignem, qui pugnat aduerſus articulos fidei, aut ſi quid aliud magno Eccleſiæ conſenſu receptum eſt, vt cum illis parem habeat autoritatem. At æquum non eſt, vt quiuis error igni puniatur, niſi accedat ſeditio, aut aliud crimen, quod leges capite puniunt. Neque enim hoc valere debet Euangelij prætextus, vt impunè peccetur: ſed ne omninò peccetur, etiamſi per leges liceret impunè. De poteſtate Pontificis in multis articulis Theologi Pariſienſes diſſentiunt ab Italis, & alteram partem errare neceſſe eſt. Neutra tamen alteram ad ignem vocat. In multis diſſentiunt, qui Thomam ſequuntur, ab his qui adhærent Scoto: & vtroſq; fert eadem ſchola. Nunc magnopere vereor, ne vulgaribus iſtis remedijs, hoc eſt, palinodijs, carceribus, & incendijs, malum exaſperetur. Bruxellæ primùm exuſti ſunt duo Tum demum cœpit ciuitas fauere Luthero. Si lues hæc dimanaſſet ad paucos, poſſet vtcunque amputari: nunc adeò latè peruagata eſt, vt ipſis etiam Monarchis exiſtimem metuendum. Non hæc eò ſpectant, vt cenſeam hoc malum eſſe negligendum: ſed vt doceam, vulgaribus remedijs non*

5493 *eſſe exaſperandum. Quem mouet illa Palinodia, incendij metu extorta? Deinde vnus aut alter adfectus ſupplicio, quid aliud quàm irritat tam numeroſæ factionis animos? Agè fingamus his remedijs opprimi poſſe malum, quid refert opprimi mox vehementiùs repullulaturum.* 15

Plura de hac hiſtoria vide apud Eraſmum lib. 24. Epiſt. 4.

Moniales Pſalmorum libros Latinos non ſatis intellectos de manibus deponere, habitum religioſum exuere, & Monaſteriis valedicere cœperunt, contractoq; matrimonio factæ ſunt matresfamilias.

LEONHARTVS *Köppen, ciuis Torgenſis, feria tertia Paſchatis 7. April. nouem Moniales genere nobiles, ex Monaſterio Nimptſchen extractas Vitebergam adduxit, inter quas fuit Catharina à Boren poſtea nupta Luthero.*

IOHANNES Clericus Meldenſis Gallus, mechanicus, Eccleſiæ Metenſis initia ſanguine ſuo iecit: cũ propter deturbata idola crudeliter excarnificaretur & inter tormenta ipſi crudelitati inſultans altiſſima voce illud Dauidis recitaret: Idola gentium ſunt argentum & aurum, opus manuum. Beza in Iconibus.

Inter VLRICVM Huttenum & Eraſmum exorta eſt ſimultas, quæ vtriuſque ſcriptis dentatis & mordacibus orbi patefacta eſt. Huttenus libellum edidit hoc titulo: Expoſtulatio Vlrici ab Hutten cum Eraſmo Roterodamo. Huic Eraſmus opponit ſuam Spongiam (is eſt libelli titulus) aduerſus Huttenis aſpergines. OTHO Brunfelſius Hutteni mortui defenſionẽ ſuſcipiens regerit in Eraſmum cõuicia, &c. Huius certaminis multę fuerunt cauſę, ſed prima quaſi fax fuit Epiſtola Eraſmi ad Marcum Laurinum, quæ extat lib. 23. epiſt. 6. vbi hæc verba leguntur: *Antequam diſsidium hoc hucuſq; incrudeſceret, cum omnibus ferme Germaniæ doctis habebam literariam amicitiam, mihi ſanè perquam iucundam. Horũ nonnulli refr.-*

93 *refrixerunt in me: quidam prorſus alienati ſunt: nec deſunt, qui ſe palàm hoſtes profiteantur, & exitium denũcient. Habebam item cum multis conſuetudinem, qui nũc ſæuiores ſunt in Lutherum quàm vellem, imò quàm expedit ipſi cauſæ. Nec ideo ſubmoueo quenquam ab amicitia mea, ſi paulò propenſior eſt in Lutherum: nec ideo renuncio cuiquam amicitiam, ſi ferocior eſt in Lutherum, cùm vterq; quod facit, bono ſtudio faciat. Sic enim interpretor, cùm in amico, tum in viro, non malo, &c. Fuit hic Huttenus, paucorum dierum hoſpes, interim nec ille me adijt, nec ego illum: & tamen ſi me conueniſſet, non repuliſſem hominem à colloquio, veterem amicum, & cuius ingenium mirè felix ac feſtiuum, etiam nunc non poſſum non amare. Nam ſi quid illi præterea negotij eſt, nihil ad me pertinet, &c. Ibidem de cauſa Lutherana ita ſcribit:* ALTERA PARS CONTEMNI NON POTEST: ALTERA CONTEMNI NON VVLT: *& haud ſcio, an alterutra poßit opprimi ſine graui etiam bonarum rerum ruina, &c.* 1523

CHRISTIERNVS *Daniæ Rex cùm impotenter geßiſſet Remp. ſuaque ſæuitia cunctos regni ordines offendiſſet, Friderico patruo ac Lubecenſibus in ipſum arma ſumentibus, regno ſuo profugit, vnà cum liberis & vxore Elizabetha (alijs Iſabella) Caroli Cæſaris ſorore, pietatis virtutumque omnium laudibus celebratißima.*

FRIDERICVS *Holſatiæ Princeps creatur Rex Daniæ.*

IOANNES Heſſus Theologiæ Doctor, Staphyli ſocer, Vratislauiæ præficitur Eccleſiæ ad S. Mariam Magdalenam, 19. Octobris.

Nati ſunt:

I. CHRISTOPHORVS *Herdeßianus, vir magnæ & excellentis eruditionis, Halberſtadij.*

II. ESROMVS *Rudingerus Papebergenſis, C.S.E. 19. Maij.*

Obierunt:

I. ADRIANVS Rom. Pontifex, non ſine veneni ſuſpicione moritur 13. Septembr. Succeſſit CLEMENS VII. Sedit an. 11. non plenis. Eraſ. in Epiſt. *Adria-*

5493 *Adrianus fauebat Scholaſticis diſciplinis, nec mirum ſi illis fauebat, in quibus à teneris vnguiculis educatus longo interuallo præcedebat omnes: ſed ita fauebat tum, vt apud eum prima eſſet pietatis ratio, ſatis etiam æquus & candidus erga bonas literas ac linguas, &c. Huic per certum hominem ſignificaui, me libenter communicaturum quod videretur, modò liceret impunè. Exegit vt id facerem breui. Non offenſus eſt, ſed tamen non reſpondit. Vnde facilè diuinaui, non idem illi placuiſſe, quod mihi videbatur expedire.* 1

II. FRANCISCVS à Sickingen Eques Germanus & Lutheri amicus, infelici bello implicitus, quod geſſerat anno ſuperiori contra Archiepiſcopum Treuirenſem, obſidetur à quibuſdam Principibus in arce Landſtall/ decuſſo ex bombardarum ictu tramite læditur ac moritur ætat. 42. Paral. Vrſp. Huius multa fit mentio in prioribus Tomis Lutheri.

III. VLRICVS Huttenus Eques auratus, carmine & enſe potens, moritur ætat. 36 in Inſula lacus Tigurini Vfnavv. De die obitus diſſentiunt ſcriptores. Eberus habet 31. Auguſti: ſed Eraſmus in ſpongia 29. Auguſt. Totam hiſtoriam obitus Hutteni latiſſimè deſcribit Camerarius in vita Philippi, pag. 92. & 93.

Huius crebra fit mentio in Epiſtolis Lutheri: & extat Hutteni ad Lutherum Epiſtola, bellum ſpirans aduerſus Lutheri hoſtes.

5494 *MATHEMATICI propter inuſitatam coniunctionem Planetarum in ſignis humidis prædixerunt diluuium, quod anno ſequenti mutatum eſt in bellum Ruſticorum, vbi verè fuit diluuium cruentum.* 1

NORIBERGÆ in conuentu fit decretum 18. Aprilis de indicendo libero Concilio in Germania.

LVTHERVS deponit cucullum Monaſticum Dominica 20. poſt Trinitatis, die 9. Octobris.

ERASMVS à Rege Angliæ & Thoma Volſio Cardinali

dinali Eboracenſi perſuaſus ſtylum ſtrinxit in Lu- 1524
therum, edita Diatribe de libero Arbitrio, menſ. Octob. Cui Lutherus an. 1526. menſe Aprili oppoſuit ſcriptum de ſeruo arbitrio. Acta res eſt ſuſpenſis omnium eruditorum animis & oculis, exitum rei ſpeculantibus, non aliter ac ſi duo magni montes iam concurſuri & præliaturi eſſent. Verùm quomodo iſti duo montes mixti ſint, loquãtur libri publicati. Ea de re vide Eraſmi Epiſtolas lib. 19. Epiſt 1.2.3.4. & antepænultimam.

Henricvs Sudphanienſis Prior Auguſtinianorum Antuerpiæ, & Lutheri auditor, cùm Euangelium Bremæ docuiſſet biennium, ab Officiali Bremenſi interceptus, in Dietmarſia propter Lutheranam religionem flammis exuſtus eſt 11. (alij 10.) Decembris.

Bellvm Sacramentarivm inter Carlſtâdium & Lutherum exortũ eſt. Lutherus & Carlſtadius de bello inter ſe gerendo & euulgandis aduerſarijs ſcriptis pacti ſunt. Lutherus conditionem accipiens in teſtimonium initi pacti Carlſtadio donat aureum nummum die Lunæ in Octaua Aſſumptionis Mariæ, 22. Augu. Ienæ in Thuringia. Carlſtadius profert & publico ſcripto confirmat in verbis Cœnæ Domini ſuum τόδε. Ex eo tempore non ſolùm hi duo, ſed eorum quoq; diſcipuli aut ſucceſſores aduerſis calamis acriter & perniciosè de Cœna Domini certarunt, & ſtylis mutuùm ſe confoderunt. Fecerũt illi duo viuendi finem: ſed belli Sacramentarij hoc anno orti hodie nondum eſt finis. *Nullum bellum citiùs exardeſcit, nullum tardiùs deflagrat, quàm Theologicum.*

Zvinglivs ſcripſit Epiſtolam ad Matthæum Alberum Eccleſiaſten Reutlingenſem, in qua ſuam de Euchariſtia ſententiã explicat. In calce Epiſtolæ eum adiurat, ne cuiquam mortalium eam communicet, præterquã ei, quem conſtat in fide Iesv ſin-

1524 ſincerum eſſe. Data eſt hæc Epiſtola 16. No
expoſuit autem verba Cœnę per tropum: E
ſignificat, &c.

Ab hoc tempore incipit HISTORIA SACRA TARIA ſcripta à Ludouico Lauathero Tiguri quem librum remittimus Lectorem, ne poſtea n fit, cauſa Sacramentariæ hiſtoriam prolixè repe recitare.

THOMAS Münzerus Stolbergenſis, & Cor tor Alſtetenſis, edidit ſcripta quædam a Lutheranos, quibus meram effudit rabiem aduerſus Lutherũ ab eo ſcriptus, dedicatus cupatus eſt Chriſto, Principi, vt ipſe loquit ſtriſſimo, &c. Item Lutherum flagellat, qu thuſiaſtico ſpiritu careat, & nihil niſi carn piat. Idem ad Melanchthonem ſcribit Ep feria 5. poſt Annuntiationis, cui hęc verba i *Non in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verb procedit de ore Dei. Videte, de ore Dei, & non ex l ficiſcitur. Teſtimonium quidem verbi veri ex v bus eſt. Niſi enim in corde oriatur, verbum hon damnans ſcribas verſipelles, qui furantur oracu Ieremiæ 23. Nunquam eis Dominus locutus eſt, ſurpant verba eius. O cariſſimi, operam nauate v tetis, alioqui theologia veſtra nõ valebit obulum. rate Deum veſtrum è vicino & non à longe.* Id anno edidit proteſtationem ſuam vna cu logia de fide & baptiſmo, ex quibus appa fuiſſe hominem fanaticum, qui ſemina d Enthuſiaſtarum ſparſit, & incautos homi digioſis Καινοφωνίαις faſcinauit & dementa

CASPAR Schvvenkfeldius Nobilis Sileſius nuarij edidit librum inſcriptum Iacobo E Wratiſlauienſi, quem hortatur, vt puram E lij doctrinam amplectatur. Sed eo tempor ſenſit cum Luthero.

Oſſa BENNONIS Epiſcopi Miſnenſis more ſolen

94 *effoſſa, exaltata atque collocata ſunt in tumbam marmoream 16. Maij. Alijs religioni res fuit: aliis ioco & riſui. Hac occaſione Lutherus edidit librum de exaltatione Bennonis. Fabric.* 1524

LVTHERVS edidit Pſalterium Dauidis Germanicè. Item librum contra ſeditioſos. Et epiſtolam ad Principes Saxoniæ Fridericum & Ioannem aduerſus Iconomachos & Enthuſiaſtas, iactantes ſuas illuminationes & colloquia cum Deo.

GVSTAVVS ab Erxen à Senatoribus Lubecenſibus in Regem Sueciæ creatus & coronatus eſt 24. Iunij. Hic religionem Catholicam in Lutheranam vertit, ſuaſore Sueco, Academia VVittenbergenſi, qui Holmiæ in primaria æde ſepultus eſt, cuius Eccleſiaſtem Rex deſignarat.

HIPPOLYTVS de Marſilijs Bononien. IC. floruit hoc anno. Forſterus.

FRIDERICVS Miconius Annæbergæ excommunicatur die Paſſionis Domini, in Monaſterio Franciſcanorum, ideo publico ſcripto rationem reddidit, cur die Palmarum docere cœpiſſet Euangelium.

Menſe Nouembri cœperũt à Domino ſuo Comite LVPFIO Sueuo diſsidere homines Ruſticani propter onera, quibus grauari ſe nimiùm querebantur: idem & alij deinde vicini faciebant in ſuum quiſque Magiſtratum.

Canonici WITEBERGENSES in templo Cathedrali reformationem Eccleſiæ ſuæ inſtituerunt, abrogatis Miſſis priuatis in huius anni exitu, 24. Decembris.

IOACHIMVS II. Elector Brandeburg. nuptias primas celebrauit Dreſdæ cum Magdalena filia Georgij Ducis Saxoniæ, die omnium Sanctorum.

Nati ſunt:

I. Illuſtriſſimus & optimus Princeps GEORGIVS Dux SILESIÆ Lignicenſis & Bregenſis. Alij tamen referunt ad an. 1523. diem 18. Iulij.

II. FRANCISCVS Hotomanus IC. clariſſimus, Petri filius, Lamberti nepos, ex antiqua & nobili

OTO-

5494 OTOMANORVM familia apud Sileſios oriundus, die 23. Auguſti, Lutetiæ Pariſiorum. 15

III. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, Patricius & conſil. vrbis Auguſtæ Vindelic. die 26. Iunij, quadrante horæ ante 4. matutinam. Eber.

IIII. VICTORINVS Strigelius Theologus doctiſſimus, C. S. E. die 26. Decembris, in vrbe Sueuiæ Kauſſbewren.

V. ABDIAS GODESCALCVS Prætorius Theolog. & trium linguarum peritiſſimus, C. S. E. die 28. Martij, in oppido veteris Marchiæ Soltwedel.

VI. ADOLPHVS Occo Medicus Auguſtanus, eruditione ſolida, ac rerum medicarum vſu & experientia clariſſimus, C. S. E. circa hunc annum natus eſt.

VII. PETRVS Caniſius, Theologus & Societatis Ieſuitarũ princeps, Neomagi Geldriæ metropoli.

VIII. PETRVS Ronſardus Poëta Gallicus nobili familia natus in arce paterna Poiſſonnera ditionis Vindocinorum, die 11. Septembris. Boiſſardus in Iconib.

IX. MARTINVS Thaburnus illuſtris Scholæ GOLDBERGENSIS Rector (vir natura & arte bonus) die 9. Nouembris, Glogouiæ. Hoc ipſo anno VALENTINVS Fridlandt Trozendorſius præfectus eſt illuſtri Gymnaſio Goltbergenſi.

Obierunt:

I. NICOLAVS Leonicerus Medicus Vincentinus, Illuſtrator Dioſcoridis, qui Ferrariæ docuit amplius 60. an. ætat. 96. 8. Iun. Hic dixit, ſe viridi vegetaque ſenecta vti, qui caſtam iuuentutem ætati virili tradidiſſet.

II. THOMAS Linacer Anglus, medicus excellens, & Henrici VIII. Regis Angliæ Archiater, qui librum de lingua latina conſcripſit, & multa Galeni opera ſingulari facundia in linguam latinam conuertit: 20. Octob. Londini.

III. IO-

4 III. IOANNES Staupizius Eques Miſnicus, Theologus inſignis, Lutheri patronus, Auguſtiniani ordinis per Germaniam prouincialis, & tandem Salisburgi ad D. Petrum Abbas; C. S. E. 28. Decembris anno exeunte. 1524

IIII. PETRVS Moſellanus, patria Protegenſis Treuirorum C.S.E. Lipſiæ 19. Aprilis, ætatis 31.

V. GVILIELMVS Neſenus VViteberga periit in Albi media æſtate. Hiſtoriam obitus prolixè deſcribit Camerarius in vita Philippi pag. 98. 99. &c. Fuit Vir doctiſſimus, ad quem Eraſmus aliquot ſcripſit Epiſtolas quæ extant. Et in Camerarij Epiſtolis fit mentio miſerabilis exitus Neſeni. Hic autem caſus Melanchthonem inprimis afflixit, & in ſummum mœrorem coniecit. Lutherum quoque ita adfecit, vt cùm corpus Neſeni ex Albi extractum in litore iaceret, Lutherus adſtans & in cœlum cum lachrymis ſuſpiciens diceret: O Neſene, ſi mihi datum eſſet donum miraculoſum excitandi mortuos; ſi vllum vnquam excitaſſem, te nunc excitarem! Hoc ego ex meo parente habeo; qui Luthero ploranti tum aſtitit.

PVGNA AD FRANCKENHVSIVM.

495 SEDITIO Ruſticorum per Sueuiam atque vicinam Germaniæ partem, quæ eſt ad Danubium, primo vere exorta. In Thuringia quoque Thomas Munzerus concionator Alſtetenſis ruſticos ſeditioſos ad arma aduerſus Magiſtratum ſumenda concitauit. Lantgrauius primùm conflixit; cum ruſticis 14. Maij Dominica Cantate, ad oppidum Thuringiæ Franckenhuſium. Die ſequenti 15. Maij Munzerus ad pugnam milites ruſticanos cohortans, ait: Se bombardarum globos omnes emiſſos manica tunicæ ſuæ excepturum & collecturum. In hoc itaque ſecundo conflictu Lantgrauij cum ruſticis ceciderunt ſupra quinque millia agricolarũ: alij 7423. agricolarum & ciuium Franckenhuſienſium. Franckenhuſii capti ſunt fermè 1525

5495 360. & capite mulctati. Hæc fuit cruenta Cataſtrophe huius tumultus, in quo miſeri homines pro libertate ſua armis recuperanda vitam amiſerunt, & fidem fecerunt Adagio: Dulce bellum inexpertis: quibus magis profuiſſet domi in horreis multo cum ſudore flagris ligneis frumentum excutere, aut furcis laborare, quàm ſub impio Marte iniqua ſtipendia, vulnera, neces & furcas mereri. Bene tamen in hoc prælio cum quibuſdam actum eſt, qui deguſtata belli ſuauitate pedibus pro armis vſi, & depoſitis haſtis domum ad beatos raſtros, benedictum aratrum, ſanctamque ſtiuam recurrerunt. Munzerus Franckenhuſii capitur, in lecto iacens, & morbum ſimulans, qui in carcere quæſtioni ſubiectus cùm præ dolore exclamaret, affatus eſt eum Saxoniæ Dux Georgius: Tu nunc quidem cruciaris, inquit, Munzere: ſed rurſus cogita miſerorum hominum cladem, qui per te nefariè circumuenti hodierno die perierunt. Tum ille magno cum riſu: Hoc voluerunt, ait. Ad ſupplicium ductus animo fuit conſternato, atque deiecto, neque ſuæ fidei rationem explicare poterat, & ipſius confirmandi cauſa Henricus Dux Brunſuicenſis voce illi præibat. Moriturus autem agnoſcebat delictum & errorem, idque palàm profitebatur, & militum ſeptus corona Principes hortabatur ad maiorem clementiam erga miſeros homines: ita fore, vt nullum eiuſmodi poſthac ſit ipſis extimeſcendum periculum: ſimul monebat, vt libros Regum in S. Bibliis diligenter euoluerent. Eo confecto ſermone gladiô percutitur, & exempli cauſa caput eius affixum haſtæ mediis in campis collocatur. Sleid. Reſtincto nonnihil incendio Ruſticorum elapſus Caroloſtadius per ſportam de muro Rotenburgenſi (iſthic enim per hyemem totam latuerat) demiſſus eſt. Miniſtri autem Eccleſiæ Rotenburgij ad Tuberam flumen ſecuri percuſſi, & ingens ciuium numerus erutis luminibus ad calamitoſiſſimam mendicitatem redactus eſt.

LVTHERVS & MELANCHTHON hoc anno ſcripta

15 *pta quædam ediderunt contra Articulos à ſeditioſis ruſticis initio anni, antequam prælarentur, publicatos.* 1525

BELLVM SACRAMENTARIVM inter Lutherum, Zuinglium & Oecolampadium.

ZVINGLIVS hoc anno menſe Martio primum edidit commentarium de vera & falſa religione. Et Subſidium de Euchariſtia, menſe Auguſto, quo tropum in verbis Cœnæ defendit. Idem 13. April. qui fuit dies Cœnę Domini, abolitis veteris Miſſæ ceremoniis primùm Tiguri celebrauit Cœnam Domini eo ritu, qui hodie apud Tigurinos in vſu eſt.

IOHANNES Oecolampadius, Baſilienſis Eccleſiæ Paſtor, edidit primum ſuum ſcriptum de Euchariſtia, hoc titulo: De genuina expoſitione verborum Domini: Hoc eſt corpus meum, id eſt, figura corporis, ſignum, typus, ſymbolum.

POMERANVS breui ſcripto reſpondit Zuinglio.

SVEVICI doctores libro Oecolampadii oppoſuerunt Syngramma conſcriptum Halæ Sueuorum 21. Octobr. cui inter cæteros ſubſcripſit Brentius. Oecolampadius verò Sueuicis reſpondens, Antiſyngramma de Cœna Domini publicauit.

Ordinationem Miniſtrorum Euangelij inſtaurauit & in Eccleſiam reduxit Lutherus Dominica Cantate, 14. Maij, cùm primus ordinandus eſſet Georgius Rorarius.

Miſſa primùm celebrata eſt Vitebergæ lingua vernacula Dominica 20. poſt Trinitatis, die 29. Octobris.

Sub huius anni initium Lutherus edidit duos libros hoc titulo: Aduerſus cœleſtes Prophetas & fanaticos, in quibus confutatur Carlſtadij ſententia de Cœna Domini & Iconomachia.

Sacrarum cantionum Germanicarum libellus anno

1525 ſuperiore à Luthero & aliis compoſitus, prodiit in lucem huius anni initio.

LVTHERVS ſcripſit librum, de abominatione Canonis Miſſæ, de quo id ſemel monēdus eſt Lector, Lutheri libris de abroganda Miſſa contradixiſſe (vt autor eſt Cochlæus) plurimos ex Catholicis Theologis: in Anglia Iohannem Epiſcopum Roffenſem: in Germania, Iohannem Epiſcopum Viennenſem: in Gallia Clichtouæum: in Hiſpaniis Quintanam: in Bauaria Eccium: in Marchia Menſingum: ſermone Germanico Dietenbergium, Emſerum, Cochlæum, plurimosque alios.

LVTHERVS (ætatis 42.) die Martis poſt feſtum Ioannis Baptiſtæ (27. Iunij) duxit vxorem Catharinam à Bora, genere nobilem, quæ monialis antea fuerat.

FRANCISCVS Rex Galliæ à Ducibus CAROLI V. 24. Febr. (die Matthiæ) in prælio ad Ticinum (amiſſis vltra 8000. militum & 20. proceribus Galliæ cæſis) capitur, & apud Mantuam Carpetanorum in Hiſpania in cuſtodiam datur, eò ex Italia triremibus tranſuectus. Hic cùm diuturnioris carceris impatiens æger eſſet, Cæſar eum ægrotantem inuiſit, & familiaritate, dulcedineque colloquij ſui Regem moribundum non ſolùm confirmauit, ſed etiam ad libertatis ſpem certam erexit. Hāc colloquij ſui ſuauitatem poſtea rebus comprobauit, ac Regi in vxorem data ELEONORA ſorore ſua, EMANVELIS Luſitani Regis vidua, firmam cum eo, certis legibus latis, acceptiſque, pacem corroborauit: ſeptem diebus cum eo amiciſſimè conſumptis, Regem iam ad ſuos in Galliam redeuntem honoris cauſa deduxit, conceſſo illi etiam inter equitandum latere dextro. De hac pugna ad Papiam, nobis iuuenibus ſenes, qui ei interfuerant, multa narrarunt. Studioſi conſulant Guicciardinum lib. 16. vbi exponuntur deliberationes ſapientiſſimæ in ſenatu Cæſaris inſtitutæ, de conditionibus Regi ferendis, &c.

ALBERTVS Marchio Brandeb. relicto Ordine creatur

primus DVX Pruſſiæ à Sigiſmundo Rege Poloniæ, & Ducatum illum hereditarium accepit, qui antea ad fratres Ordinis Teutonici pertinebat: ita is qui antea erat Magiſter Ordinis, iam ſalutatur Dux Pruſſiæ. Func. Sleid. 1525.

Obierunt:

I. FRIDERICVS Elector Saxoniæ 5. Maij, ætatis 63. Succeſſit in gubernatione IOHANNES frater eius.

II. ELISABETHA Coniunx Chriſtierni Regis Daniæ, Caroli V. Imp. ſoror, Matrona ob pietatem in Deum aliasq; virtutes laudatiſſima die 19. Ianuarij, ſepulta Gandaui.

III. FERDINANDVS DAVALVS Marchio de Piſcara, bellator virtutis & fortunæ admirandæ, & poſt Deum autor præcipuus victoriæ de Gallis ad Papiam partæ, hectica febri extinctus circa initium Decemb. (alii menſe Nouemb.) ætat. 35. Mediolani. Guicciard.

IIII. MARTINVS Dorpius, ad quem Eraſmus plurimas ſcripſit Epiſtolas, in Anglia, 31. Maij. Húc ait Eraſmus non perinde vt alios deteſtatum eſſe, ſi quid Lutheri dogmatibus eſſet affine.

V. IACOBVS Ceporinus, cuius extat Græca Grammatica, ætatis 26. Tiguri.

Berlini Monachus, qui pro concione S. Paulum mẽdacii arguerat, ſubitò in ſuggeſtu extinctus eſt apoplexia, die Stephani.

IACOB Pauanas Bolonienſis Gallus, Lutetiæ crudeliter vſtulatus, protomartyris ibi nomen & palmam retulit. Beza in Icon.

Nati ſunt:

I. *IOHANNES GEORGIVS Ioachimi II. filius, Elector Marchio Brandeb.* 11. *Septembris, hora* 1. *antemeridiana.*

II. *IOANNES ALBERTVS Alberti fil. Dux Megapolitanus, Princeps pius & literatus, die* 22. *Decembris, h.* 21. *Suerini.*

5495 II. CASPARVS Cruciger Theologus, Caſpari filius, C.S.E.10.Martij. 1

IIII. CASPARVS Peucerus Philoſophus & Medicus excellentiſſimus, Melanchthonis gener, C.S.E.6.Ianuarij, hora 12. noctis præcedentis feſtum diem Epiphaniorum, Budiſſinæ Luſatiæ ſuperioris metropoli.

V. IVSTVS Ionas, iunior, Iuriſconſul. Iuſti Ionæ Theologi filius, 3.Decembris.

VI. GEORGIVS Cracouius IC. 12. Aprilis, hora 7. matutina in Pomerania. Eber.

VII. CHRISTOPHORVS Stymmelius Theologus, editis ſcriptis clarus, Paſtor & Superintendens Eccleſiæ Stetinenſis, &c. 22. Octobris, Francofurti ad Viadrum.

VIII. VICTORINVS Schönfeldt Mathematicus inſignis, C.S.E.

5456 FRANCISCVS Rex Galliæ ex cuſtodia dimiſſus, cum Pontifice ac Venetis fœdus contra Cæſarem facit. 1

CAROLVS V. Cæſar vt iniuriam ſibi à Clemente Papa Romano illatam vlciſceretur, nominis Pontificij auctoritatem per omnem Hiſpaniam abolet: exemplo ab Hiſpanis ipſis poſteritati relicto, poſſe Eccleſiaſticam diſciplinam citra nominis Pontificij auctoritatem ad tempus conſeruari. Thuanus.

LVDOVICVS, Vladislai Iagellonis filius, Rex Vngariæ & Bohemiæ, copiis ſuis ad oppidum Mohatzium medio loco poſitum inter Budam & Belgradum à SOLYMANI exercitu fuſis & cæſis fuga ſalutem quæſiturus, in vicinæ paludis lutulento gurgite depreſſus & ſuffocatus interiit die decollationis Iohannis Baptiſtæ, 29 Auguſti æt. 20. LVDOVICO ſucceſſit FERDINANDVS Rex Vngariæ. Et hoc anno SILESIA venit in poteſtatem Regis Ferdinandi. Leonclau. Backſchius.

IOHANNES de Zapolia, VVaiuuoda Tranſyluaniæ & Comes terræ Scepuſienſis, poſt Ludouici Regis funeſtum occaſum, à nonnullis regni proceribus Rex ſalutatur die Martij.

Martini, Palatino regni Stephano Bathoreo, atq; aliis Baronibus & Magnatibus non conſentientibus. Backſchius, Chron. Vngar.

Conuentus SPIRENSIS *inchoatur 25. Iunij: de quo vide Sleid. Hortenſ.*

FRANCISCVS Pizarrus & Didacus Almagrus Hiſpani, auſpiciis Caroli V. Imperatoris expeditionem in PERVANAS regiones ſuſcipiunt, illudque ampliſſimum & ditiſſimum regnum, Attabaliba Rege capto & interfecto, ſubigunt. 1526

ERASMVS Hyperaſpiſten edidit aduerſus Lutherũ.

Diſputatio BADENSIS inter Eccium & Oecolam. de Cœna Domini & aliis articulis, 16. Maij.

CASPARVS Suenkfeldius & Krautvaldus in Sileſia ſpargunt ſuum dogma de Cœna Domini.

THOMAS Anabaptiſta fratrem Leonhartum in parentum præſentia apud S. Gallum decollauit: fruſtrà Abrahæ exemplũ ſecutus, 8. Feb. Stump. l. 5.

POLYDORVS Vergilius Vrbinas, autor libri de rerum inuentoribus, hoc anno Londini in Anglia edidit libellum de Prodigiis. Vixit adhuc Polydorus anno 1533.

Academia MARPVRGENSIS in Haſſia conſtituta à Philippo Haſſiæ Landgrauio.

GEORGIVS Frunſpergius bellator fortiſſimus, & Germanicarum cohortium CAROLI V. Imp ductor, Italicum exercitum, cui Iohannes Medices præerat, in agro Mantuano, die 24. Nouemb. feliciter fudit & profligauit. Guicciar.

ERASMVS 21. Maij ſcripſit Apologiam de edito libello Colloquiorum familiarium, quæ ad Colloquiorum calcem adiecta eſt. Eiuſdem de hoc libello iudicium vide Epiſt. lib. 21. Ep. 33. Et lib. 22. Epiſt. penultimam.

CAROLVS V. in matrimonium duxit ISABELLAM, Emanuelis Portugalliæ Regis relictam filiam, nuptiis die 10. Ianuarij, Siuiliæ ſolenniter celebratis.

1496 Nati ſunt: 151

I. Avgvstvs Dux Saxoniæ Elector, Henrici Ducis filius, 31. Iulij, hora 5. ante merid. annis 1587. propè completis à natali Augusti Cæſaris.

II. Wolfgangvs, Ludouici filius, Palatinus Rheni Comes Bipontinus, Princeps ſapiens & literatus, die 26. Septembris, paulò ante horam 2. veſpertinam, Biponti.

III. Adolphvs, Friderici I. Daniæ Regis filius, hæres Norvegiæ & Dux Holſatiæ, 26. Ianuarij, Flenſburgi.

IIII. Ioachimvs à Bergh, genere, doctrina, ſapientia & virtute vir nobiliſſimus, qui raræ munificentiæ & liberalitatis exemplo plurimos artiũ opt. & Theologiæ ſtudioſos proprio ſumptu in Scholis & Academiis per annos non paucos alit, eoq; nomine non tantùm optimè de Eccleſia & Repub. promeretur, verùm etiam perennem nominis ſui memoriam ad omnem poſteritatẽ tranſmittit, natus eſt prope Glogouiam Herndorfii in Sileſia, die 23. Mar. ſub exortum Solis. *Huius nobiliſſimi Viri ſubiectionibus hiſtoricis multum vſi, multumq; adiuti ſumus in hoc opere: idque gratitudinis ergò profitemur.*

V. Henricvs Ranzovivs, Ioh. Equitis aurati filius, trium Daniæ Regum in Ducatib. Sleſuicenſi, Holſatiæ & Dithmarſiæ vicarius & gubernator, Cimbricæ nobilitatis apex, heros omni doctrinarum genere perpolitus, & ſcriptorum plurimorum elucubratione clarus, die 11. Mar. hora 10. min. 31. poſt meridiẽ, in arce Holſatiæ Steinborch.

VI. Hvbertvs Goltzivs Venlonianus, ob doctiſſima ſcripta de rebus Romanis edita lectus in ordinem Ciuium Romanorum, Antiquarius & hiſtoricus celeberrimus, Venloæ in ducatu Iuliacenſi, die 30. Octobris.

VII. Ca-

16 VII. CAROLVS Cluſius Atrebas, Medicus & Scriptor hiſtoriæ ſimplicium peregrinorum clariſſimus, die 19. Februarij, mane ſub horam quintam; Atrebati metropoli Comitatus Artheſiæ in Gallia Belgica. 1526

VIII. MARCVS ANTONIVS Muretus, eloquentiæ laude clarus menſe Aprili, Lemouici in Gallia.

IX. MARTINVS Cruſius, Græcæ linguæ & Oratoriæ in Academia Tubingenſi Profeſſor celebris, & Annalium Sueuicorum ſcriptor, C. S. E. 19. Septemb. media hora 4. pomeridiana, Bottenſteini.

M. CHRISTIANVS Sagittarius Auguſti Electoris Saxoniæ concionator.

ISMAEL SOPHI Rex Perſarum primus è Sophinis, obijt hoc anno, cui ſucceſſit filius TECHMAS. Leonclau.

497 Inſtituta eſt deliberatio de prima viſitatione Eccleſiarum in Saxonia, de qua extát libellus latinus Philippi Melanchthonis, hoc anno editus. Ea tamen viſitatio in ſequentem annum dilata eſt. 1527

ROMA capta & direpta ab exercitu CAROLI V. cuius duces erant CAROLVS Borbonius & GEORGIVS Fronſpergius, 6. Maij, die Iohannis ante portam Latinam Anno Vrbis conditæ 2278. poſtquam à Totila capta fuerat 980. id eſt, decies & quater 70. Pontifex ſeſe dedidit 6. Iunij, quo die etiam ſuæ dignitati reſtitutus eſt. Vide Epiſtolam Eraſmi lib. 22. Ep. 25. 26. vbi ait, Pontificem Clementem inclementiſſimè tractatum eſſe.

LVTHERVS edidit librum, quo defendit ῥητὸν verborum Cœnæ Domini aduerſus Zuinglium & Oecolampadium, quorum vterque Luthero reſpondit.

Hoc anno prouolârunt in publicum multa ſcripta Anabaptiſtarum.

CASPAR Suenkfeldius relicta Sileſia contulit ſe

5497 Argentinam, ibique doctrinam Martini Lutheri impugnare cœpit ſcriptis publicis.

TRAIECTINORVM *ciuitas in Geldriorum poteſtatem redacta eſt 6. Aug. Chron. Traiect.*

FERDINANDVS *Pragæ coronatur in Regem Boëmiæ, die Matthiæ, 24. Februarij: in Regem Vngariæ apud Albam Græcam 28. Octob. Alij 3. Nouemb.*

Torgæ celebratæ ſunt nuptiæ IOHANNIS FRIDERICI *Electoris Saxoniæ cum Sibylla filia Iohannis Ducis Cleuenſis, Dominica Exaudi, 2. Iunij.*

Nati ſunt:

I. Optimus IMP. MAXIMILIANVS II. Ferdinandi Imp. primogenitus, 1. Auguſti, inter 11. & 12. noctis, Viennæ.

II. PHILIPPVS Hiſpaniarum Rex CAROLI V. Imperatoris filius, ex Iſabella Emanuelis Portugalliæ Regis filia, in Valle Doleti, 21. Maij, hora 4. poſt merid.

III. VLRICVS, Alberti fil. Dux Megapolitanus, Princeps optimus, Eccleſiarum & Scholarum nutritius liberaliſſimus, die 22. Aprilis, hora 2. minut. 35. poſt meridiem.

IIII. BARBARA filia IOACHIMI II. Electoris Brandeb. & coniux GEORGII Ducis Lignicenſis ac Brigenſis, 10. Auguſti.

ABRAHAMVS ORTELIVS, Seculi noſtri PTOLEMÆVS, Philippi II. Regis Hiſpaniarum Coſmographus, & immortalis illius operis Theatri orbis terrarum autor, vir doctiſſimus, humaniſſimus, integerrimus, die 10. Aprilis, Antuerpiæ.

VI. EBERHARDVS, Ioach. fil. Mollerus, Conſul Reip. Hamburgenſis, die 23. Nouembris, hora 8. matutina.

VII. SIGEFRIDVS Saccus Theologus Magdeburg. die 12. Martij, hora 2. pomeridiana, Northuſæ vrbe Imperiali.

VIII. IACOBVS Rungius Theologus & Profeſ-

97 ſor in Acad. Gtypſvvaldenſi. die 15. Iulij, Stargardiæ. 1527

IOHANNES Hermannus Medicus olim Vitebergenſis, poſtea Vratislauienſis, Norlingæ 16. Oct.

Obierunt:

I. CASIMIRVS Marchio Brandeb. Budæ, 27. Septemb. ætat. 46.

II. ALBERTVS Durerus, excellens pictor & Vir ſapiens, Noribergæ, 6. April. ætat. 56.

III. IACOBVS Hogoſtratus, Coloniæ 17. Maij, de cuius morte vide Eraſ. lib. 19. Ep. 13.

IIII. IOHANNES Frobenius Hamelburg. Francus, Typographus ſui temporis celebris (cuius meminit Eraſmus) correptus Paralyſi, Baſileæ.

LEONHARTVS Cæſar ob Lutheranam religionem iuſſu Principis Guilelmi in Bauaria crematur, 16. Auguſti.

5498 BERNÆ Heluetiorum habita eſt celebris diſputatio de Cœna Domini, menſe Ianuario. Poſt diſputationem hanc imagines & aræ vnà cum Miſſa in aliquot vicinis locis ſunt abolitæ. 1528

LVTHERVS edidit maiorẽ confeſſionem de Cœna Domini aduerſus Zuinglianos, vnà cũ confeſſione fidei ſuæ in cæteris doctrinæ articulis. Huic reſponderunt Zuinglius & Oecolampadius. Et quidem Zuinglius librũ ſuum Principi Saxoniæ, & Haſſiæ Lantgrauio, dedicauit. Bucerus quoque edidit Dialogum Arbogaſtum, quo reſpondit Luthero.

BRVNSVIGÆ & in Saxoniæ vrbib. vicinis mutatio religionis inſtituta eſt per Iohannem Bugenhagium Pomeranum.

SVENCKFELDIVS edidit confeſſionẽ ſuam de Cœna Domini, in qua in verbis Domini pronomẽ, Hoc, ait demonſtrare cibum ſpiritualem & cœleſtem.

FRANCISCVS Rex Galliæ cum CAROLO V. Imp. expoſtulat, atque Monomachian ei offert, cui quid reſponderit Carolus, vide apud Sleidanum.

IO-

5498 *IOHANNES Cuſpinianus Suinfurtenſis, Medicus, & Maximiliani Imp. Orator atque diligentiſſimus inquiſitor antiquitatis, qui Imperatorum hiſtorias edidit, & Conſulum Catalogum contexuit, hoc anno deſcripſit Auſtriam.* 15

Ne hic annus ſine pugnis abiret, Eraſmus 14. Febr. ludicrum bellum (ita enim interpretabor) mouit Ciceronianis, in quos ſcripſit. Mirum ni Mars riſerit, cùm hæc Mercurialia oratorum certamina otioſus ſpectaret. In hoc libello Eraſmus cẽſuram ſuam exponit de Ciceronis, Melanchthonis & aliorũ ſtylo: Ouidium ait Poëtarum Ciceronem videri poſſe. Suam quoq; ſententiã de imitatione & recta ſcribendi ratione addit. Ibidem de ſuo ſtylo ſic loquitur: *Quid Eraſmus Roterodamus? Abijcit ac præcipitat omnia, nec parit, ſed abortit, interdum iuſtum volumen ſcribit, ſtans pede in vno, nec vnquam imperare poteſt animo ſuo, vt vel ſemel relegat quod ſcripſit, nec aliud, quàm ſcribit, cùm poſt diutinam lectionem demum ad calamum ſit veniendum, idque rarò*

BALTHASAR Hubmaier Doctor Anabaptiſticus Viennæ crematur.

Nati ſunt:

I. ALBERTVS Dux Bauariæ, gener Ferdinandi Imp. 29. Februarij.

II. IOANNES BASILIVS Magnus Dux Moſcouiæ, die 25. Auguſti, dodrante horæ poſt 7. veſpertinam.

III. IVLIVS, Henrici Iunioris fil. Dux Brunſuic. & Luneburgenſis, die Petri & Pauli (29. Iunij.)

IIII. OTHO, Othonis filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. in Harburg, die 25. Septemb.

V. CHRISTOPHORVS Ehemius IC. Patricius Auguſtanus, menſe Auguſto, Auguſtæ Vindelicorum.

VI. IANVS IACOBVS Boiſſardus, vir doctiſſimus & Poëta elegantiſſimus, cuius inter alia eruditi

498 diti extant Emblematum, Antiquitatum Romanarum & Iconum CL. Virorum libri, &c. circa hunc annum Veſontij natus eſt. 1528

VII. PETRVS Lotichius Secundus, Poëta præſtantiſſimus, die 2. Nouembris, in Cœnobio Solitariæ.

VIII. IACOBVS Andreæ Theolog. C.S.E. die 25. Martij, VVaiblingæ. Cruſius in Annal.

Obierunt:

I. GEORGIVS Fronſpergius Eques auratus Germanus, dux militia celeberrimus, Caſareis ſemper partibus addictus, qui pracipuè fractis fœderatorum contra CAROLVM V. Imperatorem in Italia conſilijs, Imperij decus ſua virtute, Deo dante, tutatus eſt, quiq; multa potius egregia laudis, quàm bellici quaſtus decora domum retulit, apoplexia extinctus obijt 20. Auguſti, atat. 54. m. 10. d. 27. Mindelhaimi Sueuorum. Hunc virum quindecies iuſto pralio, extraordinaria verò acie ſupra vicies admirabili fortitudine dimicaſſe ferunt.

II. ODETTVS Foixius Lottrechus Gallicus dux, qui vt olim Demetrius Macedo, Vrbium expugnator dictus eſt, in caſtris ad Neapolim peſte extinctus, die 15. Auguſti. Guicciardin.

III. Hippolytus de Marſilijs I C. Bononienſis, qui eam iuris partem, qua circa crimina verſatur, tractauit, die 7. Februarij, atat. 78. m. 2. d. 11. Bononia. Schrad. Forſt.

FOEDVS SMALCALDICVM.

1499 Conuentus SPIRENSIS celebratur, in quo nata eſt appellatio PROTESTANTIVM, quæ Euangelicis tribuitur, eò, quòd ab illis in Cõuentu Spirenſi, die 19. Aprilis, exhibita ſit Proteſtatio in religionis negotio. Menſe Nouembri Proteſtantes SMALCALDIÆ Conuentum egerunt, vbi primùm propoſita & agitata eſt quæſtio de mutuo fœdere 1529

5499 fœdere Principū Euangelicorū. & de defenſione. 15
aduerſus ſuæ religionis hoſtes vim ipſis illaturos.

Pax inter Pontificem & Cæſarem Barcinone 26. Iunij facta.

Pax inter Cæſarem & Galliæ Regem Cameraci inita 5. Auguſti.

ERASMVS Roterodamus menſe Aprili, Baſilea relicta, Friburgum, Briſgoiæ oppidum, ditionis Ferdinandi, diſtans Baſilea itinere diei, commigrauit, propter mutatam religionem, & vitandæ ſuſpicionis cauſa, ne videretur illa ꝓbare, quæ tū tēporis Baſileæ gerebantur, & quòd in Heluetia omnia ab bellum inteſtinū ſpectare videbat. Nouembri mēſe libellum hoc titulo edebat: Contra quoſdam, qui ſe falsò iactant Euangelicos. Huic ſcripto deinde reſponderunt Theologi Argentinenſes, quoniā de ipſis potiſſimùm & Baſilienſib. ille tractauerat, inprimis autem de Bucero. Sleid. Lauater. Hoc ſcriptum Eraſmi eſt in Euangelicos valdè cōtumelioſum, ex quo nos paucula de multis ſubiungemus, iudicium lectori candido & prę-iudicijs nō corrupto relinquentes *Ego tibi*, inquit, *ex Euangelicis multos oſtendā, qui facti ſunt ſeipſis deteriores. Excuſſæ ſunt è templis ſtatuæ, ſed quid refert, cùm nihilò ſecius in animo colantur Idola vitiorū? nec video, quo conſilio quidam tanto ſtudio demoliti ſint imagines, niſi vt eſſet conſpirationis ſymbolum. Interim obtenditur horrendū idololatriæ crimen. Sed quis nunc eſt tam lapis, vt putet lapidibus ac lignis ineſſe ſenſum? & ſi qui tales ſint, quantulum erat negocij docere populum, imagines ad hoc tantùm repertas, vt imperitis memoriam adiuuent, &c.* Hæc & alia multa Eraſmus (nam atrociora præterij) qui an ſibi ipſi per omnia perperuò conſtet & conſentiat: an item vtriſq; ſatisfacit, Catholicis & Euangelicis, norunt qui ſcripta eius legerunt. Idem taxat mutationem religionis Baſileæ factam lib. 19. ep. 32. & 39. vbi ait: *Se hoc anno*

Paſcha

Paſcha egiſſe abſque Alleluia, licet non ſine lactucis agreſtibus. 1529

VRATISLAVIÆ faſtigium turris Eliſabethanæ, altum cubitos 119. corruit, in Vigilia Matthiæ Apoſtoli, hora ſecunda noctis. Hiſtoria illius ruinæ, qua nemo præter felem læſus fuit, ad D. Eliſabethæ depicta eſt, cum hac ſubſcriptione:

Mirabilis in altis Dominus.

Collapſa eſt turris Syloë madefacta cruore,
Pyramide hac noſtra nemo cadente perit.
Nam iuſſu Domini exceptam, cui gloria Soli:
Angelica molem depoſuêre manus.

SOLYMANVS Turcarum Imp. exercitu numeroſiſſimo, trecentis millibus militum inſtructo, VIENNAM Auſtriæ, die 26. Septembris, vndiquaque obſidere cœpit: tormentis & machinis bellicis vicies accerrimè oppugnauit, & muros aliquoties cuniculis ſuffoſſos rupit. Verùm propugnatorum Chriſtianorum, quorum Dux ſupremus erat PHILIPPVS Comes Palatinus Rheni, armis & virtute fortiter ac animosè repulſus, magna exercitus ſui parte amiſſa obſidionem ſoluit, & die 15 Octobris iterum diſceſſit. Leonclau. & alij.

Circa feſtum Michaëlis nouum morbi genus, quod ſudorem Anglicum, vel Anglicam peſtem ſudatoriam dixêre, multa loca Germaniæ inuaſit. Antuerpiæ tridui ſpacio 400. *aut* 500. *homines extinxit. Eraſ. Epiſt. lib. 26. Ep. 56.*

Colloquium MARPVRGENSE de cœna Domini inter Lutherum & Zuinglium alioſque Theologos inſtituitur. Durauit triduo. Conſtituta eſt 3. Octobris Concordia diſcors: certè induciæ in cauſa Euchariſtica non fuerunt ſtabiles ac diuturnæ.

Flensburgi Regis Daniæ mandato colloquuntur de Cœna Domini Iohannes Bugenhagius Pomeranus & Melchior Hoffman, illo ῥητὸν, hoc διάνοιαν verborum Domini defendente.

Finito

5499 Finito colloquio Hoffmannus in exilium
eſt,& Argentinæ Dialogum de colloquio e
LVTHERVS Minorem Catecheſin menſe
ario edidit,Maiorem menſe Octobri, circit
Argentorati & Baſileæ Miſſa abrogatur, & ſ
templis eijciuntur.Sleid.
Nati ſunt:
I. FERDINANDVS Archidux Auſtriæ, fili
dinandi Imp.14. Iunij, poſt horam 2.pom
nam,Lintzij.
II. IOHANNES FRIDERICVS II. Io
Friderici I. filius,Dux Saxoniæ,8.Ianuarij(
hora 7.veſpertina.
III. CASPARVS Hoffmannus Medicinæ Do
Electoris Brandeburgici ἀρχίατρος Leoberg
Octob. Hic vir eſt præcipuum amicorum
rum lumẽ,& optimus Iſagoges noſtræ pat
IIII. NICOLAVS Ciſnerus IC. Mosbaci o
Palatinus.
V. NICOLAVS Vigelius IC. qui ſcriptis ſ
Ciuile & Canonicum illuſtrauit, Treiſæ I
rum oppido.
VI. HENRICVS Retelius,Coſ.Saganenſis,a
meus optimus, atque hiſtoriarum ſtudioſiſ
18.Nouembris,Sagani.
VII. ABRAHAMVS BVCHOLCERVS
hanc Sylvulam Chronologicam primùm
git, pridie Michaëlis, 28. Septembris,ſub
ram, poſt horam 5. in ditione Electoris Sa
in pago Schönau prope Damam, quæ 6. mi
um ſpacio Viteberga diſtat.
Obierunt:
I. IOHANNES Cuſpinianus, Medicus Maximilia
Orator & Hiſtoricus clariſſimus, C.S.E.hoc anno
na obijt.Henr.Pantal.
II. ADOLPHVS Clarenbach ob Lutheraniſmum
nia exuſtus eſt 28.Septembris.

III. LVDOVICVS Berquinus Atrebas, ob religionem Lutetiæ combuſtus 22. Aprilis. Vide Eraſmum lib. 24. Epiſt. 4. Beza in iconibus habet 11. Nouembris. 1529

IIII. PAVLVS Æmylius Veronenſis, hiſtoricus Gallicus, 5. Iulij.

IVBILÆVS MVNDI 110. Moſis 60. Chriſti prædicationis 30. 1530

Hic annus eſt medium ſexti & vltimi millenarij Mundi, cuius altera pars annorum 500. ſi Eliæ cuiuſdam dicto credimus, non complebitur.

ARGENTINENSES, TIGVRINI, BERNATES, & BASILIENSES, die 5. Ianuarij fœdus inter ſe fecerunt, ad mutuam defenſionẽ contra vim iniuſtam, quæ propter Euangelium inferretur.

CAROLVS V. Imp. Bononiæ coronatur REX LONGOBARDORVM, 22. Februarij. Die verò ſuo natali, hoc eſt, 24. Febr. (quo Carolus complebat annum ætatis 30.) coronatur Imperiali Corona, maximo cum apparatu & ſplendore, à Pontifice Clemente VII. cum iuraſſet, Pontificiæ dignitatis perpetuum ſe fore defenſorem. Eſtque hic annus à Coronatione Caroli Magni 730. à priore Coronatione Caroli V. per Electores 10.

CAROLVS V. ingreſſus eſt Auguſtam 15. Iunij. Poſtridie, Corporis Chriſti feſto, Miſſæ interfuerunt Cæſar & alij Principes maximo numero, præter Saxonem, Lantgrauium, Luneburgicos fratres, Georgium Brandeburgicum & Anhaltinum. His Cæſar nuntiauerat, vt & intereſſent, & ſuos abrogarent Concionatores: Illi autem non venerunt, & quia conuentus hic eò ſit indictus, vt omnium audiantur ſententiæ, dicebant ſe non poſſe ſuis imponere ſilentium, ante cognitionem cauſæ. Biduo poſt fuit edictum, vt vtriuſque partis Concionatores deſiſtant, donec de religione decidatur: Cæſar tamen aliquos conſtitueret, qui ſine cuiuſquam contumelia doceant. Fuit hoc voce præconis denuntiatum, conſtituta pœna. Die 20. Iunij factum eſt initium Comitiorum, & Archiepiſco-

5500 *piſcopus Moguntinus Miſſam de Spiritu ſancto c*
cui etiam Elector Saxoniæ interfuit officij ratio
Cæſari præferens, cùm antea, quid de Miſſa ſen
ſtatus fuiſſet.

COMITIA AVGVSTA[N] CELEBERRIMA.

CONFESSIO AVGVSTANA, ſcripta
LIPPO Melanchthone exhibita eſt CAR
Imp. à Proteſtantibus, poſtridie Iohannis I
25. Iunij: fuit dies Sabbati, præcedens Dom
2. Trinitatis. Cõfeſſioni ſubſcripſerunt: IO
NES Elector Saxoniæ, GEORGIVS M
Brandeburgenſis, IOHANNES FRIDER
Dux Saxoniæ, ERNESTVS Dux Brunſu
PHILIPPVS Lantgrauius Haſſiæ, FR
SCVS Dux Luneburgenſis, WOLFGA
Princeps Anhaltinus, NORIBERGA & R
LINGA. Interfuerunt his Comitijs multi T
gi: præcipui fuerunt ex Catholicis: CAMP
Cardinalis Legatus Pontificis, ECCIVS, F
COCHLÆVS, &c. Ex Euangelicis: PHIL
Melanchthon, IVSTVS Ionas, GEORGI
latinus, ANDREAS Oſiander, IOHANN
gricola Islebius, & alij. Hæc confeſſio publi
lecta eſt, vt diximus, 25. Iunij à prandio, in
Cæſaris, in loco (vt ſcripſit Iuſtus Ionas)
piebat circiter 200. homines. Conſederant
& Electores, *inquit*, & abſentium Electorum
ti vtrinque. Deinde ex vtroque latere alij Pr
& Ordines Imperij. Recitabat Confeſſion
Chriſtianus Beyer, articulatè, diſtinctè & c
ab omnibus exaudiretur. Abſoluit totam d
horis. Satis attentus erat Cæſar, qui ſibi cura
ſtram Confeſſionem reddi Italica & Galli
gua per Alphonſum Valdeſium Hiſpanum
lexandrum Schuueis, &c.

1530 APOLOGIA Cōfeſſionis Auguſtanæ, ſcripta à Philippo Melanchtone, oblata eſt Carolo V. die 22. Septembris: ſed non recepta. Lutherus huius Cōuentus tempore fuit in arce Coburgenſi, qui locus etiam Lutheri Pathmus & Eremus dicitur. 1530

CATHOLICORVM Confutatio oppoſita Euangelicis prælecta eſt in Conſeſſu Imperij, 3. Auguſti. Elector Saxoniæ cum duobus Principibus Luneburgenſibus & Theologis ſuis. Auguſta diſceſſit 23. Septembr. Legatos aliquot ibi relinquens, qui finem Comitiorum expectarent.

Hic eſt annus à partitione terræ promiſſæ ſub Ioſua 3000. Baptiſmo Chriſti 1500. ætatis Lutheri 47. Condita Academia Viteb. 28. Sicut autem Lutherus mutationem reliligionis inſtituit ætatis 34. Ita Philippus confeſſionem hanc ſcripſit ætatis 34.

Quatuor vrbes: ARGENTORATVM, CONSTANTIA, MEMINGA & LINDAVIVM, peculiarem ſuæ fidei Cōfeſſionem exhibuerunt Cæſari per Caſparum Hedionem, Eccleſiæ Argentinenſis Doctorem, quæ publicè audita non fuit. Circa finem Comitiorum Imperator recitari iuſſit huius Confeſſionis Confutationem ab Eccio & Fabro conſcriptam. Finitis Comitijs, Confeſſio Auguſtana vtraque lingua typis eſt edita Witebergæ.

Menſ. Decembri, Principes & Ciuitates Proteſtantes in Conuentu SMALCALDIÆ, fœderis formulā concipiunt, cui ſtatim quidam ſubſcripſerunt: ſed quarundam Ciuitatum Legati dicebant, ſe omnia ad ſuos relaturos, vt intra ſextam hebdomadam nunciarent, quid facere conſtituiſſent. Sapiens Princeps FRIDERICVS Dux Saxoniæ olim dicere ſolitus eſt de fœderibus: *Bonum eſt facere fœdera: ſed væ ei qui ſeruat.* Id verum fuiſſe experti ſunt aliquantò poſt confœderati Principes.

FRANCISCVS Rex Galliæ inſtituit trilingue Collegium

5500 *Pariſiis, menſe Septembri. Ebraicam linguam profeſſus eſt* FRANCISCVS *Vatablus: Græcam* PETRVS *Daneſius: quibus duobus additus fuit* IACOBVS *Tuſanus Græcarum literarum Doctor.* 15

Hoc anno magnæ nominis celebritate in Italia floruit MARCVS HIERON. *Vida Cremonenſis. Epiſcopus Albæ, quem proximè ad Virgilianam excellentiam perueniſſe multi eruditorum iudicant, cuius rei euidens teſtimoniũ præbet inſigne illud opus Chriſtiados & alia ſcripta, quæ hodie non ſine autoris admiratione & æterna laude ab omnibus leguntur. Boiſſard. lib. 1. Iconum.*

De Epiſcopo Eboracenſi in Anglia hæc ſcribit Eraſmus: *Cardinalis Eboracenſis*, inquit, *ſic offendit animum regium, vt ſpoliatus bonis & omni dignitate, teneatur non in carcere, ſed in quodam ipſius prædio, adhibitis triginta duntaxat ſeu famulis ſeu cuſtodibus. Proferuntur in illum querelæ innumeræ, vt vix exiſtiment effugere poſſe capitis ſupplicium. Hic eſt fortunæ ludus, ex ludi magiſtro ſubuectus ad regnum. Nam planè regnabat verius quàm ipſe Rex, metuebatur ab omnibus, amabatur à paucis, ne dicam à nemine. Paucis antè diebus quàm caperetur, curauerat Richardum Paceum conijciendum in carcerem, ac minitabatur etiam meo Archiepiſcopo Cantuarienſi. Ante ruinam exaltatur Spiritus, ait Salomon. Archiepiſcopus Cantuarienſis vocatus imò reuocatus eſt ad Cancellarij munus, quo non aliud in Anglia maius: ſed is excuſauit ætatem, iam imparem tanto negocio. Itaque prouincia delegata eſt Thomæ Moro, magno omnium applauſu, nec minore bonorum omnium lætitia ſubuectus, quàm deiectus Cardinalis.*

De hoc Epiſcopo Eboracenſi lege Guicciardinum, qui & de huius hominis ſuperbia quædam refert, &c.

In Scotia ſolum cæde martyrum cœpit ſubigi, vt ſemen verbi diuini ſeri poſſet: Patritio Hamiltone martyrij coronâ nobilitato.

ROMÆ *die 8. Octobris, circa noctis horam vndecimam*

Tybe-

500 *Tyberis ſubita exundatione excurrens, ingenti damno vrbem adfecit.* 1530

Hoc ipſo anno Prouincia CVLIACANA in America, quæ nunc regni NOVÆ GALICIÆ pars eſt, Caroli V. auſpiciis inuenta: in cuius tractu vna tantùm Colonia Hiſpanica, quæ S. Michaëlis nomen gerit, reperitur. Regio hæc vtcunque rerum neceſſariarum fertilis eſt. Ex montibus argentum magna copia effoditur. Incolæ nudi incedunt, verendis tantùm panniculo, ex goſſipio conflato, coopertis. Bella & latrocinia exercent: qui maritima tenent, piſcationibus vt plurimùm operam nauant: qui interiora habitant, venationibus vitæ præſidia quærunt: gens alioqui eſt pauperrima. Abrah. Ortelius in Theatr. Orb. Ter.

Nati ſunt:

I. *IOHANNES VVILHELMVS, filius Iohannis Friderici Elect. Saxoniæ, 11. Martij.*

II. *FRIDERICVS Marchio Brandebur. & Epiſcopus Magdebur, Ioach. II. Elect. Brandeb. filius, 12. Decembris Berlini.*

III. *IOACHIMVS Comes de Ortenburg, ex illuſtri & antiqua Comitum Ortenburgicorum familia in Bauaria, die 6. Septembris.*

IIII. *SIGEFRIDVS Ribiſchius, Conſiliarius aliquot Impp. vir ſapientia, doctrina & virtute ornatiſſimus, Vratislauiæ, 13. Septemb. Hunc virum ego Bibliothecam meam hiſtoricam appellare ſoleo, cui acceptum refero quòd Golzium & ſimiles egregios Scriptores noui.*

V. *IOSIAS Simlerus Theolog. Tigurinus, C.S.E. 6. Nouembris.*

VI. *HENRICVS Mollerus, Ioach. fil. Theologus celebris, die 12. Aprilis, Hamburgi.*

VII. *DAVID Chytræus, Theologus & Hiſtoricus, cuius inter alia ſcripta plurima eruditi extant Chronicorum Sax. libri, 26. Februarij, Mentzinga Sueuiæ oppido.*

5500 *VIII. GVILIELMVS Xylander, vir doctiſs. & clariſs. Auguſtæ Vindelicorum.* 153

Obierunt:

I. MARGARETHA filia Maximiliani Imp. ſoror Philippi Regis Hiſpaniæ, Mechliniæ, menſe Decembri, ætat. 51: cui in Belgici gubernatione ſucceſſit ſoror MARIA, Ludouici Vngariæ Regis vidua.

II. NICOLAVS II. Senior, Salmæ Comes, heros & bellator fortiſſimus, poſtquã FRIDERICO III. MAXIMILIANO I. CAROLO V. & FERDINANDO, Romanis Imp. an. 46. fortem & ſtrenuã operam domi militiæque nauaſſet, Anno Chriſti 1529. SOLYMANO Turcarum Imp. Viennam obſeſſam grauiter oppugnante, dum muro pulueris ſubiecti vi labefactato & diruto, hoſtib. ſe inuicto animi robore opponit, ſaxo percuſſus, lethale vulnus accepit, ex quo demum hoc ipſo anno, die 4. Maij, æt. 72. in Auſtriæ Caſtello Marcheck obiit.

III. HIERONYMVS Mercurinus Cattinaria, Caroli V. Imp. Procancellarius & conſiliorum intimorum conſcius, vir ſapientiſſimus, & plerorumque, quæ poſtea acciderunt in Gubernatione, vates non falſus, die 4. Iunij.

IIII. ACTIVS SINCERVS Sannazarius Equeſtris ordinis Poëta Neapolitanus, ætat. 72. m. 1. d. 29. Neapoli.

V. FRANCISCVS Lambertus Auenionenſis Theolog. eximius, die 18. Aprilis, Marpurgi.

VI. THOMAS Volſæus ex ſacerdote Eborac. Epiſcopus, Cardinalis, ad omnes honorum gradus creatus, tandem fortunis omnibus ſpoliatus, Londinum verſus in carcerem ducendus, ad oppidum Leiceſtrium exanimatus.

5501 *FERDINANDVS Archidux Auſtriæ, Vngariæ & Boëmiæ Rex, die 5. Ianu. Coloniæ renunciatur Rex Romanorum; & 11. Ianuarij coronatur Aquiſgrani.* 1

IOHAN-

1 *IOHANNES Comes Tarnouius Ruſſiæ Palatinus, PETRVM Moldauiæ Principem, quòd neglecto fœdere & iuramento, fide & honore poſthabito, & nulla hoſtilitatis denunciatione præmiſſa, POKVZIAM regni Poloniæ prouinciam occuparat, ad Obertinum cum exercitu cæcîdit, & victoriam memorabilem obtinuit, 22. Auguſti. Gaguinus.* 1531.

FRANCISCVS Pizarrus, Peruanæ Meridionalis Americæ partis Prætor à Carolo V. Imp. deſignatus, Regiones Æquatori & Tropico Capricorni in America ſubiectas, ſequenti ſexennio occupauit, & Hiſpanorum Colonias, Tumbeſiam, Limam, Arequipam, Neapolim, Argyropolim, Trugillium, Guanacum, & Quito aliasque condidit.

SERVETVS edidit 7. libros de erroribus Antitrinitariis.

Hoc anno Iulius Pflug ſcripſit Epiſtolam ad Eraſmum, cui ille reſpondit. Vide Ep. lib. 27. ep. 1. 2.

GEORGIVS Wicelius à Lutheranis defecit ad Catholicos, vt ipſe ſcribit. Ab eo tempore ampliùs 36. annis oppugnauit Euãgelicos publicis ſcriptis.

FRANCISCINVS Curtius Papienſis IC. hoc anno floruit Patauij.

Nati ſunt:

I. MATTHÆVS Weſenbecius Iuriſconſultus, qui præclara ingenij doctrinæque documenta ſcriptis ſuis impreſſit, die 25. Octobris, Antuerpiæ.

II. IOHANNES Sambucus Med. & Hiſtoricus, Tirnauiæ Pannoniæ oppido, die Iohannis Baptiſtę.

Obierunt:

I. HVLDRICHVS Zuinglius Theologus Tigurinus, in prælio cæſus ac mortuus crematus eſt 11. Octob. ætatis 48. cum docuiſſet Tiguri an. 12. Ei ſucceſſit HENRICVS Bullingerus. Vltima Zuinglij lethaliter in pugnâ vulnerati vox fuit: *Ecquid hoc infortunij? Age, corpus quidem occidere poſſunt, animam non poſſunt.* Myconius.

5501 II. IOHANNES Oecolampadius Theologus
anthrace correptus ſancto obiit Baſileæ z
Calend. Decembris. De huius obitu vide præ
nem Grynæi in Ezechielem Oecolamp. V
morientis vox fuit: Salua me CHRISTE I
III. IOHANNES Stoflerus Iuſtingenſis Su
Mathematicus excellens & vir integerri
C.S.E. Tubingæ 16. Februarij, ætatis 79. alij 8
IIII. BILIBALDVS Pirkhamerus Patriciu
ribergenſis, vir doctiſſimus, & editis ſcript
riſſ. Noribergæ ætat. 61. Huius Encomium
Eraſmus in Epiſtolis, lib. 26. Epiſt. 33.

5502 PRIMA PAX IN RELI-
GIONE.

Pax inter Cæſarem & Proteſtantes facta, quaı
petrârunt à Cæſare ALBERTVS Mogun
& LVDOVICVS Palatinus. Huius pa
tranſactionis verba edita ſic habent: De
tia nos Albertus Moguntinus, &c. Et L
uicus Palatinus, &c. impetrauimus, vt Ca
Maieſtas clementer conſenſerit, vt comı
& publica pax conſtituatur, vſque ad gen
liberum, Chriſtianum Concilium, &c. Data
ribergæ, feria 3. poſt Mariæ Magdalenæ, id
Iulij, 1532.

GVNSIVM Vngariæ oppidum, defendente fı
claro viro NICOLAO Iurizio cum ducen
matorum millibus SOLYMANVS ter deci
pugnauit, non captum tamen vi, ſed deditior
ditum. Solymanus Imp. audito Caroli Cæſar
uentu, qui octoginta peditum millia habuit,
ginta ferè galeatorum equitũ ex Germanis,
Hiſpanis collectorũ, exceptis Vngaricis equi
nõ expectandũ ſibi ratus, per Noricorũ mõtaı
git, multa præda onuſtus domũ rediẽs. Drech
IOHANNES Cadurcus Occitanus profeſſor

Tholoſę, veritatem quam ſanguine ſuo ſanciebat, 1532
ſic aſſeruit, vt non modo Tholoſæ, ſed propter celebrem illam Academiam, in vniuerſa Gallia ſemen purum verbi Dei ſparſiſſe meritò videatur. Beza in Içonib.

CAZANES Michaloglius Vaiuoda, duodecim Turcarum millib. à Solymano Turcarum Imp. altera contra Germanos expeditione in Auſtriæ fines emiſſus, dum incendiis & rapinis omnia depopulatur, & incolas ſeruituti mancipatos abigit, opimâ potitus prædâ, in reditu in Chriſtianorum copias incidit: à quibus, licet fortiter reſiſteret, FRIDERICO II. Principe Palatino Rheni exercitus Ordinum Rom. Imp. contra Turcas Duce ſupremo, tandem ad internecionem vnà cum ſuis copiis cęſus occubuit, intra oppidum Altenmarckt & Neoſtadium Auſtriæ, menſe Septembri. Leonclau. in Annal. Turc.

Eodem anno HARIADENVS Mitylenaus Barbaroſſa dictus, Vrbem ALGIERAM in Africa occupauit. Leoncl.

Nati ſunt:

I. GVILIELMVS, Philippi Lantgrauij Haſſiæ primogenitus, 24. Iunij, hora 5. ante merid.

II. IOACHIMVS Curæus, artis Medicæ Doctor & Philoſophus excellens, C.S.E. 23. Octobris, Freiſtadij Sileſiorum.

III. LEONHARTVS Kranzheim Theologus & Chronologus clariſſimus, olim Superintendens Eccleſiarum Ducatus Lignicenſis, cuius inſigne opus Chronologicum extat: 16. Septembris, in Franconiæ oppido Iphofen.

IIII. IOACHIMVS Maiſterus, Philoſophus, Orator & Poëta præſtantiſſimus, cuius poëmata antiquam Poëtarum grauitatem ac ſublimitatem ſpirant, Rector Auguſti gymnaſij Gorlicenſis, 1. Nouembris, Gorlicij: à nato Virgilio 1600.

V. FRIDERICVS Widebramus, Theologus

Ll 5 &

5503 *ponis filium, & oppidum perdiderit, & mulierem, certum non audiui: non eſt tamen veri diſsimile. Huius facti vicini tam conſtans eſt fama, vt fictum videri non queat.*

HARIADENVS Mitylenæus Barbaroſſa à Solymano Turcarum Imp. Rex Algieræ factus, & Beglerbegus maris ſupremus conſtitutus, claſſe centum triremium armatus, MOREAM, anno præcedenti ab Andrea Doria Hiſpanicæ claſsis præfecto occupatam, adijt, & Chriſtianis regionem & arces deſertas relinquentibus, CORONAM & alia loca recepit. Leonclau.

Hoc anno quidam ineptè vaticinatus eſt de extremi iudicij die, qui venturus eſſet menſe Octobri, idque ſupputauit ex his verbis: IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM. Item: VIDEBVNT IN QVEM TRANSFIXERVNT: quorum prius ſi literas colligas, continet numerum anni 1532. poſterius verò an. 1533.

Hiſtoria IOHANNIS Auentini terminatur.

Nati ſunt:

I. ELIZABETHA Regina Angliæ, filia Henrici VIII. ex Anna Bolenia, die 8. Septembris, circa veſperam, Groneuiciæ.

II. WILHELMVS Wilhelmi ſenioris filius, Comes Naſſouiæ, Princeps Auraicus, Dillenbergæ, 14. April. manè paulò ante horam 3. Eber.

III. STEPHANVS Bathoreus, Stephani filius ex Bathoreorum de Somlio familia oriundus, Princeps Tranſyluaniæ, poſtea Rex Poloniæ, 27. Septembris, in Tranſyluania.

IIII. HENRICVS, Erneſti filius, Dux Luneburg. in Tannenberg, die 5. Iunij, manè hora 4. circa Solis exortum, Cellæ.

V. IOHANNES Maior Ioachimus, Theologus & Poëta excellens. ac Virgilij felix imitator, cuius multa extant poëmata, die 1. Februarij, hora 23. ſcrup. 14. poſt meridiem, in valle Ioachimica.

VI.

3 VI. THOMAS Hubnerus, vir doctiſſimus & integerrimus, & amicus meus intimus, Cal. Maij, in oppido Bernavv. In hoc viro Ingenium pietas artemque modeſtia vincit. 1533

VII. THEODORVS Zuuingerus, Med. & Philophus præſtantiſſimus, C. S. E. die 2. Auguſti, Baſileæ.

VIII. IOHANNES Caſelius, vir in Græcis & Latinis literis doctiſſimus, nunc earundem Profeſſor in inclyta Acad. Iulia clariſſimus, C. S. E. 18. Maij, Gottingæ.

Obierunt:

I. LVDOVICVS, Alexandri filius, Palatinus Rheni, Comes Veldentianus & Bipontinus, Princeps Marte togaque inſignis.

II. LEONICVS Thomeus Venetus, Philoſophus præſtantiſſimus, qui libros Ariſtotelicos Græco ſermone primus Patauij omnium mortalium publicè docuit, Platonis maieſtatem propè abolitam reſtituit, & multa præterea ſcripſit, &c. Patauij, cum vixiſſet annos 75. m. 1. d. 27. Schraderus in monum. Ital.

34 In ANGLIA facta eſt ingens rerum mutatio ob diuortium Regis Henrici, qui Catharina ante annũ repudiata duxerat Annam Boleniam. Cùm itaque 23. Martij CLEMENS Papa ſententiam contra Regem tuliſſet, Rex continuò decretum fecit, quo ſe per Angliam Eccleſiæ Caput, proximum à Chriſto pronunciauit, & capitis pœnam conſtituit, ſi quis Epiſcopo Romano ſupremam poteſtatem aſſcriberet: tributum etiam annuum (Petri nummum vocarunt) Romani Pontificis quæſtori dari ſolitum, denegauit. 1534

ALEXANDER Canus Ebroicenſis Lugduni ad pios aliquot fratres concionatur, & mox in vincula coniectus Lutetiamque abductus palmam martyrii glorioſiſſimi tulit. Beza in Iconib.

HVL-

1534 *HVLDERICVS Dux VVirtebergenſis diti Maij reſtitutus eſt à PHILIPPO Lantgra abolita veteri religione, & Ferdinandi Regis c pidum Lauffam profligatis.*

Primum Bellum à SOLYMANO Turcarum I TECHMASEN Iſmaëlis filium, Perſaru inſtinctu & conſilio Vluma Begi Regis ſororio, lymanum defectionem fecerat, falſa & diuerſ prætextu geri cœptum.

BIBLIA GERMANICA à Luthero tran vnũ corpus redacta, excudi cœperunt t tebergæ, quod docet priuilegium vetus, a re Bibliopolis datum Torgæ, 6. Auguſti.

Inter Lutherum & Eraſmum recruduerunt cert blicis ſcriptis prodita: ſed duo illi minore homi ctatione quàm ante decennium concurrerunt.

IOHANNES à Leiden Sartor, in vrbe Mon ſi renunciatur Rex Anabaptiſtarum, 24.

HARIADENVS Mitylenæus Barbaroſſa cum fricam profectus, TVNETVM Vrbem, qu incolebatur, occupauit, & MVLEASSEM hometis filium regno eiecit. Leonclau.

CATHARINA Medicæa HENRICO II. Regi nupſit 20. Septembris.

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS II. Rex Daniæ, Chriſtiani I Friderici I. nepos, 1. Iulij, Haderslebij.

II. ZACHARIAS Vrſinus Theologus, 29. Iun & Pauli, horis 8. poſt meridiem, Vratislauiæ.

III. IOACHIMVS, Ioach. filius, Camer clyta Norimbergenſium Reipublicæ Medicus, ſimus & ſcriptis editis clariſſimus, die 6. N Norimbergæ.

IIII. IOHANNES Ferinarius, Hiſtoriarum Profeſſor in inclyta Academia Marpurgenſi, Ne ſiorum oppido, 24. Iulij, horis 5. poſt meridiem.

504 Obierunt: 1534
I. CLEMENS VII. PP. 25. Septembris, ætat. 56. ſucceſſit PAVLVS III. qui ſedit an. 15.
II. FRIDERICVS I. Rex Daniæ, cui ſucceſſit CHRISTIANVS III. Rex, qui regnauit in Dania poſt patrem an. 24.
III. MAGDALENA, filia Georgij Ducis Saxoniæ, vxor IOACHIMI II. & mater IOHANNIS GEORGII Marchionis Brandeburgenſis Electoris, 28. Decembris, ineunte an. 1534.
IIII. THOMAS Caietanus Cardinalis 9. Septembris, alij 10. Auguſti, ætat. 66.
V. IOHANNES Auentinus, hiſtoricus diligentiſſimus & rerum antiquarum indagator ſagaciſſimus, 9. Ianuarij, ætat. 68. Ratisbonæ.
VI. OTHO Brunfelſius Medicus & Theologus, 23. Nouembris, Bernæ.
VII. IOHANNES Velcurio, cuius extat libellus Phyſicus, Witebergæ, 6. Februarij.
VIII. HENRICVS CORNEL. Agrippa à Nettesheim, Iuris vtriuſque & Med. Doctor., & armatæ militiæ Eques auratus, C.S.E. ætat. 48. Gratianopoli in Gallia.

505 CAROLVS V. Imp. menſe Aprili cum exercitu traiecit in Africam, & capta vrbe TVNETO, atque arce GOLETA Hariadenum Mitylenæum Barbaroſſam cum ſuis copiis profligauit, & regem eius loci MVLEASSEM (quem Leonclauius Muleaſſanem rectiùs dici vult) Mahumetanæ religionis, quem Turcæ anno ſuperiori regno expulerant, reſtituit, ſibique vectigalem fecit, 21. Iulij (alij 29. Auguſti.) Regnum Tunetanum Muleaſſes vſque ad an. 1544. obtinuit. Leonclau. 1535

SOLYMANVS Turcarũ Imp. MESOPOTAMIAM, ASSYRIAM & BABYLONIAM, Techmaſis Perſarum Regis prouincias, occupauit, & Tauriſium diripuit.

MONASTERIVM vrbs VVeſtphaliæ, quæ ab Anabaptiſtis

5505 *ptiſtis tenebatur, vi capta eſt 24. Iunij, media nocte, & Anabaptiſtæ trucidati.*

Menſe Decembri Conuentui Schmalcaldenſi interfuerunt legati Gallici & Britannici, qui cum Proteſtantib. egerunt de fœdere cum illis iungendo, & moderandis controuerſiis religionis. Sleid.

Hoc anno BIBLIA GERMANICA Lutheri, & EBRAICA Sebaſtiani Munſteri, in publicum prodierunt.

LVTHERVS cœpit enarrare GENESIN, quem laborem vnà cum vita finijt, exacto decennio.

GENEVA vrbs Sabaudiæ ad Lacum Lemanum percelebris, relicta Pontificiorum doctrina, reformatam religionem amplexa, & pulſis fugatiſque hoſtibus ſuis in libertatem hoc anno reſtituta eſt. Nathan. Chytr. in delitijs itiner.

IOHANNES Bugenhagius Eccleſias Pomeraniæ ad normam Confeſſionis Auguſtanæ reformauit, & edidit ordinationem Ceremoniarum in illis Eccleſiis, in quibus antiqua religio abrogata fuerat anno 1532.

CONFESSIO fratrum Bohemicorum exhibita Ferdinando Imp. 14. Nouembr. Viennæ.

IESVITARVM Societas initium ſumpſit, autore potiſſimùm IGNATIO Laiola nobili Hiſpano. Hi præterquam quòd in Eccleſiis docent pueros etiam in ſcholis gratis erudiunt, maximeque Romanæ ſedis autoritatem ſuffulciunt. Multas terras Indorum ignotas peruaſerunt, ijsque Chriſtum prædicarunt. Horum genium Canonici & Monachi quoque metuunt: quòd illos de ponte (quod prouerbio dicitur) deijciant: eorumque nidis aut exuuiis ſeſe veſtiant. Eruditione ſuperant & mirificè obſcurarunt ordines Monachorum. Surius. Hęc Societas approbata eſt à Paulo III. PP. anno 1540.

FRIDERICVS Staphylus venit VVitebergam, ætatis 21.

THOMAS Morus eruditione prętantiſſimus, autor Vto-

5 Vtopiæ, Regni Angliæ Cancellarius, Henrici VIII. iuſſu, ob improbatum eius diuortium, ſecuri percuſſus eſt Londini, 2. Iulij. De quô lege Eraſmi Ep. lib. 27. ep. 8. 9. 10. 26. 1535

IOHANNES Fiſcherus Epiſcopus Roffenſis Anglus, qui multis libris editis Lutherum impugnauit, poſt diuturnum carcerem, in quo à Pontifice Cardinalis creatus fuerat, iuſſu Henrici VIII. Regis capite mulctatur, 22. Iulij (alii 17. Iunij) quòd Catharinæ Reginæ repudium, & Annæ Boleniæ nuptias, Romanique Pontificis dignitatem abrogatam probare nollet.

IOHANNES Scheniz ſtrangulatur mandato Archiepiſcopi Moguntini Alberti in Salinis, 21. Iunij, qua de re poſtea Lutherus publicis ſcriptis expoſtulauit cum Moguntino.

Nati ſunt:

I. *VVILHELMVS, Erneſti filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. 4. Iulij, Cellæ.*

II. *IOHANNES, VVilhelmi Senioris filius, Comes Naſſouiæ & Cattimelibocorum, doctorum & Muſarum Mecœnas ſingularis, die 22. Nouembris.*

III. *LAMBERTVS Ludolphus Helmius Pithopæus, vir & Poëta doctiſſimus, C.S.E. die 21. Martij, hora 11. noctis, Dauentriæ.*

Obierunt præterea:

I. IOACHIMVS I. Elector Brandeburg. 11. Iulij, Berlini, ætat. 51. Ei ſucceſſit in gubernatione filius IOACHIMVS II. qui hoc ipſo anno celebrauit nuptias in Polonia cum Hedvvige Sigiſmundi Regis Poloniæ filia.

II. FRANCISCVS Sfortia Dux Mediolanenſis, obiit ſine filiis, ideoque Cæſar Ducatum Mediolanenſem occupauit.

III. PHILIPPVS Decius, patria Mediolanenſis, IC. celebri fama notiſſimus, in vtroque iure tàm Pontificio quàm ciuili exercitatiſſ. & excellentiſſ.

5505 cuius extant conſilia, die 12. Octobris, Senis: & Piſas mortuus ad ſuum monumentum tranſlatus: cùm profeſſionem Iuris vtriuſque Piſis, Senis, Florentiæ, Patauij, Papiæ, & in Gallia ad annos 65. ſuſtinuiſſet. Forſter. in hiſt. Iuris C. Rom. 15

IIII. Hvldrichvs Zaſius Conſtantienſis Iuriſconſultus, vir priſcorum morum (vt de eo loquitur Eraſmus) & antiquæ virtutis exemplar, qui primas inter Iuriſconſultos Germaniæ obtinuit, & ius ciuile commentariis doctiſſimis illuſtrauit, Friburgi Briſgoiæ, 24. Nouembr. ætat. 74.

V. Evricivs Cordus Medicus & Poeta, 24. Decemb. Bremæ.

5506 Formvla Concordiæ inter Lutherum & Bucerum, aliosque Eccleſiarum quarundam Doctores de Cœna Domini conſcripta à Philippo Melanchthone 29. Maij, die Lunæ poſt Exaudi, Witebergæ. Poſt hanc tranſactionem Bucerus quædam retractauit in ſententia ſua de Cœna Domini, in enarratione quatuor Euangeliſtarum: ſcripſitque, ſe non ſatis intellexiſſe ſententiam Martini Lutheri, neque ſatis Lutheri autoritatem ſuſpexiſſe. 15

Iohannes à Leiden Hollandus Rex Anabaptiſtarum, Knipperdollingus, & alij eius factionis principes candentibus forcipibus in foro Monaſterienſi necantur 22. Ian. (anno 10. compl. à nece Thomæ Munzeri) Rex in locum editiorem productus alligatur palo: aderant bini carnifices ac forcipes igniti: ad tres primos morſus conticuit: deinde miſericordiam Dei implorans cùm horam & amplius ad hunc modum laceratus eſſet, tranſacto demum per pectus mucrone, deceſſit. Idem ſupplicium & ſocios eius perculit. Extincti caueis ferreis alligantur ſinguli, & ad ſummitatem turris in vrbe exponuntur penſiles, Rex quidem medius, & quanta eſt hominis ſtatura ſublimius illis.

Menſe

menſe Ianuario obiit CATHARINA, *quam Henricus Rex Angliæ, ante triennium repudiauerat. Idem Rex menſe Iunio* ANNAM *Boleniam matrem Eliſabethæ, capite plectit.* 1536

CHRISTIANVS *Rex Daniæ expugnauit Vrbem* COPPENHAGEN, *& toto regno Daniæ potitus eſt.* FRIDERICVS *Palatinus fruſtrà duxit exercitum in Belgicum, traiecturus in Coppenhagen, vt occuparet regnum.*

Huius anni æſtate Francofurti ad Oderam puella quædam Dæmoniaca & furore correpta, numiſmata vndiquaque ex veſtibus aut menſis arrepta, deuorauit cum multo dentium ſtrepitu, & nummuli illi ex manibus eius ſubitò ſæpè extorti ſunt, qui adhuc ab aliquibus aſſeruantur: qua de re Andreas Ebertus Eccleſiaſtes Francofordianus ad Lutherum ſcripſit, petens eius conſilium, quod ille ei impertiuit, adhortans eum ad precum ꝓ puellaaſſiduitatem. Hiſtoria vera & certa eſt, & mandata literis à Doctore Iodoco Willichio, Doctore Chriſtophoro Stymmelio, Georgio Sabino & aliis, qui tum Francofurti vixerunt: & nominare poſſum, qui tàm puellam, quàm monetã viderunt.

Illuſtriß. Princeps PHILIPPVS *Dux Pomeraniæ, nuptias celebrauit Torgæ cum Maria Iohannis Friderici Elect. Saxonici ſorore, 27. Februarij.*

Nati ſunt:

I. *Illuſtriß. D.* IOACHIMVS ERNESTVS, *Princeps Anhaltinus, 20. Oct. h. 20. m. 30. Serueſtæ.*

II. CAROLVS VTENHOVIVS *Nieulandiæ Dominus, genere, ingenio, doctrina & ſcriptis vir nobiliſſimus, hoc anno in Belgico natus eſt.*

III. FELIX PLATERVS, *Thomæ fil. Medicus celeberrimus, Poliater & praxeos profeſſor in inclyta Baſil. Acad. cuius Anatome & liber de febribus publicè extant, circa finem menſis Octobris, cùm menſe Iulio antè Eraſ. Roterod. obiiſſet, Baſileæ Rauracorum.*

5506 *IIII. CASPAR Oleuianus Theologus, die S. Laurentij, Auguſtæ Treuirorum.*

V. LAVRENTIVS Ludouicus, Rector auguſti Gerli-cenſium Gymnaſii, vir optimus & doctiſſimus in agro Leobergenſium Sibelonio, die 8. Auguſti.

VI. MATTHÆVS Dreſſerus, Hiſtoriarum & Oratoriæ facultatis in Academ. Lipſenſi profeſſor, C. S. E. die 24. Auguſti, memoriæ S. Bartholomæi conſecrato, Erfurdiæ.

Obierunt:

I. FRIDERICVS Marchio Brandeb. filius ALBERTI Achillis Germanici, Caſimiri pater, ætat. 76. die 2. Maij, Onolſbachij.

II. CAROLVS Dux Monſterberg. Olſnenſis, & Oppau. GEORGII Podiebracii Regis Bohemiæ nepos, HENRICI filius, Princeps heroica animi & corporis magnitudine præditus. Sileſiæ ac Bohemiæ ſalutaris gubernator, die 31. Maij, ætat. 60

III. ERASMVS ROTERODAMVS ætate confectus, cùm menſem ferme integrum dyſenteri[a] laboraſſet, vita defunctus eſt Baſileæ apud Hieronymum Frobenium, die 11. Iulii, anno ætat. vt putatur 70. Hic quantus vir fuerit, ingenii ipſius monumenta teſtantur: de re literaria eſt optim[e] meritus, quòd barbariem expugnauit, Sophiſtica[s] ranas è ſcholis profligauit & linguarum ſtudia atq[ue] ingenia ſcriptis ſuis excitauit ac illuſtrauit, etſi in religionis negocio viſus ſit ἀμφίβιος, quòd ſe non ſatis explicare voluerit. Admirãdum omnino fui[t] in eo ingeniũ, ideoq; de eo aliquãdo ſic cecinim[us]:

Quantus ERASMVS erat? taceo: cùm ſcripta loquantur;
Mente & dente potens, aurea lingua fuit.
Barbariem contra felicia prælia mouit,
Perculit hanc tanti Muſa diſerta viri.
Illius eſt ſcriptis primum via ſtrata LVTHERO,
Traditur & lampas, docte PHILIPPE, tibi.

IIII.

III. SANCTES PAGNINVS, cuius extat Lexicon Ebraicum æt.70. Lugduni. Fuit Theolog. Ordinis Prædicatorum, & Latinè, Græcè, Ebraicè, Chaldaicè & Arabicè doctiſſimus, vt Teſtamenti vtriuſque verſio ex Græco & Ebræo abunde teſtatur. Item eius Iſagoge, ad myſticos ſcripturæ ſenſus: Grammatica item Ebraica & Græca. Alii eius obitum referunt ad an. 41. 1536

V. LVDOVICVS Gozadinus Bononienſis, inſignis legum interpres, æt.57. Bononiæ. Schrad.

VI. BERTHOLDVS Hallerus Theologus Bernenſis, ætat. 44.

VII. IOANNES Manardus Ferrarienſis, Medicus & Philoſophus doctiſſimus, qui anno plus minus 60. medicinam tàm dicendo quàm ſcribendo in antiquum ſtatum ac nitorem reſtituit, die 8. Martij, æt. 74. Ferrariæ, Schrader.

Conuentus præcipuorum Theologorum Auguſtanæ Confeſſionis fuit SMALCALDIÆ menſe Februario, vbi deliberatum eſt de Concilio Mantuæ indicto, & articuli Smalcaldici futuro Concilio exhibendi, cõditi & comprobati ſunt. Ibidem ſcriptum quoddam compoſuerunt Theologi, quo dogmata Suuenckfeldii & Sebaſtiani Francken improbârunt. 1537

NVGNAS Acugnanus Orientalis Indiæ prorex, quem prouinciis illis IOHANNES III. Rex Luſitaniæ præfecerat, vrbem DIVM ad fl. Indi oſtium ſitam, metropolim ac præcipuam munitionem regni Zambri (quod Cambaiam noſtri vocant) expugnauit, & in ſuam poteſtatẽ redegit. Leon. Iouius.

Copiæ FERDINANDI Regis Vngariæ & Bohemiæ, perfidia, vel certè incuria IOANNIS Catzianeri ſummi earundem Ducis & Imperatoris, die 10. Octobris in Sauia prope EZEKHVM ad Drauum magna clade affectæ & profligatæ ſunt. Catzianerus cum ſuis turpiter profugit. Ex Chriſtianis præſertim Germanis, fu-

5507 *-ga quidem turpitudinem deteſtantibus, & hoſtibus forti-* 153
ter reſiſtentibus, ſed multitudine ſuperatis, aliquot millia occubuerunt, multi è ducibus capti, & Conſtantinopolim in triſtiſsimam ſeruitutem abducti ſunt. Sleidan. Drechsler.

IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Eccleſias in Dania ad normam Auguſtanæ Confeſſionis reformauit.

Die 18. Decembr. Lutherus diſputare cœpit contra Antinomos, qui negabant Legem eſſe docendã.

FRIDERICVS III. Elector Palatinus Rheni nuptias primas celebrauit cum Maria Caſimiri Marchionis Brandeburgici filia, die 12. Iunij.

Nati ſunt:

I. EDVARDVS VI. Angliæ Rex, HENRICI VIII. ex Ioanna Semeria Anglicana filius γαστρότμητος, 12. Octobris, Londini.

II. IOHANNES III. Guſtaui filius, Suecorum & Gothorum Rex, Steckburgi apud Oſtrogothos, die 20. Decembris, hora 9. poſt meridiem.

III. LVDOVICVS, Philippi fil. Haſſiæ Landgrauius, die 27. Iunij.

IIII. LVDOVICVS, Wilhelmi Senioris fil. Comes Naſſouiæ, vir Mauortius, bellisq; in Belgico geſtis clarus, die 22. Ianuar. minutis 40. poſt primam pomerid. Dillenbergæ.

V. IOHANNES Poſthius, Medicus & Poëta clariſſ. Electoris Palatini Archiater, die 15. Octobris, Germershemij.

VI. PHILIPPVS Ioach. filius, Camerarius, IC. & inclytæ Norimb. Reipub. Conſiliarius, C.S.E. feriis ſecundis Pentecoſtes, Tubingæ.

VII. HENRICVS Smetius, Med. Doctor & Profeſſor in Acad. Heydelberg. ordinarius, cuius iucundiſſima extant Poëmata, nobili familia natus eſt Aloſti in Flandria, die 29. Iunij.

VIII. GREGORIVS Berſmanus vir & Poëta doctiſ-

507 doctiſſimus, Rector illuſtris Gymnaſii Serueſtani, die 11. Martij, ſcrup. 34. poſt horam 5. matutinam, Annæbergæ in Miſnia. 1537

SOPHIA, Friderici March. Brandebur. Onolzbac. filia, FRIDERICI II. Ducis Lignic. & Breg. coniunx, FRIDERICI III. & GEORGII II. Ducum Lig. & Breg. mater, die 16. Maij, ex hac vita deceſſit.

508 SCHOLA ARGENTINENSIS inſtituitur, autore potiſſimùm IACOBO Sturmio Senatore primario. Ea breui temporis ſpacio ſic efflor uit diligentia & labore virorum doctorum: vt non ſolùm extremi Germani, ſed exteræ quoque nationes eò confluerent. Inſtituendæ iuuentutis rationem IOHANNES STVRMIVS Senatui primus oſtendit & edito libro accuratè explicauit. 1538

SOLTMANVS Ægypti & Alcairi Beglerbegus, collecto iuſto exercitu, Portugalenſibus in India Orientali pro defenſione Regis Cambaiæ bellum illaturus, circa initium menſis Auguſti, ad primariam & regiam ARABIÆ Felicis vrbem ADENVM, ad littus Maris rubri, & ſitu & opere munitam peruenit, quam dolo & fraude, ciuibus oppreſſis occupauit, & Rege ipſo ad malum prætoriæ nauis in ſublimi ſuſpenſo, in ſeruitutem redegit: DIVM verò 40. dierum interuallo fruſtrà obſedit & oppugnauit. Leonclau. in Pand. Turc.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS FRIDERICVS, Georgii filius, Marchio Brandeburgenſis, die 5. Aprilis, hora ſecunda poſt meridiem, Onolzbachij in Franconia.

II. BONAVENTVRA VVLCANIVS, Philologus & Polyhiſtor ſcriptis editis celebris, nunc temporis profeſſor Græcarum literarum in Academia Lugdunenſi Batauorum, die 10. menſis Iulij ſub meridiem, Brugis Flandrorum.

III. LAVRENTIVS Widemanus, Theologus & Poëta optimus, pridie Laurentii, die 9. Auguſti, Sagani.

5508 IIII. FRANCISCUS Virlingus, vir opt. & Theologus ſincerè probus, Miniſter Eccleſiæ Vratiſlau. ad D. Mariam Magdal. die 2. Maij, Niſſæ Sileſiorum. 1538

Obierunt:

I. IOHANNES *Mezlerus I. V. D. & Senator in Repub. Vratislau. primarius, ſic amans ſcholæ, vt non rarò etiam lectiones in ea habere ſolitus fuerit die 2. Octob. Vratislauiæ.*

II. IOANNES *Carion Mathematicus, C. S. E. ætat. 39. Berlini in Marchia. Pantal.*

5509 ZEBETHUM *Arabiæ Felicis oppidum in littore ſinus Arabici ſitum, à Turcis in reditu expeditionis Indicæ expugnatum. Leonclau.* 1539

Academia Hafnienſis in Dania, à Iohanne III. Rege Daniæ aperta & conſtituta.

MARTINUS Lutherus edidit librum de Conciliis & Eccleſia, quæ & vbi ſit.

Nati ſunt:

I. LUDOVICUS, Friderici III. Elect. filius, Elector Palat. Rheni, die 4. Iulii.

II. CHRISTOPHORUS Pezelius Theologus, C. S. E. die 5 Martij, Plauiæ in Nariſcis.

III. PAULUS Meliſſus Schedius, Francus, Germanus, Comes Palatinus & Eques, Poëta Laureatus, Ciuis Romanus, Melrichſtati, quæ eſt Alphipolis ad Stræona fluuium in Ducatu Franciæ Orientalis, die 20. Dec. ſeſquihorâ ante merid. ſub eleuatione poli 50 graduum.

IIII. SAMUEL Grynæus, Simon. fil. IC. Collegii Iuriſc. in Acad. Baſil. anteceſſor ac pfeſſor & Reipubl. ibid. Syndicus, frequentiſſimis Doctorum in vtroque Iure promotionibus clarus, die 7. Iunij, intra h. 4. & 5. matutinam Baſileæ.

Obierunt:

I GEORGIUS *Dux Saxoniæ, 17. April. cui ſucceſſit in gubernatione Dux HENRICUS pater Mauritij & Augu-*

07 doctiſſimus, Rector illuſtris Gymnaſii Seruestani, die 11. Martij, ſcrup. 34. poſt horam 5. matutinam, Annæbergæ in Miſnia. 1537

SOPHIA, Friderici March. Brandebur. Onolzbac. filia, FRIDERICI II. Ducis Lignic. & Breg. coniunx, FRIDERICI III. & GEORGII II. Ducum Lig. & Breg. mater, die 16. Maij, ex hac vita deceſſit.

508 SCHOLA ARGENTINENSIS inſtituitur, autore potiſſimùm IACOBO Sturmio Senatore primario. Ea breui temporis ſpacio ſic efflоruit diligentia & labore virorum doctorum: vt non ſolùm extremi Germani, ſed exteræ quoque nationes eò confluerent. Inſtituendæ iuuentutis rationem IOHANNES STVRMIVS Senatui primus oſtendit & edito libro accuratè explicauit. 1538

SOLYMANVS Ægypti & Alcairi Beglerbegus, collecto iuſto exercitu, Portugalenſibus in India Orientali pro defenſione Regis Cambaiæ bellum illaturus, circa initium menſis Auguſti, ad primariam & regiam ARABIÆ Felicis vrbem ADENVM, ad littus Maris rubri, & ſitu & opere munitam peruenit, quam dolo & fraude, ciuibus oppreſſis occupauit, & Rege ipſo ad malum prætoriæ nauis in ſublimi ſuſpenſo, in ſeruitutem redegit: DIVM verò 40. dierum interuallo fruſtrà obſedit & oppugnauit. Leonclau. in Pand. Turc.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS FRIDERICVS, Georgii filius, Marchio Brandeburgenſis, die 5. Aprilis, hora ſecunda poſt meridiem, Onolzbachij in Franconia.

II. BONAVENTVRA VVLCANIVS, Philologus & Polyhiſtor ſcriptis editis celebris, nunc temporis profeſſor Græcarum literarum in Academia Lugdunenſi Batauorum, die 10. menſis Iulij ſub meridiem, Brugis Flandrorum.

III. LAVRENTIVS Widemanus, Theologus & Poëta optimus, pridie Laurentii, die 9. Auguſti, Sagani.

1508 IIII. FRANCISCVS Virlingus, vir opt. & Theologus ſincerè probus, Miniſter Eccleſiæ Vratiſlau. ad D. Mariam Magdal. die 2. Maij, Niſſæ Sileſiorum.

Obierunt:

I. IOHANNES *Mezlerus I.V.D. & Senator in Repub. Vratislau. primarius, ſic amans ſcholæ, vt non rarò etiam lectiones in ea habere ſolitus fuerit die 2. Octob. Vratislauia.*

II. IOANNES *Carion Mathematicus, C.S.E. ætat. 39. Berlini in Marchia. Pantal.*

1509 ZEBETHVM *Arabia Felicis oppidum in littore ſinus Arabici ſitum, à Turcis in reditu expeditionis Indicæ expugnatum. Leonclau.*

Academia Hafnienſis in Dania, à Iohanne III. Rege Daniæ aperta & conſtituta.

MARTINVS Lutherus edidit librum de Conciliis & Eccleſia, quæ & vbi ſit.

Nati ſunt:

I. LVDOVICVS, Friderici III. Elect. filius, Elector Palat. Rheni, die 4. Iulii.

II. CHRISTOPHORVS Pezelius Theologus, C.S E. die 5 Martij, Plauiæ in Nariſcis.

III. PAVLVS Meliſſus Schedius, Francus, Germanus, Comes Palatinus & Eques, Poëta Laureatus, Ciuis Romanus, Melrichſtati, quæ eſt Alphipolis ad Stræona fluuium in Ducatu Franciæ Orientalis, die 20. Dec. ſeſquihorâ ante merid. ſub eleuatione poli 50 graduum.

IIII. SAMVEL Grynæus, Simon. fil. IC. Collegii Iuriſc. in Acad. Baſil. anteceſſor ac pfeſſor & Reipubl. ibid. Syndicus, frequentiſſimis Doctorum in vtroque Iure promotionibus clarus, die 7. Iunij intra h. 4. & 5. matutinam Baſileæ.

Obierunt:

I GEORGIVS *Dux Saxoniæ, 17. April. cui ſucceſſit in gubernatione Dux HENRICVS pater Mauritij & Augu-*

Auguſti, ac in Miſnia facta eſt tanta religionis mut vt cùm Lipſiæ in feſto Paſchatis docuiſſent Catholici, Pentecoſtes ibidem in ſuggeſtis ſtarent ac docerent L therus ætat.56. & eius diſcipuli.

In MARCHIA etiam BRANDEBVRGENSI hoc & ſuperiori anno inſtituta fuit religionis reformatio & prima viſitatio Eccleſiarum, mandato IOACHIMI II. Electoris, per Iacobum Stratnerū, quem Georgius Marchio Onolzbacenſis Berlinum ad docendum Euangelium miſerat. Eodem annò Matthias Epiſcopus Brandeburgenſis primus adminiſtrauit Cœnam Domini ſub vtraque ſpecie Berlini in templo Cathedrali.

II. ISABELLA vxor Caroli V. extincta in partu, 1. Maij, æt.40.

De conuentu FRANCOFVRTENSI & HAGANOENSI: Item de colloquio VVORMATIENSI vide Sleidanum. 1540

ROBERTVS Barnus, Londini propter religionem Lutheranam combuſtus eſt, 30. Iulij. Sleid.

Magna fuit ſiccitas, & nata ſunt vina generoſiſſima, quorum vſu immodico multi extincti ſunt.

Hoc anno vagati ſunt qui incendia excitarunt, ex quibus multi comprehenſi fumo ſuffocabantur & lento igni torrebantur.

Nati ſunt:

I. CAROLVS Archidux Auſtriæ, FERDINANDI Imp. filius, 3. Iunij, hora ſeſquiquinta matutina, Viennæ.

II. IOANNES, Iohannis Vaiuodæ filius, 7. Iulij, Budæ.

III. ADOLPHVS, VVilhelmi ſenioris filius, Comes Naſſouiæ, die 15. Iulij, quadrante horæ antę tertiam matutinam, Dillenbergæ.

IIII. IOSEPHVS, Iulij Cæſ. filius, SCALIGER, vir ſummè admirabili tùm eruditione, tùm iudicio præditus, & magni illius de temporum emendatio-

5511 II. IOHANNES Faber Leukirchenſis Algouius, Epiſcopus Viennenſis, die 21. Maij, æt. 63. Viennæ. 154
III. VRBANVS Rhegius, Cellæ Saxonum, 23. Maij.
IIII. WOLFGANGVS Frabricius Capito, Theologus & Eccleſiaſtes Argentinenſis, correptus peſte, Argentinæ, ætat. 60.
V. SIMON Grynæus Calen. Auguſti extinctus peſte Baſileæ: ætat. 48. *Fuit hic vir Latinè & Græcè excellenter doctus, in Philoſophia & Mathematicis diſciplinis diligenter verſatus, nullo ſupercilio, pudore penè immodico, & prouehendis liberalib. ſtudijs natus, magni illius Eraſmi Roterodami teſtimonio.*
VI. PHILIPPVS THEOPHRASTVS Paracelſus Hohenheimenſis, nouæ Medicorum Scholæ autor, 24. Septemb. ætat. 47. Salisburgi.

5512 *Expeditio in Vngariam hoc anno ad recuperandam BVDAM, anno ſuperiore à Turcis captam, Duce ſupremo IOACHIMO II. Elect. Brandeb. exercitu circiter 62000. equitum & peditum inſtructo ſuſcepta. PESTVM irrito conatu oppugnatum eſt, & plures milites contagione quàm armis ſublati periere. In hac expeditione MAVRITII Saxoniæ Ducis virtus & animi magnitudo potiſſimùm enituit. Sleid.* 154

Tumultus MISNICVS ortus eſt, cùm propter VVurzenam oppidum arma ſumerent Iohan. Fridericus & Dux Mauritius, in ipſis ferijs Paſchalibus. Mauritius conſilia pacis, ſuadente ſocero Lantgrauio, libenter admiſit.

Arx LYCAONIA (Wolffenbüttel *) dedita eſt Duci Saxon. Electori 12. Auguſti.*

Circa finem menſis Auguſti magna agmina locuſtarum in SILESIAM inuolarunt, quæ vagata ſunt tanto numero, vt cœli conſpectum hominibus adimerent, & res terra natas depaſcerent.

NICOLAVS Ambsdorfius ordinatur Epiſcopus Naumburgenſis, repudiato Iulio Pflugk: Lutherus

12 rus eum de mandato Electoris Saxonici, in Epiſcopalem ſedem introduxit, 20. Ianuarij. Ea res motibus alijs occaſionem præbuit, præſertim bello Saxonico, vt nonnulli putant. 1542

FRANCISCVS Rex Galliæ CAROLO Cæſari bellum denunciat. Sunt & in medio libelli editi, criminationum pleni, quibus potentiſsimi illi principes inter ſe decertarunt.

Nati ſunt:

I. IOHANNES FRIDERICVS, Philippi fil. Dux Pomeraniæ, 26. Nouembris.

II. IOHANNES GVILIELMVS Stuckius, nobil. Theologus Tigurinus, & ibidem diuinarum literarum profeſſor: cuius doctiſſima extant ſcripta, die 21. Maij (qui fuit dies Solis) circa merid. Tiguri.

III. WOLGFANGVS Amlingus, Theologus, Eccleſiarum Anhaldinæ ditionis inſpector & gubernator, & Serueſtanæ Eccleſiæ Paſtor, C. S. E. Munerſtadij oppido Franciæ Orientalis, ſub ditione Epiſcopi Wirzeburgici peruetuſto, 7. Martij, h. 4. ante meridiem.

IIII. SEBASTIANVS Gerſtmannus I. V. D. Academiæ Francofordianæ profeſſor Cæſ. & Brandeburgicus Conſiliarius, Boleſlauiæ Sileſiorum.

V. IOANNES NICOLAVS Stupanus Doctor Medic. & profeſſor Med. Theoricæ clariſſ. in inclyta Baſil. Acad. apud Rhætos ad S. Thomæ natus eſt.

VI. M. PETRVS Titus, Theolog. doctiſſimus, & autoris Indicis huius amicus intimus, die 21. Februarij hora 2 poſt meridiem, Freiſtadij Sileſiorũ.

VII. IOHANNES à Corenput Tribunus & architectus nobiliſſimus in Belgio, Bredæ 15. Aprilis.

Obierunt:

I. HIERONYMVS Aleander Mottenſis, Cardinalis Brunduſinus, vir doctiſsimus & plurimarum linguarum peritia clariſsimus, diuerſis legationibus pro ſummis Pon-

5512 *Pontificibus ad Principes Chriſtianos perfunctus extinctus, ætat. 62. Romæ. Schrad.*

II. LEO Iudæ, Eccleſiæ Tigurinæ Paſtor, Tiguri, die 1[illegible] ætatis 60. Huius opera Tigurinorum Bibliorum pars ex Ebraico in Latinum ſermonem tranſlata e[illegible]

III. PETRVS Cholinus πεντάγλωττος Patricius enſis, & bonarum literarum in Eccleſia Tigurin[illegible] feſſor, qui libros quos vocant Apocryphos, ex Græ[illegible] mone in Latinum ſumma fide tranſtulit, die 2. D[illegible] Tiguri.

IIII. GERARDVS Nouiomagus Theolog. Marp[illegible] 10 Ianuarij, Marpurgi.

V. IOHANNES Zvvickius Eccleſiæ Conſtantienſ[illegible] ctor.

5513 HERMANNVS Archiepiſcopus Colonienſi[illegible] litur reformationem religionis, ad quam ad[illegible] Bucerum & Melanchthonem: ſed Clerus mutationem non admiſit.

PETRVS Lotichius Abbas Solitarienſis religi[illegible] Pontificiam mutat in Lutheranam, ſeque mendat patrocinio Comitis Hanouiæ.

TIGVRINA verſio Bibliorum Latinè edita [illegible] Leonis Iudę, Pellicani, Biblianchi: Hãc Rob[illegible] Stephanus biennio poſt in ſua editione ad v[illegible] adiecit, ſuppreſſa eorum, qui in illa labora[illegible] mentione: & Hiſpani Theologi diu poſt rec[illegible] tam denuo Lugduni excudendam curaue[illegible] inſigne certè documentum, quid vtilitatis [illegible] uerſariorum libris, ſemotis odijs & induta c[illegible] te, capi poſſit. Thuanus.

PHILIPPVS Caroli V. filius à patre adhuc viuo HISPANIÆ deſignatur 17. Maij.

CAROLVS V. ex Hiſpania reuerſus geſſit bellũ Ge[illegible] Oppidum Cliuiæ DVRA die Bartholomæi, obſidi[illegible] 3. ab exercitu CAROLI expugnatur & di[illegible] incenditur, trucidatis militibus præſidiarijs ac ciuibus. Gulielmus Geldriæ Dux Carolo ſuppl[illegible] lex[illegible]

13 *Principum quorundam interceſſione recipitur in gratiam: ſed Geldria ei eripitur: reliquum Ducatum Iuliacenſem, Cleuenſem & Bergenſem retinet certis conditionibus. Deinde Carolus translato in Galliam bello, menſe Octobri occupat oppidum* LANDERSI, *interfectis militibus Italicis & Gallicis.* 1543

STRIGONIVM *à Turcis proditione cuiuſdam Salamanca captum eſt die 11. Auguſti:* ALBA *itidem* REGALIS, *vbi vetuſtorum Regum Vngariæ ſepulcra fuerant, expugnata:* QVINQVE ECCLESIÆ *euerſæ: &* VALPOVIA *vltra fl. Drauum ſita, aliaque inſignia Regni Vngariæ loca occupata ſunt.*

Tres LVDI ILLVSTRES in Miſnia aperti & inſtituti ſunt à MAVRICIO Duce Saxoniæ: apud Miſnam, Portam, & Mersburgum.

Hoc ipſo anno STETINI in POMERANIA fundatum eſt PÆDAGOGIVM, cuius primus Rector fuit Antonius VValtherus.

Nati ſunt:

I. IOHANNES CASIMIRVS Comes Palat. Rheni, FRIDERICI III. Electoris Palatini filius, 7. Martij.

II. CAROLVS Comes à Mansfeld, Petri Erneſti Adminiſtratoris Ducatus Lutzenburgici fil. Regis Hiſp. Conſiliarius, heros & bellator celebris.

IOHANNES GEORGIVS à VVerdenſtain, Canonicus Eccleſiarum Auguſtanæ & Aichſtetenſis, ſummus literarum & literatorum (ipſe quoque vir doctiſſimus & omnis antiquitatis peritiſſimus) amator, die 8. Ianuarij, in pago Ebersbach, miliari vno ab vrbe Cauffbyrenſi.

IIII. HARTMANNVS Piſtoris IC. clariſſimus, & Illuſtriſs. Elect. Saxoniæ Conſiliarius digniſſimus, cuius eruditiſſimum & vtiliſſimum quæſtionum Iuridicarum extat opus, die 22. Ianuarij, veſperi ante horam decimam.

V. IOHANNES Iezlerus Theologus doctiſs.

cuius

5513 cuius inter alia potiſſimum de diuturnitate belli Euchariſtici & de fructu mortis Dominicæ extant ſcripta, die 25. Nouembris, ſub veſperam, Scaphuſij in Heluetia. 154

VI NATHAN Chytræus vir doctiſſimus, & Poëta elegantiſſimus, die 15. Martij, manè inter horam 5. & 6. Mencingæ.

Obierunt:

I. GEORGIVS Marchio Brandeburgenſis, FRIDERICI filius, Alberti Achillis nepos, Caſimiri frater & ſucceſſor, Onolsbachij, 27. Decembris, ætatis 59. Hic poſt Saxoniæ Electorem primus ſubſcripſit Auguſtanæ Confeſſioni.

II. CASPAR Contarenus Cardinal. Patricij Ordinis Venetus, Orator & hiſtoricus, nondum ſexagenarius.

III. IOHANNES Eccius, Theologiæ Doctor, & acutiſſimi vir ingenij, Ingolſtadij, 10, Februarij, ætatis 57.

IIII. ALBERTVS Pigius, qui contra Melanchthonem ſcripſit.

V. MATTHÆVS Aurogallus, Ebraicæ linguæ peritia clarus: die Martini, VViteberga.

VI. NICOLAVS Copernicus, Mathematicorum noſtro ſeculo Præceptor: ætatis 70.

VII. IOHANNES LVDOVICVS Viues Hiſpanus, vir longè eruditiſſimus, C. S. E. Brugis Flandrorum.

VIII. ANDREAS Caroloſtadius, 24. Decembris, Baſileæ. De huius viri obitu cum varia in vulgus ſparſa ſint, libet aſcribere, quæ ſanctus vir Iohannes Iacob. Grynæus, Eccleſiæ Baſilienſis Antiſtes ad Bartholomæum Pitiſcum aulæ Electoralis Palatinæ Concionatorem Anno 1601. 18. Martij ſcripſit. Sic autem ille: De Caroloſtadiano proceſſu, an ex Lutheri præiudicio boni ſit aliquid ſtatuendum, non eſt obſcurum. Illud ſignificare viſum eſt, poſtquam à Luthero, quem natu maior, & dignitate ſuperior doctorem crearat, è Saxoniâ pulſus eſſet,

eſſet, per annos decem, Eccleſiæ Petrinæ, (quæ apud nos inter quatuor à primariâ parœciâ ſecundas obtinet) fideliter præfuiſſe: Rectoris in Academiâ noſtrâ munere functum cum laude: εὐταξίας & diſciplinæ amantem fuiſſe: inculpatè vixiſſe: obdormiuiſſe piè, eò ipſo tempore quo D. Petrus Boquinus Baſileæ vixit. Monſtroſum mendacium de Diabolico ſpectro, quo ante obitum turbatus ſit, auctori Satanæ relinquimus. Qualis vir viſus ſit Caroloſtadius Oecolampadio, in huius dialogo videre eſt, &c. 1543

IX. IOHANNES *Cæſarius Medic. Doctor & Profeſſor in Acad. Colon. C. S. E. ætat. 83. Coloniæ. Henric. Pantal.*

In conuentu SPIRENSI Ordines imperii auxilia Cæſari decernunt aduerſus Gallum, & Ferdinando aduerſus Turcam. 1544

Cæſar in Galliam bellum & arma importat, nulloq́; reſiſtente fermè Lutetiam vſque progreditur: Gallo pacem dat 14. Septembris.

ALBERTVS Dux Pruſſiæ Academiam REGIOMONTANAM inſtituit, quæ ritu ſolenni introducta eſt 17. Auguſti, primo Rectore Georgio Sabino.

LVTHERVS primam partem ſuorum Commentariorum in Geneſin, & menſe Septembri breuem vltimamq; ſuam Confeſſionem de Cœna Domini edidit, vbi diſertè exponit, quid à dignis & indignis in Cœna ſumatur, tum per fidem, tum præter fidem. De quo ſcripto Tigurini Theologi ſub anni ſequentis initium ſuam ſententiam publicarunt: fuitque hic annus 20. à primo Tigurinorum cum Luthero certamine.

Nati ſunt:

I. FRANCISCVS II. Henrici II. filius primogenitus, Rex Galliæ, 19. Febr. Aquis Bellis.

II. BVGISLAVS Philippi fil. Dux Pomeraniæ, die 9. Auguſti.

III. IOHANNES Reymanus Senior IC. & Orator, olim Epiſcop. Vratiſ. poſtea verò Illuſtriſſimi

5514 Principis IOACHIMI FRIDERICI Ducis 154
Lignic.& Brcg. Cancellarius, die Catharinæ (25. Nouembris) inter hor. 17. & 18. Leobergæ Sileſiorum.

IIII. SIMEON THEOPHILVS Matthiæ filius, Turnouius, Eccleſiarum Euangelicarum Confeſſionis Bohemicæ in Maiori Polonia Superattendens & Præpoſitus Oſtrorogenſis, nobili ſtémate natus eſt, die 15. Septembris, hora 4. poſt occaſum Solis, Horoſcopante vltima facie Geminorum, Turnouiæ Bohemorum.

Obierunt:

I. *LVDOVICVS cognom. pacificus, Philippi fil. Elector Palatinus Rheni, die 15. Martij, ætat. 66. ſine liberis deceſſit.*

II. *IOHANNES ANTONIVS Rubeus Patricius Alexandrinus, ſupremi Senatus Sabaud. Senator, Eques Comesq́ Cæſar. IC. opt. & Profeſſor Patau. C. S. E. die 17. Martij, æt. 55. m. 3. die 16. Patauij. Schrader.*

III. *VALERIVS Cordus Simeſuſius, Euricij Medici & Poëtæ fil. Medicus inſignis, & ſolertiſſimus herbarum his regionibus ignotarum indagator, cuius in Dioſcoridem eruditiſſimæ extant annotationes, febri extinctus Romæ, die 25. Septembris, hora noctis 5. æt. 29. Schrad.*

5515 *FRANCISCVS Rex Galliæ duce Iohanne Miniero Senatus Aquenſis præſide, VVALDENSES Chriſtianos in aliquot Galliæ Narbonenſis, prouinciæq́ vicis & oppidis, quòd reformatam potiùs quàm Pontificiam religionem amplecterentur, menſe Aprili bello petiit, & cum oppidorum ac vicorum vaſtatione, magnam eorundem multitudinem, nulla ſexus aut ætatis ratione habita, trucidari iuſſit.* 1545

HENRICVS Dux Brunſuicenſis collecto firmiſſimo equitatu, vt amiſſam ditionem ſuam recuperaret, PHILIPPO Lantgrauio Haſſiæ cum exercitu confœderatorum Smalcaldenſium ei occurrenti, ſeſe dedidit 21. Octob. Eber.

LVTHE-

dano & Ludouico ab Auila, qui huius belli hiſtoriam peculiari libro complexus eſt. Propter bellum ingruens dimiſſa ac diſſipata eſt Schola Witebergenſis 6. Nouembris. 1546

MECHLINIA, pulueris tormentarij in porta quadam magna copia aſſeruati & fulmine tacti flammis & fragoribus tota fermè vnà cum ingenti incolarum ædium ruinis oppreſſorum numero, nocte ea qua anteceſſit diem 7. Auguſti, deſtructa, periit.

Nati ſunt;

I. Illuſtriſſimus Princeps IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. IOH. GEORGII Electoris Brandeb. filius primogenitus, olim Adminiſtrator Epiſcopatus Magdeburgenſis, nunc têporis ELECTOR BRANDEB. die 27. Ian. hora 5. pomeridiana, Berlini. Eius mater SOPHIA filia Friderici II. Ducis Lignicenſis, obiit die 9. poſt partum.

II. IOHANNES WOLFGANGVS FREYMONIVS ab Oberhauſen, vir nobiliſſimus & IC. clariſſimus, SACRÆ CÆS. MAIEST. Conſiliarius intimus, & Rom. Imperii PROCANCELLARIVS, cuius doctiſſima extant ſcripta, Dominica Inuocauit (die 14. Martij) circiter horam 6. matutinam, Ingolſtadij.

III. IANVS DOVSA, Nordouici Dominus, ſupremi HOLLANDIÆ Conſiſtorii Senator grauiſſimus, genere, ingenio & literis vir verè nobilis in profeſto Nicolai, die 5. Decembris, in Belgio.

IIII. NICOLAVS à ROTENBVRGK, Eques Sileſius, genere, animo, doctrina & virtute nobiliſſimus, & patronus meus obſeruandus, die 5. Febr. in Netka prope Croſnam. Hunc virum magnis Principibus alioqui commendatiſſimum, non eſt quòd noſtra prolixiùs commendet oratio.

V. TYCHO BRAHE, Eques Danus, Mathematicus, Aſtronomiæ ſolertiſſimus in

516 ſtaurator & ſeculi noſtri Atlas, C. S.
cemb. h. 10. cum quinq; 6. ante merid
ſtorpii prope Lundum in Scania.

VI. IACOBVS MONAVVS Vratiſlau
pud multarum gentium homines er
& celeberrimi nominis, & nullorum
niſi eorum, qui omnium odio ſunt d
6. Decembris, Vratiſlauiæ. Huius Vi
tos verè benefici, beneficio & opera,
noſtri plurimùm ſunt auctæ & illuſtı

VII. PETRVS Weſenbecius IC. &
ead. Altorfiana Noricorum Iuris pro
rius, eruditionis, pietatis & humanit
rus, die 5. Maij, circiter noctis ho
uerpiæ.

VIII. IOHANNES Piſcator, Scho
Naſſouiorum profeſſor Theologic
Nouum Teſtamentum methodici
mentarii, die 27. Martij, circa hor
pomeridianam, Argentinæ.

IX. IOHANNES Piſtorius Nidanus
cuius plurima aduerſus Euangelico
extant, die 4. Febr. Nidæ Haſſorum.

Obierunt:

I. *ERNESTVS, Henrici Iunioris fil. D*
ſis, 11. Ianuar æt. 48.

II. *MARTINVS LVTHERVS Th*
obiit Islebiæ in patria, 18. Februarij, di
ra 3. à morte Huſſi 131. die Concordia,
in Academia VVitebergenſi annos 38 D
tè Lectori ſum pollicitus, in neutram pa
dicturus ſum, ſed tamen id citra inui
dicturum: Fuit omnino vir magnani
auſus eſt, quæ totus miratur orbis, &
aduerſus ipſum conſpirantibus vnum ſe
rum item eſt, quòd quidam hoſtes etiam
quemadmodum & MELANC

516 dano & Ludouico ab Auila, qui huius belli hiſtoriam peculiari libro complexus eſt. Propter bellum ingruens dimiſſa ac diſſipata eſt Schola Witebergenſis 6. Nouembris. 1546

MECHLINIA, pulueris tormentarij in porta quadam magna copia aſſeruati & fulmine tacti: flammis & fragoribus tota fermè vnà cum ingenti incolarum ædium ruinis oppreſſorum numero, nocte ea qua anteceſſit diem 7. Auguſti, deſtructa, periit.

Nati ſunt;

I. Illuſtriſſimus Princeps IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. IOH. GEORGII Electoris Brandeb. filius primogenitus, olim Adminiſtrator Epiſcopatus Magdeburgenſis, nunc tẽporis ELECTOR BRANDEB. die 27. Ian. hora 5. pomeridiana, Berlini. Eius mater SOPHIA filia Friderici II. Ducis Lignicenſis, obiit die 9. poſt partum.

II. IOHANNES WOLFGANGVS FREYMONIVS ab Oberhauſen, vir nobiliſſimus & IC. clariſſimus, SACRÆ CÆS. MAIEST. Conſiliarius intimus, & Rom. Imperii PROCANCELLARIVS, cuius doctiſſima extant ſcripta, Dominica Inuocauit (die 14. Martij) circiter horam 6. matutinam, Ingolſtadij.

III. IANVS DOVSA, Nordouici Dominus, ſupremi HOLLANDIÆ Conſiſtorii Senator grauiſſimus, genere, ingenio & literis vir verè nobilis in profeſto Nicolai, die 5. Decembris, in Belgio.

IIII. NICOLAVS à ROTENBVRGK, Eques Sileſius, genere, animo, doctrina & virtute nobiliſſimus, & patronus meus obſeruandus, die 5. Febr. in Netka prope Crolnam. Hunc virum magnis Principibus alioqui commendatiſſimum, non eſt quòd noſtra prolixiùs commendet oratio.

V. TYCHO BRAHE, Eques Danus, Mathematicus nobiliſſimus, Aſtronomiæ ſolertiſſimus in

1516 ſtaurator & ſeculi noſtri Atlas, C. S. E. die 14. Decemb. h. 10. cum quinq; 6. ante meridiem, Knudſtorpii prope Lundum in Scania. 15

VI. IACOBVS MONAVVS Vratiſlauienſis, vir apud multarum gentium homines eruditos magni & celeberrimi nominis, & nullorum odio dignus, niſi eorum, qui omnium odio ſunt digniſſimi, die 6. Decembris, Vratiſlauiæ. Huius Viri erga literatos verè benefici, beneficio & opera, operæ Indicis noſtri plurimùm ſunt auctæ & illuſtratæ.

VII. PETRVS Weſenbecius IC. & in inclyta Acad. Altorfiana Noricorum Iuris profeſſor primarius, eruditionis, pietatis & humanitatis laude clarus, die 5. Maij, circiter noctis horam 11. Antuerpiæ.

VIII. IOHANNES Piſcator, Scholæ Sigenenſis Naſſouiorum profeſſor Theologicus, cuius ſuper Nouum Teſtamentum methodici extant Commentarii, die 27. Martij, circa horam ſecundam pomeridianam, Argentinæ.

IX. IOHANNES Piſtorius Nidanus, Theologus, cuius plurima aduerſus Euangelicos ſcripta edita extant, die 4. Febr. Nidæ Haſſorum.

Obierunt:

I. ERNESTVS, Henrici Iunioris fil. Dux Luneburgenſis, 11. Ianuar æt. 48.

II. MARTINVS LVTHERVS Theologiæ Doctor, obiit Islebiæ in patria, 18. Februarij, die Iouis manè hora 3. à morte Huſſi 131. die Concordiæ, ætatis 63 Vixit in Academia VVitebergenſi annos 38 De hoc viro, vt antè Lectori ſum pollicitus, in neutram partem quidquam dicturus ſum, ſed tamen id citra inuidiam credò me dicturum: Fuit omnino vir magnanimus, qui talia auſus eſt, quæ totus miratur orbis, & qui tot gentibus aduerſus ipſum conſpirantibus vnum ſe oppoſuit. Magnum item eſt, quòd quidam hoſtes etiam rediuiuum expetunt: quemadmodum & MELANCHTHONEM mor-

516 *mortuum pluris ferè fecerunt hoſtes, quàm quidam eius diſcipuli. Poſtremam concionem VViteberga habuit, 17. Ianuarij, Dominica II. poſt feſtum Epiphanias Domini Et VViteberga profectus eſt Islebiam 23. Ianuarij, vt compoſitioni controuerſiæ Mansfeldenſium Comitum intereſſet, &c. Vltimam ſuam concionem habuit Islebiæ 14. Febr. quatriduo ante obitum. Corpus VViteberga ſepultum eſt in templo arcis, die Cathedræ Petri. 22. Februarij. Huius mortem conſecuta ſunt duo, 1. bella Theologica, 2. bella ciuilia Euangelicorum inter ſe.* 1546

III. FRIDERICVS *Myconius Eccleſiæ Gothanæ Paſtor, 7. Aprilis, cùm fuiſſet Luthero ſuperſtes 49. dies, id quod precibus ſe à Deo impetraſſe, & ſcire ita futurum Lutherus in Epiſtola conſolatoria ſcripſerat, Dominica poſt Epiphania anni eiuſdem inchoati.*

HARIADENVS *Mitylenæus Barbaroſſa, vir rerum apud Turcas ſtrenuè geſtarum memoria clarus, obiit Conſtantinopoli, die 4. Iulij, cùm Baſſæ officium ſuſtinuiſſet an. 13. Leonclau.*

Hiſtoriam de nece IOH. DIAZII Hiſpani, vide apud Sleid. initio lib. 17.

517 Cùm Dux Saxoniæ MAVRITIVS ante ſuperioris anni finem oppida quædam Saxonis, Zuiccauiam, Schnebergam, & Aldenburgum occupaſſet, eaq́; in fidẽ ſuam adegiſſet, Saxo iniuriam hanc vlturus, exercitum in Miſniam traducit, LIPSIAM obſidet, & oppugnare incipit 13. Ian. Sed oppidanis fortiſſimè ſeſe defendentibus re infecta diſcedit ſub eius menſis exitum, cùm crebris tormentorum globis velut grandine quadam, Lipſiam obruiſſet, laceraſſet ac deformaſſet. 1547

Marchio ALBERTVS à Saxonicis capitur Rochlicij Cal. Martij.

CAROLVS Paſchatis feſto in vrbe Egra peracto, exercitũ ducit in Saxoniam. Interim SAXO Miſnã vi be in deditione ceperat 5. Apr. Cumq́; 19. Apr. de Cæſaris aduentu cognouiſſet, exercitum vltra

5517 mannus aſciuerat. Rurſum igitur ſit religionis immutatio in tota illa ditione, & quidquid vnà cum Melāchthone Bucerus inſtituerat, aboletur. 15

BOEMI à Rege FERDINANDO ob fœdus cum Iohanne Friderico ictum mulctantur: ſecuri percutitur Coſ. Pragenſis: frequentes etiam mulctæ indictæ ſunt Ciuitatibus Imperij, quarum multæ pacem pecunia redemerunt.

AVGVSTÆ celebrauit Cæſar CAROLVS Comitia, ſed armata: vt terrorem incuteret Ordinibus Imperij. Præcipuum Cæſaris poſtulatum fuit (18. Octob.) vt Principes omnes Concilio Tridentino ſeſe ſubmitterent. Auguſtæ templum primarium expiatur, quòd fuiſſet Lutheraniſmo pollutum: in eo Michaël Sidonius Epiſcopus habuit 15. conciones de miſſa, quæ poſtea ſunt typis euulgatæ.

IOHANNES GEORGIVS Marchio Brandeb. coniugem ſecundam duxit SABINAM, filiam Georgij Marchionis Brandeb. Onolzbacbij in Franconia.

Nati ſunt:

I. IOHANNES Auſtriacus, CAROLI V. Imp. fil. Princeps bellicoſus, die 25. Februarij, hora 12. poſt merid. Ratisbonæ.

II. PHILIPPVS LVDOVICVS, VVolfgāgi filius primogenitus, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, die 1 Octobris.

III. GEORGIVS, Philippi filius, Haſſiæ Landgrauius, die 10. Septembris.

IIII. RICHARDVS, Ioachimi fil. Richardi nepos, à Schulenburg, in quem genus, virtus, doctrina & fortuna omnia ornamenta congeſſerūt: quorum teſtimonium Germania, Gallia, Italia, Anglica & Belgium ferre poſſunt, die 16. Iunij, ex nobiliſſima & vetuſtiſſima familia gentis Schulenburgicæ, in Imperio Germanico inter primarias non minima, natus eſt.

V. IVSTVS LIPSIVS, Philologus ſeculi noſtri cla-

517 clarus, die 19. Octobris, Bruxellis celebri Braban- 1547
tiæ vrbe. Boiſſard. l. 2. Iconum. Alij in prædio Iſcanio natum volunt.

VI. GEORGIVS Obrechtus IC. excellens, & inclytæ Argentinenſis Acad. Anteceſſor primarius, die 25. Martij, Argentinæ.

VII. MELCHIOR Angerus, Illuſtriſs. Electori Palatino ad Rhenum FRIDERICO IIII. à Conſilijs Eccleſiaſticis, & Viſitator generalis Eccleſiarum inferioris Palatinus, die 22. Maij, Hirsbergæ Sileſiorum.

VIII. RVDOLPHVS Goclenius Philoſophus clariſſimus, & in inclyta Acad. Marpurgẽſi Profeſſor: qui ſcriptorum optimorum elucubratione veræ Philoſophiæ ſtudia plurimum exornauit & illuſtrauit, di 1. Martij, ſub Solis exortum, Corbachij in Comitatu VValdeccenſi.

IX. NICOLAVS Taurellus, Medicus & Philoſophus celebris, & profeſſor facultatis Medicæ in inclyta Altorfiana Acad. Noricorum, C. S. E. die 26. Nouembris, Mompelgardi.

X. BALDASSAR Brunnerus Medicus Halæ Saxonum, 6. Ianuarij.

Obierunt:

I. FRANCISCVS I. Rex Galliæ, 31. Martij, ætat. 53. ſucceſſit HENRICVS II.

II. HENRICVS Rex Angliæ, 3. Ianuarij, æt. 56. ſucceſſit filius EDVARDVS natus annos 9.

III. ANNA Regina Vngariæ, Regis FERDINANDI coniunx, extinguitur in partu filiæ, quæ fuit 15. proles, 27. Ianua. æt. 44.

IIII. FRIDERICVS II. Dux Lignicenſis & Breg. Sileſiæ inferioris præſes, princeps opt. & Eccleſiarum pius nutricius, 18. Septemb. æt. 68.

V. PETRVS Bembus Cardinalis 18. Ianu. æt. 76. m. 7. d. 29. lentâ febri extinctus, Romæ.

VI. IACOBVS Sadoletus Cardinalis, Romæ, menſe Oct.

VII. CON-

5517 [illegible]manus [illegible]s Peutingerus IC. Patricius A[illegible]
immuta[illegible]. & Caroli V. Impp. Conſilia[illegible]
cum M[illegible] 82. completo.

BOEM[illegible] [FERDI]NANDVS Corteſius, Noua H[illegible]
Ioh[illegible] 2. Decembris, ætatis 63. Caſ[illegible]
[illegible]

[illegible] [BE]ATVS Rhenanus Seleſtadienſis, qui bo[illegible]
[illegible] Commentarijs vtiliſſimis illuſtrauit, eo[illegible]
[illegible] literis benè meritus eſt, die 20. Maij,
[illegible] menſ. 4. Argentinæ, dum rediret ex [illegible]
[illegible]

[X]. IOHANNES Heſſus, Theologiæ Doctor & Pa[illegible]
[illegible] Vratislauienſis, 6. Ianuarij, ætatis 60.

XI. VVENCESLAVS Link, Paſtor Eccleſiæ N[illegible]
[illegible], [1]. Martij.

XII. FRANCISCVS Vatablus, trium linguaru[m]
tiſſimus, & regius Profeſſor linguæ Ebrææ in Ac[ad.]
Pariſienſi, 16. Martij.

XIII. IACOBVS Tuſſanus Gallus, publicus Gr[æcæ lin-]
guæ in Acad. Pariſienſi Profeſſor, eodem cum [illegible]
die obijt.

XIIII. IOHANNES Schonerus Mathematicus, [illegible]
16. Ianuarij (alij poſtridie) ætat. 70. Norimbergæ

5518 Dignitas ELECTORIS SAXONICI publico [so-]
lenni ritu collata eſt Duci Saxoniæ MAVRI[TIO à]
Carolo V. Imp. 24. Februar. die Matthiæ, cùm C[arolus]
eo die inchoaret annum ætat. 49. Mauritius ver[ò]
ſequenti ætat. 28.

Liber INTERIM ſiue Formula religionis vſ[que ad]
Concilij finem ſeruanda, naſcitur Auguſtæ i[n co-]
mitijs, & promulgatur 15. Maij. (A prima m[utatio-]
ne doctrinæ per Lutherum 31. à Confeſſio[ne Au-]
guſtana exhibita 18.) Eius ſententiam refu[tarunt]
ſcriptis publicis Philippus Melanchthon, [illegible]
ctores Eccleſiarum Saxoniæ inferioris ac [illegible]
mæ, multique alij.

Bellum ADIAPHORISTICVM inter Theo[logos]

natum ex deliberationibus, an & quomodo liber INTERIM recipiendus vel repudiandus ſit. Hoc fuit primum ſchiſma poſt Lutheri mortem inter Theologos Euangelicos exortum, Matthia Flacio eiuſque ſocijs litem mouentibus Melanchthoni & alijs, qui de Adiaphoris, id eſt, Ceremonijs ac ritibus externis ex præſcripto Interimiſticæ formulæ admittendis aut recipiendis, minùs acriter pugnauiſſe illis videbantur. 1548

RELIGIO mutari cœpit in Anglia ſub EDVARDO VI. Rege: profligata antiqua religione. Abrogata eſt Miſſa: item inſtitutæ Eccleſiæ peregrinorum.

CONSTANTIA oppugnatur ab Hiſpanis 6. Auguſti, & Doctores Euangelici vrbe excedunt, quorum primarius fuit Ambroſius Blaurerus. Conſtantienſes tandem ſeſe dedunt Auſtriacæ domui.

Propter Imperatorium INTERIM multi Doctores ſolum verterũt: MVSCVLVS Duſanus relicta Auguſta Bernam venit: BRENTIVS Hala Sueuorum pulſus, Baſileæ aliquandiu ſubſtitit: OSIANDER Noriberga profectus in Boruſſiam.

FRANCISCVS Spiera Italus, abiurato Venetijs Lutheri dogmate, incidit in conſternationem horrendam, cuius deſcriptio extat. Sleid.

PETRVS PAVLVS Vergerius, dum confutationem Euangelicorum meditatur fit Euangelicus, fortaſſis permotus exemplo Spieræ, cuius tentationum ipſe Patauij ſpectator fuerat.

SOLYMANVS Turcarum Imp. expeditionem alteram aduerſus TECHMASEN, Regem Perſarum, inſtinctu Ercaſis Imirſæ Siruana (olim Mediæ) ſupremo cum imperio Principis, qui amicitia fratris ſui Techmaſis diſceſſerat, & Solymano ſe contra eundem iunxerat, ſuſcepit: VVANVM Mediæ finitimum obſedit, & vnà cum arce expugnauit. ac regionem totam rapinis & ferro vaſtauit: qua expeditio annum integrum & 9. menſes durauit. Leonclau. in Annal.

Aca-

1548 Academia IHENENSIS initium ſumpſit 25. Ianuarij.

AGRIAM Vngariæ arcem fortiſſimam FERDINANDVS Rex Vngariæ, Caroli V. Imperat. frater, ſui iuris fecit.

SEBASTIANVS Vogelſperger Capitaneus celebris, iuſſu Caroli V. Imp. die 7. Februarij Auguſtæ Vindel. capite truncatus eſt. Eber.

AVGVSTVS Elector Saxoniæ (ætat. 23.) nuptias Torgæ celebrat, cum ANNA CHRISTIANI III. Daniæ Regis filia, 14. Octob.

Eodem menſe IOANNA, HENRICI Albretani Nauarræ Regis & MARGARETHÆ Valeſiæ filia, & reliquiarum regni hæres vnica, ANTONIO Caroli filio, Borbonio, in matrimonium collocatur, ex qua poſtea HENRICVS IIII. Nauarrogalliæ Rex natus eſt.

Nati ſunt:

I. AMVRATES III. Selymi filius, Turcarum Imp. hoc anno natus eſt. Hieron Henninges in opere Genealogico.

II. GVILIELMVS, Alberti filius, Dux Bauariæ, 29 Septembris.

III. DAVID Pareus, Theologus Heydelbergenſis, C.S.E. 30. Decembris, Francoſtenij Sileſiorum.

IIII. IOHANNES LVDOVICVS Hauenreuterus Medicus & Philoſophus ingenio & arte clariſſimus, C.S.E. die 2. Auguſti, Argentorati.

Obierunt:

I. SIGISMVNDVS Rex Poloniæ, 1. Aprilis ipſo die Paſchatis, ætatis 81. regni 42.

II. PHILIPPVS Ruperti fil. Othonis Henrici Elect. frater, Comes Palatinus Rheni, Princeps bellicoſus, qui VIENNAM à Turcis obſeſſam fortiter & ſtrenuè defenderat, die 4. Iulij, ætat. 44. ſine liberis deceſſit Heydelbergæ.

III. CA-

18 III. *CASPAR Cruciger Theologus, 16. Nouembris, ætatis 45. VViteberge.* 1548

IIII. HIERONYMVS Fracaſtorius Veronenſis, Medicus & Philoſophus inſignis, Patauij.

V. IOHANNES Langus, Theologiæ Doctor, Erfurti.

VI. HERMANNVS Bonus, primarius Eccleſiæ Lubecenſis Superintendens, 12. Februarij, ætatis 44. Lubecæ.

VII. MATTHIAS Zellius Theologus Argentinenſis, cùm ibidem docuiſſet Euangelium an. 26. ætatis 71.

VIII. IOHANNES ANTONIVS Blancus, IC. Patauinus, cuius extant Criminalia. die 8. Octobris, æt. 50. Patauij. Forſterus.

5519 PETRVS Martyr Oxoniæ in Anglia diſputat de Cœna Domini, Menſe Maio. 1549

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius Argentorato diſcedunt Cal. Aprilis, & in Angliam proficiſcuntur, vt ibi doctrinæ ſuæ ſementem faciant.

CONSENSIO mutua Doctorum Eeeleſiæ TIGVRINÆ & GENEVENSIS in re Sacramentaria conſtituta menſo Auguſto.

MAGDEBVRGENSES proſcribuntur à Carolo V. Imp.

MATTHIAS Flacius Illyricus menſe Aprili Witteberga diſcedens ſe recepit Magdeburgum, vbi multa in VVitebergenſes ſcribere cœpit. Hæc fuit prima inclinatio aciei Euangelicæ, & ianua patefacta eſt malis multis, quorum hodie nondum finem cernimus.

PHILIPPVS Caroli V. filius, Rex Hiſpaniæ, ingreſſus eſt vrbem Brabantiæ, Bruxellam, 1. Aprilis, à Cæſare parente euocatus ex Hiſpanijs, in cuius fidem adiguntur ditiones Germaniæ inferioris.

FERDINANDVS Rex Vngariæ, duce ſupremo NICOLAO III. Comite à Salmis, ſumma in vtraque ſorte pra-

5319 *præſtantia conſpicua viro, Zabragium, Lenam, Zythnam & Muranum expugnauit. Leonclau. Backſchius.* 15

Nati ſunt:

I. BARNIMVS, Phil. fil. Dux Pomeraniæ, 15. Februarij.

II. DIONYSIVS Gothofredus IC. celeberrimus, & in inclyta Argentinenſium Acad. Profeſſor ordinarius, C.S.E. die 17. menſis Octob. hora 4. poſt meridiem, Pariſijs.

III. ABRAHAMVS Colbingerus, FRIDERICO IIII. Electori Palatino à Secretis, Philologus & Polyhiſtor, C.S.E. Auguſtæ Vindelicorum, die Iohanni Baptiſtæ ſacrato.

IIII. HENRICVS Strobandus, Burggrabius, Conſul & Scholarcha Torunienſis, literarũ & literatorum Mecœnas egregius, cuius etiam impenſis tres Tomi de literata inſtitutione editi ſunt, 14. Nouemb. hor. 4. matut. Torunij, Boruſſorum.

Obierunt:

I. PAVLVS III. PP. 10. Nouembris, ætatis 82. ſucceſſit IVLIVS III. Sedit annis 5. menſe vno, diebus 16.

II. OTHO Dux Luneburg. in Harburg. die 11. Auguſti, ætat. 54.

III. FRANCISCVS Dux Luneburg. qui vnà cum auunculo IOHANNE Saxone & Othone ac Erneſto fratribus. Confeßioni fidei Auguſtanæ anno 1530. ſubſcripſerat, 23. Nouemb. æt. 29.

IIII. MARGARETA Valeſia, NAVARRÆORVM Regina, Franciſci I. Galliæ Regis ſoror, pietate heroina, virtute & literis laudatißima, 21. Decembris, in Gallia. Hæc eſt illa Regina, quæ Iacobum Fabrum Stapulenſem Gallum, Sorbonicum Theologum, noui teſtamenti vulgatæ verſionis emendationem & purioris religionis inſtaurationem fortiter aggreſſum, exſulem tutata eſt. De quo Fabro memorabilis hiſtoria apud Hubertum Thomã Leodium extat Quadam die miſit ad eum Regina &

ſe

ſe velle cum eo prandere dixit, conuocatis aliquot do- 1549
ctis, quorum confabulationibus mirè oblectabatur. Inter prandendum autem cœpit Faber vehementer contriſtari, & ſubinde lachrymari: Eorum cauſam dicere cum rogaretur, accuſareturque à Regina, quod pranſum apud ſe veniſſet, vt læta fieret, ipſe verò triſtaretur. Tandem, inquit, & qui poſſem, ô Regina Sereniſſ. eſſe lætus, aut alios exhilarare, omnium, quos terra ſuſtinet, ſceleratiſſimus? Et quod tantum admiſiſſe potuiſti ſcelus, inquit illa, Iacobe, qui viſus es ſemper ab ineunte ætate ſanctiſſimè vixiſſe? Ego, inquit, ſum ætatis centum & vnius anni, purus ab omni contagione muliebri, & nihil recordor me admiſiſſe, quo graui conſcientia diſcedere ex hoc ſæculo reformidarem, niſi vnum quod expiari poſſe non confido. Cumque illa vrgeret ad aperiendum, vix præ lachrymis tandem inquit: Quomodo ante ſummum Dei tribunal conſiſtere potero, qui ſanctum filij ſui Ieſu Chriſti Euangelium purè & ſincerè multos docui, qui doctrinam meam ſecuti ſunt, mille tormenta & mortem ipſam conſtanter pertulerunt: Ego verò malè conſtans Doctor effugi, & cum tanta & tam prouectæ ætatis iam vixiſſem ſatis ſuperque, neque mortem vllam reformidare, imò percupiſſe debuiſſem, clanculum me ſubduxi, & Dei mei præceptum turpiter deſerui. Ad quæ cum Regina, vt erat eloquentiſſima & plena diuinorum ſermonum, multa diſſeruiſſet, & rationibus ac exemplis docuiſſet, multis bonis & ſanctis viris, qui cum Deo regnarent, idem obtigiſſe: neque deſperandum de Dei miſericordia & bonitate vnquam, & pleraque in hanc ſententiam, qui aſſidebant, adderent: Confortatus tandem inquit: Ergò nihil reſtat, niſi vt hinc ad Deum migrem, ſi libet, condito meo teſtamento: neque vltra differendum ſentio, quia à Deo me vocari intelligo. Deinde intentis in Reginam oculis: Ego, inquit, te hæredem meam inſtituo: Concionatori tuo Magiſt. Gerardo libros omnes meos do, lego: Veſtes & quicquid inſuper habeo, paupe-

5519 ribus relinquo, cætera Deo commendo. Ad quæ ſubridens 15
Regina, Iacobe, inquit, quid ad me de tua hæreditate redibit? Negotium, inquit, diſtribuendi bona inter pauperes. Eſto, inquit illa, iuro, hanc hæreditatem mihi gratiorem fore quàm ſi frater Francorum Rex me ſuam hæredem nominâſſet. Lætior deinde viſus Iacobus ait: Opus habeo, ô Regina, aliquâ quiete: Eſtote læti interim & valete; Declinauitque in proximum lectum. Et cum putarent illum dormire, obdormierat in Domino, nullis ſignis malæ valetudinis editis, quod volentes ipſum excitare, vehementer admirati, iam tum exſpirâſſe. Hunc exitum habuiſſe ſanctum procul dubio virum recitabat Regina, quem honorificè tumulari fecit, & marmore, quod pro ſe exſcindi fecerat, contegi voluit.

V. MAXIMILIANVS Egmondanus Buræ Comes ex angina parato prius amicis conuiuio Bruxellis menſe Decembri.

VI. VITVS Theodorus, Paſtor Eccleſiæ Noribergenſis, 25. Martij.

VII. IACOBVS Ziglerus, qui terræ ſanctæ deſcriptionem edidit, in Bauaria.

5520 MAGDEBVRGÆ vrbis obſidio cœpit 4. Octob. quæ 155
durauit anno vno, menſe vno. Hiſtoria petatur ex libellis editis.

Bellum OSIANDRICVM in Pruſſia ortum autore ANDREA Oſiandro, qui propter librum INTERIM Noriberga excedens, iſthuc venerat, & de iuſtificatione moto certamine aſſeuerabat, hominem iuſtum eſſe iuſtitia eſſentiali, quæ eſt ipſe Deus, &c. quod dogma multorum ſcriptis improbatum eſt. Vir ille fuit αὐτοδίδακτος, nulliuſque Academiæ diſcipulus.

AFRICAM vel APHRODISIVM Africæ vrbem Mauris Mahadian dictam, quam DRAGVTES Raiſus celebris pirata Turcicus anno præcedenti die 30. Ianuarij occupauerat, ANDREAS Doria, Caroli V. Imp. claſſis præfectus, coniunctis cum Ferdinando Gonzaga Prorege

rege Siciliæ copiis, obſedit: plurimiſque barbarorum cæſis & captis, die 10. Septembr. expugnauit & funditus euertit. Leonclau. in Annalib. Turcicis.

IAPONIA, ampliſſima ORIENTIS Inſula, longè vltra Indiam & Sinarum regiones ſita (quam olim Zipangri appellarunt) hoc anno inuenta eſt: in qua poſtea Anno 1552. IESVITÆ plurimos ad religionem Chriſtianam adduxerunt: & inter alios etiam tres Reges, qui filios & cognatos ſuos ineunte Anno 1582. ad GREGORIVM XIII. Pontificem Rom. amandarunt, & anno 87. rurſus in Indiam reuerſi ſunt. Oſor. lib. 1.

AVGVSTINVS Berous Bononienſis, Iuris Pontificij (quod in patria dum vixit profeſſus eſt) noſtra ætate peritiſſimus, C S.E. hoc anno floruit.

WILHELMVS Princeps Auraicus & Comes Naſſouiæ, coniugem primam duxit ANNAM, Maximiliani Egmondani Comitis Burani filiam vnicam, 8. Iunij.

Nati ſunt:

I. CAROLVS IX. Henrici II. filius, Rex Galliarum die 27. Iunij.

II. Reuerendiſs. Illuſtriſs. ac laudatiſs. Princeps ac Dn. Dn. IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux SILESIÆ, LIGNIC. & BREGENSIS, ac Præpoſitus MAGDEBVRGENSIS, Princeps pius, ſapiens & literatus, & magnus Indicis huius Chronologici patronus, patre GEORGIO Duce Lignic. & Breg. matre verò BARBARA Marchioniſſa Brandeb. IOACHIMI II. Elect. Brandeb. filia, ipſo die Michaëlis, bono publico natus eſt.

III. CAROLVS, Guſtaui, Sueciæ Regis fil. Iohan. frater, regnorum Sueciæ & Gothiæ hæres, Dux Finlandiæ & Sudermaniæ, die 4. Octob.

IIII. IOHANNES, Wolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, pietatis & eruditionis laude clarus, die 18. Maii.

5520 V. FERDINANDVS, Alberti fil. Dux Bauariæ, 30. Ianuarij. 15

VI. FABIANVS Burggrauius & Baro à DONA, Illuſtriſſ. Elect. Palat. FRIDERICO IIII. à Conſilijs ſecretioribus, heros & bellator inſignis, feria ſecunda Pentecoſtes (die 26. Maij) in Boruſſia.

VII. MELCHIOR à Rechenberg, RVDOLPHO II. Imp. Auguſt. à Conſiliis, & hoc tempore Præfectus Comitatus Glacenſis, ſtirpe auita, prudentia laudata & virtute literata vir nobiliſſimus, die 8. Maij, in Groſſen Borauu, prope Freiſtadium Sileſiorum.

IX. ÆMILIVS Portus, Franciſci Porti Creten. filius, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeſſor, die 13. Auguſti, circa primam noctis horam, in Gallia.

Obierunt:

I. NICOLAVS PERENOTVS Granuellanus Veſuntinus, CAROLI V. Imp. Conſiliarius intimus, die 28. Menſis Auguſti, Auguſtæ Vind. quo tempore Carolus ibi Comitia celebrabat. In cuius locum ſuffectus eſt ANTONIVS PERENOTVS Granuellanus filius, Epiſcopus Atrebatenſis.

II. NICOLAVS III. Salmæ & Neoburgi Comes, Nicolai II. Senioris filius, bellis aduerſus Turcas celebris, die 17. Auguſti, Agriæ.

III. ANDREAS Alciatus Mediolanenſis, Iuriſconſultus & Eques Cæſ. Ducaliſque Senator, ſolus inter Iuris interpretes doctiſſimus, & inter doctiſſimos Iuriſconſultiſſimus, qui LL. ſtudia antiquo decori reſtituit, die 12. Ianuarij, cùm vixiſſet an. 58. m. 8. d. 4. Papiæ in Italia. Forſter. Schrad.

IIII. EGVINARIVS Baro Leonenſis, ex Britannia Gallia, IC. clariſſimus, Doctor Iuris Ciuilis in ſchola Biturigum, & Iuriſprudentiæ veteris inſtaurator, die 22. Auguſti, ætat. 55. Biturigib. Forſter.

V. PAV-

10 *V. PAVLVS Fagius, de literis Ebraicis præclarè meritus, die 13. Nouembris, ætat. 45. Londini in Anglia.* 1550

VI. IOHANNES Spangenbergius Northuſianus, Theologus, die 13. Iunij, Islebiæ.

11 CONFESSIO Saxonicarum Eccleſiarum ſcripta à Philippo Melanchthone, vt offerretur Synodo TRIDENTINÆ, cui multorum Principum & vrbium Theologi ſubſcripſerunt. Dux quoque Wirtebergicus peculiarem Confeſſionem ſcribi iuſſit, quã per Brentium Concilio Tridentino exhibuit. 1551

BELLVM THEOLOGICVM, de neceſſitate bonorum operum ad ſalutem, cœpit: quam propoſitionem Georgius Maior defendẽdam ſuſceperat. Ambsdorfius ad contrariam delapſus partem ſcripſit, bona opera eſſe ad ſalutem noxia & pernicioſa. Quæ propoſitio exploſa eſt à quibuſdam Euangelicis, vt ſcandalorum & Epicureiſmi mater: eò quòd abuſus doctrinæ de bonis operibus noxius eſſet ſaluti hominum, non per ſe (vt Dialectici loquuntur) ſed per accidens. Vt ſi dicam: Vinum eſt noxium febricitanti: Ergo eſt malum.

BELLVM THEOLOGICVM à Franciſco Stancaro Mantuano motum, qui contendebat, Chriſtum eſſe Mediatorem tantùm ſecundum naturam humanam, de quo extant eruditæ Melanchthonis reſponſiones.

MAGDEBVRGÆ obſidio ſoluta eſt 7. Nouembris, cùm Mauritius occultè bellum coqueret contra Cæſarem.

Recruduit bellum inter Carolum V. & Regem Galliæ.

TRIPOLIS Africæ arx & oppidum ditionis Equitum Melitenſium, à DRAGVTE Raiſo occupatum 15. Auguſti. Leonclau.

CAZANVM regni Cazanenſis metropolis, à IOHANNE BASILIO magno Moſcorum Duce ſeptem annorum interuallo, bello acerrimo, vario tamen Marte

5520 V. Ferdinandvs, Alberti fil. Dux Bauariæ, 30. Ianuarij. 15

VI. Fabianvs Burggrauius & Baro à Dona, Illuſtriſſ. Elect. Palat. Friderico IIII. à Conſilijs ſecretioribus, heros & bellator inſignis, feria ſecunda Pentecoſtes (die 26. Maij) in Boruſſia.

VII. Melchior à Rechenberg, Rvdolpho II. Imp. Auguſt. à Conſiliis, & hoc tempore Præfectus Comitatus Glacenſis, ſtirpe auita, prudentia laudata & virtute literata vir nobiliſſimus, die 8. Maij, in Groſſen Borauu, prope Freiſtadium Sileſiorum.

IX. Æmilivs Portus, Franciſci Porti Creten. filius, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeſſor, die 13. Auguſti, circa primam noctis horam, in Gallia.

Obierunt:

I. NICOLAVS PERENOTVS Granuellanus Veſuntinus, CAROLI V. Imp. Conſiliarius intimus, die 28. Menſis Auguſti, Auguſtæ Vind. quo tempore Carolus ibi Comitia celebrabat. In cuius locum ſuffectus eſt ANTONIVS PERENOTVS Granuellanus filius, Epiſcopus Atrebatenſis.

II. NICOLAVS III. Salmæ & Neoburgi Comes, Nicolai II. Senioris filius, bellis aduerſus Turcas celebris, die 17. Auguſti, Agriæ.

III. ANDREAS Alciatus Mediolanenſis, Iuriſconſultus & Eques Cæſ. Ducaliſque Senator, ſolus inter Iuris interpretes doctiſſimus, & inter doctiſſimos Iuriſconſultiſſimus, qui LL. ſtudia antiquo decori reſtituit, die 12. Ianuarij, cùm vixiſſet an. 58. m. 8. d. 4. Papiæ in Italia. Forſter. Schrad.

IIII. EGVINARIVS Baro Leonenſis, ex Britannia Galliæ, IC. clariſſimus, Doctor Iuris Ciuilis in ſchola Biturigum, & Iuriſprudentiæ veteris inſtaurator, die 22. Auguſti, ætat. 55. Biturigib. Forſter.

V. PAV-

20 *V. PAULUS Fagius, de literis Ebraicis præclarè meritus, die 13. Nouembris, ætat. 45. Londini in Anglia.* 1550

VI. IOHANNES Spangenbergius Northuſianus, Theologus, die 13. Iunij, Islebiæ.

21 CONFESSIO Saxonicarum Eccleſiarum ſcripta à Philippo Melanchthone, vt offerretur Synodo TRIDENTINÆ, cui multorum Principum & vrbium Theologi ſubſcripſerunt. Dux quoque Wirtebergicus peculiarem Confeſſionem ſcribi iuſſit, quã per Brentium Concilio Tridentino exhibuit. 1551

BELLUM THEOLOGICUM, de neceſſitate bonorum operum ad ſalutem, cœpit: quam propoſitionem Georgius Maior defendẽdam ſuſceperat. Ambsdorfius ad contrariam delapſus partem ſcripſit, bona opera eſſe ad ſalutem noxia & pernicioſa. Quæ propoſitio exploſa eſt à quibuſdam Euangelicis, vt ſcandalorum & Epicureiſmi mater: eò quòd abuſus doctrinæ de bonis operibus noxius eſſet ſaluti hominum, non per ſe (vt Dialectici loquuntur) ſed per accidens. Vt ſi dicam: Vinum eſt noxium febricitanti; Ergo eſt malum.

BELLUM THEOLOGICUM à Franciſco Stancaro Mantuano motum, qui contendebat, Chriſtum eſſe Mediatorem tantùm ſecundum naturam humanam, de quo extant eruditæ Melanchthonis reſponſiones.

MAGDEBURGÆ obſidio ſoluta eſt 7. Nouembris, cùm Mauritius occultè bellum coqueret contra Cæſarem.

Recruduit bellum inter Carolum V. & Regem Galliæ.

TRIPOLIS Africæ arx & oppidum ditionis Equitum Melitenſium, à DRAGUTE Raiſo occupatum 15. Auguſti. Leonclau.

CAZANUM regni Cazanenſis metropolis, à IOHANNE BASILIO magno Moſcorum Duce ſeptem annorum interuallo, bello acerrimo, vario tamen Marte

preſſa, tandem ab eodem tormentorum bellicorum vi, & obſtinato militum ſuorum impetu vnà cum arce expugnatur: & magna Tatarorum Cazanenſium multitudine I. Baſilij Principis impulſu baptiſata, totum illud regnum eidem ſubigitur. Gaguin. Chron. Moſcou. 155

Nati ſunt:

I. WENCESLAVS à Credlitz in Eicholtz, Ducatus Lignicenſis præfectus, 26. Iunii.

II. IOANNES Reupricht à Büdingen, Eques Francus, aulę Pal. Elect. Mareſchallus: genere, pietate, literis, virtute nobilis 11. Iunij.

III. DIONYSIUS Lebeus Batillius, præſes Regius apud Mediomatricos, Iuriſconſultus & Poëta doctiſſimus, cuius extat elegantiſſimus Emblematum liber, die 27. Nouemb. ex nobili familia, Tricaſſibus, Vrbe Campaniæ. Boiſſardus lib. 7. Iconum.

IIII. SEBASTIANVS Hoffman in Hennersdorff, genere, eruditione, ſapientia, autoritate, & rerum politicarum vſu vir verè nobilis, die 14. Octobris, 3. horis cum dimid. poſt merid. Gorlicij. *Huius optimi viri cum plurima eaq; inſignia in me meoſque ſemper extiterint beneficia: teſtimonio hoc publico idipſum declarare & grato animo prædicare volui.*

V. GEORGIVS Sohnius Theologus celebris, 31. Decembris, Marpurgi Haſſorum.

VI. IACOBVS Fabritius, Theologus Dantiſcanus, 27. Iulij, Dantiſci.

Obierunt:

I. *IOHANNES, Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 4. Februarij, ætatis 46. completo, Serueſtæ.*

II. *MARTINVS Bucerus Theologus, 27. Februarij, ætatis 61. Cantabrigiæ in Anglia.*

III. *IOACHIMVS Vadianus Heluetius, Conſul Sangallenſis, Medicus, Poëta & Geographus celebris, qui ſcriptis ſuis doctiſſimis vtilem Reipublicæ literariæ ope-*

tam

521 *ramnauauit, die 6. April. qui fuit dies Lunæ poſt Dominicam Quaſimodogeniti, intra horam 12. & 1. meridianam, ætat. 66. m. 4. d. 6. poſtquam conſulatum decies in patria geſſiſſet.* 1551

IIII. IOHANNES BAPTISTA Montanus Veronenſis, Philoſophus & Medicus ſui temporis ſummus, die 6. Maij, ætat 63. Veronæ.

V. HIERONYMVS Cagnolus Vercellenſis IC. Eques & Sabaudiæ Ducis Senator, in Iuris ciuilis ſcientia inter noſtræ ætatis Doctores eminentiſſimus, C.S.E. 1. Februarij, ætatis 59 Patauij.

VI. M. ANTONIVS Flaminius Poëta Italus Bononiæ.

522 *Bellum à MAVRITIO aduerſus CAROLVM V. geritur, propter religionem & ſocerum Lantgrauium, in quo Concilium Tridentinum diſſipatur, pax in religione conſtituitur, & captiuis Principibus libertas redditur.* 1552

MAVRITIVS Elector Auguſtam triduo obſeſſam occupat 4. Aprilis. Poſtea Senatores à Carolo V. depoſitos in priſtinum locum dignitatis reſtituit, & tribubus reddidit ius ſuffragiorum. Oenipontem venit 23. Maij. Iohannes Fridericus poſt quinquennij captiuitatem dimittitur à Carolo V. 19. Maij. Lantgrauius verò 4. Septembris.

TEMESVARVM arcem Vngariæ nobiliſſimam, ad fluuium Temes inter Lippam & Belgradum ad Tranſyluaniæ fines interiectam, SOLYMANVS Turc. Imp. per Achmetem Baſſam Vezirem ſuum numeroſis copijs adductis obſeſſam, poſt longam grauiſſimamque oppugnationem Menſe Iulio deditione cepit: Stephanum Loſonczium virum fortiſſimum arcis præfectum cum præſidiarijs per fidei violatæ ſcelus trucidauit: & paulò pòſt Lippam, Solimoſum, Chianadum, & alia quædam caſtella occupauit. Leoncl. Backſchius. Sambuc. in Appendice Decad. Bonfin.

5522 **SECVNDA PAX IN RELIGIONE.** 151

In tranſactione PASSAVIENSI promittitur pax amplectentib. Confeſſionem Auguſtanam, 2. Auguſti, atque ita liber INTERIM exacto 4. annorum ſpacio expirauit. Atque hæc eſt ſecunda pax in religione, anno 20. à priori pace.

Zolnockum, Seczienum, Dregella & Giarmatum, aliaque circumiecta propugnacula, Regis Ferdinandi exercitu ad Palaſtum miſerè caſo, ab ALE Baſſa Budenſi Vngaris ineunte menſe Septembri adempta; Agria verò ab eodem & ACHMETE Romania Beglerbego numeroſiſſimo exercitu vndique circumſeſſa, & magno impetu fruſtra oppugnata, Turcis, STEPHANI Dobonis, Præfecti, aliorumque procerum induſtria & vigilantia, ac præſidiariorum virtute & armis, acerrimis aliquot prælijs (Deo iuuante) magna clade affectis, & die 13. Octobris cum dedecore pulſis, feliciter & glorioſè defenſa eſt. Sambucus in Appendice Decad. Bonfinij. Leonclau. Backſchius.

NORIBERGA obſidetur ab Alberto Marchione 12. Maij.

Vrbs METENSIS auſpicijs Henrici II. Regis Galliarum ab Anna Mommorencio, regni Galliæ Coneſtabili, capta, eripitur Imperio, 10. April.

Hoc anno multa ſcripta prodierunt in cauſa Oſiandri, Stancari & Maioris. Cauſa etiam Sacramentaria ventilari cœpit.

Peſtis multis in locis graſſata eſt.

Nati ſunt;

I. *RVDOLPHVS II. Imp. Archidux Auſtriæ, MAXIMILIANI II. Imp. filius Viennæ 18. Iulij, primo quadrante ante 7. poſt meridiem: à nato Iulio Caſ. 1650. id eſt, 33. annis Iubilæis: ab imperio RVDOLPHI I. Imp. (incluſo 1273.) anno 280. quater 70.*

II. HEN-

522 II. HENRICVS III. *Valeſius, Henrici II filius, Dux Andegauenſis, poſtea Rex Galliæ, 19. Septembris, hora 5. poſt meridiem.* 1552

III. FRIDERICVS IIII. *Friderici III. filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, die 20. Aprilis.*

IIII. CHRISTIANVS *Diſtelmeyer, Lamperti Cancellarij Elect. Brandeb. filius, IC. poſt Patrem Iohan. Georgij Electoris Brandeburgici Cancellarius: Berlini, 23. Maij.*

V. IVLIVS *Pacius à Beriga, IC. clariſſimus, C.S.E. 9. Aprilis, circiter horam 8. matutinam, Vicentiæ.*

VI. ANTONIVS *Fayus Dunenſis, Theologus Geneuenſis die 16. Ianuarij, in Gallia.*

VII. LAVRENTIVS *Scholtzius Vratislauienſis, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor eximius, die 20. Septembris, intra 10. & 11. pomeridianam, Vratislauiæ.*

VIII. IOANNES *Salmuth Theologiæ Licentiatus & Eccleſiæ Ambergenſis paſtor naſcitur Lipſiæ 29. Iulij, quadrante poſt 3. matutinam.*

Obierunt;

I. HERMANNVS Comes Widenſis, Archiepiſcopus Colonienſis, 15. Auguſti, ætat. 80. Biuerni ditionis ſuæ oppido.

II. HENRICVS Dux Megapolitanus, 6. Februarij, ætatis 73. Suerini.

III. FRIDERICVS Archiepiſcopus Magdeburg. Marchio Brandeburgenſis, 3. Octob. æt. 22.

IIII. GEORGIVS Dux Megapolitanus, Francofurtum ad Mœnum obſidens, globo tormentario ictus 13. Iulij, ætat. 23.

V. ERNESTVS OBERNBVRGERVS intimus Conſiliarius Caroli V. ex lapſu, Villaci.

VI. PAVLVS Iouius Nouocomenſis, Epiſcopus Nucerinus, hiſtoriarum ſcriptor celeberrimus, 11. Decemb. ætat. 68. m. 7. d. 23. Florentiæ.

VII. FRIDERICVS Nauſea Theolog. C.S.E.

VIII. IOHANNES Cochlæus, qui plurima ſcri-

5522 ## SECVNDA PAX IN RELIGIONE. 15

In tranſactione PASSAVIENSI promittitur pax amplectentib. Confeſſionem Auguſtanam, 2. Auguſti, atque ita liber INTERIM exacto 4. annorum ſpacio expirauit. Atque hæc eſt ſecunda pax in religione, anno 20. à priori pace.

Zolnockum, Seczienum, Dregella & Giarmatum, aliaque circumiecta propugnacula, Regis Ferdinandi exercitu ad Palaſtum miſerè caſo, ab ALE Baſſa Budenſi Vngaris ineunte menſe Septembri adempta; Agria verò ab eodem & ACHMETE Romaniæ Beglerbego numeroſiſſimo exercitu vndique circumſeſſa, & magno impetu fruſtra oppugnata, Turcis, STEPHANI Dobonis, Præfecti, aliorumque procerum induſtria & vigilantia, ac præſidiariorum virtute & armis, acerrimis aliquot prælijs (Deo iuuante) magna clade affectis, & die 13. Octobris cum dedecore pulſis, feliciter & glorioſè defenſa eſt. Sambucus in Appendice Decad. Bonfinij. Leonclau. Backſchius.

NORIBERGA obſidetur ab Alberto Marchione 12. Maij.

Vrbs METENSIS auſpicijs Henrici II. Regis Galliarum ab Anna Mommorencio, regni Galliæ Coneſtabili, capta, eripitur Imperio, 10. April.

Hoc anno multa ſcripta prodierunt in cauſa Oſiandri, Stancari & Maioris. Cauſa etiam Sacramentaria ventilari cœpit.

Peſtis multis in locis graſſata eſt.

Nati ſunt:

I. *RVDOLPHVS II. Imp. Archidux Auſtriæ, MAXIMILIANI II. Imp. filius Viennæ 18. Iulij, primo quadrante ante 7. poſt meridiem: à nato Iulio Cæſ. 1650. id eſt, 33. annis Iubilæis: ab imperio RVDOLPHI I. Imp. (incluſo 1273.) anno 280. quater 70.*

522 *II. HENRICVS III. Valeſius, Henrici II filius, Dux Andegauenſis, poſtea Rex Galliæ, 19. Septembris, hora 5. poſt meridiem.* 1552

III. FRIDERICVS IIII. Friderici III. filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, die 20. Aprilis.

IIII. CHRISTIANVS Diſtelmeyer, Lamperti Cancellarij Elect. Brandeb. filius, IC. poſt Patrem Iohan. Georgij Electoris Brandeburgici Cancellarius: Berlini, 23. Maij.

V. IVLIVS Pacius à Beriga, IC. clariſſimus, C.S.E. 9. Aprilis, circiter horam 8. matutinam, Vicentiæ.

VI. ANTONIVS Fayus Dunenſis, Theologus Geneuenſis die 16. Ianuarij, in Gallia.

VII. LAVRENTIVS Scholtzius Vratislauienſis, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor eximius, die 20. Septembris, intra 10. & 11. pomeridianam, Vratislauiæ.

VIII. IOANNES Salmuth Theologiæ Licentiatus & Eccleſiæ Ambergenſis paſtor naſcitur Lipſiæ 29. Iulij, quadrante poſt 3. matutinam.

Obierunt;

I. HERMANNVS Comes Widenſis, Archiepiſcopus Colonienſis, 15. Auguſti, ætat. 80. Biuerni ditionis ſuæ oppido.

II. HENRICVS Dux Megapolitanus, 6. Februarij, ætatis 73. Suerini.

III. FRIDERICVS Archiepiſcopus Magdeburg. Marchio Brandeburgenſis, 3. Octob. æt. 22.

IIII. GEORGIVS Dux Megapolitanus, Francofurtum ad Mœnum obſidens, globo tormentario ictus 13. Iulij, ætat. 23.

V. ERNESTVS OBERNBVRGERVS intimus Conſiliarius Caroli V. ex lapſu, Villaci.

VI. PAVLVS Iouius Nouocomenſis, Epiſcopus Nucerinus, hiſtoriarum ſcriptor celeberrimus, 11. Decemb. ætat. 68. m. 7. d. 23. Florentiæ.

VII. FRIDERICVS Nauſea Theolog. C.S.E.

VIII. IOHANNES Cochlæus, qui plurima ſcri-

Oo 5 pſit

1552 *preſſa, tandem ab eodem tormentorum bellicorum vi obſtinato militum ſuorum impetu vnà cum arce e gnatur: & magna Tatarorum Cazanenſium mult dine I. Baſilij Principis impulſu baptiſata, totum illu gnum eidem ſubigitur. Gaguin. Chron. Moſcou.*

Nati ſunt:

I. WENCESLAVS à Credlitz in Eicholtz, Duc Lignicenſis præfectus, 26. Iunii.

II. IOANNES Reupricht à Büdingen, E Francus, aulę Pal. Elect. Mareſchallus: genere tate, literis, virtute nobilis 11. Iunij.

III. DIONYSIVS Lebeus Batillius, præſes gius apud Mediomatricos, Iuriſconſultus & tą doctiſſimus, cuius extat elegantiſſimus blematum liber, die 27. Nouemb. ex nobili ſ lia, Tricaſſibus, Vrbe Campaniæ, Boiſſardu 7. Iconum.

IIII. SEBASTIANVS Hoffman in Hennersc genere, eruditione, ſapientia, autoritate, & r politicarum vſu vir verè nobilis, die 14. Oct 3. horis cum dimid. poſt merid. Gorlicij. *H primi viri cum plurima eaq; inſignia in me meoſqu per extiterint beneficia: teſtimonio hoc publico i declarare & grato animo prædicare volui.*

V. GEORGIVS Sohnius Theologus celeb Decembris, Marpurgi Haſſorum.

VI. IACOBVS Fabritius, Theologus Dantiſc 27. Iulij, Dantiſci.

Obierunt:

I. *IOHANNES, Erneſti filius, Princeps Anhalti Februarij, ætatis 46. completo, Serueſtæ.*

II. *MARTINVS Bucerus Theologus, 27. Februar tis 61. Cantabrigiæ in Anglia.*

III. *IOACHIMVS Vadianus Heluetius, Conſu gallenſis, Medicus, Poëta & Geographus celebr ſcriptis ſuis doctiſſimis vtilem Reipublicæ literari*

ram nauauit, die 6. April. qui fuit dies Lunæ poſt Dominicam Quaſimodogeniti, intra horam 12. & 1. meridianam, ætat. 66. m. 4. d. 6. poſtquam conſulatum decies in patria geßiſſet. 1551

III. IOHANNES BAPTISTA Montanus Veronenſis, Philoſophus & Medicus ſui temporis ſummus, die 6. M'ij, ætat 63. Veronæ.

HIERONYMVS Cagnolus Vercellenſis IC. Eques & Sabaudiæ Ducis Senator, in Iuris ciuilis ſcientia inter noſtræ ætatis Doctores eminentißimus, C. S. E. 1. Februarij, ætatis 59 Patauij.

I. M. ANTONIVS Flaminius Poëta Italus Bononiæ.

llum à MAVRITIO aduerſus CAROLVM V. geritur, propter religionem & ſocerum Lantgrauium, in quo Concilium Tridentinum dißipatur, pax in religione conſtituitur, & captiuis Principibus libertas redditur. 1552

AVRITIVS Elector Auguſtam triduo obſeſſam occupat 4. Aprilis. Poſtea Senatores à Carolo V. depoſitos in priſtinum locum dignitatis reſtituit, & tribubus reddidit ius ſuffragiorum. Oenipontem venit 23. Maij. Iohannes Fridericus poſt quinquennij captiuitatem dimittitur à Carolo V. 19. Maij. Lantgrauius verò 4. Septembris.

EMESVARVM arcem Vngariæ nobiliſſimam, ad fluuium Temes inter Lippam & Belgradum ad Tranſyluaniæ fines interiectam, SOLYMANVS Turc. Imp. per Achmetem Baſſam Vezirem ſuum numeroſis copijs adductis obſeſſam, poſt longam grauiſſimamque oppugnationem Menſe Iulio deditione cepit: Stephanum Loſonczium virum fortiſſimum arcis præfectum cum præſidiarijs per fidei violatæ ſcelus trucidauit: & paulò poſt Lippam, Solimoſum, Chianadum, & alia quædam caſtella occupauit. Leoncl. Backſchius. Sambuc. in Appendice Decad. Bonfin.

5523 Habita eſt etiam Londini diſputatio de religione inter Catholicos & Euangelicos 18. Octob. quæ in ſuperiorem perſecutionem exiit. Eccleſia peregrinorum ex Anglia fugiens venit in Daniam, & inde in Germaniam. 1553

MVSTAPHA filius maior Solymani Imp. Turcici, cùm fractis Perſarum opibus ad patrem rediiſſet, magno exercitus fauore & clamore exceptus eſt, qua re offenſus pater filium ſtrangulatum in cubiculo, mox in exercitus conſpectum proijci, & per præconem hoc proclamari iubet: Vnus eſt Deus in cœlo, vnum etiam Solymanum in terris Imperatorem eſſe oportet: *quo audito exercitus attonitus conticuit. Iunior natu biduo pòſt veneno ſublatus eſt, quòd de fratris interitu ingemuiſſet. Tertius metu patris ad Regem Perſarum confugerat, is ſtatim per legatos reuocatus, ſecuri percuſſus eſt. Reſtabat Selymus, cui pater minas intentabat, niſi ſolus reſtaret. Alij ad præced. 1552.*

De obſidione & deditione PLASSENBVRGI, totoque bello vide Sleidanum.

MICHAEL Seruetus Arago Hiſpanus, qui Arrij dogmata ab inferis reuocauit, crematur Geneuæ in Sabaudia, 27. Octobris.

FRIDERICVS Staphylus ad Pontificios defecit.

SIGISMVNDVS Auguſtus Rex Poloniæ nuptias celebrauit cum Catharina, filia Ferdinandi Imp. 5. Iulij.

Nati ſunt:

I. HENRICVS III. Borbonius, Antonij Borbonij Regis Nauarræ filius, nunc temporis Rex NAVARRO GALLIÆ, in ampliſſima & munitiſſima Bearniæ regionis arce Pauu, die 13. Iulij. Alij 12. Decembris.

II. ERNESTVS Archidux Auſtriæ, Maximil. Imp. filius, 15. Iunij, primo quadrante poſt 2. pomeridianam, Viennæ

III. ALBERTVS FRIDERICVS Dux Pruſsiæ, Alberti filius, 29. April.

IV. HIE-

5523 *IV. HIERONYMVS Arconatus, vir doctiſſ. & Poëta excellentiſſ. D. Rudolpho II. Rom. Imperatori à Secretis Bellicis aulæ, die 27. menſis Aprilis, Leoberga Sileſiorum.* 1553

V. IACOBVS Auguſtus Thuanus, Hiſtoricus Gallicus, menſe Octobri.

Obierunt præterea:

I. GEORGIVS, Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, cuius ſcripta Theologica extant, & qui Eccleſiam ſuam Merſburgi ipſe docuit, 17. Octobris, cùm incoaſſet annum ætatis 47. Deſſauiæ. Hunc mirificis laudibus extollunt Melanchthon & Camerarius, ob inſignem pietatem & mentis bonitatem.

II. IOHANNES ERNESTVS Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici Elect. frater, 19. Februarij.

III. IOHANNES BAPTISTA Egnatius, C.S.E. Venetiis, 2. Iulij, ætat. 80.

IIII. IACOBVS Sturmius prætor Argentinenſis, Nobilitatis Germanicæ ornamentum, cuius honorificam mentionem facit Sleidanus in libri ſui præfatione, 30. Octob. æt. 63. Argentinæ.

V. IOHANNES Æpinus Theolog. & Paſtor Eccleſiæ Hamburgenſis, 13. Maij, ætat. 54.

VI. ERASMVS Reinholdus Salfeldenſis, Mathematicus excellens, & tabularum Prutenicarum autor, 19. Febr. tabe extinctus in patria, mane hora 1. ætat. 42.

VII. HIERONYMVS Fracaſtorius Medicus, apoplexiâ ſeptuagenario maior.

VIII. LVDOVICVS Fachſius IC. Lipſenſis, C.S.E. 6. Aprilis.

IX. IOHANNES Riuius Attendorienſis, 1. Ianuarij.

X. LVCAS Cranach Senior, pictor excellens, & vir ſapiens, 16. Octobris, æt. 81. Vinariæ.

5524 Cardinalis POLVS miſſus à Pontifice Rom. in Angliã excitat atrocem perſecutionẽ Euangelicorũ. 1554

IOAN-

5523 Habita eſt etiam Londini diſputatio de religione inter Catholicos & Euangelicos 18. Octob. quæ in ſuperiorem perſecutionem exiit. Eccleſia peregrinorum ex Anglia fugiens venit in Daniam, & inde in Germaniam. 15

MVSTAPHA filius maior Solymani Imp. Turcici, cùm fractis Perſarum opibus ad patrem rediiſſet, magno exercitus fauore & clamore exceptus eſt, qua re offenſus pater filium ſtrangulatum in cubiculo, mox in exercitus conſpectum proiici, & per præconem hoc proclamari iubet: Vnus eſt Deus in cœlo, vnum etiam Solymanum in terris Imperatorem eſſe oportet: *quo audito exercitus attonitus conticuit. Iunior natu biduo pòſt veneno ſublatus eſt, quòd de fratris interitu ingemuiſſet. Tertius metu patris ad Regem Perſarum confugerat, is ſtatim per legatos reuocatus, ſecuri percuſſus eſt. Reſtabat Selymus, cui pater minas intentabat, niſi ſolus reſtaret. Alij ad præced. 1552.*

De obſidione & deditione PLASSENBVRGI, *totoque bello vide Sleidanum.*

MICHAEL Seruetus Arago Hiſpanus, qui Arrij dogmata ab inferis reuocauit, crematur Geneuæ in Sabaudia, 27. Octobris.

FRIDERICVS Staphylus ad Pontificios defecit.

SIGISMVNDVS Auguſtus Rex Poloniæ nuptias celebrauit cum Catharina, filia Ferdinandi Imp. 5. Iulij.

Nati ſunt:

I. *HENRICVS III. Borbonius, Antonij Borbonij Regis Nauarræ filius, nunc temporis Rex NAVARROGALLIÆ, in ampliſſima & munitiſſima Bearniæ regionis arce Pauu, die 13. Iulij. Alij 12. Decembris.*

II. *ERNESTVS Archidux Auſtriæ, Maximil. Imp. filius, 15. Iunij, primo quadrante poſt 2. pomeridianam, Viennæ*

III. *ALBERTVS FRIDERICVS Dux Pruſſiæ, Alberti filius, 29. April.*

IV. HIE-

1553 *IV. HIERONYMVS Arconatus, vir doctiſſ. & Poëta excellentiſſ. D. Rudolpho II. Rom. Imperatori à Secretis Bellicis aulæ, die 27. menſis Aprilis, Leoberga Sileſiorum.* 1553

V. IACOBVS Auguſtus Thuanus, Hiſtoricus Gallicus, menſe Octobri.

Obierunt præterea:

I. GEORGIVS, Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, cuius ſcripta Theologica extant, & qui Eccleſiam ſuam Merſburgi ipſe docuit, 17. Octobris, cùm incoaſſet annum ætatis 47. Deſſauiæ. Hunc mirificis laudibus extollunt Melanchthon & Camerarius, ob inſignem pietatem & mentis bonitatem.

II. IOHANNES ERNESTVS Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici Elect. frater, 19. Februarij.

III. IOHANNES BAPTISTA Egnatius, C.S.E. Venetiis, 2. Iulij, ætat. 80.

IIII. IACOBVS Sturmius prætor Argentinenſis, Nobilitatis Germanicæ ornamentum, cuius honorificam mentionem facit Sleidanus in libri ſui præfatione, 30. Octob. æt. 63. Argentinæ.

V. IOHANNES Æpinus Theolog. & Paſtor Eccleſiæ Hamburgenſis, 13. Maij, ætat. 54.

VI. ERASMVS Reinholdus Salfeldenſis, Mathematicus excellens, & tabularum Prutenicarum autor, 19. Febr. tabe extinctus in patria, mane hora 1. ætat. 42.

VII. HIERONYMVS Fracaſtorius Medicus, apoplexiâ ſeptuagenario maior.

VIII. LVDOVICVS Fachſius IC. Lipſenſis, C.S.E. 6. Aprilis.

IX. IOHANNES Riuius Attendorienſis, 1. Ianuarij.

X. LVCAS Cranach Senior, pictor excellens, & vir ſapiens, 16. Octobris, æt. 81. Vinariæ.

1554 Cardinalis POLVS miſſus à Pontifice Rom. in Anglia excitat atrocem perſecutionẽ Euangelicorũ. 1554

IOAN-

5.14 *IOANNA Graia, Henrici Ducis Suffolciæ filia, annorum 17. adoleſcentula, Latinis & Græcis literis egregiè exculta, ob non repudiatos Angliæ regni honores, vnà cum marito Gilberto Dudleio, Iohan. Ducis Northumbr. ſuperioris anni men. Auguſto decollati, filio, die 12. Febr. & Henricus Ioannæ pater, die 21. eiuſdem menſis, iuſſu MARIÆ Reginæ Angliæ, Londini capite truncati ſunt.* 155

Baſſa Budenſis Capos, Vhiuarum, & Babotzam arces Vngariæ circa autumnum occupauit. Leonc.

ASTRAGANVM regni Aſtracanenſis vrbem opulentiſſimam, in qua celebre eſt emporium, ad oſtia fluuij Volgæ, vbi in mare Caſpium exoneratur, ſitam IOHANNES Baſilius Moſcorum Princeps bello petitam, hoc anno poteſtati ſuæ ſubiecit, & regnum illud Tattarorum Aſtracanenſium totum occupauit. Gaguin. Chron. Moſcou.

PHILIPPVS Hiſpaniæ Rex Caroli V. filius ingreſſus vrbem Angliæ Vintoniam, MARIAM filiam Henrici VIII. Regis in vxorem ducit die Iacobi, & regno Angliæ potitur: Sororque Reginæ ELISABETHA in cuſtodiam datur.

Nati ſunt:

I. *ERNESTVS, Alberti filius, Dux Bauariæ, Archiepiſcopus Colonienſis, Epiſcopus Leod. Hildeſ. & Friſing. 17. Decembris.*

II. *CAROLVS Franciſci fil. Henrici frater, Dux Maynia, vir Mauortius, bellis in Gallia contra Henricum IIII. Nauarrogalliæ Regem geſtis notiſſimus, die 24. Maij.*

III. *GEORGIVS à Dybern, Eques Sileſius genere, eruditione, antoritate & virtutum optimarum laude vir nobiliſſimus, & Autoris Indicis huius amicus præcipuus, die 11. Aprilis, in Sileſia.*

IV. *IACOBVS Bongarſius literis & legationibus obitis clarus in Gallia, 16. Nouembr.*

V. *IACOBVS Chriſtmannus, Profeſſor Philoſophicus in Acad. Heydelbergenſi, plurimarum linguarum* co-

24 *cognitione inſtructiſſimus, C.S.E. menſe Nouembri, Ioanniſberga.* 1554

Obierunt:

I. IOHANNES FRIDERICVS Elector Saxoniæ, 3. Martij, ætat. 51. Hic cùm captiuus eſſet, & ei (an 1548.) offerretur reſtitutio dignitatis amiſſæ, ſi aſſentiretur doctrinæ Interimiſticæ, ſpreta conditione, ſuam religionem abiicere noluit. Ob hanc conſtantiſſimam recuſationem inter ſuos CONSTANTIS nomen ac laudem meruit.

II. SIBYLLA, Coniunx Iohannis Friderici Electoris, 21. Febru. diebus 11. ante mortem mariti.

III. IOHANNES Ferus, aliàs Wild / Franciſcanus & Concionator Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinenſis, die Natiuitatis Mariæ, 8. Septembris. Fuit vir doctiſſimus, eiuſque ſcripta non ſolùm apud Catholicos, ſed etiam apud Euangelicos quoſdam in ſummo habentur precio.

IIII. AMBROSIVS Moibanus Theologiæ Doctor, & Paſtor Eccleſiæ Vratiſlauienſis, 16. Ianuarij.

V. HIERONYMVS Schurff, Iuriſconſul. celeberrimus, 6. Iunij, ætatis 74. Francofurti ad Viadrum.

VI. SIGISMVNDVS Gelenius Boëmus, Baſileæ, ætatis 57. Hic vir egregia ingenij ſui documenta dedit, vertendis in linguam Latinam Scriptoribus Græcis, Ioſepho, Iuſtino Martyre, Dionyſio Hali carnaſſenſi, Philone & Appiano Alexandrino. De hoc Eraſ. lib. 27. Epiſt 39. ita: Gelenius pro ſua doctrina non vulgari, proque morum ſinceritate, dignus eſt lautiore fortuna, diuitias vix auſim illi optare. Henr. Pantal. refert ad annum ſequentem.

VII. PAVLVS Speratus à Rutilis, Theolog. celebris, Pomezanienſis in Boruſſia Epiſcopus, 17. Septemb. ætat. 70.

VIII. XYSTVS Betuleius, Scholæ Auguſtanæ Rector, vir in vtraque lingua doctiſſimus, 19. Iunij. ætat

5525 *Maieſt. Conſiliarius, & ſuperioris Luſatiæ præfectus pro-* 155[5]
uincialis, eruditus, pius & ſapiens, die 19. Septemb. hora 5. matutina, in prædio Baudiſſin prope Budiſſinam.

V. N*ICOLAVS Rhedigerus in Striſa & Sponsberg, Nicolai Fil. Nicolai nepos, vir ingenio, literis, pietate & virtute vera nobiliſſimus, die 14. Iulii, Auguſtæ Vindelicorum.*

VI. H*ERMANNVS Vulteius I C. celeber. Haſſiæ Principum Conſiliarius, & Academiæ Marpurgenſis antecessor primarius, C.S.E. die 16. Decemb. mane infra 7. & 8. horam, VVetteris oppido Haſſorum.*

VII. I*OANNES Gœddæus I C. doctiſſimus, & Profeſſor Acad. Marpurg. C.S.E. die 8. Decembris, Suerta oppido VVeſtphaliæ.*

VIII. E*LIAS, Nicolai I C. frater, Reuſnerus, Medicinæ Licentiatus, Hiſtoriarum & Poeſeos in Academia Ihenenſi Profeſſor, cuius inſigne opus Genealogicũ extat, die 8. Septemb. Leoberga Sileſiorum.*

IX. H*ENRICVS Meibomius. Hiſtoricus Academiæ Iuliæ, 4. decemb. Lemgouiæ.*

Obierunt.

I. IVLIVS III. PP. 23. Martii Succeſſit MARCELLVS II. qui mox obiit, Huic ſucceſſit PAVLVS IV. creatus PP. 23. Iulii, Sedit an. 4. menſ. 2. dies 27.

II. HENRICVS Labretanus Nauarræ Rex, Podii in agro Bearnenſi, relicta filia vnica Ioanna.

III. ELISABETHA mater Ioachimi II. Electoris Brandeburgici 10. Iunii, ætat. 72. Berlini.

IV. VVOLFGANGVS Lazius, rerum Romanarum & Germanicarum ſcriptor ſceleberr. & totius antiquitatis indagator fideliſſimus, Viennæ Auſtriæ, anno ætat. 50.

V. RVARDVS Tapper, Theologus & Inquiſitor hæreticæ prauitatis, Louanii, ætatis 80.

VI. IV-

15 comburuntur, 16. Febr. his euentib. alii alios annos aſſignant. 1555

NICOLAVS Durantius Eques Melitenſis, cognomento Villagagno, eam, AMERICÆ partem, quæ BRASILIA dicitur, adiit, & menſe Nouemb. obtinuit. Barbari regionis huius incolæ, qui Tonoupinambaultii appellantur, cognitionis & cultus veri Dei prorſus ſunt expertes: carnibus humanis & præſertim hoſtium & captiuorum ſuorum frequenter veſcuntur; & corpore præditi ſunt robuſto, ſano, longæuo, & propter Solis vehementiam nigreſcente. Nudi præterea omnes promiſcuè incedunt, nec vllas corporis partes tegunt. Capillos ad ſinciput abradunt: frontalia ex plumis contexta capiti imponunt, labia & genas perforant, oſſa præaccuta aut virides lapillos iis inſerunt: deniq; corpus compluribus pigmentis & coloribus variegant, &c. Ioh. Lerius in Hiſt. Nouig. in Braſil.

SLEIDANI hiſtoria, quæ hoc anno terminatur, prodiit in lucem.

IOHANNES FRIDERICVS II. *Dux Saxoniæ, nuptias primas celebrauit Vinariæ, die 26. Maii, cum* AGNETE, *Philippi Haßiæ Landgrauii filia, Mauritii Elect. Sax. relicta vidua. quæ ſexto coniugii menſe, nempe 4. Nouemb. obiit.*

Nati ſunt.

I. FRANCISCVS *Andegauenſis, Dux Alenconius Henrici II. Regis Gall. filius (primùm Hercules Andega. appellatus) die 18. Martii.*

II. OTHO HENRICVS, *Othonis fil. Dux Brunſuic. & Luneburg. die 16. Iunii.*

III. MELCHIOR *à* REDERN, *Liber Baro in Friedland, Reichenberg & Seydenberg, rebus in Moſcouia, Polonia, Vngaria, fortiter geſtis clarus. die Trium Regum, in aula Cæſarea Vratislauiæ Sileſiorum.*

IV. CASPARVS *à Metzrad in Doberſchitz, S. Cæſ.*

 Maieſt.

5525 *Maieſt. Conſiliarius, & ſuperioris Luſatiæ præfectus prouincialis, eruditus, pius & ſapiens, die 19. Septemb. hora 5. matutina, in prædio Baudiſsin prope Budiſsinam.*

V. NICOLAVS *Rhedigerus in Striſa & Sponsberg, Nicolai Fil. Nicolai nepos, vir ingenio, literis, pietate & virtute vera nobiliſsimus, die 14. Iulii, Auguſtæ Vindelicorum.*

VI. HERMANNVS *Vulteius I C. celeber. Haſsiæ Principum Conſiliarius, & Academiæ Marpurgenſis anteceſſor primarius, C.S.E. die 16. Decemb. mane infra 7. & 8. horam, VVetteris oppido Haſſorum.*

VII. IOANNES *Gœddæus I C. doctiſsimus, & Profeſſor Acad. Marpurg. C.S.E. die 8. Decembris, Suerta oppido VVeſtphaliæ.*

VIII. ELIAS, *Nicolai I C. frater, Reuſnerus, Medicinæ Licentiatus, Hiſtoriarum & Poeſeos in Academia Ibenenſi Profeſſor, cuius inſigne opus Genealogicũ extat, die 8. Septemb. Leobergæ Sileſiorum.*

IX. HENRICVS *Meibomius, Hiſtoricus Academiæ Iuliæ, 4. decemb. Lemgouiæ.*

Obierunt.

I. IVLIVS III. PP. 23. Martii Succeſsit MARCELLVS II. qui mox obiit, Huic ſucceſsit PAVLVS IV. creatus PP. 23. Iulii, Sedit an. 4. menſ. 2. dies 27.

II. HENRICVS Labretanus Nauarræ Rex, Podii in agro Bearnenſi, relicta filia vnica Ioanna.

III. ELISABETHA mater Ioachimi II. Electoris Brandeburgici 10. Iunii, ætat. 72. Berlini.

IV. VVOLFGANGVS Lazius, rerum Romanarum & Germanicarum ſcriptor ſceleberr. & totius antiquitatis indagator fideliſſimus, Viennæ Auſtriæ, anno ætat. 50.

V. RVARDVS Tapper, Theologus & Inquiſitor hæreticæ prauitatis, Louanii, ætatis 80.

VI. IV-

1555 VI. IVSTVS Ionas Senior, Theologus, C.S.E. 9. Octob. poſt Lutherum 10. ætat. 63. 1555

VII. GEORGIVS Agricola, excellens Philoſophus & Med. cuius eruditiſſima de rebus metallicis extant ſcripta, 21. Nouemb. ætat 61. Chemnitii.

VIII. OLYMPIA Fuluia Morata, Fuluii Morati Ferrarienſis Philoſophi filia, Andreæ Grunthleri Medici Suinfordienſis coniunx, Græcarum & Latinarum literarum cognitione egregiè exulta, cuius extant Carminum & Epiſtolarum libelli, die 26. Octob. ætatis 28. Heidelbergæ

IX. GEMMA Friſius, Louanii ex calculo, ætatis 47. 8. Kalend. Iunias.

X. EDVARDVS Vottonus Medicus clarus, C.S. E. Londini, 3. Non. Octob.

XI. ISIDORVS Clarius Profeſſor Benedictinus, doctus & pius, ætatis 60. febre, Fulginii, 5. Kalen. Iunii.

VII. M. ANTONIVS Maioragius, Ciceronis & Ariſtotelis illuſtrator, Mediolani, pridie Non. April.

XIII. ORONTIVS Fineus Mathematicus, Lutetiæ, pridie Non Octob. ætatis 60.

XIV. PETRVS Gillius Albienſis, Romæ.

1556 CAROLVS V. cum imperaſſet annis 36 (ſcilicet à coronatione) valedicens Germaniæ die 15. Septembris nauigat in Hiſpaniam, commendata gubernatione Imperii FERDINANDO fratri. In Hiſpania in monaſterio D. Iuſti ſe continuit, Deo vacaturus. 1556

TVGII Heluetiorum S. Bibliorum exemplaria publicè cõbuſta ſunt ex S.C. opera carnificis Lucernani.

OTHO HENRICVS Palatinus elector, & CAROLVS Marchio Badenſis, Confeſſionem Auguſtanam in ſuis ditionibus propagari curarunt, veteri religione profligata.

Pp 2 Contro-

5526 *Controuerſia ſuper Cœna Domini BREMAE inter Albertum Hardenbergium & Iacobum Probſtum orta Philippo Melanchthoni & cæteris Theologis à Senatu Bremenſi diiudicanda proponitur. VVitebergenſes ambigue reſpondent. Hinc malum non curatum, ſed exulceratum fuit.*

Cometa apparuit ſub initum Martii.

Nati ſunt.

I. *OTHO HENRICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni, Sultzbacenſis 21. Iulii, Amberga.*

II. *IOANNES Mylnerus à Mylhauſen, Sac. Cæſ. & Reg. Maieſt. Conſiliarius, & ſupremus in regno Bohemiæ Secretarius, eruditione, ſapientia, & politicarum rerum vſu vir verè magnus & nobilis, Dominica Inuocauit, die 23. Febr. manè circa diluculum, Pragæ.*

III. *HEINRICVS Porſius I C. Sac. Cæſ. Maieſt. à Secretis in Conſilio Cameræ aulicæ, Vir & Poeta doctiſſ. die 23. Auguſti, Frideberga Veterauiorum.*

IV. DAVID HÆSCHELIVS Auguſtanus, C. S.E. 14. April.

Obierunt:

I. ADOLPHVS Comes Schauuenburgenſis, Archiepiſcopus & Elector Colonienſis, die 20. Septemb.

II. IOANNES Comes Iſenburgius, Archiepiſcopus & Elector Treuirenſis, menſe Februario.

III. FRIDERICVS II. Philippi filius Elector Palatinus Rheni, qui in Palatinatu religionem mutauit, 26. Februarii, ætatis 74. Alzeæ, nullis poſt ſe relictis liberis. Succeſſit OTHO HENRICVS Ruperti filius.

IV. FRIDERICVS, Chriſtani III. Regis Daniæ frater, Coadiutor Bremenſis, Epiſcopus Hildeſhemenſis & Schleſuuicenſis, die 27. Octobris.

V. HERMANNVS LVDOVICVS, Friderici III. Electoris Palatini filius, qui cum præceptore

ſuo Ni-

1556 ſuo Nicolao Iudice, Hieronymo Rechlingero, Patritio Auguſtano, Ioanne Bellouaeo, & ipſomet nauta in traiectu Auarici Biturigum (cum in illa Academia bonis literis operam nauaret) inuerſa nauicula eſt ſubmerſus, Cal. Iul. an aetat. 15. poſt horam 6. veſpertinam.

VI. THOMAS Craumerus Archiepiſcopus Cantuarienſis, exuſtus Londini in Anglia, aetat. 68. die 21. Martii Balaeus. Beza in Iconibus.

VII. IOANNES Forſterus Theologus, autor Lexici Ebraici, 8. Decemb. VVitebergae.

VIII. IOANNES Schleidanus morbo Epidemio, 13 Octob. aetat. 50. Argentinae.

IX. CONRADVS Pellicanus Rubeaquenſis, Graecarum literarũ in ſchola Tigurina profeſſor per 30. an. feriis Paſchatis, Tiguri, aetat. 78. cui ſucceſſit Petrus Martyr. Beza in Iconib. ad annũ praecedẽtem refert: Chriſtoph. Vrſtiſius vero in Epitome hiſtoriae Baſilienſis ad annum 1558.

X. VALENTINVS Friedlandt Trozendorfius, apoplexia extinctus 26. April. Dominica Iubilate, cum in enarratione Euangelii verſaretur, aetat. 67. Hic cum natus eſſet in pago Trozẽdorff prope Gorlicium, quodammodò inter pecora didicit literas. Ipſe narrauerat, ſe cortice betularum pro papyro vſum eſſe. Cumq; matre in Scholam Gorlicenſem duceretur, matrem edidiſſe hàc fatalem vocem: Rogo te, fili, maneas in ſchola: Manſi igitur, inquit, & haereo nunc in ea ſenex multos annos, obediens mandato matris. Audiuit Melanchthonem iuuenem, & ab eo didicit Dialecticam, atque ex eo ſemper imitator Melanchthonis. Huius viri poſtrema vox fuit: Virga tua & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. Hic deſiit in lectione & vox, & paulò poſt vita eius. Gubernauit ſcholã Goltbergenſem amplius 30. annos, fuit ſeuerus cuſtos diſciplinae. Confluxit

5526 ad eũ adoleſcenſcẽtia ex Sileſia, Polonia, Pãno- 155
nia, Morauia, multiſq; aliis locis, ac rari fuerunt docti homines in Sileſia, qui nõ ipſo Præceptore vſi eſſent. Trozẽdorſio defuncto, in gubernatione ſcholaſtica MARTINVS Taburnus Glogovienſis Sileſius, ſucceſſit, & Rectoris munere functus eſt.

XI. FRANCISCVS Xauerius Cantaber, Ignatii Laiolæ ſocius, qui in penitiſſimas Iaponiorum terras Verbi Dei lumen, primus intuliſſe dicitur, in ipſo Sinarum aditu diſceſſit.

XII. IGNATIVS Laiola, nobilis Hiſpanus, Princeps & autor Societatis Ieſu, die 31. Iulii, ætat 65. ab inſtituta Societate an. 21.

XIII. MARIANVS Socinus Iunior I C. clariſſi. qui multa in Iure edidit ſcripta, die 19. Auguſt. ætat. 74. m. 4. d. 25. Bononiæ. Schraderus.

XIV. HVGO Babelus Hyppolitanus, Philoſophus, & linguarum olim in Collegio trilingui Buslidiano Louanii Profeſſor, Cal. Septemb. ætat. 92. m. 3. d. 5. Louanii. Boiſſardus in Iconibus.

XV. DAVID Georgius periit Baſileæ, 23. Auguſt. qui ſe immortalem eſſe mentitus fuerat, ſpẽ moribundus fecit, reuicturum poſt triennium.

5527 *VVORMATIAE inchoatum eſt colloquium inter Theologos menſe Septembri de cõtrouerſiis Eccleſiaſticis, fuitque Præſes IVLIVS Pflug Epiſcopus Naumburgenſis, cui additi erant aſſeſſores partim Pontificii, partim amplexi Confeſſionem Auguſtanam. Collocutores erant Pontificii MICHAEL Epiſcopus Merſpurgenſis, DELPHIVS Suffraganeus Argẽtinenſis, CANISIVS, STAPHYLVS, & duo Theologi Louanienſes. Reſponſuri de confeſſione Auguſtana illis oppoſiti fuerũt: PHILIPPVS Melanchthon, ERHARVS Snepfius lector Ihenenſis, IOANNES Brentius Stutgardianus, IACOBVS Rungius Paſtor Gripſualdenſis, GEORGIVS Cargius Paſtor Onolsbacenſis, & IOANNES Piſtorius Nidanus. Notarii ex Euangelicis fuerunt: PAVLVS Eberus & IA* 155

COBVS Andreæ Paſtor Göppingenſis. Eſtq; initio eruditè diſputatum de norma iudicii in Eccleſia. Conſtituebant Catholici normam perpetuũ conſenſum: Euangelici iudicii normam affirmarunt eſſe propheticâ & Apoſtolica ſcripta & Symbola. Dixerunt etiã Scriptorum Eccleſiæ veterum teſtimonia de dogmatib. ſe adiungere, ſed diſcernendos eſſe ſcriptores, alios magis, alios minus puros eſſe. Qua autem occaſione colloquium abruptum ſit, diſcatur ex aliis ſcriptis. 1557.

PAVLVS IV. Papa, publico edicto prohibet lectionem Adagiorum Eraſmi.

SELYMVS & BAIAZETES, filii SOLYMANI Turcarũ Imp. patre ſuperſtite, ad Amaſiam de legitimâ in imperio paterno ſucceſſione, prælio inter ſe dimicarũt. Baiazetes à Selymo fratre victus ex Caramania vnà cũ 4. filiis & reliquis exercitus ad Techmaſen Regẽ Perſarum profugit, apud quem paulò poſt cum filiis ſuis, rogatu Solymani, neruo adhibito ſuffocatus eſt. Leonclauius.

Bellum inter Reges GALLIÆ & HISPANIÆ geſtum: in quo PHILIPPVS Rex Hiſpaniarũ Gallos ad S. Quintinũ in ipſis regni ſui auſpiciis ducum ſuorũ virtute memorabili prælio ſuperauit, & victoriam inſignem, ac nobilitate cæſorum & captorum illuſtrem, adeptus eſt die 10. Auguſti.

Grauiſſima perſecutio Lutetiæ excitata aduerſus Euangelicos, expugnato vico Iacobæo, 4. Septemb.

Nati ſunt.

I. MATTHIAS Archidux Auſtriæ, filius Maximiliani II. Imp. 24. Febr. in ipſo ferè puncto mediæ noctis Eberus habet 23. à nato Matthia Coruino 114. Viennæ.

II. FRIDERICVS VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni, die 10. Auguſti.

III. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus, Comes Mompelgardenſis, 2. Iulii, Hochburgi.

IV. IOANNES FRIDERICVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, die 23. Febr.

5527 V. Georgius Michael Lingelsheimius, Conſiliaribus Palat. Elect. vir literatiſſimus. Argentinæ 9. Decembris. 155

Obierunt.

I. Ioannes III. Emanuelis filius, Rex Portugalliæ, ætat. 51. regni ſui 36. Rex declaratus eſt nepos eius Sebaſtianus, cum eſſet trium annorum.

II. Albertus Marchio Brandeb. Caſimiri filius, exul, in oppido Marchionum Badenſium, quod dicitur porta Hercinia, 8. Ianuar. poſt Mauritium Electorem Sax. an. 3. m. 6. ætat. 35.

III. Ioannes II. Ioannis I. filius, Palatinus Rheni, Comes Simerius & Spanh. princeps literatorū patronus, Imperiali Cameræ an. aliquot ſumma cum laude Iudex præfuit. die 18. Maii. ætat. 71.

IV. Gregorius Pontanus Iuriſconſultus, 20 Feb, cum vixiſſet vltra 70. annos, Ihenæ.

V. Vitus Amerbachius VVemdingenſis. Philoſophus, C.S.E. primum Lutheri & Melanchthonis auditor, poſtea Pontificius & Profeſſor Ingolſtadii, ætat. 70.

5528 FERDINANDI CÆS. IMPERium. 155

CAROLVS V. Imp. Francofurti ad Mœnum per Legatos reſignauit imperium in manus Electorum 24. Febr. ita translatum eſt in FERDINANDVM, qui creatus eſt Imperator 18. Martii.

Henricus II. Rex Galliæ conſilio Petri Strozæ, & virtute ac felicitate Franciſci Ducis Guiſii Legati ſui, Caletum Picardiæ Vrbem & portum celeberrimum ac munitiſſimum, die 8. Ianuarii expugnauit & recuperauit.

Moscovitæ Liuoniā ingreſſi occuparunt Neruā & Derbatum. Hoc fuit initum irruptionū Moſcouitarum in Liuoniam; quæ demum poſt annos 22. triſti ſeruitute Moſcouitica ſ liberata Regi Poloniæ reſtituta eſt.

18 *ram liqueſacit,& lutum indurat: ita eadem Regis liberalitas alios reddit meliores, alios ingratiores & nequiores. V. Quemadmodum Luna, quo propior eſt Soli, hoc minus habet luminis, minusq; irradiatur: ita quidam quo propius ſunt ad latus Regum, minus irradiantur, minusq; diteſcunt & inaurantur. VI. Et vt Luna præcipuè mouet inferiora, non quod efficacior, ſed quod vicinior: ita multum habet momenti ad motus belli paciſq; ſedandos vicinitas Regis. VII. Ac veluti quædam fulmina æs ac ferrum liqueſaciunt, ne cera quidem confuſa: ita diuina vis ac regia poteſtas in obſiſtentes ſæuit, mollibus parcit & cedentibus.* 1558

II. Eleonora Regina Galliæ, Caroli V. ſoror, die 1. Februarii, in Hiſpania, ante fratrem.

III. Maria Regina Vngariæ, Caroli V. ſoror, die 18. Octobr. in Hiſpania, poſt fratrem. Em. Moteranus.

IV. Maria Regina Angliæ, 17. Nouemb. & poſt illam horis 16. Reginaldvs Polus Cardinalis, ætat. 59. Mariæ ſucceſſit Elisabetha, filia Henrici VIII. Virgo 25. annorum, literis politioribus exculta, & exoticarum aliquot linguarum apprimè docta, quæ 26. Nouembris, ſapienter & feliciter regnare cœpit.

V. Antonivs Comes Schauuenburgenſis Archiepiſcopus & Elector Colonienſis, die 18. Iunii.

VI. Georgivs Comes VVirtembergenſis & Mompelgardenſis, Biponti 19. Iunii.

VII. Ivlivs Cæsar Scaliger, Eques Auratus, Criticus Grammaticus acerrimus, Poeta excellens, Philoſophus eruditiſſimus, & alter in medicina Aeſculapius, cuius nomen ſcripta ab eodem edita ad omnem poſteritatem immortale reddiderunt, 21. Octobr. æt. 74. m. 6. d. 26. Aginni Nitiobrigum. Huic viro non Aginni modo ciuitas, ſed Aquitania penè ipſa (piis ipſius domo tan-

1548 tanquam hoſpitio vtentibus) veræ pietatis in- 155
ſtaurationem magna ex parte debent. Beza in I-
conibus.

VIII. AVGVSTINVS Cacalla Hiſpanus, Theologus & Caroli V. Concionator aulicus, ab Inquiſitione Hiſpanica propter veritatis agnitionem damnatus, & combuſtus eſt die 21. Maii, Valledoleti in Hiſpania.

IX. IOANNES Bugenhagius Pomeranus, Paſtor Eccleſiæ Witebergenſis, 20. Aprilis, ætat. 73. gubernauit Eccleſiam VVitebergenſem an. 36. Succeſſit Paulus Eberus.

X. IOANNES Fernelius Ambianus, Medicus excellens, C.S.E. 26. Aprilis, ætat, 52. Lutetiæ Pariſiorum.

XI. IVSTVS Menius Theologus, 2. Auguſti, Lipſiæ.

XII. IACOBVS Micyllus, Græcæ Linguæ in Acad. Heidelberg. Profeſſor, C.S.E. 28. Ianuarii, ætat. 55. Heidelbergæ.

XIII. ERARDVS Snepſius Hailbrunnenſis, Acad. Ihenenſis Profeſſor, die 1. Nouemb. ætat. 63. Ihenæ.

XIV. IANVS Cornarius, Med. & Philoſophus, qui ſcriptis ſuis optimè de ſtudio Medico eſt prome-ritus, die 16. Martii, an. ætat. 58. Ihenæ.

XV. ANDREAS Aurifaber Vratislauienſis, Medicus Ducum Boruſſiæ, die 12. Decemb. æt. 46. Regiomonti Boruſſorum.

XVI. IOANNES Ferrarius Montanus IC. cuius in feuda eruditi extant Commentarii, 25. Iunii, Marpurgi.

XVII. IOACHIMVS Molletus Senior, Senator Hamburgenſis, & nomine Reipub. Præfectus arcis Ritzebuttel, doctorum virorum, dum vixit, amantiſſimus, & Religionis promotor apud ſuos ſin-

5528 ſingularis, die 7. Octobr. ætat. 58. in arce Ritzebuttel. 1558

XVIII. ANDREAS Tiraquellus Iuriſconſultus, Lutetiæ, ſub exitum anni. Hic vir ſingulis annis ſingulos libros & liberos Reipub. dedit. Thuanus.

5529 *CONVENTUS ordinum Imperii fuit Auguſtæ, in quo ſancita eſt pax religionis, & facta ſunt exequiæ CAROLO V. Legatus Electoris Palatini, nomine ſui Principis aſtitit Miſſæ, noluit tamen figere oſculum in patinam ſacram, oblatam à Cardinali Auguſtano, qui Miſſam celebrabat. Cardinalis iratus, magna voce dixit: Si non vis benedictionem, habeas tibi maledictionem in æternum. Reliqui Legati Sociorum Auguſtanæ Confeſſionis non ſunt ingreſſi templum.* 1559

ELISABETHA Angliæ Regina, Pontificia religione abolita, religionem reformatam in totum regnum introducit, & exulibus ob eandem omnibus liberam ad ſuos redeundi facultatem præbet.

Prodiit Paradoxon, quod bona opera ſint pernicioſa ad ſalutem.

IOHANNES Coxus Scotus, cum domi hęreſeos damnatus in Angliam ſe recepiſſet, & mortuo Eduardo Genæuam fugiſſet, hoc anno in patriam reuerſus Euangelium annuntiarit.

DIETMARSI victi dedunt ſe Friderico II. Regi Daniæ, 30. Iunii. Eſtq; annus 35. à morte Henrici Sudphanienſis, quem ipſi occiderunt.

DAVID Georgius hæreſiarcha effoſſus crematur Baſileæ, 13. Maii.

PHILIPPVS II. Rex Hiſpaniarum nuptias celebrauit cum ELISABETHA, filia Henrici II. Regis Galliæ 5. Iulii.

CAROLVS Dux Lotharingiæ coniugem duxit CLAVDIAM Valeſiam, Henrici II. Regis Galliæ filiam, 22. Ianuarii, Pariſiis.

Nati

5529 Nati ſunt: 15

I. *ALBERTVS Archidux Auſtriæ, MAXIMIL. II. filius, 13. Nouemb. inter 9. & 10. antemeridianam, Neoſtadii Auſtriæ.*

II. *ANDREAS Leſzinsky de Leſzno, Palatinus Brzeztenſis & Cuiauienſis, vir illuſtris, literarum & literatorum patronus, fautor & promotor egregius, in vigilia D. Andreæ, ſiue 29. Nouemb. hora 9. min. 54. poſt meridiem, Aſtronomico more: Seu iuxta maius horologium Polon. hora 6. min. 5. noctis ſequentis d. 29. Nouemb. in Polonia.*

III. ISAACVS Caſaubonus Græcæ & Latinæ linguæ felix propagator, 8. Febr.

IV. *IOANNES GEORGIVS Godelmanus* IC. *& Conſiliarius Elect. Sax. qui de Lamiis eruditè ſcripſit, die 12. Martii, Tubingæ in agro VVirtembergico. Cruſius.*

V. *ARNOLDVS de Reyger* IC. C. S. E. *die 17. Ianuarii, in Belgico.*

VI. *HVLDERICVS Schoberus, Poeta elegans, cuius eruditi & iucundi editi extant Poematum libelli, 4. Nouembris, Lubenæ Sileſiorum.*

Obierunt:

I. PAVLVS IV. PP. 18. Auguſti, ætat. 84. ſucceſſit PIVS IV. qui ſedit an. 3. m. 11. d. 14.

II. CHRISTIANVS Rex Daniæ, 1. Ianuarii, ætat. 56.

III. CHRISTIERNVS Rex Daniæ, qui expulſus regno decem annos exul vagatus fuerat, & poſtea an. 27. in cuſtodia habitus, 25. Ian. æt. 78. dieb. 24. poſt obitum Chriſtiani Regis.

IV. HENRICVS II. Rex Galliæ in nuptiis filiæ à Mongomerio ad haſtiludium prouocato vulneratus, obiit 10. Iulii, an. ætat. 41. regni 13. ſucceſſit FRANCISCVS II. æt. 16.

V. OTHO HENRICVS, Elector Palatinus Rheni, 12. Febr. æt. 56. Heidelbergæ ſine liberis. Vnde dignitatem & ornamenta Elect. Palat. ad Rhenū Frideric. III. hæreditaria ſucceſſione adeptus eſt.

VI.

29 VI. FRANCISCVS OTHO Dux Luneburgenſis, Ioachimi II. Elect. Brandeb. gener, nondum completo 3. menſe poſt nuptias Berlini celebratas: 29. Aprilis, æt. 29. 1559

VII. LAVRENTIVS Priolus Dux Venetorum, 17. Auguſti.

VIII. HERCVLES Ateſtinus Ferrariæ Dux, æt. 51. 5. Non. Octob.

IX. IOANNES Gropperus Cardinalis, C.S.E. 13. Martii, æt. 58. d. 18. Romæ. Schrad.

X. ALOYSIVS Lippomanus Venetus, Epiſcopus Metonæ & Veronæ,

XI. IOACHIMVS Perionius.

XII. IOANNES Baptiſta Folengius, ætat. 60. Mantuæ.

XIII. ANNAS Burgius Gallus IC. & ſupremæ Curiæ Pariſienſis Conſiliarius, propter religionem Lutetiæ primum ſtrangulatus, & poſtea crematus eſt, 21. Decemb. æt. 37. Beza in Iconibus.

XIV. FRANCISCVS Duarenus IC. clariſſimus, qui præterquam quod eloquentia, dicendique genere ſuaui & facili omnes ſui temporis IC. ſuperauit, docendi ratione maximè anteceſſit. Primus enim methodicam docendi rationem non obſeruatam iterum reuocauit & reſtituit, C.S.E. Biturigibus Auaricum, ætat. 50. Forſterus in hiſt. Iuris C. Rom.

XV. GEORGIVS Rekrod, bellator ſtrenuus, & felix, die 28. Nouemb. Herleshuſii arce ſua prope Iſenacum.

XVI. IACOBVS Milichius Medicinæ Doctor, 10. Nouemb. ætat. 59. VVitebergæ, apoplexia tactus.

XVII. ERASMVS Sarcerius Theologus, C.S.E. 28. Nouemb. æt. 59.

XVIII. LVCAS Cauricus Geophonenſis, Epiſcopus Ciuitatenſis, diuinationib. Aſtrologicis celebris,

1559 bris, 6. Martii, cum vixiſſet ann. 82. menſ. 11. d. 22. Romæ Schrad. in monum. Italiæ. Boiſſardus in Iconibus refert ad annum præcedentem. 15

XIX. ROBERTVS Stephanus, Henrici Stephani V. CL. pater, Pariſienſis, Typographus Regius, 27. Septemb. æt. 56. Beza in Iconibus.

XX. CASPAR Bruſchius Egranus, Poeta Laur. vir doctiſ. & antiquitatis eruendæ ſtudioſiſſimus, C. S. E. interiit traiectus ſclopo, inſidiis quorundam in Silua Schlingenbacenſi inter Rotenburgum & VVinshemium, æt. 41. Cruſius.

Hoc anno in Hiſpania de Satana & morte glorioſiſſimè triumphârunt: AVGVSTINVS CACALLA, quem in Germania Carolus V. Concionatorem habuerat. IOHANNES Ægidius poſt mortem crematus. VARQVIAS in ipſo Inquiſitorum certamine mortuus. CONSTANTINVS PONTIVS, trium linguarum egregiè peritus, Confeſſor Caroli V.

Hoc eodem anno in vrbe Valdolidi, menſe Maio, Chriſti nomine, cremati: FRANCISCVS BIVERVS, doctoris Cacallæ frater, antea ſacrificus. ANTONIVS PERESIVS, itidem antea ſacrificus Valentiæ. CHRISTOPHORVS DELGAMPIVS, Zamorencis. CHRISTOPHORVS PADILLA, Zamorencis. ANTONIVS HESVELLVS, Torencis. LEONORÆ BIVERÆ, pientiſſimæ mulieris, Cacallæ & Franciſci Biuerorum matris, cadauer. CONSTANTIA & LEONORA Biuera, earundem ſorores. CATHARINA ROMANA: ISABELLA à STRADA: IOHANNA VELASQVA, Pedrozenſes. CATHARINA ORTEGNA, Valdolidenſis.

Siuiliæ hoc ipſo anno 14. die Septemb. cremati: IOHANNES PONTIVS, ex nobiliſſima Comitum Bailenſium familia. IOANNES CONSALVVS, Siuilienſis Concionator. FERDINANDVS SANTIVANVS, Ludimagiſter. MORZILIVS: S. Iſidori Monachus.

129 *nachus.* IVLIANVS FERDINANDVS. CHRISTOPHORVS LOSADAS, *Medicus.* CHRISTOPHOR. AVELLANVS, *S. Iſidori Monachus.* ISABELLA VAENIA, *cuius domus, quæ piis omnibus patuit, funditus fuit euerſa.* MARIA VIRICZA. CORNELIA. MARIA BOHORTHIA. FRANCISCA CHAVEZA: *feminæ nobiles.* 1559

130 PIVS IV. creatur Pontifex: coronatur die Epiphaniorum. In ſolenni nummorum iactu in turba necati ſunt 18. homines: ſupra 40. luxati & eliſi. 1560

FILECKVM Vngariæ ſuperioris arx munitiſſima à Turcis occupatur.

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius, qui ante quadriennium combuſti & in cineres redacti erant, publicis laudibus ornati, & honori ſuo reſtituti ſunt in Anglia, 30. Iulii.

HEIDELBERGÆ IOANNES Stöſſelius, IOANNIS FRIDERICI Saxoniæ Ducis Theologus, permiſſu Electoris Palatini publicè proponit Theſes de orali manducatione corporis Chriſti, de quibus fuit diſputatum. Stöſſelius ſententiam ſuam ſequentibus annis mutaſſe dicitur.

In SCOTIA hoc anno mirè tumultuatum eſt, dum Papiſmum deſerunt. Surius.

CLASSIS Hiſpanorum, cui Dux Medinæ Celi Siciliæ Præfectus, cum Iohanne Andrea Doria, præerat, prope Inſulam Africæ Meningen ad Syrtes obiectam (quam hodie Zerbi vocant) à Piali Baſſ. profligata & diſſipata eſt menſe Auguſto, Chriſtianorum à Turcis cæſi & capti perierunt 18000. triremes 27. & naues onerariæ 14. amiſſæ ſunt. Leonclauius.

REX MAVRITANIÆ in Vrbe Feſa cum magna multitudine hominum abiecto Mahumetiſmo Chriſtianæ fidei profeſſionem amplexus & baptizatus eſt die 1 Iulii.

LVDOVICVS Elector Palatinus Rheni coniugem duxit Eliſabetham, Philippi Haſſiæ Landgrauii filiam, 8. Iulii, Marpurgi.

1559 IOACHIMVS ERNESTVS Princeps Anh
cum AGNETE VVolfgangi Comitis Ba
filia nuptias celebrauit.
IVLIVS Dux Brunſuic.& Luneburg.matri m
iniit cum HEDWIGE Marchioniſſa Bran
achimi II.Elect.filia, die 25.Febr.Berlini.
Nati ſunt:
I. *CHRISTIANVS Dux Saxoniæ Elector,*
Electoris Sax.filius, Princeps omnibus animi, co
fortunæ bonis ornatiſſimus, die 28. Octobr.hora
merid.Dreſdæ.
II. *CAROLVS, VVolfgangi filius, Comes Pala*
Birckenfeldenſis, 4.Septemb.
III. *ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli fili*
chio Badenſis & Hocbbergenſis, Princeps Pius &
cus, die 17.Octobr. Mulbergæ.
IV. *VVILHELMVS LVDOVICVS, Iohann*
Comes Naſſouiæ, Gubernator Friſiæ, die 13.Mar
V. VOLRADVS à Pleſſen Eques Megapo
Electoralis Palatinatus Conſil. literis, vir
multis legationib.clarus, 29.Iunii.
VI. *CASPARVS Bauhinus Med.D.Rei Anatom.&*
riæ in Acad.Baſilienſi Profeſſor hoc tempore clariſ
ligentiſſ.ac Illuſtriſ.Ducis VVirtenbergici Medic
in Anatomicis & Botanicis eruditiſſima extant,
die 17.Ian.hora 7.veſpertina, Baſileæ.
VII. *IANVS Gruterus, Philologus & Hiſtoricus,*
bliothecarius Archipalatinus.4. Decemb.Antuer
VIII. *CONRADVS Rittershuſius I. C. Philolog*
feſſor Altorfinus, Brunſuici 24.Septemb.
Obierunt:
I. FRANCISCVS II.Rex Galliæ, 5.Decemb
poſtemate cerebri: à morte aui ſui Franciſci
14.æt.17.regni an.1.m.4.
II. GOSTAVVS Sueciæ Rex ſapiens, fortis ac
die S. Michaelis. æt.70. cum regnum Sue
priſtinã libertatem vindicaſſet, & legib. iuc

præſidiis & armis munitum, an. 38. ſapienter & fœliciter rexiſſet. Huic ſucceſſit filius Ericus. 1560

III. MARIA Regina Scotiæ, dum à Galliæ Rege contra non ita dudum de religione concitatos motus ſuppetias opperitur.

IV. PHILIPPVS Dux Pomeraniæ, Princeps pietatis, iuſtitiæ & pacis amantiſſ. 14. Febr. hora 8. matutina, æt. 45.

V. ANDREAS DORIA Genuenſis, peritia rei naualis omnibus ſuæ ætatis ducibus antecellens, rebus maximis bello ac pace geſtis, & libertate firma patriæ ante annos 32. reſtituta, menſe Nouembri, æt. 93.

VI. FRANCISCVS Oliuarius, Henr. II. & Franciſci II. Galliæ Regum Cancellarius, mœrore animi extinctus, Menſe Martio. Ei ſucceſſit Michael Hoſpitalius.

VII. IOANNES à Laſco Polonus, C. S. E. 8. Ian. æt. 61.

VIII. FRANCISCVS Burchardus Vinarienſis, Cãcellarius Ducum Saxoniæ, 15. Ianuar. æt. 56. dieb. 64. ante obitum Philippi Melanchthonis Præceptoris & amici ſui.

IX. PHILIPPVS MELANCHTHON cum die 7. Aprilis ſub noctem Dominica Palmarum febri correptus fuiſſet, eaq; tandem vires in eo languẽtes extingueret, die Veneris poſt Paſcha VVitebergæ moritur, 19. Aprilis, paulò ante horam 7. veſpertinam, cum vixiſſet an 63. d. 63. Eſtq; annus hic ab eius in Academiam VVitebergenſem aduentu 42. à Confeſſione Auguſtana, quam ille ſcripſit 30. à morte Lutheri 14. Natalis Lutheri & Philippi diſtant ann. 14. Vtriuſque etiam obitus totidem annis diſtat. Et ſicut ab initio diſputationum Lutheri contra Scholaſticos vſq; ad obitum eius interceſſerunt an. 30. ita ab anno 1530. (quo Philippus ſcripſit Auguſtanam Confeſſionem) ad obitum Philippi, ſunt anni 30.

5530 Hiſtoriam vitæ eius ad poſteritatem tranſmiſit IOACHIMVS Camerarius peculiari libro, in quo eum deſcribit vt virum afflictum, qui tamen bonis ſtudiis multum profuerit. Habeo autorem virum nobilem, qui affirmauit, ſapientem Imp. FERDINANDVM, audita morte Melanchthonis, dixiſſe: *Huius viri conſilia ſemper fuerunt moderata.* ERASMVS ei præter inſignem eruditionem & raram eloquentiam tribuit gratiam quandam fatalem, quam genio ſuo debeat potius, quam ingenio, & cum eſſet omnib. candidis gratiſſimus, ne apud hoſtes quidem haberet quenquam, cui eſſet admodum exoſus. Ipſe quidem Melanchthon ſæpe repetere ſolitus eſt querelam auium: *Agnoſcimus in noſtris vulneribus noſtras pennas.* Et alius quidam de eo iocatus dixit: *Muſa Melanchth. genuit diſcipulos, & filii deuorarunt matrem.* Fuit etiam qui hoc protulit: *Philippus Melanth. donec vixit fuit in purgatorio: poſt mortem dicitur eſſe in inferno: in vita autem venturi ſeculi erit cum Deo in æterna beatitudine.*

X. GEORGIVS Sabinus, Poeta clariſſimus, & Melanchthonis gener, 1. Decemb. æt. 53. menſ. 7. d. 10. Francofurti ad Viadrum.

XI. PETRVS Lotichius Secundus, Poeta celeberrimus, Medicus & Profeſſor in Academia Heidelbergenſi, extinctus febri acuta Calendis Nouemb. æt. 32. Heidelbergæ.

XII. ALEXANDER Monſignanus IC. ac legum interpres clariſſ. die 14. Septemb. ætat. 58. m. 4. d. 4. Forolivii Schrad.

XIII. NICOLAVS Gerbelius Phorcenſis IC. & Profeſſor Argentinenſis, eruditionis laude clarus, C. S. E. die 20. Ianuarii, Argentinæ.

XIV. LEONHARTVS Stöckel. 49. die poſt Philippi obitum, & ſicut Philippus obiit die Veneris poſt Paſcha: ita Leonhartus die Veneris poſt pentecoſten, 7. Iunii.

XV.

XV. PETRVS Palladius Ripenſis, Theologus Danicus celebris, & Hafnienſis Acad. Profeſſor, C. S. E. 3. Ianuarii, æt. 57. Hafniæ. 1560

XVI. IACOBVS Bordingus Antuerpianus, Medicus Regum Daniæ, nec non Academiarum Roſtochianæ & Hafnienſis Profeſſor, die 5. Septem. æt. 50. Hafniæ.

XVII. IOANNES Dryander Veteranus, Medicus & Mathematicus, 13. Cal. Ian. Marpurgi.

31 *CAROLVS IX. puer XI. annorum, Rex Galliæ coronatur Remis, 18. Maii.* 1561

CONVENTVS Principum celebratus eſt Neoburgi ad Salam, vbi reſponderunt Principes Pontifici Romano, inuitanti eos ad Concilium: Decreta item de quibuſdam controuerſiis facta & confirmata ſunt.

PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ nouam DVACI Arteſiæ vrbe Academiam iiſdem cum Louanienſi Academia legibus inſtituit, die 7. Octobris.

Colloquium POSSIACVM in Gallia de religione 9. Septemb. inſtitutum, inter Cardinalem Lotharingiæ & inter Theodorum Bezam, finitum eſt 25. Nouembris.

Seditio Luteriæ orta 26. Decembr. Euangelicis in templo S. Medardi congregatur.

ALBERTVS Hardenbergius Theologiæ Doctor à Principibus & ſtatibus Circuli inferioris Saxoniæ, Brunſuigæ congregatis, quibus Epiſcopus Bremenſis cauſam Alberti diiudicandam commiſerat, propter Zuinglianiſmum ab officio motus Embdam concedit: vbi aliquot annos poſt moritur.

Conſules & Senatores nonnulli, multiq; ciues Bremenſes Luterani panico terrore perculſi ex vrbe fugiunt. DANIEL à Buren Alberti fautor, Conſul nouum Senatum creat.

Hoc ipſo anno LIVONIA graui ac diuturno bello multisq; cladibus à Moſcouitis afflicta, vaſtata, & magna ex parte in

1561 *te in poteſtatem eorundem redacta cum propter plu*
rum ciuitatum, arcium & propugnaculorum amiſ
bonorum direptionem, & quotidianas incurſiones
opibusq; propriis ſtatum ſuum defendere, ſeq; à ſer
& crudelitate hoſtili diutius tueri non poſſet: publ
vnanimi ordinum conſenſu clientela & poteſtati
mundi Regis Poloniæ ſe ſubiecit, & eiusdem ditiom
iuncta eſt menſe Nouembri: atq; ita ordo militum
nicorũ in Liuonia, cũ floruiſſet annos 357. abrogat⁹

ALBERTVS à Laſco IACOBVM Heraclidem Sa
ſpotam in Moldauiam introducit, Alexandrum ei
Principem crudelem vnà cum numeroſo exercitu
manu 18. Nouemb. fundit & profligat, & Iacobu
ſpotam in regnum ampliſſ. & locupletiſſ. vſq; ad v
ſuos terminos victrici fortitudine adeptum, v
Backſchius Leonclau.

VVILHELMVS Princeps Auraicus ſecundas nu
celebrauit cum ANNA, Mauritii Elect. Sax
cta filia vnica, Lipſiæ, die 25. Auguſti.

VVILHELMVS Dux Brunſuic. & Luneburg
matrimonium iniit cũ Dorothea, Chriſtian
Daniæ Regis filia, nuptiis 12. Octobr. peract

SOPHIA filia Ioachimi II. Elect. Brand. n
VVilhelmo Vrſino de Roſis, Gubernator
mus Roſenbergicæ, die 14. Decembris.

Nati ſunt;

I. VVENCESLAVS Archidux Auſtriæ, MAX
LIANI II. Imp. filius, 9. Martii, Neoſtadii Auſtri
mo quadrante poſt horam 10. anti meridianam.

II. CAROLVS EMANVEL, Emanuelis Philib
lius, Dux Sabaudiæ.

III. ABRAHAMVS Burggrauius à Dona, L. B
VVartenb. rg & Brelyn, &c. Sac. Cæſ. Maieſt. à Co
& Marchionatus Luſatiæ ſuperioris Præſes, bere
ſapientia & eruditionis laude, tum bellica virtuti
re, inſignis, 11. Decemb. h. 7. veſpert. in Sileſia.

IV. HIPPOLYTVS à Collibus IC. Elect. Palat. à Co

& Dicaſterii Heidelberg. Præſes, C. S. E, die 20. Febr. in Heluetia. 1561

V. AMANDVS Polanus à Polánsdorff, S.Th. Doctor & Profeſſor in Acad Baſilienſi, D. Ioannis Iacobi Grynæi gener, C.S.E. die 16. Dec. Oppania Sileſiorum.

VI. BARTHOLOMÆVS Pitiſcus Grunebergenſis Sileſius, Theologus & Friderici IV. Elect. Palat. ad Rhenum in aula Heidelbergenſi Concionator, in agro Grunebergico Schlauna, die Bartholomæi.

VII. GEORGIVS REMVS IC. Philologus, Reip. Noricæ Conſiliarius, Auguſtæ Vindelicorũ, pridie non. Ian.

Obierunt:

I. IOACHIMVS, Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, 6. Dec. ætat. 52. Deſſauiæ.

II. CAROLVS, Iohannis filius, Princeps Anhaltinus, 4. Martii, ætat. 27.

III. CATHARINA, Mauritii & Auguſti Electorum Saxoniæ mater, 6. Iunii, æt. 84. Torgæ.

IV. IOANNES Comes Tarnouius, Caſtellanus Cracouienſis, ſummus exercituum regni Poloniæ Dux, literis & armis clariſſimus, 16. Maii, æt. 73. in curia ſua Viecoionenſi.

V. MICHAEL Sidonius Epiſc. Merſeburgẽſis, æt. 55.

VI. GABRIEL Mudæus Brechtanus IC. exquiſitæ doctrinæ, acriſq; iudicii, primarius olim Louanienſis Profeſſor, C.S.E. in Gallia. Forſterus.

VII. CONRADVS Lycoſthenes Rubeacenſis (cuius inſignem eruditionem & induſtriam lucubrationes teſtantur) apoplexia tactus, 25. Martii, æt. 42. m. 7. d. 7. Baſileæ.

VIII. GASPAR Schwenckfeldius, nobilis Sileſius, 10. Decemb. æt. 71. in Sueuia. Eius Symbolum fuit: Nil Chriſto triſte recepto.

IX. PETRVS Viretus Sabaudus, Lauſannenſis primum, & deinde Lugdunẽſis Eccleſiæ in Gallia Paſtor, in ſaltib. Pyrenæis, æt. 60. Beza in Iconibus.

X. MELIOR Volmari' Rotuillẽſis German', Caluini

5531 & Bezæ Præceptor, æt. 64. Iſnæ. Beza in Iconibus. 156
5532 *MAXIMILIANVS renunciatur Rex Romanus 24. Nouemb. Francoſurti, coronatur 30. Nouemb. Corona regni* BOHEMIÆ *impoſita eſt ei Pragæ 20. Septemb.* 156

ANTONIVS Borbonius Rex Nauarræus ad Pontificios à reformatis defectionem facit: & primus exercitum Regis contra fratrem LVDOVICVM Borbon. Principem Condæum, & alios reformatæ religionis ipſi adhærentes educit. Verum dum Rotomagum vrbem obſeſſam grauiter oppugnat, globo tormentario ictus occumbit, die 17. Nouemb. ætat. 45.

Primum bellum GALLICVM *ob religionem geſtum.*

FRANCISCVS Dux Guiſius, Claudii Lotharingiæ & Guiſiæ Ducis filius, à parte Pontificiorum, LVDOVICVS verò Borbonius Princeps Condæus, Caroli filius, Antonii Borbonii Regis Nauarræi frater, Dux reformatorum, & CASPAR Colignius Amiralius, die 19. Decemb. prælio ad Druidum Vrbem in Normandia dimicantes æquo ferè Marte conflixerunt: in quo vtrinq; circiter nouem millia cæſi: Coneſtabilis primum à Condæanis captus, & Mareſcalcus Santandræus occiſus eſt, & tandem ipſe quoq; Condæus equo collapſo in Guiſianorum poteſtatem peruenit.

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS VVILHELMVS *Dux Saxoniæ, Iohannis VVilhelmi Ducis Sax. filius, Electoratus Sax. Tutor & Adminiſtrator, die 25. Aprilis paulò ante horam 11. antemeridianam, Vinariæ.*

II. IOANNES VVILHELMVS *Dux Iuliacenſis, VVilhelmi filius, die 28. Maii.*

III. NICOLAVS *à Burghaus Conſiliarius Cæſareus, Francoſtenii Sileſiorum, die 12. Nouemb.*

IV. IOANNES *à Noſtitz & Nots in Streutz, Ioachimi Friderici Ducis Breg. & Lignicēſis Cōſiliarius, & Ducatus VVolauienſis ac ditionis Hernſtadianæ, &c. Præfectus*

Præ-

Prouincialis, ingenio, & literis ex virtute nobilis, Dominica Lætare, quæ erat dies 8. Martii, mane inter h. 5. & 6. 1562

Obierunt.

I. PETRVS Martyr Vermilius Florentinus, Argentinæ primùm, poſtea in ſchola Trigurina ſacrarum literarum Profeſſor, C.S.E. 13. Nouemb. ætat. 63. Triguri.

II. SIMON Piſtoris I C. & Conſiliarius Elect. Saxoniæ, qui nobiles illos duos Iureconſultos MODESTINVM & HARTMANNVM Piſtor. inter alios filios ſuos ſuperſtites reliquit, die 3. Decem. ætat. 73. in pago ſuo Seuſelitz.

III. IOANNES Homilius inſignis Mathematicus & Philoſophus, ob eruditionem & virtutem carus CAROLO V. Imperat. gener Ioachimi Camerarii, 3. Iulii, ætat. 44. Lipſiæ.

IV. BASSIANVS Landus Placentinus, Medicus & Philoſophus excellentiſſ. & in ſchola Patauina pub. Theoricæ profeſſor clariſſ. à ſicario quodam ſeptem vulneribus clam die 24. Octob. impetitus, cum totius Academiæ Patauinæ dolore, die 31. Octobris expirauit. Zuingerus in Theat. vitæ humanæ.

V. GABRIEL Fallopius Mutinenſis, Medicus Patauinus, 9. Octob. ætat. 39. Patauii.

VI. BONIFACIVS Amerbachius I C. excellens, & in Acad. Baſilienſi per annos complures Profeſſor, qui Reipub. Chriſtianæ cum docendo, tum de iure reſpondendo plurimum profuit, die 24. Aprilis, ætat. 67. Baſiliæ. Chriſtoph. Vrſtiſius in Epitome hiſtor. Baſilienſis.

VII. IOANNES Stigelius Gothanus, Poeta excellens, die 11. Febr. æt. 47. Ihenæ. Ante Gothæ excidium an 5.

VIII. IACOBVS Hollerius Medicus Gallus, Lutetiæ.

535 *Finitum eſt CONCILIVM TRIDENTINVM die* 1563

5533 *4. Decemb. à prima ſeßione ad vltimam ſunt anni 18. Panuinius ſcripſit duraſſe omnino an. 5. Duos ſub Paulo III. vnum ſub Iulio III. biennium ſub Pio IV.* 15

Die natali Virginis Mariæ 8. Septemb. MAXIMILIANO II. Imp. imponitur corona regni Vngariæ, Poſonii.

IOANNES BASILIVS Moſcouitarum Princeps POLOTIAM Vrbem & Ducatum Lithuaniæ occupauit, 15. Febr.

FRANCISCVS Dux Guiſius, Henrici pater, copiarum Gallicarum doctor, dum Aurelias obſidet, à nobili quodam Iohanne Poltrotio Meræo, patriæ Engoliſmenſi, tribus ſclopeti glandibus à tergo traiectus 18. Feb. paucis poſt dibus 24. Feb. inter magnos cruciatus expirauit. De autore cõprehenſo ſupplicium ſumptũ eſt Pariſiis 18. Martii, quatuor equis corpus eius diſtrahentibus ac diſcerpentibus.

Bellum inter FRIDERICVM Daniæ, & ERICVM XIV. Sueciæ Reges, inchoatum, quod an. 8. durauit.

IACOBVS HERACLIDES, natione Græcus, Deſpota Sami, qui Valachiam ante biennium, pulſo Alexandro auxiliis Alberti à Laſco occuparat, à ſuis Valachis dolo circumuentus 5. Nouembris, trucidatur: & ſequenti anno ALEXANDER Tyrannus iterum in Valachiam Turcicis auxiliis reſtituitur. Backſchius.

LVDOVICVS Haſſiæ Landgrauius nuptias primas celebrauit cum HEDVIGE, Chriſtophori Ducis VVirtembergici filia, die 11. Martii.

GEORGIO IOANNI Comiti Palat. Rheni Veldentiano, Anna Maria, Goſtaui Suecorum Regis filia, elocata eſt.

Nati ſunt:

I. *HENRICVS, Caroli filius, Dux Lotharingiæ, Marchio Pontimuſanus, die 8. Nouembris, circa meridiem, Nancei.*

II. O-

5533 II. *IOHANNES ALBERTVS, Conradi filius, Comes Solmenſis, magnus aulæ Electoralis Palatin. Magiſter, 5. Martii.* 1563

III. PHILIPPVS, Baro VVinnebergicus, Dominus Beilſteine, Burggrauius Alzeanus.

IV. SCIPIO Gentilis I C. prope Aſculum C.S.E.

Obierunt.

I. VVOLFGANGVS Muſculus Duſanus, Theologus Bernenſis, C.S.E. 30. Aug. paulò poſt horã 10 antemeridianam, æt. 66. Bernæ Heluetiorum.

II. HENRICVS Glareanus, Poeta Laureatus, C.S.E. 28. Martii, ætat. 75. Friburgi Briſgoiæ.

III SEBASTIANVS Caſtalio Allobrox, Græcarum literarum in Acad. Baſilienſi Profeſſor celebris, 29. Decemb. ætat. 48. Baſileæ.

IV. HIERONYMVS Frobenius, Typographus Baſilienſis, edendis eleganter & emendate optimis autoribus bene de repub. literaria meritus, 13. Martii, ætat. 62.

V. AVGVSTINVS Mainardus, qui primus Clauennæ apud Rhetos collegit Eccleſiam, & aduerſus turbatores annos 21. defendit, C.S.E. Iulii, ætat. 81. H. Zanchius præfat. Miſcel.

5534 *SYNAXIS ſacra in vtraq; ſpecie etiam Laicis ſecundum Chriſti inſtitutionem conceſſa ab Imp. FERDINANDO, die 18. Iunii Viennæ per Vrbanum Epiſcopum Gurcenſem in templo S. Stephani publicatur & adminiſtratur.* 1564

MICHAEL Lopezius Legaſpe auſpiciis Philippi II. Regis Hiſpaniæ nouas Inſulas vltra 40. verſus Septentionem reperit, eaſque ſubactas de nomine Regis ſui Philippinas appellauit.

GALLI Duce Renato Laudonniero claſſis Præfecto, in FLORIDAM Americæ prouinciam nauigationem ſecundam die 22. Aprilis ſuſceperunt.

OTHO Truchſeſius Cardinalis & Epiſcopus Augu-

1564 guſtanus DILLINGÆ in Sueuia Academ
magnis ſumtibus hoc anno erexit.

Colloquium MAVLBRVNNÆ *inter Theologos A*
palatinos & VVirtembergicos de Vbiquitate &
Domini habitum menſe Aprili, præſentibus Princi
FRIDERICO *Electore Palatino &* CHRIS
PHORO *Duce VVirtembergenſi: exiit in nouas*
logorum digladiationes.

MARIA Scotiæ regina, Franciſci II. Gallo
Regis vidua, HENRICO Stuardo Anglo n
29. Iulii.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS GOSTAVVS, *Gregorii*
bancti filius, Comes Palatinus Rheni Velde
nus.

II. HENRICVS IVLIVS, *Iulii filius primoge*
Dux Brunſuicenſis & Luneburg. Epiſcopus Halb
denſis, heros Græcis Latiniſque literis excultus, 15.
bris hora 5. matutina, in arce Heſſen. Buntingus in
nolog.

III. ERNESTVS, *VVilhelmi filius primogenitus*
Brunſ. & Luneburg. die 31. Decemb.

IV. VVILHELMVS, *Ducis Othonis filius, Dux*
ſuicenſ. & Luneburg. 14. Martii.

Obierunt.

I. FERDINANDVS Cæſar, Princeps miris
bilis, temperans & pacificus, ab catarrha
ſumtus obiit paulo ante ſeptimam veſperti
Viennæ, die Iacobi Maioris, 25. Iulii. Vi
61. menſ. 4. d. 14. hor. 20. Imperauit an
me. 3.

II. FRIDERICVS Staphylus Theologus P
ficiis, 5. Martii, ætat. 51. Ingolſtadii.

III. IOANNES Caluinus Theologus & I
Eccleſiæ Geneuēſis, C.S.E. die 27. Maii, æt.
10. d. 17. ex phthiſi, vigiliis & ieiuniis immo
cõtracta, cum Eccleſiam Geneuenſem in

5534 cum difficultatibus ſtabilitam gubernaſſet an.23. Beza in Iconib. 1564

IV. Theodorvs Bibliander, variarum linguarum cognitione clariſſimus, C.S.E.26. Nouemb. peſte extinctus, Tiguri.

V. Andreas Gerardvs Hyperius Flander, Theologus grauiſſimus, & ſacrarum in Acad. Marpurgenſi Profeſſor celeberrimus, 1. Febr. ætat.53. profeſſionis 22. Marpurgi.

VI. Ioannes à Burcken L L. Doctor. Francofurti ad Oderam, 24. Nouemb. ætat.49.

VII. Andreas Veſalius Bruxellenſis, Medicus Cæſareus, C.S.E. in inſula Zazyntho, in loco ſolitario miſerabiliter vitam finiit, è Cypro reuerſus, & Parauium à Senatu Veneto vocatus, die 15. Octob. ætat.50.

VIII. Martinvs Borrhæus Stutgard. Theologiæ apud Baſil. Profeſſor eximius, plurimiſque in omni literarum genere lucubrationibus celebris, peſte ſublatus, die 11. Octobris, ætat.65. Baſileæ.

IX. Melchior Fendius D. & Profeſſor in Acad, VViteberg. die 8. Nouemb. ætat.78.

X. Petrvs Franciscvs Iambularius, Hiſtoricus Hetruſcus, Florentiæ.

XI. Gvilielmvs Morelius Typographus Regius, Lutetiæ 11. Kal. Mart.

XII. Nicolavs Epiſcopius Sebuſianus, I. Frobenii gener, Typographus Baſilienſis clariſſ. ex cuius officina multa præclara volumina ſacra, profana, Græca & Latina prodierunt, ex atrophia, die 7. Martii, ætat.63. Baſileæ.

5535 *Galli, Caroli IX. Regis ſui auſpiciis, Iohanne Ribaldo Legato regio Duce, in* FLOPRIDAM *bis à ſe antea, ſed fruſtra tentatam, ſeptem nauium claſſe inſtructi, nauigationem tertiam ſuſceperunt, & ad littora illius appulerunt die 14. Auguſti. Verum cum ibidem vix vſque* 1565

ad

1565 *ad diem 22. Septemb. hæſiſſent, loci nimirum commu tatem, terræ fertilitatem, & incolarum barbarorū res, ritus, religionem, aliaq; cogniturî, & poſtea ora lam vt vacuam, & nullis adhuc Hiſpanorum Co inſeſſam occupaturi, ab Hiſpana claſſe communica barbaris loci iſtius conſilio, fœdiſſimè caduntur: pa ga elapſis & in Galliam reuerſis. Vrban. Caluetoi ſcript. exped. Florid.*

M e l i t a m Inſuam Turcæ Menſe Iunio obſi cæperunt. Verum cum eandem 4. menſium cio acerrimè quidem, ſed irrito exitu oppug ſent: amiſſis 23000. militum diſceſſerunt. Melitenſibus 240. equites, 3000. milites bello inutilis turbę capita 1700. cæſa perier Leonclauius.

Die. 7 Iulii commiſſum eſt atrox prælium inter F R I R I C V M *Daniæ &* E R I C V M X I V. *Sueciæ Reg quo circiter 7000. militum vtrinq; deſiderata, & toria nauis Danica (quæ mille & centum militibus ſtariis, 12. maioribus tormentis, ingentiq; apparatu lico inſtructa erat) cum biduum à ſex Suecicis vna cincta ſeſe acerrimè defendiſſet, tandem claßiariis vel vulneratis, vnà cum Amiralio Ottone Rud à S capta eſt: quanquam & Sueſorum naues aliquot p rint.*

Illuſtre Gymnaſiū N e v h v s i a n v m propè W matiam, à Friderico III. cognomento Pio, E ctore Palatino, Deo & Muſis conſecratum primo Pectore L e v i n o Claue Iuliacenſi.

Auguſta S c h o l a Monaſterii G o r l i c e n in Luſatia ſuperiori, aperta eſt, primo Rect P e t r o Vincentio Vratislauienſi, qui hoc no, 9. Iulii introductus eſt. Poſt Vincenti gubernarunt Scholam I o a c h i m v s Mai rus, L a v r e n t i v s Ludouicus, & M a t i n v s Mylius, ſpectatæ eruditionis & ſapi tiæ viri.

La

1535 Lazarvs Svvendivs Nobilis Suens, conſilio, vigilantia, fortitudine, celebritate & diſciplina militari inclytus, arces & dominia ampliſſima, videlicet, Tockaium, Zathmarum, Zerencium, Erdeudam, Kuuaram, Bathor, Vuibaniam, & Sendereuiam, aliaque inſignia loca, proſpero victoriæ curſu expugnauit, & Maximiliano II. Imp. Rom. ſubiecit. 1565

Alexander Faruesius, Octauii filius, Parmæ & Placentiæ Dux nuptias Bruxellis celebrauit cum Maria, filia Eduardi Principis Luſitaniæ, menſe Nouembri.

Nati ſunt:

I. IACOBVS VI. Henricici Stuardi Scotiæ Regis filius, die 19. Iunii, paulò poſt horam 9. æquinoctialem, in arce Edimburgenſi. G. Buchananus in ſua Scotia.

II. EDVARDVS FORTVNATVS, Chriſtophori filius, Marchio Badenſis, in Anglia.

III. HIERONYMVS Treutlerus I C. Conſiliarius Cæſareus, Vir doctiſſim. cuius diſputationes ad ius Ciuile Iuſtinianeum Pandectis comprehenſum, eruditiſſima methodo conſcriptæ extant, quique conſignationibus ſuis hiſtoricis liberaliter nobiſcum communicatis (quod gratitudo fateri nos iubet) ſecundam Indicis huius editionem plurimum adiuuit, die 14. Februarii, Suidnicii Sileſiorum.

IV. MAQVARDVS Freherus I C. Conſiliarius Frid. IV. Elect. Palatini, & primarius iuris Profeſſor in Academ. Heidelbergenſi, C.S.E. die 26. Iulii, Auguſta Vindelicorum.

Obierunt,

I. Pivs IV. PP. 9. Decemb. ætat. 67. Succeſſit Pivs V. qui ſedit an. 6.

II. Ioannes Fridericvs III. Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici I. filius, 31. Octob. Ihenæ, ætat. 28. Huius Principis morte conſecutum eſt bellũ Gothanum.

[illegible]um: quod ipſo ſuperſtite haud dubiè fi
impeditum.

III. Ioannes Caroli filius, Dux Sileſiæ
nenſis & Monſterbergenſis, die 28. Febru
tat. 56.

IV. Nicolavs Radziuilus Dux Olicæ &
ſchuiſii, Palatinus Vilnenſis, ingenio, virtu
autoritate excellens, primus religionis & do
ctrinæ reformatæ in Lithuania inſtaurat
propagator, quique Biblia, ex Ebraicis &
cis fontibus in linguam Polonicam magnis
tibus verſa, primus Sarmatis dedit, 28. Maii

V. Ioachimvs de Noua Domo, Eques
vellicis Regni Bohemiæ Cancellarius, Vi
rupto pontis iugo cum curru & Equis in D
bio periit, 12. Decemb.

VI. Ioannes Vngnad L. Baro in Sonnegl
VVirtembergia exul, qui Biblia ſacra in ling
Turcicam & Croaticam curauit verti.

VII. Ioannes Ranzouius, Eques auratus
ſatus, militari laude & virtute celebris, He
Ranzouii Eq. & Proregis Cymbrici, literato
nobiliſſimi, & nobilium literatiſſimi parens
Decemb. ætat. 73. menſ. 1.

VIII. Georivs Sigismvndvs Seldiu
guſtanus, Iuriſconſultus perítiſſimus, Con
rius & Procencellarius trium Imperatorum,
roli V. Ferdinandi & Maximil
ni II. cum die 26. Maii Vienna à Cæſare, q
venatione erat, euocatus eſſet, & veſperi
mum properaret, incitatis curſu equis è c
deſiliens, lapſu tam grauiter læſus eſt, vt ea
hora expirarit.

IX. Alexander Aleſius Scotus, Theol
profeſſor in Academia Lipſica, 17. Martii,
75. Lipſiæ.

X. Petrvs Pavlvs Vergerius, olim Ep

pus Iuſtinopolitanus in Iſtria, Ventorum ditio- 1565
ne, qui miſerabilis exempli Franciſci Spiræ ſpe
ctator fuit, Euangelicæ veritatis amore in exilio
mortuus. 4. Octob. Tubingæ.

XI. HIERONYMVS Baumgartnerus, Patricius Norimbergenſis, & Reipub. eiuſdem in Comitiis & præcipuis Rom. Imperii conuentibus Legatus, ſapientia, eruditione, & autoritate. Vir præſtantiſſimus, & pater patriæ fideliſſ. ætat. 67. Norimbergæ. Vide Tom. 6. Intimat. Phil. Mel. Item, Vitam Phil. à Camerario deſcriptam.

XII. GVILIELMVS Farellus, Neocomenſis Eccleſiæ Doctor, die 13. Septemb. ætat. 70. Superuixit Caluino Præceptori & amico ſuo annum vnum, menſes 3. & d. 14. Beza in Iconib.

XIII. IOANNES Langius Leobergenſis Sileſius, Medicus & V. Electorum Palatinorum Archiater, C. S. E. Heidelbergæ, die 21. Iunii, ann. ætat. 80.

XIV. MODESTINVS Piſtoris, *Simonis* filius, nobilis IC. & Electoris *Saxoniæ* Conſiliarius, C. S. E. die 15. Septemb. ætat. 49.

XV. ADRIANVS Turnebus Gallus, linguæ Græcæ regius in Acad. Pariſienſi Profeſſor, & Philologus doctiſſimus, C. S. E. 12. Iunii, ætat. 53. Lutetiæ.

XVI, IOANNES Matheſius, Paſtor Eccleſiæ in Valle Ioachimica, 7. Octob. die Dominico, quo docuerat Eccleſiam de beata ſpe futuræ vitæ, ætat. 61. cum præfuiſſet Eccleſiæ an. 34.

XVII. CONRADVS Geſnerus Tigurinus Medicus & Polyhiſtor doctiſſimus, & omnis animantium ac plantarum hiſtoriæ perſcrutator diligentiſſimus, peſte extinctus. 13. Decemb. Tiguri, ætat. 49. vt habet Beza in Iconib.

XVIII. FRANCISCVS Faber, Notarius Rei-

5535 pub. Vratislauienſis, Vir doctus & Pc
19. Septembris.

5536 *Prima Comitia* MAXIMIL. II. *Imp. Aug*
nit, in quibus ad bellum Turcicum gerendu
nibus Imperii auxilia vel ſumtus decreti ſu
anno ſuſcepta eſt expeditio in Vngariam.

In his Comitiis FRIDERICVS III. *Pius I*
tinus, inter infeſtos proceres veritati teſtimo
buit, Duce IOANNE CASIMIRO *Fi*
Biblicum in Senatum portante. Nemo Pri
ſus fuit cum Friderico ὁυμφιλολογεῖν *de*
cœna, de qua accuſabatur.

CHIVS Ægæi maris Inſula à Chriſtianis
talis, partim Græcis inhabitata, ſub iu
cicum miſſa eſt à PIALI Baſſa, ipſis
ſchalibus, nempe 14. 15. 16. Aprilis.
uius.

Viri nobiles in Belgico amplius 400. die
ſupplicarunt MARGARETHÆ Auſ
roli V. filiæ, Belgicarum prouinciaru
natrici, ne Hiſpanicam inquiſitione
permitteret, ſed libertatem in religio
deret.

AVGVSTVS Elector Saxoniæ vſitata e
accepit Feuda ab imperatore MAXI
NO Auguſtæ, 23. Aprilis.

EGERVS Salmæ & Neoburgi Comes, Veſ
celeritate memorabili 29. Iunii expug
Tattam ac Geſtes Vngaricæ arces, cæ
diariis, menſe Iulio à Turcis feliciter r
uit.

Zabaticam, Pelſozium, Gombazzecum,
hurcam & Gadigen, Vngariæ caſtella, S
DIVS occupauit. Leonclauius.

Antuerpiæ è templis ſtatuæ eiectæ ſunt die 20. Au
ut idem in aliis locis factum eſt.

GYVLA [illegible] in Tranſyluaniæ finibus muni

ſcelerata LADISLAI Kerezinii Præfecti proditione PERTAVO Baſſæ Veziri poſt 2. menſium obſidionem dedita & capta eſt 2. Septemb. Milites præſidiarii perfidè & crudeliter trucidati: Kerezinus verò paulò poſt atrociſſimo à Turcis ſupplicio affectus, pœnas proditionis perſoluit. 1566

SOLYMANVS Turc. Imp. ZIGETVM die 6. Augusti obſidere cœpit: quod licet acerrimè defenderetur à NICOLAO Comite Serinio, heroe fortiſſimo, præſidii præfecto: tandem tamen die 7. Sept. decima quarta oppugnatione expugnatum eſt, ipſo Comite Serinio in ponte arcis cum inſigni nobilium Vngarorum, ſtrenuorumq; militum numero à Turcis interempto. Hoſtes triginta ſuorum millia deſiderarunt. Comiti Serinio caput à Turcis amputatũ, miſſum eſt ad Maximilianum II. Imp. ad cuius patrem Ferdinandũ ante an. 30. idem Comes Serinenſis attulerat ſerico inuolutũ caput Catzianeri à ſe obtruncati.

VVILHELMVS Haſſiæ Landgrauius matrimonium iniit cum SABINA, Chriſtophori Ducis VVirtembergici filia, die 11. Febr.

Nati ſunt:

I. *SIGISMVNDVS III. Iohannis Regis Suecorum filius, Rex Sueciæ & Poloniæ, 20. Iunii.*

II. *ISABELLA CLARA EVGENIA, Philippi II. Hiſpaniarum & Indiarum Regis filia, Alberti Archiducis Auſtriæ coniunx, nata die Claræ.*

III. *CHRISTIANVS, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. die 18. Nouembris.*

IV. *ABRAHAMVS Scultetus Sileſius, Theolog. & Senator Eccleſi. Archipalatinus, C.S.E. die Barthol. Grunebergæ.*

Obierunt,

I. SOLYMANVS II. Turcarum Rex duodecimus & QVARTVS Imp. Orientis, obiit in caſtris ad Zigetum in Vngaria, die 4. Septemb. ætat. 76. cũ imperaſſet an. 46. Huic die 23. Septemb. ſucceſſit

1536 filius SELIMVS II. Turcarum Rex deci
tius, & QVINTVS Imp. Orientis, ætat.
II. VVOLFGANVS, VVoldemari fili
ceps Anhaltinus, 23. Martii, ætat. 74.
III. SIGISMVNDVS Archiepiſcopus Ma
genſis & Marchio Brandeb. Halæ Saxo
Septemb. ætat. 28. Epiſcopatus ſui an 14.
IV. MATTHIAS Cittardus, Conciona
cus Maximiliani II. Imp. Vir doctrin
quentia præſtantiſſimus, die 19. Octob. E
V. CAROLVS Molinæus Pariſienſ. Fr
Germaniæ Iureconſultus clariſſimus, me
cembri, Lutetiæ. Forſterus.
VI. IOANNES Agricola Islebius, Theolo
S.E. 22. Septemb. ætat. 74. Berlini.
VII. ADAMVS Curæus Freyſtadienſis, Io
Frater, Paſtor Eccleſiæ Vratislauienſis, 27
bris, ætat. 40.
VIII. IOANNES Funccius, qui de publi
diis propter ſupputationes Chronologic
clariſſimè eſt meritus, cum aliis duo Con
Illuſtriſ. Alberti Ducis Boruſſiæ, March. B
burb. Horſtio & Schnellio accuſatus ab C
bus Boruſſiæ capite truncatur Regiomon
28. Octob. ætat. 40. Hic ante necem pronu
ſe dicitur hoc diſtichon.

Diſce meo exemplo mandato munere fungi,
Et fuge ceu peſtem τὴν πολυπραγμοσύνην.

IX. LEONHARDVS Fuchſius, Medicus &
feſſor Tubingenſis, qui ſcriptis ſuis erudit
dicinam illuſtrauit, 10. Maii, intra 7. & 8. h
antemerid. ætat. 65. Tubingæ.
X. ARNOLDVS Burenius, Profeſſor artis
toriæ in Academia Roſtochiana, 16. Augu
tat. 81.
XI. IOANNES Draconites Caroloſtadius, T
gus πολύγλωττος, 18. Aprilis, VViteb.

5536 XII. MARCVS HIERONYMVS Vida, Poeta ſacer, Epiſcopus Albæ Pompeiæ ad Tanarum ad 35. annos, Albæ in Eccleſia ſua ſepultus. 1566

XIII. GVILIELMVS RONDELETIVS Montiſpeſſulanus Medicus excellens.

XIV. IOANNES VALENTINVS Gentilis Neapolitanus, qui impugnauit S. Trinitatem, & contumelioſa ſcripta in filium Dei edidit, Bernæ capite truncatur, 5. Eid. Septemb.

5537 *LAZARVS Suuendius medio menſe Ianuario Zaduarum in finibus Tranſyluaniæ, & ſequenti Februario Munkaczium in Vngaria ſuperiori, arces munitiſſimas, deditione capit.* 1567

ANTVERPIÆ die 15. Martii, LVTERANI Pontificiis ſe contra CALVINIANOS coniunxerũt, accerſitis ex Germania Flaccio Illyrico, Spãgenbergio, Hamelmanno, & aliis aliquot Confeſſionis Auguſtanæ Theologis: vt nimirum eam Religionis formam, quam Proteſtantes Germani amplecterentur, in Belgicum introducerent, & contra Caluinianos defenderent. Verùm exacto 7. menſium ſpacio Regis declaratione allata, & militum copiis à gubernatrice conductis, exercitium religionis in Belgico abolitum, & Concionatores omnes dimiſſi ſunt. Chron. Belg.

Vrbs GOTHA & arx contigua GRIMMENSTEIN per deditionem Commiſſariis Imperii & Electori AVGVSTO, vnà cum Duce Saxoniæ IOANNE FRIDERICO tradita eſt 13. April. die Dominico, qui dicitur Miſericordia Domini.

Die 18. Aprilis ſupplicium ſumtum eſt de VVILHELMO Grumbachio, D. CHRISTIANO Pontano & aliis. Anno à capto Iohanne Frider. 20. à Smalcaldica Synodo 30. à capta Roma 40. à prima mutatione religionis 50.

Secundum bellum GALLICVM ob religionem ge-

1567 geſtum: quod durauit à menſe Octobri vſq
Martium anni ſequentis 68.

LVDOVICVS Condaeus reformatatarum in Eccleſiarum Dux praecipuus, dum Luteciam P. rum obſidet, ANNAM Mommorencium Coneſtabilem ex vrbe erumpentem prope Sandion cum ſuis profligauit. Ipſe Coneſtabilis ſenex octoge à Stuardo Scoto globo tormentario traiectus oc die 2. Nouemb. Vnde exercitus imperium ad HE CVM Valeſium Ducem Andegauenſem, Carol fratrem, delatum eſt. Commentarii rerum Gallic

GOVRGVESIVS Capitaneus ac Nobilis B galenſis, iniuriae atq; ignominiae, genti ſuae a ſpanis illatae, vlciſcendae cupiditate imp quartam nauigationem in FLORIDAM inſ

FERDINANDVS Aluares de Toleto, Dux Gubernator Belgici à Philippo II. Hiſpani ge conſtitutus, cum exercitu venit in Belg

Nati ſunt:

I. *IOANNES GEORGIVS, Ioachimi Erneſt Princeps Anhaltinus, pius & literatus, die 9. Mai 10. antemerid. Hatzkeroda.*

II. *MAVRITIVS, VVilhelmi Principis Auraic Comes Naſſoniae, gloria militari per orbem ter clarus, 14. Nouemb. Dillenbergae.*

III. *CAROLVS, Caroli filius, Cardinalis Lothar Epiſcopus Metenſis & electus Argentinenſis, die 1. hora 7. matutina, Nancei.*

IV. *MAHVMETES III. Amuratis III. Turc. h hoc anno Conſtantinopoli. Hieronymus Henninge pere Genealogico. Alii ad an. 64. referunt.*

Obierunt:

I. HENRICVS STVARDVS Rex Scotiae, bi VI. pater, fraude & latrocinio Mariae R vxoris interfectus.

II. PHILIPPVS Haſſiae Landgrauius, Pri magnanimus, & bellicae rei peritiſſimus, 31.

die 2. Paſchatis, ætat. 63. an. à captiuitate vel cu- 1567
ſtodia 20. à liberatione 15. gubernationis ſuæ cir-
citer 50. à morte Philippi Macedonis, cum quo
Philippus Melanchthon illum conferre & com-
parare, & ſubinde quoq; in Epiſtolis ſuis, ita eum
appellare ſolitus eſt, 1901.

III. ERNESTVS, Philippi filius, Dux Brunſui-
cenſis & Grubenhagenſis, Princeps bellicoſus,
die 4. Aprilis, ætat. 55.

IV. FRANCISCVS Robortellus Vtinenſis, Rhe-
tor & Hiſtoricus inſignis, 18. Martii, ætat. 51. Pa-
tauii.

V. IOANNES Oldendorpius Hamburgenſis, I C.
acris iudicii, & in praxi dexteritatis ſingularis, 3.
Iunii, Marpurgi.

VI. IVSTVS Ionas Iuriſconſultus capite trunca-
tus Hafniæ, 28. Iunii, ætatis 42. Ante mortem fer-
tur recitaſſe hoc verſiculos:

Quid iuuat innumeros ſcire atque euoluere caſus,
Si facienda fugis, ſi fugienda facis?

VII. MICHAEL Stifelius Eslingenſis, cuius ex-
actiſſimi libri Archimetici extant, poſtquam in
diuerſis Saxoniæ & Boruſſiæ locis Eccleſias do-
cuiſſet, die 19. Aprilis, ætatis 18. Ihenæ in Thu-
ringia.

VIII. IOANNES Morenbergius, Senator Rei-
pub. Vratislauienſis, Eccleſiarum & Scholarum
patronus, diſciplinæ cuſtos, 9. Febr. ætat. 65.

GALLI Duce Billæo, VVilhelmo Principi Auraico mili- 1568
taturi, à Comite Lodronio & Sancio de Auila Hiſpa-
nis prope Dalenum vrbem in agro Iuliacenſi, die 25. A-
pril. profligati ſunt. Chron. Belg. Eman. Metera.

LVDOVICVS Comes Naſſouius, Aurai-
ci frater, Hiſpanorum copias in Friſia inter
Heilægerlæum & VVinshotum, prope Gro-
ningam prælio deficit, cæſo ipſorum Duce
IOANNE Comite Arenbergio, Friſiæ Gu-

5 [illegible]ore, in quo ADOLPHVS Comes Naſſo- 156
[illegible] fortiter pro defenſione fratris ſui VVilhel-
mi Principis Auraici pugnans occubuit, 23. Maii.
Chron. Belg.

Hoc ipſo anno, die 16. Februar. PHILIPPVS VVILHELMVS Princeps Auraicus, VVilhelmi filius, ex Academia Louanienſi per Ferdinandum Ducem Albanum abductus, & in Hiſpaniam miſſus eſt, anno ætatis ſuæ 15.

FERDINANDI Ducis Albani mãdato GYSEEBRTVS & THEODORVS Barones Battenburgii fratres, vnà cum 16. Nobilibus, cõiurationis nomine damnati, die 1. Iunii, LAMORALVS verò Comes EGMONDANVS Flãdriæ & Arteſiæ Gubernator, victoriis aliquot de Gallo partis celebris, æt. 46. & PHILIPPVS Mommorencius Comes HORNANVS, Belgici maris Præfectus, ætat. 50. Ordinum Conſiliarii, & Equites aurei velleris. die 5. Iunii, Bruxellis capite truncati ſunt.

LVDOVICVS Comes Naſſouius, parta de Comite Arenbergio victoria, Groningam obſedit. Verùm cum Ducem Albanum valido cum exercitu aduentare intelligeret: obſidionẽ ſine mora ſoluens prope Embolam ſe recepit: vbi militibus emerita ſtipẽdia depoſcentibus, & pugnam ignauo metu detrectantibus, ab Albani copiis ad Gẽmingam, die 21. Iulii peditatus ipſius cæſus: ipſe verò Naſſouius cum Iuſto Comite Schauuenburgico, & maxima equitatus parte elapſus eſt. Chron. Belg.

MAXIMILIANVS II. Imp. Nobilitati Auſtriacæ doctrinã Confeſſionis Auguſtanæ conceſſit, 18. Iun.

lloquium ALDENBVRGENSE inter Theologos Miſnicos & Thuringicos incoatur 21. Octob. finitur 9. Martii, an. ſeq. Vide acta edita. Diſputatum eſt de iuſtificatione, &c. FLACIVS contendit peccatum eſſe ſubſtantiam, & non accidens. Hoc certamine moto demũ Flacius ſlacceſſere, & fratrib. ſuis ſordere cœpit, ac idẽ paſſus eſt à ſuis.

quod

58 *quod Melanchthon ab ipſo, eſtq́ hic an. 20. ex quo Flacius Philippum Melanthonem oppugnare cœpit.* 1568

VVILHELMVS Princeps Auraicus in Belgico infeliciter pugnauit cum Duce Albano, menſibus Octobri & Nouembri.

PAX octennalis inter MAXIMILIANVM II. & SELYMVM Turcarum Imp. & TRANSYLVANVM conſtituta.

Nati ſunt:

I. *CHRISTIANVS, Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, & bello & literis celebris, die 11. Maii, 50. min. poſt 3. pomeridianam, Bernburgi. Eberus.*

II. *PHILIPPVS SIGISMVNDVS, Iulii filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburgenſis, nunc temporis Epiſcopus Verdenſis & Oſnabrugenſis, Calendis Iulii, paulò ante horam 11. antemeridianam, in arce Heſſen.*

III. *AVGVSTVS, VVilhelmi filius Dux Brunſuicen. & Luneburgenſis, die 18. Nouembris.*

Obierunt:

I. CAROLVS Princeps Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniæ filius, hauſto veneno à patre ipſi propinato, ætat. 22. die 24. Iulii, in Hiſpania. Thuanus.

II. ALBERTVS I. Dux Boruſſiæ, 20. Martii, æt. 78. adminiſtrationis Boruſſiæ an. 58.

III. CHRISTOPHORVS Dux VVirtembergicus, antiqua virtute & fide germanica præſtans, 28. Decembris, æt. 54. gubernationis ſuæ an. 19.

IV. HENRICVS Iunior, Dux Brunſuicenſis, 11. Iunii, æt. 79. Quam religionem approbarit moriturus, pete ex aliis. Succeſſit filius IVLIVS, ſub quo religio antiqua mutata eſt.

V. ELISABETHA Valeſia, Caroli Galliarum Regis ſoror, Philippi Regis Hiſpaniæ coniunx, 17. Decembris.

VI. EVSTACHIVS à Schliben, vir nobilis ac doctus, & eloquentiæ laude celebris, 22. Martii.

5538 VII. IOANNES Schneideuuinus Stolbergenſis, Iuriſconſultus, vir optimus & doctiſſimus, C.S. E. 4. Decembris, ætat. 51. apoplexia extinctus, Zerueſtæ. 1568

VIII. GVILIELMVS Grataroluſ Bergomenſis Italus, Medicus inſignis, cuius plurima, eaq; erudita extant ſcripta, die 16. April, ætat. 52. Baſileæ.

IX. IOHANNES Aurifaber Vratislauienſis, Theologus & Paſtor Eccleſiæ Vratislauienſis ad D. Eliſabetham, religionis ſtudio & totius Philoſophiæ, imprimis verò Matheſeos ac linguarum præcipuarum cognitione clarus, 19. Octob. æt. 51. m. 7. d. 17. Vratislauiæ.

X. IOANNES Oporinus, celebris, doctus & elegans Typographus Baſilienſis, die 6. Iulii, æt. 60.

XI. ONVFRIVS Panuinius Veronenſis, Eremita Auguſtinianus, antiquitatis indagator ſolertiſſimus, C.S.E. Panormi in Sicilia, 18. Kal. April. ætat. 39. inchoato.

5539 *Tertium bellum GALLICVM (quod biennium durauit) ob religionem geſtum: in quo LVDOVICVS BORBONIVS, Princeps Condeus, heros fortiſſimus, patriaque propugnator acerrimus, ad Irnacum (prope Engoliſmam) fortiter pugnans, & vulnerato equo concidens, primum à nobili Saniano captus, deinde contra fidem datam à Monteſquio, Henrici Valeſii Ducis Andegauenſis excubitorum Præfecto, Sclopeti glande traiectus, occubuit 13. Martii, circa æquinoctium vernum: relictis poſt ſe quatuor filiis, Henrico Borb. Principe Condæo, Franciſco Borb. Principe Contiaco, CAROLO Principe Condæo, & Carolo Sueſſonum Comite. Commentariis rerũ Gallicarũ.* 1569

SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem aduerſus TATAROS ASTRACANENSES, Magno Moſcouiæ Duci ſubiectos, ſuſcepit menſe Martio, & cum magno Turcarum exercitu, plurimarum nauium claſſem terra mariq; emiſit: qui adiun-

39 iunctis ſibi TATARIS Præcopenſibus, longo & periculoſo itinere 5. Septembris ſub ASTRACANVM Vrbem peruenit: quam cum ad diem 15. infeliciter oppugnaſſent, multis ſuorum millibus amiſſis, & claſſe in Tanai fluuio, ad mortem Perewloka diſſipata & fugata, hoſtis quoq; imminentis metu, fame ac peſte, ad extremas anguſtias redacti, die 21. Septemb. ingenti cum dedecore & damno cedere, & obſidionem ſoluere coacti ſunt. Alexander Gaguinus. Chron. Moſcouiæ. 1569

Die 3. Octob. commiſſa eſt memorabilis pugna CASPARIS *Coligni, Galliæ Amiralii, cum* HENRICO *Valeſio Duce Andegauenſi, Gallici exercitus Imperatore ad Monconturum. Ex reformatorum tam Gallorum quam Germanorum numero ceſi quinq; millia peditum & centum equites: Ex Pontificiorum verò parte plurimi equitum & nobiliorum quidem, inter quos* PHILIBERTVS *Marchio Badenſis, Rhingrauius & Claremontius Comites, & aliquot Equitis ordinis deſiderati ſunt. Comment. rerum Gallicarum.*

MAVRITANI in regno GRANATÆ, qui iugum Hiſpanicum excutere conabantur, à magno Caſtiliæ Commendatore, & IOANNE Principe Auſtriaco deuicti & ſuperati ſunt.

FRIDERICVS III. *Elector Palatinus Rheni nuptias ſecundas celebrauit cum illuſtri Domina Amelia, Comitiſſa Morſenſi & Nuenaria, Henrici Baronis Brederodii vidua, die 25. Aprilis.*

HENRICVS *Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis in Tannenberg, coniugem duxit* VRSVLAM, *Franciſci Senioris, Ducis Saxoniæ Laoburgenſis, filiam.*

Obierunt:

I. VVOLFGANGVS Comes Palatinus Rheni, cum ingenté eq̃tatũ duxiſſet in Galliã, febri peſtilẽtiali corrept⁹, die 11. Iunii, Neſſunii in Gallia, æt. 42. m. 8. d. 16. relictis ex Anna Principe Haſſiaca quinq; filiis

5539 filiis, Philippo Ludouico, Iohanne, Ottone Henrico, Friderico & Carolo, Comitibus Palatinis Rheni. 156

II. Pavlvs Eberus Kittingenſis, Eccleſiæ VVitebergenſis Paſtor, C.S E.10. Decemb.æt.59.

III. Victorinvs Strigelius, vir in docendo felix, & dexteritatis ac perſpicuitatis Melanchthonianæ ſolers imitator, C.S.E.25. Iunii, æt.45. Heidelbergæ.

IV. Cælivs Secvndvs Curio, Italus, Philoſophus doctiſſimus, C.S.E.24. Nouemb.ætat.67. Baſileæ: cum ibidem Philoſophiæ & eloquentiæ ſtudia propemodum an.23.profeſſus eſſet.

V. Daniel Barbarus Nobilis Venetus, Vitruuii illuſtrator, Eidib. April.æt.40.

VI. Ioannes Lonicerus Otteranus, Philologus, Marpurgi, æt.70. 13.Kal.Octobr.

VII. Andreas Iociſcus Grunebergenſis Sileſius, vir doctiſſimus, & Ethices in Academia Argentinenſi Profeſſor, dum in patriam tenderet, colicis doloribus extinctus, in pago Langebrug tribus Heidelberga miliaribus diſtante, die 13. Auguſti.

VIII. Theobaldvs Thammerus Argentoratenſis, Apoſtata, Friburgi Briſgoiæ, 23. Maii.

5540 *MAXIMILIANVS II. Imp. Comitia SPIRÆ menſe Iunio celebrauit: de quibus conſule alios.* 157

Nouæ pacis conditiones initæ & publicatæ ſunt in Gallia, menſe Auguſto, quæ poſt biennium, interueniente connubio Regis Nauarræi cum Margaretha Regis ſorore, in perpetuam firmamque pacem tranſituræ credebantur.

Nicosia, Cypri metropolis, à Turcis, Duce Mvstapha Baſſa, acerrimè 7. hebdomadarum interuallo oppugnata, tandem die 10. Septemb. in in hoſtium poteſtatem redacta & miſerè direpta fuit, cæſis præſidiariis, extincta nobilitate, reli-

quis

40 quis verò in ſeruitutem abductis: poſtquam Veneti annis 100. Cyprum poſſediſſent. Leonclauius. 1570

FERRARIA terræmotu concuſſa, Menſe Nouembri.

In Friſia, Hollandia, Seelandia, Flandria & aliis Belgici locis perierunt maris inundationibus plurimæ vrbes, pagi, homines, &c. menſe Nouemb.

Dux ALBANVS in Belgico proclamari iubet, ſerò admodum, Condonationem (vulgò Pardonam vocant) omnibus diuerſæ religionis hominibus, modo ad Catholicæ Eccleſiæ gremium redeant & confugiant. Chron. Belg.

Stetini facta eſt PAX inter Reges Daniæ & Sueciæ, menſe Decembri.

Huius anni æſtate orta eſt ex maligno frugum prouentu ingens annonæ caritas, quæ durauit biennio. Multis in locis homines fame extincti ſunt, cum victitaſſent rebus, quæ non ſunt eſui.

Hoc anno prodiit CHRONOLOGIA Georgii Nigrini Batteburgenſis, cuius ſupputatio cum noſtra in annis Mundi & Chriſti planè conſentit. Eadem vſus eſt Henricus Pontaleon in libello Chronologico à ſe edito.

MAXIMILIANVS II. Imp. duas filias nuptum dedit duobus potentiſſimis Regibus: PHILIPPO Regi Hiſpaniarum, ANNAM, menſe Auguſto: CAROLO verò IX. Regi Galliarum, Eliſabetham, menſe Octobri.

IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. Adminiſtrator Primatus Magdeburgenſis, poſtea Elector Brandeburgicus, nuptias celebrauit Cuſtrini, cum Catharina, filia Marchionis Iohannis Brandeb. patrui, 8. Ian.

IOANNES CASIMIRVS, Comes Palatinus Rheni, Coniugem duxit ELISABETHAM, filiam Auguſti Electoris Saxoniæ, Heidelbergæ, 4. Iunii.

Nati

1540 Nati ſunt: 157

I. *CHRISTOPHORVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, die 21. Auguſti.*

II. *IOANNES, Ioh. VVilhelmi filius, Dux Saxoniæ, 22. Maii.*

Obierunt:

I. IOANNES Waiuuoda Tranſyluaniæ; die 14. Martii, æt. 30. in Vngaria: cui ſucceſſit STEPHANVS Bathoreus, electus à Tranſyluanis Palatinus Tranſyluaniæ.

II. FRIDERICVS III. Dux Lignicenſis, Princeps eloquens, & varia linguarum cognitione præſtans, 15. Decemb. æt. 51. Lignicii.

III. BERNHARDVS, Iohannis filius, Princeps Anhaltinus, 1, Martii, æt. 30.

IV. GEORGIVS Thurius Vngarus, vir magnanimus & incomparabilis nationis ſuæ bellator, inſidiis Turcicis prope Caniſiam, cui præerat, circumuentus, fortiſſimè pro patria dimicando cæſus occubuit. Matth. Scancæus in vita Stephani Szegedini.

V. HIERONYMVS Torniellus IC. maximus, quē ad intimam iuris vtriuſq; ſapientiam enucleandam, ac totius ſanctitatis & iuſtitiæ exemplum natum pepererat, die 23. Sept. ætat. 70. Ticini. Schraderus.

VI. IOHANNES Brentius Theologus, & Ducum Wirtembergicorum Conſiliarius, cuius plurima ſcripta Theologica extant, ex fluxu (vt putatur) epatico, die 11. Septembr. æt. 71. m. 2. d. 3. miniſterii anno 50. Stutgardiæ.

VII. VITVS Ortel Winshemius, Medicinæ Doctor, & Linguæ Græcæ Profeſſor in Academia Witebergenſi, ætat. 69. 3. Ianuarii, anno 10. poſt Melanchthonem.

1541 *MOSCOVIAM, regiam Moſcorum Vrbem, TARTARI Præcopenſes cum arce exuſſerunt menſe Maio, ipſo die Aſcen-* 157

541 *Aſcenſionis Chriſti, vbi ingens populi multitudo flammis fumoq; ſuffocata, mancipia & ſpolia plurima à Tataris abducta, & tota vicina regio longè lateq; ferro & igne deuaſtata eſt. Alex. Gaguinus. Chron. Moſcou.* 1571

F A M A V G V S T A, *olim Salamis dicta, Cypri vrbs nobiliſsima, anno precedenti menſe Auguſto obſideri cœpta, cum per annum integrum obſeſſa, fortiter vim hoſtilem ſuſtinuiſſet, tandem in extrema rerum omnium penuria Turcis certis conditionibus deditionem fecit, die 5. Auguſti.* M A R C V S A N T O N I V S B R A G A D I N V S *Vrbis Præfectus, iuſſu Muſtaphæ Baſſæ, per ſummum ſcelus violata fide viuus excoriatus, reliqui verò dediticii omnes crudeliſsimè trucidati ſunt. Turcarum durante obſidione vltra* 80000. *cæſi periere. Leonclau.*

Eodem anno, percuſſo inter Pivm V. Pontificem Rom. Philippvm II. Regem Hiſpaniarum, & Senatvm Venetvm fœdere, claſſis inſtructiſſima (cuius Dux ſupremus Ioannes Auſtriacus, Caroli V. filius, Regis Hiſpaniæ frater, deſignatus fuerat) contra Turcas emiſſa eſt: quæ prælio ad ſinum Corinthiacum (qui hodie Golpho de Lepanto dicitur) die 7. Octobris commiſſo, claſſem Turcicam feliciter profligauit, & victoriam multis ſeculis inauditam obtinuit. Turcarum cæſi ad 25000. capti 4000. Chriſtianorum captiuorum liberati 14000. Inter præcipuos Alis Baſſa cæſus occubuit. Pertavvs verò Baſſa nauigio fugiens ad terram euaſit: & præterea claſſis hoſtilis vniuerſa cum tormentis aliiſque ſpoliis ampliſſimis in Chriſtianorum poteſtatem peruenit: triginta tantum circiter triremibus & nauigiis exceptis, quibus V L V Z A L I S mari aufugit, Leonclau. Sanſou. & alii. Eſt annus à belli Peloponneſiaci principio 2000. à Monarchia Alexandri Magni 1900. à victoria Actiaca, & Monar-

5541 Monarchia Auguſti 1600. ab excidio Hieroſolymorum ſub Tito 1500. 157

IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, nuptias ſecundas celebrauit cum ELEONORA, Chriſtoph. Ducis Wirtemberg. filia, die 8. Ianuarii, Stutgardiæ.

CAROLVS Archidux Auſtriæ coniugem duxit Mariam, Alberti Bauariæ Ducis filiam, nuptiis Viennæ menſe Septembri celebratis.

Nati ſunt:

I. *BERNHARDVS, Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 25. Septemb. h. 1. matutina, Deſſauiæ.*

II. *IVLIVS ERNESTVS, Henrici Ducis Luneburg. in Tannenberg filius, Dux Brunſ. & Luneburg. 10. Martii.*

Obierunt:

I. IOACHIMVS II. Elector Brandeb. Princeps ſapiens, eloquens & munificus, extinctus ſubitò in arce Cöpnik, 3. Ianuarii, æt. 66. à morte patris 36. Electoratus ſui an. 35. hebdomad. 25.

II. IOHANNES Marchio Brandeb. oculus & conſilium Germaniæ dictus, Cuſtrini manè paulò ante horam 6. die 13. Ianuarii, ætat. 58. d. 10. poſt fratrem: gubernationis ann. 36. Vtrique horum Principum ſucceſſit IOHANNES GEORGIVS Elector Brandeburgenſis.

III. DOROTHEA Regina Daniæ, vidua Regis Chriſtiani.

IV. MELCHIOR Kling. Iuriſconſultus celeber. C. S. E. 19. Febr. in Salinis Saxonicis.

V. GEORGIVS Fabricius Chemnicenſis, ingenii monumentis apud exteros quoq; clariſſ. 13. Iulii, Miſnæ, cum vixiſſet an. 55. m. 2. d. 21. (alii ann. 56. m. 2. d. 19.) Rexit Scholam illuſtrem Miſnæ ann. 26. fideli & felici inſtitutione. Viuus de ſeipſo.

Fa-

41 *Fabricius ſtuduit bene de pietate mereri:* 1571

Sed quicquid potuit, gloria, Chriſte, tua eſt.

Σοὶ χάριν οἶδα θεῷ εὐαγγέλιον ὅς μ' ἐδίδαξας

Ἐν βιοτῇ τε θανεῖν, ἐν θανάτῳ δὲ βιοῦν.

VI. CLAVDIVS Enſpencæus, Sorbonæ Pariſienſis Theologus celeberrimus, qui cum Theodoro Beza in colloquio Poſſiaco de religione diſputauit, C.S.E. 5. Octobr. ætat. 60. Lutetiæ.

VII. IOACHIMVS Morlinus Theologus, & Epiſcopus Sambienſis in Boruſſia, 13. Iulii, æt. 57. cum fruſtra reclamantibus Medicis ſectionem in calculo veſicæ attentaſſet ſenex.

VIII. IOANNES Iuellus Epiſcopus Sariſburienſis in Anglia, C. S. E. die 23. Septemb. ætat. 50.

IX. HENRICVS Theodorius, Superintendens Eccleſiarum Ducatus Lignicenſis, 6. Decembr. ætat. 59. cui in Eccleſiarum gubernatione ſucceſſit Leonhartus Crantzhemius, Theolog. & Chronologicis ſcriptis clarus ac celebris.

542 *VVILHELMVS Princeps Auraicus HOLLANDIAM & SEELANDIAM, Belgici prouincias, recuperat, & contra Hiſpanos defendit.* 1572

BENEDICTVS ARIAS Montanus Hiſpalenſis, vir longè doctiſſimus, & multarum linguarum cognitione inſtructiſſimus, feliciter vltimam manum impoſuit magno & præclaro operi S. Bibliorum Antuerpienſium quadrilinguium, cum in iſto labore conſumpſiſſet quadriennium, à die 15. Maii (quo in Belgium ex Hiſpania venerat anno 1568.) vſque ad vltimum Martii huius anni.

IOHANNA Albretana, Antonii Borbonii Regis Nauarræi relicta vidua, dum filio HENRICO Borbonio nuptias adornat, pleuritide ex-

1542 tinguitur, Lutetiæ Pariſiorum, die 8. Iunii, ætat. 42.

CASPAR COLIGNIVS Caſtellonius, Galliæ Amiralius, & multi alii reformatæ religionis viri nobiles, LVTETIAM Pariſiorum ad nuptias HENRICI Borbonii Regis Nauarræi, & Margaretæ Valeſiæ ſororis Regis Galliæ inuitati, die Bartholomæi (24. Auguſti) crudeliſſimè trucidantur. Similes lanienæ Tholoſæ Rotomagi, Diepæ, Meauſiæ, Burgeſiæ, Aureliæ & Lugduni fuerunt, vt intra paucos dies multa hominum millia iugularentur. Eſtque à Veſperis Siculis annus 290. Hunc annum hæc verba indicant, collectis numerorum literis: *LVtetIa Mater ſVos natos DeVoraVIt.* Commentarii rerum Gallicarum.

RVDOLPHVS primogenitus Max. II. Imp. coronatur Rex Vngariæ 25. Septemb.

Menſe Nouembri conſpeximus STELLAM illam NOVAM in ſidere Caßiopea, de qua multi multa ſcripſerunt. Hæc ſtella cum immota diutius anno conſtitiſſet, ſub initium anni 74. prorſus euanuit.

FRIDERICVS II. Rex Daniæ & Noruegiæ nuptias celebrauit cum Sophia, Vlrici Ducis Megapolitani filia, die 20. Auguſti.

Nati ſunt:

I. *SIGISMVNDVS BATHOREVS, Stephani Regis Poloniæ ex fratre Chriſtophero nepos, Tranſyluaniæ Princeps, in Tranſyluania circa hunc annum natus eſt: ab initio regni Turcici 272. à nato Georgio Caſtrioto Scanderbego Epirotarum Principe, & Turcarum propulſatore fortißimo 168.*

II. *IOHANNES SIGISMVNDVS, primogenitus Ioachimi Friderici Marchionis Brandeb. & Adminiſtrat. Magdeb. 8. Nouemb. Halæ Saxonum.*

III. *FRANCISCVS, Ducis Henrici in Tannenberg filius,*

42 *lius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. & Canonicus Argentinenſis, 6. Iunii.* 1572

IV. OTHO, Ducis Othonis filius, Dux Brunſ. & Luneburg. die 20. Martii.

Obierunt præterea:

I. PIVS V. Rom. Pontifex, Calend. Maii: cui ſucceſſit Gregorius XIII.

II. SIGISMVNDVS AVGVSTVS Rex Poloniæ, filius Sigiſmundi I. ſine hærede maſculo, 7 Iulii, æt. 52. regni poſt patrem 25. Knisſinii in Lithuania. Eſtq; hic annus 608. à principio Chriſtianiſmi in Polonia.

III. IOHANNES Coraſius Iureconſultus & Profeſſor publicus Tholoſæ, Conſiliar. & Cancellarius Nauarræus, cum poſt nuptias Pariſienſes cruentas domum ad officium rediens, ſuos cædi percepiſſet, in intimum conclaue ſeſe abdidit: vbi cum ſupplici corde ad Deum vota faceret, eique animam ſuam piè commendaret, foribus effractis repertus, & à ſicariis immiſſis trucidatus eſt.

IV. IVLIVS Oradinus I C. præſtans, Peruſii ac Pataui interpres eximius, multis ad ſummos Pontifices & Principes legationibus perfunctus; die 6. Auguſti, æt. 70. Romæ. Schrader. in monument. Ital.

V. AVGVSTINVS Marloratus Lotharingus, Rotomagenſis Eccleſiæ Paſtor, cuius extant Eccleſiaſticæ in Geneſin, Pſalmos, Eſaiam & Nouum Teſtamentum expoſitiones, ſtrangulatus iuſſu Annæ Mommorencii Coneſtab. & Guiſii, 30. Octobr. æt. 56. Beza in Iconibus.

VI. STEPHANVS Szegedinus Vngarus, Theologus doctiſſimus, C. S. E. poſtquam Euangelium inter varias ærumnas in Vngaria Budæ & Peſtinii docuiſſet, 2. Maii, anno ætat. 67. Keuini in Vngaria.

VII. Iohannes Wolphius, Theologus in Eccleſia & Schola Tigurina celebris, C.S.E. die 12. Nouembris, æt. 50. Tiguri.

VIII. Iohannes Goropius, admirabiliſſimus ſeculi noſtri ſcriptor, & Becceſianorum autor, die 28. Iunii, ætat. 51. ſepultus Traiecti ad Moſam.

IX. Ægidius Tſchudus Glaronenſis, eruditione ſtudioque hiſtoriæ & Geographiæ [illegible] tiſſimus, die 29. Febr. æt. 67.

X. Christophorus Laſius Theologus, C.S.E. 25. Auguſti, Senftenbergæ, cum [illegible] ann. 68. & 50.

XI. Iohannes Cnoxus Scotus, Theologus, die 24. Decemb. ætat. 57. cum in Eccleſia Edinburgenſi in Scotia Euangelium docuiſſet an. 13.

XII. Petrus Ramus, Profeſſor Regius in Academia Pariſienſi, C.S.E. ſicaria manu interfectus Lutetiæ in Collegio Præleo, die 26. Auguſti, ætat. 57. Nouiſſima Rami audita. Tibi ſoli peccaui: Iudicia tua veritas & iuſtitia. Miſerere mei, & interfectoribus ignoſce neſcientibus, quid faciant. Theophilus Banoſius. Qui necem procurauit Ramo Carpentarii filius anno 97. ſupplicio affectus eſt, quod reus eſſet proditionum Hiſpanicarum.

XIII. Dionysius Lambinus Monſtrolienſis Gallus, Philoſophus & Philologus, ſub finem menſis Auguſti, paulò poſt cædem Rami; Lutetiæ Pariſiorum.

XIV. Iohannes Roſa, Philoſophus excellens, & Profeſſor Acad. Ihenenſis, 20. Decembr. an. ætat. 40. Ihenæ.

XV. Iohannes Geneſius Sepulueda, Salmanticæ, C.S.E. æt. 72.

42 XVI. NICOLAVS Gracilius Gallus, C. S. E. Rupellæ. 1572

XVII. IOHANNES Argenterius Italus, C. S. E. 3. eid. Maias, ætat. 58. Auguſtæ Taurinorum.

XVIII. OCTAVIANVS Ferrarius Mediolanenſis, Philoſophus Ticinenſis, ætat. 63.

XIX. HIPPOLYTVS Saluianus Medicus, opere de piſcibus clarus, Romæ, Eid. April. ætat. 58.

XX. DONATVS Ianetius Italus, Commentario de Rep. Veneta clarus, Venetiis.

43 *Circa anni huius initium HENRICVS Valeſius, Dux Andegauenſis, Caroli IX. Galliarum Regis frater, RVPELLAS Vrbem in Sanctonia ad littus maris Aquitanici munitiſſimam, obſidione cingere, & grauiter oppugnare cœpit: in qua CLAVDIVS Dux Aumalius, Henrici Guiſii frater, ex Euangelio (propugnaculo vrbis ſic dicto) tormenti maioris globo emiſſo ictus, contra Euangelicos pugnans occubuit die 3. Martii. Durauit hæc obſidio vſq; ad 16. Iunii: quo ipſo die Henricus Valeſius, Dux Andegauenſis in caſtris à Legatis Polonorum Rex POLONIÆ electus eſt. Hac occaſione permotus pacem cum Rupellanis iniit, eamq; 10. Iulii publicauit. Comment. rerum Gallicarum.* 1573

HARLEMVM Vrbs Hollandiæ munitiſſima, 8. menſes contra Hiſpanos fortiter defenſa, die 13. Iulii iiſdem deditur, Chron. Belgici.

ALBERTVS FRIDERICVS Dux Boruſſiæ (ætat. 21.) cum Maria Eleonora, filia VVilhelmi Ducis Iuliacenſis, nuptias celebrauit.

Nati ſunt;

I. *MAVRICIVS, Guilielmi filius, Haſsiæ Landgrauius, Princeps pietate, ingenio & literis clariſſimus, 24. Maii. Caſſellis.*

II. *IOACHIMVS CAROLVS, Iulii filius, Dux*

Brunſuicenſis & Luneburgenſis, ac Præpoſitus Argentinenſis, 29. April. h. 9. veſpertina. 15

III. IOHANNES, *Othonis filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. die 19. Iulii.*

IV. GEORGIVS FRIDERICVS, Marchio Badenſis, 10. Ian.

Obierunt:

I. HEDVIGIS, filia Sigiſmundi I. Regis Poloniæ, Ioachimi II. Electoris Brandeburg. vidua, 7. Febr. in arce Ruppinenſi, æt. circiter 60.

II. IOHANNES WILHELMVS Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici I. filius, æt. 43, die 2. Martii.

III. BARNIMVS Pomeraniæ Dux, prope Stetinum in arce Aderburg. ætat. 72. à morte Philippi Ducis Pomeraniæ 14. cum ditioni ſuæ præfuiſſet an. prope 50. Quidam huc vſq; ſupputant à gubernatione Barnimi primi annos 350. quemadmodum etiam ab eiuſdem Barnimi prioris initio ad huius Barnimi principium (anno 1523.) annos 300.

IV. FRIDERICVS à Wirsberg, Epiſcopus Herbipolenſis & Dux Franciæ, conditor Gymnaſii Herbipolenſis, Menſe Nouembri. Succeſſit ei in Epiſcopatu Iulius Echterus à Meſpelbrun, die 1. Decemb.

V. MICHAEL Hoſpitalius Cancellarius Regis Franciæ, æt. 70. 3. Eid. Mart.

VI. ANDREAS Maſius, vir doctrina & plurimarum linguarum cognitione clariſſimus, & immortali laude digniſſ. qui in adornandis Bibliis Antuerpienſibus, vna cum Benedicto Aria Montano vtilem & præclaram nauauit operam, & in enarratione libri Ioſuæ ſui nominis memoriam poſteritati ſempiternam conſecrauit: Zeueneræ, die 7. Aprilis.

VII. IOHANNES Mercerus linguarum Orientalium peritiſſimus, Vticæ in patria.

VIII.

43 VIII. FRANCISCVS Balduinus IC. celebris, C. S. E. 11. Nouemb. æt. 53. Lutetiæ. 1573

IX. IOHANNES Pfeffinger Theologiæ Doctor, & Lipſenſis Eccleſiæ Paſtor, Calen. Ianuar. ætat. 78. (alii 80.)

X. ABDIAS GODESCALCVS Prætorius, Witebergæ, 9. Ian. æt. 49.

XI. IOACHIMVS Curæus, Medicus & Philoſophus clariſſimus, C. S. E. Glogouiæ, 21. Ian. cum vixiſſet an. 40. m. 3.

XII. HIERONYMVS Wellerus, Theologus, C. S. E. apoplexia extinctus Fribergæ in patria, 20. Martii, ætat. 74.

XIII. IOHANNES Baptiſta Cynthius, qui Patauii vixit, & ſcriptis aliquot vernacula lingua claruit, Ferrariæ, æt. 69,

XIV. FRANCISCVS Fabritius Marcoduranus, qui Ciceronis vitam deſcripſit, Düſſeldorpii.

44 *HENRICVS Andegauenſis Poloniæ Rex coronatur Cracouiæ Dominica Eſto mihi, 21. Febr. Attigit fines Poloniæ 24. Ianuarii circa meridiem, eodemque die ingreſſus eſt oppidum Meſeriz. Cracouiam venit 18. Febr. Hic cum menſibus tribus, diebus 26. regnaſſet, 18. Iunii intempeſta nocte, comitatus paucis domeſticis Gallis, equorum incitatiſſimo curſu Cracouia euaſit in Franciam, vbi Rex deſignatus CAROLO fratri mortuo ſucceſſit.* 1574

MIDDELBVRGVM Seelandiæ Vrbs celeberrima à VVILHELMO Principe Auraico deditione capta, die 23. Febr. Chron. Belg.

CHRISTOPHORVS Comes Palatinus Rheni, Friderici III. Elect. filius, LVDOVICVS & HENRICVS Comites Naſſouii, VVilhelmi fratres, nouas auxiliares copias Auraico & Belgis, qui defecerant, adducentes, in campo Monacenſi, non procul Neomago à SANCIO de Auila & MONDRAGONIO Hiſpanorum Ducibus, ex improuiſo oppreſſi, & hoſtium

1574 multitudine ſuperati, fortiſſimè dimicantes cæſi, 15
& copiæ eorundem profligatæ ſunt, 14. Aprilis. Chriſtophorus Comes Palat. periit anno æt. 23. m. 10. d. 1.

LUDOVICUS REQUESENIUS Dux de Ceſa, Ducis Albanj in Belgici gubernatione ſucceſſor, LUGDUNUM Batauiæ Vrbem Harlemo vicinam, munitionibus circumquaq; erectis, & commeatus intromittendi facultate adempta, grauiſſima obſidione cinxit: & ad extremas anguſtias redactam, fame fermè expugnauit. Verum VVILHELMUS Princeps Auraicus, perfoſſis Moſa & Iſala fluuiorum molibus, & agro inundato, claſſe ducentorum nauium per nouum quaſi æquor remis & velis proſperoque vento acta, Hiſpanos è tormentorum è munitionibus ſuis expulit, cecidit & fugauit: atq; ita vrbem, aditu patefacto, & commeatu introducto, die 3. Octobr. obſidione mirabiliter liberauit. Chron. Belg.

Regnum TUNETANUM in Africa à Turcis, SINANE Baſſa Duce, circa menſem Septembrem captum, & GOLETA, cæſis cum Præfecto Petro Carrera omnibus præſidiariis Hiſpanis, ſolo æquata: & Hiſpani ſpacio 36. dierum Africa eiecti ſunt. Leonclau.

PHILIPPUS LUDOVICUS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Neoburgicus, nuptias celebrauit cum ANNA Ducilla Iuliacenſi, VVilhelmi filia.

Nati ſunt:

I. *FRIDERICUS IV. Ludouici Electoris Palatini filius, Friderici III. nepos, Elector Palatinus Rheni, ex Eliſabetha, Philippi Haſſiæ Landgrauii filia, VVilhelmi ſorore, 5. Martii, ipſo die Friderici, Ambergæ ſuperioris Palatinatus metropoli.*

II. *FRIDERICUS, VVilhelmi filius Dux Brunſuicenſ. & Luneburgenſis, die 27. Auguſti.*

III. *ADAMUS VVENCESLAUS, VVenceslai Adami filius, Dux Sileſiæ Theſchinenſis, die 13. Dec.*

Obie-

44 Obierunt: 1574

I. SELYMVS II. Turcarum Rex decimus tertius, & QVINTVS Imp. Orientis, obiit 30. Nouem. (aliis 13. Decemb) an. ætat. 50. regni 9. Huic ſub initium anni ſequẽtis ſucceſſit AMVRATHES III. Turcarum Rex decimus quartus, & ſextus Imp. Orientis, ætat. 27. qui regnum pro more gentis, quinque fratrum cæde auſpicatus eſt. Ab initio imperii Amuratis I. 216. Solymani II. anni 54.

II. CAROLVS IX. Rex Galliarum, 30. Maii, ipſo die Pentecoſtes, an. ætat. 24. Regni 14. nondum exacto.

III. CATHARINA, filia Henrici Iunioris Ducis Brunſuicenſis, & coniunx Illuſtriſſ. Principis Iohannis Marchionis Brandeb. Dominica Vocem Iucund. 16. Maii, ætat. circiter 58.

IV. COSMVS Florentiæ & Senenſium Dux, 11. Kal. Maias, ætat. 55. imperii, 38.

V. HENRICVS ROBERTVS Martianus, Bullionii Dux & Sedani Princeps, anno ætat. 45. 4. Nonas Decemb.

VI. IOANNES Firleus Palatinus Cracouienſis, Archimarſchallus regni Poloniæ, die 28. April. qui, cum Henricus Andegauenſis coronandus inſtinctu Legati Papæ iureiurãdo pacem religioſis conceſſam ſancire nollet, tanta conſtantia reſtitit, vt arrepta corona, quæ tunc Regi præferebatur, templo excedere voluerit, niſi à pleriſque pacis & concordiæ nomen inclamatum fuiſſet.

VII. IOANNES Comes Hoienſis, Epiſcopus Paderbornenſis, Oſnaburgenſis & Monaſterienſis: ex vitæ intemperie, ætat. 44.

VIII. EGGIVS Comes Salmæ & Neoburgi, Nicolai III. filius, arcis Iaurinenſis Præfectus, bella tot fortis ac ſtrenuus, 7. Iulii, Iaurini.

1574 IX. Gabriel Comes Mongomerius, qui Henricum II. Galliarum Regem in ludicro certamine imprudens lethali vulnere læſerat, Lutetiæ in publica platea ſecuri percutitur, crimine perduellionis ei afflicto. Hoc inſigni exemplo omnes diſcant: ſolo caſu, non tantum conſilio nocentes effici, quicunque vel imprudentes perniciem Principibus attulerint. Thuanus.

X. Carolus Cardinalis Lotharingus, biduo ante Natalem Chriſti fatis concedit, ætat. 49. Lutetiæ. In ſummo Catholicorum & Hugonotorum odio obiit, non ſine ſuſpicione veneni ex facis per noctem prælatæ peſtifero odore cerebro corrupto. Thuanus.

XI. Georgius Maior Theologiæ Doctor, G. S.E.V Vitebergæ, 28. Novebr. ætat. 73.

XII. Ioachimus Camerarius Papebergenſis, de bonis literis præclariſſimè meritus, cuius ſolidam & multiplicem eruditionem ſcripta eius commendant, 17. April. cum vixiſſet an. 74. d. 5. ſepultus Lipſiæ 19. April. quo ante annos 14. intimus amicus eius Philippus Melanchthon diſceſſerat.

XIII. Benedictus Aretius Bernenſis, Theologus, ſcriptis de re Theologica libris methodicis celebetrimus, die 22. Arpilis, Bernæ Helvetiorum.

XIV. Iohannes Garnerius Andegavenſis Gallus, Profeſſor Theologicus in Acad. Marpurgenſi, obiit 6. Ianuarii.

XV. Vlricus Mordiſius I C. Mauritii & Auguſti Electorum Saxoniæ Cancellarius, 6. Iunii, ætat. 55. Dreſdæ.

XVI. Iohannes Guinterius Andernacus, Medicus clariſſ. 4. Octobr. Argentinæ, octogenario maior.

XVII. Cyprianus Leouicius, Ottonis Henrici

14 Com. Palat. ad Rhenum Mathematicus nulli 1574
ſuperiorum ſecundus, C. S. E. die Vrbani, Launingæ.

XVIII. MARTINVS Heluigius Niſſenus, qui per annos complures magna cum eruditionis, fidei & dexteritatis laude in Schola Vratiſlanienſi pubem literariam docuit, 26. Ianuar. ætat. 58. Vratiſlauiæ.

XIX. PAVLVS Manutius Romæ, quo ante aliquot an. Venetiis erat euocatus, vt ſacrorū librorum editioni præeſſet, attenuato aſſiduis ſtudiis corpore, cum diu præ macie in lecto decubuiſſet 8. idus April. ad Mineruæ ſepultus.

XX. HIERONYMVS Amaltheus, Italus Philoſophus, Medicus & Poeta, 13. Kal. Octob. ætat. 67.

XXI. IOHANNES Baptiſta Amaltheus, Heronymi frater, Secretarius Cardinalium Tridentinæ Synodi, ætat. 47. Romæ.

XXII. ENIMVNDVS Bonefidius, Cuiacii γνήσιον παίδευμα, ætat. 38. Geneuæ.

XXIII. GEORGIVS Vaſarius, pictor & architectus Coſmi Ducis Florentini excellens, anno climacterico.

XXIV. IOACHIMVS VVESTPHALVS Theologus Hamburg. 17. Ian.

1545 *LVGDVNI Batauorum ſub initium anni huius ACADEMIA Ordinum Batauiæ munificentia & ſumptu aperta & priuilegiis ornata eſt: quam primò quidem Viri clariſſimi HVGO Donellus IC. & IVSTVS Lipſius Philologus, poſtea magnus ille IOSEPHVS Scaliger Hiſtoricus, & FRANCISCVS Iunius Theologus, ſcriptis ſuis claram reddiderunt. Chron. Belg.* 1575

Schola ALTORFIANA à Senatu NORIMBERGENSI aperta eſt 29. Iunii, primo Rectore Valentino Erythræo, qui paulò poſt obiit.

HEN-

5547 ciuilis & Pontificii editione clarus, Biturigib.17 1
Kal.Octob.ætatis 60.

IX. PETRVS Daneſius Pariſienſis, Vir doctiſſimus, ſed qui nihil ferè ſcripſit, octogenario maior.

X. IOHANNES Gorreus Pariſienſis, Nicandri interpres, ætat.72.

XI. REMIGIVS Bellaqua, Medicus & Poeta per Galliam celebris, ætatis 50. Non. Mart. Lutetiæ.

XII. HANNIBAL Cruceius Mediolanenſis, Achillis Tatii interpres, Mediolani.

XIII. PETRVS Nonius Luſitanus, Medicus, Arithmeticus, Opticus, ætat.80.

XIV. IOHANNES Barroſius Oliſſiboneníis, Indicæ hiſtoriæ Scriptor, Oliſſibonæ, ætat.70.

XV. LVDOVICVS ANDREAS Reſendius Luſitanus, Poeta, Orator, & Theologus.

XVI. ADAMVS Bodenſtenius, Philippi Theophraſti Paracelſi vt prim' ſic fidus interpres, haud paulò magiſtro annoſior, ætatis hebdomade ſeptima, Baſileæ 31. Martii.

XVII. ABRAHAMVS Vlricus, Eccleſiæ Seruestanæ Paſtor, peſte extinctus Serueſtæ, 6. Octob.

XVIII. BENEDICTVS Thalmannus Francus, Theologus, C.S.E. in exilio, Heidelbergæ.

5548 *IOHANNES Auſtriacus Ordinum Belgici copias ad Niuellam profligauit, 30. Ianuar. & curſum victoria vrgens, paulò poſt Louanium, Arſchotum, Sichenum, Dieſtum, Tienam, Niuellam, & Philippi villam, aliaq; Barbantiæ oppida & arces occupauit, & poteſtati Regis Hiſpaniarum ſubiecit.* 157

AMSTERODAMVM nobiliſſimum Hollandiæ emporium, importatione commeatuum terra marique prohibita; VVILHELMO Principi Auraico facta tranſactione die 8. Febr. ſeſe dedidit, & vires ſuas cum aliis Belgis ad communem patriæ

45 IV. HENRICVS Bullingerus, Theologus Tigurinus, C.S.E. 17. Septembr. ætat. circiter 76. cum Tiguri docuiſſet an. 43. 1575

V. IOANNES Hallerus, Eccleſiaſtes Bernenſis.

VI. GVARVS VVeigandus Guarinus, Medicinæ Doctor, Vir laudatiſſimus, & amicorum meorum ornamentum eximium, 27. Nouembr. ætat. 60. Quidam obſeruarunt, hunc annum multis Mathematicis fuiſſe fatalem, VVOLFGANGO Schulero 2. Iunii VViteberg. FRANCISCO Maurolyco Siraculano: VALENTINIANO Thanæ Lipſiæ: & PETRO Nonnio Salacienſi Hiſpano.

VII. ANTONIVS Gioſius I C. celebris, cum vtrumque ius Piſis ſpacio 30. annorum ſubtiliter interpretatus eſſet, illudq; ſcriptis ſuis acuminis & elegantiæ plenis illuſtraſſet, die 27. Decembr. ætat. 55. m. 10. d. 3. Piſis. Schrad.

VIII. GEORGIVS Cracouius I C. & quondam Auguſti Elector Saxoniæ Conſiliarius, in carcere Lipſenſi, 17. Martii.

IX. VVOLFGANGVS Iuſtus Senior, artium & Medicinæ Doctor, & Profeſſor Phyſices in Academia Francofordiana, C.S.E. die Martis poſt Dominicam Trinitat. ætat. 54. Francofurti.

X. IVSTVS Vulteius VVetteranus Haſſus, Rector Pedagogii, & ſanctæ linguæ in Academia Marpurgenſi Profeſſor, 31. Martii.

XI. ANDREAS VVingclerus, Ludimagiſter Scholæ Vratislauienſis ſolertiſſimus, die 27. Iunii, ætat. 77. Vratislauiæ.

XII. MATTHIAS Flacius Illyricus, Theologus, C.S.E. morbo epidemio aut peſte, die 11. Martii, ætat. 56. Francofurti ad Mænum.

VIII. FRANCISCVS Maurolycus Siraculanus, Meſſanæ Abbas, Mathematicus.

XIV. FRIDERICVS Commandinus nobili familia

5545 milia Vrbini in Vmbria natus, Mathematicus, ætat.66. 1575

XV. HADRIANVS Iunius Hornanus, Medicinæ, linguæ vtriuſque, & antiquitatis cognitione clarus, Mildeburgi in Mattiacis, 16. Kalend. Quintil.

XVI. GVILIELMVS Canterus Vltraiectinus, C.S.E. anno ætat.33. nondum expleto, 5. Kalend. Iunias.

5546 *STEPHANVS Batboreus Tranſylvaniæ Palatinus, Cracouia coronatur Rex POLONIAE, Calend. May.* 1576

MOSCOVITICA Legatio audita eſt ab Imp. Maximil. II. circa 18. Iulii, Ratisbonæ.

RVDOLPHI II. IMPERIVM.

Academia IVLIA Helmenſtadii. 15. Octob. (qui natalis fuit Rectoris primi Ducis Henrici Iulii) introducta eſt.

ANTVERPIA capta & direpta ab Hiſpanis, 4. Nouemb.

Nati ſunt:

I. *RVDOLPHVS, Ioachimi Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, 28. Octob. h. 8. pomerid. Hatzkeroda.*

II. *AVGVSTVS, Franciſci filius, Dux Saxoniæ Lauenburgenſis, die 17. Febr.*

Obierunt:

I. MAXIMILIANVS II. Imp. poſtremum ſuum conuentum celebrauit Ratisbonæ, in quo inter præclaros conatus piè & beatè obiit (die Maximiliani, vt quidam obſeruarunt) 12. Octob. quo RVDOLPHO I. ante annos 496. dextra præciſa fuerat: circa decimam antemeridianam, anno ætat. 49. menſe 2. d. 12. cum præſente filio RVDOLPHO decreta conuentus in Palatio Senatorio publicarentur, & nomina Principum, qui Subſcripſerant, recitarentur. Reliquit MAXIMIL. ſuæ ſapientiæ, pietatis & virtutis memoriam honeſtam, & optimo Imperatore digniſſimam,

6 mam, qua de re legant Studioſi D. IOHANNIS Cratonis Archiatri Cæſarei Orationem, laudes Maximiliani ſapienter & doctè recitantẽ: in qua oratione multum eſt canæ ſcientiæ, arcanæ ſapientiæ, ſenilis prudentiæ, & eruditæ eloquentiæ: adeo vt oratio recitans laudes Imperatoris, nõ taceat laudes Oratoris. Hac quoq; parte poſt mortem felix fuit Imperator: quod Cratonem, in quo multũ eſſet ſenilis ſapientiæ & canæ ſciẽtiæ, conſecutus eſt Encomiaſten. 1576

II. TECHMAS Magnus Rex Perſarũ, poſtquã an. 50. regnaſſet, & cũ Imperatorib. ſtirpis Ottomanicæ, magna bella, ſed diſſimili euentu, geſſiſſet, obiit (vt refert Iohannes Thomas Minadous) 11. Maii, relictis aliquot filiis. Alii ad an. præcedẽtẽ 75. referũt. Hũc paulò poſt ſecuti sũt duo filii, HAIDAR Miriſes tertiogenitꝰ, & ISMAEL maior ſecũdogenitus: quorũ ille à Sultanis ꝗbuſdã ſiue Procerib. regni, qui eum oderant, regni die 15. hic verò ſexto regni menſe, nempe die 24. Nouemb. veneno ſororis PERIÆ CONCONÆ opera propinato ſublatus periit. Huic MAHVMETES Hodabẽdes, Techmaſis filius primogenitus, ſucceſſit.

III. FRIDERICVS III. Palat. Rheni Elector, Princeps piꝰ, ſapiens & pacificus, 26. Octob. æt. 62. Cui ſucceſſit filius LVDOVICVS Elector Palatin. Rheni.

IV. IOHANNES ALBERTVS, Dux Megapolitanus, die 12. Febr. ætat. 49.

V. LVDOVICVS REQVSENIVS Dux de Cæſa, Magnus Caſtiliæ Commendator, & Belgici gubernator &c. die 5. Martii, Bruxellis. Huic ſucceſſit IOHANNES Auſtriacus, Caroli V. Imp. filius ex Hiſpania à Philippo fratre cum imperio in Belgicum miſſus.

VI. GEORGIVS à Czedlix de Schonauu, Eques Sileſius, Georgii Rudolphi pater, cum exiguo vitæ ſpatio maximam partem orbis peragraſſet,

5548 XI. ANTONIVS Mizaldus Boius, C.S.E. Lutetiæ, 157
XII. PETRVS Leſcotus Mathematicus Gallus, menſe octobri, anno climacterico.
XIII. ALEXANDER Picolomineus, C.S.E. 4. eidus Mart. ætat. 70.
XIV. CORNELIVS VALERIVS celebris profeſſ. Louanii.
5549 TRAIECTVM ad Moſam (vulgò Maſtrich) ab ALEXANDRO Farneſio, Octauii filio, Principe Parmēſi, Iohannis Auſtriaci in Belgico ſucceſſore expugnatur, & ab Hiſpanis magna & miſeranda hominum omnis ſexus & ætatis ſtrage edita, occupatur 29. Iunii. Chron. Belg. 157
POLOTIA à STEPHANO Bathoreo Rege Poloniæ die 11. Aug. obſidione cincta, decimo nono die poſt, hoc eſt, 30. Auguſt. hoſte ſe fortiſſimè defendente, capitur, & regno Poloniæ reſtituitur, cum in annos 17. Moſcus eam tenuiſſet. Paulò poſt Suſſa quoque, Socola, Coziana, Nieſcerda, & Craſna arces vna hac expeditione à Polonis occupatæ ſunt.
OSMANES Baſſa ex arce Temircapina in fines Siruani vel Mediæ crebro excurrens, & vaſtationib. ac prædis agendis magnū hoſti damnum inferens, tandem ſub æſtatis initium cum Tatarorū copiis auxiliarib. à Perſis in MEDIA ad internecionem cæſus, & nobili clade affectus eſt: ipſo quidē OSMANE Baſſa cū pauciſſimis ſuorū fuga elapſo: altero vero MAHVMETIS Cherei Tatarorū Præcopenſiū Regis fratre ADLEI trucidato, altero HALI viuo ab hoſtib. capto. Leonclau. in Annal. Turc.
ORDINES Arteſiæ, Hannoniæ & Inſularum mutatione religionis in Flandria & Brabantia, qua pacificationem GANDAVENSEM violari querebantur, offenſi, acceptis conditionibus à Duce Parmenſi oblatis, ab Ordinib. generalibus Principi Auraico adhærentibus, & eorundem fœde-

19 *fœdere ſe disiungunt, & Regi Hiſpaniarum reconciliantur, Montibus Hannoniæ publicatis concordiæ articulis,* 1579
13. *Septemb.*

Hoc ipſo anno CAROLVS Archidux Auſtriæ Carolopolim vel Caroloſtadium in Croatia ad confluentem fluuiorum Mereſuitzæ & Colapis, loco & natura & opere munitiſſimo, ad reprimendas Turcarum irruptiones, ædificauit, & præſidio impoſito muniuit.

GEORGIVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. in Onoltzbach nuptias celebrauit, Dreſdæ cum Sophia, VVilhelmi Ducis Luneburgenſis filia, 3. Maii.

CAROLVS, Goſtaui Regis Sueciæ filius, Dux Finlandiæ, nuptias celebrauit cum Anna Maria, Ludouici Electoris Palatini filia, Friderici IV. Electoris ſorore, 4. Maii, Heidelbergæ.

IOHANNES, VVolfgangi filius, Princeps Palatinus Rheni & Bipont. coniugem duxit Magdalenam, VVilhelmi Ducis Iuliac. & Cleuenſis filiam.

Nati ſunt:

I. *LVDOVICVS, Ioach. Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 17. Iunii, h. 2. matutina, Deſſauia.*

II. *AVGVSTVS, Henrici filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg die 10. Aprilis.*

Obierunt:

I. ALBERTVS Dux Bauariæ, 24. Octobr. æta. 52. Monaci.

II. STANISLAVS Hoſius Polonus, Cardinalis & VVarmienſis Epiſcopus, eruditionis & eloquentiæ laude celebris, C.S.E. die 5. Auguſti, ætat. 78. Romæ. *Schraderus in monument. Italiæ.*

III. DIEGHAS Payua Andradius, Luſitanus Portugallenſis.

IV. IOHANNES Stadius Leonnoutheſius Belga, Mathemat. primum in Louanienſi, poſtea verò in Pariſienſi Academia Profeſſor, ab editis tabulis

5549 ac Ephemeridib. Aſtrologicis celeberrimus, die 31. Octobr. æt. 53. Lutetiæ Pariſiorum.

V. MARTINVS Thaburnus, qui ad excellentem doctrinam & linguarum ſolidam cognitionem adjunxerat eximium pietatis ſtudium, virtutem & fidem, Illuſtris Gymnaſii Goltbergenſis Rector, & Trozendorfii Collega ac ſucceſſor, 15. April. æt. 55.

VI. IOACHIMVS Picus Theologus, Glogouiæ, in cuius vicinia Euangelium docuerat, 23. Dec. ætat. 50.

VII. IOHANNES Hartungus Francus Philologus, C.S.E. die 16. Iunii, æt. 75. Friburgi Briſgoiæ.

VIII. ERASMVS Oſwaldus Schreccefuchſius Mathematicus, C.S.E. æt. 68. Friburgi Briſgoiæ.

IX. LVDOVICVS Regius Conſtantienſis, qui Platonem & Ariſtotelem Gallicè loqui docuit, cum iam ſenex aliena quadra viuere coactus eſſet, qui neminem tota vita ſuperiorem ferre potuerat.

X. IOHANNES Baptiſta Hadrianus Florentinus, qui Guicciardini hiſtoriam accurata diligentia eſt perſequutus, & ex quo plura, quam ex quouis alio ſe ſumſiſſe profitetur Thuanus, ætat. 68.

5550 *IVBILÆVS MVNDI III. Moſis 61. prædicationis Chriſti 31. Eſtq; à primo Iubilæo Pontificio annus 280. à Confeſſione Auguſtana 50.* 15

Hoc anno publicatus eſt liber titulo Concordiæ, multorum Principum nomine editus, & 8000. ſubſcriptorum ſuffragiis comprobatus: cuius tamen editio non nihil certaminum inter Theologos commouit: quorum aliqui doctrinam illius libri non approbarunt. Ab exhibita Confeſſione Auguſtana 50. morte M. Lutheri 34. morte Phil. Mel. 20.

VVILHELMVS Princeps Auraicus à Rege Hiſpaniæ publicis literis proſcribitur 25. Martii: quas oppoſita Apologia prolixa Auraicus refutauit. Chron. Belg.

Circa

80 Circa initium Aprilis terræmotus ingens concuſſit Angliam, Flandriam & Hollandiam. 1580

SINANES Vezites Baſſa ad bellum contra Perſas perſequendum ab AMVRATHE Turcarum Imperatore loco Muſtaphæ Baſſa menſe Aprili magnis copiis miſſus, hoc anno bina clade, vna quidem à Georgianis, dum regiones illorum hoſtiliter inuaderet, altera à Perſis prope Tiphliſium adfectus, & multis ſuorum cæſis repulſus, ſub medium menſem Iulium anni ſequentis 81. &c. nulla re memorabili geſta, Conſtantinopolim ex Perſia reuerſus eſt. *Leonclau. in Annal. & Pand. Turc. & Henricus Porſius in narratione de bello Perſico.*

ORDINES BELGICÆ prouinciæ, de FRANCISCO Duce Alenconio, fratre Regis Galliæ, ad Belgici gubernationem vocando, deliberationem menſe Iulio inſtituerunt. *Chron. Belgici.*

IRLANDIAM ſeu Hiberniam Inſulam, Angliæ regno ſubiectam, Hiſpani & Itali quidam cum Deſmonia Comite & aliis Pontificiis Irlandis conſpirantes, ſeptem nauium claſſe inuadunt: & arces ac præſidia aliquot occupant. Verum Regina, miſſo in eam Inſulam iuſto exercitu, rurſus eos profligat ac delet: & Hiſpanis omnibus, vt ex Anglia diſcedant, edicit. D. Chytræus in Chron. Saxon.

STEPHANVS Rex Poloniæ Veliſam & Vſuiatam, menſe Auguſto: Vielicolucam vrbem amplam & emporium celeberrimum die 5. Septemb. Neuelam & Zaualotiam menſe Octobr. expugnauit, totamq; eam ditionem Moſcouitis ademptam ſubegit.

FRANCISCVS DRACVS nobilis Anglus, cum anno 1577. die 17. Nouembr. quinque nauium claſſe ex Anglia ſoluiſſet, & totum terrarum orbem bienni & decem menſium ſpacio, non ſine magno labore & periculo circumnauigaſſet, vnica ſaltem naue prætoria, quam Pelicanum

appel-

5547 ciuilis & Pontificii editione clarus, Biturigib. 17 Kal. Octob. ætatis 60. 157

IX. PETRVS Daneſius Pariſienſis, Vir doctiſſimus, ſed qui nihil ferè ſcripſit, octogenario maior.

X. IOHANNES Gorreus Pariſienſis, Nicandri interpres, ætat. 72.

XI. REMIGIVS Bellaqua, Medicus & Poeta per Galliam celebris, ætatis 50. Non. Mart. Lutetiæ.

XII. HANNIBAL Cruceius Mediolanenſis, Achillis Tatii interpres, Mediolani.

XIII. PETRVS Nonius Luſitanus, Medicus, Arithmeticus, Opticus, ætat. 80.

XIV. IOHANNES Barroſius Oliſſibonenſis, Indicæ hiſtoriæ Scriptor, Oliſſibonæ, ætat. 70.

XV. LVDOVICVS ANDREAS Reſendius Luſitanus, Poeta, Orator, & Theologus.

XVI. ADAMVS Bodenſtenius, Philippi Theophraſti Paracelſi vt prim⁹ ſic fidus interpres, haud paulò magiſtro annoſior, ætatis hebdomade ſeptima, Baſileæ 31. Martii.

XVII. ABRAHAMVS Vlricus, Eccleſiæ Serueſtanæ Paſtor, peſte extinctus Serueſtæ, 6. Octob.

XVIII. BENEDICTVS Thalmannus Francus, Theologus, C.S.E. in exilio, Heidelbergæ.

5548 *IOHANNES Auſtriacus Ordinum Belgici copias ad Niuellam profligauit, 30. Ianuar. & curſum victoria vrgens, paulò poſt Louanium, Arſchotum, Sichemum, Dieſtum, Tienam, Niuellam, & Philippi villam, aliaq; Barbantiæ oppida & arces occupauit, & poteſtati Regis Hiſpaniarum ſubiecit.* 1578

AMSTERODAMVM nobiliſſimum Hollandiæ emporium, importatione commeatuum terra marique prohibita; VVILHELMO Principi Auraico facta tranſactione die 8. Febr. ſeſe dedidit, & vires ſuas cum aliis Belgis ad communem patriæ

150 V. NICOLAVS IV. Nicolai III. filius, Salmæ & Neoburgi Comes, eruditione ſingulari & linguarum aliquot præcipuarum cognitione perpolitus, trium Imppp. Auggg. Senator bellicus, & arcis Canyſianæ Præfectus, 26. Nouembr. æt. 43. Canyſiæ. 1580

VI. ABRAHAMVS à Grunberg Senior, Commendator in Logauu, vir nobiliſſimus & ſapientiſſimus, die 16. Martii, inter horam 9. & 7. veſpertinam.

VII. IOHANNES Moronus Mediolanenſis, Epiſcopus Hoſtienſis, Synodi Tridentini olim Præſes, Romæ, ætat. 71.

VIII. EMANVEL Tremellius, gente Iudæus, natione Italus, linguæ ſanctæ in Anglia tempore Eduardi Regis Angliæ, & poſtea in Academia Heidelbergenſi ſub Friderico III. Profeſſor, merito ſuo Hebræorum ætatis noſtræ doctiſſimus, Sedani in Gallia.

IX. HIERONYMVS Wolfius Oetingenſis, Philologus, Commentariis in plurimos Græcos & Latinos autores editis clarus, 8. Octobr. Auguſtæ Vindelicorum: poſtquam cælebs vixiſſet annos 64. dies 15. h. 19. & Gymnaſio Annæo ac Bibliothecæ præfuiſſet an. 23.

X. BENEVENVTVS Straccha IC. celeberrimus, qui monumentis ſuis Ius Ciuile locupletauit, ætat. 69. Anconæ in Italia.

XI. LAVRENTIVS Kirchouius IC. & Roſtochienſis Acad. Profeſſor, C.S.E. die 15. Octobr. Roſtochii.

XII. HIERONYMVS Surita Hiſtoricus Hiſpanus, Cæſarauguſtæ in patria, ætatis 67. 3. Non. Nouẽb.

XIII. ALVARVS Gomecius Eulaliæ ſexto à Toleto lapide natus, auctor vitæ Ximenii Cardinalis, & curator editionis Bibliorum Complutenſium, æt. 66. 15. Kal. Octobr.

XIV.

5548 gnum Fesanum MULEIUS HAMETUS Ab- 1578
delmeleci frater obtinuit: qui pugna peracta in caſtris Rex declaratus & electus.

MUSTAPHAS Baſſa Budenſis mandato Imp. Turc. ſtrangulatur 27. Septem. Eodem BASSA quoque Alexandrinus interemptus eſt.

HENRICUS IULIUS *Dux Brunſuicenſis gubernationi Epiſcopatus* HALBERSTATENSIS *inauguratur, 8. Decē.*

OSMANES Baſſa TEMIRCARPIM, id eſt, portam ferream, ſiue DERBNTUM, arcem ad mare Caſpium Moſcouiam verſus munitiſſimam, SCHEMHALI Principe iſtius loci ſocero ſuo interfecto, circa hiemem occupauit, & Turcarum poteſtati ſubiectam in Beglerbegatus formam redegit. *Leonclau. in Annal. Turc.*

IOHANNES POTCOVA Valachus, ductor Coſaccorum, Vir magnanimus, & admirabili corporis robore præditus, propterea quod ſpecie quadā militiæ libertate & domicio regni Poloniæ abuſus fuerat, pacemq; publicā perturbarat, iuſſu STEPHANI Regis Poloniæ præſente ac inſpectante Zauſio Turcico, capite truncatur, Leopoli in Ruſſia. *Reinhold. Heydenſtein. in lib. de bello Moſcouitico.*

Nati ſunt:

I. *PHILIPPUS Infans Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius, die 27. Aprilis.*

II. *FERDINANDUS, Caroli filius, Archidux Auſtriæ, die 9. Iulii, manè circiter horam tertiam.*

III. *ULRICUS hæres Norwegiæ, Friderici II. Daniæ Regis filius, Dux Sleſuic. & Holſatiæ. 30. Decemb.*

IV. *IULIUS AUGUSTUS, Iulii filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. die 9. Febr. h. 10. poſt meridiem.*

V. *IOHANNES ERNESTUS, Ioach. Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 1. Maii, h. 2. antemerid.*

VI. *VVOLGANGUS VVILHELMUS, Philippi Ludouici*

1548 *filius, Comes Palatinus Rheni, die 26. Octobr. Neoburgi ad Danubium.* 1578

VII. FRIDERICVS, *Othonis filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. die 6. Septemb.*

Obierunt:

I. Ferdinandvs, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius.

II. VVenceslavs Auſtriacus, Rodolphi Cæſaris frater, ætat. 17. in Hiſpania.

III. Sebastianvs Venerius Venetiarum Dux, victoria ad Echinadas parta illuſtris, octogenario maior.

IV. VVenceslavs Adamvs Dux Sileſiæ Teſchinenſis, 4. Nouemb. ætat. 55

V. Elisabetha, Marchionis Georgii Friderici in Onolsbach cõiunx, Iohannis Marchionis Brandeb. filia, in Poloniæ propè Vuarſouiam, 8. Mart. ſepulta Regiomonti 23. Martii.

VI. Iohannes Auſtriacus, Caroli V. filius, Princeps bellicoſus, & inſigni illa ac memorabili victoria prælio nauali in Ægeo mari ad Echinadas de Turcis parta nobilitatus, peſte extinctus in expeditione contra Ordines Belgici 1. Octob. hora 2. poſt meridiem, ætat. 32. in caſtris propè Namurcum.

VII. Christophorvs Madrutius Portuēſis Epiſcopus, ætat. 66. Romæ ſepultus.

VIII Christophorvs à Carleuitz, Eques auratus, ſapientia, eruditione & dignitate clariſſimus, verèq; Germanicæ nobilitatis ornamentum, die 8. Ianuarii, ætat. 71.

IX. Lavrentivs Surius Lubecenſis, profeſſione Carthuſanus, C.S.E. Coloniæ in cella ſua expirauit, 10. Kal. Iunias.

X. Gerardvs Falenburgius Nouiomago in Sicambris natus, Nonni Panopolitæ illuſtrator, Steinfurti 8. eid. Septemb. ætat. 40.

5548 XI. ANTONIVS Mizaldus Boius, C.S.E. Lutetiæ, 1578

XII. PETRVS Leſeotus Mathematicus Gallus, menſe octobri, anno climacterico.

XIII. ALEXANDER Picolomineus, C.S.E. 4. eidus Mart. ætat. 70.

XIV. CORNELIVS VALERIVS celebris profeſſ. Louanii.

5549 *TRAIECTVM ad Moſam (vulgò Maſtrich) ab ALEXANDRO Farneſio, Octauii filio, Principe Parmenſi, Iohannis Auſtriaci in Belgico ſucceſſore expugnatur, & ab Hiſpanis magna & miſeranda hominum omnis ſexus & ætatis ſtrage edita, occupatur 29. Iunii. Chron. Belg.* 1579

POLOTIA à STEPHANO Bathoreo Rege Poloniæ die 11. Aug. obſidione cincta, decimo nono die poſt, hoc eſt, 30. Auguſt. hoſte ſe fortiſſimè defendente, capitur, & regno Poloniæ reſtituitur, cum in annos 17. Moſcus eam tenuiſſet. Paulò poſt Suſſà quoque, Socola, Coziana, Nieſcerda, & Craſna arces vna hac expeditione à Polonis occupatæ ſunt.

OSMANES Baſſa ex arce Temircapina in fines Siruani vel Mediæ crebro excurrens, & vaſtationib. ac prædis agendis magnū hoſti damnum inferens, tandem ſub æſtatis initium cum Tatarorū copiis auxiliarib. à Perſis in MEDIA ad internecionem cæſus, & nobili clade affectus eſt: ipſo quidē OSMANE Baſſa cū pauciſſimis ſuorū fuga elapſo: altero vero MAHVMETIS Cherei Tatarorū Præcopenſiū Regis fratre ADLEI trucidato, altero HALI viuo ab hoſtib. capto. *Leonclau. in Annal. Turc.*

ORDINES Arteſiæ, Hannoniæ & Inſularum mutatione religionis in Flandria & Brabantia, qua pacificationem GANDAVENSEM violari querebantur, offenſi, acceptis conditionibus à Duce Parmenſi oblatis, ab Ordinib. generalibus Principi Auraico adhærentibus, & eorundem fœde-

1580 V. Nicolavs IV. Nicolai III. filius, Salmæ & Neoburgi Comes, eruditione ſingulari & linguarum aliquot præcipuarum cognitione perpolitus, trium Imppp. Auggg. Senator bellicus, & arcis Canyſianæ Præfectus, 26. Nouembr. æt. 43. Canyſiæ. 1580

VI. Abrahamvs à Grunberg Senior, Commendator in Logauu, vir nobiliſſimus & ſapientiſſimus, die 16. Martii, inter horam 9. & 7. veſpertinam.

VII. Iohannes Moronus Mediolanenſis, Epiſcopus Hoſtienſis, Synodi Tridentini olim Præſes, Romæ, ætat. 71.

VIII. Emanvel Tremellius, gente Iudæus, natione Italus, linguæ ſanctæ in Anglia tempore Eduardi Regis Angliæ, & poſtea in Academia Heidelbergenſi ſub Friderico III. Profeſſor, merito ſuo Hebræorum ætatis noſtræ doctiſſimus, Sedani in Gallia.

IX. Hieronymvs Wolfius Oetingenſis, Philologus, Commentariis in plurimos Græcos & Latinos autores editis clarus, 8. Octobr. Auguſtæ Vindelicorum: poſtquam cælebs vixiſſet annos 64. dies 15. h. 19. & Gymnaſio Annæo ac Bibliothecæ præfuiſſet an. 23.

X. Benevenvtvs Straccha IC. celeberrimus, qui monumentis ſuis Ius Ciuile locupletauit, ætat. 69. Anconæ in Italia.

XI. Lavrentivs Kirchouius IC. & Roſtochienſis Acad. Profeſſor, C.S.E. die 15. Octobr. Roſtochii.

XII. Hieronymvs Surita Hiſtoricus Hiſpanus, Cæſarauguſtæ in patria, ætatis 67. 3. Non. Nouëb.

XIII. Alvarvs Gomecius Eulaliæ ſexto à Toleto lapide natus, auctor vitæ Ximenii Cardinalis, & curator editionis Bibliorum Complutenſium, æt. 66. 15. Kal. Octobr.

5549 ac Ephemeridib. Aſtrologicis celeberrimus, die 31. Octobr. æt. 53. Lutetiæ Pariſiorum. 1579

V. MARTINVS Thaburnus, qui ad excellentem doctrinam & linguarum ſolidam cognitionem adiunxerat eximium pietatis ſtudium, virtutem & fidem, illuſtris Gymnaſii Goltbergenſis Rector, & Trozendorfii Collega ac ſucceſſor, 15. April. æt. 55.

VI. IOACHIMVS Picus Theologus, Glogouiæ, in cuius vicinia Euangelium docuerat, 23. Dec. ætat. 50.

VII. IOHANNES Hartungus Francus Philologus, C.S.E. die 16. Iunii, æt. 75. Friburgi Briſgoiæ.

VIII. ERASMVS Oſwaldus Schreccefuchſius Mathematicus, C.S.E. æt. 68. Friburgi Briſgoiæ.

IX. LVDOVICVS Regius Conſtantienſis, qui Platonem & Ariſtotelem Gallicè loqui docuit, cum iam ſenex aliena quadra viuere coactus eſſet, qui neminem tota vita ſuperiorem ferre potuerat.

X. IOHANNES Baptiſta Hadrianus Florentinus, qui Guicciardini hiſtoriam accurata diligentia eſt perſequutus, & ex quo plura, quam ex quouis alio ſe ſumſiſſe profitetur Thuanus, ætat. 68.

5550 *IVBILÆVS MVNDI III. Moſis 61. prædicationis Chriſti 31. Eſtq; à primo Iubilæo Pontificio annus 280. à Confeſſione Auguſtana 50.* 1580

Hoc anno publicatus eſt liber titulo Concordiæ, multorum Principum nomine editus, & 8000. ſubſcriptorum ſuffragiis comprobatus: cuius tamen editio non nihil certaminum inter Theologos commouit: quorum aliqui doctrinam illius libri non approbarunt. Ab exhibita Confeſſione Auguſtana 50. morte M. Lutheri 34. morte Phil. Mel. 20.

VVILHELMVS Princeps Auraicus à Rege Hiſpaniæ publicis literis proſcribitur 25. Martii: quas oppoſita Apologia prolixa Auraicus refutauit. Chron. Belg.

Circa

uit, multaque alia Ruſſiæ & Liuoniæ loca occu- 1581
pauit.

MATTHIAS Archidux Auſtriæ intellectis Belgarum in Principem Alenconium ſtudiis, & calamitates futuras in Belgico quaſi prævidens gubernatione ſe abdicauit, & die 29. Octobr. Antuerpia diſceſſit.

ORDINES BELGICI generales ex prouinciis confœderatis, Brabantia, Flandria, Geldria, Vltraiecto, Tranſiſulana, Friſia, Hollandia & Seelandia, in Haga Comitis collecti, PHILIPPO Hiſpaniarum Regi omnem obedientiam & ſubiectionem renunciant: Franciſcum Alenconium Ducem Andegauenſem gubernatorem & Dominum Belgici eligunt: & facti huius cauſas ſcripto edito publicè exponunt.

PAX in Gallia inter Henricum III. Galliæ Regem, & reformatæ religionis defenſores publicè confirmata & denunciata eſt.

TORNACVM, regionis Torneſiorum (olim Neruiorum) metropolim, Dux Parmenſis, die 30. Nouemb. deditione cœpit, & præſidio firmiſſimo muniuit. *Chron. Belg.*

CHRISTOPHORVS Dux Megapolitanus nuptias celebrat Stockholmiæ in Suecia, cum Eliſabetha, filia Goſtaui Regis Sueciæ, ſorore Iohannis III. Regis, domumq; eam ducens VViſmariam rediit, die 18 Iulii.

ANNA MARIA, Ioh. Georgii Electoris Brandeb. filia, nupſit BARNIMO, Duci Pomeraniæ, circa feſtum Michaelis.

FRIDERICVS Comes VVirtenbergicus & Mompelgartenſis nuptias celebrauit cum SYBILLA, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filia, die 22. Maii, Stutgardiæ.

CHRISTIANVS, Iohannis Georgii Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandeburgenſis, naſcitur die 30. Ianuarii, inter horam 4. & 5. pomeridianam, Coloniæ ad Sueuum.

Obie

555 Obierunt: 151

I. IACOBVS Archiepiſcopus Treuirenſis, Elector, die 3. Iunii.

II. FRANCISCVS I. Senior, Dux Saxoniæ, Angriuariæ & Weſtphaliæ, 19. Martii, ætat. 80. Buxtehudæ.

III. CHRISTOPHORVS Princeps Tranſyluaniæ, Stephani Regis Poloniæ frater, Sigiſmundi pater, in Tranſyluania.

IV. CATHARINA ex Ducum Megapolitanorum familia, vidua FRIDERICI III. Ducis Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, Lignicii 17. Nouembr.

V. SABINA, VVilhelmi Haſſiæ Landgrauii coniunx, Mauritii mater, die 7. Auguſti, hora 1. matutina.

VI. HVBERTVS Languetus Burgundus, vir clariſſimus, & toto orbe Chriſtiano inprimis notus: in quo (vt vir nobiliſſimus Philippus Mornæus Pleſſæus in præfatione libri ſui de veritate religionis Chriſtianæ inter alias de eo laudes refert) cum pietate doctrina, cum conſcientia ſcientia, cum natura ars, cum diſciplina denique rerum vſus, certauit, &c. die 30. Septembr. inter horam 3. & 4. poſt noctis medium, Antuerpiæ.

VII. IOHANNES Fichardus, Patricius & Syndicus Francofurtanus, IC. clariſſimus, C. S. E. Francofurti ad Mœnum, an. æt. 70.

VIII. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, Patricius, Senator, & demum Conſul inclytæ Reipub. Auguſtanæ, die 25. Octobris, hora 10. cum dimidia meridiana, Auguſtæ Vindelicorum.

IX. FRANCISCVS Portus Cretenſis, Græcæ linguæ in Academia Geneuenſi Profeſſor clariſſimus, die 5. Iunii, hora 9. matutina, ætat. 70. Geneuæ Allobrogum.

X.M.

X. M. PETRVS Vincentius Vratiſlanienſis, vir doctiſſ. olim Auguſtæ Gorlicenſium Scholæ, poſtea verò Scholæ Vratiſlanienſis Eliſabethanæ Rector feliciſſimus, poſt noctis eius medium, quæ anteceſſit Calend. Octobris, anno ætatis 63. cum Scholis in annum 36. magna cum laude & fructu inſeruiiſſet. 1581

XI. ANDREAS Zochius I.V.D. Conſiliarius quondam Iohannis Marchionis Brandeburgici, & Profeſſor in Academia Francofurtana, die 19. Februarii, ætat. 62.

XII. IOHANNES Marbachius, Theologus, & Argentinenſis Eccleſiæ Paſtor per annos 36. die 17. Martii, æt. 60. Argentinæ.

XIII. IOHANNES Gigas Northuſanus Theologus, C.S.E. die 12. Iulii, cum vixiſſet annos 67. m. 5. Suidnicii Sileſiorum.

XIV. ANDREAS Muſculus Theologus, C.S.E. die Michaelis, manè inter horam 7. & 8. æt. 67. Francofurti ad Viadrum.

XV. IACOBVS Billius Prunæus, Sanmichaeliani cœnobii in Eremo antiſtes, veterum Patrum aliquot interpres, arthritidis doloribus confectus, 3. Non. Septébr. Lutetiæ, vix annum 47. ingreſſus.

XVI. GVILIELMVS Poſtellus in Neuſtria natus, propter delirium de feminei ſexus reparatione ſalutari nondum conſummata in monaſterium Sanmartinianũ Lutetiæ relegatus, obiit centenario proximus, quarto poſt Billium die. *Thuanus*

XVII. ANDREAS Papius Gandenſis, Muſicus, Poeta bonus, Læuini Torrentii ſororis fil. Leodici dum in præterfluente nocte ſilenti corpus exercet, meando remeando tandem ſatiſcens iuuenis defecit.

XVIII. PETRVS Ciaconius Toleti in Carpetanis natus, Romæ, 7. Kal. Nouemb. ætat. 56.

5551 XIX. IOHANNES Baptiſta Camotius Aſulanus, C.S.E. 13. Kal. April. æt. 66. Romæ.

XX. HVBERTVS Folieta Genuenſis, Hiſtoricus Italus, anno climacterico, Romæ.

XXI. LVCAS Pætus I.C. Romæ, 8. eid. Octobr. ætatis 69.

XXII. FRANCISCVS Venerius, patritius Venetus, C.S.E.

5552 *FRANCISCVS Alenconius Dux Andegauenſis, Galliæ Regis frater, in Belgicum aduenit ex Anglia, & Antuerpiam ingreditur, die 19. Febr. ac magno cum triumpho, & omnium Ordinum lætitia excipitur, & publicè declaratur DVX BRABANTIÆ & Marchio Romani Imperii: iuratur in eius verba, reiiciuntur Regis Hiſpaniæ, & reficiuntur eius inſignia, inq; eorum locum Gallica collocantur.* Chron. Belg.

PAX inter STEPHANVM Regem Poloniæ, & IOHANNEM BASILIVM Magnum Ducem Moſcouiæ, interceſſione & opera Antonii Poſſeuini Legati Pontificii, celebris Ieſuitæ, die 15. Ian. ad Zapolciam, excluſis Suecis, confecta eſt: qua vniuerſam Liuoniam Moſcus Polono ceſſit, Velicolucam verò, & alias aliquot arces recepit.

WILHELMVS Princeps Auraicus à Ioanne Iauregio Cantabro die 18. Martii, globo ſclopeti per vtramque maxillam traiectus eſt. Sed euaſit vitæ periculum, cum vulnus non eſſet lethale, & valetudine reſtituta die 2. Maii primum in publicum rediit. Sicarius verò cæſus, ac in eo tumultu vicies aut tricies transfoſſus eſt. *Chron. Belg.*

Schola HAILBRVNNENSIS in Franconia à Georgio Friderico March. Brandeb. 5. Aprilis, die ſuo natali aperta & fundata eſt.

AVDENARDVM Flandriæ ciuitatem menſe Aprili, & LYRAM oppidum totius Belgici munitiſſimum, Princeps Parmenſis ſub initium Auguſti occupauit.

Dies

1582 *Die 12. Maii ingens Cometa conſpectus eſt, verſus meridiem candam tendens, radiis quaſi criſtis ſurſum eleuatis, ſed poſt dies 15. euanuit.* 1582

COMITIA IMPERII prima Auguſtæ Vindelicorum celebiat RVDOLPHVS II. Imperator, eoq; aduenit die 27. Iunii, & honorificentiſſimè à Romani Imperii Electorib. exceptus eſt.

Eodem tempore, durantibus adhuc comitiis, miſit Pontifex Roman. GREGORIVS XIII. Calendarii correcti exemplaria Auguſtam: receptaq; eſt emendatio ab iis Imperii Statibus tantùm, qui Pontifici addicti ſunt. Iuſſit autem Papa in menſe Octobri à 4. vſque ad 14. Octobr. præteriri dies 10. ita vt quartus menſis dies haberetur pro decimo quarto die: vt æquinoctiorum ac ſolſtitiorum dies reducerentur ad antiquas illas metas, quas in Concilio Niceno determinarunt SS. Patres.

Celeberrimum MAHVMETIS Amuratis III. Turc. Imp. filii 15. circiter annorum adoleſcentis, circumciſionis feſtum die 28. Maii ex veterum Muſulmanorum conſuetudine inſtitutum, inaudita ſeculo noſtro pompa magnificentia, ceremoniarum ſolennitate & ſpectaculorum varietate 40. dierum interuallo peractum eſt, præſentib. Conſtantinopoli maximorum propè totius Orbis Principum Legatis, vtpote RVDOLPHI II. Rom. Imp. Henrici III Regis Galliarum, STEPHANI Regis Poloniæ, Reipub. VENETÆ, MAHVMETIS Hodabendis Regis Perſarum, Regum Africanorum MAROCI & FESÆ, TATARORVM Chami, SIGISMVNDI Principis Tranſyluaniæ, Regulorum MOLDAVIÆ, & VVALACHIÆ, & aliorum, &c. Leonclau. in Ann. Turc.

PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ pugna nauali congreſſus cum ANTONIO Luſitano, obſidente Inſulam S. Michaelis, eum profligauit cum Gallis auxiliaribus: ſed non ſine magna ſuorum clade victoriam obtinuit, die 26. Iulii.

5552 Eodem die GRVNEBERGA, Ducatus Glogouienſis in Sileſia ciuitas, tota incendio periit.

IANICVLA Walachiæ Regulus, ob iniurias, quas vicinæ nobilitati intulerat, in Stephani Regis Poloniæ gratiam à Turcarum Imp. Principatu ſpoliatus, dum in Vngariam per Pokucziam regni Poloniæ prouinciam profugere conatur, à Nicolao Iaslouecio Sniatynienſi Præfecto iuſſu Regis Poloniæ capitur, & menſe Auguſto Leopoli in Ruſſia capite plectitur. *Reinhold. Heydenſtein in lib. de bello Moſcouitico.*

PERSÆ copiis Georgianorum adiuti florentiſſimum Amuratis Imp. Turcici exercitum, cuius ductor fuit Oſmanes Baſſa, obſeſſis Tiphliſii incolis auxilio miſſum, propè Vrbem prædictam, fortiter pugnando profligant, & victoria vnà cum præda ampliſſima potiuntur. Leonclau. in Annal. Turc. Henricus Porſius in narratione de bello Perſico.

CHRISTIANVS Dux Saxoniæ, Auguſti Electoris filius, nuptias Dreſdæ celebrauit cum Sophia, Iohannis Georgii Electoris Brandeb. filia, 29. Aprilis.

IOHANNES GEORGIVS, Georgii filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, matrimonio ſibi Bregæ iunxit Annam, filiam Chriſtophori Ducis VVirtenbergenſis, die 10. Septemb.

FRANCISCVS Dux Saxoniæ Laoburgenſis nuptias ſecundas celebrauit, cum Maria, Iulii Ducis Brunſuicenſis filia, die 11. Nouembris.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, 17. Febr.

II. ALBERTVS FRIDERICVS, Marchio Brand. Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Magdeburgici filius, 29. Aprilis.

III. AVGVSTVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni. 2. Octobris.

552 IV. IOHANNES FRIDERICVS, Dux VVirtembergicus, Mompelgarti, 5. Maii. 1582

Obierunt:

I. DANIEL Brendelius, Archiepiſcopus Moguntinus & Elector, die 22. Martii.

II. IACOBVS Princeps Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniæ filius, natus ex Anna Auſtriaca, Maximil. II. Imp. filia, 21. Nouemb. an. æt. 9.

III. ELISABETHA, Philippi Haſſiæ Landgrauii filia, Ludouici Elect. Palatini vxor, Friderici IV. Elect. Palat. mater, die 14. Martii, æt. 43. Heidelbergæ.

IV. CAROLA Mompenſeria, Ludouici Ducis Mompenſeui in Gallia filia, VVILHELMI Principis Auraici coniux tertia, pleuritide extincta 5. Martii, Antuerpiæ.

V. FERDINANDVS ALVARES de Toleto, Dux ALBÆ, qui in præcipuis bellis CAROLI V. & PHILIPPI filii legatus fuerat, & res maximas aſtu & armis geſſerat, die 12. Decembr. ann. æt. 92. (alii 79.) Vlyſſiboнæ in Portugallia. *Chron. Belgici.*

Hoc eodem anno illuſtriſſima Comitum Hoienſium gens, quæ vltra 400. annos ad Viſurgim floruerat, exſtincta eſt, Othone vltimo ex ſeptem fratribus Iodoci II. filiis mortuo.

VI. CHRISTOPHORVS Thuanus Parlamenti Pariſienſis Præſes, Kal. Nouembribus, ætatis anno 74. exacto.

VII. GEORGIVS Buchananus Scotus, Poeta excellens, verſione Pſalmorum Dauidis vario carminis genere feliciſſimè expreſſa, & deſcriptione hiſtoriæ rerum Scoticarum clarus, die 28. Sept. ætat. 76. Edimburgi in Scotia.

VIII. PETRVS Boquinus Theologus, cum Lauſannæ manè & à prandio καθηχητικῶς concionatus eſſet, veſperi alterius concioni interfuiſſet, in

1582 cœna hilaris fuiſſet, & ea finita deambulando ſe exhilaraſſet, domum regreſſus, dum familiarem quendam conſolaretur ęgrotantem, ἐσχάτως ἔχειν cœpit, & cum dixiſſet, *Domine ſuſcipe Spiritũ meum*, & ad ſeruum accurrentem: *Ora*, placidè expirauit. Hic verò mortem non vidit. 158

IX. IOHANNES Bauhinus Ambianus, Medicus & Chirurgiæ Doctor in Vrbe Baſilea clariſſ. & feliciſſimus, 23. Ianuarii, ætat. 71. poſtquam Medicinam & Chirurgiam primò quidem in Gallia, deinde in Anglia & Belgico aliquot annis, tandem verò Baſileæ 40. annorum ſpacio feliciter exercuiſſet.

X. IACOBVS Pelletarius Cænomanus, Medicus, Poeta, Mathematicus, menſe Auguſto, Lutetiæ.

XI. LAVRENTIVS Iobertus Medicus, Rondeletii diſcipulus, 4. Kal. Octobr. ætatis anno 53.

XII. LVCAS Loſſius, qui annos amplius 50. fideliter & feliciter in ſchola Luneburgenſi pubem literariam erudierat, an. ætat. 76. die 8. Iulii, Luneburgæ.

1583 FRANCISCVS ALENCONIVS *Dux Brabantiæ perfidè & fraudulenter* ANTVERPIAM 7. *Ianuarii (qua Belgis tum temporis Stilo nouo vtentibus 17. fuit) ex inopinato opprimere, & regno Gallorum ſubiicere conatus eſt. Verum ciues re animaduerſa, Gallis ad forum vſq; plenis ſignis penetrantibus, & obuios quoſq; interficientibus, ſe fortiter opponunt, eoſq; repellunt, & in fugam conuertent. Ex partibus Gallorum cæſi plures* 1500. *exceptis vulneratis, & poſtea ex vulneribus mortuis: capti circiter* 2000. *inter quos multi Comites, Barones & Nobiles reperti fuerunt. Ex ciuib. fortiſſimè pro ſalute patria dimicantib. circiter* 80. *interfecti ſunt. Chron. Belg.* 158

Die 14. & 16. Ian. St. V. habitum eſt Quedlinburgi in Saxonia colloquium de Vbiquitate inter Theologos Brunſuicenſes, & Theologos Electorum. Collocutores fuere D. Timotheus Kitchnerus, & D. Tilemannus Heshuſius.

553 *Princeps* PARMENSIS *in Belgico duo Brabantiæ oppida, Eyndhoniam, 23. Aprilis, & Dieſtam, 28. Maii, Dunkerkam Flandriæ Vrbem munitiſſimam & maritimam, die 16. Iulii, poſt Alenconii diſceſſum, Item Neoportum, Vuernam & Dixmudam cœpit, Hyperas obſedit. & Zutphaniam 23. Septemb. St. n. ſingulari Ioh. Baptiſtæ Taxii, militiæ Parmenſis tribuni, aſtu & celeritate occupauit.* Chron. Belg. 1583

PHILIPPVS *Rex Hiſpaniæ Inſulam S. Michaelis, Terceram, Pico, Fayal, Gratioſam, Flores, Cueruo & reliquas Inſulas* AZORES *vulgò nuncupatas, quas hactenus* ANTONIVS *Luſitanus occupauerat, recuperat, atq; ita Regnum Portugalliæ vniuerſum in ſuam redigit poteſtatem, circa finem menſis Iulii, St. n.*

ALEXANDER Princeps Parmenſis impreſſione menſe Octobri facta in WASIAM, Flandriæ prouinciam, Scaldi finitimam, arcem Rupelmondã Antuerpiæ vicinam, oppidaq; Hulſtum & Axellam, permiſſa colonis incolumitate, nomine Philippi Regis Hiſpaniæ, ſub finem menſis eiuſdem, & Aloſtum, quoq;, Flandriæ Vrbem, circa initiũ Decembr. deditione cœpit. *Chron. Belg.*

OSMANES Baſſa SOMACHIAM ad Siruani fines & alia loca Perſis ademta occupauit. *Minadom in hiſtor. de bello Perſico.*

MAHVMETES CHERE I Tatarorum Præcopenſium Chamus deſertus à ſuis, & potiſſimum proditus à Præfecto Curiæ ſuæ, à Turcis, iuſſu Amuratis Turcarum Imp. vnà cum duobus filiis eliſo gutture ſtrangulatus eſt, circa menſem Iulium: in cuius locum decreto Amuratis Islan ſuffectus eſt *Leunclau. in Annal. Turc.*

GEBHARDVS TRVCHSESIVS *Archiepiſcopus Colonienſis & Elector, liberum religionis exercitiũ ſubditis permittit, & matrimonio ſibi copulat Hagnem, filiã Iohannis Georgii Comites Mansfeldenſis, Bonnæ, 4. Febr. St. N. Propterea à Gregorio XIII. PP. excõmunicatur &*

1582 Eodem die GRVNEBERGA, Ducatus Glogouienſis in Silesia ciuitas, tota incendio periit.

IANICVLA Walachiæ Regulus, ob iniurias, quas vicinæ nobilitati intulerat, in Stephani Regis Poloniæ gratiam à Turcarum Imp. Principatu ſpoliatus, dum in Vngariam per Pokucziam regni Poloniæ prouinciam profugere conatur, à Nicolao Iaslouecio Sniatyniensi Præfecto iuſſu Regis Poloniæ capitur, & menſe Auguſto Leopoli in Ruſſia capite plectitur. *Reinhold. Heydenſtein in lib. de bello Moſcouitico.*

PERSÆ *copiis Georgianorum adiuti florentiſſimum Amuratis Imp. Turcici exercitum, cuius ductor fuit Oſmanes Baſſa, obſeſſis Tiphliſii incolis auxilio miſſum, propè Vrbem prædictam, fortiter pugnando profligant, & victoria vnà cum præda ampliſſima potiuntur.* Leonclau. in Annal. Turc. Henricus Porſius in narratione de bello Perſico.

CHRISTIANVS Dux Saxoniæ, Auguſti Electoris filius, nuptias Dreſdæ celebrauit cum Sophia, Iohannis Georgii Electoris Brandeb. filia, 29. Aprilis.

IOHANNES GEORGIVS, Georgii filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, matrimonio ſibi Bregæ iunxit Annam, filiam Chriſtophori Ducis VVirtenbergenſis, die 10. Septemb.

FRANCISCVS Dux Saxoniæ Lauburgenſis nuptias ſecundas celebrauit, cum Maria, Iulii Ducis Brunſuicenſis filia, die 11. Nouembris.

Nati ſunt:

I. *GEORGIVS, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, 17. Febr.*

II. *ALBERTVS FRIDERICVS, Marchio Brand. Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Magdeburgici filius, 29. Aprilis.*

III. *AVGVSTVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni. 2. Octobris.*

1582 IV. IOHANNES FRIDERICVS, Dux VVirtembergicus, Mompelgarti, 5. Maii. 1582

Obierunt:

I. DANIEL Brendelius, Archiepiſcopus Moguntinus & Elector, die 22. Martii.

II. IACOBVS Princeps Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniæ filius, natus ex Anna Auſtriaca, Maximil. II. Imp. filia, 21. Nouemb. an. æt. 9.

III. ELISABETHA, Philippi Haſſiæ Landgrauii filia, Ludouici Elect. Palatini vxor, Friderici IV. Elect. Palat. mater, die 14. Martii, æt. 43. Heidelbergæ.

IV. CAROLA Mompenſeria, Ludouici Ducis Mompenſerii in Gallia filia, VVILHELMI Principis Auraici coniux tertia, pleuritide extincta 5. Martii, Antuerpiæ.

V. FERDINANDVS ALVARES de Toleto, Dux ALBÆ, qui in præcipuis bellis CAROLI V. & PHILIPPI filii legatus fuerat, & res maximas aſtu & armis geſſerat, die 12. Decembr. ann. æt. 92. (alii 79.) Vlyſſibonæ in Portugallia. *Chron. Belgici.*

Hoc eodem anno illuſtriſſima Comitum Hoienſium gens, quæ vltra 400. annos ad Viſurgim floruerat, exſtincta eſt, Othone vltimo ex ſeptem fratribus Iodoci II. filiis mortuo.

VI. CHRISTOPHORVS Thuanus Parlamenti Pariſienſis Præſes, Kal. Nouembribus, ætatis anno 74. exacto.

VII. GEORGIVS Buchananus Scotus, Poeta excellens, verſione Pſalmorum Dauidis vario carminis genere feliciſſimè expreſſa, & deſcriptione hiſtoriæ rerum Scoticarum clarus, die 28. Sept. ætat. 76. Edimburgi in Scotia.

VIII. PETRVS Boquinus Theologus, cum Lauſannæ manè & à prandio καθηχητικῶς concionatus eſſet, veſperi alterius concioni interfuiſſet, in

5553 C.S.E. Brugis Flandrorum, 24.Martii, vi
annos 56.m.4.dies 24.
IX. ZACHARIAS Vrſinus Vratislauienſis
ſius, Theologus & Profeſſor in Schola Ne
litana Nemetum eximius, C.S.E.d.6. anno
.49.Martii,h.6.veſpert.Neapoli Nemetum
integrum ſemeſtre decubuiſſet, & ſæuiſ
Colicæ dolores ſuſtinuiſſet, neque tamen a
quiſquam impetrare potuiſſet, vt ſcriptio
meditationes ſuas intermitteret.
X. IOHNNES Piſtorius literatiſſimus Theol
ætat.81.25.Ianuarii.
XI. THOMAS Eraſtus Heluetius Aquenſis, M
cus & Philoſophus excellentiſſimus, 31.Dec
ætat.60. Baſileæ.
XII. IOANNES THOMAS Freigius I C. C
peſte ſublatus Baſileæ, 15 Ian.
XIII. IOHANNES Maldonatus, nobilis H
nus, Ieſuita, cuius in 4. Euangeliſtas exſtant C
mentaria, contracto ex nimiis vigiliis mo
Romæ 8.eid.Ian.cum paulùm 56. annum ſ
greſſus eſſet.
5554 *Induciarum prorogatio inter RVDOLPHVM II.
Rom. & AMVRATEM III. Turcarũ Imp. ad o
nium instituta.*
BONNA Archiepiſcopi Colonienſis oppid
Gebardi Truchſeſii præſidio munitum, cu
ter Carolus præerat, Erneſto Bauaro recen
Collegium electo, à militibus pręſidiariis, d
Ian. deditum eſt.
*Hoc anno SILESIA vniuerſa iuſſu RVDOLPHI
Imperatoris CALENDARIVM GREGORIANV
cepit, prateritique dies 10. in Ianuario: ita vt qu
huius menſis pro decimo quinto numeraretur & ſ
reliqua. Idem fecit Luſatia, Bohemia & Morauia.*
Princeps PARMENSIS munitiſſimas Flādriæ
Gandauum Vrbes, HYPERAS quidem 12. A
B

553 *Princeps* P A R M E N S I S *in Belgico duo Brabantia oppida, Eyndhouiam, 23. Aprilis, & Dieſtam, 28. Maii, Dunkerkam Flandria Vrbem munitiſſimam & maritimam, die 16. Iulii, poſt Alenconii diſceſſum, Item Neoportum, Vuernam & Dixmudam cœpit, Hyperas obſedit. & Zutphaniam 23. Septemb. St. n. ſingulari Ioh. Baptiſta Taxii, militia Parmenſis tribuni, aſtu & celeritate occupauit.* Chron. Belg. 1583

PHILIPPVS Rex Hiſpania Inſulam S. Michaelis, Terceram, Pico, Fayal, Gratioſam, Flores, Cueruo & reliquas Inſulas AZORES vulgò nuncupatas, quas hactenus ANTONIVS Luſitanus occupauerat, recuperat, atq; ita Regnum Portugallia vniuerſum in ſuam redigit poteſtatem, circa finem menſis Iulii, St. n.

Alexander Princeps Parmenſis impreſſione menſe Octobri facta in Wasiam, Flandriæ prouinciam, Scaldi finitimam, arcem Rupelmondã Antuerpiæ vicinam, oppidaq; Hulſtum & Axellam, permiſſa colonis incolumitate, nomine Philippi Regis Hiſpaniæ, ſub finem menſis eiuſdem, & Aloſtum, quoq;, Flandriæ Vrbem, circa initiũ Decembr. deditione cœpit. *Chron. Belg.*

Osmanes Baſſa Somachiam ad Siruani fines & alia loca Perſis ademta occupauit. *Minadom in hiſtor. de bello Perſico.*

Mahvmetes Cherri Tatarorum Præcopenſium Chamus deſertus à ſuis, & potiſſimum proditus à Præfecto Curiæ ſuæ, à Turcis, iuſſu Amuratis Turcarum Imp. vnà cum duobus filiis eliſo gutture ſtrangulatus eſt, circa menſem Iulium: in cuius locum decreto Amuratis Islan ſuffectus eſt *Leonclau. in Annal. Turc.*

GEBHARDVS TRVCHSESIVS Archiepiſcopus Colonienſis & Elector, liberum religionis exercitiũ ſubditis permittit, & matrimonio ſibi copulat Hagnem, filiã Iohannis Georgii Comites Mansfeldenſis, Bonna, 4. Febr. St. N. Propterea à Gregorio XIII. PP. excommunicatur &

1584 Sedit Tatarorum Præcopenſiū Chamus M
nætis Cherei, à Turcis an. præcedenti ſt
latiſilius, Amuratis Turc. Imp. iuſſu pa
ſuum Islanem regno expulit, qui etia
lò poſt anno nimirum 1587. legatos in P
in noui Regis electione habuit, regnumq
illius ambiit.
Philippus, Philippi II. Regis Hiſpan
filius vnicus, ritu Pontificio creatur g
lis Princeps Hiſpaniarum, die 12. Nou
St.N.
Heidelbergae mandatu IOHANNIS
SIMIRI *Adminiſtratoris Elect. Palatinatu*
HANNES IACOBVS *Grynæus de Euchar*
plicè diſputat cum Theologis Lutheranis, ma
prili.
Lutheranis Profeſſoribus dimiſsis ſubſtituuntur IO
NES IACOBVS *Grynæus*, GEORGIVS
& FRANCISCVS *Iunius.*
Nati ſunt:
I. IOHANNES, *Iohannis filius, Comes Palati*
ni Bipont. nunc temporis Tutor & Adminiſtra
lectoralis Palatinatus, die 26. Martii.
II. HENRICVS FRIDERICVS, *VVilhel*
raici Principis filius, 28. Febr.
III. FRANCISCVS IVLIVS, *Franciſci fili*
Saxoniæ Lauenburgenſis, 13. Septembr.
Obierunt:
I. Iohannes Basilivs, Magnus Du
ſcouiæ & Ruſſorum Imperator, qui totos
nos grauiſſimè & crudeliſſimè Liuonian
xerat & vaſtarat, die 28. (alii 26.) Marti
cum vixiſſet annos 56. m. 7. Huic vnani
cerum vulgique conſenſu electus, 28. Iu
ceſſit filius Theodorvs, æt. 22.
II. Ericvs Dux Brunſuicenſis, Erici fili
magnam vitæ partem extra patriam in Be

53 *VI. IOACHIMVS & ERNESTVS gemelli, March. Brandeb. Ioachimi Friderici March. Brandeb. filii, 13. April. St. V.* 1583

VII. IOHANNES, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, Medingæ, 23. Iunii, St. N.

Obierunt.

I. Lvdovicvs Palatinus Rheni Elector, 12. Octobr. St. V. ætat. 44. Heidelbergæ.

II. Magnvs Dux Schleſuicenſis & Holſatiæ, frater Friderici II. Regis Daniæ in ditione ſua Curonenſi obiit die 18. Martii, St. V. ætat. 43.

III. Georgivs Ernestvs Princeps & Comes Hennebergicus, die 24. Decemb. St. V. anno ætat. 72. m. 7. in pago Henneberg, & ſepultus Schleuſingæ. Hic fuit vltimus Comitum Hennebergensivm, cum quo & familia illa deſiit, feudo Thuringis & Haſſis aperto.

IV. Philippvs, Philippi filius, Landgrauius Haſſiæ, in arce Rheinfels, 20. Nouemb. St. V.

V. Catharina, Sigiſmundi Poloniæ Regis filia, coniunx Iohannis III. Regis Suecorum, 17. Septemb. St. V. relicto vnico filio Sigismvndo Rege Sueciæ electo.

VI. Lazarvs Svvendivs Baro Altæ Landisbergæ, qui nomini ſuo bellorum contra Turcas geſtorum gloria & laude, fortitudine, celeritate & ſolertia ſingulari memoriam immortalē ad omnem poſteritatem comparauit, extinctus catarrho ſuffoatiuo; die 27. Maii, æt. 61. Moriens cauit, ne cū ceremoniis & pompa, ſed ſimpliciter Chriſtiano & Euangelico more ſepeliretur.

VII. Nicolavs Ciſnerus I C. & Iudicialis Cameræ Spirenſis Aſſeſſor, C. S. E. die 14. Martii, anno ætat. 53. m. 21. d. 6. Heidelbergæ. *Nicol. Reuſnerus in Iconibus.*

VIII. Hvbertvs Golzius Venlonianus, Herbipol. Ciuis Romanus & hiſtoric⁹ celeberrimus,

[illegible] Sadet Tatarorum Præcopenſiũ Chamus Mahv- 158[illegible]
metis Cherei, à Turcis an. præcedenti ſtrangulati filius, Amuratis Turc. Imp. iuſſu patruum ſuum [illegible] regno expulit, qui etiam paulò poſt anno ſequenti 1587. legatos in Polonia in noui Regis electione habuit, regnumque per [illegible].

Philippus, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius vnicus, ritu Pontificio creatur generalis Princeps Hiſpaniarum, die 12. Nouembris. St.N.

Heidelbergæ mandato IOHANNIS CASIMIRI *Adminiſtratoris Elect. Palatini* [illegible], IOHANNES IACOBVS *Grynæus* [illegible] *publicè diſputat cum Theologis Lutheranis; menſe Aprili.*

Lutheranis Profeſſoribus dimiſſis ſubſtituuntur IOHANNES IACOBVS *Grynæus*, GEORGIVS *Sohnius* & FRANCISCVS *Iunius.*

Nati ſunt:

I. IOHANNES, *Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Dipont. nunc temporis Tutor & Adminiſtrator Electoratus Palatini, die 26. Martii.*

II. HENRICVS FRIDERICVS, *VVilhelmi Arauſici Principis filius, 28. Febr.*

III. FRANCISCVS IVLIVS, *Franciſci filius, Dux Saxoniæ Lauenburgenſis, 19. Septembr.*

Obierunt:

I. IOHANNES BASILIVS, Magnus Dux Moſcouiæ & Ruſſorum Imperator, qui totos 25. annos grauiſſimè & crudeliſſimè Liuoniam afflixerat & vaſtarat, die 28. (alii 26.) Martii, St.N. cum vixiſſet annos 56. m. 7. Huic vnanimi procerum vulgique conſenſu electus, 28. Iunii, ſucceſſit filius THEODORVS, æt. 22.

II. ERICVS Dux Brunſuicenſis, Erici filius, qui magnam vitæ partem extra patriam in Belgio, Italia

1554 Medicus doctiſſimus ac peritiſſimus, & Electoris Brandeburgici Archiatrus, Coloniæ ad Sueuum, die 1. Auguſti, St. V. ætat. 55. 1584

XV. MARTINVS Henricus Saganenſis Sileſius, Theologus & Profeſſor Acad. Vitebergenſis, 18. Octobr. St. V. VVitebergæ.

XVI. GENTIANVS Heruetus Oliueti pago iuxta Aurelianum natus anno 1499, Claudii Albaſpinei in Gallia, & Arturi Poli in Anglia Præceptor, poſtea Profeſſor Burdegalenſis, tandem Collegii Remenſis ſodalis, cuius ſtudio multa è Partibus Græcis in Latinum tranſlata ſunt.

FRANCISCVS Turrianus, Hiſpanus, Ieſuita, cum docuiſſet Ingolſtadii & Romæ, paulò minor octogenario, 11. Kal. Decem. Romæ.

XVIII. THEODORVS Peltanus Theologus & Profeſſor Ingolſtadianus.

XIX. IANVS GVILIELMVS Lubecenſis ad omnia ſumma natus, Auarici Biturigum, ætatis 29.

1555 *Sub initium huius anni RIGAE in Liuonia turbulenti motus ob Calendarii mutationem excitati, & reſtituto veteri Calendario, rurſus aliquantum ſedati ſunt.* 1585

In IAPONIA ampliſſima Orientis Inſula, longè vltra Indiam & Sinarum regiones (ad Grad. long. 180. latit. 35.) & in 60. Principatus diſtributa, FRANCISCVS Bungi & PROTASIVS Arimanorum Reges, & BARTHOLOMÆVS Omuranorum Princeps, ad religionem Chriſtianam ſuperioribus annis per Ieſuitas adducti ineunte an. 1582. Legatos ad Rom. Pontificem amandarunt: qui eo anno Malacam & Goam: altero circumnauigata Africa in Luſitaniam, ineunte hoc anno Romam appulerunt, vbi 23. Martii St. N. GREGORIO XIII. Põtifici paulò ante ipſi⁹ obitum literas reddiderunt: & oratione quæ extat, à

5555 tur, à Caſpare Conſaluo Luſitano nomine eorum pronunciatam, habuerunt: Die verò 17. Auguſti iterum in Indiam ſeſe contulerunt. 151

BRVXELLAE & MECHLINIA Brabantia Vrbes fame tandem domitæ, prior quidem 13. Martii, poſterior verò 19 Iulii, St.N. Duci Parmenſi certis conditionibus ſe dedunt, & à Rege Hiſpania in gratiam recipiuntur.

NOVESIVM (vulgò Nuſſia) Collegii Eccleſiæ Colonienſis oppidum ad Rhenum, die 25. Aprilis, St.N. aſtu & induſtria ADOLPHI Comitis Morſenſis, Gebhardo Archiepiſcopo exuli fauentis, occupatum, direptum, ac diutius anno defenſum eſt.

NEOMAGVM Geldriæ Metropolis & DRVSOBVRVM (vulgò Duisburg) eiectis Ordinum præſidiis, ad Philippi Regis Hiſpaniæ obedientiam redierunt, menſe Martio.

Illuſtriſſ. Princeps ac Dominus, D. IOACHIMVS ERNSTVS Anhaltinus, hoc anno abſoluit illuſtre Gymnaſium SERVSTANVM, in cuius inauguratione habita eſt Oratio à Cl. Viro Dn. GREGORIO Berſanno, primo Gymnaſii illius Rectore, die 21. Iunii, St. V.

HERBORNENSE Gymnaſium ab Inclyto & Generoſo D.D. IOHANNE Comite Naſſouio munificentia ſingulari, ſumtuq; non exiguo aperitur: Profeſſoribus omnium facultatum ſtipendia conſtituuntur: & poſt decennium, maioris commoditatis docentium & diſcentium cauſſa, SIGENAM Schola transfertur.

HENRICVS III. Rex Galliæ NOVVM init FOEDVS cũ CAROLO Cardinale Borbonio, & HENRICO Guiſio, cæteriſq; Principib. confœderatus cõtra HENRICVM Nauarræ regem & Hugenottos, omnibuſq; reformatarũ Eccleſiarum miniſtris mandat, vt intra menſis ſpatium regno excedant. Cæteris regni Galliæ ſubditis deliberandi tempus

55 *tempus permittit vſque ad Ianuarium, intrà quod (iuxta* 1585
edictum die 18. *Iulij promulgatum) vel ad Pontificiam religionem redeant, vel Gallia excedant. Cauſa huius confœderationis in Apologia edita extant: vnde illas Lector petere poterit.*

ANTVERPIA Brabantiæ Vrbs, Belgici ac Europæ totius Emporium ſplendidiſſimum, poſtquàm ALEXANDER Farneſius Dux Parmenſis, Regis Hiſpaniarum Legatus, totum ferè annũ Scaldis fluuii nauigationem ipſi intercluſerat: tandem fame & vulgi pacem flagitantis tumultibus coacta, ad Regis Hiſpaniarum obedientiam rediit, ac Duci Parmenſi, die 17. Auguſti, St. N. mediocribus conditionibus ſeſe dedidit.

ELISABETHA Angliæ Regina in tutelam ac defenſionem ſuam HOLLANDOS ac SEELANDOS recipit, iiſdem circiter decem millia Anglorum auxilio mittit, & vrbes maritimas regno ſuo oportunas præſidiis munit.

FRANCISCVS DRACVS Eques Anglus, rei naualis peritiſſimus, claſſe viginti quinque nauium (qua 2300. milites præcipuè claſſiarii continebãtur) cõparata, iuſſu & auſpiciis ELISABETHÆ Reginæ Angliæ in INDIAM Occidentalem, ad intercipiendam nimirum ditiſſimam Hiſpanorum claſſem ex Peruanis Inſulis aduenientem, vireſq; illorum diſtrahẽdas, expeditionem ſuſcepit, & Plimutho Angliæ portu ſoluit die 12. Septemb. St. V.

SIXTVS V. Pontifex publico Senatus Cardinalium decreto HENRICVM Regem Nauarræ & HENRICVM Principem Condæum, tanquam hæreticos excommunicat, & inhabiles ad ſucceſſionem Coronæ Gallicæ declarat: ac omnia eorum regna, ditiones & bona ſubditis, à iuramento obedientiæ abſolutis, prædæ exponit, & Galliæ Regi ac cæteris confœderatis executionem mandat, die 21. Septemb. Cui illi rurſus ſcriptum oppoſuerunt.

Xx LEGA-

1588 tur, à Caſpare Conſaluo Luſitano nomine eorum pronunciatam, habuerunt: Die verò 17. Auguſti iterum in Indiam ſeſe contulerunt.

BRVXELLAE & MECHLINIA Brabantiæ Vrbes fame tandem domitæ, prior quidem 13. Martii, poſterior verò 19 Iulii, St. N. Duci Parmenſi certis conditionibus ſe dedunt, & à Rege Hiſpaniæ in gratiam recipiuntur.

NOVESIVM (vulgò Nuſſia) Collegii Eccleſiæ Colonienſis oppidum ad Rhenum, die 25. Aprilis, St. N. aſtu & induſtria ADOLPHI Comitis Morſenſis, Gebhardo Archiepiſcopo exuli fauentis, occupatum, direptum, ac diutius anno defenſum eſt.

NEOMAGVM Geldriæ Metropolis & DRVSOBVRVM (vulgò Duisburg) eiectis Ordinum præſidiis, ad Philippi Regis Hiſpaniæ obedientiam redierunt, menſe Martio.

Illuſtriſſ. Princeps ac Dominus, D. IOACHIMVS ERNSTVS Anhaltinus, hoc anno abſoluit illuſtre Gymnaſium SERVSTANVM, in cuius inauguratione habita eſt Oratio à Cl. Viro Dn. GREGORIO Berſanno, primo Gymnaſii illius Rectore, die 21. Iunii, St. V.

HERBORNENSE Gymnaſium ab Inclyto & Generoſo D. D. IOHANNE Comite Naſſouio munificentia ſingulari, ſumtuq; non exiguo aperitur: Profeſſoribus omnium facultatum ſtipendia conſtituuntur: & poſt decennium, maioris commoditatis docentium & diſcentium cauſſa, SIGENAM Schola transfertur.

HENRICVS III. Rex Galliæ NOVVM init FOEDVS cũ CAROLO Cardinale Borbonio, HENRICO Guiſio, cæteriſq; Principib. confœderatus contra HENRICVM Nauarræ regem & Hugenottos, omnibuſq; reformatarũ Eccleſiarum miniſtris mandat, vt intra menſis ſpatium regno excedant. Cæteris regni Galliæ ſubditis deliberandi tempus

rum vſus operâ, tam Hieroſolymis, quam reliquâ Palæſtina anno 1099. *potitus fuit) habitantes, geſtum eſt. Cum enim anno* 1573. *hos populos* SELYMVS *ſub iugum mittere, ſed fruſtra, conatus fuiſſet, Turcis libertati & fortunis eorum inſidiantibus, tandem vndecimo poſt anno ab* IBRAHIME *Baſſa, Ægypti Beglerbego, domiti ac ſubacti ſunt, annis* 489. *elapſis, poſtquam in terram ſanctam venerant.* Leoncl. in Annal. Turcicis. 1585

VIRGINIA noui Orbis ad ſeptentriones obuerſi prouincia, nauigatione ANGLORVM à RICHARDO Greinuile Equeſtris ordinis viro eò in Coloniam deductorum, hoc anno ſumtibus Dn. VVALTERI Ralegh Equitis Angli, &c. ex autoritate ELISABETHÆ Reginæ Angliæ reperta & detecta eſt. *Aer huius loci ſanus eſt ac temperatus: ſoli verò ea vbertas, vt arbores, fructus, frumenta, legumina, herbas & radices varij generis producat, & ſiluarum ac fluminum amænitate, & animalium quadrupedum, auium & piſcium copia & varietate abundet. Vita barbara huius gentis tantum conſiſtit in venatione ceruorum & vrſorum, quorum ibi magna eſt copia, & in piſcium captura. Piſcibus crati lignea impoſitis, & ita ad ignem aſſatis, & carne cum fructibus in vaſe figulino aqua repleto, ſimul elixa pro cibo, aqua verò pro potu vtuntur: & adeo ſobriè ac temperanter viuunt, ne aliquam repletione nimia naturæ vim inferãt: & inde morbum ſibi attrahant. Ac quamuis inſtrumentis ferreis, aut aliis noſtris ſimilibus deſtituuntur: tamen rationem norunt: qua Cymbas, arcus, ſagittas, & id genus alia ad vſum neceſſaria ſibi comparare poſſunt. Veſtes illis ſunt chlamydes è ceruinis pellibus paratæ: quibus medium corpus inuoluunt: reliquis partibus nudi, magnitudine inter ſe differentes, ſicuti & in aliis regionibus. Opibus acquirendis nuſquam inhiant: ſed ſua ſorte contenti amicè ſimul viuunt, ex illis, quæ munificus Deus illis elargitur.*

5555 *Religionem quod attinet: Deos multos credunt, diuerſorum tamen generum, & ordinum: vnum ſolum primarium & magnum Deum, qui ab æterno fuerit: quique (vt ipſi aſſerunt) mundum conditurus initiò creauerit alios Deos primarij ordinis: vt eſſent tanquam media & inſtrumenta ipſi ſubſeruientia, cum ad creationem, tum ad gubernationem; deinde Solem, Lunam & ſtellas, tanquam Semideos & inſtrumenta alterius ordinis præcipua. Aquas primum omnium factas, & ex iis creaturas omnes viſibiles ac inuiſibiles conditas dicunt. Exiſtimant quoq; mulierem primùm fuiſſe creatam: quæ ex vnius ex Diis congreſſu conceperit & liberos genuerit: vnde ſe originem ducere perhibent. Quot verò ſecula inde præterierint, ignorant. Cumque omnes Deos naturam humanam habere putent: imaginibus humana forma illos exprimunt: & ex ligno fabricatos variis coloribus exornant.* 15

Hæc idola lingua ſua KEVVASOVVOR *appellata pro Diis habent: & illis proprias ædes ſiue templa dicant, in quibus fiunt precationes, cantus, & per multos dies oblationes. Animam à corpore ſolutam, ſtatim transferri credunt ſecundum opera quæ fecit, vel ad Deorum ſedes, ad perpetuam felicitatem, vel ad ingentem foſſam, (quam in extremis mundi finibus verſus Occidentem ſitam eſſe cenſent) ad perpetuum ignem. Principes & Sacerdotes huius regionis à plebeis ſummo habentur in honore: & fures quoq;, mœchi, & alij ſcelerati, vel mulcta, vel morte, aut verberibus pro delicti magnitudine, debita ſeueritate puniuntur. Ex Anglia in hanc prouinciam iter tam facile eſt, vt ter in anno quocunq; tempore abſolui poſſit.* Qui plura hiſce de rebus cognoſcere volent: ii conſulant Narrationem totam de commodis & ritibus incolarum Virginiæ, à Thoma Harioto Anglò deſcriptam, & Francofurti ad Mœnum editam.

IOHANNES III. Rex Sueciæ, GVNILLAM, præcipuæ nobilitatis virginem, pietate & ingenio præ-

præſtantem, Iohannis Bielkij filiam, Menſe Fe- 1585
bruario coniugem duxit.

CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudiæ nuptias celebrauit cum Catharina, Philippi Regis Hiſpaniæ filia, Saragoſæ in Hiſpania, 10. Martij, St.N.

LVDOVICVS, Dux Wirtenbergicus, die 10. Martij, St.V. coniugio ſibi iunxit VRSVLAM, Georgij Iohannis Comitis Palatini Lucelſtenij filiam, Stutgardiæ.

IOHANNES WILHELMVS, Wilhelmi Senioris Ducis Iuliacenſis filius vnicus, relicta Monaſterienſis Diœceſis adminiſtratione, IACOBAM, Philiberti Marchionis Badenſis filiam, in Ducis Bauariæ Gynæceo educatam, coniugem duxit, Duſſeldorpij, die 6. Iunij, St.N.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunſuicenſis, Iulij filius, Halberſtadenſis Epiſcopus, cum DOROTHEA, Auguſti Electoris Saxoniæ filia, nuptias in arce Guelphorum celebrauit, die 26. Septembris, St.V.

CAROLVS Dux Olſnenſis & Munſterbergenſis in Sileſia, nuptias celebrauit cum ELISABETHA MAGDALENA, Georgij Ducis Sileſiæ Lignicenſ. & Bregenſis filia, Bregæ, 30. Septembris, St.N.

ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli filius, Marchio Badenſis & Hochbergenſis, matrimonium iniit cum ANNA, Ezardi Comitis Friſiæ Orientalis filia, Ludouici Electoris Palatini vidua, 21. Nouemb. St.V.

IOHANNES GEORGIVS, Chriſtiani Electoris filius, aui materni nomine inſignitus, naſcitur 5. Martij, St.V. hora 10. veſpertina, Dreſdæ.

Obierunt:

I. GREGORIVS XIII. Pontifex Romanus, die 10. Aprilis St. N. anno ætatis 80. cum ſediſſet

1585 an.12.m.10.d.27. In eius locum creatus SIXTVS V, antea Felix de Monte alto dictus, natione Calaber, 24. Aprilis. 1585

II. HENRICVS Archiepiſcopus Bremenſis, Oſnabrugenſis & Padebornenſis, Dux Saxoniæ Leoburgenſis, Franciſci Senioris filius, die 20. Aprilis, St.V. anno ætat. 35. In eius locum à Collegio Bremenſi electus eſt IOHANNES ADOLPHVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ.

III. ANNA, Chriſtiani III. Regis Daniæ filia, coniunx Auguſti Electoris Saxoniæ, 1. Octobr. St. V. an. ætat. 53.

IIII. MARTINVS Gerſtman LL. Doctor, patria Boleslauienſis, ex vetuſta & honeſtiſſima ciuium eius oppidi in Sileſia familia oriundus, vir doctiſſimus & ſapientiſſimus, EPISCOPVS VRATISLAVIENSIS, die 22. Martij, St.N. ætatis 58. Niſſæ: Cum Epiſcopatui præfuiſſet an. 13. In locum Epiſcopi huius defuncti à Collegio Vratislauienſi ſurrogatus eſt Dn. ANDREAS Ierinus, natione Sueuus, Canonicus & Decanus Vratislauienſis, & Theologiæ Doctor, 1. Iulij, St.N.

V. IOHANNES Crato à Crafftheim, Med. D. & trium Imppp. FERDINANDI I. MAXIMILIANI II. & RVDOLPHI II. Conſiliarius & Archiatrus per annos 26. die 24. Octobr. St.N. an. ætat. 67. Vratislauiæ.

VI. CHRISTOPHORVS Herdeſſianus IC. magni nominis, & Reipub. Norimbergenſis Cōſiliarius, C.S.E. 22. Dec. St.V. æt. 62. Norimbergæ.

VII. IOHANNES Bodinus Andegauenſis (olim Franciſci Ducis Alençonii Cancellarius) cuius eruditiſſima extant ſcripta, die 10. Martij, St.N. æt. 68. Laoduni Veromanduorum.

VIII. MARCVS ANTONIVS Muretus Gallus, IC. Orator & Philologus, C.S. E menſe Iunio,

ætat.

1555 ætat. 60. Romæ, cum ibidem publicè docuiſſet annos 21. 1585

IX. Lvdovicvs Lauaterus, Theologus Tigurinus & Hiſtoricus, C.S.E. 15. Iulij, St. V. Tiguri.

X. Andreas Freyhubius Sprottanus Sileſius, Theologus olim Lipſenſis, Serueſtæ.

XI. Bartholomævs Schönborn Witeberg. Medicus & Philoſophus inſignis, Serueſtæ, 24. Iunij, St. V. anno ætat. 56.

XII. Fridericvs Widebramus, Theologus, C.S.E. die 2. Maij, St. V. æt. 53. Heidelbergæ.

XIII. Wolfgangvs Meurerus Aldenburg. Medic. & Profeſſor in Acad. Lipſenſi celebris, C.S.E. 6. Februarii, St. V. ætat. 72. Lipſiæ.

XIIII. Ambrosivs Lobwaſſer IC. & Ducis Boruſſiæ Conſiliarius, Odis Pſalmodicis Vernaculis clarus, 27. Nouemb. St. N. æt. 71. Regiomonti Boruſſorum.

XV. Simon Sulcerus, Theologus Baſilienſis, & Eccleſiæ ibidem per annos 33. Paſtor, C.S.E. die 22. Iunij, St. V. ætat. 77. Succeſſit ei in miniſterio Iohannes Iacobus Grynæus.

XVI. Petrvs Ronſardus Vindomienſis, Gallorum Poëtarum Princeps, obiit maximo eruditorum in Gallia dolore, 27. Decembr. St. N. ætatis 61. completo, Lutetiæ. *Boiſſard lib. 2. Iconum.*

XVII. M. Iohannes Schöſſerus Æmilianus Senior, Poëta Laureatus & Profeſſor Acad. Francofurtanæ ad Viadrum, die 3 Iulij, St. V.

56 *ROBERTVS Dudleus Lyceſtriæ Comes, Hollandiæ, Seelandiæ & prouinciarum vnitarum gubernator generalis, nomine Reginæ Angliæ publico edicto conſtituitur Calen. Febr. St. V.* Chron. Belg. 1586

Menſe Martio Mompelgarti conſenſu Friderici Principis Wirtebergici inſtitutum eſt colloquium inter Theodorvm Bezam, Eccleſiæ Geneuenſis Doctorem, & Iacobvm Andreæ

556 Theolog. Doct. & Acad. Tubingenſis Cancellarium, in quo de quinque potiſſimum religionis capitibus controuerſis diſputatum, ſed rurſus infecta pace diſceſſum eſt. 158

CONSENSVS *mutuus ſiue concordia in Religionis Christianæ capitibus inter Eccleſias Maioris & Minoris* POLONIÆ, *Ruſsiæ, Lithuaniæ, Samogitiæ, quæ iuxta Confeſsionem Auguſtanam, fratrum Bohemorum, & Helueticam, aliquo modo inter ſe diſſentire videbantur, facta in Synodo, & typis in publicum edita eſt.*

FRANCISCVS Dracus, Anglicæ claſſis præfectus, à Regina Angliæ, anno præterito ad Hiſpaniæ litora & Americam verſus miſſus, capto menſe Nouembri PROMONTORIO VIRIDI, totam S. Dominici Inſulam HISPANIOLAM ineunte Ianuario, & paulò poſt CARTHAGENAM in terra Firma (Hiſpanis ope incolarum, quibus datis donis libertatem promiſerat, cæſis) occupauit: naues in portu plurimas pecunia & mercimoniis onuſtas intercepit: oppida ac reliqua Inſulæ caſtra & propugnacula diripuit, & tormenta bellica 242. auexit. Poſtquam verò in toto illo noui Orbis pelago aliquot menſium ſpacio liberè vagatus eſſet: & ſub finem menſis Maii Arcem S. AVGVSTINI in terra Florida cepiſſet, die 6. Auguſti, St. V. viginti tribus nauibus prædam ingentem continentibus in Angliam reuerſus eſt. *Chron. Belg.*

CONSTANTINOPOLI nebula quædam obſcura menſe Iunio exorta fuit: qua deſinente locuſtis pluit, quæ folia arborum, fructus & gramina vndique abſumpſerunt. *Leonclauius in Annalib. Turc.*

GRAVAM (die 7. Iunij,) & VENLONAM (die 28. eiuſdem menſis) oppida Geldriæ munitiſsima, Dux Parmenſis occupauit. Chron. Belg.

NOVESII obſidio ab ERNESTO Archiepiſcopo Colonien-

556 *lonienſi cœpta, ſed ob annonæ inopiam, alijsque de cauſis relicta eſt, quod tandem die 26. Iulij à Duce Parmenſi & Hiſpanis rurſum oppugnatum, captum, & pleriſque militibus ac ciuibus trucidatis, eorumque præfecto Hermanno Friderico Clodio ex feneſtra ſuſpenſo, direptum, incendiiſque deformatum eſt.* Chro. Belg. 1586

FRIDERICVS Rex Daniæ, CHRISTIANVS Elector Saxoniæ, & ſocer illius IOHANNES GEORGIVS Elector Brandeburg. & huius filius IOACHIMVS FRIDERICVS Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburg.

IOHANNES CASIMIRVS Adminiſtrator Elect. Palatinatus, Legati HENRICI Regis Nauarræ, ELISABETHÆ Reginæ Angliæ, IACOBI Regis Scotiæ, aliique Duces SAXONIÆ & POMERANIÆ &c. die 18. Iulij, St. V. Lunæburgi conuenerunt. Quo conuentu finito, IACOBO Segurio Pardeliano, Regis Nauarræi Legato, poteſtas conſcribendi milites data eſt.

Peſtis hoc ipſo anno graſſata eſt in Turcia, Vngaria & Auſtria.

Circa initium Septembris St. V. conſpiratio Nobilium aliquot Anglorum inſtinctu MARIÆ Scoticæ aduerſus Reginam Angliæ ELISABETHAM facta, detecta & literis Reginæ Scotiæ prolatis, confirmata eſt. Nobiles coniurati quatuordecim die 20. & 21. Septemb. ſupplicio proditoribus debito, in ſuburbio Londinenſi affecti, & quadrifariam diſſecti ſunt. Regina verò Scotiæ turris Londinenſis carceri impoſita eſt, in quam Principes viri, vltimo ſupplicio afficiendi, conijci ſolent.

DRVSOBVRGVM vel Duisburgum in Comitatu Zutphaniæ à ROBERTO Dudlæo Comite Lyceſtrio, die 12. Septembr. St. N. deditione captum. Chron. Belg.

ITALIA hoc anno magna fame preſſa eſt. Idem accidit Vngaria, Flandria, Brabantia, Lotharingia & Sueuia.

5556 Theolog. Doct. & Acad. Tubingenſis Cancellarium, in quo de quinque potiſſimum religionis capitibus controuerſis diſputatum, ſed rurſus infecta pace diſceſſum eſt. 158

CONSENSVS *mutuus ſiue concordia in Religionis Chriſtianæ capitibus inter Eccleſias Maioris & Minoris* POLONIÆ, *Ruſſia, Lithuania, Samogitia, quæ iuxta Confeßionem Auguſtanam, fratrum Bohemorum, & Helueticam, aliquo modo inter ſe diſſentire videbantur, facta in Synodo, & typis in publicum edita eſt.*

FRANCISCVS Dracus, Anglicæ claſſis præfectus, à Regina Angliæ, anno præterito ad Hiſpaniæ litora & Americam verſus miſſus, capto menſe Nouembri PROMONTORIO VIRIDI, totam S. Dominici Inſulam HISPANIOLAM ineunte Januario, & paulò poſt CARTHAGENAM in terra Firma (Hiſpanis ope incolarum, quibus datis donis libertatem promiſerat, caſis) occupauit: naues in portu plurimas pecunia & mercimoniis onuſtas intercepit: oppida ac reliqua Inſulæ caſtra & propugnacula diripuit, & tormenta bellica 242. auexit. Poſtquam verò in toto illo noui Orbis pelago aliquot menſium ſpacio liberè vagatus eſſet: & ſub finem menſis Maii Arcem S. AVGVSTINI in terra Florida cepiſſet, die 6. Auguſti, St. V. viginti tribus nauibus prædam ingentem continentibus in Angliam reuerſus eſt. *Chron. Belg.*

CONSTANTINOPOLI nebula quædam obſcura menſe Iunio exorta fuit: qua deſinente locuſtis pluit, quæ folia arborum, fructus & gramina vndique abſumpſerunt. *Leonclauius in Annalib. Turc.*

GRAVAM *(die 7. Iunij,)* & VENLONAM *(die 28. eiuſdem menſis) oppida Geldriæ munitiſſima, Dux Parmenſis occupauit.* Chron. Belg.

NOVESII *obſidio ab* ERNESTO *Archiepiſcopo Colonien-*

1556 *piſcopus Argentinenſis & Paſſauienſis, die 9. Octobris, St N. hora 10. antemerid. Gratii in Stiria.* 1586

II. PHILIPPVS EMANVEL, Caroli Emanuelis Sabaudiæ Ducis filius primogenitus, 2. April.

Obierunt:

I. STEPHANVS Bathoreus, Rex Poloniæ, Princeps Tranſyluaniæ, die 13. Decemb. St. N. Paroxyſmis Epilepticis proſtratus, obiit Grodnæ in Lithuania, cum vixiſſet an. 53. m. 2. d. 21. & regnaſſet an. 10. m. 7. d. 12. Hic Rex fortiſſ. & doctiſſ. moribundo ore Senatorē regni alloquens: *Liceat*, inquit, *affari te illis Tertulliani verbis: Annos tres & quinquaginta exegi: qui quales ſint, ſcio: quales futuri ſint, ignoro*

II. MAHVMETES HODABENDES Rex Perſarum ſapiens & magnanimus, poſtquā toto regni ſui decennio cum Turcis bellum felici Marte geſſerat & ab ijſdem præclaras aliquot victorias reportauerat, expirauit eodem menſe. Huic ſucceſſit ABAS MIRISES, Cheriæ primò Regulus, nunc Rex Perſarum.

III. AVGVSTVS Elector Saxoniæ, 11. Febr. St. V. hora 6. veſpertina, Apoplexia extinctus, cum vixiſſet annos 59. m. 6. d. 11. hor. 12. Huic in Electoratu, CHRISTIANVS, Dux Sax. filius vnicus (ætat. 26.) ſucceſſit.

IIII. GEORGIVS, Dux Lignicenſis & Bregenſis ex antiqua Regum Poloniæ gente PIASTÆA, nunquam interrupta ſtemmatis ſerie, prognatus, anno ætatis 63. climacterico, die 7. Maij, St. N. inter horam 11. & 12. noctis, Briegæ.

V. IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, Iohannis filius, Erneſti nepos, Princeps pius & ſapiens, pacis, iuſtitiæ ac literarum amantiſſimus, 6. Decembr. St. V. veſperi hora 8 cum vixiſſet an. 50. m. 1. d. 17. Deſſauiæ.

VI FRIDERICVS Dux Saxoniæ Laoburgenſis, Chorepiſcopus Colonienſis, 8. Dec. St. V. ætat. 3[illegible].

VII. ADOL-

1586 VII. ADOLPHVS, Chriſtiani III. Daniæ Regis frater, Friderici I. Daniæ Regis filius, Dux Sleſuigæ & Holſatiæ, Princeps fortis & magnanimus, Cal. Octob. St. V. ætat. 61. Gottorpiæ.

VIII. OCTAVIVS Farneſius, Parmæ & Placentiæ Dux, Alexandri pater, menſe Septembri, in Italia.

IX. MARGARETHA Auſtriaca, Caroli V. filia, Octauij Farneſij coniunx, Alexandri Ducis Parmenſis, Belgici gubernatoris mater, menſe Febr.

X. GALEACIVS Caracciolus Vici Marchio in Italia, purioris religionis aſſertor acerrimus & conſtantiſs. piè defunctus anno ætat. 69. menſ. 4. Geneuæ Allobrogum.

XI. IOHANNES GVNTHERVS Comes à Schvvartzburg, de quatuor Sacri Romani Imperij Comitum ordine, heros generoſus ac magnanimus, 28. Octobr. St. V. ætat. 54. Arnſtadij.

XII. PHILIPPVS Sydnæus, Eques Anglicus, Nobilitatis literatæ in regno illo flos & decus præcipuum, gubernator Vliſſingenſis, militari prudentia & virtute excellens, globo tormentario ad Zutphaniam, die 22. Septemb. ictus, ex vulnere illo obijt Arnhemij 25. Septemb. St. N.

XIII. ANTONIVS Auguſtinus IC. & Epiſcopus Tarraconenſis, 31. Martij, St. N. ætat. 69.

XIIII. PETRVS Victorius Florentinus Italus, vir nobilis, cuius ſingularis & excellens eruditio doctis omnibus nota eſt, ob vetuſtos autores Græcos & Latinos aut Commentariis illuſtratos, aut alioquin ſuæ integritati reſtitutos, die 8. Decemb. St. N. ætat. 86. m. 5. d. 6. Florentiæ.

XV. RVDOLPHVS Gualtherus, Paſtor & Antiſtes Eccleſię Tigurinæ, lucubrationib. in omni genere doctrinæ propemodum innumeris, & Homiliis in libros ferè omnes Propheticos & Apoſtolicos Euangelicoſque editis celeberrimus, die 25. Nouembr. St. V. an. ætat. 67. Tiguri.

56 XVI. Iohannes Brandmyllerus Theologus Baſilienſis, 7. Martij. 1586
XVII. Martinvs Chemnitius, Theologus Brunſuicenſis, C.S.E. die 8. Aprilis, St. N. noctis hora 12. an. æt. 64. miniſterij 33.
XVIII. Theodoricvs Snepfius, Theolog. & Profeſſor in Acad. Tubingenſi, die 9. Nouem. St. V. media hora 4. ætat. 61. Tubingæ. M. Cruſius in Annal. Sueu.
XIX. Matthævs Weſenbecius Antuerpianus, IC. nobiliſſimus, Commentariis Iuris methodicis & reſponſis, alijſq; egregijs Operibus de vera Iuriſprudentia præclarè meritus, VVitebergæ, die 5. Iunij. St. V. an. ætat. 55.
XX. Michael Teuberus I. V. D. Electoris Saxon. Conſiliarius, & Profeſſor Acad. VVitebergenſis, 16 Septemb. St. V.
XXI. Rembertvs Dodonæus, Medicus Cæſareus, C.S.E.
XXII. Iohannes Iacobvs VVeckerus Baſilienſis, Medicus celebris, cuius extat Antidotarium, die 4. Maij, St. V. Colmariæ.
XXIII. Lvcas Cranach, Lucæ pictoris filius, pictor excellentiſſimus & Conſul VVitebergenſis, 14. Ian. St. V. Witebergæ.

57 *IOHANNES, Comes Palatinus Rheni, Bipontinus, Eccleſias ſui Ducatus à reliquijs fermenti Papatus reformat.* 1587
Maria Scotiæ Regina in arce Northamptoniæ Foteringhamo, die 8. Februarij, St. V. ſecuri percuſſa eſt: an. æt. 44. à nece mariti 20. Hiſtoria ſupplicij huius & cauſæ, ex ſcriptis editis petantur.
Geldriam Vrbem, proditione Paytonis Scoti gubernatoris ibidem, Clavdivs Berlaymontius Hautepeni Dominus, nomine Ducis Parmēſis circa initium Iulij occupauit, & poteſtati Regis Hiſpaniarum ſubiecit. Chron. Belg.
Regni Poloniæ proceres, die Petri & Pauli, St. N.

War-

5557 *VVARSOVIÆ conuenère ad Regis noui electionem. Misère eò præcipui Monarchæ Orbis legatos, Pontifex Romanus, Imp. Romanus, Rex Hiſpaniæ, Rex Suecorum, Moſcouitarum Dux magnus, Imperator Turcarum, Rex Tatarorum & alij.* 158

Die 22. Auguſti St. N. Proceres POLONORVM poſt diuturnam deliberationem in partes diſceſſerunt, quorum alij Regem deſignarunt SIGISMVNDVM filium Iohannis III. Regis Suecorum, Sigiſmundi I. Regis Poloniæ ex filia, Sigiſmundi verò II. Regis Poloniæ ex ſorore nepotē. Altera pars Regē elegerunt MAXIMILIANVM Archiducem Auſtriæ, Rudolphi II. Imperatoris fratrem.

TVRCÆ magna ſtrage à Chriſtianis ſupra Catzerolacum, ad vnum à Canyſia miliare, profligati ſunt, menſe Auguſto, cæſo Bego Mohatzienſe, Copanenſi vero & Quinqueccleſienſi Begis, alijſque vltra 1300. captis.

In GERMANIA hoc anno exercitus quinque millibus equitum, & viginti millibus peditum conſtans, auſpiciis HENRICI Nauarræ Regis collectus eſt, qui tandem die 12. Aug. St. V. ROBERTO GVILIELMO, Duce Bullionæo, Nauarræi legato, & FABIANO Burggrauio & Barone à Dhona, Iohannis Caſimiri Comitis Palatini Rheni Tribuno, Ducib. iter ingreſſus, viam ſibi per Lotharingiam, vi aperuit, & inter Sequanā ac Ligerim contendens in Galliam penetrauit, licet Rex ab vna, & Guiſiani ab altera parte ſequerētur, & commeatū intercluderent. NAVARRÆVS obuiam illis iturus, vt excipiat, ſuiſque coniungat, ſubſequentem Galliæ Amiralium Ducem IOIEVSIVM, Regis Henrici III. Sororium, die 10. Octobr fortiter reprimit ad oppidum Curtraciū, adeo, vt Iojeuſius ipſe cum fratre & duodecim ſuorum millibus, plurimiſq; præcipuorum nobilium, occubuerit. Interea HENRICVS Guiſius, exercitu ſuo Germanis obuiam procedit ad Moſellam,

157 ſellam,eorumq; copias in oppido ANEAV, die 14. Nouembr. inuadit, cædit & in fugam compellit. 1587

FRANCISCVS Dracus Eques Anglus magno nauium grandiorum numero inſtructus ex Anglia ſoluit menſe April.& Hiſpanorum claſſem, quæ paulò poſt aduerſus Anglos & Belgas emittenda erat, ante portum Caleti vrbis Andaluſiæ (vulgò Caliz Malis) in freto Herculeo ex improuiſo adortus, circiter 36. naues commeatu, machinis bellicis, & aliis mercibus onuſtas, partim diripuit, partim ſecum abduxit, plurimaſque alias adhuc vacuas flammis exuſſit, & victoria ac præda inſigni potitus eſt.

Die 4. & 5. Decembr. in finibus Croatiæ ad VVIHITZIVM quaſi nubes quædam anatum & anſerum aliquot ſanè myriadum aduolauit, ſeque in ſtagnum proximũ demiſit, vbi noctu ſtrepitus ingens pugnantium inter ſe volucrum in tota vicinia, ſeq; mutuis conficientium vulneribus auditus fuit. Vnde poſtridie egreſſi milites, ciues & agricolæ, eius loci maximam anatum & anſerum copiam repererunt. Tandem è prato quodam latiſſimo ſublatis ſuperſtites alis, auolarunt. Quam pugnam paulò poſt bina Turcarum clades ſubſecutæ ſunt. Leonclau. in Pand. Turc.

SIGISMVNDVS III. Sueciæ Rex, ſolenni more ac modo corona regni Poloniæ inſignitus eſt Cracouię, die 27. Dec. St. N. in feſto S. Iohannis Euangeliſtæ.

Circa idem tempus Cracouiam oppugnauit MAXIMILIANVS Arhidux Auſtriæ, Rex deſignatus: ſed re infecta, multiſq; amiſſis, tandem ſoluit obſidionem, & exercitum ad Sileſiæ fines reduxit.

MARTINVS Schenck a Neydecken, Eques VVeſtphalus, egregio & planè admirãdo ſtratagemate BONNAM, munitiſſimũ ad Rhenũ oppidũ portu de noctu p inſtrumenta tria pyrobola clanculũ iiſdẽ admota & ſuccenſa, magno cũ fragore effractis & diſiectis, atq; ita milite immiſſo, & pſidiarijs excubias agẽtib. & reliqs interfectis, die 23. Dec.

5557 *occupauit, & firmo præſidio, rebuſque ad defenſionem* 158
neceſſarijs muniuit, & propugnaculum ex oppoſito oppidi in terra Montenſi firmiſſimum excitauit. Defenſio huius facti ab ipſo Schenckio edita eſt, 2.Ian.St.V.

MVLHVSIVM Heluetiæ vrbs à maioribus Heluetiorum pagis deuicta imperio eorundem ſubijcitur.

WILHELMVS LVDOVICVS Comes Naſſouius, Iohannis filius, Friſiæ gubernator, coniugem duxit ANNAM, Wilhelmi Auraici Principis filiam, Mauritij Comitis Naſſouij ſororem germanam, 2.Nouemb.St.V.

IOHANNES FRIDERICVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni, naſcitur 23.Aug.St.V.

Obierunt:

I. GOTTHARDVS Curlandiæ & Semigalliæ Dux, in Liuonia, 17.Maij, St.V.

II. FRIDERICVS Dux Holſatiæ, Adolphi filius, viginti annorum adoleſcens, 15.Iunij, St.V.

GVILIELMVS Gonzaga, Mantuæ & Montisferrati Dux, 4.Aug.St.N.

FRANCISCVS Medices, Magnus Hetruriæ Dux, 9. Octobr. St. N. Et quinque poſt eum horis, Blanca Veneta, ipſius coniunx.

V. ANTONIVS Perenottus, Nicolai filius, Cardinalis Granuellanus, Epiſcopus Atrebatenſis, die S.Matthæi, æt.70. in Hiſpania.

VI. SIGISMVNDVS Vicheuſer, vir omni eruditionis genere præſtans, & multis naturæ donis excellens, Imperat. Maieſtatis Procancellarius, 13. April. ætat. 56. Pragæ Bohemorum.

VII. ANDREAS Gail IC. olim Cameræ Imperialis Aſſeſſor, deinde Cæſ. Maieſt. Cōſiliarius, ac poſtea Electoris Archiepiſcopi Colonienſis Cancellarius, ſcriptis editis celeberrimus, die 11. Decembr. St.N. Coloniæ Agrippinæ in patria ſua, ætat. circiter 62. Forſterus.

VIII. Ni-

7 VIII. Nicolavs Rhedigerus Senior, genere, animo, ſapientia, autoritate & virtute vir nobiliſſimus, Præfectus Senatus Vratiſlauienſis digniſſimus, Mecœnas ſtudioſorum, & inprimis patronus liberaliſſimus, cuius beneficia in autorem Indicis huius Chronologici dum vixit, largiter collata apud poſteros ipſius nulla vnquam deletura eſt obliuio, die 28. Iunij, St. N. Vratiſlauiæ. 1587

IX. Michael Beutherus, Polyhiſtor & Neſtor alter, necnon IC. & Hiſtoricus eximius, C.S.E. 8. Nouembr. St. V. ætat. 65. Argentinæ.

X. Ioachimvs Meiſterus Gorlicenſis Luſatius, Poëta, Orator & Philoſophus præſtantiſſimus, & Scholarum multarum Rector per annos plurimos feliciſſimus, Bremæ in Weſtphalia, die Scholaſticæ, 10. Febr. St. N. cum vixiſſet annos 11. à morte Virgilij 1604.

XI. Matthias Colerus Aldenburg. IC. clariſs. collegij Iuridici in Academia Salana Ordinarius, & Profeſſor primarius, C. S. E. die 22. April. St. V. ætat. 57. profeſſionis 29. Ihenæ.

XII. Leonhardvs Badehornus IC. & trium Electorum, Mauritij, Auguſti & Chriſtiani Conſiliarius, Cal. Iulij, St. V. ætat. 77. Lipſiæ.

XIII. Henricvs Huſanus IC. & Poëta præſtantiſſimus, & multorum Principum Conſiliarius, ætat. 54. die 9. Decembr. St. V. Luneburgi.

XIIII. Caspar Oleuianus Treuir, Theologus, C.S.E. 15. Martij, St. V. æt. 51. Herbornæ.

XV. M. Matthævs Hoſtus, Græcæ linguæ in Acad. Francofurtana Profeſſor per annos 53. C. S. E. die 29. Aprilis St. V. h. 11. antemerid. ætat. 79. Francofurti ad Viadrum.

XVI. Pavlvs Witychius Vratiſlauienſis, Mathematicus excellentiſſimus, die 9. Ianuarij, St. N. Viennæ.

XVII. Iohannes Wigandus, Pomeſanien

5557 ſis in Boruſſia Epiſcopus, C.S.E. die 20 Oct. St.V. 15
XVIII. Timotheus Kirchnerus Theologus, qui Helmeſtatenſis Academiæ fundamenta prima docendo iecit, Vinariæ 17. Sept. St.V.
XIX. Iacobus Schegkius Med. D. & Philoſophus, C.S.E. 9. Maij St.V. æt. 75. Tubingæ: cum ibidem docuiſſet an. 44.

5558 *Die 24. Ian. St. N. Dominica tertia poſt Epiphania circa meridiem, commiſſum eſt prælium inter POLONOS, Duce IOHANNE Zamoiſcio, regni Poloniæ Cancellario & ſummo exercituum regni Imperatore, & MAXIMILIANI Archiducis Auſtriæ copias ad BITSCHINAM oppidũ Ducum Bregenſium. Poloni numero vicêre: multiſq; noſtrorum cæſis, ipſum Archiducẽ deditionem facere coëgerunt: quẽ oppido egreſſum Cancellarius in Poloniam 25. Ian. ſub exortum diei abduxit. Milites qui è pugna in oppidum profugerant, interceſſione Maxim. Archiducis ſalui & incolumes, ſed armis & pecuniis exuti, à Cancellario Zamoiſcio dimiſſi ſunt, die 26. Ian. Bitſchina direpta & exuſta eſt, ciues crudeliter tractati, multi trucidati, plurimique in triſtiſſimam ſeruitutem abducti.* 15

Henricus III. Galliæ Rex, inſidias ſibi ab Henrico Duce Guiſiæ ſtructas metuens: Lutetia vnà cũ Regina matre in oppidũ Carnutum exceſſit, Guiſius Theſauros & armamentariũ Regis & arcem Baſtillam occupauit: ſed paulò poſt interceſſione Caroli Borbonii & reliquorum confœderatorum Regi reconciliatus eſt.

Claſſis Philippi II. Regis Hiſpaniarũ, totum fermè triennium apparata, nauium militarium grandiũ 150. militib. veteranis ex Hiſpania, Italia, & aliunde collectis 20000. nautis 10000. tormẽtis 2650. pyrio puluere, globis & annona ad ſex menſes inſtructiſſima, die 28. mẽſis Maij ex portu Vlyſſiboneuſi ſoluit, & Angliam petiit. Verũ ab Anglis Carolo Hovvardo Thalaſſiarcho Anglico, & Francisco Draco Inferiore Amiralio Ducib.

die

die 1.2.3.4.& ſequentib. vſq; ad 8.Aug.St.N. ce- 1588
berrimis incurſionibus & conflictib. labefactata, pugnâ nauali vincitur & profligatur: exercitu Hiſpanorũ numeroſiſſimo fuſo & fugato, triremib. multis captis, diſſipatis aut merſis, plurimis belli ducib. captis, & prœda ingenti in Reginæ poteſtatẽ redacta. Diſtat hæc pugna à pugna Actiaca annis 1617.

THOMAS CANDISCHIVS Eques Anglus, poſtquam duab. nauib. totius orbis terrarum ambitũ feliciter circumnauigaſſet, & per fretũ Magellanicum in Oceanum Auſtralem traieciſſet, apud promontoriũ Capitis Bonæ ſpei in 20. naues Hiſpanicas incidit, quas cũ partim diſſipaſſet & diripuiſſet, partim inceſas ſubmerſiſſet, ampliſſimã nactus p̃dã, vna dũtaxat naui comitatus, die 18. Feb (alij 15. Sep.) in patria portũ Plymuthũ, vnde primũ an. 1586. die 21. Iul. exierat, cũ omnium admiratione reuerſus eſt. Chr. Bel.

BONNA ſexto obſidionis menſe CAROLO Duci Chimæo ſeſe dedidit: & duces qui vrbem fortiſſimè defenderant, & milites omnes complicatis vexillis, cum armis & bonis quæ geſtare poſſent, dimiſſi ſunt, 28. Sept. St. N.

BERGA ad Somum fruſtrà à Principe Parmenſi obſeſſa menſe Septembri.

Copiæ CHRISTIANORVM cum TVRCIS in Vngaria ſuperiori propè SIXVM oppidũ, ſex à Caſſouia milliarib. diſtãs, die 8. Oct. St. N. feliciſſimè dimicarũt.

HENRICI III. Galliarum Regis iuſſu Bleſis in Comitiis regni HENRICVS Princeps Guiſius, Franciſci filius, eò quod non tantũ regnum turbaret, illudq; occupare conaretur, verum ẽt in Regis vitã manifeſtò conſpiraret, die 23 Dec. St. N. pugionib. cõfoſſus & ſequẽti die 24. Dec. LVDOVICVS Cardinalis Guiſius, Henrici frater, ſtrangulatus eſt. Horum cadauera poſtea igne cremata, cineres in aëre Ligerimq; diſperſi, & HENRICVS Guiſius Dux Ianuillaus, Henrici filius, Dux Nemurius, aliquot Epiſcopi & multi nobiles factionis Guiſianæ, capti & in cuſtodiã dati ſunt.

Hoc ipſo menſe Decembri CAROLVS EMANVEL

5558 Dux Sabaudiæ Marchionatum Saluzziarũm partim vi, partim deditione occupauit, eumq; Henrico Galliæ Regi eripuit.

Vlricvs Dux Megapolitanus nuptias celebrauit cũ Anna, Erneſti Ludouici Ducis Pomeraniæ ſorore.

Iohannes Georgivs Princeps Anhaltinus coniugem duxit Dorotheam Comitiſſam Mansfeldicam, 22. Febr. St. V. Haderslebiæ.

Iohannes Holſatiæ Princeps Hagnen Hedwigen Anhaltinam, Electoris Auguſti viduam, matrimonio ſibi iunxit Sunderburgi, 14. Febr. St. V.

Nati ſunt:

I. *FRIDERICVS, Ioh. Georgij Elect. filius, Marchio Brandeb. die 22. Martij, St. V. inter noctis horam 11. & 12. Colonia ad Sueuum.*

II. *HENRICVS Borbonius Iunior, Henrici filius poſthumus, Ludouici nepos, Princeps Condæus, menſe Nouembri, in Gallia.*

III. *GVILIELMVS CHRISTIANVS, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Epiſcopatus Magdeburgenſis filius, Marchio Brandeburgicus.*

Obierunt:

I. Fridericvs II. Rex Daniæ, in regia Seelandiæ arce Anderſouia, die 4. Aprilis, St. V. an. æt. 54. anno regni 30. ineunte.

II. Robertvs Gvilielmvs, Dux Bullionæus, Henrici Roberti filius, Eſdainæ Dominus, ex nobiliſſima Ducum Cliuenſium & Comitũ de Marca familia oriundus, cũ ex infelici contra Guiſios expeditione pro Rege Nauarræo ſuſcepta, Geneuam reuerſus fuiſſet, ibidem in primo ætatis flore obiit Calend. Ianuariis.

III. Henricvs Borbonivs, Ludouici filius, Princeps Condæus, Henrici Borbonii Regis Nauarræi patruelis, qui varia iactatus fortuna, ſolum patriæ aliquandiu vertit, & tandem veneno impiè & nefariè per domeſticũ ſuum è medio ſublatus eſt.

IIII.

58 IIII. HENRICVS Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, Cracouię, die 3. Mar. St. N. Dominica Eſto mihi. 1588

V. PHILIPPVS Marchio Badenſis, Menſe Maio, Badenæ.

VI. ROBERTVS Dudlæus Anglus, Iohannis Dudlæi Ducis Northumbriæ filius, Lyceſtriæ Comes, Aureæ Periſcelidis & S. Michaëlis Eques auratus, Academiæ Oxonienſis Cancellarius, vir ætate grauis, conſilio prudens, & militari virtute clarus, 14. Sept. St. N. 4. Sept. St. V. ætat. 55 in Comitatu Oxonienſi.

VII. LAMBERTVS Diſtelmayer IC. clariſſimus, duorum Electorũ Ioachimi II. & Iohannis Georgii March. Brandeb. Conſiliarius & Cancellarius per annos 37. die 12. Octob. St. V. hora 11. pomeridiana, anno æt. 66. m. 7. d. 22. Berlini.

VIII. IOACHIMVS Mynſingerus à Frundeck, IC. excellentiſſ. & Iulij Ducis Brunſuicenſis Cancellarius, C. S. E. 3. Maij, St. V. æt. 78. Alslebiæ.

IX. PETRVS Monauius, Patritius Vratislauienſis, Aulæ Imperatoris RVDOLPHI II. Auguſti Medicus elegantiſſimus, Philoſophus, & Philologus πολύγλωττος, die 12. Maij, St. N. æt. 37. Pragæ.

X. THEODORVS Zuuingerus Baſilienſis, Philoſophus, Medicus & Polyhiſtor eximius, & nunquam intermorituris in omni literarũ genere lucubrationib. celebertimus, paulò poſt editũ ingens illud humanæ vitæ Theatrũ, ex febre Epidemia, die 10. Martij, St. V. an. æt. 54. m. 7. d. 8. Baſileæ.

XI. PETRVS Beutrichius Mompelgartenſis, IC. & militiæ Dux peritiſſimus, die 12. Febr. æt. 42. Heidelbergæ.

XII. IOSEPHVS Maſcardus Sarzanenſis IC. cuius extat opus de probationibus, in Italia. Forſterus.

XIII. IOACHIMVS Mollerus I. V. D. Conſiliarius Ducum Brunſuicenſ. & Luneburg. menſe Auguſto, æt. 67. Bardouuicii.

1559 *vulneratur, die 1. Auguſti, St.N. & ex eo vulnere die 2. Auguſti, hora 7. matutina, ætatis 37. anno regni 15. moritur: cum paulò antè Principes Regni præcipuos ad concordiam & conſtantiam adhortatus fuiſſet: & hæredem ac ſucceſſorem Coronæ legitimum HENRICVM Nauarræum Regem, ſororium ſuum deſignaſſet. Monachus Regicida multis à ſatellitibus regiis vulneribus confoſſus trucidatur. Sixtus V. Pontifex Romanus exhibitis 2. Septembr. læticiis publicis parricidium Henrici Regis laudauit, tanquam ſingulari DEI prouidentia factum, Iacobita in numerum Diuorum relato. Mariana Ieſuita dicit, eundem parricidam ingens ſibi nomen feciſſe, cæſo illo Rege.* 1589

HENRICVS III. Rex Nauarræ vna omnium voce HENRICVS IIII. GALLIÆ & NAVARRÆ Rex proclamatur. Vnde die 3. Auguſti iuramentum fidelitatis præſtat: & ſanctè teſtatur, ſe Autonomiam conceſſurũ: vitam ſuam & omnia in diſcrimẽ pro regno & ſubditis poſiturum. Quo facto, Principes & proceres regni, vnà cum nobilitate & omni exercitus turba, ſimiliter fidem ei atque obedientiam vt ſuo Regi ac Domino ſacramento promittunt, & indignam Domini ſui necem vindicaturos iureiurando confirmant.

CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudiæ GENEVAM menſe Auguſto obſidione cinxit: verùm Geneuenſes amicos & confœderatos ſuos inuocantes, tam fortiſſimè ei reſtiterunt: vt parùm abfuerit, quin omni prouincia Foſſinghana exueretur.

MARTINVS Schenckius à Neydecken Eques auratus Anglicus, bellator ſui tẽporis audacia, prudentia, fortitudine & virtute militari clariſſimus, NEOMAGVM Geldriæ metropolim noctu inuadẽs, ciuium virtute repellitur: cumq; ſe in nauiculã in Wahali fl. armatus cũ ſociis fugientib. coniiceret, ea nimium onerata ſubmerſus in fl. periit. Poſtridie cadauer à piſcatorib. inuentum, & in vrbẽ re-

59 uectum, in quatuor partes diſſectum eſt: ſed non ita multo poſt reb. mutatis, & Neomago virtute Mauritij Naſſouij occupato, inter alias deditionis conditiones & hæc fuit, vt Schenckio honeſtæ exequiæ fierent, quod & factum. 1589

Gymnaſium publicum ab ARNOLDO Comite Benthemio & Tecklebùrgico, ex ſingulari bonarum literarum amore, Schuttorfij apertum; quod poſtea propter maiorem loci commoditatem Steinfurtum translatum eſt.

MAVRITANI ſeditione contra Turcas mota, loca quædam Africæ, quæ Imperatori Turcico antea paruerant, circa initium autumni occuparunt.

Sub finem huius anni, vel ſequentis initium, PAX inter Turcas & Perſas conſtituta eſt.

IACOBVS VI. Rex Scotorum, ANNAM Chriſtiani IIII. Danorum Regis ſororem, Friderici II. filiam, vxorem duxit, nuptijs in arce Noruegiæ Aggershuſiana 23. Nouemb. St. V. celebratis.

GEORGIVS Haſſiæ Landgrauius, cum ELEONORA Chriſtophori Ducis Wirtenbergici filia, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltina vidua, nuptias ſecundas celebrauit.

CATHARINA, Caroli Lotharingiæ Ducis filia, FERDINANDO Magno Hetruriæ Duci nupſit, circa initium Maij.

LVDOVICO, Alberti filio, Comiti Naſſouio Saræpontano, ANNA MARIA, Wilhelmi Haſſiæ Landgrauij filia, nuptui elocata eſt.

AVGVSTVS Dux Saxoniæ, Chriſtiani Electoris Sax. filius naſcitur die 7. Septemb. St. V. inter 6. & 7. horam veſpertinam Dreſdæ.

Obierunt:

IVLIVS Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. fundator Academiæ Iuliæ Helmeſtatenſis, die 3. Maij St. V. inter horam 6. & 7. veſpertinam, an. ætat. 60. m. 10. d. 8. gubernationis 21.

5552 *vulneratur, die 1. Auguſti, St.N. & ex eo vulnere die 2. Auguſti; hora 7. matutina, ætatis 37. anno regni 15. moritur: cum paulò antè Principes Regni præcipuos ad concordiam & conſtantiam adhortatus fuiſſet: & heredem ac ſucceſſorem Coronæ legitimum HENRICVM Nauarræum Regem, ſororium ſuum deſignaſſet. Monachus Regicida multis à ſatellitibus regiis vulneribus confoſſus trucidatur. Sixtus V. Pontifex Romanus exhibitis 2. Septembr. læticiis publicis parricidium Henrici Regis laudauit, tanquam ſingulari DEI prouidentia factum, Iacobita in numerum Diuorum relato. Mariana Ieſuita dicit, eundem parricidam ingens ſibi nomen feciſſe, cæſo illo Rege.* 1589

HENRICVS III. Rex Nauarræ vna omnium voce HENRICVS IIII. GALLIÆ & NAVARRÆ Rex proclamatur. Vnde die 3. Auguſti iuramentum fidelitatis præſtat: & ſanctè teſtatur, ſe Autonomiam conceſſurũ: vitam ſuam & omnia in diſcrimẽ pro regno & ſubditis poſiturum. Quo facto, Principes & proceres regni, vnà cum nobilitate & omni exercitus turba, ſimiliter fidem ei atque obedientiam vt ſuo Regi ac Domino ſacramento promittunt, & indignam Domini ſui necem vindicaturos iureiurando confirmant.

CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudiæ GENEVAM menſe Auguſto obſidione cinxit: verùm Geneuenſes amicos & confœderatos ſuos inuocantes, tam fortiſſimè ei reſtiterunt: vt parùm abfuerit, quin omni prouincia Foſſingbana exueretur.

MARTINVS Schenckius à Neydecken Eques auratus Anglicus, bellator ſui tẽporis audacia, prudentia, fortitudine & virtute militari clariſſimus, NEOMAGVM Geldriæ metropolim noctu inuadẽs, ciuium virtute repellitur: cumq; ſe in nauiculã in Wahali fl. armatus cũ ſociis fugientib. coniiceret, ea nimium onerata ſubmerſus in fl. periit. Poſtridie cadauer à piſcatorib. inuentum, & in vrbẽ reuectum,

..æ is alijs in locis magnus hoc ipſo anno Magorum & ..eam numerus tam plebeij quàm ſuperioris ordinis ..is hominum igne exuſtus eſt. 1590

..Iacobi VI. Scotiæ Regis coniunx, in magno ..cerum conuentu Regina Scotiæ coronatur ..a 17. Maij, St. V. & biduo poſt Edinburgū in..ſ, ſummo omniū Ordinū applauſu excipitur.

..RICVS IVLIVS Dux Brunſuicenſis cum E..ABETHA Chriſtiani IIII. Daniæ Regis ſo.. nuptias celebrat Croneburgi ipſo die Pa..tis, St. V.

..LVS, Caroli filius poſthumus, Archidux Auſtriæ, ..pus Vratislauienſis, naſcitur die 7. Auguſti, St. N. 3. m. 45. poſt meridiem.

..nt:

..TVS V. Pontifex Romanus, die 27. Augu..St. N. poſtquam ſediſſet an. 5. menſ. 4. d. 3. & ..et an. 70.

..ANVS VII. in Sixti V. locum 15. Septembr. ..us, obijt die 27. Septemb. St. N. Pontificatus ..e 13. anno ætat. 70. (alij 72.) cui die 5. De..r. St. N. ſubſtituitur NICOLAVS Sfondra..ardinalis Cremonenſis, ætat. 55. qui GRE..IVS XIIII. appellari voluit.

..ROLVS Archidux Auſtriæ, Ferdinandi Im..toris filius, Maximiliani II. Imperatoris fra...Iulij. St. N. æt. 50. Huic ſucceſſit FERDI..DVS filius natu maximus, ætat. 14.

..COBVS Marchio Badenſis, Caroli filius, ..à Iohanne Piſtorio Apoſtata ſeductus Pro..s Pontificiorum factus eſſet, Miniſtris Eu..ij è territorio Hochburgenſi ſubmotis, ſa..os vocaſſet, ventris profluuio exſtinctus, ..7. Auguſti, St. N. an. ætat. 28.

..LIPPVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ, die ..ctobr. St. V. ætatis 21.

..LISABETHA Saxonica, Auguſti Electoris filia

5560 Henricvs IIII. Galliæ & Nauarræ Rex inſignem victoriam de Carolo Duce Maynio & confœderatis in prælio ad Druidum vrbẽ prope pagum Iurij, die 14. Martij. St. N. reportauit, in quo Philippvs Lamorali filius, Comes Egmondanus, Belgicorum auxiliorum, à Rege Hiſpaniæ ſubſidio confœderatis miſſorum, dux cæſus, equites profligati & diſſipati, & Heluetij ac ceteræ pedeſtres copiæ omnes in Regis poteſtatem traditis vexillis & armis venerunt. Hac victoria parta Nauarræus exercitum ad vrbem Lvteтiam ſub finem Aprilis deduxit: quam cum totos quinque menſes vſque ad initium Septembr. vndique obſeſſam grauiter adflixiſſet: & cõmeatus importatione interclusa, ad famem extremam (ita vt tredecim millia hominum trimeſtri ſpacio fame necati interierint) adegiſſet: tandem obſidionem ſoluere cogitur, Alexandro Farneſio Duce Parmenſi cum ſelectis Hiſpanorum, Italorum & Belgarum militibus veteranis circiter 15090. ab Hiſpaniarũ Rege in Galliam miſſo. 1590

Terræ motus ingens & horribilis Viennã Auſtriæ, & multa Morauiæ ac Bohemiæ loca grauiter cõcuſſit, d. 15. Sep. St. N

Mavritivs Princeps Auraicus, Hollandiæ & Seelandiæ gubernator, Duce Parmenſi cum exercitu ſuo in Gallia belligerante, collectis copijs, omnes penè arces & propugnacula ad Moſam & Rhenum extructa, menſe Octobri facili negotio recuperauit.

Franciscvs Ladigerivs regius in Delphinatu contra Carolum Emanuelem Sabaudiæ Ducem præfectus, Gratianopolim vrbem ope Lauallett collegæ ſui ſub finem menſis Nouembris deditione captam occupauit: Viennam ad Rhodanum Galliæ Regi adiunxit, & Berray oppidum obſidione Sabaudi liberauit.

[illegible] uirorum, in Suecia, Saxonia, Dania, Marchia & mul-

1560 *& multis alijs in locis magnus hoc ipſo anno Magorum & Sagarum numerus tam plebeij quàm ſuperioris ordinis & ſortis hominum igne exuſtus eſt.* 1590

ANNA, Iacobi VI. Scotiæ Regis coniunx, in magno Procerum conuentu Regina Scotiæ coronatur Lethæ 17. Maij, St. V. & biduo poſt Edinburgũ ingreſſa, ſummo omniũ Ordinũ applauſu excipitur.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunſuicenſis cum ELISABETHA Chriſtiani IIII. Daniæ Regis ſorore nuptias celebrat Croneburgi ipſo die Paſchatis, St. V.

CAROLVS, Caroli filius poſthumus, Archidux Auſtriæ, Epiſcopus Vratislauienſis, naſcitur die 7. Auguſti, St. N. hora 3. m. 45. poſt meridiem.

Obierunt:

I. SIXTVS V. Pontifex Romanus, die 27. Auguſti, St. N. poſtquam ſediſſet an. 5. menſ. 4. d. 3. & vixiſſet an. 70.

II. VRBANVS VII. in Sixti V. locum 15. Septembr. electus, obijt die 27. Septemb. St. N. Pontificatus ſui die 13. anno ætat. 70. (alij 72.) cui die 5. Decembr. St. N. ſubſtituitur NICOLAVS Sfondrata, Cardinalis Cremonenſis, ætat. 55. qui GREGORIVS XIIII. appellari voluit.

III. CAROLVS Archidux Auſtriæ, Ferdinandi Imperatoris filius, Maximiliani II. Imperatoris frater, 10. Iulij. St. N. æt. 50. Huic ſucceſſit FERDINANDVS filius natu maximus, ætat. 14.

IIII. IACOBVS Marchio Badenſis, Caroli filius, cum à Iohanne Piſtorio Apoſtata ſeductus Proſelytus Pontificiorum factus eſſet, Miniſtris Euangelij è territorio Hochburgenſi ſubmotis, ſacrificos vocaſſet, ventris profluuio exſtinctus, obijt 7. Auguſti, St. N. an. ætat. 28.

V. PHILIPPVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ, die 18. Octobr. St. V. ætatis 21.

VI. ELISABETHA Saxonica, Auguſti Electoris filia

1560 filia, Iohannis Caſimiri Comitis Palatini Vxor, 2. April. St. V. Heidelbergæ. 15

VII. HEDVVIGIS Wirtembergica, Ludouici Haſſiæ Landgrauij coniunx, die 4. Martij, poſt hor. 2. matut. ætat. 43. Marpurgi.

VIII. IACOBVS Cuiacius Tholoſanus, Iureconſultorum Coryphæus, C.S.E. 3. Octobr. St. N. Biturigibus Auaricum.

IX. BARNABAS Briſſonius IC. magni nominis, excellentis ingenij, ſolidæque eruditionis laude (quam ſcripta ipſius edita teſtantur) clariſſimus, Conſiliarius regius & Præſes Senatus Pariſienſis, tempore obſidionis LVTETIANÆ per furores plebis, aut quorundam potius, qui in plebis fece vltimi Lutetiam Regi ſuo rebellantem tum regebant, indigniſſimè ſtrangulatus in carcere, ac poſtea publicè ſuſpenſus eſt. Vrbe verò tandem Anno 1594. HENRICO IIII. Nauarrogalliæ Regi reddita: Senatui vehementer facinus hocce diſplicuit: adeo, vt eodem patibulo, eadem hora, carnifex ipſe, apparitor & à confeſſionibus Preſbyter, quod Briſſonio è viuis tollendo operam ſuam locaſſent, ſuſpenſi iuſſu Senatus fuerint.

X. FRANCISCVS Hotomannus, magna & excellenti Iuris peritia & variis ſcriptis, ſolidaque eruditione celeberrimus, C.S.E, 12. Febr. St. V. ætat. 65. m. 6. d. 20. Baſileæ.

XI. NICOLAVS à Noſtitz, Eques Luſatius, S. Cæſ. Maieſt. in Camera Regni Bohemiæ Conſiliarius, eruditæ doctrinæ, virtutis, pietatis ac prudẽtiæ laude domi foriſq; celebris, die 24. Maij, Pragæ.

XII. CAROLVS Dancæus, Regum Galliæ legatus apud Chriſtianum III. & Fridericum II. Reges Daniæ.

XIII. ADRIANVS Albinus IC. Iohannis Georgii Elect. Brand. Cõſiliarius intimus, & Nouæ Marchiæ Cancellarius, die 4. Iul. St. V. æt. 77. Cuſtrini.

XIV. An-

560 XIV. ANDREAS Paul, IC. duorum potentiſſimorum Saxoniæ Ducum, Auguſti & Chriſtiani Electorum &c. Conſiliarius intimus, die 4. Maij, St. V. æt. 47. Caſſellis in Haſſia, quam cum Chriſtiano Electore Saxoniæ Domino ſuo ingreſſus erat. 1590

XV. HIERONYMVS Zanchius Italus, ſacrarum literarum, Argentinæ, in Acad. Heidelbergenſi, & in Schola Neapolitana Nemetum Profeſſor, multis in re Theologica ſcriptis libris optimè de Eccleſia Chriſtiana meritus, die 19. Nouembr. St. V. mane hora 6. ætat. 75. Heidelbergæ.

XVI. FORTVNATVS Crellius, Philoſophus Heidelbergẽſis, C.S.E. Calend. Nou. St. V. Heidelbergæ.

XVII. IACOBVS Theodorus Tabernæmontanus, Medicus excellentiſs. C.S.E. menſe Septembri Heidelbergæ.

XVIII. GEORGIVS Tilenus, I. V.D. & Poëta eximius, Caroli Ducis Olſnenſis & Monſterbergenſis Conſiliarius, nocte ſequente diem 4. Martij, St. N. Vratislauiæ.

XIX. HIERONYMVS Mencelius Suidnicenſis Sileſius, placidiſſimi ingenij Theologus, C. S.E. 15 Febr. St. V. Islebiæ, an. ætat. 73. com pleto, poſtquam Eccleſias Comitatus Mansfeldenſis annos 30. piè & fideliter gubernaſſet.

XX. IOHANNES Auenarius Theologus, C.S.E. 5. Decembr. St. V. Citij ad Eliſtrum.

XXI. IACOBVS Andreæ Schmidelinus, Theologus, ob operã in conſcribendo libro Cõcordiæ præſtitã vbiq; notiſſimus, die 7. Feb. St. V. h. 9. ante merid. æt. 61. d. 13. miniſterij 43. Tubingæ. Cruſ. in An. Sue.

XXII. NICODEMVS Friſchlinus Balingenſis Wirtenbergicus, Philoſophus, Medicus & Poëta Cæſareus, dum ex captiuitate arcis Hohen Auracenſis in Ducatu Wirtẽbergico effugere conatur, rupto funiculo in aliã atq; aliã Petram ſubiectam præcipitãs, partib corporis miſer[illegible]iter cõfractis, inter-

560 interiit, die 24. Nouembr. St. V. nocte ante diem S. Andreæ proxima, ætat. 44. M. Cruſius.

561 COMITIA *regni Poloniæ menſe Ianuario habita ſunt VVarſauiæ: inquibus iſtiuſmodi tranſactione Polonis, interceſſione Legati Reginæ Angliæ, cum Turcis & Tataris pax reſtituta eſt, & fœdera antiqua confirmata: vt Poloni damna, quæ Coſacci Niſouij in ampliſſimis inter Boriſthenis & Tyræ oſtia campis vagantes, excurſionibus, rapinis & cædibus iiſdem intulerant, præſtarent, & priſtinam aureorum Vngaricorum pellium Zabellinarum & Ouinarum penſionem exſoluerent.*

GENEVENSES Ducibus Sancæo & Guitrio cum exercitu Ducis Sabaudiæ menſe Martio feliciter bellum geſſerunt, & aliquot arces recuperarunt.

In LIVONIA extrema ad Reualiam & Naruam bellū infelix inter Moſcos & Suecos continuatur.

Lues peſtifera Reualiæ & in alijs Liuoniæ locis acerrimè graſſatur, & multa hominum millia abſumit.

IOHANNES Rex Sueciæ nouo collecto exercitu bellum aduerſus MOSCOS inſtaurat, & cum TATARIS belli ſocietatem init, qui meridianâ Moſcouiæ orâ paſſim vaſtatâ, ferè vſque ad ipſam vrbem Moſcouiam penetrarunt, & pugnam acerrimam aliquot dies durantem cum Moſcis commiſerunt. Cuius exitus hic fuit: vt duobus Tatarorum Principibus captis, reliquus exercitus omnis diſſiparetur.

MAVRITIVS Princeps Auraicus, prouinciarum in Belgico vnitarū Dux ſupremus, ZVTPHANIAM fortitudine & ſtratagemate memorabili, hoſte fortiter etiam reſiſtente, occupauit die 29. Maij, St. N & DAVENTRIAM 10. Iunij, St. N. recuperauit: ac paulò poſt non tantùm in Friſia quoq; ciuitates & munitiones quaſdam Ordinib. ſubegit: ſed etiam ſeptem turmas equitúm Italorum Duci Parmenſi (qui Knodſenburgum è regione Neo-

magi

...obſeſſum ſtrenuè oppugnabat) ſeruien- 1591
...ſclopetariorum & equitum manu cir-
...Iulij, St.N. cæcidit & profligauit:
...enburgum obſidione liberauit.
...s Comes Mansfeldius, Petri Er-
...pſa obſidione globo ſclopeti ab e-
...Comitis Solmenſis militibus, traiectus
...nter captiuos verò, quorum ducenti
...antur, Petrus Franciſcus Nizellius, Par-
...præfectus, Alphonſus Daualus Marchio
...i, Diomedes Carafa, & Decius Manfredus
...nes &c. reperti fuerunt. Chron. Belg.

...s hoc anno maxima Lutetiam Pariſiorum, Italiam & præcipuè Romam Vrbem grauiter adſlixit.

Rex Nauarræus Vrbem CARNVTVM 6. April. & NOVIODVNVM in Picardia 8. Auguſt. St. V. occupauit.

CHRISTIANVS *Princeps Anhaltinus florentiſſimum exercitum* 8000. *equitum,* & 15000. *peditum Germanorum, in Palatinatu, Saxonia, Thuringia, Miſnia & ditionibus Brandeburgicis collectum, duxit in Gallias: ad ferendam* HENRICO IIII. *Galliæ & Nauarræ Regi contra Hiſpanum & reliquos confœderatos opem (quam ille annos iam aliquot apud Germania Principes per Legatos ſuos anxiè implorauerat) qui duobus infra Moguntiam miliaribus, ſub initium Auguſti Rhenum traijciens, & inde per Lotharingiam, nemine admodum reſiſtente, ad Galliæ fines penetrans* 13. *Septembris St.V. demum à Rege, qui Sedanum ad Moſam vſque proceſſerat, excipitur, & copijs eiuſdem coniungitur.*

Circa idem tempus MAVRITIVS *Princeps Auraicus in VVaſiam Flandriæ prouinciam, impreſſione facta,* HVLSTVM *oppidum probè munitum, die* 24. *Septemb.St.N. deditione occupauit: & collocatis in eo præſidijs firmiſſimis, reliquas copias ad* NEOMAGVM *Geldriæ metropolim reduxit, illamque pauciſſimorum*

1561 *dierum interuallo Ordinum auſpicijs ad deditionem compulit 21.Octobr.St.N. & Martini Schenckij membra diſſecta colligi, templo primario inferri, atque in ſepulchro Ducum Geldriæ ſolenni pompa condi curauit. Vrbis huius gubernator à Mauritio Principe Auraico PHILIPPVS Comes Naſſouius, Iohannis filius, conſtitutus eſt.* Chron.Belg. 159

HENRICVS Rex Nauarræ Germanos, Anglos & Gallos coniungens, ROTOMAGVM Normandiæ Metropolim arctiſſima obſidione, die 30. Septembr. cingere cœpit: quam tamen ſeptem menſium interuallo fruſtra obſeſſam, anno ſequenti rurſus deſeruit.

CAROLI EMANVELIS Sabaudiæ Ducis exercitus circiter decem millium recens collectus, LADIGERII & LAVALLETI regiorum in Prouincia ac Delphinatu Præfectorum virtute ac felicitate, duobus à Gratianopoli miliaribus menſe Septembri fuſus, fugatus, & præda ampliſſima capta eſt.

ABAS Miriſes Rex Perſarum VSBEGVM Chamum Tataricum & Babera vel Bactra Dominum hoc ipſo anno repreſſit: & caſo cum exercitu filio ipſius, per quem bellum toto iam quadriennio contra Perſas geſſerat, CHORASANEM Prouinciam, proximis bis ſibi per vim ereptam annis, recuperauit. Leonclau. in hiſtoria Muſelmana.

LVDOVICVS Haſſiæ Landgrauius, coniugem ſecundam duxit MARIAM Comitiſſam Mansfeldicam, die 5. Iulij. Marpurgi.

FRIDERICVS WILHELMVS Dux Saxoniæ, Adminiſtrator Electoratus Sax. nuptias ſecundas celebrauit, cum ANNA MARIA, Philippi Ludouici Comitis Palatini ad Rhenum, Neoburgici, filia, die 29. Auguſti, St.V.

Nati ſunt:

I. *GEORGIVS ALBERTVS, Iohannis Georgij Electoris*

1 *ris filius, Marchio Brandeburg. die 20. Nouembr. St. V. h. 6 matutina, Colonia ad Sueuum.* 1591

II. FRIDERICVS VDALRICVS, Henrici Iulij filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis.

III. IOHANNES CHRISTIANVS, Ioachimi Friderici filius, Dux Lignicenſis & Bregenſis, die 28. Auguſti (St. N.) hora 8. minut. 30. poſt meridiem, Bregæ.

Obierunt:

I. Gregorivs XIIII. Pontifex Rom. 15. Octobr. St. N. Pontificatus ſui, m. 10. d. 10. cui ſucceſſit Innocentivs IX. qui cum & ipſe ſediſſet menſes 2. obijt 29. Decembr. ætat. 71. m. 4.

II. Christianvs Elector Saxoniæ, Princeps pius, ſapiens & heroicus, die 25. Septembr. St. V. circa horam 7. matutinam, Dreſdæ, an. ætat. 31. gubernationis an. 6.

III. Henricvs Wenceslavs, Caroli filius, Dux Sileſiæ Olſnenſis & Monſterbergenſis, præclaræ indolis & virtutis Princeps, in ipſo ætatis vere, die 10. Octob. St. N. ætat. 16. d. 16. Romæ.

IIII. Iohannes Orientalis Friſiæ Comes, Embdæ, 29. Septemb.

V. Franciscvs Lanouius (vel de la Noue) Eques Gallus nobiliſſimus, à ſtrenuitate, fortitudine ac bellandi peritia (quod res ipſius in Belgico & Gallia geſtæ teſtantur) laudatiſſimus, & Regis Galliarum Conſiliarius ſapientiſſimus, ad oppidum Lauallium in Britannia Armorica ſiue inferiore, ſclopeti globulo per frontem tranſuerberatus, occubuit.

VI. Fabianvs à Schönaich, Eques auratus Sileſius, & Sacri Romani Imperij in rebus bellicis Conſiliarius, bellica virtute ac laude celebris, 23. Septembr. St. N. an. ætat. 83. Bethaniæ ad Oderam.

VII. Antonivs Sadeel, Baro Chandæus, Theologus, C. S. E. febri hectica extinctus, die 23. Febr. St. V. circa meridiem, ætat. 57. poſtquam in mune-

5561 re Eccleſiaſtico tam docendo quàm ſcribendo conſumpſiſſet an. 36. Geneuæ. 159

VIII. ADOLPHVS Metkerchus Brugenſis, Eques, & Flandriæ Concilij præſes, Ordinumque Belgici Legatus, omnium virtutum & ſcientiarum genere vir clariſſimus, 6. Octobr. St. V. ætat. 63. m. 6.

IX. DANIEL Rogerius Anglus, vir magni nominis, & Sereniſs. Reginæ Angliæ Orator ac Legatus, 9. Febr. St. V. ætat. 50.

X. WOLFGANGVS Hallerus, Caroli V. Ferdinandi & Maximiliani II. Imppp. nec non Friderici III. Ludouici & Ioannis Caſimiri Comitum Palatinorum Rheni Conſiliarius, die 2. Septembr. St. V. Ambergæ.

XI. HVGO Donellus Gallus, IC. clariſſimus, & Academiæ Altorfianæ Profeſſor, C. S. E. die 4. Maij, St. V. an. ætat. 68. Altorfij.

XII. ESROMVS Rudingerus Papebergenſis, excellens Philoſophus & Theologus, & quondam in Academia Witebergenſi Profeſſor, C. S. E. 2. Decembr. St. V. ætat. 68. Norimbergæ.

XIII. IOANNES Pincierus Wetteranus, Theologus ſcriptis ἰυχαριστικοῖς clarus, die 21. Ian. St. V. ætat. 70. Francobergæ.

XIIII. M. IOHANNES Poſſelius, Græcæ linguæ & Sapientiæ in Acad. Roſtochiana Profeſſor, C. S. E. die 15. Auguſti, St. V. Roſtochij.

XV. SIMON Pauli, Theologus Roſtochienſis, C. S. E. circa menſem Auguſtum, Roſtochij.

XVI. IACOBVS Händel Carniolanus, Muſicus ſuauiſſimus, die 4. Iulij, St. N. ætat. 41. Pragæ.

5562 *HIPPOLYTVS Aldobrandinus Patricius Florentinus, Pontifex Romanus renunciatur, aſſumpto Clementis VIII. nomine, 30. Ian. St. N.* 15

ANNA Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 26. Maij, St. N.

562 St.N. Cracouiam ingreſſa, pompa ac ſolennitate regali à Rege excipitur. Inde die 31. Maij, SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex eandem matrimonio ſibi copulat, nuptiis ſolenniter Cracouiæ celebratis. 1592

IOHANNE Comite à Manderſcheidt Epiſcopo Argentinenſi defuncto; IOHANNES GEORGIVS, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Primatus & Archiepiſcop. Magdeburg. filius, à Canonicis religionem reformatam amplectentibus, & ab ipſa vrbe Epiſcopus Argentinenſis eligitur 20. Maij, St. V. Verum Canonici religionis Pontificiæ alium 30. Maij deſignant Epiſcopum, nempe CAROLVM, Caroli Ducis Lotharingici filium, Cardinalem & Epiſcopum Metenſem: vnde bellum exoritur.

BELLI INTER RVDOLPHVM II. ROM. ET AMVRATEM Turc. Impp. initium.

TVRCÆ menſe Iunio ex BOSNA magnis copijs progreßi, VVIHITZIVM ſitus amœnitate, ſoli fertilitate & incolarum opulentia celeberrimum Croatiæ oppidum, vnà cum arce munitißima, ex inſperato aliquandiu obſeſſum & oppugnatum, die 19. Iunij, St. N. deditione occuparunt, & trucidatis duob. hominum millibus, cæteris in captiuitatem ipſa morte triſtiorē deductis, vniuerſum loci illius territorium ſibi ſubiecerunt. Hæc inopinata Turcarum Boſnenſium in Croatiam impreßio, initium fuit ruptarum & violatarum induciarum, quarum prorogatio Anno 1584. inter vtrumque Imperatorem Romanum & Turcicum ad an. 8. inſtituta fuerat, & cauſſa, cur funeſtißimum bellum exarſerit, & ſequentibus annis à Chriſtianis omni virium contentione contra Turcas geſtum & continuatum fuerit.

MAVRITIVS Comes Naſſouius, STEINVVICAM oppidum in finibus Tranſiſulanæ & Friſiæ

 muni

5564 munitiſſimum, aliquandiu grauiſſimè oppugnatum, & tandem cuniculis ſuffoſſum ac fame domitũ, die 4. Iulij, St.N. occupauit: Die verò 12. Septembr. St.N. COVERDAM oppidum Drentiæ regionis caput, ad arcendam vim externã ita munitum, vt nulla ratione capi poſſe videretur, expugnauit, & poteſtati Ordinum reſtituit. 1591

REFORMATIO ſeu viſitatio Academiarum WITEBERGENSIS & LIPSENSIS, Eccleſiarumque in Saxonia & Miſnia, certis articulis, de Perſona Chriſti, de Baptiſmo, de Cœna Domini, & de Prædeſtinatione, menſe Iulio; mandato FRIDERICI WILHELMI Ducis & Adminiſtratoris Electoratus Saxoniæ inſtituta, & prior ſtatus religionis mutatus eſt.

Die 20. Decembr. St.N. viſæ ſunt hora 7. veſpertina paraſelinæ circa Lunam naturalem, varij coloris radios in orbem de ſe ſpargentes, vnà cum alba cruce per paraſelinas extenſa.

CAROLVS Dux Sueciæ & Finlandiæ coniugem ſecundam duxit CHRISTINAM Holſatiæ Ducissam, de 27. Auguſti, nuptiis Nicopiæ in Suecia celebratis.

HENRICVS Vice Comes Turainius, Mommorentij vltimi regni Galliæ Coneſtabilis ſororis filius, Galliæ Mareſcalcus, matrimonio ſibi iunxit CAROLAM Duciſſam Bullionæam, Roberti Wilhelmi Ducis Bullionæi ſororem Eſdainæ, Iameſii ac reliqui Ducatus à fratrum interitu hæredem vnicam Sedani in Gallia.

Nati ſunt;

I. *SIGISMVNDVS, Iohannis Georgij Electoris Brandeburgici filius, Marchio Brandeburg. die 20. Nouembr. St.V. hora 3. matut. Coloniæ ad Sueuum.*

II. *HENRICVS VVENCESLAVS, Caroli filius, Dux Sileſiæ Olſ. & Monſterberg. die 7. Octobr. paulò ante h. 2 pomeridianam, St.N.*

Obie-

62 Obierunt: 1592

I. IOHANNES III. Rex Sueciæ, Goſtaui filius, Sigiſmundi Sueciæ & Poloniæ Regis pater, præclaris de Moſcorum Duce partis victoriis, & prouinciis Carelia, Ingria, Wolzouia & Eſthonia Liuoniæ regno adiectis clarus, 17. Nouembr. St. V. ætatis 55.

II. IOHANNES CASIMIRVS Comes Palatinus Rheni & Electoralis Palatinatus Tutor & Adminiſtrator, Dux ſapiens, magnanimus & bellicoſus, die 6. Ianuarij, St. V. an. ætat. 49. Heidelbergæ.

III. GVILIELMVS Haſſiæ Landgrauius, Princeps ſapientiæ, iuſtitiæ, eruditionis & inprimis ſtudiorum Mathematicorum laude clariſſimus, die 25. Auguſti, St. V. cum vixiſſet an. 60. m. 2. d. 1. h. ferè 13. gubernationis ſuæ ſalutaris & pacificæ an. 25. completo, Caſſellis.

IIII. GVILIELMVS Dux Cleuenſis & Iuliacenſis, die 6. Ianuarij, St. N. cum ampliſſimas ſuas ad vtramque Rheni ripam prouincias gubernaſſet an. 53. & vixiſſet annos 75. Duſſeldorpij, relicto filio vnico Iohanne Wilhelmo & aliquot filiabus.

V. ERNESTVS LVDOVICVS, Philippi filius, Dux Pomeraniæ, 17. Iunij, St. V. an. ætat. 47.

VI. IOHANNES GEORGIVS, GEORGII filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, 6. Iulij, St. N. an. ætat. 40.

VII. GEORGIVS IOHANNES, Ruperti filius, Princeps Palatinus Rheni Veldentianus, menſe Februario.

VIII. GVILIELMVS, Erneſti filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburgenſis, 20. Aug. St. V. ætat. 57. Cellæ Saxonum.

IX. CHRISTOPHORVS, Alberti filius, Dux Megapolitanus, 4. Martij, St. V. ætat. 56.

X. IOHANNES, Iohannis Alberti filius, Dux Megapolitanus, 22. Martij, St. V. ætat. 34.

XI. STANISLAVS Comes à Gorka, Palatinus

1562 Poſnanienſis, Regni Poloniæ Senator grauiſſimus, literarum ac literatorũ (literatus ipſe) Mecœnas egregius, ex Comitijs Warſauienſibus diſcedens, in Blonia oppido 4. mill. Warſauia diſtante, 29. Octobr. St. N.

XII. Alexander Farneſius, Parmæ & Placentiæ Dux, poſtquam à morte D. Iohannis Auſtriaci, belli Belgici molem annis 14. ſuſtinuiſſet: & res magnas in Gallia, Brabantia, Flandria, Friſia, Gelria, & in Archiepiſcopatu Colonienſi geſſiſſet: & iam tertiam in Galliam ad reprimendos Regis Nauarræi conatus expeditionem ſuſcepturus eſſet, 2. Decembr. St. N, hora 2. poſt meridiem, ætat. circa 46. Atrebati in Cœnobio Vedaſtino.

XIII. Elisabetha, Caroli IX. Regis Galliæ vidua, Maximil. II. Imp. filia, Rudolphi II. Imp. ſoror, die 22. Ianuarij, St. N. Viennæ Auſtriæ.

XIIII. Wilhelmvs Vrſinus Roſebergius, Princeps & generis claritate, & ſapientia celebris, S. Cæſ. Maieſt. Conſiliarius intimus, regni Bohemiæ columen & ſupremus Burggrauius, die 31. Auguſti, St. N. Pragæ.

XV. Iohannes Comes à Manderſcheidt, Epiſcopus Argentinenſis, die 22. April. St. V. anno Epiſcopatus 23. m. 3. Tabernæ Alſatiæ.

XVI. Cvnradvs Comes Solmenſis Braunfelſius. 27. Decemb. æt. 52.

XVII. Avgerivs Giſlenius Buſbequius, Belga, D. Ferdinandi Rom. Imp. ad Solymannvm Turc. Imp. Legatus & Orator ordinarius, à prædonib. in ipſo limine patriæ hoc anno occiſus eſt.

XVIII. Christophorvs Ehemius IC. Friderici III. & Ioh. Caſimiri Elect. Palat. ad Rhenum Cancellarius, die 1. Iunij, St. V. ætat. 64. Heidelbergæ.

XIX. Iohannes Rvdolphvs Stumpfius, Tigurinæ Eccleſiæ Epiſcopus, ætat. 61.

XX. N r

62 XX. NICOLAVS SELNECCERVS, Theologus Lipſenſis, cuius plurima de rebus Theologicis extant ſcripta, 24. Maij, St. V. ætat. 60. Lipſiæ. 1592

XXI. MATTHIAS Bergius Brunſuicenſis, vir doctiſſ. die 22. Aug. St. V. Altorfii.

XXII. SAMVEL Heilandus, Ethicus, Tubingæ æt. 58. poſtridie Pentecoſtes.

63 *Bellum inter IOANNEM GEORGIVM Marchionem Brandeburgicum, & Carolum Cardinalem Lotharingũ, diſcordib. Canonicorum Argentinenſium ſuffragiis electos Epiſcopos, in 9. vſque menſem geſtum, à Commiſſariis Imperatoris Rom die 17. Febr. St. V. tandem ſedatum, & arma vtrimque depoſita ſunt.* 1593

TVRCÆ ad SISSEKIVM in Croatia, vincuntur à Cæſareanis, die 22. Iunij, St. N. Siſſekium Turcis eripitur quidem, ſed paulò poſt in eorum poteſtatem redit.

PALMAM Ciuitatem & arcem munitiſſimam in Foro Iulij, tribus minus miliarib. ab Aquileia diſtantem, VENETI hoc anno condere cœperunt.

Menſe Iunio, lues peſtifera in Anglia graſſari cœpit: & mẽſib. ſequentib. in multam vſque hiemem durauit: adeoque vehementer graſſata eſt: vt multa hominũ millia ſuſtulerit.

MAVRITIVS Princeps Auraicus, cum ſub finem menſis Martij GERTRVDEBERGAM vrbem in Brabantiæ & Hollandiæ finibus, & natura loci, & cæteris rebus omnibus ad ſuſtinendam obſidionem neceſſariis, firmiter munitam, obſidere cœpiſſet: tandem 25. Iunij, St. N. vi & fame ad deditionem coactam occupauit.

HENRICVS Borbonius IIII. Galliæ & Nauarræ Rex, cum per annos 23. Catholicos acerrimè perſecutus fuiſſet: & plurima aduerſus eoſdem bella geſſiſſet; religionem reformatam, quam hactenus coluerat, deſeruit, & Pontificiæ ſeſe iterum adiunxit, audito Miſſæ ſacrificio in Vrbe Sandionyſiana, 25. Iulij, St. N.

5563 *Die 3. Auguſti, St. N. Cometa apparuit, caudam oblongam à Septentrione meridiem verſus conuertens: qui poſtquam aliquot Septimanarum ſpacio ſe conſpiciendum præbuiſſet, rurſum euanuit.* 159

NARVA Liuoniæ vrbs celebris & emporium nobile, pulueris ſulfurei in armamentario ſuccenſi flammis menſe Auguſto miſerè deformatum eſt: muri, valla & munitiones ruptæ ac diſturbatę, ædificia euerſa, & vltra 70. homines interfecti.

SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex ad capiendam vnà cum Regina vxore regni Sueciæ coronam, ſub finem Auguſti Cracouiâ diſcedens, in Sueciam iter ſuſcepit.

SINANES Baſſa Vezires, ducto ex Thracia milite, ſub finem Septembr. Vngariam ferro & igne depopulare cœpit. VESPRIMIVM, cui Ferdinandus de Samaria & Georgius Andreas Baro ab Hoffkirchen præerant, arctiſſimè obſeſſum, die 6. Octobr. St. N. expugnauit: & PALOTTAM circa 10. Octobr. deditione cepit, captis præfectis, reliquis præſidiariis omnibus contra fidem datam crudeliter trucidatis.

TVRCÆ ad Albam Regalem cæſi, die 3. Nouembr. St. N.

CHRISTOPHORVS à Teuffenbach, Baro Mayrhofiæ, ZABATICAM, FILECKVM, DEVINVM, SECZIENVM, HAYNIACZKVM, BLAVENSTEINAM, HOLLOKVM, SAMOSKVM, DREGELLAM, PALANKAM, BESEKVM, BVIAKVM & LEVVAM, arces, diuerſis annorum ſuperiorum interuallis, Turcarum imperio ſubiectas, & vltra 50. annos ab iiſdem retentas, trium hebdomadarum ſpacio, vnâ hac expeditione recuperauit: & DEO bene aſpirante, multa Christianorum millia ex ſeruitute triſtiſſima & tyrannidis immaniſſimæ iugo, multis hoſtium interfectis, & octingentis pagis tributariis ſubacta,

actis, liberauit, & præda inſigni ac opima potitus 1593
eſt.

Die natali Chriſti, tempeſtas procelloſa iuxta Texellam Seelandiæ Inſulam exorta, ex ducentis Hollandicis & Hanſeaticis nauibus frumento onuſtis, & in Hiſpaniam ac Italiam ſoluturis, vltra 40. naues grandiores, malis & antennis vi ventorum confractis, rudentibus ruptis, & clauis diſiectis, vnà cum nautarum ingenti numero euerſas & fluctibus coopertas ſubmerſit.

FRIDERICO IIII. Electori & Comiti Palatino ad Rhenum, LVDOVICA IVLIANA, Wilhelmi Auraici Principis filia, ex Carola Mompenſeria ſuſcepta, ſub finem menſis Maij, à Philippo Marnixio Aldegundio Dillenbergam in matrimonium adducta eſt: nuptiis ibidem, die 12. Iunij, St. V. (quo ipſo die ante annos 18. Carola Mompenſeria, mater ſponſæ, VVilhelmo Auraico patri nupſerat) ſolenniter celebratis.

MAVRITIVS Haſſiæ Landgrauius, VVilhelmi filius, HAGNEN, Iohannis Georgii Comitis Solmenſis Labacenſis filiam, matrimonio ſibi iunxit, ſacro nuptiali Caſſellis peracto 12. Septemb. St. V. die verò 22. Septembr. quæ incidit in diem Mauritii, St. N.

IOANNES Dux Saxoniæ & Vinariæ, nuptias celebrauit cum MARGARETHA, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filia, 8. Ianuarii, St. V. Altenburgi in Miſnia.

CAROLVS FRIDERICVS, Caroli filius, Dux Oſnenſis & Monſterbergenſ. naſcitur 18. Octob. St. N.

Obierunt:

I. LVDOVICVS, Dux VVirtenbergicus, Chriſtophori filius, Stutgardiæ, die 8. Auguſti, St. V. ætat. 40. cum Ducatum VVirtenbergenſem annos 25. gubernaſſet.

II. BARTHOLDVS à Mandeslo, Nobilis Electoris Brandeburgici Conſiliarius, literarũ ac literatorũ

Mecœ-

5563 Mecœnas ac fautor optimus, 9. Martij, St. V. Cuſtrini. 1593

III. Iohannes Leonclauius Amelburnus, nobilis Angriuarius Weſtphalus, Xenophontis & Zoſimi Comitis, aliorumque Græcorum autorum Verſione, & Annalium Turcicorum ac hiſtoriæ Muſulmanę Turcarum elucubratione celebris, menſe Iunio, Viennæ Auſtriæ.

IIII. Iohannes Schröterus Medicus & Philoſophus nobilis, & primarius in Acad. Ihenēſi Profeſſor, die 31. Martij, St. V. ætat. circiter 80. Ihenæ ad Salam.

V. Pavlvs Lutherus, D. Martini Lutheri filius, Medicinæ Doctor, & Auguſti Electoris Saxoniæ archiatrus, 8. Martij, St. V. Lipſiæ.

VI. Martinvs Mirus Theologus, 24. Auguſti, St. V. ætat. 61.

VII. Iohannes Lauterbachius, Poëta nobilis & coronatus, qui per multos annos optimarum artium ſtudia in Schola Hailbrunnenſi feliciter rexit, 11. Octobr. St. V.

VIII. Orlandvs de Laſſo, Muſicorum ſeculi noſtri Princeps, die 13. Iunij, St. N. ætat. 73. Monaci in Bauaria.

5564 *ERNESTVS Archidux Auſtriæ, ad ſuſcipiendam amplißimæ Prouinciæ Belgicæ gubernationem, ſibi à PHILIPPO II. Hiſpaniarum Rege oblatam, die 30. Ianuarij, St. N. Bruxellas venit, ibique magna pompa ac ſolennitate exceptus eſt.* Chron. Belg. 15

Henricvs IIII. Galliæ & Nauarræ Rex, ætat. 41. in oppido Carnvtvm plenario ritu à ſuis coronatus eſt, die 27. Febr. St. N.

Eodem menſe Lvgdvnvm, Galliæ Narbonenſis vrbs florentiſſima, obedientiæ & poteſtati Henrici IIII. Nauarrogalliæ Regis ſe ſubiecit: cui & Avrelia, Bitvriges, Melodvnvm, Lavdvnvm, Ambianvm, Camera-

MERACVM, Normandia tota & aliæ regiones ſubinde acceſſerunt. 1594

SIGISMVNDVS III. Rex Poloniæ, Suecorum Rex ſolenni pompa coronatur in regia vrbe Vpſalia, Cal. Martij, St.N. 19. Febr. St.V.

NOVIGRADVM in Vngaria ſuperiori à MATTHIA Arbiduce Auſtriæ, 10. Martij, St.N. expugnatur, & Turcis dimiſſis occupatur.

HENRICVS Galliæ & Nauarræ Rex, LVTETIAM Pariſiorum ſelectiſſimo comitatu ingreſſus, hoſtibus Hiſpanis, eorumque ducibus ſeſe dedentibus, & liberè cum impedimentis ſuis dimiſſis, & pace ac tranquillitate inter ciues reſtituta, abſque omni ſeditione & cæde, die 24. Martij, St. N. occupauit.

Eodem menſe Martio BRESENZA, SECZINVM & SEGESTVM arces Vngariæ inferioris, non procul Canyſia diſtantes à Comite Serinio & Franciſco Nadaſtio expugnatæ & euerſæ ſunt.

COVERDÆ obſidio à Franciſco Verdugone ſoluitur, Mauritio Naſſouio aduentante, Menſe Maio.

RVDOLPHVS II. Rom. Imperator Comitia celebraturus, Ratisbonam venit 18. Maij, St.N. vbi ad bellum contra TVRCAS perſequendum ab Imperij Romani Ordinibus auxilia & ſumtus decreti, & ERNESTO Arbiepiſcopo & Electori Colonienſi, FRIDERICO IIII. Electori Palatino ad Rhenum, & quibuſdam Pomeraniæ Ducibus, feuda, ceremonia & more vſitato ab Imp. Rom. collata ſunt.

ERNESTVS Archidux Auſtriæ, prouinciarum Belgicarum Gubernator, miſſis ad Ordines Confœderatos Belgici, 6. Martij literis, illos relicto bello, ad pacem amplectendam & ad obedientiã Regi Hiſpaniarum præſtandã hortatur. Verum Ordines miſſo 27. Maij reſponſo prolixo, & rationib.

ac

1564 accauſis plurimis adductis, pacem omnem re-ſpuunt, ſeque patriæ & libertatis defendendæ gratia bellum contra Hiſpanos perſecuturos confirmant. 1594

HOLLANDI nouum iter in Indiam Orientalem per Septentrionem quærunt, ſed hac vice non inueniunt.

SIGISMVNDVS Bathoreus, Tranſyluaniæ Regulus, deficit à Turcis, & ſe Cæſari RVDOLPHO aſſociat.

GRONINGA Friſiæ Occidentalis vrbs, die 22. Iulij, St. N. in Mauririj Comitis Naſſouij; TATTA, IAVRINVM, PAPA, Vngariæ propugnacula, in Turcarum poteſtatem hoc ipſo anno venerunt.

IOHANNES *Chaſtelius Pariſienſis, Collegij Claremontani Ieſuitarum ibidem alumnus, natus annos 19. HENRICUM IIII. Galliæ & Nauarræ Regem interfecturus, dum cultro gulam Regis petit, aberrante ictu, per maxillam in illius dentes impegit, vnumque eliſit, die 27. Decembr. St. N. inter horam 6. & 7. veſpertinam. Sicarius ilicò comprehenſus, voluntatem interficiendi Regis apertè confeſſus eſt: deque eo ſupplicium (iuxta ſententiam à Senatu Curiæ ſupremæ Pariſienſis latam) die 29. Decembr. St. N. ſumptum, & IESVITÆ Claremontani, & cæteri in toto regno intra triduum ex Collegijs ſuis exire, & poſt quindecim dies toto Galliæ regno excedere iuſſi ſunt.*

IOHANNES SIGISMVNDVS Marchio Brandeburgicus, Ioachimi Friderici March. Brand. & Adminiſtr. Epiſcopatus Magdeb. filius, coniugem duxit ANNAM, Alberti Friderici Marchionis Brandeb. & Ducis Boruſſiæ filiam, nuptijs in magna Principum & procerum frequentia feliciter & tranquillè peractis, 20. Octobr. St. V. Regiomonti Boruſſorum.

Nati ſunt:

I. HENRICVS FRIDERICVS, Iacobi VI. Scotorum

rum Regis filius, ex Anna, Chriſtiani IIII. Daniæ 1594
Regis ſorore, primogenitus, & regni hæres, nomen ab vtroque auo in Baptiſmo ſortitus, die 19. Februarij, St. N.

II. Otho, Mauritij Haſſiæ Landgrauij filius primogenitus, ipſa natali Chriſti nocte h. 1. Caſſellis.

Obierunt:

I. Carola Duciſſa Bullionæa, Eſdainæ Domina, Henrici Ducis Bullionæi & Vice Comitis Turainij vxor ſine hæredibus, Sedani in Gallia.

II. Iacobvs Curtius à Senftenauu, S. Cæſ. Maieſt. Conſiliarius intimus, & Romani Imperij Procancellarius, omnium ſtudiorum, inprimis verò Mathematicorum amator, Menſe Maio, cum ſe ad iter Comitiorum Ratisbonenſium præpararet.

III. Martinvs Forbiſſerus, Eques Anglus, rei naualis peritia clariſſimus, claſſis Anglicanæ contra Hiſpanos in Britanniam Armoricam emiſſæ Amiralius, in oppugnatione propugnaculi Breſtenſis fortiter pugnando cæſus occubuit.

IIII. Gerardvs Mercator Rupelmondanus Flander, Guilielmi patris, & Iohannis Guilielmi filii, Iuliacenſium & Cliuenſium Ducum, Coſmographus exercitatiſſimus, Mathematicorum ſui temporis facile princeps, qui globis artificioſis, radio dimenſis, cœlum ac terram interius & exterius, qua licuit demonſtrauit, & editione Chronologiæ vtiliſſimam rei literariæ operam præſtitit, die 2. Decembr. horis 11. ante meridiem, ætat. 82. m. 8. h. 5. Duisburgi Cliuorum.

V. Lavrentivs Ludouicus Leobergenſis Sileſius, vir clariſs. & doctiſſimus, die Veneris poſt Paſcha, 15. April. St. N. hora 4. poſt meridiem, ætat. 57. m. 7. d. 28. quo ipſo die ante an. 34. Philippus Melanchthon Præceptor ipſius obierat: poſtquā auguſtam Gorlicenſium Scholam magna cum dexteritatis, fidei & felicitatis laude docuiſſet & guber-

5564 gubernaſſet an. 30. Ex huius viri ludo tanquam 1594
ex equo Troiano (quod idem Ludouicus de Trozendorfio, Præceptore quondam ſuo, frequenter referre ſolebat) plurimi prodierunt viri docti: quorum opera & conſilio fideli ac felici, Eccleſiæ, Aulæ Principum, Reſpublicæ & Scholæ multæ hodie feliciter vtuntur.

VI. Iohannes Borcholten IC. clariſſ. & in Acad. Iulia Anteceſſor, C.S.E. menſe Nouembri, ætat. 57. Helmeſtadii. Huic ſucceſſit Valentinus Forſterus IC. præſtantiſſimus.

VII. Christophorus Cornerus, Theologiæ Doctor & Profeſſor in Acad. Francofurtana, & generalis Marchiæ totius Superintendens, C.S.E. Francofurti ad Oderam, 17. April. St.V. ætat. 76. poſtquam in Academiis docuiſſet an. 54. Succeſſit ei in munere Christophorus Pelargus Suidnicenſis Sileſius.

5565 *Circa huius initium* AARON *Moldauiæ, &* MICHAEL 15
Valachiæ Tranſalpinæ Reguli, SIGISMUNDI *Bathorei Principis Tranſyluaniæ (qui & ipſe paulò ante à Turcis defecerat) ſuaſu & conatu, à partibus & ſocietate Turcarum receſſerunt, & Turcis, Iudæis ac Græcis omnibus in ditione ſua degentibus, promiſcuè cæſis & fœdere literis vtrimque miſsis icto, Tranſyluanorum protectioni ſe ſubmiſerunt, & iiſdem coniuncti, Turcis bellum inferre cœperunt.*

Menſe Ianuario pax perpetua inter duo ampliſſima regna, Suecorum & Moscorum, poſt triginta fermè annorum bella, breuibus induciis ſubinde interpolata, ſingulari Dei beneficio, per Legatos Sigismundi Regis Sueciæ & Poloniæ, Theodori Magni Ducis Moſcouiæ, & Rudolphi II. Imp. Rom. ſancita eſt.

In Gallia HENRICUS IIII. *Nauarrogalliæ Rex bellum aduerſus* HISPANOS *terra mariq; apertum denũtiari, & in finib. omnium prouinciarũ ad tubæ ſonitũ exclamari*

ri iuſſit exeunte Ianuario. Idem edictum nomine PHILIPPI II. Regis Hiſpaniarum contra GALLOS Bruxellis ſub initium menſis Martii promulgatum eſt. 1595

CRACOVIÆ, die 6. Febr. St. N. incoata ſunt Comitia regni Poloniæ, in quibus Imperatoris Romani, Ordinum Vngariæ, Principis Tranſſyluaniæ, & Michaëlis Valachiæ Tranſalpinæ Principis Legati in ſolenni Procerum & Senatorum regni conſeſſu à Sigiſmundo Rege Poloniæ copias auxiliares contra Turcas petierunt. Verum nihil in his Comitiis certi conſtitutum: quin potius ea, quæ implicata hæsêre, ad nouas deliberationes reiecta ſunt.

RVDOLPHVS II. Imp. Rom. cum SIGISMVNDO Bathoreo Chriſtophori filio, Tranſſyluaniæ Principe, & adiunctis ipſi MOLDAVIS & VALACHIS, ſocietatem & fœdus aduerſus Turcas certis conditionibus iniit hoc ipſo menſe Februario.

CAROLVS Comes Mansfeldiæ, Petri Erneſti filius, Pragæ ab Imp. Rom. conſuetis ceremoniis Equitis Aurati dignitate, & titulo Principis Rom. Imperii, die 28. Aprilis, St. N. inſignitus, & Vicarius Archiducis MATTHIÆ (ſupremi exercitus Cæſarei aduerſus Turcas Imperatoris) creatus eſt.

AARON Moldauiæ Princeps & Vaiuoda, ob proditionis ſuſpicionem, literis interceptis aliiſq; indiciis confirmatã, iuſſu Sigiſmundi Tranſſyluaniæ Principis captus, & Albã Iuliam, die 24. Maij, adductus, eique STEPHANVS Roſuuanus Tranſſyluanus in Moldauiæ dominatu ſubſtitutus eſt.

FERDINANDVS Comes ab Hardeck Iaurinenſium Præfectus, ob arcem illam SINANI Baſſæ Veziri, neglecta & violata iuriſiurandi religione, deditam, manu dextra ferro prius amputata, capite truncatur Viennæ Auſtriæ, vna cum Nicolao Berlinio Lotharingo, ædili & excu-

5565 biarum Iaurinenſium præfecto, 15. Iunij, St. N.

Hanum & Caſtilletum, Picardiæ oppida non ignobilia, PETRVS Comes Fontanus Hiſpanus menſe Iunio expugnauit & occupauit.

CAROLVS Princeps & Comes Mansfeldiæ, exercitus Cæſarei præfectus, STRIGONIVM arcem Vngariæ ad Danubium munitiſſimam exercitu viginti millibus militum inſtructo, ipſis Calendis Iulij, St. N. obſidere cœpit.

BABOTZCA 5. Sigetho miliaribus diſtans, à Cæſareanis militibus capta & expugnata eſt, 30. Iulij, St. N.

GALLI *Dorlentio in confinibus Picardiæ ab Hiſpanis obſeſſo ſuccurrere cupientes, ab Hiſpanis Duce* PETRO *Comite Fontano 24. Iulij St. N. prælio victi & ſuperati ſunt: in quo ipſe* VILLERIVS *Rotomag. præfectus, Galliæ Amiralius, vnà cum aliis quibuſdam proceribus, pluriміſque nobilibus cæſus occubuit. Vnde oppidum ipſum arte & naturâ loci munitiſſimum vnà cum arce, die 31. Iulij, St. N vi expugnatum, incolis & præſidiariis Gallis vltra 1500. Tribunis, Centurionibus, aliiſque militum præfectis 40. ibidem partim cæſis partim vulneratis & captis, in Hiſpanorum poteſtatem peruenit.*

MAHVMETES Græciæ Beglerbegus, SINANIS Veziris Baſſæ filius, ad Strigonium à Carolo Mansfeldio profligatur.

Vere & æſtate anni huius in Hollandia, Geldria, tractu Rhenano, Auſtria, Bohemia, Saxonia, Miſnia, Luſatia, Sileſia, aliiſque Germaniæ locis, ſtupenda & inſolita extitit aquarum inundatio: quæ non tantum vicos pagoſque plurimos deſtruxit: verùm etiam homines & magnam pecorum multitudinem abſorpſit & ſuffocauit.

Ampliſſima THEODORI Magni Moſcorum & Ruſſorum Ducis Legatio, die 16. Auguſti, St. N. Pragam aduenit: & die 30. eiuſdem menſis à RVDOLPHO II. Imperat. primum audita eſt, eidemq;

demq; loco auxilii contra Turcas precioſiſſimum theſaurum obtulit, & fœdus ac perpetuam amicitiam Principis ſui nomine expetiuit. 1595

FRANCISCVS Dracus & IOHANNES Hauukius, Equites Anglici, ſub initium Auguſti in AMERICAM ſiue INDIAM OCCIDENTALEM, nauigant, HAVANAM, ampliſſimum CVBÆ Inſulę, auri & cupri fodinis abũdantis, Emporium, expugnaturi. Sed vtroq; Duce dyſenteriâ exſtincto, nihil memorabile geſtum eſt.

In VALACHIA Tranſalpina, die 23. Auguſti St. N. SINANEM Baſſam Vezirem profligant Tranſſyluani.

HENRICVS IIII. Nauarrogalliæ Rex abſolutionem à fulmine excommunicationis, an. 1593. per Ludouicum Gonzagam Niuerniæ Ducem petitam, tandem miſsis Romam legatis ſuis, à CLEMENTE VIII. Pontifice Romano, die 17. Septemb. St. N. obtinuit, & in gremium Romanæ Eccleſiæ receptus eſt. Ad cuius rei memoriam poſtmodum anno 1596. 3. Maij Romæ Columna marmorea ad ædem S. Antonii erecta eſt.

STRIGONIVM deditione occupatur à Matthia Archiduce Auſtriæ Calend. Sept. St. N.

PHILIPPVS & ERNESTVS CASIMIRVS, Iohannis filii, Comitis Naſſouii fratres, & ERNESTVS Comes Solmenſis, in Sylua Dinslacenſi, non procul à Lippa fluuio ab Hiſpanis die 2. Sept. St. N. oppreſſi; cum animosè confligendo hoſtium ſuorum multitudini exigua equitum manu fortiter reſtitiſſent, tandem cæſi & capti ſunt. Inter quos PHILIPPVS Naſſouius equitum ductor & præfectus generalis, Neomagenſium gubernator, & ERNESTVS Solmenſis, Comites, lethaliter vulnerati, paulò poſt Rhinobergæ obierunt. ERNESTVS verò Philippi frater, λύτρῳ perſoluto, ad ſuos dimiſſus eſt.

VIZZEGRADVM (*Germanicè Plindenburg*)

 ſupra

5565 ſupra Budam arx (quæ olim theca Coronæ regni Vngariæ habita eſt) in altiſſima rupe ſita, & foſſâ 12. pedum ſaxis inciſâ, cincta, probéque munita, à copiis Cæſareanis, die 21. Septembr. St. N. expugnata: & PETRINIA quoque caſtellum Croatiæ ad fluu. Colapim non ignobile, vnà cum HRASTOVIZIA die 24. menſis eiuſdem St. N. in Chriſtianorum poteſtatem conceſſit. 1595

CAMERACVM Vrbs in finibus Picardiæ Hannoniam verſus celeberrima, poſt grauiſſimam duorum menſium obſidionem, vnà cum caſtello ſitu & opere inexpugnabili, à Balygnio præfecto Gallico, poſtquam annos 14. eam tenuiſſet, PETRO Comiti Fontano Hiſpano, die 9. Octob. deditum, & præſidiarij Galli & ac Heluetij cum armis, vexillis & impedimentis ſuis, incolumes dimiſſi ſunt.

MOLDAVIA à POLONIS occupatur.

MAXIMILIANVS Archidux Auſtriæ, Caſtellum S. Nicolai, Saruuaſcham, Bekeſcham, Erdeckum & Czongradum, arces infra Solnockum verſus Gyulam ſitas, occupat.

VALACHIA Tranſalpina à Tranſſyluano recuperatur.

GENOA ſuperioris Vngariæ propugnaculum, non procul à Gyula, à Tranſſyluanis & Varadienſium copiis, die 23. Octobr. St. N. deditione captum. Vnde & paulò poſt Vilagozuar, Panckota, Feltot, VVarſocz, Beczkerek, Sirj, Lagk, Eperyes, Arad, Solymos & Totuuaradya arces in eorundem poteſtatem peruenerunt.

STEPHANVS Roſuuanus Moldauiæ Vaiuoda, dum regionis iſtius dominatum, quo non multò ante à Polonis expulſus fuerat, recuperare conatur, à HIEREMIA Mogila Moldauorum Principe & Coſaccis, menſe Decembri, multitudine ſuperatus, cum ſuis copiis caſus, ipſe verò captus & viuus palo adfixus eſt.

CHRISTIANVS Princeps Auhaltinus coniugem duxit illuſtrem & generoſam Comitiſſam ANNAM, Arnoldi Comitis Benthemii & Teckelebur-

65 leburgici filiam, nuptiis 3. Iulij, St. V. Lorbaci in Electorali Palatinatu celebratis.

Iohannes Georgius Princeps Anhaltinus matrimonium iniuit, cum Iohannis Caſimiri Comitis Palatini ad Rhenùm relicta filia vnica Dorothea, ſacro nuptiali in Electorali aula Heidelbergenſi feliciter peracto, 31. Aug. St. V.

Sigismvndvs Tranſſyluaniæ & Valachiæ Princeps, cum Maria Christina (alii Chriſtierna) Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 5. menſis Martii, St. N. ſibi Grætii in Stiria præſente Legato ſuo Stephano Botſckay legitimè deſponſata, nuptias celebrauit in Metropoli Tranſſyluaniæ Alba Iulia, die 6. Auguſti, St. N.

Henricvs Dux Bullionæus, & Vice Comes Turainius, nuptias ſecundas cum Elisabetha Flandrica, Wilhelmi Principis Auraici filia, ex Carola Mompenſeria progenita, circa hiemem, Sedani in Gallia celebrauit.

Maximilianvs, Guilielmi filius, Dux Bauariæ, nuptias celebrauit in Lotharingia cum Elisabetha, Caroli Ducis Lotharingici filia, menſe Februario.

Philippvs Comes ab Hohenlohe, Baro in Langenberg, poſtquam per annos 23. Ordinibus Belgici confœderatis militârat, & variâ ſæpenumerò cum hoſtibus fortunâ decertârat, Mariam Wilhelmi Naſſouiæ Principis Auraici filiam, ex Anna Egmondana natam, vxorem duxit, nuptiis die 7. Febr. in arce Burena celebratis.

Georgivs Eberhardvs Comes Solmenſis, Ordinum Belgici Hulſtenſis in Waſia Flandriæ prouincia gubernator, coniugio ſibi iunxit Sabinam Comitiſſam Egmondanam, Lamorali Comitis Egmondani relictam filiam, ex Sabina Palatina prognatam, nuptiis Delphis in Hollandia menſe Martio ſolenniter peractis.

565 Nati ſunt: 1595

I. *VLADISLAVS, Sigiſmundi III. Suecorum & Polon. Regis filius, 9. Iulij, St.N. Cracouiæ.*

II. *GEORGIVS RVDOLPHVS, Ioachimi Friderici filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, die 22. Ianuarij, St.N. veſperi hora 7. Bregæ.*

III. *GEORGIVS VVILHELMVS, Iohannis Sigiſmundi Marchionis Brandeb. filius 3 Nouemb. St.V. intra horam 3. & 4. pomeridianam, Coloniæ ad Sueuum.*

Obierunt:

I. AMVRATHES III. Turcarum Rex decimus quartus & SEXTVS Imp. Orientis, paroxyſmis Epilepticis (vel vt alii volunt nephritide) extinctus 18. Ianuarij, St. N. ætat. 47. regni 21. à morte Amuratis II. 144. aui ſui Solymanni, 29. Huic ſucceſſit MAHVMETES III. filius natu maximus, æt. 31. qui regni auſpicia pro more gentis 18. fratrum cæde conſecrauit, & iugulatos cum patre ſepeliuit.

II. FERDINANDVS Archidux Auſtriæ Senior, Ferdinandi Imp. filius, Maximil. II. & Caroli frater, 24. Ianuarii, St.N. æt. 66 Oeniponte.

III. ERNESTVS Archidux Auſtriæ, Rudolphi II. Imp. Rom. frater, Princeps benignus, clemens & pacificus, gubernator prouinciarum Belgicarum recens ab Hiſpaniæ Rege conſtitutus, noctu die 20. Februar. St.N. ætat. 42. Bruxellis. Huic vſque ad ALBERTI Archiducis Auſtriæ aduentum ſucceſſit PETRVS de Guſman Comes Fontanus Hiſpanus.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS II. Dux Saxoniæ captiuus, die 9. Martii, inter h.7. & 8. veſpertinam, Stiræ oppido Auſtriæ, ætat. 66. m. 5. ea ipſa die in cœleſtem patriam ab exilio ex captiuitate in æternam libertatem euocatus, qua in eam ante annos 28. integros fuerat ex patria & libertate abductus.

V. BAR-

V. Barbara, filia Ioachimi II. Elector. Brandeburgici, Ioh. Georgii Electoris ſoror, Georgij Ducis Lignicenſis & Bregenſis vidua, die 2. Ianuarij, æt. 68.

VI. Elisabetha Magdalena, Ioachimi II. Elect. Brand. filia, Ioh. Georgii Elect. Brandeburg. ſoror, Franciſci Ottonis Ducis Luneburgenſis vidua, die 22. Auguſt. St. V. hora 12. meridiana, ætat. 56. m. 9. d. 14. viduitatis anno 36. Coloniæ ad Sueuum.

VII. Carolus Princeps & Comes Mansfeldius, prudentiæ, fortitudinis & peritiæ militaris laude celebris, Regis Hiſpaniæ in Belgico Thalaſſiarchus, & exercitus Cæſarei contra Turcas Dux & Imperator, in ipſo rerum in Vngaria exigui temporis ſpatio præclarè geſtarum limine dyſenteria extinctus Comaræ, die 14. Aug. St. N. intra 8. & 9. horam veſpertinas, ætat. 52. Fuit enim natus anno 1543. quo ipſo Strigonium, conſilio ipſius & ductu hoc anno recuperatum, à Turcis expugnatum & occupatum fuerat.

VIII. Antonius Luſitanus, Ludouici filius, Emanuelis Portugalliæ Regis nepos, menſe Septembri, æt. 65. Lutetiæ Pariſiorũ. Reliquit duos filios, Carolum Emanuelem & Chriſtophorum.

IX. Iulius Comes Salmæ & Neoburgi ad Oenũ, Maximil. II. & Rudolpho II. Impp. Augg. ab Imperialis aulæ conſiliis, heros inclytus & generoſus, qui Martem cum Muſis feliciter iunxit, die 12. Iul. St. N. æt. 63 Gœdingæ.

X. Iohannes Septimius, L. Baro de Lichtenſtain & Nicolſpurg, heros optimis & literis & linguis excultus, quiq; difficillimis multorum annorum peregrinationibus magnam Europæ Aſiæque partem peragrauit, belli & pacis artibus inclytus, die 10. Nouembr. St. N. ætat. 37. Viennæ Auſtriæ.

5565 XI. Diterricvs Baro à Zerotin, Dn. in Hermanſtadt & Czernikouitz, Sacræ Cæſ. Maieſt. à Conſiliis, & Luſatiæ ſuperioris Præſes, Calendis Ianuariis intra h. 11. & 12. pomerid. Budiſſinæ. 1595

XII. Levinvs Torrentius Epiſcopus Antuerpianus, vir in omnibus linguis & artibus longè doctiſſimus, die 26. Aprilis, St. N. Bruxellis.

XIII. Gvilielmvs Witackerus Anglus, cum docuiſſet Theologiam τῷ λόγῳ καὶ τῷ τρόπῳ, Cantabrigiæ, 4. Decemb. æt. 47.

XIIII. Reinervs Reineccius Steinhemius, Profeſſor hiſtoriarum in inclyta Acad. Iulia celeberrimus, C. S. E. die 14. April. St. V. hora 4. matut. Helmeſtadii.

XV. Henricvs Pantaleon Baſilienſis, Medicus, Philoſophus & Hiſtoricus, poſtquam in Acad. Baſilienſi docuiſſet an. 40. die 3. Martii, St. V. ætat. 72. m. 8. d. 22.

XVI. Martinvs Schillingus, Patritius Vratislauienſis, Vir optimus & doctiſſimus, die 12. Iunij, St. N. Vratislauiæ.

XVII. M. Mavritivs Hellingus, Superintendens & Paſtor Eccleſiæ Norimbergenſis, ætat. 74. Norimbergæ.

XVIII. Michael Neander Sorauienſis Sileſius, Vir doctiſſ. & Scholæ Ilfeldenſis ad annos 45. Rector feliciſſimus, C. S. E. die 26. Aprilis, St. V. æt. 70. Ilfeldæ.

XIX. Iacobvs Rvngivs Theologus Pomeraniæ, 11. Ian. æt 76.

55[illegible] *Sub finem menſis Ianuarij, ACHMETES Baſſa Temeſvarienſis, cum ſuo comitatu à Tranſſyluanis caſus, occubuit.* 15

Principes Anhaltini, Hanovicvs item & Isenbvrgicvs Comites, Eccleſias ditionum ſuarum à reliquiis fermenti Papiſtici repurgant, idola deſtruunt: & ritus Eccleſiaſticos Palatinis Eccleſiis conformant.

Al-

566 Albertvs, Archidux Auſtriæ, & Vice Rex Portugalliæ, gubernator prouinciarum Belgicarum à Philippo II. Rege Hiſpaniarum conſtitutus, vnà cum Philippo Wilhelmo, Wilhelmi filio, Principe Auraico & Comite Burano, Bruxellas, die 11. Febr. St.N. intra horam 3. & 4. ingreſſus, & magnificè exceptus eſt. 1596

Massilia Vrbs in finibus Prouinciæ maritima, ſplendida & populoſa, quæ hactenus Regi Hiſpaniarum paruerat, ab Henrico Guiſio Duce Ianuillæo, Henrici filio, die 27. Febr. St.N. deditione capta, & expulſis Hiſpanis obedientiæ Henrici Nauarrogalliæ Regis ſubiecta eſt.

Clissa arx Dalmatiæ, & ſitu & opere munitiſſima, à Zenganis & Croatinis militibus (quos Vſkochos vocant) ſtratagemate militari Turcis erepta, & occupata eſt, die 7. April. St.N. quam poſtea, die 31. Maij, St.N. Turcæ cæſis Zenganorum & Croatorum copiis, proditione cuiuſdam Dalmatæ recuperarunt.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ & Belgici gubernator, CALETVM vrbem maritimam & portum celeberrimum in Gallia Belgica die 17. Aprilis occupat.

FERA Vrbs Galliæ in Veromanduis fortiſſima, 7. menſium obſidione preſſa, tandem die 16. Maij, St. N. ab HENRICO Nauarrogalliæ Rege ad deditionem certis conditionibus coacta, ciuibus vita donata & præſidiarij Hiſpani dimiſſi ſunt, die 22. Maij, St. N.

ARDA oppidum ſitu & opere munitiſſimum, & Caleto vicinum, ab ALBERTO Archiduce Auſtriæ deditione, die 23. Maij, occupatum eſt.

Claſſis Elisabethæ Reginæ Angliæ, Roberto Eſſexiæ Comite & Carolo Houuardo ſupremo Amiralio ducibus, die 28. Iunij, St. N. Caletvm Andaluſiæ expugnat, diripit, incendit.

5566 VACIAM arcem infra Nou gradum non procul à ripis Danubij, copiæ Cæſareanæ, Turcis expulſis, vnà cum arce, die 22. Iulij, St. N. expugnarunt & occuparunt. 1596

HVLSTVM oppidum in Flandriæ prouincia Waſia foſſis & propugnaculis egregiè firmatum, poſt grauem & cruentam aliquot ſeptimanarum oppugnationem, & plurimorum præfectorum ac militum ab vtraque parte internecionem, ALBERTVS Archidux Auſtriæ Belgici gubernator, die 18. Auguſti, St. N. deditione cepit.

CHRISTIANVS IIII. Rex Daniæ, Friderici II. filius, in magna Principum & procerum frequentia, die 29. Aug. St. V. ſolenni pompa Hafniæ inauguratus, & regni corona inſignitus eſt.

AGRIA arx & propugnaculum Vngariæ ſuperioris fortiſſimum, & Epiſcopali ſede nobilitatum, MAHVMETI III. Turcarum Imperatori die 12. Octobr. St. N deditum eſt.

Die 26. Oct. St. N. MAXIMILIANVS Auſtriacus cum MAHVMETE III. ad Agriam dimicauit, & penè victor victus eſt.

Hoc ipſo anno tertiùm completur Cyclus magnus annorum 532. videlicet à nato Chriſto. Sicuti enim à condito mundo, ad natum Moſen decurrerunt anni 1596. ita viciſſim à nato Chriſto ad hunc annum decurrerunt anni 1596.

IOHANNES ADOLPHVS Dux Holſatiæ, & Archiepiſcopus Bremenſis coniugem duxit AVGVSTAM, Friderici II. filiam, Chriſtiani IIII. Regis Daniæ ſororem, die 30. Auguſti, St. V. Hafniæ in arce regia.

PHILIPPVS LVDOVICVS, Hanouiæ Comes, matrimonio ſibi iunxit CATHARINAM Belgicam, Wilhelmi Principis Auraici, & Comitis Naſſouij filiam, nuptiis menſe Octobri Dillenbergæ celebratis.

Nati

566 Nati ſunt. 1596

I. FRIDERICVS V. Friderici IIII. Electoris Palatini ad Rhenum filius primogenitus, die 16. Auguſti, St. V. hora 8. veſpertina, Amberga.

II. IOHANNES CASIMIRVS, Iohannis Georgij filius, Princeps Anhaltinus, die 7. Decembris, St. V. Deſſauiæ.

Obierunt:

I. Anna Iagellonia, Sigiſmundi I. Regis Poloniæ filia, Sigiſmundi Auguſti ſoror, Stephani Bathorei relicta vidua, Regina Poloniæ.

II. Georgivs Haſſiæ Landgrauius, Philippi filius, Guilielmi & Ludouici Haſſiæ Landgrauiorũ frater, die 6. Feb. St. V. intra h. 2. & 3. antelucanam, æt. 49. Darmſtadij: relictis poſt ſe 4. filiis, Ludouico, Philippo, Friderico & Henrico: ex quib. Ludouicus primogenitus paternas ditiones gubernat.

III. Fridericvs IIII. Friderici III. filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, die 6. Aprilis, St. N. ætat. 44. nulla ex tribus Vxoribus maſcula ſobole relicta. Vnde Ducatus Lignicensis ad Ioachimvm Fridericvm Ducem Lignicenſem & Bregenſem defuncti patruelem, iure hæreditario deuolutus eſt.

IIII. Vlricvs Dux Megapolitanus, anno ætatis 63. menſe Maio.

V. Philippvs Dux Brunſuicenſis in Grubenhagen, Philippi filius, vltimus inter ſex fratres, ſine liberis, die 3. Aprilis, St. V. deceſſit. Huius ditionem Henricvs Iulius Dux Brunſuicenſis ſingulari celeritate ſolus occupauit.

VI. Ernestvs & Avgvstvs, Iohannis filij, Duces Holſatiæ fratres, in prælio Agrienſi à Turcis cæſi occubuerunt, Menſe Octobri.

VII. Bernhardvs. Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, copiarum equeſtrium è Saxonia ſuperiori aduerſus Mahvmetem III. Tur-

5566 VA … Imp. ductor, ex pugna ad pagū Kere- 15
…pe Agriam, non ſine præclara bellicæ
… laude & decore, in patriam rediturus, febri
… extinctus Tirnauiæ Pannoniæ oppido,
… Dec. poſt horam 7. veſpertinam, St. N. ætat.
… 2. d. 2.

… ANDREAS Ietinus Epiſcopus Vratiſlauienſis, Princeps pacificus, doctus & ſapiens, die 4. Nouembr. St. N. Vratiſlauiæ, Epiſcopatus ſui an. 11.

[X]. ADAMVS de Noua domo, Sacræ Cæſ. Maieſt. Conſiliarius, & ſupremus regni Bohemiæ Burggrauius, die 24. St. N. Pragæ.

X. FRANCISCVS Dracus, Eques auratus, & Angliæ Amiralius, poſtquam conſilio, celeritate & armis res magnas mari geſſerat, in tertia expeditione maritima Americana, verſus Indiam Occidentalē ſuſcepta, Oceanico profluuio ventris correptus, obijt die 28. Ianuarij manè in portu maritimo, qui vocatur Porto bello, ætat circiter 46.

XI. IOHANNES PHILIPPVS Baro Altoſaxius, in ipſa merenda à fratris filio, Hulricho Georgio, huius patre ſpectante, nefariè impetitus & lethalibus vulneribus confectus octauo poſt die 12. Aprilis obijt. Hic Cainus an. 1601. eodem menſe Viennæ ob varias cædes ἀμειταινοήτως iuſſu Cæſaris ita decollatus eſt, vt humerum vna cum capite vno ictu carnifex præſcinderet.

XII. CHRISTOPHORVS Dragonius, Nobilis Hiſpanus, arcis Antuerpianæ Præfectus, & veteranus militum Dux, bellis in Belgico geſtis clarus, die 4. Ianuarij, St. N. æt. 89. Antuerpiæ.

XIII. SEPTIMIVS Florens Chriſtianus Henrici IV. Nauarro-Galliæ Regis præceptor, ætatis 59.

XIV. LAMBERTVS Danæus Theologus Gallus, cuius plurima erudita extant ſcripta Theologica. circa

566 circa initium anni, Ortheſij, oppido ad montes 1596
Pyræneos ſito.

XV. Iacobvs Kimedoncius Belga, Theologus & Profeſſor Acad. Heidelbergenſis, peſte extinctus die 26. Nouemb. St. V. Heidelbergæ.

XVI. Hieronymvs Panſchmannus I.C.C.L. Aulæ Saxonicæ Septemviralis Senator, idemque in Iudicio ſupremæ Cameræ ſupra 13. an. integros adſeſſor, præclaro illo Quæſtionum Iuridicarum opere poſthumo, monimento ingenij ſempiterno poſt ſe relicto, deceſſit an. ætat. 55.

XVII. Ianvs Douza, Iani filius, iuuenis ſummo ingenio, excellente doctrina, & amabili morum ſuauitate, fatis conceſſit Lugduni Batauorum die 21. Decembr. ætatis anno 24. cum domum rediiſſet ex peregrinatione cum præſtantiſſimo Philippo Mornæo fil. & Petro Perillæo, per aliquot regna & regiones obita.

XVIII. Sigefridvs Saccus, S. Theolog. D. & Metropolitanæ Eccleſiæ Magdeburg, Paſtor, cuius didactica quædam in Theologicis extant ſcripta, apoplexia extinctus, die 2. Septembr. hora 5. veſpertina, St. V. ætat. 70. Magdeburgi.

XIX. Lambertvs Lvdolphvs Helmius Pythopæus Dauentrienſis, Oratoriæ & Poëticæ facultatis in Acad. Heidelberg. per annos 33. Profeſſor, die 29. Ianuarij, ſub horam noctis 12. St. V. ætat. 60. Heidelbergæ.

XX. Fridericvs Sylburgius Haſſus, vir eruditiſſimus, & de bonis literis bene meritus, febri ardenti correptus, die 16. Februarij, St. V. Heidelbergæ.

XXI. Petrvs Ximenius Luſitanus, vir in omni facultatum genere doctiſſimus, ætat. circiter 70. Coloniæ Agrippinæ.

XXII. Sinanes Baſſa Vezires, natione Epirota, qui regnum Tunetanum Anno 1574. Hiſpanis, eripuit,

5566 eripuit, & hoc etiam poſtremo bello Turcico ſummus exercitus Turcarum contra Chriſtianos Imperator fuit, apoplexia tactus (vt quidam referunt) Beligradi, ineunte Menſe Maio, ætat. 84. In huius locum, IBRAHIMES Baſſa, Amuratis III. defuncti gener, à MAHVMETE III. Imp. Turc. ſuffectus, & paulò pòſt, propter timaria, ſiue poſſeſſiones militares nimis licenter diſtributas, loco motus, eidemque MAHOMETES Baſſa ſubſtitutus eſt. 1596

XXIIII. LEONHARDVS Thurnheuſer Aſtrologus in Germania celebris, Coloniæ, 8. Sept.

5567 *MAVRITIVS Princeps Auraicus, exercitus vnitarum Belgici prouinciarum ſummus Imperator, lectiſſimas quatuor veteranorum Germanorum & Hiſpanorum peditum legiones, & quinque equitum turmas, ſub ductu Comitis Varraſii, Domini de Balanzon, die 24. Ianuarij, St. N. ſub ipſum crepuſculi tempus prope Turnbutum in Campinia ad Syluam Thyllenſem oppreſſit. fugauit atque diſſipauit: & cæſis cum Comite Varraſio, copiarum duce ſupremo, circiter bis mille militibus, ducentis (inter quos multi Tribuni militares & Centuriones reperti fuerunt) captis, vexillis peditum circiter 38. hoſtibus ereptis, victoriam cum præda non contemnenda conſecutus eſt: ipſam q; arcem Turnbutanam die ſequenti deditam occupauit.* 15

SIGISMVNDVS Princeps Tranſſyluaniæ dignitatem ordinis aurei velleris ſibi à RVDOLPHO II. Rom. Imp. beneficio PHILIPPI II. Regis Hiſpaniarum conſuetis ceremoniis collatam, Pragæ die 6. Martij, St. N. accepit.

AMBIANVM metropolis Picardiæ non tam ſitus opportunitate, quàm propugnaculorum firmitate munitiſſima & ampliſſima, ab Hernantello Portocarera Hiſpano, Dorlentij gubernatore & Duce Aumalio, mirabili planè ſtratagemate militari, die 11. Martij, St. N. ex inſperato occupata eſt.

TATTA

567 Tatta & Papa in Vngaria à Cæſareanis recuperantur. 1597

Mauritius Princeps Auraicus Bergam ad Rhenum vel Rhenobergam, Mœrſiam, Alpenum, Grollam Bredefortum, Enſchedam, Oldenſelam, Oetmarſum, Goëram & Lingam Ordinum poteſtati ſubiicit.

Ambianum Picardiæ metropolis, Henrico Nauarrogalliæ Regi die 25. Septembr. St. N. certis conditionibus dedita.

In Comitiis Imperij Ratisbonæ celebratis non niſi de bello Turcico continuando agitur.

Peſtilentis luis contagia hoc anno in Palatinatu, Haſſia, Thuringia & Saxonia inferiori Lubeca, Hamburgi, Brunſuiga, Magdeburgi, Erfordia, & paſſim alibi atrociter graſſata ſunt, multaque hominum millia è medio ſuſtulerunt.

Christianus IIII. Rex Daniæ, matrimonio ſibi iūxit Annam Catharinam Marchioniſſam Brandeburgicam, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Archiepiſcopatus Magdeburg. & March. Brandeb. filiam, nuptijs Hadersſebiæ, die 27. Nouemb. celebratis.

Carolus Emanuel Princeps Portugalliæ, Antonij Portugalliæ Regis filius, coniugem duxit Æmyliam Naſſouiam, Wilhelmi Principis Auraici filiam, ex Anna Saxonica prognatam, in Belgio.

Nati ſunt:

I. Iohannes, Iohannis Georgij Elect. Brandeb. filius, Marchio Brãdeburgicus, die 13. Iul. St. V. Coloniæ ad Sueu.

II. Iohannes Philippus Dux Saxoniæ, Friderici Wilhelmi Adminiſtratoris Electoratus Saxon. filius, die 25. Ianuarij, St. V. hora 6. matutina, Torgæ.

Obierunt:

I. Alphonsus Dux Ferrariæ, Marchio Eſtēſis, die 26. Oct. St. N. Ferrariæ ſine liberis. Ducatū Ferrarienſē Cæsar Eſtenſis, defuncti Ducis frater patruelis,

&c ab

5567 & ab eodem hæres ac ſucceſſor teſtamento inſti- 1597
tutus obtinuit : Verum cum anno ſequenti à CLEMENTE VIII. Pontifice Romano feudi Domino fulmine excommunicationis percuteretur, armiſq; hoſtiliter peteretur, eundem Pontifici Romano facta tranſactione occupandum conceſſit.

II. FRIDERICVS, Wolfgāgi filius, Comes Palatinus Rheni, Fridericoburgi ad Vohenſtrauſſum, die 17. Decembr. ætat. 40. m. 4. d. 11. abſque hærede maſculo.

III. WILHELMVS Tertzka, Baro Bohemus, heros ac bellator fortis, qui poſtquam in bellis Vngaricis ad Strigonium, ad Hatuuanum, & tandem in obſidione Agriæ ſtrenuè rem geſſiſſet, arceque à præſidiariis dedita, à Turcis ibidem cum reliquis præfectis captus fuiſſet, mœrore animi extinctus obijt Beligradi in Turcica captiuitate, circa menſem Aprilem.

IIII. IOHANNES à Bernſtain, Baro Bohemus, virtute ac prudentia militari inclytus, in ipſa obſidione arcis Iaurinenſis in ſuburbio ibidem occaſionem inſtituendi ſtratagematis capturus, die 30. Septemb. St. N. hora 7. matutina globo tormentario maiori ictus occubuit.

V. IOACHIMVS à Beuſt in Planitz IC. generis nobilitate, & rerum vſu clariſſimus, & quatuor Elect. Saxoniæ Conſiliarius, C. S. E. die 4. Febr. St. V. ætat. 75. fermè completo, Planitzij prope vrbem Cygnæam.

VI. IOHANNES Reymannus I.V.D. olim Epiſcoporum Vratiſlauienſium, poſtea vero Ioachimi Friderici Ducis Lignicenſ. & Bregenſ. Cancellarius, conſilio & eloquentia præſtans, die 21. Oct. St. N. circa h. 5. matutinam, æt. 53. in patria ſua Leobergæ Sileſiorū. Ei ſucceſſit in munere Cācellariat⁹ ANDREAS Heugel à Polokuuitz I.V.D.

VII. CA-

VII. CAROLVS Barth. I.V.D. Iohannis Georgii Elect. Brandeb. Conſiliarius, & Nouæ Marchiæ Cancellarius, die 6. Febr. St. V. noctis hora 2. æt. circa 50. Cuſtrini. 1597

VIII. IOHANNES Poſthius Germersheimenſis Palatinus, Medicus & Poeta clariſſ. & in omni genere literaturæ vir excultiſſimus, quondam Epiſcopi VVirtzburgenſis, ſed proximis ante mortẽ annis Friderici IV. Elect. Palat. Archiater, C.S.E. Mosbaci 24. Iunii St. V. ætat. 60. ſepultus Heidelbergæ in templo Petrino.

IX. CASPAR Cruciger, Theologus doctiſſimus, C.S.E. die 16. Aprilis, St. V. ætatis 72. Caſſellis in Haſſia.

X. IODOCVS Nahumius Süntzheimenſis Palatinus, Theologus, quondam Scholæ Herbornenſis profeſſor, & Eccleſiæ ibidem Paſtor, C.S.E. Hanouiæ.

XI. MARTINVS Kinnerus à Scherffenſtain, Vir doctiſſimus, Muſicus & Poeta egregiè præſtans, qui de nulla re magis ſolitus fuit gloriari in vita ſua, quam quod fuiſſet per annos multos & auditor, & familiaris Philippi Melanchthonis, die 24. Aprilis, St. N.

XII. Hoc anno mortui ſunt in Italia ALDVS, Paulli F. Aldi Magni nepos, Manutius, ſub finem mẽſis Octobris Romæ: & in Galliis PETRVS Pithæus: qui duo crediti ſunt inter homines doctos priuatos poſſediſſe Bibliothecas præſtantiſſimas, & copia bonorum librorum, ac præſertim veterum ſcriptorum ampliſſimas.

XIII. SVFFRIDVS Petri Leouardenſis Friſius I C. & hiſtoricus, C.S.E. hoc etiam anno obiiſſe ſcribitur Coloniæ Agripp. æt. circa 57. vel 58.

XIV. HIERONYMVS Commelinus Gallus, Typographus eruditiſſimus, die 27. Nouemb. St. V. Heidelbergæ.

5568 *multitudinem, mille & quingenti circiter homines perierunt. Damnum verò Vrbi illatum multis aureorum miriadibū æſtimatur.* 159

Terræmotus Thuringiam, Saxoniam & Miſniam die 26. Decemb. St. N. grauiter concuſſit.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ & MARGARITA Caroli Archiducis Auſtriæ filia, PHILIPPI III. Regis Hiſpaniarum ſponſa, die 13. Nouembr. St. N. Ferrariam ingreſſi, incredibili pompa ac ſolennitate nomine CLEMENTIS VIII. Pontificis Romani excepti ſunt. Die 15. Nouem. nuptiale ſacrū inſtitutū: vbi poſt pactorum dotaliū in ſummo tēplo publicationem & prælectionem, præſentib. aliquot Principibus, multis Comitibus, Baronibus, Cardinalium collegio, magno Epiſcoporum numero, & exterorum quoq; quorundam Principum ac procerum legatis, ipſe PONTIFEX ROM. prima ALBERTVM Archiducem Auſtriæ & Belgici gubernatorem nomine ac mandato PHILIPPI III. Regis Hiſpaniæ cum MARGARITA noua Regina; Duciſſam verò de SESSA, nomine ac mandato ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Principis Hiſp. Philippi Regis III. Hiſp. ſororis, cum ALBERTO Archiduco Auſtriæ, ſumma ceremoniarū feſtiuitate coniunxit & copulauit: pompa nuptiali triduiſpacio plurimorum ſpectaculorum varietate ſplendidiſſimè & magnificentiſſimè peracta & celebrata.

LVDOVICVS, Georgii filius Haſſiæ Landgrauius. nuptias cum MAGDALENA Marchioniſſa Brandeburgica, Ioh. Georgii Elect. Brand. relicta filia Darmſtadii celebrauit.

Obierunt:

I. PHILIPPVS II. Rex Hiſpaniæ & Indiarum, die 13 Septembr. St. N. paulò ante horam 6. matut. ætat. 71. in monaſterio E[illegible]uriali, vulgò Diu: Laurentii. Huic ſucceſſit PHILIPPVS III. filius vnicus

68 cus, Rex Hiſpaniæ, cui pater viuus adhuc regium diadema imponi curauerat. 1598

II. Anna Regina Poloniæ, Sigismundi III. Sueciæ & Poloniæ Regis coniunx, Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 10. Febr. St. N. VVarſauiæ.

III. Theodorus Magnus Dux Moſcouiæ & Ruſſorum Imperator, ſub initium Ianuarii ætat. 36. imperii an. 14. Cumque ſobolem nullam reliquiſſet, de nouo Principe, cui regni gubernacula deferrentur, diu diſceptatum, & tandem Borisius Phedorovvitzius Godvnovv, cuius ſororẽ germanã Theodorus Princeps defunctus in matrimonio habuerat, electus, & per Patriarcham regno inauguratus eſt.

IV. Iohan. Georgius Marchio & Elector Brandeburgicus, die 8. Ianuarii, St. V. inter 7. & 8. horas antemeridianas, extinctus catarrho ſuffocatiuo, ætat. 72. m. 4. Coloniæ ad Sueuum. Huic in Electoratu ſucceſſit filius Ioachimus Fridericus Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburgenſis.

V. Richardus, Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Simmerenſis, die 13. Ianuarii, St. V. nocte inter horam 12. & 1. ætat. 76. abſq; liberis obiit. Vnde Ducatum Simmerensem Fridericus IV. Elector Palat. Rheni iure hæreditario conſecutus eſt.

VI. Henricus, Erneſti filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. Tannenbergæ ad Albim aulæ ſedem habens, die 17. Ianuar. St. V. Tannenbergæ.

VII. Philippus Dux Bauariæ, Comes Palatinus Rheni, Cardinalis & Epiſcopus Ratisbonenſis, menſe Maio.

VIII. Neydhardus Epiſcopus Bambergenſis, die 13. Decembr. St. N. Herbipolis.

IX. VViricus à Dhaun, Comes in Falckenſtein & Oberſtain, crudeliter ab Hiſpanis interfectus,

1598 *multitudinem, mille & quingenti circiter homines perierunt. Damnum verò Vrbi illatum multis quantum miriadibus æſtimatur.*

Terræmotus Thuringiam, Saxoniam & Miſniam die 26. Decemb. St. N. grauiter concuſſit.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ & MARGARITA Caroli Archiducis Auſtriæ filia, PHILIPPI III. Regis Hiſpaniarum ſponſa, die 13. Nouembr. St. N. Ferrariam ingreſſi, incredibili pompa ac ſolemnitate nomine CLEMENTIS VIII. Pontificis Romani excepti ſunt. Die 15. Nouem. nuptiale ſacrū inſtitutū: vbi poſt pactorum dotaliū in ſummo tēplo publicationem & prælectionem, præſentib. aliquot Principibus, multis Comitibus, Baronibus, Cardinalium collegio, magno Epiſcoporum numero, & exterorum quoq; quorundam Principum ac procerum legatis, ipſe PONTIFEX ROM. primum ALBERTVM Archiducem Auſtriæ & Belgici gubernatorem nomine ac mandato PHILIPPI III. Regis Hiſpaniæ cum MARGARITA noua Regina; Ducisſam verò de SESSA, nomine ac mandato ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Principis Hiſp. Philippi Regis III. Hiſp. ſororis, cum ALBERTO Archiduce Auſtriæ, ſumma ceremoniarū feſtiuitate coniunxit & copulauit: pompa nuptiali tridui ſpacio plurimorum ſpectaculorum varietate ſplendidiſſimè & magnificentiſſimè peracta & celebrata.

LVDOVICVS, Georgii filius Haſſiæ Landgrauius, nuptias cum MAGDALENA Marchioniſſa Brandeburgica, Ioh. Georgii Elect. Brand. relicta filia Darmſtadii celebrauit.

Obierunt:

I. PHILIPPVS II. Rex Hiſpaniæ & Indiarum, die 13. Septembr. St. N. paulò ante horam 6. matut. ætat. 71. in monaſterio Eſcuriali, vulgò Diui Laurentii. Huic ſucceſſit PHILIPPVS III. filius vnicus

1568 amicis omnib. quos habuit in locis plurimis plurimos. Fuit in eo præter excellentem in omni penè ſcibili(vt olim dictum eſt)doctrinā, & eximiā eloquentiam, ſumma & pietas in Deum, & vitæ integritas, ac amabilis morum probitas. 1598

XVIII. Leonhardus Kātzheimius, Theologus & Chronolog. optimus, Lignicēſis & Fraunſtadianæ Eccleſiæ in Polonia Paſtor, C.S.E. die 12. Decem. St.N. æt. 66. m. 2. d. 26. Fraunſtadii.

XIX. Petrus Calaminus Sileſius, Theolog. & Profeſſor primum VVitebergæ, poſtea in Acad. Heidelbergenſi, die 25. Nouēb. St. V. Heidelb. æt. 42.

XX. Laurentius Circlerus Sileſi⁹, Illuſtriū Scholarū Goldbergēſis in patria ſua, & Bregēſis Rector: pluriū illuſtris nōminis diſcipulorū, & præſertim Baronū in Bohemia ac Morauia doctor & ductor poſt multorū annorū varias peregrinationes deceſſit Spirę Nemetum die 28. Iulii, St. V. an. æt. 64. poſtquā exēplo magiſtri & Præceptoris ſui Trozēdorfii in multum vſq; ſenectam cœlebs vixiſſet.

XXI. M. Hvldericvs Schober⁹ Lubenēſis Sileſius Poeta & Gymnaſii Thorunienſis in Boruſſia Rector, die 2. Octo. St. N. inter 7. & 8. horas antemeridianas, æt. 39. Thoronii Boruſſorum.

XXII. Henricvs, Roberti fil. Stephanus, Pariſienſis, de re literaria cum ſcriptis proprio Marte elaboratis, tum typis elegantiſſimis excuſis, optimè meritus, circa menſem Februarium vel Martium. Lugduni in Gallia Narbonenſi. &c.

69 Ernestvs Fridericus Marchio Badenſis, publico ſcripto cāſ exponit, cur formulæ cōcordiæ patrū Bergenſium nec ſubſcripſerit nec ſubſcriptu⁹ ſit. 1599

Visaliæ religio Pōtificia reſtituitur, quæ poſt abitum Mendozæ rurſum exterminatur.

Albertvs & Iſabella Auſtriaci, Louanii inaugurantur die Catharinæ ſacro.

Philippvs Auraicus patrio principatui inauguratur.

Batavi reperiunt inſulas Sans. Bbb 4 Ger-

1598 ac mortuus crematus.eſt,die 10. Octobris. 15

X. CHRISTOPHORVS à Teuffenbach,Baro Mayrhofiæ Auſtriacus, militiæ per Hungariam ſuperiorem dux & præfectus, occupato inprimis Filecko, victoriaque pugnæ Hatuanenſis celebris, menſe Octobri,Prægæ.

XI. PHILIPPVS Martrixius,Dominus S.Aldegundæ,Leudæ,15.Decemb.

XII. BENEDICTVS ARIAS Montanus Hiſpalenſis, Vir magnus & doctiſſimus, in patria ſua, die 6. Iulii St.N.ætat.anno,70.Autor EditionisBibliorum quadrilinguium Antuerpienſium.

XIII. ABRAHAMVS Ortelius Antuerpianus,Coſmographus excellentiſſimus, Antuerpiæ die 29. Iunii, St.N. æt.71.cũ ſæpe in morbo ſuo vocẽ iſtã vſurpaſſet: *Nihil.ſe in hac vita relinquere,quo non poſſit & velit carere.* Vſus eſt annis vitæ ſuæ poſtremis loco Symboli aut Emblematis pictura orbis ſeu globi terreſtis,cum addita inſcriptione: *Contemno & orno:Mente,Manu.*

XIV. IOACHIMVS,Ioachimi filius,Camerarius,Medicus inclytæ Norimbergenſiũ Reip. &aliquot Principum Archiater, Philoſophus & Polyhiſtor doctiſſimus,cuius per omnem vitam fuit hoc ſtudium ſummam; vt prodeſſet omnibus, noceret nemini,&c.die 12.Octob.æt.64.Norimbergæ.

XV. IACOBVS Schollius,vtriuſq; Medicinæ Doctor, verè πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων, Illuſtriſſimæ aulæ Roſenbergicæ Archiator, peſte extinctus, die 3.Septemb.St.N.Cropauiæ.

XVI. NATHAN Chytræus,olim Profeſſor Acad. Roſtochianæ, poſtea Scholæ Bremenſis Rector, C.S.E.die 27.Febr.æt.55.Bremæ.

XVII. THOMAS Hubner⁹,Ioachim.Frid.Elect.Brãdeb. Conſiliarius,Vir integerrim⁹, peſte extinct⁹ Spandouiæ in Marchia, die 28.Sept.St.V. hora 5. poſt meridiẽ, æt.65. relicto magno ſui deſiderio

IV. tunc Nauarræ nunc autem Galliæ Regem, & 1599
Margaretham Valeſiam, Caroli IX. ſororem, cõtractum fuerat, Clemens VIII. Papa nullum eſſe declarat; tum propter conſanguinitatem: tum quod nullus vnquam fuiſſet partium conſenſus.

CHRISTIANVS, Chriſtiani Principis Anhaltini filius, florentiſſimæ ſpei Princeps, naſcitur 4. Auguſt. Ambergæ.

Obierunt:

I. IOHANNES à Schönberg, Elector & Archiepiſcopus Treuirenſis. Kal. Maii.

II. PETRVS de PINACO, Archiepiſcopus & Comes Lugdunenſis. æt. 59. die 9. Ian.

III. ANDREAS BATTORI Cardinalis, cum inuito Cæſare Tranſyluaniæ dominatum arripuiſſet, à VValacho victus, & in fuga à ruſticis occiſus. 14. Decemb.

IV. SAMVEL GRYNÆVS, Simonis filius, aſthmate & hydrope exſtinctus Baſileæ, æt. 60. ſepultus 6. die in ſepulchro patris ſui, 58. anno poſt. Hoc Promotore Doctores & Licentiati Iurium creati fuerunt circiter 360.

V. ROBERTVS ROLLOCVS, celebris Scotorum Theologus, C.S.E. Edimburgi.

VI. PETRVS BINSFELDIVS Treuir, ſuffraganeus, Theologiæ Scholaſticæ Doctor, C.S.E. Auguſtæ Treuirorum.

VII. GEORGIVS Iani F. Douſa, itinere Conſtantinopolitano celebris: peſte, in expeditione Batauorum ad Canarias, exſtinctus.

VIII. FRANCISCVS Schoriemannus, Eccleſiaſtes, finitis ſacris in ipſo templo à iuuene quodam nefarie interfectus, Dauentriæ 22. Decemb.

CLEMENS VIII. Papa, Romæ Iubilæum celebrat, 1600
quo ineunte quantumvis grauiter podagra laboraret, ipſe tamen portas templi D. Petro ſacri aureo malleolo reſerat.

5570 Ad Iubilæum profecti ſunt homines infiniti cuiuſ-nis ſtatus & conditionis, inter alios Dux de Bar, habitu tamen ignoto, vt à Papa abſolutionem impetraret, quod vxorem alterius religionis duxiſſet, quam ob cauſam Lotharingiæ Epiſcopi ipſum à communione altaris arcebant. 160

FONTENOBLII in Gallia præſente Rege colloquium inſtituitur inter Pleſſæum & Epiſcopum de Eu'eux. 4. Maii.

MAVRICIVS Comes Naſſouiæ, inter Oſtendam & Neoportum commiſſo prælio, de Hiſpanis victoriam reportat. 2. Iulii. St. N.

Menſe Aprili fœmina Lutetiæ combuſta eſt, quæ Regem veneno tollere moliebatur.

MERCVRIVS Dux ſecūda vice in Hungariā ꝓficiſcit, eiq; ab Imperator totꝰ exercitus cōmittitur.

Rex Galliæ cum videret Sabaudum pactis non ſtare, 11. Auguſti bellum ei indicit, & in Gallia proclamari iubet: & intra 3. menſium ſpacium totā fere Sabaudiam occupat, præcipuis arcibus deditione partim, partim vi captis.

CONFLANS 28. Aug. deditione capit Charbōnieres 10. Sept. Mōtmeillianū, arx munitiſſima, 16. Nou.

Papa de pace inter Regē & Sabaudū admodū laborat, eamq; ob cauſam Cardinalem Aldobrandinum ad Regem mittit.

MARIA Medicæa, Henrico IV. Galliæ Regi deſponſata, 3. Nouemb. Maſſiliam appellit: cū qua Rex m. Decemb. Lugduni nuptias celebrat.

Turcæ CANISCHAM obſidione cingūt. Dux Mercurius obſeſſis ſuppetias ferre conat, ſed re infecta recedere cog.t, vnde deditio Caniſchæ ſeqt.

MICHAEL VValachus Sigiſmundum Bathorium & Ieremiam Moldauiæ Regulum profligat, ſed ꝓpter crudelitatem à ſuis paulo poſt deſertus, & à Georgio Baſta oppreſſus, Pragam proficiſcitur, coram Imperatore ad obiecta ſibi crimina reſponſurus.

MAV-

1570 Mavricivs Naſſouius 6. Maii Caſtellum Sanct-andreanum deditione capit, ędificiisq; variis ornat: & ſic omnium ſuperioris biennii victoriarum fructum Hiſpanis extorquet. 1600

Nati ſunt:

Fridericvs Mavricivs, Ioh. Georgii Principis Anhaltini filius, 18. Febr. Deſſauiæ.

Mavricivs, Mauritii Haſſiæ Landgrauii filius, 14. Iulii. Caſſellis. Obierunt:

I. Andreas Auſtriac. Cardinalis, Epiſc. Cōſtātiēſis, Ferdinādi Archiducis Auſtriæ fil. m. Nou. Romę.

II. Cardinalis Caietanus. C.S.E.

III. Cardinalis Princ. Patriarcha Venetus.

IV. Cardinalis Radericvs, m. Ianuario.

V. Cardinalis Arragoniæ, Febr.

VI. Pavlvs Albertvs, Conſtantienſis, Epiſcopus Vratislauienſis, non ſine ſuſpicione veneni. 6. Maii. Niſſæ Sileſiorum.

VII. Carolvs, VVolfgangi filius, Comes Palatin. Rheni, Dux Bauariæ. 6. Decemb. Birckenfeldæ.

VIII. Ioh. Fridericvs, Dux Pomeraniæ, 9. Febr.

IX. Edvardvs Fortvnatvs, Chriſtophori filius, Marchio Badenſis, 8. Iunii, intra hor. 12. & 1. noctu, ex lapſu miſerrimo. Caſtellonii.

X. Ioachimvs, Comes imperii veteris proſapiæ Ortenburgicus, qui à ditionib. ſuis exſulis inſtar 26. annos, libertatis à maiorib. acceptæ & orthodoxæ religionis ſtudio, vitans Bauari indignationem, abfuit, cōfectus ærumnis & ſenio, 19. Mart. Norinbergæ, cum vixiſſet annos paulo min⁹ 70.

XI. Adolphvs, Baro Schwartzeburgicus, Iaurini recuperator, in tumultu militari ad Pappam ictus glande: nocte Cal. Aug. præcedente.

XII. VValpvrgis, Comitiſſa Mōrsēſis, primū Philippi Momorencii Comitis Hornani, deinde Adol. Nucnarii Comitis vx. m. Maii. Hęc Mauritio Naſſouio Comitatū Mōrſēſē: Georg. Eberh. Sol-

mensi

1570 menſi Comitatum Hornanū : Arnoldo Benthemenſi Comiti dynaſtiam Bedburenſem, teſtamento legauit. 1600

XIII. Melchior à Rederm, Liber Baro, heros ac bellator celebris, in Vngaria, die 20. Sept. St. N. Brodæ Teutonicæ, oppido Morauiæ & Bohemiæ contermino, æt. 45.

XIV. Philippvs ſenior, Baro VVinneburgicus, Conſiliarius Friderici IV. Electoris Palat. & Burggrauius Alzeanus, 9. Sept. Alzeæ. æt. 62.

XV. Carolvs Vthenhouius, cum veſpere languidiuſculus cubitum ſe recepiſſet, nec multò pòſt meliuſculè ſe habere dixiſſet, manè hor. 4. corpore cōpoſito, ore & oculis clauſis in Domino dormiens inuentus eſt in ſuo lectulo, 31. Auguſt. Coloniæ.

XVI. Fvlvivs Vrſinus, è clariſſimis Italorum vnus. Romæ.

XVII. Nicolavs Hemmingius, Daniæ clariſſimus Theologus. 23. Maii. ætat. 87.

XVIII. David Chytræus, Theologus & Hiſtoricus. 25. Iunii. æt. 70. Roſtochii.

XIX. Iacobvs Heerbrandus, Theologus Tubingenſis, 22. Maii. Tubingæ.

XX. Iohan. Conradvs Vlmerus, eccleſiæ Scaphuſianæ Antiſtes, 7. Aug. æt. 81. miniſterii 53.

XXI. Iohannes Maior, Doctor & Poeta, 16. Mart. Serueſtæ.

XXII. Georgivs Lieblerus, Phyſicus Tubingenſis, æt. 76.

1571 Hic annus verè fuit Mauortius. Nam, 1601

Montoivs proRex Hiberniæ, Hiſpanos & Hibernos rebelles profligauit in Hibernia.

Mercvrivs Dux, cum copiis Cæſareanis Albam Regalem occupauit in Hungaria. 22. Sept.

Michael VValachus, & Georgius Baſta, Sigiſmundū Bathorium iterum Tranſyluaniæ dominatu exuerunt, menſe Auguſto. MAV-

571 MAVRICIVS Naſſouius Bercam & Mörſam per deditionem cepit: ſyluam Ducis verò irrito conatu obſedit. 1602

AVSTRIACI ArchiDuces: Albertus quidem Oſtendam, menſe Iulio, magna cũ exercitu: Ferdinandus V. Caniſiam in Hungaria obſederũt. Sed hic tandem re infecta poſt magnas moleſtias obſidionem ſoluit.

Rex Hiſpaniæ claſſem Duce DORIA emiſit aduerſus Turcas, quæ tamen re infecta domum rediit.

CAROLVS Auſtriacus, Marchio Burgauius, Ferdinandi Archiducis Auſtriæ filius, Andreæ Cardinalis Epiſcopi Cõſtãtiẽſis frater, matrimoniũ iniuit cum Sibylla, VVilhelmi Ducis Iuliacenſis & Cleuenſis filia, die nuptiali 4. Martii Duſſeldorpii peracto.

Colloquium Ratisbonenſe inter Euangelicos & Pontificios, præſentibus Duce Bauariæ & Palatino Neoburgico, inchoatum 28. Nouemb. Collocutores ex parte Euangelicorum D. Hunnius & D. Heilbrunner: ex parte Pontificiorum D. Hungerus & D. Gretſerus, Ieſuita.

CHRISTIANVS II. Dux Saxoniæ, completo anno ætatis decimo octauo, ſuſcipit gubernationem Electoratus, 9. Cal. Octob.

PAX inter Gallum & Sabaudum ſancitur: hoc Saluſſiæ Marchionatum retinente: illo Breſſam, totumque tractum Geneuam vſq; obtinente.

Hoc anno inſignis quidam impoſtor: qui ſeſe Sebaſtianum Portugalliæ Regem cum eſſe dicebat, qui anno 1578. à copiis Abdelmeleci Regis Feſſani in Aphrica die 4. Aug. fuſus fuerat: ad triremes condemnatus eſt. Tanto autem artificio Sebaſtianum fingebat, vt multi Portugallenſes eum ipſum eſſe crederent.

Ingens fuit terræ motus, qui multa loca concuſſit, præſertim in Heluetia. 8. Sept. St. V.

Nati

5570 menſi Comitatum Hornanũ: Arnoldo Benthêmenſi Comiti dynaſtiam Bedburenſem, teſtamento legauit. 1600

XIII. Melchior à Redern, Liber Baro, heros ac bellator celebris, in Vngaria, die 20. Sept. St. N. Brodæ Teutonicæ, oppido Morauiæ & Bohemiæ contermino, æt. 45.

XIV. Philippus ſenior, Baro VVinneburgicus, Conſiliarius Friderici IV. Electoris Palat. & Burggrauius Alzeanus, 9. Sept. Alzeæ. æt. 62.

XV. Carolus Vthenhouius, cum veſpere languidiuſculus cubitum ſe recepiſſet, nec multò pòſt meliuſculè ſe habere dixiſſet, manè hor. 4. corpore cõpoſito, ore & oculis clauſis in Domino dormiens inuentus eſt in ſuo lectulo, 31. Auguſt. Coloniæ.

XVI. Fulvius Vrſinus, è clariſſimis Italorum vnus. Romæ.

XVII. Nicolaus Hemmingius, Daniæ clariſſimus Theologus. 23. Maii. ætat. 87.

XVIII. David Chytræus, Theologus & Hiſtoricus. 25. Iunii. æt. 70. Roſtochii.

XIX. Iacobus Heerbrandus, Theologus Tubingenſis, 22. Maii. Tubingæ.

XX. Iohan. Conradus Vlmerus, eccleſiæ Scaphuſianæ Antiſtes, 7. Aug. æt. 81. miniſterii 53.

XXI. Iohannes Maior, Doctor & Poeta, 16. Mart. Serueſtæ.

XXII. Georgius Lieblerus, Phyſicus Tubingenſis, æt. 76.

5571 Hic annus verè fuit Mauortius. Nam, 1601

Montoius proRex Hiberniæ, Hiſpanos & Hibernos rebelles profligauit in Hibernia.

Mercurius Dux, cum copiis Cæſareanis Albam Regalem occupauit in Hungaria. 22. Sept.

Michael VValachus, & Georgius Baſta, Sigiſmundũ Bathorium iterum Tranſyluaniæ dominatu exuerunt, menſe Auguſto. Mav-

VIII. Michael VValachus, cum de coniuratione noua ſuſpectus, vocatus ad Georgium Baſtam venire renueret, à VValone quodam confoſſus & capite truncatus, periit 18. Aug. 1601
IX. Lvdovica, Henrici III. Regis Galliæ vidua. m. Ianuario.
X. Aldobrandinvs Cardinalis, Clementis VIII. nepos, in obſidione Caniſchæ. Cadauer Romam delatum eſt.
XI. Richardvs, Liber Baro à Strein in Auſtria ſcriptor antiquitatum Romanarum.
XII. Ioh. VVilhelmvs, Liber Baro à Loſenſtein.
XIII. Tycho Brahæ, Eques danus, Aſtronomus Cæſareus. 24. Octob. Pragæ Bohemorum.
XIV. Iohannes, vltimus è nobili & vetuſta familia Hentſchuchshemia à nobili Hirſchhornio lethaliter vulneratus, Heidelbergæ, menſe Ianuario. ætat. 16.
XV. Nicolavs Crellius, I.V.D. & Cancellarius quondam Chriſtiani Electoris Saxon. capite truncatus die 9. Octob. Dreſdæ.
XVI. XVII. XVIII. Argentinæ Conradus Daſypodius Mathematicus, Philippvs Glaſerus, & Iohannes Loppecius, Iuriſconſulti, fatis conceſſerunt.

Cum Lucernates, Vrii, Suicii, & Vnderwaldii, gaudium publicum, ob natam Philippo Regi Hiſpaniarum ſobolem, teſtari vellent, igne arte accenſo, primiq; Vrii duabus nauibus arcem ligneã impoſuiſſent, ignibus excitatis pridiæ aſcenſ. Chriſti, comœdia in tragœdiam verſa, arx illa ardere cœpit, inflammato ἀπροσδοκήτως puluere tormentario. Vriorum Stratocles Lyſſius, ſedens in ſublimi, & Regis perſonam referens, in ignem prolapſus ex alto, cruribus, brachio vtroque, capite ambuſtus, periit. Vnus ex tragœdis amiſſus: Salii Teſi.

Oli-

5571 OLIVARIUS Nordanus Batauus, circumnauigato vniuerſo terrarum orbe intra triennium & duorum menſium ſpacium, hoc anno in portu Roterodamenſi, vnde egreſſus erat, appulit. 160

5572 OSTENDA 7. Ian. fruſtra oppugnatur, multis Hiſpanis cæſis aut vulneratis. Inter cæſos reperta fuit Hiſpana iuuencula, quæ in primis ordinibus pugnans occubuit, aureo torque nudum corpus redimita. 160

GRAVIA à Mauritio 19. Sept. deditione capitur.

ALBA REGALIS à Turcis: PESTA à Chriſtianis recuperantur.

ENNO Comes Friſiæ Nordanos caſtigat. Embdaniſque nauigationem omnem intercludere conatur. Sed hi ab Hollandis adiuti, omni fere ditione Comitem exuunt.

MOSES Zecklorum Dux, Bathorio fauens, à Baſta profligatur. Sigiſmundus Bathorius ad Baſtam venit, ſeq; totum Cæſaris poteſtati permittit.

Renouatur fœdus inter Regem Galliæ & Heluetios, ad cuius confirmationem Rex ad Heluetios Mareſcallum Bironium mittit, & viciſſim Heluetii ad Regem 42. legatos.

Proceres quidam Galliæ, in Regem, Reginam, & Delphinum coniurant, ſed ab vno coniuratorū detegitur Regi tota coniuratio, vnde ſequitur captiuitas Mareſcalli Bironii & Comitis Aueraniæ, 15. Iunii, quorum ille vlt. Iulii Lutetiæ decollatur: hic verò 2. Octob. ex carcere dimittitur, nō propter innocentiam, ſed Regis clementiam.

GENEVA diuinitus ſeruata, cum Sabaudus per Albignium 2000. noctu ad vrbem adduxiſſet, & ſcalis admotis circiter 200. introduxiſſet, qui à ciuibus expergefactis partim interfecti, partim in foſſas vrbis deturbati, partim etiam viui capti, quorum 13. fuere, qui ſequenti 12. Decem. pati-

patibulo intra mœnia erecto, fuerunt ſuſpenſi. 1602

LVDOVICVS PHILIPPVS, Friderici IV. Elector. Palatini filius naſcitur 23. Nouemb. Heidelbergæ.

Obierunt:

I. FRIDERICVS WILHELMVS, Dux Saxoniæ, Adminiſtrator & Tutor Electoratus, die 7. Iulii, æt. 40. Vinariæ.

IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, Archiepiſcopatus Magdeburgenſ. Præpoſitus, 25. Mart. æt. 52. Bregæ.

III. ABDVL ZAMAT, Legatus Regis Sumatræ apud Illuſtriſſ. Principem Mauritium Naſſouium. 9. Aug. Mittelburgi. æt. 71.

IV. PHILIPPVS EMANVEL, Dux Mercurii, ex Hungaria in Galliam tendens, Noribergæ febre ardenti exſtinctus. 8. Febr.

V. CAROLVS GONTALDVS, Dux Bironius, Mareſcallus Galliæ, Ord. Franciæ Eques auratus, & Gubernator Burgundiæ, ob perfidiæ & conſpirationis crimen iuſſu Henrici IV. Galliæ Regis decollatus, 31. Iulii. Lutetiæ Pariſiorum. Vir in vita: fœmina in morte.

VI. AMELIA, Friderici III. Electoris Palatini vidua, 10. Aprilis.

VII. MAXIMVS MARGVNIVS, Epiſcopus Cytherenſis, qui aliquot opuſcula Nyſſeni de græco in latinum tranſtulit, multa etiam ipſe ſcripſit lingua græca. Venetiis.

VIII. IOACHIMVS à Berg, Herndorfii & Cladæ Dominus. Eques Sileſiæ, trium Imppp. Ferdinandi, Maximiliani, & Rudolphi Conſiliarius, multorum ſtudioſorum beneficus & munificus patronus. 5. Martii. St. N. ætat. 76. Herndorfii Sileſiorum.

5571 Olivarivs Nordanus Batauus, circumnauigato vniuerſo terrarum orbe intra triennium & dnorum menſium ſpacium, hoc anno in portu Roteſodamenſi, vnde egreſſus erat, appulit. 16

5572 Ostenda 7. Ian. fruſtra oppugnatur, multis Hiſpanis cæſis aut vulneratis. Inter cæſos reperta fuit Hiſpana iuuencula, quæ in primis ordinibus pugnans occubuit, aureo torque nudum corpus redimita. 16

Gravia à Mauritio 19. Sept. deditione capitur.

Alba Regalis à Turcis: Pesta à Chriſtianis: recuperantur.

Enno Comes Friſiæ Nordanos caſtigat. Embdaniſque nauigationem omnem intercludere conatur. Sed hi ab Hollandis adiuti, omni fere ditione Comitem exuunt.

Moses Zecklorum Dux, Bathorio fauens, à Baſta profligatur. Sigiſmundus Bathorius ad Baſtam venit, ſeq; totum Cæſaris poteſtati permittit.

Renouatur fœdus inter Regem Galliæ & Heluetios, ad cuius confirmationem Rex ad Heluetios Mareſcallum Bironium mittit, & viciſſim Heluetii ad Regem 42. legatos.

Proceres quidam Galliæ, in Regem, Reginam, & Delphinum coniurant, ſed ab vno coniuratorũ detegitur Regi tota coniuratio, vnde ſequitur captiuitas Mareſcalli Bironii & Comitis Auerniæ, 15. Iunii, quorum ille vlt. Iulii Lutetiæ decollatur: hic verò 2. Octob. ex carcere dimittitur, nõ propter innocentiam, ſed Regis clementiam.

Geneva diuinitus ſeruata, cum Sabaudus per Albignium 2000. noctu ad vrbem adduxiſſet, & ſcalis admotis circiter 200. introduxiſſet, qui à ciuibus expergefactis partim interfecti, partim in foſſas vrbis deturbati, partim etiam viui capti, quorum 13. fuere, qui ſequenti 12. Decem. pati-

XVII. PAVLVS MELISSVS Schedius Francus. Ciuis Romanus, P.C. Conſiliarius & Bibliothecarius Electoris Palat. Heidelbergæ, 3. Febr. ætat. 63. 1602

XVIII. DAVID PEIFERVS, Cancellarius Saxonicus, poſtrid. Non. Februar.

XIX. IOANNES FERINARIVS, Hiſtoricus. Marpurgi. ætat. 67.

XX. MARTINVS RVLANDVS, Medicus. C.S. E. 3. Febr.

VAPPINCII, in Delphinatu Galliæ, Synodus Reformatorum celebratur, m. Octobri, quæ Confeſſionem fidei eccleſiæ Gallicanæ repetit, eiq; inſerit aſſertionem hanc: *Romanum Epiſcopum eſſe ipſiſſimum Antichriſtum.* 1603

Aſiæ præfectus cum MAHVMETEM III. totum deliciis deditum videret, ex contemptu ipſius iugum excutit & rebellat, ac permultos in ſuas trahit partes: vnde Ianizari magnam Conſtantinopoli ſuſcitant ſeditionem, quæ ſedari non potuit niſi ſupplicio duorum Imperatoris Turcarum Cubiculariorum, in quos reiiciebatur culpa malæ adminiſtratæ reipublicæ.

MAHVMETES III. Coniugem in aquis ſuffocari, & filium ſtrangulari curat, eo quod coniunx imprudenter quæſiuiſſet: An non filius Mahumeti in imperio eſſet ſucceſſurus?

Equites Cruciferi, qui Maltam inſulam obtinent, arcem Lepanto dictam occupant, magna cum Turcarum ſtrage.

ELISABETHA, Angliæ Regina, paulo ante mortem, Iacobum VI. Scotiæ Regem, ſucceſſorem ſuum deſignat, & regni procerib. hac de re eã interpellantib. declarat, Angliæ coronam iure hæreditario ad Iacobum VI. Scotiæ Regẽ pertinere. Hæc Reginæ declaratio effecit, vt poſt ei⁹ mortem regnum pacatum & tranquillum maneret:

1573 eo ipſo enim die quo exſpirauit Regina, omnes Angliæ proceres vnanimi conſenſu Iacobum VI. Angliæ Regem proclamant. 16

Comitia Imperii m. Martio Ratisbonæ habita, Matthia Archiduce Auſtriæ præſidente.

IACOBVS VI. Scotiæ Rex, eius nominis in Anglia I. coronatur Londini 25. Iulii. Paulo poſt coronationem, magna detecta conſpiratio aduerſus Regem, qui aduerſus coniuratos partim iuſtitiam partim clementiam exercuit: alios enim ſupplicio affici curauit: alios ad carceres perpetuos condemnauit, quamuis omnes pluſquam rei mortis eſſent.

Veneti cum Rhœtis ſeu Griſonibus fœdus ſanciunt ad decennium: quod Regem Hiſpaniæ maxime offendit.

Hollandi & Seelandi de Hiſpanis in conflictu maritimo triumphant, Friderico Spinola claſſis Hiſpanicæ præfecto, & multis aliis interfectis.

Catholici in Anglia liberum religionis exercitium petunt: eoque non impetrato contra Regem conſpirant.

MAVRICIVS Haſſiæ Landgrauius nuptias ſecundas celebrat cum Iuliana, Iohannis iunioris Comitis Naſſouiæ filia, 21. Maii. Dillenbergæ.

Obierunt:

I. ELISABETHA, Regina Angliæ & Hiberniæ: 24. Mart. anno regiminis 45. æt. 70.

II. MARIA, Caroli V. Imperatoris Rom. filia, Philippi II. Regis Hiſpaniarum ſoror, Maximiliani II. Imper. Rom. coniunx, Rudolphi II. Imp. Rom. mater in Hiſpania. m. Martio.

III. MAHVMETES III. Turcarum Rex XV. & VII. Imperator Orientis. Conſtantinopoli 21. Decemb. St. N. Succeſſit filius eius ACHMETES puer 9. annor.

IV.

1573 IV. Ioh. Adamvs à Bicken, Archiepiſcop. Moguntinus & Elector, 31. Decemb. Huic ſucceſſit Iohannes Saicardus à Cronberg. 1603

V. Georgivs Fridericvs, Marchio Brandenburgicus Onolsbacenſis. 6. April. æt. 64. Onolsbaci. Præfuit regimini an. 47.

VI. Christophorvs Radzivil, Dux Birzarum, Palatinus Vilnenſis, heros inclytus. 20. Nouemb. æt. 56. Vilnæ.

VII. Iacobvs Monavivs, patritius Vratislauienſis, Conſiliarius Ioachimi Friderici. Ducis LigioBregenſis, die 6. Octob. æt. 56. Vratislauiæ, Sileſiorum metropoli.

VIII. Petrvs Wesembecivs, ICtus. Coburgi, m. Septemb.

IX. Andreas Cæsalpinvs, Archiater Clementis VIII. Papæ, celebris Peripateticus. Romæ.

X. Hermannvs Wittekindvs, Radenſis VVeſtphalus, auditor Melanchthonis, Profeſſor Mathematum in Academia Heidelbergenſi, die 7. Febr. æt. 81. Heidelbergæ.

XI. Ægidivs Hvnnivs, VVinendanus VVirtembergicus, Theol. D. & Profeſſor in Acad. VVittebergenſi, calculi doloribus exſtinctus, die 4. Apr. ætat. 53. VVittebergæ.

74 Simon Comes Lippienſis repurgationem eccleſiarum ditionis ſuæ à reliquiis fermenti Papiſtici molitur. 1604

Rex Angliæ Ieſuitas, ſimulque omnes pontificiæ religionis eccleſiaſticos, edicto pub. toto regno exire iubet.

Inſula Cassand: propugnaculum Isendick: vrbs Ardenbvrgvm: & Schlvsa in Flādria, à Mauritio Naſſouio occupantur. 20. Auguſt. St. N.

Ostenda poſt obſidionem trium annorum, &

1573 eo ipſo enim die quo exſpirauit Regina, omnes Angliæ proceres vnanimi conſenſu Iacobum VI. Angliæ Regem proclamant.

Comitia Imperii m. Martio Ratisbonæ habita, Matthia Archiduce Auſtriæ præſidente.

IACOBVS VI. Scotiæ Rex, eius nominis in Anglia I. coronatur Londini 25. Iulii. Paulo poſt coronationem, magna detecta conſpiratio aduerſus Regem, qui aduerſus coniuratos partim iuſtitiam partim clementiam exercuit: alios enim ſupplicio affici curauit: alios ad carceres perpetuos condemnauit, quamuis omnes pluſquam rei mortis eſſent.

Veneti cum Rhœtis ſeu Griſonibus fœdus ſanciunt ad decennium: quod Regem Hiſpaniæ maxime offendit.

Hollandi & Seelandi de Hiſpanis in conflictu maritimo triumphant, Friderico Spinola claſſis Hiſpanicæ præfecto, & multis aliis interfectis.

Catholici in Anglia liberum religionis exercitium petunt: eoque non impetrato contra Regem conſpirant.

MAVRICIVS Haſſiæ Landgrauius nuptias ſecundas celebrat cum Iuliana, Iohannis iunioris Comitis Naſſouiæ filia, 21. Maii. Dillenbergæ.

Obierunt:

I. ELISABETHA, Regina Angliæ & Hiberniæ: 24. Mart. anno regiminis 45. æt. 70.

II. MARIA, Caroli V. Imperatoris Rom. filia, Philippi II. Regis Hiſpaniarum ſoror, Maximiliani II. Imper. Rom. coniunx, Rudolphi II. Imp. Rom. mater in Hiſpania. m. Martio.

III. MAHVMETES III. Turcarum Rex XV. & VII. Imperator Orientis. Conſtantinopoli 21. Decemb. St. N. Succeſſit filius eius ACHMETES puer 9. annor.

II. IOHANNES Senior, Wolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, 12. Aug. æt. 54. Germershemii: relictis tribus filiis, Iohanne, Friderico Caſimiro, Iohanne Caſimiro. 1604

III. OTTO HENRICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Sultzbacenſis, 19. Aug. abſque hærede maſculo, Sultzbaci. æt. 48.

IV. LVDOVICVS Senior, Haſſiæ Landgrauius, 9. Octob. æt. 67. Marpurgi.

V. ERNESTVS FRIDERICVS, Marchio Badenſis, 14, April. æt. 44. Durlaci.

VI. PETRVS Comes Mansfeldius, Regis Hiſpaniarum in Ducatu Lucenburgico Gubernator: 25. Maii. æt. 87. Lucenburgi.

VII. LVDOVICVS GVNTHERVS Naſſouius, Iohannis Senioris filius. Schluſæ. m. Octob.

VIII. CHRISTOPHORVS PEZELIVS, Theologus. C.S.E. Bremæ, æt. 65. die 25. Febr.

IX. THEOPHILVS MADERVS, Heluetius, Medicus & Philoſophus Academ. Heidelbergenſ. æt. 63. Heidelbergæ.

X. CYRIACVS SPANGEBERGER, Theologus & Chronologus. 10. Febr. Argentinæ. æt. 76.

XI. LVCAS Oſiander, Theologus aulæ VVirtembergicæ, poſtea Eslingenſium. 17. Sept.

XII. CHRISTOPHORVS Colerus Francus, Antiquarius. C.S.E. in Auſtria.

XIII. IANVS Duſa Senior. Leidæ.

XIV. NICOLAVS Varenbuler, ICtus, ætat. 85. 20. Aug. Tubingæ.

XV. ARNOLDVS Clapmarius, Bremenſis, Profeſſor Hiſtoricus Altorphi, qui plurima ad editionem elaborata habuit. Norinbergæ, m. Iunio.

XVI. HVBERTVS Giphanius, ICtus. Pragæ. 26. Iunii. ſeptuagenario maior.

1574 ferme trium menſium, ab Ambroſio Spinola deditione capitur. 21. Septemb. St. N.

Rex Hiſpaniæ & Rex Angliæ pacem, ad Commercii mutui libertatem ſpectantem, inter ſe faciunt.

PESTA in Hungaria à præſidiariis Chriſtianis militibus vano metu perculſis deſerta, in Turcarum poteſtatem redit.

Comes Aluerniæ in Gallia, in infidelitate & in Regem conſpiratione perſeuerans, iuſſu Regis capitur, & Lutetiam deducitur, vbi ad perpetuos carceres relegatur, & arci quam Baſtille vocant, prope armamentarium, includitur.

IOHANNES, Iohannis ſenioris filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, nunc temporis Electoralis Palatinatus Adminiſtrator ac Tutor, matrimonio ſibi iunxit CATHARINAM, Henrici Ducis Rotomagenſis & Lugdunenſis filiam, nuptiis in Galliæ celebratis, III. Auguſto.

Obierunt:

I. CATHARINA Duciſſa de Barri, Regis Galliæ ſoror, Nanceii, 13. Febr. St. N. ob cuius mortem tota aula regia in luctu erat, ſimulq; omnes Legati exterorum Principum qui aderant, inter quos Papæ nuncius, quid tali in caſu agendum primo dubitabat, exiſtimans, nequaquam lugendam hæreticam, ſedis Apoſtolicæ inimicam: tandem tamen & ipſe veſte lugubri coram Rege comparuit, quem in hæc verba eſt allocutus: *Sereniſsime Rex, quotquot me norunt mirabuntur quod ago, ſed maiores cauſas habeo luctus quam reliqui, quia illi omnes lugent iacturam corporis, Papa vero Dominus meus, & ego, interitum animæ.* Reſpondit Rex: *ſe non dubitare de ſororis ſuæ animæ ſalute.*

1574 II. IOHANNES Senior, Wolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, 12. Aug. æt. 54. Germershemii: relictis tribus filiis, Iohanne, Friderico Caſimiro, Iohanne Caſimiro. 1604

III. OTTO HENRICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Sultzbacenſis, 19. Aug. abſque hærede maſculo, Sultzbaci. æt. 48.

IV. LVDOVICVS Senior, Haſſiæ Landgrauius, 9. Octob. æt. 67. Marpurgi.

V. ERNESTVS FRIDERICVS, Marchio Badenſis, 14, April. æt. 44. Durlaci.

VI. PETRVS Comes Mansfeldius, Regis Hiſpaniarum in Ducatu Lucenburgico Gubernator: 25. Maii. æt. 87. Lucenburgi.

VII. LVDOVICVS GVNTHERVS Naſſouius, Iohannis Senioris filius. Schluſæ. m. Octob.

VIII. CHRISTOPHORVS PEZELIVS, Theologus. C.S.E. Bremæ, æt. 65. die 25. Febr.

IX. THEOPHILVS MADERVS, Heluetius, Medicus & Philoſophus Academ. Heidelbergenſ. æt. 63. Heidelbergæ.

X. CYRIACVS SPANGEBERGER, Theologus & Chronologus. 10. Febr. Argentinæ. æt. 76.

XI. LVCAS Oſiander, Theologus aulæ VVirtembergicæ, poſtea Eslingenſium. 17. Sept.

XII. CHRISTOPHORVS Colerus Francus, Antiquarius. C.S.E. in Auſtria.

XIII. IANVS Duſa Senior. Leidæ.

XIV. NICOLAVS Varenbuler, ICtus, ætat. 85. 20. Aug. Tubingæ.

XV. ARNOLDVS Clapmarius, Bremenſis, Profeſſor Hiſtoricus Altorphi, qui plurima ad editionem elaborata habuit. Norinbergæ, m. Iunio.

XVI. HVBERTVS Giphanius, ICtus. Pragæ. 26. Iunii. ſeptuagenario maior.

5574 XVII. Melchior Ivnivs, Rector Acad. Argentinenſis. 26. Ian. æt. 59. 166

5575 Stephanvs Botzkaivs Hungarus, Johannis Iacobi Barbiani Belgioſæ Comitis tyrannide compulſus, à Cæſare deficit: patriæ libertatem religionis reſtituit: hoſtes feliciter vincit: aurea corona Vladislai olim Hungariæ Regis à Turcarum Sultano donatur. 160

Brvnsviga, aduerſus Henricvm Ivlivm Ducem Brunſuicenſem, ex opinato eam 16. Octobr. inuadentem, fortiter à ciuibus defenſa.

Padibornam occupat Epiſcopus Theodoricus Fürſtenbergius: & Liborium Vichardum Conſulem poſt varios cruciatus viuum in quatuor partes diſſecari iubet.

Spinola Lingam & Oldenſelium: Comes Buſquoius VVachtenduncum & Cracouiam occupat.

Demetrivs quidam, Theodori Moſcorum Ducis, vt præ ſe tulit, frater, inauguratur regno Moſcouico: Sponſam è Polonia petit: in ipſis gaudiis nuptialibus interficitur. Svskivs 20. Maii nouus Dux eligitur.

Marpvrgi in Haſſia 16. Aug. rituum quorundam aliarumque rerum in ſacris mutatio magnum excitauit tumultum, qui Principis Mavricii prouida cura ſtatim fuit ſopitus.

Theologi Electoralis Palatinatus Eccleſias Euangelicas in Germania edito ſcripto hortantur, vt fraternitatem mutuo alant, ſtantibus & manentibus locis controuerſis, quod pie fieri poſſe, multis demonſtrant.

Rex Galliarum Henricvs IV. Ieſuitas ante decennium à ſe eiectos certis conditionibus reſtituit, pyramide, in eorum ignominiam ante erecta, Lutetiæ deiecta.

Con-

575 Coniuratio THOMÆ PERCII, nobilis Angli,in necē Regis IACOBI I. Reginæ,liberorum,& Parlamenti,detegitur 15.Nouemb. 1605

Strigonium 24.Septemb. à Turcis recuperatur. SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex nuptias ſecundas celebrauit cum CONSTANTIA CAROLI Archiducis Auſtriæ filia,die 11. Decem. Cracouiæ.

PHILIPPVS DOMINICVS VICTOR Philippi III. Hiſpaniarum Regis filius naſcitur;& 29. Maii Valladoleti à Cardinali Toletano ſalutari lauacro immergitur.

Obierunt.

I. CLEMENS VIII. Pontifex Romanus Kalend. Martii Romæ. Sedit an.13. In huius locum electus eſt die 1.Aprilis. ALEXANDER Cardinalis Florentinus, Octauiani filius, ex familia Medicæa. Obiit,poſtquam ſediſſet dies 26. & aliquot horas. Appellatus eſt LEO XI. Succeſſit die 29. Maii Cardinalis Borgheſius ex familia Seneſium oriundus,anno ætatis 53.aſſumto PAVLO V.nomine.

II. LVDOVICVS à SAYN, Comes VVittgenſteinius 2.Iulii.ætat.75.

III. THEODORICVS TRIVVLTIVS, Comes ex Inſubria, vir magnæ virtutis & experientiæ,in conflictu Milhemico ad Ruram.m. Octobri.

IV. IOHAN. LVDOVICVS Comes Naſſouius, vltimus in familia Idſtenia, 9. Iunij. ætatis anno 9.

V. IOHANNES ZAMOISCIVS, magnus Regni Poloniæ Cancellarius,3. Iunii.St. N. apoplexia exſtinctus, dum inter occupationes meditabundus in ſellam Conſederat. Zamoiſciæ. ætatis 63. Reliquit filium vnicum THOMAM Zamoiſcium.

5575 VI. Sebastianvs Hofmannvs in Hennerſdorff & Soravv, vir nobilis, & reipub. Gorlicenſis Conſul, morbo epidemio. 4. Maii. St. N. ætat. 53. Gorlicii Luſatiorum. 160

VII. Theodorvs Beza, Vezelius nobilis, Theologus Geneuenſis, die 13. Octob. ætat. 87. Geneuæ Allobrogum.

5576 Hvngari, Tranſyluani, VValachiæ & Moldauiæ Reguli, Stephanum Botzcaium principem agnocunt, & in eius verba iurant. 160

Veneti, quod legem, quam anno 1337. 21. Maii in maiori Concilio tulerant, (*ne quis inconſultis Patribus, cuiuſcunq; ordinis exſiſtat, Venetiis noua monaſteria, Xenodochia, templa erigat, vel quæuis alia ſacella, quo hominibus pateat concurſus.*) anno 1603. 10. Ianuar. ad omnes prouincias & ciuitates ditionis ſuæ extendiſſent: hoc anno à Paulo V. Papa excommunicantur: qui cauſam ſuã aduerſus Pontificem publicis ſcriptis editis maſculè defendunt.

Iacobvs Rex magnæ Britanniæ Conformat eccleſias Scotiæ cum Anglicanis, præficiendo iis Epiſcopos: contra intentibus pleriſq; Scotorum Theologis, quorum alii cum Iohanne Forboſio in exſilium miſſi, alii aliter mulctati ſunt. Andreas Meluinus eruditiſſimus Scotorum in arce Londinenſi diu detentus fuit.

Pax inter Imperatores, Rvdolphvm & Turcam, in annos 20. ſancitur, 14. Septemb. propè Gomorram in Hungaria.

Ambrosivs Spinola Reinbercam, Grollam, Lochenum, occupat: Mavritivs Naſſouius Holdiam aduerſus Spinolæ impreſſiones fortiter & prudenter defendit.

Schlvsa per inſidias tentatur, magno cum Hiſpanorum damno.

Phi-

IV. Cæsar Baronius Cardinalis, Annalium Eccleſiaſticorum conditor. Romæ. vltim. Iunii. 1607
V. Iohan. Rainoldus, clariſſimus Anglorũ Theologus. C.S.E. Oxoniæ.
VI. Ioh. VVilhelmus Stuckius, Theologus Heluetius. 3. Sept. ætat. 65. Tiguri.
VII. Georgius Mylius Auguſtanus, Theologus VVittebergenſis. 28. Maii, ætatis 59. VVittebergæ.
VIII. Otho Casmannus, C.S.E. exſtinctus peſte, Stadæ Saxonum. Cal. Auguſt. ætatis, 45.
IX. Martinus Crusius, græcæ linguæ in Academ. Tubingenſi profeſſor. ætat. 81. Tubingæ. tempore verno.
X. Iustus Reuberus ICtus, & Electoralis Palatinatus Cancellarius. C.S.E. Odernhemij in Palatinatu. 17. Iunii. æt. 65.
XI. Andreas Planerus, Medicus Tubingenſis. C.S.E.
XII. Erhardus Cellius, Profeſſor poeſeos & hiſtoriarum Tubingæ.
XIII. Lucas Trelcatius, Profeſſor Theologus. Læidæ. 12. Sept. ætat. 34.
XIV. Matthæus Dresserus, Profeſſor Lipſenſis. C.S.E. ſenex. Lipſiæ. 5. Octob.
XV. Paulus Merula, Hiſtoricus Leidenſis. Roſtochii. ætat. 49.
XVI. Hironymus Treutlerus, Sileſius, ICtus. C.S E. Budiſſinę Luſatiorum.

Comitia Imperii Ratisbonæ: præſide Ferdinando Archiduce Auſtriæ, cum pax religionis Confirmanda ante omnia peteretur: rebus infectis diſſoluta ſunt. 1608

Matthias Archidux Auſtriæ, qui paulò ante Polonii, cum ordinibus Hungariæ & vtriuſque

Archi-

1578 Archiducatus Auſtriæ, pro tuenda Vienñenſi pacificatione, fedus icerat, ſubita verſus Bohemiam ſuſcepta expeditione, cum exercitu 20000. equitum peditumque Znamum vſque in Morauiam progreditur, & deinde in ipſa Bohemia penè ad vrbem regiam caſtra ponit: Cæſar Hungaria & Auſtria ipſi ceſſit: regni Hungarici corona in aperto Campo ei tradita: tributus eidem titulus DESIGNATI Regis Bohemiæ, aſſenſu Ordinum, 27. Iunii. 160

MATTHIAS Archidux Auſtriæ Poſonii Rex Hungariæ publicè declaratur, 14. Nouemb. Coronatur ibidem 19. Nou.

In Belgio totus hic annus Conſultationibus ſuper induciis impenſus eſt.

In Gallia, menſe Nouembri, BARTHOLOMÆVS BVRGESIVS, quod ſe PAVLI V. Pontificis Roman. filium Conſtanter profiteretur, iuſſu Papæ Lutetiæ in crucem actus, deinde flammis fuit conſumptus.

In Heluetia MARTIN de BEVSSON Gallus, ciuis Baſilienſis, cum in itinere Lucernenſi liberius contra Mariæ inuocationem ad ſocios diſſeruiſſet, Zurzeæ ad Magiſtratum eo nomine delatus, ſtatimque capite truncatus eſt menſ. Octobris.

ERNESTVS, Chriſtiani filius, Princeps Anhaltinus naſcitur Amberbgæ tempore verno.

Obierunt:

I. IOACHIMVS FRIDERICVS, Elector Brandeburgicus, apoplexia exſtinctus, 18. Iulii. St.V. ætat. 63.

II. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus: repentina morte. 29. Ian. Stutgardiæ.

III. CAROLVS Dux Lotharingiæ. m. Maio.

IV. MARIA Bauara, Caroli Archiducis Auſtriæ vxor: in Carinthia. m. April.

V.

78 V. Maria Eleonora, Alberti Friderici Ducis Boruſſiæ coniunx, Wilhelmi Ducis Iuliacenſis & Cleuenſis filia primogenita. 1608

VI. Iacobus Covetus Pariſienſis, acris iudicii Theologus. 19. Ian. Baſileæ.

VII. Pantaleon Candidus, Auſtriacus, Theologus Bipontinus. C.S.E. ætat. 68. miniſterii 43. Biponti.

579 Induciæ inter Hiſpanos & Ordines confœderatos in 12. annos factæ, & 14. Aprilis Antuerpiæ publica voce præconis & tum tubarum clangore promulgatæ ſunt. 1609

Matthias Rex Hungariæ Auſtriacis religionis libertatem permittit. 21. Martii.

Rodolphus Imperator literas Maieſtaticas, quas ſic vocant, Bohemis 13. Iulii, Sileſiis, 26. Auguſti impertit: quibus de religionis libertate vtriuſque cauet.

Legati præcipuorum Germaniæ Principum & ſtatuum vnitorum quorũ caput erat illuſtriſſimus & ſapientiſſimus Princeps Chriſtianus Anhaldinus, Pragæ ad Imperatorem grauiter conquerentur de mala Reipub. adminiſtratione: rogant vt Imperator officii ſui rationem habeat: ni faciat, prædicunt euentura eſſe ea, quæ paulo poſt euenerunt.

Tremoniæ Brandeburgicus & Neoburgicus Principes, auctore & ſuaſore Mauritio Haſſiæ Landgrauio, in amicam tractationem Conſenſerunt, vt coniunctis animis & virib. in defenſionem Iuliacenſium ditionum incumberent: poſtquam Düſſeldorpium intromiſſi, & à ciuib. honorifice excepti fuere.

Obierunt:

I. Iohan. VVilhelmus, VVilhelmi filius, Dux Iuliæ &c. abſq; hærede maſculo, 25. Martii, ætat. 47. Duſſeldorpii.

II.

1578 Archiducatus Auſtriæ, pro tuenda Vienneṅſi pacificatione, fedus icerat, ſubita verſus Bohemiam ſuſcepta expeditione, cum exercitu 20000. equitum peditumque Znamum vſque in Morauiam progreditur, & deinde in ipſa Bohemia penè ad vrbem regiam caſtra ponit: Cæſar Hungaria & Auſtria ipſi ceſſit: regni Hungarici corona in aperto Campo ei tradita: tributus eidem titulus DESIGNATI Regis Bohemiæ, aſſenſu Ordinum, 27. Iunii. 160

MATTHIAS Archidux Auſtriæ Poſonii Rex Hungariæ publicè declaratur, 14. Nouemb. Coronatur ibidem 19. Nou.

In Belgio totus hic annus Conſultationibus ſuper induciis impenſus eſt.

In Gallia, menſe Nouembri, BARTHOLOMÆVS BVRGESIVS, quod ſe PAVLI V. Pontificis Roman. filium Conſtanter profiteretur, iuſſu Papæ Lutetiæ in crucem actus, deinde flammis fuit conſumptus.

In Heluetia MARTIN de BEVSSON Gallus, ciuis Baſilienſis, cum in itinere Lucernenſi liberius contra Mariæ inuocationem ad ſocios diſſeruiſſet, Zurzeæ ad Magiſtratum eo nomine delatus, ſtatimque capite truncatus eſt menſ. Octobris.

ERNESTVS, Chriſtiani filius, Princeps Anhaltinus naſcitur Amberbgæ tempore verno.

Obierunt:

I. IOACHIMVS FRIDERICVS, Elector Brandeburgicus, apoplexia exſtinctus, 18. Iulii. St. V. ætat. 63.

II. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus: repentina morte. 29. Ian. Stutgardiæ.

III. CAROLVS Dux Lotharingiæ. m. Maio.

IV. MARIA Bauara, Caroli Archiducis Auſtriæ vxor: in Carinthia. m. April.

78 V. MARIA ELEONORA, Alberti Friderici Ducis Boruſſiæ coniunx, Wilhelmi Ducis Iuliacenſis & Cleuenſis filia primogenita. 1608

VI. IACOBVS COVETVS Pariſienſis, acris iudicii Theologus. 19. Ian. Baſileæ.

VII. PANTALEON CANDIDVS, Auſtriacus, Theologus Bipontinus. C.S.E. ætat. 68. miniſterii 43. Biponti.

79 Induciæ inter Hiſpanos & Ordines confœderatos in 12. annos factæ, & 14. Aprilis Antuerpiæ publica voce præconis & tum tu barum clangore promulgatæ ſunt. 1609

MATTHIAS Rex Hungariæ Auſtriacis religionis libertatem permittit. 21. Martii.

RODOLPHVS Imperator literas Maieſtaticas, quas ſic vocant, Bohemis 13. Iulii, Sileſiis, 26. Auguſti impertit: quibus de religionis libertate vtriuſque cauet.

Legati præcipuorum Germaniæ Principum & ſtatuum vnitorum quorũ caput erat illuſtriſſimus & ſapientiſſimus Princeps Chriſtianus Anhaldinus, Pragæ ad Imperatorem grauiter conquerentur de mala Reipub. adminiſtratione: rogant vt Imperator officii ſui rationem habeat: ni faciat, prædicunt euentura eſſe ea, quæ paulo poſt euenerunt.

TREMONIÆ Brandeburgicus & Neoburgicus Principes, auctore & ſuaſore MAVRITIO Haſſiæ Landgrauio, in amicam tractationem Conſenſerunt, vt coniunctis animis & virib. in defenſionem Iuliacenſium ditionum incumberent: poſtquam Düſſeldorpium intromiſſi, & à ciuib. honorifice excepti fuere.

Obierunt:

I. IOHAN. VVILHELMVS, VVilhelmi filius, Dux Iuliæ &c. abſq; hærede maſculo, 25. Martii, ætat. 47. Duſſeldorpii.

II.

5579 II Stephanvs Iliesháza, Palatinus Hungariæ, Comes Trenſchinienſis, patriæ libertatis vindex. 16

III. Iosephvs Ivstvs Scaliger, Iulii Cæſaris filius, 12. Cal. Febr. hor. 4. matut. ætatis 68. Lugduni Batauorum: Cum vberioribus lacrymis deploraſſet nimiam viuacitatem ſuam, quod ad ea vſque tempora duraſſet, quibus in dubium vocaretur meritum & ſatisfactio Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti, quem ſe propediem viſurum eſſe confidebat, ſedentem ad dextram Patris Omnipotentis. *Baudius orat. funebri.*

IV. Carolvs Clvsivs Atrebas, Botanicus excellens, 4. Aprilis Lugduni Batauorum: Cum 84. annum ingreſſus eſſet, & cœlebs ſemper viſſet.

V. Iacobvs Arminivs, Theologus Leidenſis, ætatis, 49. m. Octobris, Lugduni Batauorum.

VI. M. Antonivs Del Rio, ICtus Hiſpanus, Ieſuita, Conſiliarius Regius in Cancellaria Brabantiæ.

VII. Nicolavs Serarivs Ieſuita, Cal. Iulii. Moguntiæ.

VIII. Osvvaldvs Crollivs, eximius Chymicus Medicus Imperat. Pragæ.

IX. Barthomævs Keckermannvs, Philoſophus Dantiſcanus: in patria. æt. 37.

X. Circa hunc aut præcedentem annum, in Gallia Iosephvs Qvercetanvs, Iohan. Riolanvs, Andreas Lavrentivs, clari Medici: in Italia verò Franciscvs Picolhominevs, mortui ſcribuntur.

5580 Vnio præcipuorum Principum & ſtatuum Euangelicorum Halæ Sueuorum ſub initium anni firmatur. 161

In eodem conuentu inclytus Hæros Christianvs

80 NVS Princeps Anhaltinus belli Iuliacenſis Imperator creatur. 1610

HERBIPOLI ex parte Pontificiorum ab Eccleſiaſticis & politicis perſonis quam plurimis cõuentus celebratur.

Finito conuentu Halenſi & Herbipolenſi paſſim exercitus conſcribitur in Germania & extra Germaniam, partim pro Brandenburgico & Neoburgico, partim pro Leopoldo Archiduce.

In Auſtria religionis exercitium quarto etiam ſeu plebeio ſtatui à Rege MATTHIA permittitur menſe Martio.

PRAGÆ conueniunt Electores, Moguntinus, Colonienſis, Saxo: Princeps item Brunſuicenſis, & Ludouicus ac Philippus Landgrauii; itemque Maximilianus & Ferdinandus Archiduces Auſtriæ: reconciliaturi MATTHIAM Regem Imperatori, & motus Iuliacenſes compoſituri.

Circa initium Maii CHRISTIANVS Princeps Anhaltinus, à Rege Galliæ ſecundum iam in Hollandiam adueniens, cum Duſſeldorpium inde profecturus eſſet, incredibili celeritate, vna cum Henrico Friderico Naſſouio, Leopoldi Archiducis copias ad Moſam oppreſſit: victorque à Marcoduranis primum, deinde à Principibus Duſſeldorpii honorifice exceptus.

Bellum Alſaticum ardet: in quo Dachſtenium, Motſiga & Moltzhemium occupantur à Principibus vnitis.

CHRISTIANVS II. Elector Saxoniæ certis conditionibus feudum Ducatus Iuliacenſis pro ſe & tota domo Saxonica accipit ab Imperatore 7. Iul. Pragæ.

IVLIACVM à CHRISTIANO Principe Anhal-

1580 tino & MAVRITIO Comite Naſſouio ſub finem Iulii St. N. obſeſſum, vltim. Auguſti deditionis conſilia init. Memorabilis fuit hæc obſidio, non ſolum Copiarum ſplendore, & actorum cuniculorum artificio: ſed & quod toto illius tempore obſidētes nulla vel cœli iniuria, vel morborum violentia, vel victus penuria, vel animorum (quamuis diuerſæ gentes, Galli, Angli, Scoti, Belgæ, Germani, ſub vno Imperatore CHRISTIANO Principe Anhaltino militarent) diſtractio afflixit: quodque ipſos Principes glorioſiſſimos, duo belli fulmina, CHRISTIANVM Anhaltinum & MAVRITIVM Naſſouium, nulla incendit æmulatio, neutro alterius gloriam in ſui imminutionem accipiente.

REX magnæ Britanniæ, accepto de Galliæ Regis nefarie interfecti nuncio, Ieſuitas & ſacrificulos omnes ex Regno ſuo proſcribit.

LVDOVICVS, Henrici IV. Galliarum Regis filius, anno 9. ætat. Rex Galliæ declaratur, ſumma regni procuratione ad MARIAM Reginam viduam delata.

IOHANNES Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ, mortuo FRDERICO IV. Electore Palatino, vi teſtamenti à Frider. Electore conditi adminiſtrationem Electoratus Palatini adit: Neoburgico auream bullam fruſtra teſtamentariæ conſtitutioni opponente.

DVISBVRGI Cliuorum m. Septemb. Celebratur ſynodus eccleſiarum reformatarum in ducatu Iuliacenſi, Cliuenſi, Bergenſi.

LVTETIÆ 26. Nouembris Parlamentum damnat librum ROBERTI BELLARMINI de poteſtate ſummi Pontificis in temporalibus.

Hoc anno plurima à Pontificiis ſcripta in Gallis ſunt edita, quibus Ieſuitæ cædis regiæ rei peraguntur, digni-

180 dignique declarantur, qui ad Garamantas ablegentur. 1610

Obierunt:

I. HENRICVS IV. Rex Galliæ & Nauarræ, à ſicario nefarie interfectus 14. Maii. St. N. Lutetiæ. ætatis 57.

II. FRIDERICVS IV. Comes Palatinus. Imperii Elector. 9. Septembr. St. V. Heidelbergæ. ætat. an. 36. menſ. 6.

III. EBERHARDVS, Epiſcopus Spirenſis: febri ardenti: Vdenhemii, ſub finem ſept. ſucceſſit Philippus Chriſtophorus à Sœtern.

IV. FRIDERICVS MVARITIVS Iohannis Georgii Principis Anhaldini generoſiſſimus filius, Lugduni in Gallia ſexto Kalend. Septembr. cum vixiſſet an. decem: men. ſex. dies duos.

OTHO Comes Solmenſis in Braunfels, aulæ Heidelbergenſis Mareſchallus. Occubuit in bello Alſatico. 23. Iunii. ætat. 39.

VI. PETRVS de GVSMAN, Comes Fontanus, Gubernator Mediolanenſis. 22. Iulii St. N. Mediolani ætat. 85.

VII. GVILIELMVS ARAGOSIVS Medicus. 13. Maii. æt. 97. Baſileæ.

VIII. AMANDVS POLANVS à Polansdorff, Sileſius, Theologus Baſilienſis. C.S.E. 18. Iulii. ætatis 49.

IX. IOHAN. PAPPVS, Theologus Argentinenſis. 13. Iulii, ætat. 61.

X. POLYCARPVS LEVSERVS, Theologus Saxonicus. 22, Febr. Dreſdæ. ætat. 58.

XI. THOMAS COCCIVS, Medicinæ D. & Ethices in Academia Baſilienſi profeſſor.

XII. IACOBVS ZVINGERVS, Phil. & Med. D. & græcæ linguæ in Acad. Baſilienſi Profeſſor. 10

XIII. HENRICVS IVSTVS, Eccleſiæ Petrinæ a-

1580 pud Baſilienſes paſtor, & ibid. Organi in Acade. 1611
Profeſſor. 19. Octob.

XIV. LEONHARDVS CONSTANS, Eccleſiæ Gallicæ apud Baſilienſes Paſtor. 8. Nouembr. ætat. 71.

XV. IOH. GEORG. LEO Ph. & Med. D. & Phyſices in Acad. Baſilienſi Profeſſor.

XVI. PETRVS DENAISIVS I C. Cameræ Imperialis Spirę Adſeſſor C.S.E. Heidelbergæ ætat. an. 59. m. 5.

1581 Exercitus in Epiſcopatu Paſſauienſi anno ſuperio- 16
re in gratiam LEOPOLDI Auſtriaci (vt ferebatur) collectus, prid. Non. Febr. in ipſis Bacchanalibus, conniuente Cæſare, impreſſione ſubita & cruenta vrbem minorem Pragenſem, Duce Philippo Ramæo Belga occupat. Contra Ordines regni veterem vrbē firmo præſidio muniunt, vim hoſtilem acriter repellunt, tandemque Paſſauienſes minori Praga excedere cogunt. Cumque in his turbis omnia ipſis ſuſpecta eſſent, MATTHIAM Hungariæ Regem in auxilium aduocant, eundemq; declaratum Bohemiæ Regem, viuente adhuc & publicę trāquillitatis cauſa aſsenſum præbente Auguſto Rege RVDOLPHO, ſolenni Coronatione inaugurant. 3. Idus Maii.

Pacificatio domus Saxonicæ & Brandeburgicæ in cauſa ſucceſſionis Iuliacenſis Interreboci facta, 18. Martii.

MATTHIAS Rex Hungariæ & Bohemiæ literas Maieſtaticas, Bohemis & Sileſiis ab Imperatore RVDOLPHO datas, confirmat.

Vi huius confirmationis Vratislauiæ 24. Oct. St. N. in conſilio Principium & ſtatuum Auguſtanæ cōfeſſionis ciuibus vrbis Niſſenſis (quæ Epiſcopi Sedes eſt) permiſſum, vt miniſtros Euangelicos vocent, & ſacro cultui in priuatis ædibus vacent,

vique

81 vſque dum templum in ſuburbio ædificetur: 1611
promiſſa etiam defenſio aduerſus Epiſcopum, ſi quid contra moliatur.

Salmvri in Gallia conuentus reformatarum eccleſiarum celebratur.

Rotembvrgi ad Tubarim Principes vniti congregantur, m. Auguſto. Mittit eo legatos ſuos Cæſar.

Iohannes Com. Palatinus Rheni, Adminiſtrator Electoralis Palatinatus, confirmatur ab Imperatore in Poſſeſſorio, dum aliter vel lege vel tranſactione res componatur 30. Iulii. St. N. Pragæ.

Norinbergæ Electores Imperii m. Octobri de ſalute Imperii conſultant, miſſisque Legatis Pragam, Cæſarem officii commonefaciunt.

Vilnæ in Lithuania, Ieſuita Scaroa claſſicum canente, 2. Iulii St. N. Pontificii cœtum Proteſtantium inuadunt, Croſnouicium Theologiæ Doctorem ex æditiore templi loco præcipitem agunt, in quo præcipitio ille & crus fregit, & totum corpus miſere labefactauit. Rectorem Scholæ & alios verbi miniſtros ita tractant, vt ſemiuiui è cœtu efferrentur.

Sigismvndvs Rex Polon. Smolensko occupat: Vilnam ingreditur victor 4. Iul. St.

Bellum Danicum & Suecicum [illegible] o Calmaria Dano prodita.

Andreas Melvinvs Scotus ad p[illegible]onem Ducis Bullionæi liberatur è cuſtodia Londinenſi, & fit Profeſſor Theologiæ Sedani.

Aqvenses, pertæſi perſequutionum Papiſticarum, menſe Iulio Ieſuitarum Collegium inuadunt: claues vrbis ad ſe recipiunt: eligunt ex ciuibus qui vices Magiſtratus tantiſper ſubeant, dum aliter Reipub. proſpiciatur.

Coloniæ Reformati duriter tractantur: multi

1581 vrbe eliciuntur : pecunia plurimi mulctantur. 161
SIGISMVNDVS Rex Poloniæ Ioh Sigiſmundo Electori Brandeburgico,& Ioh. Georgio, Erneſto, & Chriſtiano VVilhelmo fratribus, eorundemque poſteris maſculis ius feudi Ducatus Boruſſiæ ſolenniter confert : Electore ipſo ſuo nomine, fratrum vero ipſius nomine, Abrahamo Burggrauio & Barone à Dhona, iuramentum fidelitatis Regi præſtantib. VVarſauiæ 17. Nou.
PHILIPPVS MORNAVVS, Pleſſiaci Marliani Dominus egregium ædit librum, quem inſcripſit Myſterium iniquitatis, ſiue Papatus hiſtoriã: qui adeo pupugit Pontificios : vt à Sarbona hoc ipſo anno Pariſiis fuerit damnatus.
Menſe Decembri in Parlamento Pariſienſi peſſime habiti Ieſuitæ, ab vniuerſitatis Aduocato Martillerio,& Regio,Seruino: ignorantia, improbitas,impietas eorum patefacta,miracula exſibilata:probatum,eorum doctrina & hortatu & impulſu bella excitata,cæſos Reges.Cumque ſe recipi in corpus Vniuerſitatis peterent,ſe idem docturos quod Sorbona docet : Senatus cauſa ad conſilium reiecta, pronunciauit, intra præſcriptum tempus ſcripto ſubſignato declararent, que[d] hodie [...] ofiterentur, ſe doctrinam Sorbo[...]
[...] ſupra Papam eſſe.
[...] temporalib. poteſtatem nullam eſſe.
[...] ere ei Reges noſtros excommunicare.
[...] ſacramento ſubditos ſoluere.
Clericos crimen læſæ maieſtatis incurrere.
Quæ in confeſſione ad Rempub. ſpectantia cognoſcuntur,omnino deferenda eſſe.
Abſtinerent interim ab omni actu ſcholaritatis publice & priuatim.
Adfuit actioni Condæus, & Epiſcopi Belluacenſis & Laudanenſis,pares Regni.

581 Nati ſunt : 1611

I. HENRICVS TVRRIVS, Dux Bullionæus, Vicecomes Turrenius N. 1555. m. Septembri.

II. PHILIPPVS Mornayus Pleſſiaci Marliani Dominus, vir celeberrimi nominis, N. 1549. 11. Nouembris.

III. IOHANNES CHRISTOPHORVS à GRVN, Eques Palatinus: Electoratus Palatini Cancellarius, N. 1556. 29. Septembris.

IV. DANIEL TILENVS Theologus Sedanenſis, N. Goldbergæ Sileſiorum 1563. 14. Februarii.

V. PETRVS MOLINÆVS Eccleſiæ Pariſienſis Miniſter, N. 1568. 8. Octobris.

Obierunt:

I. CAROLVS, Rex Sueciæ: ſub finem anni.

II. CHRISTIANVS II. Elector Saxoniæ, 23. Iunii. St. V. Dreſdæ.

III. HERMANNVS, Comes à Berge. Spadæ, menſe Iulio.

IV. PETRVS VVOKIVS VRSINVS, Roſenbergicæ domus Regens. 11. Nou. St. N. in Bohemia.

V. IACOBVS Lectius, Geneuæ, 25. Auguſti. æt. 53. dyſenteria.

VI. MARCVS BEVMLERVS, Theologus Tigurinus, peſte. 31. Iulii.

VII. VALENTINVS Schônerus, Theologus Marpurgenſis, peſte.

VIII. GREGORIVS Berſmannus, Poeta. Seruestæ. 5. Octob. æt. 74.

IX. MARTINVS MYLIVS, Rector Gymnaſii Gorlicenſis. 27. Iulii. æt. 69.

X. NICOLAVS MENIVS, Theologus Marchicus, Küſtrini. m. Febr. ſeptuagenarius.

XI. FRANCISCVS VIRLINGVS, Theologus Vratislauienſis. æt. 73. die 20. Iunii.

RV-

1582 RVDOLPHVS II. Imperator moritur Pragæ 10. Ianuari, S.V. ætatis anno 59. m. 5. d. 23. 1612
ERNESTVS Archiepiſcopus Colonienſis, Dux Bauariæ, obiit 7. Februarii, æt. 58.
HIPPOLYTVS à Collibus Electoratus Palatini Conſiliarius, moritur Heidelbergæ, 2. Februarii S.V. ætatis 51.

FINIS.

NDEX RERVM
T NOMINVM ME-
MORABILIVM: QVORVM
in hoc libro fit mentio.

A.

ARON naſcitur, 8. mori-
tur, 10
Aaron Mold. Regulus
deficit à Turcis, 736.
itur, 737
ic floret, 84
Miriſes fit Rex Perſarum.
vincit Tataros, 722
melecus inter prœliandum
plexia extinguitur, 697
s Propheta claret, 22, 25
s Godeſcalcus Prætorius
c. 512. mor. 647
n Iudex Iſrael, 11
nes vincitur ab Hunniade
:
agel pater Hali, 209
u Iudex Iſrael, 11
Rex Iuda, 17
s Epiſcop. Alexandr. 156
elech Iudex Iſrael, 11
itorum Rex fit Chriſtia-
, 303
am naſcitur, 4. vocatur ex
5. iubetur immolare filiū,
1. mor. 6.
mus Burggrauius à Do-
naſc. 614
à Grunberg mor. 668
Sculcetus Theol. naſc. 627
Ienckvvitz naſc. 791

Abrah. Bucholcerus naſc. 577
mor. 686
Abrahamus Ortelius naſc. 522.
mor. 790
Abrah. Colbingerus naſc. 576
Abrahamus Vlricus mor. 660
Abſolon occidit fratrē Ammon, 15. miſere perit, ibid.
Academiæ Altorfianæ initium, 651. 670. Aurelianæ, 369. Baſilienſis, 426. Bononienſis, 234 Colonienſis, 379. Cracouienſis, 384. Dillingenſis, 650. Duacenſis, 652. Erphordienſis 380. Ferrarienſis, 378. Francofordianæ, 466. Grypsvvaldenſis, 422. Heidelbergenſis, 373. 379. Helmſtadienſis, 654. Ihenenſis, 574. Ingolſtadienſis, 433. Lipſenſis, 384. Louanienſis, 392. Lugdunenſis, 651. Marpurgenſis, 519. Pariſienſis, 296. 531. Piſanæ 372. Pragenſis, 375. Regiomontanæ, 561. Roſtochienſis, 389. Tubingenſis, 437. Viennenſis, 355. VVitebergenſis, 461. quæ diſſipatur, 565. reſtituitur, 569
Accurſius floret, 351. mor. 381
Acerræ incenſæ & direptæ, 66
Achab Rex Iſrael, 18. vincit Ben-

 hadad

hadad,19. occupat vineã Naboth,ib. occiditur in prælio, ib. eius domus deletur, 20
Achas Rex Iuda 23
Achillas obtrũcat Pompeiũ,104
Achmetes Baſſa Hydruntum capit,439. Temeſvvarum & alia caſtella,683 fruſtra obſidet Agriam,ib. profligatur à Tranſſyluanis,782.790. à fratre occiſus, 473
Acholius baptizat Theodoſium Imp. 220
Actius floret, 71
Adæ ætas,1. mor. 2
Adagia Eraſmi primũ edita,479 prohibentur 590
Adalber. à Prutenis occiſus, 309
Adamus VVenceslaus Dux Teſchinenſ. naſc. 648
Adam9 de Noua domo mor.748
Adamus Bodenſtenius mor.660
Adamus Curæus mor. 618
Adelphi Terentii acta, 75
Adenum occupatur, 551
Adiaphoriſticum bellum, 572
Adlei Tatar. trucidatur, 694
Adolphus Comes de Naſſavv fit Imp.363. occiditur & diuinitus vindicatur, 363
Adolphus Comes Naſſouię naſc. 363. cadit in prælio, ib.
Adolphus Comes Holſatiæ fit monachus,358. ſe totum lacte perfundit, ib. mor. ib.
Adolphus Comes Schauenburg. fit Archiepiſc. Colon.569.603. mor. 596
Adolphus Comes Morſenſis occupat Noueſiũ,607. mor.614.
Adolphus Dux Holſatiæ naſc. 520. mor. 694
Adolphus Baro Schvvartzenbergius mirabiliter recuperat Iauriunum,790. aliis multas arces, 789
Adolph. Clarẽbach crematur,528
Adolphus Merkerchus mor.724
Adolphus Occo naſc. 512
Adrianus fit Imp.161. iubet parci Chriſtianis,162. vult Chriſto extruere templum,ibid. arcet Iudæos ab ingreſſu Hieroſolymæ,164. mor. 164
Adrianus PP. muſcam deglutiens 357
Adrianus fit Cardinalis, 480. PP.506. mor. 507
Adrianus Cardinalis cauſat venenum,463. omnib. dignitatibus priuatur, 484
Adrianus Albinus naſc.678. moritur, 718
Adrianus Turnebus mor. 615
Ædiles Curules primi Romæ creati, 47
Ægialeus primus Rex Sicyoniorum, 8
Ægidius de Fuſcaris mor. 366
Ægidius Tſchudus naſc. 465. mor. 644
Ægyptus capta ab Auguſto, 119. à Cambyſe, 31. à Selymo, 478
Ægypti plagæ decem, 9
Ægyptiorum regnum deſtructũ 49.119.
Ælius Lampridius floret, 180
Ælius Spartianus floret, 179
Æmilius Paulus vincit Perſeum, & triumphat,72. mor.75.
Æmilius Portus naſc. 580
Æneas in Italiam venit, 12. occiditur in prælio, ibid.
Æneas Syluius Rex Latinorũ,12
Æneas Syluius naſc.385. floret, 393. fit PP. Pius II. dictus, 424. mor. 429
Æqui amittunt,41. oppida. 54

Æn

Æra Antiochenorum, 103. annorũ Chriſti, 132. Chaldæorũ 54. Conciliorum, 289. Diocletiani, 187. Dionyſii, 56. Nabonaſſaris, 23. Perſarũ, 188. Synodica, 115. Turcica, 185
Æſopus interemptus à Delphis, 28.
Æthiopum exercitus fuſus, 18
Ætius magiſter militum, 240. memorabili ſtrage vincit Attiliam, 249. interficitur iniuſte 251.
Ætolorum bellum cũ Philippo, 66. cum Romanis, 69
Africa expugnata, 578
Agamemnon Rex Mycenarũ, 11
Agar fit coniunx Abrahæ, 5
Agathocles Rex Syracuſarum, 53 vincit Carthaginenſes, & cum iis facit pacem, 54
Ageſilaus dimicat cum Thebanis. 43
Aggæus Propheta, 32
Agnes Anhaltina nubit, 7 0. 740. Barbienſis, 650 Mansfeldica, 708. Saxonica, 593. Solmenſis, 770
Agon Capitolinus primus, 156
Agraria Caſſia lex. 34. Iulia. 96
Agria à Ferdinando occupata. 574. fruſtra obſidetur à Turcis, 684. occupatur, 746
Agrigentum captum à Carthaginenſib. 42. à Romanis, 59
Agrippa Sylui. Rex Latinorum, 20.
Agrippa ſacrificat Deo Iſraelis, 122. ornatur ab Auguſto tribunitia poteſtate, 123. è carcere ad regnum, 144. necat Iacobum, 146. ab Angelo percuſſus mor. 147
Agrippa iunior Rex Chalcidis, 148. fit Tetrarcha, 149
Agrippina nubit, 140. occiditur à filio Nerone, 150. eius vox impia, 161
Ahaſias, Rex Iſrael mor. 19
Aiſtulphus Rex Longobardorũ mor. 294
Alamundarus mirabili commento refutat Eutychianos, 165.
Alani inuadunt Gallias, 230
Alarichus inuadit Italiam, 228, facit pacem, 229. capit Romam, 231. mor. 232
Alba Augia cœnobium fundatur, 314
Alba Regalis amittitur, 559 fruſtra obſidetur, 769
Alba Syluius Rex Latinorũ, 16.
Albategnius floret, 300
Albericus Bergomenſis floret, 374.
Albertus I. Imp. 364. rebellant ei tres Archiepiſcopi, 365. occiditur, 387
Albertus II. Imp. ter vno anno coronatur, 395. mor. 397.
Albertus Archidux Auſtriæ naſcit, 642. Belgii gubernator, 745. Bruxellas ingreditur, 745 Caletum expugnat, 745. Ardam occupat, 745. Hulſtũ, 746. Ferrariæ magnifice excipitur, 791. nuptias celebrat, 788. moritur 606
Albertus Dux Saxoniæ mor. 460
Albertus Vrſus Comes Aſcaniæ. 327. potitur Marchia Brandeb. 331. mor. 340
Albertus Anhaltinus vlt. Elector Saxon mor. 391
Albertus, Achilles Germanicus, naſc. 387. bellum mouet Norbergenſib. 408. mor. 444

Albertus Marchio Brandebur. naſc.446. fit Archiepiſc. Mogunt. 478. Tezelium emittit, 480. 481. fit Cardinalis, 484. impetrat Proteſtantibus pacem 536.mor.564
Albertus Dux Bauariæ naſc. 524. mor.665.
Albertus Marchio Brandeb.naſc. 502.creatur primus Dux Pruſſiæ,516.mor.600.
Albertus Hartenberg, & Iacob Procoſtus ſuper artic.de C.D. diſſident,596.mor. Albertus Hartenberg, 611
Albertus Marchio Brandeb. capitur. 567. obſidet Noribergam 584.vincitur à Mauritio 587.mor. 640
Albertus Fridericus Marchio Brandeb.naſc. 676
Albertus Dux Pruſſiæ naſc. 446. fit Magiſter Ordinis 471
Albertus Fridericus Dux Pruſſiæ naſc.588.nuptias celebrat,645 mor. 633
Albertus Antiſtes Treuirenſis conſecrat pſules aliquot, 307.
Albertus Marchio Miſniæ capit filium, 361
Albertus à Laſco Iacobum Heraclidem in Moldauiam introducit, 614
Albertus Kyralius vincit Turcas 776. Lippam occupat 781
Albertus Liuonienſis Epiſcop. mor. 352
Albertus Crantzius mor. 483
Albertus Durerus naſc. 433. mor.523
Albertus Magnus naſc. 344 Epiſcopatum propter ſtudia reſignat,357.mor.361.
Albertus Pigius mor. 560
Albinus clamores Ieſu Anan[...] ſpernit 15[...]
Alboinus autor regni Longo[...] bardici 17[...]
Albumaſar Aſtronom. claret 19[...]
Alcairum expugnatur 47[...]
Alcairi Sultanus profligat Tur[...] cas, 44[...]
Alcibiades autor rumpendi fœ[...] deris,41. in exilium eiicitur, 42.occiditur 4[...]
Alcimus mor. 7[...]
Aldenburgum occupatur, 667[...] abripiuntur inde duo Prin[...] cipes pueri, 417. habetur ibi[...] colloquium 67[...]
Aldus Manutius floret,412.mor[...] 804.
Alexander M. naſc. 48. intereſ[...] pugnæ agens an.18.50.fit Rex 50.delet Thebas,ibid.ter fundit copias Darii,51. eſt conti[...] nens,ibid. capit Tyrum,ibid. ingreditur Hieroſolymam, ibid. potitur Monarchia,ibid. Aſiaticis delitiis corrumpitur 51. Niceam & Bucephalá condit,ibid. Babylone mor. 52. eius ſucceſſores faciunt fœdus. 5[...]
Alexander Rex Maced 46. interficitur, 46
Alexander Seuerus Imper. fauet Chriſtianis 177.178.fugientes dignitates ornat dignitatibus 178.notariũ deportat, 178. eſt comis, ibid. Vlpianum ſu[...] purpura tegit, ibid. conuerſatur cum Athenæo,ibid.vna cũ matre occiditur 17[...]
Alexander Rex Syriæ nuptias celebrat,77.occiditur 7[...]
Alexander Rex Iudæorum naſc 81.fit Rex.85.mor. 9[...]

Alexan-

Alexander filius Ariſtobuli ſecuri percuſſus 10
Alexander Epiſc. Antioch. 199 intereſt Synodo Nicenæ, 201 mor, 202. precatur contra Arium, 205
Alexander PP. mor. 317
Alexander VI. PP. 449. Sauanorolam cremat, 496. celebrat octauum Iubilæum, 458. veneno, quod aliis parauerat, perit, 463
Alexander Farneſius nuptias celebrat, 623. occupat Traiectū 693. Bredam 690. Tornacum, 701. Audenardum & Lyram, 703. alia multa, 707. 708. 711. 715. 730. ſoluit obſidionē Lutetianam, 750. mor. 728
Alexander Moldauia eiicitur, 650. reſtituitur, 660
Alexand. edit Grammaticā, 349
Alexander Hegius præceptor Eraſmi, 431
Alexand. Tartagnus floret, 426
Alexander de Imola mor. 438
Alexander Aleſius Scotus venit VVitebergam, 539. mor. 624
Alexand. Monſignanus mor. 612
Alexander Schuueis vertit confeſſ. Auguſt. 531
Alexandra, Regina Iudæorū 92. mor. 94
Alexandria condita, 51. capta a Diocletiano, 189
Algieræ vrbs à Turcis occupata, 537
Albigenſium initium, 185
Ali Baſſa aliquot caſtella Vngariæ occupat, 584. 590. fruſtra obſidet Agriam, 584. Zigethū, 592. cæſus, 680
Alladius Rex Latinorum, 21
Allucius recipit ſponſam à Scipione 66
Aloſtum occupatur 708
Aloyſius Lippomanus mor. 607
Alpenum occupatur, 789
Alphonſus Imperium oblatum reſignat 357
Alphonſus Rex Arragoniæ naſc. 380. mor. 424. eius apophthegmata, ibid.
Alphonſus Albuquercius Ormuzum occupat 468. Malacam expugnat, 471
Alphonſus Dux Ferrariæ mor. 751
Alphonſus Daualus capitur, 751
Alphonſus Valdeſius vertit Confeſſ. Aug. 530. mor. 5,8
Alphonſi Epocha incipit, 356
Alphonſinæ tabulæ, 357
Aly Begus Albaniæ capitur 784
Amalluenta Theobadatum facit Regem, 176. ab eodem obtruncatur, ibid.
Amandus Polanus à Polansdorff naſc. 614
Amaſias Rex Iuda occiſus 21
Amaſis Cambyſen fallit 31
Ambianum agnoſcit Nauarræū pro Rege 770. occupatur. 750
Ambroſius fit Epiſcop. 217. periculis obiicitur, 221. refutat Symmachū, 221. arcet Theodoſiū ab ingreſſu templi 222. laudat Theodoſium defunctum. 227. mor. ibid. eius dictū ante mortem, ibid.
Ambroſius ſuppeditat Origeni ſumptus, 179
Ambroſius Calepinus floret, 456
Ambroſius Catharinus mor. 586
Ambroſius Lobvvaſſer mor. 696
Ambroſius Moibanus mor. 591
Amelia Morſenſis nubit, 676
America inuenta, 454. huius incolarum nares, 593

Amerſfortum Ordinibus Belg. ſe iungit 691
Amilcar captus & occiſus 54
Amilcar ſuſcipit bellum Africanum, 61. mittitur in Hiſpaniā, 62. mor. ibid.
Ammon Rex Iuda 24
Amon ſororem ſtuprat 14
Amram pater Moyſis 8
Amri Rex Iſrael mor. 18
Amſterodamum ſe dedit 660
Amulius Rex Latinorum 22
Amurates capit Seſton & Callipolin, 375. Philippolin & Hadrianopolin, ib. vincit Seruios ib. transfoditur 379
Amurates II. Turcarum Rex 391. occupat Theſſalonicam, 394. Synderouiam, 397. ſoceri filium oculis & pudendis priuat, ib. fruſtra obſidet Belgradum, 399. ad Varnam vincit Vladislaum, 404. mor. 409
Amurates III. naſcitur, 574. auſpicatur regnum à cæde fratrum, 679. ſtrangulat Chamum Tatarorum, 708. ambit amicitiam Hiſpani, 718. mor. 742
Amyntas Rex Macedonum, 29. 43. 45. mor. 46
Anabaptiſtæ trucidantur, 544. 546. eorum ſcripta publicantur 521
ἀναρχία quadriennis Romę 46
Anacreon Lyricus floret 28
Anaſtaſius Imp. ſtudioſe frequētat templum, 162. fallit fidem, 164. Flauianum pellit in exilium, 165. inſolenter reſpondet Hormiſdæ, ib. fulmine extinguitur 166
Anaſtaſius fit Imp. 290. fit Monachus ib.
Anatum & anſerum mirabilis pugna 736
Anaximander floret 28
Anchiſei mor. 12
Ancus Martius Rex Roman. 25. mor. 26
Andes patria Virgilii 39
Andragatius à nauí ſe precipitat 222
Andreas Rex Vngariæ, 313. fratrem facit regni conſortem, 313. ab eo victus occiditur 316
Andreas Auerſpergius ductor exercitus Cæſarei 768
Andreas Barcuni vi expugnat Smylam 781
Andreas Doria occupat Moream, 540. Africam, 678. mor. 615
Andreas Alciatus naſc. 449. mor. 680
Andreas Aurifaber mor. 604
Andreas Bodenſtein Caroloſtadius Lutheri promotor, 472. diſputat cū Eccio, 486. tumultuatur VVitebergæ, 494. à Luthero alienior, 500. negatur voce Alphabeti, 502. Rottenburgi latet, 514. mor. 581
Andreas Dudithius mor. 614
Andreas Eberus petit conſilium à Luthero 541
Andreas Freyhubius mor. 729
Andreas Gail mor. 704
Andreas Gerardus Hyperius naſ. 471. mor. 621
Andreas Grunthlerus habet cōiugem doctam 639
Andreas Heugel fit Cancellarius 787
Andreas Iecinus fit Epiſc. Vratisl. 722. mor. 745
Andreas Iociſcus mor. 636

Andre-

...us de Iſernia occiditur
...us Leszcinsky de Leſzno 606
...us Maſius mor. 646
...us Muſculus mor. 673
...us Papius mor. 673
...us Oſiander naſc. 497. ha-...rimam concionem No...rgæ, 501. proficiſcitur in ...niam, 573. monet libellum ...ologicum, 578. mor. 586
...us Paul mor. 719
...us Proles prædicit muta-...em religionis 482
...us Reuſſius ſuccedit Fr. ...o 730
...us Tiraquellus mor. 605
...s Veſalius naſc. 476. mor.

...s VVincklerus mor. 653
...s Zochius mor. 673
Terentii acta 73
...us eſt Pſeudophilipp. 77
...rum Canticum 127
...s Politianus naſc. 416. flo-...42. mor. 493
...de Aretio mor. 430
...renunciat Pontifici, 541.
...at religionem, 573. mul-...acit Martyres 592
...lyſſiponem capiunt, 332.
...unt Gallos, 373. eorum
...neus in Britanniam, 244.
...lium aliquot coniuratio ...cta 705
...na claſſis profligat Hi...icam, 721. 725. 750. expe-...nem ſuſcipit in Portugal-..., 710. in Americam 739
...us ſudor graſſatur 527
...inus in ditione ſua ritus ...eſiaſticos confirmat Pa-...is Eccleſiis 744

Anianus Epiſc. Alexand. 151
Anicius Illyricum & Dalmatiam debellat 73
Animalia manſueta acta in rabiem 87
Anna Ferdinandi I. Imp. coniunx naſc. 462. deſponſatur, 476. nubit, 499. mor. 671
Anna Maria Auſtriaca nubit, 612. mor. 668 Palatina nubit, 618. Suecia nubit ib.
Anna Iagellonia Regina Poloniæ mor. 746
Anna Bolonia capite truncatur 547
Anna Regina Scotiæ coronatur 717
Anna Catharina Brandeburgica nubit 760
Anna Anhaltina nubit, 690. & mor. 701. Auraica, 712. Auſtriaca, 725. & mor. 753. Benthemia, 724. Brandeburgica, 671. 723. Burana. 579. Danica, 574. & mor. 697. Friſia. 708. 711. Haſſiaca, 563. Iuliacenſis. 691. Pomeranica, 671. Saxonica, 716. 638. VVirtembergica 705
Annæ Propheticiſſæ ſeculum 89
Annas Burgius exuritur 607
Annas Mommorencius vrbem Metenſem occupat, 585. globo tormentario traiicitur 630
Annatæ excogitantur 383
Annonæ ingens charitas 669. 705
Annibal naſc. 61. cum patre in Hiſpaniam abit, 62. fit Imperator, 63. vincit Vaccæos & Carpentanos, ibid. Saguntum capit, 63. funerat corpus obtruncati Coſ. 64. victus à Marcello Acerras incendit, 65. pro-

65. propè acceſſit ad vrbem Romam, 65. magnificè ſepelit Marcellum, 66. mœſtus diſceditin Africam, 67. vincitur à Scipione, 68. veneno perit, 69.
Anni Seleucidarum 54
Annus Sabbatarius 10
Annus vnde rectè inchoandus, 374. emendatur à Iulio, 108. ab Auguſto 124
Annus, in quo Chriſtus natus, tria habet memorabilia 129
Anſgarius Archiepiſ. Hamburg. mor. 300
Anshelmus Epiſc. Cantuarien. claret, 320. mor. 325
Antalcidæ pax 44
Anthemius Imp. occiditur 255
Antiates à Camillo victi 45
Antigonus primus Rex Aſiæ, 53. 54. interficitur 55
Antigonus Gonates Rex Macedoniæ 77
Antigonus Rex Macedoniæ 62
Antigonus Parthos in Iudæam attrahit, 115. occiditur 117
Antinomi 550
Antiochia expugnata, 322. terræ motu concuſſa, 160. 254. 271. 272. 280
Antiochus Soter Rex Syriæ 57
Antiochus Theos Rex Syriæ, 59. mor. 60. & ſeq.
Antiochus Hierax 61
Antiochus M. 63. incipit bellum Syriacum, 64. vincitur à Scipione, 68. mor. 69
Antiochus Epiphanes, 71. vendit ſummum ſacerdotium, ibid. Hieroſolymæ ſplendidè excipitur, ibid. bis proficiſcitur in Ægyptum, 71. à Legato Rom. virga circumſcribitur, 72. mittit Gorgiam in Iudæam, 74. perit. 74
Antiochus Eupator occiditur, 74
Antiochus Sedetes cum Simone fœdus facit, 79. Hieroſolymã obſidet 80
Antiochus Gryphus 81
Antiochus Cyzicenus 83
Antipater vincit Athenienſes, 52. mor. ib.
Antipater à Pompeio ad Cæſarem deficit, 105. fit procurator Iudææ, 106. muros Hieroſolymæ inſtaurat, 108. veneno necatur 112
Antipater à patre necatur 134
Antoninus fit Imp. 165. favet Chriſtianis, 167. mor. 168
Antoninus Philoſophus Imp. 168 miraculoſe impetrat pluuias, 169. mor. 171
Antoninus Caracalla occidit fratrem & Papinianum I. C. 176. occiditur ib.
Antoninus Archiepiſc. Florentinus mor. 425
Antoninus vincitur ab Auguſto, 111 118. eius triumuiratus, 113. non audit legatos Iudæorum, 114. vacat amoribus Cleopatræ, 114. redit cum Auguſto in gratiam, 114. mittit Herodi auxiliares copias, 116. Regem Armeniæ catenis argenteis vincit, 117. bellum parat contra Auguſtum, ib. fit αὐτόχειρ, 118
Antonius Luſitanus captus, 681. vincitur, 674. mor. 748
Antonius Borbonius celebrat nuptias, 574. deficit ad Pontificios, 616. globo tormentario ictus occumbit ibid.
Antonius Chocheranus capitur, 773. liberatur 775

Anto-

Antonius Auguſtinus naſc. 482. mor. 700
Antonius Fayus naſc. 585. mor. 696
Antonius Gioſius mor. 653
Antonius Monachus naſc. 183. mor. 208
Antonius Muſa ſanat Auguſtum 120
Antonius Orator naſc. 79. moratur Athenis, 84. occiditur 88
Antonius de Padua floret 352
Anton. Perenottus mor. 704
Anton. Piccolomineus mor. 664
Anton. Poſſeuinus pacem facit inter Polonos & Moſcos 693
Antonius Sabellicus floret, 442. mor. 467
Antonius Sadeel naſc. 499. mor. 723
Anton. VValterus primus Rector Stetinenſis 559
Antonius Zenus inuenit partem noui orbis 379
Anton. Contius IC. mor. 660
Anton. Fræyhus Theol. mor. 696
Anton. Miraldus mor. 664
Antuerpia capitur ab Hiſpanis, 654. 694. tentatur ab Alenconio, 706. ſe dedit Duci Parmẽſi, 688. eiiciuntur ibi ſtatuæ e templis, 626. Pontificiis Lutherani ſe coniungunt 662
Aper occidit Numerianum, 186. interficitur 187
Aphrodiſium expugnatur 578
Apollinares ludi primũ facti 65
Apollinaris Syrus floret 216
Apollonia virgo Martyr 183
Apollonius fit Martyr 172
Apologia non recipitur à Carolo 531
Appia via 53
Appii Claudii facinus 58
Appius Claudius diſſuadet pacem 57
Apollonius victus à Ionatha 78
Appuleius Saturn. occiditur 86
Apſimarus creatur Imp. 290. occiditur 291
Aquæ Sextiæ conditæ 82
Aquila interpres Bibliorum floret 162
Aquila dicata Rom. legionib. 84. in Iudæam illata 134
Aquilæ indicium victoriæ Cæſaris 109
Aquileia deleta 249
Aquillius bellũ ſeruile cõficit 85
Aquiſgranẽſes proſcribũtur 767
Arabum 200000. interfecti 290
Arad occupatur 754
Araricus Rex Gottorum 177
Arator fit Dictator, 39. fit Imp. 76
Aratus floret 57
Aratus Sicyonius claret 60
Argobaſtes ſtrangulat Valentinianum, 224. Eugenium facit Imp. ib. fit αὐτόχειρ 225
Arcæ Nohæ fabricatio 2
Arca fœderis capta, 12. introducitur in Ieruſalem, 14. in templum 16
Arcadius creatur Auguſtus, 220. 226. Chryſoſtomum eiicit 228 229. filium in cunis creat Auguſtum, 228. mor. 230
Arcadius Martyr 241
Archelaus Rex Iudææ 134
Archias poeta Romam venit 85
Archidamus Rex Lacedæmon. mor. 40
Archimedes intẽtus figuris Geometricis obtruncatur 65
Architas Tarentinus floret 44
Archontes creati Athenis 24
Arda occupatur 790
Aremulus Rex Latinorum 21

Arequippa Hiſpanorum colon. 536
Aretas obſidet Hieroſolymam 94
Argentoratū exhibet ſuam Confeſſ. 531. eius templum inchoatum, 311. turris, 361. Schola cōſtituta, 551. Miſſa ibi abrogatur, 528. eliguntur duo Epiſcopi 735
Argentum ſignatū quando cœpit eſſe in vſu 58
Argilla expugnata 432
Argiuorum regnum 6
Argonautarum expeditio 11
Argyropolis Hiſpan. colon. 535
Argyropylus 434
Ariani corrumpunt Synodū Nicenam, 208. perſequuntur Orthodoxos. 218. cedere cogūtur Orthodoxis 210
Aribo conuocat Synodum 311
Aridæus Rex Macedonum, 52. ſepelit corpus Alexandri M. 52. occiditur 53
Ariminum vrbs condita à Romanis 58
Arion Muſicus floret 28
Ariſtides in exilium eiicitur, 35. reuocatur ibid.
Ariſtides religionem Chriſtianam defendit 162
Ariſtobulus Rex & Pontifex Iudæorum, 84. 94. parat bellum contra matrem, 93, primus ſibi imponit Diadema, 84. accerſit Pompeium in Iudæam, 94. Romā vinctus mittitur, 95. in triumpho ducitur, 96. Roma profugit ſed retrahitur, 98. veneno necatur 103
Ariſtobulus ſummus Sacerdos per ludum ſubmergitur 117
Ariſtogiton necat Hipparchum 33
Ariſtonicus in carcere ſtrangulatur
Ariſtophanes floret
Ariſtoteles naſc. 45. fit præceptor Alexandri M. 49. mor.
Arius cur hæreſin ſpargat, 199. eius interitus
Arminius Rex Germanorum, mor.
Arnobius ſcribens contra Chriſtianos conuertitur
Arnoldus Burenius mor.
Arnoldus de Reyger naſc.
Arnoldus VVolſius Dreſdenſ. liberat duces captiuos
Arnolphus Imp. Normannos delet, 301. mor.
Arphaxas naſc. 2. mor.
Arrianus floret
Arſaces capit Demetrium
Arſacidarum familia tenet regni Parthicum
Arſamenes Rex Perſarum
Arſchotum occupatur
Artabanus interficit Xerxen
Artabanus Rex Parthicus vincitur
Artaxata vrbs deditur Pompeio 93
Artaxer. Longiman. 37. facit pacem cum Græcis, 39. mor.
Artaxerxes Mnemon. 42. dat Græciæ pacem, 44. mor
Artaxerxes Ochus, 47. capit Ægyptum, &c.
Arthaſaſta eſt Cambyſes
Aſcalon recuperatur
Aſcanius Rex Latinorū 12. mor. ibid.
Aſcanius Pædianus claret
Aſculam captum
Aſdrubal duos Scipiones cædit, 65. perit cum exercitu

Aſdru-

Aſdrubális vxor ſe cum duobus filiis cremat 77
Aſia cedit in poteſtatem Romanorum 69
Aſinius Pollio Coſ. 115
Aſpar vna cum filio occiditur 255
Aſſa Rex Iuda. 17. mor. 19. fundit Æthiopes ib.
Aſſuerus eſt Cambyſes 31
Aſſyria occupata à Solymanno 543
Aſſyriorum regnum ad Medos transfertur 21
Aſtracanum à Moſcis occupatur, 590. fruſtra à Selymo oppugnatur 658
Aſtyages captus à Cyro 28
Athalaricus Rex Italiæ moritur 176
Athalia interfecta 20
Athanaricus mor. 220
Athanaſius Epiſcop. Alexandr. 202. exulat, 206. redit, 207. mor. 218
Athanaſius inficit Heraclium errore Monotheletarum 287
Athenæ capta à Xerxe, 35. à Lyſandro, 42. ab Antipatro, 52. à Sylla 89. deſtructę à Mahomete 410
Athenienſes victi à Lacedæmoniis, 45. à Syracuſanis, 41. à Philippo, 50. ab Antipatro, 52. vincunt Spartanos, 40. 43
Athenienſium regnum 8
Attabaliba cæſus 519
Attalus Rex minoris Aſiæ, 61. mor. 68. Rom. populum inſtituit hęredem 80
Attalus creatur Imp. 231. ducitur in triumpho 233
Attalus Martyr. 169
Attila Romanos limites inuadit, 243. occidit fratrem, 244. vincitur ab Aetio, 249. eius inſolentia, 249. delet magnas aliquot vrbes, ibid. placatur à Leone PP. 250. mor. 251
Attilius arator fit Imperat. 76
Audenardum occupatur 674
Auenionē translata ſedes Rom. 367
Auentinus Rex Latinorum 22
Auerroes floret 332
Augerius Giſlenius Busbequius occiditur 728
Auguſta occupata à Mauritio, 583. mouentur ibi turbæ propter Calendarium 702
Auguſta Danica nubit 753
Auguſtana Comitia & Confeſſio, 530. 592. 631. 693. armata, 570. qui Theologi iis interfuerint 570
Auguſtinus naſc. 208. Mediolani eſt Profeſſor, 231. lectione Hortenſii incenditur ad veram Philoſophiam, 108. baptizatur, 222. fit Presbyter. 223. ſcribit libros de Ciuit. D. 232. mor. 236. eius curriculum deſcribitur 236
Auguſtinus Berous floret 579
Auguſtinus Marloratus ſtrangulatur 645
Auguſtini arx occupatur 704
Auguſtin. Cacalla Hiſp. Theol. combur. 604
Auguſtin. Mainardus mor. 619
Auguſtulus vult Imp. Occid. 256
Auguſtus Cæſar naſc. 95. fit Imp. 111. 112. vincit Antonium, 112. 118. Lepidum, 117. petit Conſulatum per armatos, 112. redit cum Antonio in gratiam, 114. nuptias celebrat, 116. fit Monarchia, 118.

capit

capit Ægyptum, 119. Herodi confirmat regnum, ibid. ampliat, 121. triduo triumphat, 120. claudit Ianum, 120. dicitur pater patriæ, ibid. accipit poteſtat. Tribunit. ib. ſanitati reſtituitur, ib. reſpuit currum & coronam auream, 122. vetat ſe Dominum appellari, ib. Agrippæ filios adoptat, ib. proficiſcitur in Galliã, ib. emendat annum, 124. Tiberium vocat Imp. ibid. Caium in forum deducit, ib. conſecrat Martis templum, 128. filiis Herodis diſtribuit hæreditatem, 134. Tiberium adoptat, & in Germaniam mittit, ibid. clamat, *Quintili, redde legiones*, 134. cõdit teſtamentum, 135. mor. ib. eius triumuiratus, 112. collatio cum Salomone 113

Auguſtus Dux Sax. Elect. naſ. 654 520. celebrat nuptias primas, 574. ſecundas, 698. ſuccedit fratri, 587. accipit feuda, 626. Gotham occupat, 642. Peucerum ex carcere emittit, 698. mor. 699

Auguſtus II. Dux Saxon. naſc. 612

Auguſt. Com. Palat. Rheni naſc. 676

Auguſtus Marchio Brand. naſc. 668

Auguſt. Dux Brunſ. & Lun. naſc. 633. 665

Auguſt. Dux Sax. Laoburg. naſc. 636

Auguſt. Princeps Anhalt. naſc. 652

Auguſt. Dux Holſat. occumbit 764

Auicenna naſc. 332

Auitus ex Imp. fit Epiſc. 270

Aurea bulla edita 57[illegible]

Aurei velleris ordo [illegible] 58[illegible]

Aureliana vrbs obſidetur, 248 Nauarræo ſe dedit 707

Aurelianus Imp. 185. ſeuerus diſciplinæ cuſtos, ibid. occiditur 186

Aurelius Verus Imp. 16[illegible]. miraculoſe impetrat pluuiar, 175. mor. 16[illegible]

Aurum ſignatum vſurpari cœptũ 66

Auſonius Poeta fit Conſul 2[illegible]

Auſtria fit Ducatus 355

Auſtriacos Monarchas non decet eſſe præcipites 609

Axella occupatur 69[illegible]

Azo mor. 346

Azores Inſulæ occupatæ 697

B

BAaſa extirpat poſteritatem Ieroboami, 16. fit Rex ibid. mor. 18

Baboteza à Turcis occupatur, 590. à Chriſtianis 708

Babylas Martyr. 183

Babylon capta à Cyro, 30. à Dario, 33. à Solymanno 543

Babylonica captiuitas 26

Bacchides cum Ionatha pacem facit 76

Badenſis diſputatio 519

Baiazetes I. Turcarum Rex, 380. Lazarum Bulcum in fruſta concidit, ib. vincit Sigiſmundũ, ib. vincitur à Tamerlane 380. ſeipſum interimit 384

Baiazetes II. fratrem vincit 440 capit Methonẽ, 458. mor. 573

Baiazetes cum fratre de Imperio præliatur, 605. ſtrangulat 61[illegible]

Balaam benedicit Iſraeli [illegible]

Bal

Balbinus Imp.180.occidit, 181
Balduinus ſecundus Rex Hieroſolymorum, 323. mor. 216
Balduinus capit. Conſtantinopolin.347. occiditur, ibid.
Baldus de Vbaldis floret, 372. mor. 390
Balthaſar Rex Babylonis, 29. interficitur, 30
Balthaſar Bathoræus ſtrangulatur. 701
Balthaſ. Gerhartus ſicarius, 693
Balthaſar Hubmaier crematur, 524.
Balthaſar Neander mor. 769
Baptiſmus inſtitutus, 136
Baptiſta Spagnolus naſc. 405. edit eclogas, 497. mor. 480
Barak & Debora, 10
Barbara Brandeburgica naſc. 522. nubit, 563. mor. 743
Barbaroſſa, *Vide* Hariadenus Mitylenæus.
Barchochebas dux ſeditioſor 163
Bardevvick ſolo æquatur 343
Barnabas Briſſonius ſtrangulatur 718. eius carnifex rurſus cũ ſociis ſuſpenditur 753
Barnimus Dux Pomeraniæ naſc. 576. mor. 646
Barnimus nuptias celebrat, 701
Bartholdus à Mandeſto mor. 732
Bartolemæus Aluianus capitur, 469.
Bartolemæus Cœpolla mor. 438
Bartolemæus Liuianus vincitur, 474.
Bartolemæus Latomus naſc. 443
Bartolemæus Omuranorum Princeps, 715
Bartolemæus Pitiſcus naſc. 614
Bartolemæus de Pratis mor. 370
Bartolemæus Salicetus floret, 378. mor. 387
Bartolemæus Schonborn moritur, 696
Bartolemæus Scultet. naſc. 554
Bartolus I. C. naſc. 367
Baſileæ Miſſa abrogatur, 528. peſtis ſæuit 717
Baſilius floret. 216. mor. 220
Baſil. Imp. vincit Bulgaros, 309
Baſmath vxor Eſau 6
Baſſa Alexandr. ſtrangulat, 696
Baſſianus Landus Placentinus mor. 617
Bathor occupatur 660
Bauaricum bellum componitur 465
Beatus Rhenanus mor. 572
Beczkerek occupatur. 789
Bela cum fratre regnat in Vngaria, 313. excutit fratrem, 316
Belgæ deprecantur Inquiſit. Hiſpan. 626. ſcinduntur, 694. renunciant Regi Hiſp. obedientiam, 710. renuunt pacẽ, 770. Supplicatio nobilium, 400. pro religionis libertate, 620
Belgradũ fruſtra obſidetur, 399. 419. occupatur, 495
Belliſarius capit Carthaginẽ 174 vincit Gilimerẽ, 175. occupat Siciliam, 176. recuperat Romam, ib. capit Vitigem, 177
Bellum Achaicum, 77. Adiaphoriſticum, 573. Africanum, 61. 106. Alexandrinum, 105. Allobrogicum, 81. Antiochenũ ſiue Ætolicum, 68. Aſiaticum, 81. Balearicum, 82. Bauaricũ, 465. Cantabricum, 120. Celtibericum, 76. Cimbricum ſiue Teutonicum, 83. ciuile inter Marium & Syllam, 88. 89. inter Iulium & Pompeium, 102. Corinthiacum, 43. Creticum, 93. Dithmarſicũ, 37. Etruſcum 33. Gal-

33. Gallicum, 44. 62. primum ob religionem, 599. ſecundum 630. tertium, 634. Geldricum, 559. Glogouienſe, 445. Gothicum, 176. Hiſpanienſe, 109. Hunnicum, 243. Huſſiticum, 388. Illyricum, 62. inter Franciæ & Hiſpaniæ reges, 599. inter Perſas & Turcos. 661. inter Brandeburg. Marchionem & Lotharingum, 729. in Gallia contra Hiſpanos promulgatur, 737. inter Carolum V. & R. Galliæ, 581. 626. inter Rodulphum II. Imp. & Amurathem, 725. inter Regem Daniæ & Sueciæ, 618 inter Moſcos & Suecos, 715. 720. inter Epiſcopos Argentoratenſes, 730. Iſtricum, 70. Iudaicum, 152. 163. Iugurthinum, 85. Lamiacum, 512. Liguſticum, 63. literarium, 470. Macedonicum primum, 68. ſecundum, 71. tertium, 77. Mauritii contra Carolum, 583. Meſſenium, 24. Mithridaticum, 88 Numantinum, 79 Olynthiacum, 49. Oſiandricum, 578. Parthicū, 99. Peloponneſiacum, 40. Peruſinū, 114. Philippenſe, 113. Piraticum, 33. Punicum primum, 59. ſecundum, 59. tertium, 78. ruſticum, 511. 513. Sacramentarium, 509. 515. Salentinum, 59 Samniticum, 58. Saxonicum, 557. 564. Sertorianum, 90. ſeruile, 80. 92. Siculū, 117. Smalcaldicum, 564. ſociale, 48. 87. Stancarianum, 581. Syriacum, 64. Tarentinū, 57. Theologicum, 581. Thracicum, 83. Troianum, 11. Venetum, 466. & ſeq.

Belus Rex Aſſyriorum [illegible]
Bekeſcha occupatur 7[illegible]
Benedictus Abbas condit monaſterium 175
Benedictus Aretius naſc. 650
Benedictus Arias abſoluit Biblia 624. mor. 641
Benedictus Thalmannus mor. 660
Beneuentum vrbs condita 58
Beneuenutus Straccha mor. 669
Benhadad Rex Syriæ vincitur 19
Bennonis oſſa exaltata 510
Berengarius reuocat ſententiam de C. D. 515
Berenice interfecta 59. 60
Berga obſidetur, 707. occupatur 756
Bergenſe monaſterium fundatū 505
Bergomum vrbs capitur 469
Berlinum incendio perit, 378. vnde dictum, 331. fundatur ibi monaſterium Franciſcanorū, 359. Monachus Paulum mendacii arguit, 517
Bernardinus Frangepanus 486
Bernenſis diſputatio 523
Bernhardus II. Anhaltinus fit Dux Saxoniæ, 341. impetrat rutum ſertaceum in inſignib. 342. mor. 349
Bernhardus Princeps Anhaltinus naſc. 640. mor. 638. 748
Bernhardus naſcitur, 321. fit Monachus, 325. eſt primus Abbas Cœnobii Clareuallenſis, ib. mor. 334
Bernhardus Feldkirchius Sacerdos vxoratus primus 494
Bernhardus Ziglerus naſc. 454 mor. 536
Bertramus floret 300
Berytus à Saladino recuperata, 343

342. capta à Sultano 362
elekum occupatur 704
eſſa rabia recuperatur 442
eſſus interficit Darium, 51. necatur 51
ialogradum occupatur 705
iblia Ebraica Complurenſia edita, 476. Germanica Lutheri, 542. 544. Ebraica Munſteri, 544. Tigurina, 558. quadrilingua 680
Bibliorum Græca verſio nata 58
Bibliotheca Alexandrina conflagrat 105
Biblus à Saladino recuperata 342
Bilibaldus Pirckamer naſc. 432. mor. 537
Biſtricia pagus, vbi Carolus V. caſtra locauit 569
Birſchina à Polonis diripitur 705
Biturigum vrbs ſe dedit Nauarræo 707
Blandina virgo conſtanter perfert cruciatus 169
Blaſcus hiſtoricus floret, 393. mor. 427
Blauenſteina occupatur 704
Bleda frater Attilæ, 243. occiditur 244
Blondus hiſtoricus floret, 393. mor. 427
Boas genuit Obed. 10
Bodonum exuritur 769
Boemia vaſtatur, 297. ſuſcipit Chriſtianiſmum, 301. recipit Calendarium, 691. eius inſignia 336
Boemi mittunt legatos ad Synodum Baſilienſem, 394. à Ferdinando mulctantur 570
Boetius eſt idea viri ſapientis, 167 loquitur de ſua adminiſtratione, 168. cõqueritur de inimicis, 169. de Theodorici tyrannide, ib. capite truncatur, 169. & ſeq.
Bohuslaus ab Haſſenſtein mor. 471
Boleslaus occidit fratrem 305
Boleslaus ex Duce fit Rex, 305. fundit Vngaros, 316. interficit S. Stanislaum, 320. regno abdicatur, 320. mor. 321. impetrat ab Imp. pacem 336
Boleslaus Procerus primus Princeps Sileſiæ, 339. mor. 347
Boleslaus Marchio Morauiæ à Tataris cæſus 354
Bombardæ inuentæ 378
Bona opera ad ſalutem neceſſaria & pernicioſa, 651. 581
Bonauentura Doctor Seraphicus naſc. 350. religionem S. Franciſci ingreditur, 355. eligitur in generalem Ordinis Minorum, 357. mor. 360
Bonauentura Vulcanius naſc. 551
Bonauentura Roslerus mor. 749
Bonifacius Caſtinum vincit. 234 attrahit Vandalos in Africam ib. mor. 240
Bonifacius Germanis prædicat, 291. fundat tres Epiſcopatus 293
Bonifacius P P. obtinet primatũ 183
Bonifacius VIII. inſtituit iubilæum, 364. ſe magnifice iactat. ib. mor. 365
Bonifacius Archiepiſc. Moguntinus 292
Bonifacius Amerbachius moritur 617
Bonna deditur, 682. 707. mirabiliter occupatur 707
Bononia deducta colonia 69
Boriſius Phedorovvitz fit Dux Moſcouiæ 732
Borſiuoius Dux Boemorum baptizatur 301

Be-

Boruſſia Ordini Teutonico donata 351
Boſnenſis Baſſa cadit in prælio 706
Boſnia in Turcæ poteſtatem venit 429
Botrus miræ magnitudinis 8
Boynius Croatus proditor 706 dat pœnas 701
Bragadinus viuus excoriatur 632. 689
Brailouia expugnatur 746
Brandeburgum media hyeme expugnatur, 303. Eccleſia ibi conſtituitur 304
Braſilia inuenta, 464. occupatur, 592. incolarum mores 593
Breda occupatur 670. 715
Bredeforium occupatur 754
Bremenſes vincunt Ericum 569
Brennus Dux Gallorum moritur 77
Breſenza occupatur 707
Brigitta prædicit mutat relig. 482. mor. 376
Britanniæ regnum in duo diuiſum 144
Britannicus veneno ſublatus 150
Brixia capta à Gallis, 469. à Maximiliano ib.
Brugæ occupantur 691
Bruno autor Ordinis Carthuſienſium 321
Brunſuiga condita, 299. mutat religionem 523
Brutus occidit Cæſarem, 110. transfoditur 113
Bruxelliæ ſe dedunt 685
Bucephala condita 51
Buckareſtum occupatur 734
Buda occupatur, 554. obſidetur 762
Bugislaus Dux Pomer. naſc. 562
Buiakum occupatur 704
Bulgari vincuntur …
Bundſchuch …
Bura & Helice deleta …
Burchardus Epiſcop. Herbiplenſ. moritur …
Burgundiones facti Chriſti 235
Byzantium inſtauratur …

C

Cadmus inuentor literarum 10
Cæcilius Metellus de Iugurth triumphat
Cælius Secundus Curio naſc. 4… mor. 636
Cæpio infeliciter dimicat, 84. abrogatur Imperium …
Cæſar naſcitur, 85. Vide Iuli Cæſar.
Cæſar Eſtenſis cum PP. de D catu Ferrarienſi dimicat, 79… 788. fit Princeps Imperii …
Cæſarea dedicatur …
Cæſarius Arelatenſis floret …
Cæſaris Borgiæ ſymbolum …
Cainan naſc. 1. mor. 2.
Caiphas à ſacerdotio remo 144
Caius Cæſar non vult ſacrifica Deo Iſraelis …
C. Flauius Scriba autor Faſtor Rom …
C. Iulius Orator occiſus
C. Lutatius vincit Carthagine ſes
C. Martius Rutilus primus D ctator ex plebe
C. Seruilius Mela interficit … Melium
Caleb naſc.
Calechuti Rex …
Calendarium emendatur 6… recipitur, 682. mouet turb 683

Caletum expugnatur, 627. 709 786
Caligula Imp. naſc. 135. fit Imp. 144. Deum ſe facit, 145. interficitur ibid.
Calippi periodus 51
Calixtini 422
Callicratidas vincitur 42
Callipolis occupata 375
Cambyſes capit Ægyptum 31. mor. 32
Cameracũ occupatur 670. 740. Nauarræo ſe dedit 707
Cameræ imperialis iudiciũ Spiræ conſtitutum 453
Camillus capit Veios, 43. Faliſcos, 43. in exilium pellitur 44. vincit Volſcos, 45. moritur ibid.
Campſónis Sultani claſſis profligatur, 569. occumbit 478
Caniſius eſt inter Collocutores Wormat. 605
Cantuarienſis Archiepiſcopi fortuna 532
Capetus Rex Latinorum 17
Capetus Syluius Rex Latinorum 19
Capitolium Romæ dedicatum 33. captum & recuperatum, 37. ſaxo quadrato ſubſtructũ, 44. conflagrat, 89, 153. inſtauratur 93. 154
Capos Vhiuarum capitur 590
Captiuitas Babylonica 26
Capua capta 65. 357
Capys Rex Latinorum 18
Caranus primus Rex Maced. 22
Cardinales, 31. ſimul creantur 480
Carinus Imper. in prælio perit 186
Carneades mor. 81
Carniola inuaditur à Turcis 672
Carnutum occupatur 681
Carola Mompenſeria mor. 677
Carola Borbonia nubit, 603. 705 mor. 676
Carola Bullionæa nubit, 667. mor. 735
Carolomanus fit Monachus 293
Carolopolis extructa 684
Caroloſtadius. *Quære* Andreas Caroloſtadius.
Carolus M. naſc. 293. fit Imp. 295. 296. Saxoniam bello petit, 295. capit Deſiderium. ib. Collegium Oſnaburg. & Epiſcopat. Halberſtad. inſtituit. ib. Bremenſem, 296. Monaſterienſem, ib. dat pacem Saxonibus. 295. bellum infert VVilſis Vandalis, 296. inſtituit Scholã Oſnaburg. 297. tranſfert Saxones in Franciam, 297 lectiones certas in ſingula feſta iubet ordinari, 297. populatur Bohemiam, ib. mor. ib.
Carolus Caluus Imp. 300
Carolus Craſſus Imp. 300. concedit Normannis partẽ Galliæ, ib. in ſumma paupertate mor. 301
Carolus IV. Imp. naſc. 369. fit Imp. 378. Romæ coronatur, 375. edit auream Bullam, ib. habitat Tangermundæ, 376. mor. ib.
Carolus V. naſc. 459. munera ſingularia accipit in Baptiſmo, 459. fit Imp. 489. coronatur Aquisgrani. 490. Bononię, 529. VVormatiæ celebrat prima comitia, 493. Auguſtæ, 529. eaque armata, 570. Lutherum proſcribit, 493. capit

Franciſcum Regem Galliæ, 516. eum ægrotantem inuiſit, ib. nuptias celebrat. 520. eius exercitus occupat Romam, 521. offertur ei monomachia, 524. facit pacem cum P P. 526. cum Rege Galliæ, ib. abrogat concionatores Auguſtæ, 570. Confeſſ. Aug. curat verti, 530. Apologiam non recipit, 531. Mulcaſſem reſtituit. Tuneto & Goleta capta, 543. 544. ſuſcipit infelicem expeditionem in Africam. 555. pium eius dictum, ib. Duram & Landerſi expugnat, 558. Galliam bello petit & Regi dat pacem, 561. proſcribit Saxonem & Landgrauium, 564. Magdeburgenſes, 575. capit Saxonem, 568. obſedit VVitebergam & occupat, 568 & ſeq. Landgrauium detinet captiuum, 569. Saxoniæ Electoratum donat Mauritio, 572. valedicit Germaniæ 595. reſignat Imperium, 595. mor. 601. eius apophthegmata, 609. qualem ſe ante & ad mortem exhibuerit, 602. ei fiunt exequiæ 601

Carolus Marcellus inclareſcit, 291. delet 380000. Saracenorum, ib. mor. 292

Carolus Cunradinum & Fridericum decollat 358

Carolus Regis Hiſpaniæ filius naſc. 563. mor. 633

Carolus VIII. Rex Galliæ mutat Remp. Florentiæ, 452. regnum Neapolit. occupat, ib.

Carolus IX Rex Galliæ naſc. 579. coronatur, 613. nuptias celebrat. 600. mor. 649

Carolus Guſtaui Regis Sueciæ filius naſc. 579. nupt
brat

Carolus Archidux Auſt
553 717. nuptias celeb
Caroloſtadium in Cr
dificat, 665. mor.

Carolus Burgundus in
cœſus

Carolus Borbonius naſc
expugnat. Romæ peri

Carolus Dux Mayniæ n
vincitur

Carolus Comes Palat.
naſc. 610. nuptias celeb

Carolus Princeps Anh
mor.

Carolus Dux Geldriæ na

Carolus Fridericus Iuliæ
uiæ Dux mor.

Carolus Dux Lotharin
ptias celebrat

Carolus Cardinalis Lot
naſc. 630. fit Epiſcop.
tinenſis, 705. mor.

Carolus Guſtaui regis fil.
celebrat

Carolus Danæus morit

Carolus Emanuel Port
Princeps vxorem duci

Carolus Borromæus Ca
mor.

Carolus Emanuel Dux
diæ naſc. 614. nupti
brat, 693. occupat Ma
Salez, 708. fruſtra Ge
obſidet, 712. fugatur c
ercitu

Carolus Victor Dux Brun
prælio occumbit

Carolus Dux Munſterber
mor.

Carolus Fridericus eius
ib.

Carolus Dux Olſnenſis &

ſterberg. naſc. 563. nuptias celebrat 693
Carolus Fridericus Dux Olſnen. & Munſterb. naſc. 731
Carolus Dux Chimæus occupat Bonnam 706
Carolus Comes à Mãsfeld naſc. 559. fit eques auratus & vicarius Matthiæ, 737. obſidet Strigonium & cædit Turcas, 738. mor. 742
Carolus Marchio Badenſis capitur, 426. amplectitur Confeſſ. Auguſt. 602. naſc. 659
Carolus Hoŭardus profligat claſſem Hiſpanicam, 705. 752
Carolus Barth mor. 751
Carolus Cluſius Atrebas naſc. 521
Carolus Molinæus mor. 628
Carolus Sigonius mor. 686. eius hiſtoria 187
Carolus Vtenhouius naſc. 547
Carpentani victi 63
Carthagena occupata 694
Carthagineſes capiunt Selinuntem & Himeram, 42. Meſſanam, 43. Africam, 62. faciunt fœdus & pacem cum Romanis, 49. 61. 68. vincunt Romanos, 64. vincuntur ab Agathocle, 54. à Romanis, 59. 60. 66. à Timoleonte, 49. expelluntur Hiſpania 67
Carthago deleta, 81. inſtaurata, 82. fit colonia Romanorum, 110. à Vandalis capta, 242. à Belliſario 169
Carthuſienſium Ordo inſtitutus 921. in perpetuum eſui carniũ renunciat 357
Carus Imp. fulmine abſumptus, 186
Caſalis oppidũ expugnatũ 700
Caſimirus transfert Epiſcop ſedem Vratislauiam, 313. moritur 315
Caſimirus Marchio Brandeb. naſc. 440. mor. 523
Caſpar Coligniu Amiralius Galliæ naſ. 482. confligit cum Guiſiis, 661. cum Henrico Valeſio. 635. trucidatur in nuptiis 642
Caſparus Bauhinus naſc. 610
Caſparus Bruſchius naſc. 486 traiicitur ſclopo [illegible]
Caſpar Conſaluus habet orationem coram PP. [illegible]
Caſpar Contarenus Cardinalis moritur [illegible]
Caſpar Cruciger naſcitur. 464. fit Doctor, 538. moritur [illegible]
Caſpar Cruciger iunior naſc. [illegible] mor. [illegible]
Caſpar Hedio Cæſari offert Confeſſ. 531. mor. 58[illegible]
Caſparus Hoffmannus naſcitur 528. mor. 686
Caſparus à Metzradt naſcitur 593
Caſparus Oleuianus naſc. [illegible] mor. [illegible]
Caſparus Peucerus naſc. 518. liberatur ex carcere 12. annorũ 696
Caſparus Schwenckfeldius ſcribit librum ad Epiſc. Vratisl. 510. ſpargit ſuum dogma d. C. D. 510. ſcribit contra Lutherum, 522. edit confeſſ. [illegible] 523. mor. 615 pellitur è [illegible] 760
Caſſander inuadit Græciam, 53. fit Rex Maced. 53. Thebas inſtaurat, 53. præficitur Europæ, ib. mor. 55
Caſſiodorus Romæ eſt Conſul. 165.

165. quis fuerit 166
Caſſius propter legem Agrariam necatus 35
Caſſius Coſ. à Tigutinis occiſus 83
Caſſius eiicit Parthos ex Syria, 101. occidit Cæſarem, 110. αὐτόχειρ 113
Caſtilletum expugnatur 708
Caſtinus vincitur 234
Catharina Henrici Brunſuic. fil. mor. 649
Catharina Polon. mor. 682
Catharina Auſtriaca nubit, 688. Auraica, 782. Brandeburgica, 611. à Boren. 506. 526. Hiſpanica, 670. Lotharingica, 612. Medicæa, 542. moritur 614
Catharina Regina Angliæ mor. 547. Sueciæ 686
Catharina Mauritii & Auguſti Elect. mater mor. 615
Catharina Iohannis Marchion. Brand. coniunx mor. 641
Catharina Friderici III. Ducis Lignicenſ. coniunx mor. 672
Catilina odit Ciceronem, 94. eius coniuratio detecta 95
Cato Maior naſc. 62. habet ſermonem de Senectute, 76. moritur 77
Cato in pugna cadit 88
Cato victus à Cæſare fit αὐτόχειρ 95
Catullus naſc. 89. mor. 98
Catulus Orator occiſus 88
Cazanes Michaloglius ad internecionem cæſus 537
Cazanum à Moſcis expugnatur 581
Cecrops prim9 Rex Athenienſ. 8
Cenſores primi creati, 49. è plebe 47
Cenſorini liber Chronographi vtiliſſ. 18
Chabrias vincit Lacedæmonio 45
Chadumes Baſſa 45
Chæremon in cœlũ ſublatus 18
Chaianum terret hiſtoria vt pacem faciat 18
Chalcis ſolo æquata 43
Chaldæi inuadunt Hieroſol. 16.
Chaldæi vates prædicunt Alexandro mortem, 51. Neroni Imperium & parricidium 150
Cherſoneſus Taurica occupatur 682
Chiauadum occupatur, 583. 773
Childericus Rex Franciæ truditur in monaſterium 293
Chiliamus Goldſtain naſc. 457
Chilium occupatur 70
Chius occupatur 626
Choraſanes occupatur 66
Choſroës Duces Phocæ Imp. vincit, 183. ſuperbè reſpondet legatis Heraclii, 184 à filio capitur, & ſagittis conficitu 186
Chriſtiani Antiochiæ primum ita nominantur, 144 pelluntur Roma, 148. expeditionem ſuſcipiunt in Palæſtinam, 32 in Syriam, 332. vincunt Saracenos, 322. amittunt regnum Hieroſolym. 342. recuperan Ptolemaidem, 343. turpite domum redeunt, 345. fugientes ex Palæſtina in mari pe eunt, 362. aliquot victoria obtinent in Vngaria, 673. 76 reſtituuntur eis templa & o ratoria 19
Chriſtianorum diſciplina, 17 perſecutio prima, 151. ſecund 15

157. tertia, 159. quarta, 168. quinta, 174. ſexta, 180. ſeptima, 182 octaua, 184. nona, 186 decima 190
Christianus III. Rex Daniæ naſcitur, 462. fit Rex, 543. expugnat Coppenhagen, 547. mor. 606
Christianus IV. Rex Daniæ naſc. 659. coronatur, 746. nuptias celebrat 751
Christianus Dux Saxoniæ Elector. naſc. 610. nuptias celebrat, 676. mor. 723
Christianus II. Dux Saxoniæ naſc. 680
Christianus Marchio Brandeb. naſc. 671
Christianus Princeps Anhaltinus naſc. 633. exercitum ducit in Gallias, 721. nuptias celebrat 740
Christianus Dux Brunſ. & Luneb. naſc. 627
Christianus Diſtelmeyer naſcitur 585
Christianus Beyer publice recitat Confeſ. Aug. 530
Christianus Pontanus ſupplicio afficitur 613
Christianus Vrſtiſius mor. 710
Christiernus Rex Daniæ naſc. 440. regno pellitur, 507. mor. 606
Christophorus Dux VVirteberg. mor. 633
Christophorus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 638
Christophorus Comes Palat. Rh. in prælio cœſus 697
Christophorus Dux Megapolit. nuptias celebrat, 671. mor. 727
Christophorus Princeps Tranſſyluanus mor. 672
Christophorus Comes Caſtalionenſis mor. 392
Christophorus Columbus reperit nouas Inſulas, 448. mor. 466
Christophorus Teuffenbachius occupat aliquot arces, 730. mor. 765
Christophorus à Carlevvitz naſcitur, 467. mor. 663
Christophorus à Schidlovitz mor. 539
Christophorus Dragonius, Nobilis Hiſpanus, mor. 748
Christophorus Cornerus naſc. 486. mor. 736
Christophorus Ehemius naſc. 525 mor. 728
Christophor. Herdeſſianus naſcitur, 567. mor. 695
Criſtophorus Laſius naſc. 464. mor. 644
Christophorus Longolius moritur 503
Christophorus Manlius Gorlicius 350
Christophorus Pelargus ſuccedit Cornero 758
Christophorus Pezelius naſcitur 552
Christophorus Plantinus moritur 715
Christophorus Stymmelius naſc. 518. deſcribit hiſtoriam de puella Dæmoniaca, 547. moritur 710
Christoph. VVinerus naſc. 564.
Christoph. Madnitius epiſc. Portuenſ. mor. 663
Christoph. Thuanus mor. 677
Christus naſc. 127. circumciditur, 132. fugit in Ægyptum, 133. redit, 134. docet anno 12. ætat. 134. baptizatur, 137. di-

digito monſtratur, 138. eligit diſcipulos, 138. 140. aquam in vinum conuertit, 138. eiicit caupones è templo, 140. cum Nicodemo colloquitur, 140. ſanat decumbentem, 38. annis 140. quinque panibus ſaturat turbas, ib. filium viduæ reſuſcitat, 140 Lazarum, 141. emittit diſcipulos, ibid. transfiguratur, ibid. mor. reſurgit, aſcendit. 142. eius præcipua opera in ſingulis anni quadrantibus 143
Chronographi qui legendi 244
Chronologi diſſident, 161. conſentiunt 610
Chryſoſtomus. *Vide* Iohannes Chryſoſtomus.
Cicero naſc. 83. venit in forum, 87. Arati carmina vertit, ibid. ſtudet Iura & eſt miles, 88. primam agit cauſam pro Quintio, 90. pro Roſcio, ibid. pro Muræna, Rabirio, in Rullum & Catilinam, 95. pro Sylla & pro Archia, 96. pro Flacco, 97 in Piſonem, 99. pro Vatinio, Scauro, Plantio, 100. pro Milone, 101. pro Marcello, 108 pro Deiotaro & Ligario, 109. in Antonium, 109. 111. ſcribit de Inuentione, 89. epiſtolam, ad Q. fratrem, 97. libros de Oratore, 99. de Legibus, 101. Brutum & Oratorem ad Brutum, 108. cõſolationem, Hortenſium, 108. libros Academicos & de Finibus, 109. Tuſculanas quæſtiones, de Nat. Deor. de Diuinat. de Fato, Senectute, Amicitia, Off & Topica, 111. Athenis confert cum ſummis Oratorib. 91. conſu-
lit Oraculum de honoribu[s] ibid. deſpondet filiam Tu[l]liam Piſoni, 91. detegit co[n]iurationem Catilinæ, 95. [...] Quæſtor, 91. Ædilis Curuli[s] 93. Prætor. 94. Conſul. 9[.] Imperator. 101. cum Clodi[o] contendit, 96. abit in exiliu[m] 97. redit, 98. Terentia dimi[ſſa] ducit aliam, 108. armat Augu[ſ]ſtum contra Antonium, 11[.] *ἀμνηστίαν* conatur inducere[...] 111. proſcribitur ab Antoni[o] & necatur, 112. & ſeq. eius Ve[r]rinæ actiones, 93. frater Q[.] Aſiam adminiſtrat, 96. ſimula[...] crum portendit ipſi mortem[,] 111. filius fit Conſul 11[.]
Cimbri Romanum Coſ. truci[...]dant, 83. victi ſeipſos occi[...]dunt 8[.]
Cimon vincit Perſas, 36. mor[...] 38
Cinna occupat Romam. 88. la[...]pidibus obruitur 8[.]
Cinna monaſterium fundatum 341
Circumciſio inſtituta
Circumciſionis Turcicæ ſolen[ne] feſtum 64[.]
Ciues qui chariſſimi 42[.]
Clades Caudina, 52. Craſſian[a,] 10. Lolliana, 122. Varrenſi[s] 402
Claremontius Comes occumbi[t] 618
Clareuallenſe cœnobium fun[]datum 13[.]
Claudianus floret 21[.]
Claudia Valeſia nubit, 601. Lo[]tharingica 63[.]
Claudius Imp. naſc. 123. fit Imp[.] 146. in Britanniam abit, 147 cõcedit Iudæis cuſtodiam ſto[lae]

læ, ibid. nuptias celebrat, 148. mor. 149. 185
Claudius Herminianus mor. penè Chriſtianus, 175
Claudius Dux Aumalius contra Euangelicos pugnans, ex Euangelio ictus globo, 648
Claudius Eſpencæus mor. 641
Clemens Epiſc. Rom. 167
Clemens Alexandr. diſcipulus Pantæmi, 172. 173
Clemens IV. PP. iubet occidi Cunradinum, 358
Clemens V. PP. ſedem Roman. transfert in Galliam. 367. tollit Ordinem Templariorum, 368.
Clemens VI. Ludouicum Imp. execratur, 372
Clemens VII. fit PP. 507. pronũciat contra Henricum Regem Angliæ, 541. mor. 543
Clemens VIII. fit PP. abſoluit Nauarræum ab excommunicatione, 739. cum Cæſare Eſtenſi de Ducatu Ferrarienſi dimicat, 752. 756. copulat ſponſos, 747
Clementinæ editæ, 368
Cleombrotus Rex Lacedæm. occumbit, 46
Cleomenes Rex Laced. 46. moritur, 54
Cleopatra nubit, 77. traditur alteri, 78. Regnat in Ægypto, 101 morſu aſpidum ſe necat, 119.
Cletus Epiſcop. Rom. 156
Clichtouæus contra Lutherum, 516.
Climacteres domus Saxonicæ, 427.
Cliſſa arx occupatur & amittitur, 745
Clodius odit & accuſat Ciceronem 96. 97. occiditur, 105
Clodouæus Rex Francorũ, vincit Syagrium & Sueſſionẽ occupat, 161 baptizatur, vt vouerat 164. mor. 165
Cnæus Põpeii filius occiſus, 109
Cochlæus contra Lutherũ, 516. mor. 585
Codex Theodoſianus editus, 240. Iuſtiniani, 173
Codrus interfectus, 14
Cœlibatus Sacerdotum magnas dat turbas, 318
Collegiũ trilingue inſtitutũ 531.
Colloquium VVormatiæ habitum, 598
Colloquium Poſſiacum, 613
Colloquiũ Maulbrunnenſe, 620
Colloquiũ Aldenburgenſe, 632
Colloquuium Montisbelgartenſe, 696
Colonia Agrip. vnde dicta, 148
Colonienſes contra Reuchlinũ, 470.
Coloſſi vrbs terræmotu concidit, 151
Columna Traiani 160.
Comata fruſtra à Turcis obſidetur, 682
Cometa, 206. 316. 325. 348. 364. 596. 657. 667 730. 712.
Comitia & Cõfeſſio Auguſtana, 530. 675. qui Theologi interfuerint, 530 Polonica, 720
Comitia Cracouiæ habita, 737
Commodus fit Imp. 172. ſtrangulatus, 173
Comœdia prima acta. 455
Compitalatii ludi. 28
Concilium Bagaienſe, 238. Carthaginenſe, tertium, quartũ, quintum, ibid. ſextum, 239. Claromontenſe. 321. Conſtan-

ſtantienſe, 387. Ferrarienſe, 396. Florentinum, ibid. Lateranenſe, 315 349. 479. Romanum, 220. Tridentinum, 565. 618. Viennenſe, 368
Concordiæ liber publicatur 666
Concordia diſcors, 577
Confeſſio Heluetica, 531. Bohemica, 544. Saxonica, 581
Confutatio Confeſſ. Aug. prælegitur 531
Coniuratio contra Reginã Angliæ detegitur, 705
Conon vincit Lacedæmonios 43
Conuentus Imper. Auguſtæ, 605.
Conſtans Imp. 205. occiditur, 117. 207.
Conſtantia exhibet Confeſſionem, 531
Conuentus principp. Neoburgicus, 613
Concordia in religionis cauſa in Polonia inita 696
Cõuentus principp. aliquot Luneburgi, 697
Conſpiratio Anglicana detecta, 697.
Conſtantinopolis condita, 204. capta, 347. 411. ſeditio ibi inter Genizaros, 710. locuſtis pluit, 696
Conſtantinus M. naſc. 186. fit Imp. 194. Maximinianũ ſtrangulat, 194. videt crucem in cœlo, 196. vincit Maxentium, ibid. ſublatis ſex hoſtib. ſolus imperat, 199. Conſtantiũ filiũ declarat Cæſarem, 202. Criſpum filiũ interfici iubet, 203. triumphat Romæ, 203. templum Hieroſolymis extruit, ibid. clauis Chriſti ornat galeã & frenum, ib. moritur, 205
Conſtantinus Chlorus Imp. 189
Conſtantinus Iunior Imp. 206. occiditur, 206
Conſtantinus Copronymus Imper. 291. mor. 295
Cõſtantinus Pogonatus Imp. 28
Conſtantinus matrem remouet ab Imperio, 306. priuatur oculis à matre, ib. mor. ib.
Conſtantinus Palæologus in expugnatione occumbit, 411. 412
Conſtantinus Oſtrogius vincit Tataros, 478
Conſtantius Imper. 191. tuetur Chriſtianos, 192. theſauros mõſtrat exprobrantibus paupertatem, 193. explorat fidem aulicorum, ib. moritur, 194
Conſtantius Imp. 206. Orthodoxos in exilium pellit, 206 Athanaſium & alios exules reuocat, ibid. fauet Arianis, 207. Gallum facit Cæſarem, ibid. Romæ triumphans deridetur 209. mor. 211. tria mala ante mortem deplorat ibid.
Conſules Romæ primum creari, 47. è plebe 47. 71. Calend. Ianuar. 76. honorarii, 110. creari deſierunt 178
Coporia occupatur 680. 685
Coppenhagen expugnatur, 547
Corchutes a fratre occiſus, 473
Corduba condita, 76
Corinthus exciſa 78. fit colonia Romanorum, 110. à Turcis capitur 424
Coriolanus in exilium eiicitur, 34. placatur, ibid.
Cornelius Senatui Rom. oſtẽdit capulum gladii 112
Cornelius Gallus αὐτόχειρ. 120
Cornelius Tacitus eſt Coſ. ſuffectus, 157. hiſtoriam ſcribit, ib.
Cornelius Valer. mor. 664

Corona

ı vrbs occupatur,459.540
s pugnans Valerium ad-
t, 49
i occupant duas vrbes
opprimuntur 782
s Florent.& Senens. Dux
. 649
ia occupatur, 736. obſi-
ie liberatur, 733
a occupatur, 664
iiæ fiunt comitia,715.Ec-
a ibi conſtituitur, 506
occupatur, 664
hurca occupatur, 630
Orator naſc.79. fit Coſ.
ıor. ibid.
bellum ſeruile conficit,
Parthia eſt exactor, non
rator,99 ſpoliat templū
oſolym.101.cæditur cum
erſo exercitu, ibid.
vrbs ſe dedit,337. capta,

a expugnata, 312
na exciſa,153. capta, 469
appellantur Philippi.48
es obſeſſi vrina ſitim re-
uunt, 82
iuſſu patris occiſus, 203
poſt 100. annos vlciſci-
urcas, 451
vlt. Lydorum Rex,28.vi-
à Cyro, 29
ſtu recuperata, 400.ca-
438
339
ſanguinolentæ in veſtib.
tenr, 461
ri à Polenis victi, 386
riſti ab Helena inuenta,

tea viſa in dorſo Ioh.Fri-
i Elect. 463
na prouincia inuenta.

Cumanus exilio mulctatus, 149
Cunradinus capite trūcatur. 358
Cunradus Imp. defert ſceptrum Henrico Saxoni, 301
Cunradus Saliquus coronatur, 311. Pannoniæ Regem aggreditur, ibid. mor. 312
Cunradus Rittershuſius IC. naſc. 610.
Cnnradus Comes Solmenſis, mor. 728
Cunradus III. Imp.330.inſtaurat vrbes Germaniç,330.decipitur à fœminis, ibid. in Syriam ſuſcipit expeditionem,332. moritur, 333
Cunradus IV. Imper. Neapolin & Capuam occupat,357. moritur, ibid.
Cnnradus Marchio Miſniæ fit Monachus 335
Cunradus VVettini Comes accipit prouinciā Miſnenſem,328
Cunradus Dominus inferioris Sileſiæ 339
Cuntadus à Lichtenavv fit Abbas Vrſpergenſis, 347
Cunradus Celtes naſc.425. mor. 469.
Cunradus Geſnerus naſc. 478. mor. 625
Cunradus Heresbachius naſcitur, 454. mor. 656
Cunradus Kauſung furatur duos Principes, 417
Cunradus Lycoſthenes naſc.477 mor. 615
Cunradus Pellicanus naſc. 438. mor. 597
Cunradus Peutingerus moritur, 572.
Curtius equo inſilit in ſpecū,47
Cuſpius Fadus mittitur in Iudæam, 147

Cuthna crumena Antichriſti, 391
Cyaxares eſt Darius Medus, 28
Cyclus magnus ſeptimus cõpletur, 60. 374. octauus, 189. decimus, 374. Dionyſii, 175. Methonis, 40. tertium à nato Chriſto, 749
Cynus I. C. mor. 372
Cyprianus Tertullianum vocat Magiſtrum, 176. quo tempore vixerit, 177. capite truncatur, 184.
Cyprianus Leouitius mor. 651
Cyprus capta, 49
Cypſelus Corinthi Tyrannus, 25
Cyrillus Epiſcop. Alexandr. 232. eſt Synodi Nicenæ Rector. 240. mor. 244
Cyrus capit Aſtyagen, 28. Crœſum 29. Babylonem, 30. eſt primus Monarcha Perſarum, 30. mor. 31.
Cyrus iunior in bello perit, 43
Czongradum occupatur. 713

D.

DAlmatæ domantur, 123. faciunt pacem cum Rom. 134.
Damaſus fit PP. 217. Romæ cogit Concilium, 210
Dambrovvka coniunx Mieslai, 307.
Dani ad Chriſtum conuerſi, 298
Daniel abductus Babylonem, 26. Regi exponit ſomnium, 27. videt, 4. beſtias, 29. arietẽ, ib. coniicitur in lacum leonum. 30. prædicit, 70. hebdomadas, ibid. earum initium, 38. habet poſtremam viſionem, 31
Daniel Barbarus Venetus moritur 636
Daniel Brendel Archiepiſc. Mogunt. mor. 677
Daniel Engelhart naſc. 785
Daniel Printzius à Buchau naſc. 779
Daniel Rogerius mor. 724
Daniel Toſſanus naſc. 555
Dantes Aligerius naſc. 358. in exilio mor. 370
Dantiſcum obſidetur, 648
Dardania condita, 9
Darius Medus eſt Cyaxares, 28
Darius Hyſtaſpis Rex Perſarum, 32. confirmat templi extructionem, 32. capit Babylonem 33. à Miltiade profligatur, 34. mor. ib.
Darius Nothus Rex Perſarum, 40. mor. 42
Darius vlt Rex Perſarum, 50. ter victus ab Alexandro, 51. occiſus à Beſſo. ibid.
Dauentria occupatur. 701
Dauid naſcit. 11. vngitur in Regem, 13. vincit Goliath, ibid. capit Ieruſalem, 14. fit adulter & homicida, 14. moritur, 15
Dauid Chytræus naſc. 533
Dauid Comnenus à Turca cæſus, 426
Dauid Georgius effoſſus crematur, 605
Dauid Heſchelius naſc. 605
Dauid Pareus naſc. 574
Dauid Voitus mor. 750
Debora & Barac. 10
Decalogus promulgatur, 9
Decemuiri creati, 38
Decius Imp. 182. cum toto exercitu cæſus, 183
Decius pater ſe deuouet, 50. & filius, 50

Decius Manfredus Comes capitur, 701
Decretorum opus compoſitum, 333.
Delphius vnus ex Collocutoribus, VVorm. 615
Demetrius vincit Ptolemæum, 54. fit Rex Aſiæ, 55. amittit regnum Macedoniæ, 56
Demetrius Rex Macedonum, 61. mor. 62
Demetrius à fratre parricidii accuſatur, 70. necatur. 70
Demetrius Soter Rex Syriæ, 75. occumbit. 76
Demetrius Nicanor Syriæ rex, 78. capitur. 79
Demetrius Syriæ Rex, 81
Demetrius Græcus eſt charus Nicolao V. PP. 407
Demoſthenes naſcitur, 44. eius Olynthiacæ, quando habitæ, 49. mor. 52
Dendermonda occupatur, 691
Derbatum occupatur, 607
Derbentum occupatur, 704
Derztor deſtruitur, 706
Deſiderius Rex Longobardorũ, 294. capitur. 295
Deucalionis diluuium, 8
Deuinum occupatur 704
Dianæ templum conflagrat, 48.
Dictator primus Romæ, 34. ex plebe, 48
Didacus Couuarruuias IC. mor. 659.
Diegas Paiua Andradius morit. 665.
Didacus Almagrus ſubigit, regiones Peruanas, 519
Didymus Alexandrinus floret, 216. cæcus dicit, 224
Dies extremi iudicii inepte prædictus, 540
Dieſtum occupatur, 668. 660
Detenhouium capitur, 601
Digeſta publicantur, 174
Dignitatibus homines dandi, nõ contra, 429
Diluuium Nohæ, 2. eſt typus Baptiſmi Chriſti, 139. Deucalionis. 8. Rhodium, 53. degenerat in bellum ruſticum 508
Dinæ ſtuprum, 7
Diocletianus Imp. Aprum confodit, 187. pedes præbet oſculandos, ibid. ſæuit Alexandriæ 189. triumphat, ibid. deponit Imperium, 195. non vult redire ad illud, 192. eius quærela, ibid. exprobrat Conſtantio paupertatem, 193. fit αὐτόχειρ, 198. confertur cum Pharaone, 199
Diodorus Ageſipolis Lacedæm. Rex mor. 45
Diodorus Siculus perluſtrat Ægyptum, 96
Diomedes Carafa capitur, 701
Dionis hiſtoria non eſt integra, 179.
Dionyſius inuadit tyrannidem Syracuſis, 42. Philoxenũ poetam in lapidicinas mittit, 44. ſpoliat templum Agyllenſe, 45. mor. 46
Dionyſius Siciliæ tyrannus, 46. pellitur, 49
Dionyſius Halicarnaſſ. Romæ ſtudet, 119. ſcribit hiſtoriã. 124
Dionyſius Exiguus Cyclos computat, 173
Dionyſius Gothofredus naſcitur, 576
Dionyſius Lambynus mor. 644
Dionyſius Lebeus Batillius naſc. 582.
Dionyſius Rikel mor. 433

Cuthna crumena Antichriſti, 391
Cyaxares eſt Darius Medus, 28
Cyclus magnus ſeptimus cõple-tur,60.374.octauus,189, deci-mus,374. Dionyſii,173. Me-thonis, 40. tertium à nato Chriſto, 742.
Cynus I. C. mor. 571
Cyprianus Tertullianum voc Magiſtrum,176.quo tem... vixerit,177. capite trun... 744 184. 605
Cyprianus Leouitius m... fruſtra
Cyprus capta, 551
Cypſelus Corinthi T... 687
Cyrillus Epiſcop. A... inſtituit eſt Synodi N...orum,345. 244. mor. 150
Cyrus capit A... Lesbi ſum 29.Ba... 426 mus Mo... Geminiano flo- mor.31... 448
Cyrus in... crematur 456
Czong... naſc.148. fit Imper. ... ſe Dominum & ...pellari iubet.156.oc- 157
D
...Labeo floret, 162
...Calderinus floret,434
...Grammaticus floret,
...Ianetius Italus, 645
...hea Regina Daniæ mori- 636
...thea Brunſuicenſis nubit, ... Danica,658. Mansfeldi-...697.Palatina,685. Saxoni- 681
...conis leges, 25
...utes Raiſus occupat Afri-...am,578.Tripolin, 581
...ella occupatur,584.recupe-...atur, 674
...ſubiugati, 668
Daniel Bre... deficit ab O... gunt... occupatur,
Daniel ... ſe. 116. vincit Rha...
Dani... incidit in inſidias Ger...norum,125. in Germani...
D... moritur, 13...
...ruſus Tiberii filius veneno ... catur, 136
Druſus à Tiberio necatur, 141
Dugloſſus mor. 440
Duisburgum occupatur, 685
Dumkerka occupatur, 697
Dura expugnatur, 518
Dux Parmenſis. Quære Alexander Farneſius.
Dynus Mugellanus mor. 366

E.

EBer naſc.3. mor. 6
Eberhardus Dux VVittenberg. prædicat ſuos ſubditos, ...7. fit Dux,454. mor. ib.
Eberhardus Mollerus naſc. 512. mor. 710
Eboracenſis Epiſcopi fortuna, 532.
Eccius Salmenſis Comes occupat Veſprimium & alia loca, 626.mor. 649
Eccius contra Lutherum, 486. cum Luthero diſputat, 486. cum Caroloſtadio,ibid. cum Philippo colloquitur, 554. Quære *Ioannes Eccius.*
Eccleſiarum viſitatio ſub Ioſaphat, 16
Eclipſes vnde ſupputandæ, 133
Eclipſis Solis, 27. 40. 42. 48. 69. 111. 135. 147. 150. 157. 182. 207. 210. 231. 277. 293. 294. 387. Lunæ, 41. 48. 51. 84. 134. 155. 294.
Edita Ottonis I. Coniunx mor. 305.
Eduardus Rex Angliæ mor. 316

…æ mor. 316
…Rex 571
…7
…6
…23
…pri-
186
168
…decollatur
…eonenſis I.C.
580
…aelit. 10
…dita 353
…hanti lapſu oppreſ-
74
Ordo inſtitutus,
…aroli V. ſoror nubit,
…tenbergica 602.722
quando primum in
i. 68
…Sacerdos, 12. Eli pa-
…æ naſc. 96
8. perdit igne legatos
e, 19. viuus transfertur
n, ibid. eius cum Ioh.
collatio 137
…erus naſ. 593
mus Sacerdos 39
ſeculum 92
Regis Vngariæ filia
.fuit calamitoſiſſ. 353.
ter Sanctos ib.
Regina Vngariæ mor.
Regina Daniæ mor.
Regina Angliæ naſc.
…arceratur, 590. fit Re-
.mutat religionē, 605.
…am occupare tentat,

710. Caletum expugnat, 745. Hiſpanos profligat, 689. Hollandos & Seelandos in tutelam recipit, 689. emittit claſſem in Hiſpaniam 712
Eliſabetha Valeſia mor. 633
Eliſabetha mater Ioach. II. Elect. Brandeb. mor. 599
Eliſabetha Anhaltina nubit 647
Auſtriaca, 652. & mor. 728. Brandeburgica, 647. & mor. 663.743. Bregenſis, 681. Danica, 686 Flandrica, 685. Gallica, 728. Haſſiaca, 614. & mor. 677 Lotharingica, 685. Palatina, 607. Saxonica, 630. & mor. 718. Suecica, 661. VVirtenbergica 676
Eliſæi ſeculum, 19. mor. 21. mortuus mortuum reſuſcitat ib.
Ella Rex Iſrael occiſus 18
Elon Iudex Iſraelit. 11
Emanuel Imp. farinæ gypſum immiſcet 332
Emanuelis Regis Portugalliæ claſſis inuenit nouā Inſulam 457
Emanuel Philibertus Dux Sabaudiæ mor. 668
Emanuel Chryſoloras Græcus exul, 382. mor. 387
Emanuel Tremellius mor. 669
Emericus Dranceanus 451
Emſerus contra Lutherum 516
Encœnia à Iuda Maccabæo celebrata 74
Enimundus Bonefidius mor. 651
Enoch. naſc. 2. transfertur in cœlum ib.
Enos naſc. 1. mor. 2
Ennius naſc. 62. mor. 72
Enſcheda occupatur 810
Eobanus Heſſus naſc. 445. mor. 554

Epa-

Epaminondas Dux Thebanorũ 46. mor. 47
Eperyes occupatur 699
Epicharmus floret 28.34
Epicurus mor. 59
Epidemica lues 668
Epiphanius floret, 216. 224. eſt in Concilio Rom. 220. morit. 228
Epiſcopatus Aiſtetenſis fundatus, 293. Bambergenſis, 310. Bremenſis, 296. Friſingenſis, 293. Halberſtatenſis, 295 Herbipolenſis, 295. Magdeburgenſis, 307. Pomezanenſis, 353. Pragenſis, 372. Vltraiectinus 289
Epocha Alphonſi incipit 356
Eraſmus Roterodamus naſc. 431. edit adagia, 459. Enchiridion militis Chriſtiani, 461. μωρίας encomium, 467. Latinum N. Teſtamentum, 478. Hyperaſpiſten, 519. Apologiam de libro Colloquiorum, ib. librum de amabili Eccleſiæ concordia, & de præparat. ad mortem, 539. excuſat ſe apud Campegium, 487. inconſtans & varius eſt in religione, 496 502 non probat Lutheri aſperitatem erga Regem Angliæ, 500. ſcribit contra Huttenum, 506 contra Lutherum, 509. bellum mouet Ciceronianis, & iudicat de ſuo ſtylo, 524. abit Friburgum, 526. inuehitur in Euangelicos, ibid. recitat mirabilem hiſtoriam, 539 renouat certamen cum Luthero, 542. mor. 548. eius iudicium de Luthero, 485. 487. 488. 548. de Phil. M. 616. de facto Oecolampadii, 492. de Inquiſit. Hiſpanica 5
Eraſmus Braun ſeruat Comara contra Turcas 7
Eraſmus Ofvvaldus Schrecc fuchſius mor. 6
Eraſmus Reinholdus naſc. 5 mor. 5
Eraſmus Sarcerius mor. 60
Eratoſthenes naſc. 5
Ercaſes Imirſa attrahit Turca in Perſiam 57
Erdekum occupatur 7
Erdeuda occupatur 60
Erdmudes Brandeburgica nubi 619
Eremita primus 18
Erfurtum muris cingitur, 317. comitia ibi celebrantur, 337. 363
Erhardus Schnepfius naſc. 454. eſt vnus ex Collocutoribu VVormat. 605. mor. 60
Ericus XIV. Rex Sueciæ ſuccedit patri, 615. bellum gerit cum Rege Daniæ 613. 61
Ericus Dux Brunſ. mor. 554 vincitur, 569. mor. 631. 6
Erneſtus Archidux Auſtriæ naſc. 588. Bruxellas ingreditur, 732. Ordines hortatur ad pacem, 734. mor. 74
Erneſtus Dux Bauariæ naſc. 590. fit Archiepiſc. Colonienſ. 688. occupat Bonnam, 691. feudum accipit 679
Ernoſtus Dux Sax. Elector naſc. 400. mor. 444
Erneſtus & Auguſtus Duces Holſatiæ à Turcis occiſi 747
Erneſtus & Albertus Duces Saxoniæ pueri rapiuntur, 417. partiuntur inter ſe prouincias 443
Erneſt9 Archiepiſc. Magdeburg. mor.

mor. 474
Erneſtus Dux Brunſuic. ſubſcribit Confeſſ.Aug.530. capitur, 568 mor. 624
Erneſtus Ludouicus Dux Pomeraniæ naſc. 563. celebrat nupt. 659. mor. 727
Erneſtus Dux Luneburg. mor. 566
Erneſtus Fridericus Marchio Badenſis naſc. 610. nuptias celebrat 693
Erneſtus Dux Brunſuic. naſc. 620. 689
Erneſtus Dux Holſatiæ occumbit 788
Erneſtus Caſimirus Comes Naſſouiæ capitur 722
Erneſtus Comes Solmenſis capitur & mor. ibid.
Erneſtus Obernburgerus mor. 585
Ertugules pater Othomanni, 358 mor. 363
Eſaias claret, 22. videt Dominum in gloria ib.
Eſau naſc. 6. ducit duas vxores ibid.
Eſdras autor Paralipomenon, 30 migrat ex Babylone in Iudæam 38
Eſromus Rudingerus naſc. 507. mor. 724
Eſſæorum ſecta orta 82
Eſther 28
Eſtotilandia inuenta 379
Etruſci à Camillo victi 45
Euagoras facit pacem cum Rege Perſico 44
Euander in Italiam venit 10
Euangeliſtæ vnde ordiantur 125
Euangelium nomen propugnaculi 628
Euboea capta 432
Euclides floret 55
Eudoxia mor. 229
Eudoxia attrahit Genſericū, 252 ab eodem abducitur 344
Eudoxius conſecrat baſilicam S. Sophiæ 210
Eudoxus Cnidius floret 44
Eugenius impetrat templa 263
Eugenius III. PP. probat opus Decretorum Gratiani 333
Eugenius IV. PP. citatus non cōparet, 393. Pontificatu deiicitur, 397. mor. 406
Eugenius nominatur Imp. 224. capitur & occiditur 225
Euilmerodach Rex Babylonis 27
Eumenes occiſus 53
Eunuchus Terentii acta 75
Euphraſi9 in terręmotu perit 171
Euricius Cordus mor. 546
Euripides naſc. 35. mor. 42
Euſebius Pamphili mor. 206
Euſtachius à Schliben mor. 633
Euſtathius intereſt Synodo Nicenæ 201
Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcop. floret 338
Eutropius Eunuchus Coſ. 227
Eutyches hæreticus, 245. 248. damnatur ibid.
Eutychius Martyr 241
ἐξαπλᾶ Origenis 179
Exarchatus Rauennæ inſtitutus 179
Expeditio in Palæſtinam, 322. in Syriam, 332. in Vngariam 556
Eyndhouia occupatur 687
Eyzingerus Comes talionis pœnam patitur 417
Ezechias Rex Iuda naſc. 23. mor. 24
Ezechiel propheta, 26. videt templum typicum 27

Fabia

Epaminondas Dux Thebanorũ 46. mor. 47
Eperyes occupatur 699
Epicharmus floret 28.34
Epicurus mor. 59
Epidemica lues 668
Epiphanius floret, 216. 224. eſt in Concilio Rom. 220. morit. 228
Epiſcopatus Aiſtetenſis fundatus, 293. Bambergenſis, 310. Bremenſis, 296. Friſingenſis, 293. Halberſtatenſis, 295 Herbipolenſis, 293. Magdeburgenſis, 307. Pomezanenſis, 353. Pragenſis, 372. Vltraiectinus 289
Epocha Alphonſi incipit 356
Eraſmus Roterodamus naſc. 431. edit adagia, 459. Enchiridion militis Chriſtiani, 461. μωρίας encomium, 467. Latinum N. Teſtamentum, 478. Hyperaſpiſten, 519. Apologiam de libro Colloquiorum, ib. librum de amabili Eccleſiæ concordia, & de præparat. ad mortem, 539. excuſat ſe apud Campegium, 487. inconſtans & varius eſt in religione, 496 502 non probat Lutheri aſperitatem erga Regem Angliæ, 500. ſcribit contra Huttenum, 506 contra Lutherum, 509. bellum mouet Ciceronianis, & iudicat de ſuo ſtylo, 524. abit Friburgum, 526. inuehitur in Euangelicos, ibid. recitat mirabilem hiſtoriam, 539 renouat certamen cum Luthero, 542. mor. 548. eius iudicium de Luthero, 485. 487. 488. 548. de Phil. M. 616. de facto Oecolampadii, 492. de Inquiſit. Hiſpanica 5
Eraſmus Braun ſeruat Comar contra Turcas 7
Eraſmus Olvvaldus Schrec fuchſius mor. 6
Eraſmus Reinholdus naſc. 5 mor. 5
Eraſmus Sarcerius mor. 6
Eratoſthenes naſc.
Ercaſes Imirſa attrahit Turc in Perſiam 57
Erdekum occupatur 7
Erdeuda occupatur 60
Erdmudes Brandeburgica nubi 619
Eremita primus 18
Erfurtum muris cingitur, 317 comitia ibi celebrantur, 337 363
Erhardus Schnepfius naſc. 454 eſt vnus ex Collocutoribu VVormat. 605. mor. 60
Ericus XIV. Rex Sueciæ ſuccedit patri, 615. bellum gerit cum Rege Daniæ 613. 61
Ericus Dux Brunſ. mor. 554 vincitur, 569. mor. 631. 68
Erneſtus Archidux Auſtriæ naſc. 588. Bruxellas ingreditur, 732. Ordines hortatur ad pacem, 734. mor. 741
Erneſtus Dux Bauariæ naſc. 590. fit Archiepiſc. Colonienſ. 688. occupat Bonnam, 691. feudum accipit 67
Erneſtus Dux Sax. Elector naſc. 400. mor. 444
Erneſtus & Auguſtus Duces Holſatiæ à Turcis occiſi 747
Erneſtus & Albertus Duces Saxoniæ pueri rapiuntur, 417. partiuntur inter ſe prouincias 443
Erneſtus Archiepiſc. Magdeburg. mor.

mor. 474
Erneſtus Dux Brunſuic. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. capitur, 568 mor. 624
Erneſtus Ludouicus Dux Pomeraniæ naſc. 563. celebrat nupt. 659. mor. 727
Erneſtus Dux Luneburg. mor. 566
Erneſtus Fridericus Marchio Badenſis naſc. 610. nuptias celebrat 693
Erneſtus Dux Brunſuic. naſc. 620. 689
Erneſtus Dux Holſatiæ occumbit 788
Erneſtus Caſimirus Comes Naſſouiæ capitur 722
Erneſtus Comes Solmenſis capitur & mor. ibid.
Erneſtus Obernburgerus mor. 585
Ertugules pater Othomanni, 358. mor. 363
Eſaias claret, 22. videt Dominum in gloria ib.
Eſau naſc. 6. ducit duas vxores ibid.
Eſdras autor Paralipomenon, 30 migrat ex Babylone in Iudæam 38
Eſromus Rudingerus naſc. 507. mor. 724
Eſſæorum ſecta orta 82
Eſther 28
Eſtotilandia inuenta 379
Etruſci à Camillo victi 45
Euagoras facit pacem cum Rege Perſico 44
Euander in Italiam venit 10
Euangeliſtæ vnde ordiantur 125
Euangelium nomen propugnaculi 628
Eubœa capta 432
Euclides floret 55
Eudoxia mor. 229
Eudoxia attrahit Genſericū, 252. ab eodem abducitur, 344
Eudoxius conſecrat baſilicam S. Sophiæ. 210
Eudoxus Cnidius floret 44
Eugenius impetrat templa 263
Eugenius III. PP. probat opus Decretorum Gratiani 333
Eugenius IV. PP. citatus non cōparet, 393. Pontificatu deiicitur, 397. mor. 406
Eugenius nominatur Imp. 224. capitur & occiditur 225
Euilmerodach Rex Babylonis 27
Eumenes occiſus 53
Eunuchus Terentii acta 75
Euphraſis in terræmotu perit 171
Euricius Cordus mor. 546
Euripides naſc. 35. mor. 42
Euſebius Pamphili mor. 206
Euſtachius à Schliben mor. 633
Euſtathius intereſt Synodo Nicenæ 201
Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcop. floret 338
Eutropius Eunuchus Coſ. 227
Eutyches hæreticus, 245. 248. damnatur ibid.
Eutychius Martyr 241
ἑξαπλᾶ Origenis 179
Exarchatus Rauennæ inſtitutus 179
Expeditio in Palæſtinam, 322. in Syriam, 332. in Vngariam 556
Eyndhouia occupatur 687
Eyzingerus Comes talionis pœnam patitur 417
Ezechias Rex Iuda naſc. 23. mor. 24
Ezechiel prophetat, 26. videt templum typicum 27

Fabia

F

FAbia gens internecione deleta 36
Fabianus PP. Martyr 183
Fabianus Burggrauius & Baro à Donavv naſc. 580. ducit exercitum in Galliam 690
Fabianus à Schonaich mor. 723
Fabius Cunctator remp. Rom. reſtituit 64
Fabius pater filio Coſ. de via cedit, 65. recuperat Tarentum, 66. mor. 68
Fabricius virtute vult vincere, non veneno 57
Fabula prima Romæ acta 62
Fachiat arx occupatur 719
Faleidia lex 116
Faliſcis bellum illatum 61
Famaguſta occupatur 639
Fames triennii, 18. in Iudæa, 120 ſub Claudio, 147. alia, 148. horrenda, 299. 369. 610. Lutetiæ & Romæ 697
Faſtorum Rom. initium 54
Fauſta detegit patris inſidias, 195. balneo incluſa necatur 204
Fauſtus magnus laqueus Diaboli 237
Febanus Rugiorum Rex victus 261
Fedeth Cherei Tartarici Chami frater 702
Felix præſes Iudææ 149
Felix IV. PP. 397. Pontificatum ſponte reſignat 408
Felix Platerus naſc. 547
Feltor occupatur 694
Fera occupatur 745
Ferdinandus Rex Hiſpaniæ, 311. mor. 317. 663
Ferdinandus auus Caroli V. naſc. 409. mor. 479
Ferdinandus Catholicus Granatam recuperat 447
Ferdinandus Imp. naſc. 463. deſponſatur ei Anna, 477. nuptias celebrat, 499 fit Rex Vngariæ, 518. Bohemiæ, 522. coronatur, ibid. Romanorum, 535. eius copiæ profligantur à Landgrauio, 542. à Turcis, 550 584. mulctat Boemos, 540. occupat Agriam, 574. alias aliquot vrbes, 575. creatur Imp. 607. eligitur in Roman. Imperatorem Francofurti, 600. eius iudicium de Ph. M. 616. concedit Synaxin ſub vtraq; ſpecie, 619. mor. 620. Schvvenckfeldium iubet è Sileſia pelli 782
Ferdinandus Archidux Auſtriæ naſc. 528. 662. mor. 742
Ferdinandus Nothus Rex Neapolis 424
Ferdinandus Dux Bauariæ naſc. 580
Ferdinandus Corteſius nouam Hiſpaniam ſubigit, 484. 491. capit vrbem Mexicum & Regem, 491. mor. 572
Ferdinandus Magellanus aperit fretum Magellanicum, 490. in prælio occumbit 499
Ferdinandus Daualus mor. 517.
Ferdinandus Gonzaga expugnat Africam 578
Ferdinandus Magnus Hetruriæ Dux nupt. celebrat 713
Ferdinandus de Samaria capitur 702
Ferdinandus Dux Albæ naſc. 446 fit gubernator Belgici, 630. multos magni nominis capite plectit, 605. profligat Ludouicum Naſſouiū, ib. proclamat Pardonam, 637. mor. 677

Fer-

s Rex Angliæ mor. 316
s VI. naſc. 560. fit Rex 571
587
s Vottonus Med. mor.
s Fortunatus marchio
ſ. naſc. 623
Anglorum Rex bapti-
186
is floret 168
anus Comes decollatur
ius Baro Leonenſis I.C.
580
x Iſraelit. 10
condita 353
lephanti lapſu oppreſ-
74
m Ordo inſtitutus,
o
a Caroli V. ſoror nubit,
Virtenbergica 602. 722
ti quando primum in
viſi. 68
aus Sacerdos, 12. Eli pa-
ariæ naſc. 96
c. 18. perdit igne legatos
ziæ, 19. viuus transfertur
um, ibid. eius cum Ioh.
ta collatio 137
aſnerus naſ. 593
mmus Sacerdos 39
aæ ſeculum 92
a Regis Vngariæ filia
52. fuit calamitoſiſſ. 353.
inter Sanctos ib.
a Regina Vngariæ mor.
ha Regina Daniæ mor.
ha Regina Angliæ naſc.
ncarceratur, 590. fit Re-
503. mutat religioē, 605.
niam occupare tentat,
710. Caletum expugnat, 749
Hiſpanos profligat, 689. Hol-
landos & Seelandos in tute-
lam recipit, 689. emittit claſ-
ſem in Hiſpaniam 712
Eliſabetha Valeſia mor. 633
Eliſabetha mater Ioach. II. Elect.
Brandeb. mor. 599
Eliſabetha Anhaltina nubit. 647
Auſtriaca, 652. & mor. 728.
Brandeburgica, 647. & mor.
663. 743. Bregenſis, 681. Dani-
ca, 686 Flandrica, 685. Gallica,
728. Haſſiaca, 614. & mor. 677
Lotharingica, 685. Palatina,
607. Saxonica, 630. & mor.
718. Suecica, 661. VVirtenber-
gica 676
Eliſæi ſeculum, 19. mor. 21. mor-
tuus mortuum reſuſcitat ib.
Ella Rex Iſrael occiſus 18
Elon Iudex Iſraelit. 11
Emanuel Imp. farinæ gypſum
immiſcet 332
Emanuelis Regis Portugalliæ
claſſis inuenit nouā Inſulam
457
Emanuel Philibertus Dux Sab-
audiæ mor. 668
Emanuel Chryſoloras Græcus
exul, 382. mor. 387
Emanuel Tremellius mor. 669
Emericus Dranceenus 451
Emſerus contra Lutherum 516
Encœnia à Iuda Maccabæo ce-
lebrata 74
Enimundus Bonefidius mor. 651
Enoch. naſc. 2. transfertur in cœ-
lum ib.
Enos naſc. 1. mor. 2
Ennius naſc. 62. mor. 72
Eſſcheda occupatur 810
Eobanus Heſſus naſc. 445. mor.
554

Epa-

nupt. celebrat, 623. ſecundas, 635.
Franciſcus Dux Luneb. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. mor. 578
Franciſcus Iulius Dux Sax. Laoburg. naſc. 684
Franciſcus Otto Dux Luneburg. mor. 606
Franciſc. Dux Brunſu. & Luneb. naſc. 612
Franciſcus Medices Dux Heturiæ mor. 703
Franciſcus Dracus circumnauigat totũ orbem, 667. ſuſcipit expeditionẽ in Indiam Occidentalem, 676. in Portugalliam. 690. cum ingenti præda redit, 694 Hiſpanicam, claſſem profligat, 689. 702.
Franciſc. Dracus inſulam Hiſpaniolam Hiſpanis eripit, 696. eorũ claſſem diſſipat, 702. 705 in Americã nauigat, 738. mor. 748. 789
Franciſcus Comes Nadaſtius occupat Tattam. 790
Franciſcus Almeida profligat claſſem Campſonis, 469
Franciſcus Sfortia mor. 544
Franciſcus Ladigerius occupat Gratianopolin, 716. Viennam ibid. ſoluit obſidionem Bertay. ibid.
Franciſcus Nadaſtius obſidet Albam Regalem, 703. occupat aliquot arces. 707
Franciſcus Verdugo deſerit obſidionem Couerdæ 708
Franciſcus Ordinem Minorum inſtituit, 348. mor. 351
Franciſcus Cheregatus legatus Pontificius, 498
Franciſcus Zabarella fit Cardinalis, 386. mor. 388
Franciſcus à Sickingen naſcitur, 440. mor. 528
Franciſcus Balduinus mor. 647
Franciſcus Burchardus naſcitur. 465 mor. 611
Franciſcus Curtius Papienſis floret. 535
Franciſcus Dryander mor. 580
Franciſcus Duarenus mor. 607
Franciſcus Faber moritur, 626. 647.
Franciſcus Guicciardinus moritur, 554
Franciſcus Hotomannus naſcitur, 521. mor. 9[illegible]
Franciſcus Iunius naſc. 563. caret, 692
Franciſcus Lambertus moritur, 561.
Franciſcus Lanouius mor. 723
Franciſcus Maurolycus moritur, 653
Franciſcus Petrarcha naſc. 366 laurea ornatur, 372
Franciſcus Philelphus naſc. 381 floret, 393. mor. 440
Franciſcus Piccolomineus naſc. 477.
Franciſcus Pizarrus ſubigit regiones Peruanas, 519. multas ibi condit vrbes, 535
Franciſcus Portus Cretenſis naſcitur, 472. mor. 674
Franciſcus Robortellus moritur 631
Franciſcus Spiera deſperat 57[illegible]
Franciſcus Stancarus errat de Chriſto 58[illegible]
Franciſcus Vatablus profeſſo[r] Ebr. linguæ, 532. mor. 57[illegible]
Franciſcus Verlingus naſc. 55[illegible]
Frãciſcus Xauerius Ignatii Loiolæ ſocius moritur 59[illegible]
Franciſc. Oliuarius mor. 6[illegible]

474
runſuic. ſubſcri-
Aug.530. capitur,
624
icus Dux Pome-
3. celebrat nupt.
727
Luneburg. mor.
icus MarchioBa
10. nuptias cele-
693
Brunſuic. naſc.
Iolſatiæ occum
788
rus Comes Naſ-
722
Solmenſis capi
ibid.
aburgerus mor.
Othomanni,358
363
videtDominum
ib.
icit duas vxores
alipomenon,30
bylone in Iudæ
38
gerus naſc. 507.
724
orta 82
28
enra 379
lo victi 45
acem cumRege
44
m venit 10
e ordiantur 125
men propugna
628
432

Euclides floret 55
Eudoxia mor. 229
Eudoxia attrahit Genſericū, 252
ab eodem abducitur 344
Eudoxius conſecrat baſilicam S. Sophiæ 210
Eudoxus Cnidius floret 44
Eugenius impetrat templa 263
Eugenius III. PP. probat opus Decretorum Gratiani 333
Eugenius IV. PP. citatus non cōparet, 393. Pontificatu deiicitur, 397. mor. 406
Eugenius nominatur Imp. 224. capitur & occiditur 225
Euilmerodach Rex Babylonis 27
Eumenes occiſus 53
Eunuchus Terentii acta 75
Euphraſia in terræmotu perit 171
Euricius Cordus mor. 546
Euripides naſc. 35. mor. 42
Euſebius Pamphili mor. 206
Euſtachius à Schliben mor. 633
Euſtathius intereſt Synodo Nicenæ 201
Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcop. floret 338
Eutropius Eunuchus Coſ. 227
Eutyches hæreticus, 245. 248. damnatur ibid.
Eutychius Martyr 241
ἐξαπλᾶ Origenis 179
Exarchatus Rauennæ inſtitutus 179
Expeditio in Palæſtinam, 322. in Syriam, 332. in Vngariam 556
Eyndhouia occupatur 687
Eyzingerus Comes talionis pœnam patitur 417
Ezechias Rex Iuda naſc. 23. mor. 24
Ezechiel prophetat, 26. videt templum typicum 27

Fabia

Fridericus Burggrauius Noriberg. fit Elector Brandenburg 387. 388. mor. 399
Fridericus II. Elector Brandeb. mor. 433
Fridericus Dux Hoſatiæ mori tur, 701
Fridericus Comes Palat. Rheni Sultzbacenſis naſc. 599. mor. 752.
Frididerìcus VVilhelmus Dux Saxon. naſc. 616. nuptias celebrat, 676. 680. 722
Fridericus cum fratre non concordat in diuiſione regionū, 406. reconciliatur cū eo. 409. duo filii furto ipſi abripiuntur, 418. intermittit bellum contra Antiſtitē Magdeburgicum, ib. mor. 429.
Fridericus Marchio, Miſniæ à patre capitur, 361. mor. 370. hiſtoria de ipſius ad morſa gena, ibid.
Fridericus Dux Saxon. Laoburg. morit. 976. 699.
Fridericus Marchio Brandeb. & Epiſcop. Magdeburg. naſcit. 533. mor. 585
Fridericus Marchio Brandeb. mor. 548. naſc. 708
Fridericus VVilhelmus Dux Brunſuic. naſc. 648
Frider. Commendinus Mathem. mor. 653
Frider. à VVirsberg Epiſc. Herbipol. mor. 646
Fridericus I. Dux Lignic. & Breg. celebrat nuptias, 435. morit. 445.
Fridericus II.. naſc. 440. nuptias celebrat, 488. mor. 571
Fridericus III. naſc. 493. moritur, 638.
Fridericus IV. naſc. 585. moritur 747.
Fridericus Dux VVirtenberg naſc. 600. nupt. celebrat. 671. inſtituit colloquium Mompelgardi, 683
Fridericus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 648. 669
Fridericus Vdalricus Dux Br. & Lun. naſc. 723
Fridericus Miconius excommunicatur, 511. mor. 567
Fridericus nauſea mor. 585
Fridericus Staphylus naſc. 476 venit Vitebergam, 544. fit Apoſtata, 558. eſt vnus ex Colloquutoribus VVormat. 605. mor. 610
Fridericus Sylburgius moritur, 749.
Fridericus VVidebramus naſc. 537. mor. 696.
Friſingenſis vrbs incendio perit. 337.
Fructus terræ Deo ſanctificati, 10.
Fulco Rex Hieroſol. mor. 332
Fuldenſe cœnobium fundatum, 293.
Fulgentius floret, 165
Fulmina æs & ferrum liquefaciunt, 609
Fuluia Antonii vxor mor. 114
Fuluius Moratus, 6ci
Fundenſis Comitatus donatur Rom. Eccleſiæ, 353

G.

GAbinus vincit Regem Iudæorum, 97. denegatur ei ſupplicatio, 98. Regem Ægypti in regnum reſtituit, 99. Romam noctu intrat, ibid.

Gabriel Comes Mongomerius, mor. 650
Gabriel Biel mor. 454
Gabriel Fallopius mor. 617
Gabriel Mudęus mor. 614
Gadigen occupatur, 6:0
Gaguinus hiſtoricus floret. 436
Galba Imp. naſcitur, 125. capite truncatur, 153
Galeatius Capella naſc. 445
Galeatius Caraciolus Vicemarchio mor. 707
Galenus claret, 165
Galerius Maximianus fit Imper. 189. perſequitur Chriſtianos, 192 194 mor. 195
Galga filius Chami Tatarici 732
Galicia noua, 533
Galli & Manlii Monomachia, 49 & Valerii, 49
Galli capiunt Romam, 44. Ditenhouium, 617. vincunt Romanos, 44. Iulium II. PP. & Hiſpanos, 472. in Floridam nauigant, 642. miſere ab Hiſpanis cæduntur, 621. 631. Roma expelluntur, 44. ex Græcia, 57. vincuntur à Romanis, 56. 63. ab Anglis 373. ab Heluetiis, 473. ab Hiſpanis, 738. 631. ad vnum omnes in Sicilia obtruncantur, 361. ſunt hoſtes Romanor. 612
Gallia quando vſurparit inſigne trium liliorum, 261
Gallicæ ſcabies ſæuit, 451
Gallienus Imp. occiſus, 185
Gallina Honorii, 232
Gallogræci vincuntur, 69
Gallus Imp. occiſus, 183. 208
S. Gallus cellam conſtruit, 287
Gandauum deditur, 681
Garizim mons, 81
Gaſto Comes Foiſſęus occumbit 473.
Gaudentius cum Iouio euertit templa idolorum, 217
Gaza expugnatur 478
Gebhardus Truchſeſius Archiepiſc. Colon. fit maritus, 680
Gedalia occiſus, 217
Gedeon Iudex in Iſrael, 10
Gelaſius PP. mor, 163.
Gelaſius II. Pontificatu deiicitur, 137 Imperatorem execratur, ibid.
Geldria occupatur, 701
Geldrii traiectum occupant, 523
Gelon Rex Siciliæ, 34
Gellius floret, 171
Gementes propter idola iubentur ſignari litera Thau. 26
Gemiſtus Blethō familiaris Beſſarioni 434
Gemma Friſius mor. 592
Gentianus Heruetus mor. 687
Geneua amplectitur religionem reformatam, 544. cum Tigurinis conſentit in religione, 576. fruſtra obſidetur, 702. feliciter gerit bellum contra Sabaudum, 720
Gennadius Presbyter floret, 164
Genoa occupatur, 740
Genſericus Vandalorū Rex, 235. pellit Orthodoxos, 241. capit Carthaginem, 242. Siciliā affligit, 243. mor. 259
Gentius Illyricorum Rex ducitur in triumpho, 78
Genuenſes Turcis naues concedunt, vt Boſphorū traiiciant, 403.
Georgiani 343. vincunt Sinanem Baſſam 666
Georgio arx occupatur, 704
Georgius Podiebrad. naſc. 390. edit documenta virtutis, 396. aſtu Pragam occupat, & fit

 guberna-

gubernator Bohemiæ, 399. 410. colloquitur cum paraſito 415. fit Rex, 423. Matthiam ad regnum Vngariæ promouet, ibid. liberat Fridericum Imp. obſeſſum à ciuib. 427 eius filii fiunt Principes Munſterberg. ib. mor. 433
Georgius Dux Saxoniæ naſ. 433. colloquitur cum Muntzero, 514. mor. 428. 552
Georgius Marchio Brand. naſc. 442. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. 560. mor. ib.
Georgius Frid. Marchio Brand. naſc. 551. nuptias celebrat, 601. 665
Georgius VVilhelmus Marchio Brand. naſc. 742
Georgius Albert. March. Brand. naſc. 723
Georgius Guſtauus Comes Palat. nuptias celebrat, 698. naſc. 620
Georgius Iohannes Comes Palat. mor. 727
Georgius Princeps Anhaltinus naſc. 467. mor. 585
Georgius Caſtriotus Scanderbegus naſc. 385. aſtu occupat Croiam patriam, 400. 401. mor. 431
Georgius Fronſpergius naſc. 435. fundit exercitum Italicum, 519. capit Romam, 521. mor. 525
Georgius Landgrauius Haſſiæ naſc. 570. nupt. celebrat 612. mor. 747
Georgius Dux Brunſ. & Luneb. naſc. 676
Georgius Dux Megapolitanus mor. 585
Georgius Erneſt9 Princeps Henneberg. naſc. 680. mor. [illegible]
Georgius Rudolph9 Dux Ligniz. & Breg. 355. naſc. 7[illegible]
Georgius Dux Lign. & Breg. naſ. 5[illegible]1. nuptias celebrat, 563. mor. 699
Georgius Eberhardus Comes Solmenſis nupt. celebrat 7[illegible]
Georgius Comes Serinenſis obſidet Albam regalem, 703. occupat aliquot arces 70[illegible]
Georgius Comes VVurtembergicus mor. 6[illegible]
Georgius Fridericus March. Badenſis naſc. 646
Georgi9 Andreas Baro ab Hoffkirchen capitur 70[illegible]
Georgius Sigiſmundus Seldius IC naſc. 478 mor. 6[illegible]
Georgius Thurius Vngarus prælians occumbit 6[illegible]
Georgius à Dyhern naſc. 57[illegible]
Georgius a Czedlitz mor. 6[illegible]
Georgius Agricola naſc. 452. mor. 55[illegible]
Georgius Buchananus naſc. 46[illegible] mor. 677
Georgius Cardius eſt vnus e Collocutoribus VVormat. 60[illegible]
Georgius Caſſander naſc. 477
Georgius Cedrenus Chronographus 31[illegible]
Georgius Cracouius IC. naſc. 5[illegible] mor. 6[illegible]
Georgius Fabricius naſc. 47[illegible] mor. 64[illegible]
Georgius Maior naſc. 462. colloquitur cum Maluenda, 56[illegible] bona opera ad ſalutem neceſſaria contendit, 581. mor. 650
Georgius Nigrinus public[illegible] Chronologiam 6[illegible]
Georgius Obrechtus naſc. 5[illegible]

Georgi[illegible]

Georgius Hottomannus Cõſul Gorlicenſ. mor. 708
Georgius Pezoldus mor. 773
Georgius Purbachius naſc. 392. mor. 477
Georgius Reek'od mor. 607
Georgius Michael Lingelshemius naſc. 600
Georgius Pontanus IC. moritur 600
Georgius Remus IC. naſcitur 614
Georgius Vaſarius pictor mor. 651
Georgius Ioachimus Rheticus naſc. 476 mor. 655
Georgius Rorarius primus Ordinandus 515
Georgius Sabinus naſc. 468. primus Rector Regiomontanæ Academiæ, 563. mor. 612
Georgius Sohnius naſ. 582. mor. 615
Georgius Spalatinus naſc. 441. mor. 564
Georgius Tilenus mor. 719
Georgius Trapezuntius naſc. 380. in Italiam venit, 384. eſt carus Nicolao V. PP. 407. mor. 444
Georgius Vicelius naſ. 461. inuehitur in Lutherum 402. 535
Gerardus Palenburgius mor. 663
Gerardus Mercator naſc. 473. mor. 735
Gerardus Nouiomagus mor. 558
Germani vincuntur à Rom. 135. à Guiſio, 702. nolunt manere in Syria 345
Germanica ſitis 169
Germanicus triumphat, 135. mor. ibid.
Germanus Altiſſiodorenſis Epiſcop. 243
Gertrudeberga occupatur 671
Gertrudis mater S. Eliſabethæ decollatur 353
Geſtes occupatur 640, 783
Giarmatum occupatur 584
Gilbertus Dudlæus decollatur 590
Gildo ſpoliat Africam, 226. victus occumbit 227
Gilimer fit Rex Vandalorum, 173. in monte concluſus tria ſibi mitti petit 175
Glogouiæ Collegium Sacerdotum fundatum, 326. Ducatus quando ceperit, 263. bellum 445
Glycerius Imp. 256. depoſito Imperio fit Epiſcopus 256
Gneſnenſis Eccleſia conſtituta 306
Goa occupatur 470
Godefridus Bilionæus fit Rex Hieroſolym. 322. mor. 323. eius reliquiæ a Turcis ſubiugantur 628
Godefridus primus Epiſc. in Sileſia 307
Goera 810
Goleta occupatur, 543. ſolo læquatur 640
Gombazzecum occupatur 620
Gordianus Imp. 180. 181. occiditur 182
Gorliciū inſtauratur, 329. Schola ibi aperitur, 622. peſtis ſæuit, 707. eius primi rectores 612
Gotha occupatur 428. 629
Gothardus Curlandiæ Dux mor. 703
Gothi cædunt Romanos, 218. à Valente decipiuntur, ib. Rom. Imperio ſe dedunt, 220 ir-

rumpunt in Italiam, 228, pacem turbant in Gallia, 241. Regem necant & alium eligunt 176
Gourgueſius in Floridam nauigat 630
Græci petunt auxilium contrà Xerxem, 35. redditur illis libertas, 68. non conuenit cum PP. 397. eorum Monarchia 51
Græciæ pax nobilis 38
Grammatica edita ab Alexandro 349
Granata Mauris erepta 447
Grando inſolitæ magnitudinis 229
Gratianopolis occupatur 706
Gratianus Imp. naſc. 210. creatur Imp. 217. eſt orthodoxus, 219. præceptorem promouet ad Conſulatum, ibid. occiditur, 221
Gratianus Monachus autor Decretorum 313
Graua occupatur 704
Gregorius Nazianz. floret, 216. mor. 222
Gregorius Nyſſenus floret 216
Gregorius M. PP. 81. appellat ſe ſeruum ſeruorum, 187. contendit de Primatu, ib. ablegat doctores in Britanniam, ibid. ſcribit de ſanctorum imaginibus, 182. ad Phocam Imp. ſcribit, 183. mor. ib.
Gregorius II. à Leone deficit 291
Gregorius VII. PP. 317. prohibet Sacerdotum coniugia, 318. excommunicat Henricum IV. Imp. 319. mittit Rudolpho coronam ib.
Gregorius IX. Decretales publicat, 351. Fridericum Imp. excómunicat, ibid. recipit eum in gratiam non gratuitam, 352. Eliſabetham canonizat. ib.
Gregorius XI. ſedem Rom. ex Gallia Romam reducit, 366. 376
Gregorius XIII. naſc. 462. fit PP. 626. emendat Calendarium, 714. mor. 69[illegible]
Gregorius XIV. mor. 7[illegible]
Gregorius Deſpotæ filius oculis & pudendis priuatur 397
Gregorius Berſmannus naſc 55[illegible] in inauguratione Gymnaſi Serueſtani habet orta. 70[illegible]
Gregorius Haloander moritur 768
Gregorius Heimburg à PP. excommunicatur 421
Gregorius Pontanus mor. 60[illegible]
Gregorius Tyfernas floret, 3[illegible] 435
Grimmenſtein occupatur 61[illegible]
Griſeldis Bathorea nubit 6[illegible]
Grol a occupatur 7[illegible]
Groninga occupatur 71[illegible]
Grunberga incendio perit 67[illegible]
Guanacum Hiſpanorū colonia 535
Guarus VVeigandus Medicus naſc. 479. mor. 65[illegible]
Guelforum & Gibellinorum nomina 331. 35[illegible]
Guelfus obſidetur in arce VVinſperg. 3[illegible]
Guido Aretinus floret 3[illegible]
Guilelmus Nortmanniæ Dux Regem Angliæ cædit 31[illegible]
Guilielmus Grumbachius mor 629
Guilielmus Princeps Auraicus cladem ſubit, 633. Holandiam & Seelandiam recuperat, 64[illegible] nuptiæ

nuptias celebrat, 651. 680. mor. 674. 685
Guilielmus Cauterius mor. 653
Guilielmus Poſtellus mor. 673
Guilielmus Ludouicus Comes Naſſouius vxorem ducit 703
Guilielmus Dux Brunſuicenſis mor. 727
Guilelmus VVaramus Epiſ Cantaurienſ. mor. 538
Guilelmus Dux Geldriæ recipitur in gratiam 558
Guilelmus Coſta Princeps legationis Bohemicæ 394
Guilelmus Durandus autor Speculi Iuris 359
Guilelmus Neſenus in Albi perit 513
Guilelmus Occam excommunicatur 370
Guilermus mulierculas ex lupanaribus retrahit 351
Guilielmus Chriſtianus March. Brand naſc. 708
Guilielmus Landgrauius Haſſiæ naſc. 537. nuptias celebrat. 620 mor. 728
Guilielmus Dux Bauariæ naſc. 574
Guilielmus Dux Cleuenſis & Iuliacenſis mor. 728
Guilielmus Budæus mor. 554
Guilielmus Gonzaga mor. 703
Guilielmus Grataroius Medicus mor. 634
Guilielmus Farellus mor. 638
Guilielmul Rondeletius Medic. mor. 629
Guilielmus Veſinus Roſebergius mor. 728
Guilielmus VVittakæus Anglus mor. 744
Guilielmus Tertzka Baro Bohemus mor. 752
Guiſius reconciliatur 706
Guilielmus Xylander naſc. 534 mor. 657.
Quære plura in *Wilhelmo*.
Guimundus refutat Berengariū 315
Guiſii è medio tolluntur 706
Gundabundus templa Catholicis reſtituit 168
Gunilla Bielkia nubit 680
Gunſium terdecies oppugnatur 537
Guſtauus ab Erxen creatur Rex Sueciæ, 511. mor. 610
Gyges in Lydia regnat 24
Gymnaſium Hieroſolymis conſtructum 71
Gyſcbertus Baro Battenburgius decollatur 632
Gyula proditoriè traditur Turcis 627

H

Habbanck notat iactantiam Henrici V. Imp. 314
Hadrianopolis capta 378
Haidar Miriſes veneno ſublatus 636
Haithonus floret 367
Hala Saxonum extructa 308
Hali naſc. 209
Hali Tatarici Regis frater capitur 684
Hamburgenſes vincunt Ericum Brunſuicenſem 569
Hananias pſeudopropheta mor. 26
Hanna prædicat Chriſtum 135
Hanno Dux Carthag. occiſus 60
Hanouius Comes ritus Eccleſiaſticos in comitatu conformat Eccleſiis Palatinis 744
Hanum expugnatur 788

Haraldus Rex Angliæ occiſus 316
Hadrianus Iunius Medicus mor. 653
Hannibal Cruccius mor. 660
Hariadenus Mitylenæus Barbaroſſa occupat Algieram, 537. Coronam & alia loca, 540. Tunetum, 542. profligatur à Carolo V. 543. mor. 567
Harlemum occupatur 645
Harmoniæ temporum mirabiles 154. 531. 606
Haroldus Danorum Rex baptizatur cum ſuis 298
Hartmannus Piſtorius naſc. 559
Hatalmas Chamus Tataricus infeliciter præliatur cum fratre, 783. obſidet Varadinum 778
Hatuanum obſidetur, 708. expugnatur 790
Hauelbergenſis Eccleſia conſtituta 304
Haymo Epiſcop. Halberſt. mor. 299
Hayniaczkum occupatur 704
Hazanes Baſſa Boſnenſis obſidet Siſſekium, 717. victus perit in Colapi 711
Hazanes Baſſa Budenſis profligatur 713. 716
Heautontimorumenos acta 74
Hebdomadum Danielis initiũ, 38. finis, 136. 141. & ſeq.
Hedvvigis coniunx Henrici Barbati, 347. mor. 355. eius poſteritas 355
Hedvvigis Brandeburgica nubit 615. Polonica, 545. & mor. 646 VVirtenbergica 718
Helena reperit crucem Chriſti, 303. Fauſtam includit balneo ardenti, 204. mor. ibid.
Heydelberga ad Caluiniſmum tranſit, 684. & eius Academia ib.
Helena fundat VVitebergæ monaſterium Franciſcanorum 353. mor. 361
Helice & Bura deletæ 46
Helinandus floret 34[illegible]
Heliogabalus Imp fuit turpiſ. 177. trucidatur ib.
Heluetii vincunt Gallos, 473. ab iiſdem vincuntur 476
Henningus Goden mor. 499
Henricopolis extructa 611
Henricus Auceps fit Imp. 481. cum Vngaris pacem facit, ibid. expugnat Brandeburgum media hyeme, ibid. Regem Abotritorum facit Chriſtianum, 303. fugat Vngaros, ibid. moritur 304
Henricus II. VVindos ſubiugat, 310. fundat Epiſcopat. Bamberg. ibid. vnà cum vxore coronatur, 311. trium templorum primos lapides ponit, ib. mor. 311
Henricus III. glorioſa victoria potitur, 313. mor. 319
Henricus IV. naſc. 313. fit Imp. 314. incipit ipſe arma tractare, 316. Polonis & Bohemis pacem imperat. 317. vincit Saxones, 319. Rudolphum Ducem Sueuiæ, ibid. excommunicatur à PP. 320. 324. ex Duce Bohemiæ facit Regem, 321. deiicitur Imp. 324. mor. ibid.
Henricus V. naſc. 321. patrem bello aggreditur, 323. capit Libuſium, 324. notatur à Polono

loco propter iactantiam, ib. accipit à P P. ius conferendi Epiſcopatus, 325. amittit hoc ius & excommunicatur, ibid 326. PP. ſede mouet, ib. reconciliatur, ib. a Saxonib. vincitur, 325. mor. 328

Henricus VI. naſc. 340. fit Imp. 344. obtinet Siciliam, 345 mor. ib.

Henricus VII. Imp 367. necatur veneno in Euchariſtia 368

Henricus I. Rex Franciæ, 311. mor. 316

Henricus II. Rex Galliæ naſc. 486 nuptias celebrat, 542. occupat vrbem Metenſem, 584. Caletum, 600. mor. 606 ei Franciſcus ſuccedit 606

Henricus III. Rex Galliæ naſc. 585. fit Dux exercitus, 633. obſidet Rupellas, 645. eligitur Rex Poloniæ, ib. profugit ex Polonia, 647. eligitur Rex Galliæ, 652. nuptias celebrat, 741. fœdus init contra Nauarræum, 688. cum Nauarræo, 710. fugiens inſidias Lutetia excedit, 705. tollit Guiſios, 706. interficitur à Monacho, 712

Henricus IV. Rex Nauarræ & Galliæ naſc. 588 nuptias cruentas celebrat 625 excommunicatur 689 victoriam de confœderatis reportat 716. conſcribit milites in Germania, 695. 700. Ioieuſium vincit, ib. Ducem Maynium, 705. declaratur Rex Galliæ, 712. 732. Lutetiam & Rotomagum fruſtra obſidet, 722. 730. occupat Carnutum & Nouiodunum, 720. 732. Feram, 753. Pontificiam religionem amplectitur 729. deficiunt ad eum præcipuæ vrbes 733. ingreditur Lutetiam ib. petitur à ſicario 722 bellum denuntiat Hiſpanis 725. abſoluitur ab excommunicatione 739. Ambianum recuperat 790

Henricus Rex Angliæ Epiſcopos ſibi ſubiicit 340

Henricus VII. Rex Angliæ mor. 469

Henricus VIII naſc. 446. fit Rex 469. ſcribit proprio Marte librum contra Lutherum 495 non agnoſcit PP. caput Eccleſiæ 541. capite plectit Annam Boleniam 547. mor. 571

Henricus Stuardus ducit Mariam Reginam Scotiæ 630. mor. 638

Henricus Fridericus, Regis Scotiæ filius, naſc. 724. mor. 735

Henricus Rex Portugalliæ mor. 668

Henricus Borbonius excommunicatur, 697. mor. 708

Henricus Borbon. Iunior naſc. 708

Henricus ex Marchione fit Dux Auſtriæ 335

Henricus Lauretanus Nauarræ Rex mor. 594

Henricus Robertus Bullionii Dux mor. 649

Henricus Turrius Bullionii Dux ad proteſtantes deficit 652

Henricus Roanus Leonii Princeps mor. 652

Henricus Landgr. Haſſ. & Thuring. eligitur Imp. 356. ſagitta occiditur ib.

Henricus Dux Saxoniæ naſcitur 453. ſuccedit fratri, 552. mor. 555

Hen-

Henricus Comes Naſſoviæ naſ. 555. cæſus in prælio 610
Henricus Guiſius profligat Germanos, 652. inſidias ſtruit Regi, 706. confoditur, 707. Dux Ianuillæus Maſſiliam occupat 710
Henricus Dux Lotharingiæ naſ. 618 619
Henricus Dux Suffolciæ decollatur 590
Henricus Dux Bullionæus nuptias celebrat 710
Henricus Leo Henetorum Ducē domat, 338. Bardovvick ſolo æquat, 343. mor. 344
Henricus Barbatus Dominus totius Sileſiæ, 353. Cœnobium Naumburgenſe inſtituit, 350. mor. 353
Henricus II. Pius ad Lignitium à Tataris cæſus 354
Henricus IV. Dux Vratisl. erigit Collegium S. Crucis 362
Henricus Dux Lignicenſis mor. 709
Henricus VVēceslaus Dux Munſterberg. 428. 726 mor. 723
Henricus Dux Brunſ. & Lunæb. nupt. celebrat. 635. mor. 772
Henricus Dux Brunſ. naſc. 445. dedit ſe Landgrauio, 562. mor. 633
Henricus Iulius Dux Brunſuic. naſc. 620. fit Epiſc. Halberſt. 661. nuptias celebrat, 693. 717
Henricus Dux Luneb. naſc. 540
Henricus Frid. Princeps Auraicus naſc. 684
Henricus Vicecomes Turainius nuptias celebrat 726
Henricus Cardinalis, vulgò Oſtienſis, floret 352
Henricus Archiepiſc. Bremenſis mor. 634
Henricus VValpot primus Magiſter Ord. Teutonici 34[illegible]
Henricus Dux Megapolit. mor. 585
Henricus Cornel. Agrippa naſc. 444. mor. 5[illegible]
Henricus Bullinger naſ. 46[illegible] ſuccedit Zvvinglio, 535. moritur 653
Henricus Glareanus naſc. 44[illegible]. mor. 61[illegible]
Henricus Huſanus mor. 70[illegible]
Henricus Meibomius naſc. 59[illegible]
Henricus Mollerus naſ. 533. mor. 715
Henricus Monachus Bruxellis comburitur 505
Henricus Pantaleon. naſ. 503. cōſentit in Chronologia cum Bucholcero, 620. mor. 744
Henricus Perſius naſc. 59[illegible]
Henricus Ranzouius naſc. [illegible]
Henricus Retelius Coſ. Sagan. naſc. 5[illegible]
Henricus Salmuth naſ. 503. mor. 616
Henricus Smetius naſc. 550
Henricus Stephanus mor. 76[illegible]
Henricus Strobandus naſc. 576
Henricus Sudphanienſis fit Martyr 509. 611
Henricus Theodotus mor. 641
Heraclidarum reditus 10
Heraclius fit Imp. 284. Phocam trucidat, ib. mouet in Perſas, 284. triumphat, 265. Ebræos omnes Hieroſolyma pellit, 287. fit Monothelleta, 288. mor. ib. quid illi ſoli cōtigerit 250
Heraclius Iuſtinianus Imp. 28[illegible]
Heraclonas cum matre in exiliū pellitur 288

Herbor-

Herbornenſe Gymnaſium aperitur, 688. transfertur Sigenam 706
Hercules Cacum interficit 11
Hercules Alexandri M. filius interficitur 54
Hercules Aceſtinus mor. 607
Herczy Cherei Chamus Tataricus in Moldauiam irruit, 712. fratrem profligat 752
Herdonius occupat Capitolium 37
Hermannus Archiepiſcop. Colon. naſc. 437. molitur reformationem religionis, 558. loco mouetur, 569. mor. 585
Hermannus S. Eliſabethæ maritus veneno mor. 353
Hermannus de Saltza Ord. Teuton. Magiſter, 350. 354. moritur 354
Hermannus Bonnus mor. 575
Hermannus Contractus moritur 314
Hermannus Ludouic. Comes Palat. mor. 596
Hermannus Fridericus Clodius ſuſpenditur 694
Hermannus Vulteius naſc. 594
Hermolaus Barbarus naſc. 415. 432. floret, 415. mor. 453
Hernantellus Portocarera occupat Ambianum 754
Herodes Agrippa. *Vide* Agrippa.
Herodes Antipas Tetrarcha Iudææ, 134. in exilium pellitur 145
Herodes Aſcalonita naſc. 92. fit Tetrarcha Iudææ, 114. Rex Iudæorum, 115. 117. recuperat Galilæam, ibid. Hieroſolymā, 116. ab Antonio ad Auguſtum deficit, 119. excipit eum ſplendide, 119. interficit coniugem, 120. pueros Bethlehemiticos 133. filium Antipatrum, 134. renouat templum, 12. moritur 131
Herodes Rex Chalcidis impetrat Ius eligendorum Pontificum, 147. mor. 148
Herodotus ſcribit hiſtoriam, 42. eius hiſtoria incipit, 24. Deſinit 36
Heſiodi ſeculum 22
Hezyra Terentii acta 74
Hibernia occupatur, 667. vaſtatur 598
Hieremias Mogila fit Dominus Moldauiæ, 703. Steph. Roſvvanum capit & palo affigit 704
Hierichuntis muri corruunt 10
Hieron. Rex Siciliæ mor. 37. Tyrannus Syracuſarum 56
Hieronymus contexit catalogū Virorum illuſtrium, 224. mor. 233
Hieronymus Alexander Cardinal. naſc. 439. mor. 557
Hieronymus Arconatus naſcitur 589
Hieronymus Baūgartnerus naſcitur, 456. mor. 523
Hieronymus Cagnolus mor. 583
Hieronymus Cardanus naſc. 461 obiit 656
Hieronymus Commelinus mor. 753
Hieronymus Fracaſtorius moritur 575. 589
Hieronymus Frobenius, 56. moritur 89
Hieronymus Mencelius moritur 719
Hieronymus Mercurinus Cattinaria mor. 534
Hieronymus à Noſtitz mor. 750

Hiero-

Haraldus Rex Angliæ occiſus 316
Hadrianus Iunius Medicus mor. 653
Hannibal Cruccius mor. 660
Hariadenus Mitylenæus Barbaroſſa occupat Algieram, 537. Coronam & alia loca, 540. Tunetum, 542. profligatur à Carolo V. 543. mor. 567
Harlemum occupatur 641
Harmoniæ temporum mirabiles 154 531. 606
Haroldus Danorum Rex baptizatur cum ſuis 298
Hartmannus Piſtorius naſc. 559
Haralmas Chamus Tatari cus infeliciter præliatur cum fratre, 783. obſidet Varadinum 778
Hatuanum obſidetur, 708. expugnatur 790
Hauelbergenſis Eccleſia conſtituta 304
Haymo Epiſcop. Halberſt. mor. 259
Hayniackum occupatur 704
Hazanes Baſſa B… obſidet Siſſekum, 727. victus perit in Culapi 711
Hazanes Baſſa Budenſis profligatur 713. 716
Heautontimorumenos acta 74
Hebdomadum Danielis initiũ, 38. finis, 236. 141. & ſeq.
Hedwigis coniunx Henrici Barbati, 347. mor. 355. eius poſteritas 355
Hedwigis Brandeburgica nubit 615. Polonica, 645. & mor. 646 VVirtenbergica 718
Helena reperit crucem Christi, 203. Fauſtam includit balneo ardenti, 204. mor.
Heydelberga ad C… mum tranſit, 684. & … demia
Helena fundat VViteb… naſterium Francil… 353 mor.
Helice & Bura deleta…
Helinandus floret
Heliogabalus Imp f… 177. trucidatur
Heluetii vincunt Gallo… iidem vincuntur
Hennings Goden mo…
Henricopolis extructa…
Henricus Auceps fit … cum Vngaris pace… ibid. expugnat Br… gum media hyem… Regem Abotrito… cit Chriſtianum, … gat Vngaros, ibid. 304
Henricus II. VVindos … 310. fundat Epiſcop… berg. ibid. vna cu… coronatur, 311. triun… rum primos lapides … mor.
Henricus III. glorioſ… potitur, 313. mor.
Henricus IV. naſc. 31… 314. incipit ipſe arma… 316. Polonis & Boh… cem imperat. 317. … zones, 319. Rudolp… cem Sueuiæ, ibid. ex… nicatur à PP. 320. 32… ce Bohemiæ facit … 321. deiicitur Imp. … ibid.
Henricus V. naſc. 31… bello aggreditur, … Libuſium, 324. nota…

propter iactantiam, ib.
it à P P. ius conferendi
opatus, 125. amittit hoc
excommunicatur, ibid
PP.ſede mouet, ib. recon
ur, ib. à Saxonib. vinci
25. mor. 328
us V I. naſc. 340. fit Imp.
obtinet Siciliam, 345
ib.
us V I I. Imp 367. necatur
no in Eucharistia 368
us I. Rex Franciæ, 511.
316
us I I. Rex Galliæ naſc.
nuptias celebrat, 542. oc
t vrbem Metenſem, 584.
tum, 600. mor. 606 ei
ciſcus ſuccedit 606
us I I I. Rex Galliæ naſc.
it Dux exercitus, 633. ob-
Rupellas, 645. eligitur
Poloniæ, ib. profugit ex
nia, 647. eligitur Rex
æ, 652. nuptias celebrat,
fœdus init contra Nauar-
1, 688. cum Nauarræo,
fugiens inſidias Lutetia
dit, 705. tollit Guiſios,
interficitur à Monacho,

us I V. Rex Nauarræ &
iæ naſc. 588 nuptias cru
celebrat 625 excommu-
tur 689 victoriam de con-
ratis reportat 716. con-
it milites in Germania,
700. Ioieuſium vincit, ib.
m Maynium, 705. decla-
Rex Galliæ, 712. 732. Lu-
m & Rotomagum fruſtra
let, 722. 730. occupat
utum & Nouiodunum,
732. Feram, 753. Pontifi-
ciam religionem amplectitur
729. deficiunt ad eum præci-
puæ vrbes 733. ingreditur Lu-
tetiam ib. petitur à ſicario 721
bellum denuntiat Hiſpanis
725. abſoluitur ab excommu-
nicatione 739. Ambianum re-
cuperat 790
Henricus Rex Angliæ Epiſcopos
ſibi ſubiicit 340
Henricus V I I. Rex Angliæ mor.
469
Henricus VIII naſc. 446. fit Rex
469. ſcribit proprio Marte li-
brum contra Lutherum 495
non agnoſcit PP. caput Eccle-
ſiæ 541. capite plectit Annam
Boleniam 547. mor. 571
Hẽricus Stuardus ducit Mariam
Reginam Scotiæ 630. mor. 638
Henricus Fridericus, Regis Sco-
tiæ filius, naſc. 724. mor. 735
Henricus Rex Portugalliæ mor.
668
Henricus Borbonius excommu-
nicatur, 697. mor. 708
Henricus Borbon. Iunior naſc.
708
Henricus ex Marchione fit Dux
Auſtriæ 335
Henricus Lauretanus Nauarræ
Rex mor. 594
Henricus Robertus Bullionii
Dux mor. 649
Henricus Turrius Bullionii Dux
ad proteſtantes deficit 652
Henricus Roanus Leonii Prin-
ceps mor. 652
Henricus Landgr. Haſſ. & Thu-
ring. eligitur Imp. 356. ſagitta
occiditur ib.
Henricus Dux Saxoniæ naſcitur
453. ſuccedit fratri, 552. mor.
555

Iacobus Bongarſius naſcitur 590
Iacobus Bordingus medic. mor. 615
Iacobus Billius mor. 673
Iacobus Cepotinus mor. 57
Iacobus Chriſtmannus naſcitur 590
Iacobus Clemens Monachus interficit Regem Galliæ 701
Iacobus Cuiacius mor. 718
Iacobus Curtius à Senfftenavv mor. 735
Iacobus Emſius in prælio occũbit 475
Iacobus Hollerius mor. 618
Iacobus Handel mor. 724
Iacobus Heerbrandus naſcitur 493
Iacobus Hogoſtratus duos Monachos cremat, 50[illegible]. mor. 523
Iacobus Kimedoncius mor. 749
Iacobus Lectius naſc. 601
Iacobus Meyerus 361
Iacobus Micyllus naſc. 561. mor. 607
Iacobus Miſnenſis Huſſi ſocius 386
Iacobus Monauus naſc. 566
Iacobus Mylichius naſcitur, 463 mor. 604
Iacobus Rauanus floret 367
Iacobus Rungius naſc. 522. eſt vnus ex Collocutorib. VVormat. 605. mor. 744
Iacobus Sadoletus mor. 571
Iacobus Scheckius mor. 706
Iacobus Schollius mor. 762
Iacobus Andreæ Theologus naſcitur, 525. eſt Notarius in Colloq. VVorm. 605. colloquitur cum Beza, 693. mor. 719
Iacobus Segurius milites cõſcribit; 695. mor. 614
Iacobus Stratnerus mutat religionem in Marchia 5[illegible]
Iacobus Sturmius autor Schol[illegible] Argentorat. 551 mor. 58[illegible]
Iacobus Theodorus mor. 71[illegible]
Iacobus Thomingius mortu[illegible] 696
Iacobus Heraclides mor. 6[illegible]
Iacobus Pellecarius medic. mo[illegible] 678
Iacobus Tuſanus profeſſor Gr[illegible]carum literar. 532. mor. 57[illegible]
Iacobus de Voragine floret 3[illegible]
Iacobus Zabarella mor. 6[illegible]
Iacobus Ziglerus mor 5[illegible]
Iacubes Zelebi filius interficit[illegible] 379
Iacupes Aga cædit Chriſtian[illegible] 451
Iagello Vladislaus confirmat [illegible]cad. Cracouienſem 3[illegible]
Iair Iudex in Iſrael
Iamagrodum occupatur 6[illegible]
Ianicula decollatur 6[illegible]
Ianizari tumultuantur 6[illegible]
Ianua Hyrcanus poſtremus D[illegible] ex ſtirpe Dauidis, 73. ſeipſ[illegible] interficit 7[illegible]
Ianus clauſus tertio, 120. quan[illegible]ib. quinto 1[illegible]
Ianus Cornarius naſc. 460. m[illegible] 604
Ianus Douſa naſc. 565. mor[illegible] 49
Ianus Iacobus Boiſſardus na[illegible]tur
Ianus Gruterus naſc.
Iaphet naſc.
Iaponia inuenta, 579. ad C[illegible]ſtum conuertitur, 687. mi[illegible] legatos ad P P.
Iared naſc. 1. mor.
Iaroslaus Niſſam donat Epi[illegible]patui Vratisl.
Iaſon emit ſummum ſace[illegible]

vium 71
Iaſon Pherenſis interficitur 476
Iaſon IC. floret 456
Iaſon Maynus mor. 490
Iaurinum occupatur,702.fruſtra obſidetur,773. miraculoſe recuperatur,752. & ſeq.
Ibrahimes Baſſa ſubiugat Maronitas & Druſos 682
Ibrahimes Baſſa ſuccedit Sinani 746
Idacius Clarus Lemicæ Epiſc. floret 261
Idola eiecta ex Iuda 18
Idolum Iouis Olympi Hieroſolymis collocatum 73
Iechonias tranſmigrat in Babylonem,26. exaltatur 27
Iehu Rex Iſrael.20 delet domum Achab, ib. mor. ib.
Iephte Iudex in Iſrael 11
Ieremias cepit prophetare,25. eius liber comburitur,ib.incarceratur,26.liberatur 27
Ieroboam Rex Iſrael,17.21.excogitat nouum cultum,17. mor. 17.21
Ieruſalem capta,14.116.184. tria ibi templa, 121. deſolatur 25
Ieſabel de feneſtra præcipitatur 20
Ieſua Sacerdos 30
Ieſuitarum initium, 544. conuertunt Iaponenſes, 579. iubentur tota Gallia excedere 703
Ieſus Chriſtus concipitur, 125. naſc. 127
Ieſus Anani clamat Væ Væ 151
Ieſus Syrach floret, 62. quando librum ſuum ſcripſerit 66
Ignatius fit Epiſc. Antioch. 159. beſtiis obiicitur 159
Ignatius Loiola autor Ieſuitarũ, 544.mor. 598
Ignis Veſtæ extinctus 67
Ildobaldus fit Rex Gothorum 277
Ilium captum 89
Illyrici vincuntur 48
Illyricum debellatur 73
Imperium Germanicum metuit Huſſitas 392.394
Imperium, ſedes Rom. & regnum Galliæ vacant 369
Incendiarii vagantur 553
Indictionum initium 124
Indulgentiæ taxantur à Luthero 480.481
Infanticidium Herodis 133
Innocentius III. excommunicat Philippum Imp. 345. Othonem Imp.348. præcipit ſeruari libros Decretalium,347.mor. 349
Innocentius IV. Cardinalib. dat rubrum pileum, 355. excommunicat Fridericum Imp.355. mor. 349
Innocentius VIII.mor. 449
Innocentius IX. mor. 721
Inſtitutiones Iuris editæ 174
Inſula noua exorta, 147. reperta 447.457.603
Interim promulgatur 572
Inundationes 46.738.637
Ioachas Rex Iſrael,20, mor. 21
Ioachas Rex Iuda 25
Ioachim Abbas Calaber floret, 334.eius prædictio 345 482
Ioachimicos 65.62.accepit Virg. pro paucis verſib. 111
Ioachimus I.March. Elect. naſc. 441.mor. 545
Ioachimus II. Elector Brand. naſc. 465. nuptias celebrat, 511. expeditionem ſuſcipit

Hhh in

Iacobus Bongarſius naſcitur 590
Iacobus Bordingus medic. mor. 615
Iacobus Billius mor. 675
Iacobus Ceporinus mor. 57
Iacobus Chriſtmannus naſcitur 590
Iacobus Clemens Monachus interficit Regem Galliæ 701
Iacobus Cuiacius mor. 718
Iacobus Curtius à Senfftenawe mor. 7[illegible]
Iacobus Emſius in prælio oc[illegible] bit
Iacobus Hollerius mor. [illegible]
Iacobus Handel mor. [illegible]
Iacobus Heerbrandus [illegible] 493
Iacobus Hogoſtratus [illegible] nachos cremat, 5[illegible]
Iacobus K[illegible]medonc[illegible]
Iacobus Lectius m[illegible]
Iacobus Meyerus [illegible] 533
Iacobus Micyllu[illegible] [illegible]n Da[illegible] 607 [illegible] 614
Iacobus Miſn[illegible] [illegible]aſc. 520 386 [illegible]aſc. 505. mor.
Iacobus Mo[illegible]
Iacobus M[illegible] [illegible]ionius moritur mor.
Iacobus [illegible] Camerarius naſci[illegible]
Iacobu[illegible] [illegible] 542. deſcribit vitam
[illegible]us [illegible] 656. mor. 428. 690.
[illegible]
Iaco[illegible] [illegible]us Curæus naſcitur 537. 647
[illegible] [illegible]us Hopperus 656
[illegible] [illegible]nas Meiſterus naſc. 537.
[illegible]bit Rudolphum Imp
[illegible] fit Rector Scholæ G[illegible]l.
[illegible] mor. 705
[illegible]imus Molleius naſc. 46[illegible]
[illegible] mor. 62[illegible]
[illegible]mus Morlinus naſc. 476.

gionem in M[illegible]
Iacobus Sturm[illegible]
Argentor[illegible]
Iacobus T[illegible]
Iacobus [illegible]
696
Iaco[illegible]
Iac[illegible]
[illegible]
[illegible] naſcitur 461
[illegible] 5[illegible]
[illegible]
[illegible]oretana Regis Nau[illegible]
[illegible]dua mor. 64[illegible]
[illegible]anna Graia cum marito decollatur 55[illegible]
Iohanna Nauarræa nubit, 574. mor. 64[illegible]
Iohannes Bapt. conceptus, 125 natus, 126 prædicare incipit 136. è carcere diſcipulos ad Chriſtum mittit, 140. decollatur [illegible]
Iohannes Apoſtolus relegatur 157 redit, ib. ſcribit Euangel[illegible] 158 158 mor. [illegible]
Iohannes Hyrcanus Dux & Pontifex, 82 mor. [illegible]
Iohannes Chryſoſt. fit Epiſcop. Conſtant. 227. pellitur in exilium, 228. 229. mor. 230 ſepelitur 24[illegible]
Iohannes PP. eſt legatus in mala cauſa, 269. fame mor. [illegible]
Iohannes XXII. PP. confirmat Clementinas 35[illegible]
Iohannes Epiſc. Conſt. affectat titulum Oecumenici [illegible]
Iohannes VIII. Imp. intereſt Concilio

n 71
'herenſis interficitur 476
C. floret 456
Maynus mor. 490
am occupatur, 701. fruſtra
detur, 773. miraculoſe re-
ratur, 752. & ſeq.
nes Baſſa ſubiugat Maro-
s & Druſos 682
mes Baſſa ſuccedit Sinani

s Clarus Lemicæ Epiſc.
et 261
iecta ex Iuda 18
Iouis Olympi Hieroſo-
is collocatum 73
ias tranſmigrat in Baby-
em, 26. exaltatur 27
ex Iſrael. 20. delet domum
ab, ib. mor. ib.
Iudex in Iſrael 11
as cepit prophetare, 25. e-
ber comburitur, ib. incar-
tur, 26. liberatur 27
am Rex Iſrael, 17. 21. exco-
t nouum cultum, 17. mor.
1
em capta, 14. 116. 184. tria
templa, 121. deſolatur

de feneſtra præcipitatur

acerdos 30
tum initium, 544. con-
unt Iaponenſes, 579. iu-
ur tota Gallia excedere

Chriſtus concipitur, 125.
127
nani clamat Væ Væ 151
yrach floret, 62. quando
m ſuum ſcripſerit 66
s fit Epiſc. Antioch. 159.
is obiicitur 159

Ignatius Loiola autor Ieſuitarũ, 544. mor. 598
Ignis Veſtæ extinctus 67
Ildobaldus fit Rex Gothorum 277
Ilium captum 89
Illyrici vincuntur 48
Illyricum debellatur 73
Imperium Germanicum metuit Huſſitas 392. 394
Imperium, ſedes Rom. & regnum Galliæ vacant 369
Incendiarii vagantur 553
Indictionum initium 124
Indulgentiæ taxantur à Luthero 480. 481
Infanticidium Herodis 135
Innocentius III. excommunicat Philippum Imp. 345. Othonem Imp. 348. præcipit ſeruari libros Decretalium, 347. mor. 349
Innocentius IV. Cardinalib. dat rubrum pileum, 355. excommunicat Fridericum Imp. 355. mor. 349
Innocentius VIII. mor. 449
Innocentius IX. mor. 7[illegible]3
Inſtitutiones Iuris editæ 174
Inſula noua exorta, 147. reperta 447. 457. 603
Interim promulgatur 572
Inundationes 46. 738. 637
Ioachas Rex Iſrael, 20. mor. 21
Ioachas Rex Iuda 25
Ioachim Abbas Calaber floret, 334. eius prædictio 345 482
Ioachimicos 65. 62. accepit Virg. pro paucis verſib. 111
Ioachimus I. March. Elect. naſc. 441. mor. 545
Ioachimus II. Elector Brand. naſc. 465. nuptias celebrat, 511. expeditionem ſuſcipit

in Vngariam, 556. moritur 640
Ioachimus Fridericus Marchio Brand. Adminiſtr. Magdeb. naſc. 565. nupt. celebrat, 637, fit Elector 783
Ioachimus Erneſtus Marchio Brand. naſc. 680. 681
Ioachimus Princeps Anhalt. naſ. 469. mor. 615
Ioachimus Erneſtus Princeps Anhaltinus naſc. 547. nuptias celebrat, 610. 640. abſoluit Gymnaſium, 635. mor. 699
Ioachimus Fridericus Dux Lign. & Breg. 355. naſc. 579. nuptias celebrat, 658. Ducatu Ligni cenſi iure hæreditario potitur 743
Ioachimus Carolus Dux Brunſ. naſc. 645
Ioachimus Com. de Ortenburg naſc. 538
Ioachim. de Noua Domo in Danubio perit 624
Ioachimus à Berge naſc. 520
Ioachimus à Beuſt naſc. 505. mor. 752
Ioachimus Perionius moritur 607
Ioachimus Camerarius naſcitur, 460. 542. deſcribit vitam Ph. M. 656. mor. 428. 690. 650
Ioachimus Curæus naſcitur 537. mor. 647
Ioachimus Hopperus 656
Ioachimus Meiſterus naſc. 537. deſcribit Rudolphum Imp. 560. fit Rector Scholæ Gorl. 605. mor. 705
Ioachimus Mollerus naſc. 460. 49 . mor. 604. 709
Ioachimus Morlinus naſc. 476. mor. 6
Ioachimus Mynſingerus naſ 476. mor. 7
Ioachimus Picus mor 6
Ioachimus Spechtius mor. 7
Ioachimus Vadianus naſc. 4 mor. 5
Ioachimus Weſtphalus mor. 6
Ioas naſc. 20. fit Rex, ibid. i ſtaurat templum, ibid. occid tur
Ioas Rex Iſrael
Ioatham Rex Iuda, 22 mor.
Iochebet mater Moſis
Iodocus Willichius naſcitur 4 mor. 5
Ioel Prophetat
Ioanna Albretana Regis Nau ræ vidua mor. 6
Iohanna Graia cum marito collatur 5
Iohanna Nauarræa nubit, 5 mor.
Iohannes Bapt. conceptus, natus, 126. prædicare inci 136. è carcere diſcipulos Chriſtum mittit, 140. dec latur
Iohannes Apoſtulus relega 157 redit, ib ſcribit Euang 138. 158. mor. 1
Iohannes Hyrcanus Dux & P tifex, 82 mor.
Iohannes Chryſoſt. fit Epiſc Conſtant. 227. pellitur in lium, 228. 229. mor. 230 ſ litur
Iohannes PP. eſt legatus in causa, 269. fame mor.
Iohannes XXII. PP. confir Clementinas
Iohannes Epiſc. Conſt. affe titulum Oecumenici
Iohannes VIII. Imp. intereſt

cilio Florentino 396
Iohannes Medices fit PP. 450. vincitur 519
Iohannes Rex Arragoniæ 424
Iohannes Rex Bohemiæ occumbit 373
Iohannes III. Rex Sueciæ naſc. 550. occupat aliquot vrbes, 670. nuptias celebrat, 693. cum Tataris in ſocietatem, 700. mor. 727
Iohannes de Zapolia Waivvoda Tranſyluaniç naſc. 446. eligitur Rex Vngariæ, 518. mor. 554
Iohannes Waivvoda naſc. 446
Iohannes Waivvoda filius naſc. 553. mor. 638
Iohannes I. Princeps Palat. Rh. mor. 469
Iohannes II. mor. 606
Iohannes Caſimirus Com. Pal. Rh. naſc. 559. nupt. celebrat, 681 aperit Scholam Neapolit. 661. mor. 727
Iohan. Com. Palat. Papatum abrogat 701
Iohannes Com. Pal. Rh. Bipont. naſc. 579. 684 nupt. celebrat 665
Iohannes Fridericus Com. Pal. Rh. naſc. 703
Iohannes Dux Saxon. Elect naſc. 432. ſubſcribit Confeſs. Aug. 530. diſcedit Auguſta, 531. mor. 538
Iohannes Fridericus Elector Saxon. naſc. 462. auream in dorſo habet crucem, ibid. nuptias celebrat, 522. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. intereſt promotioni Doctorum, 538. arma ſumit contra Mauritium, 556. occupat arcem Lycaoniā, ib. Miſnam, 567. bellum denunciat Cæſari, 564. Lipſiam obſidet, 567. capitur, 568. abdicat ſe Electoratu, 569. dimittitur, 583. mor. 591. meruit nomen Conſtantis ibid.
Iohannes Fridericus II. naſc. 528. nupt. celebrat, 593. capitur, 602 mor. 742
Iohannes Fridericus III. mor. 623
Iohannes Wilhelmus Dux Sax. naſc. 538 mor. 646
Iohannes Erneſtus Dux Saxon. mor. 589
Iohannes Dux Sax naſc. 638. nuptias celebrat 731
Iohannes Georgius Dux Saxon. naſc. 693
Iohannes Caſimirus Dux Saxon. nupt. celebrat 698
Ioh. Philip. Baro ab Hohenſaxen occiſus 748
Iohannes III. Rex Portugaliæ mor. 600
Iohan. Frid. Dux Wurtemberg. naſ. 677
Iohannes Rex Daniæ naſcitur 680
Iohan. Philip. Dux Saxon. naſc. 751
Iohan. Elector Brand. naſc. 418. mor. 457
Iohan. March Br. excluditur ab Electoratu 400
Iohan IV. Elect. Br. ſuccedit patri, 444. mor 457
Iohan. Georgius Elect. Brand. naſc. 417. nuptias celebrat, 563 570 658. fit Elector, 604. mor. 749
Iohan. March. Brand. naſc 474. 751. mor. 640
Iohannes Sigiſmundus March

Br. naſc. 642. nuptias celebrat 734
Iohannes Georgius March. Br. naſc. 659. 751. fit Epiſc. Argent. 725
Iohannes Auſtriacus naſc. 570. vincit Mauritanos, 608. ingentem claſſem Turcarum, 612. copias Belgicas, 680. fit gubernator Belgici, 606. hoſtis patriæ proclamatur, 697. mor. 663
Iohannes Baſilius M. Dux Moſcouię naſc. 524. expugnat Cazanum, 582. Aſtracanum, 590. Polotiam, 602. multa Liuoniæ oppida, 698. mor. 684
Iohannes Dux Britanniæ ruina muri conteritur 366
Iohannes Dux Holſatiæ mor. 668. naſc. 563. nuptias celebrat 708
Iohannes Comes Iſenbergicus Elect. Treuirenſis mor. 596
Iohannes Adolphus Dux Holſatiæ naſc. 652. fit Archiepiſcop. Bremenſis, 691. nupt. celebrat 646
Iohannes Dux Sleſuigæ & Holſat. naſc. 649
Iohannes Wilhelmus Dux Lutzen. cenſ. naſc. 616. nupt. celebrat 693
Iohannes Dux Northumbriæ decollatur 590
Iohannes Albertus Dux Megapolit. naſc. 517. mor. 695
Iohannes Dux Megapolit. mor. 727
Iohannes Chriſtianus Dux Lign. & Breg. 355. naſc. 723
Iohannes Georgius Dux Lignic. nupt. celebrat, 676. mor. 727
Iohannes Dux Glogouiæ Ducatu pellitur 445
Iohannes Princeps Anhalt. mor. 582
Ioannes Georgius Princeps Anhalt. naſc. 610. nupt. celebrat 741. 708
Iohannes Erneſtus Princeps Anhalt. naſc. 662
Iohannes Caſimirus Princeps Anhalt. naſc. 747
Iohannes Frid. Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 559. 600
Iohannes Dux Br. & L. naſc. 646. 681
Iohannes Dux Olſnenſ. & Monſterberg. mor. 614
Iohannes Fridericus Dux Pomeraniæ naſc. 551. nupt. celebrat 609
Iohannes Auguſtus Com. Palat. naſc. 652
Iohannes Comes Hoienſis obiit 649
Iohannes Comes Naſſouiæ naſ. 545. aperit Gymnaſium Herbornenſe 685
Ioh. Gunth. Comes Schwartzburg. mor. 703
Iohannes Comes Arenbergius occumbit 605
Iohannes Orientalis Friſiæ Comes mor. 714
Iohannes Comes Iſenburg. obiit 596
Iohan. Comes à Manderſcheid mor. 705
Iohan. Picus Comes Mirandulæ naſc. 428. floret, 442. mor. 452. eius proces, ib. defendit Sauonarolam 455
Iohan. Comes Tarnouius Moldauum vincit, 535. mor. 615
Iohannes Hunniades inſignis bellator, 397. Turcarũ 20000. cædit,

cedit, 399. rurſum 30000. 401. congreditur cum Baſſa Romaniæ, ibid. Amuratem adigit ad pacem, 402. fugit, 403. fit Prorex Vngariæ, 406. 410. vincitur, 407. populatur agros in Auſtria, 410. depellit Mahometem ab obſidione, 419. non meminit Capiſtrani, ib. mor. 420
Iohannes Caſtriotus pater Scanderbegi 400
Iohannes Ziſca Huſſitarum Dux 388. fuit in bellis feliciſſ. ibid. ſtratagema eius, 489. condit Thabor, ib. amittit etiam alterum oculũ, 390. fugat Imp. 491. iubet ſibi cutem detrahi, ib. mor. ibid.
Iohannes Capiſtranus concionatur, 409. in obſid. Belgrad. eſt ſtrenuus, 419. non facit Hunniadis mentionem, ibid. mor. 420
Iohannes Septimius L. Baro de Lichtenſtein mor. 743
Iohannes Catzianerus turpiter fugit, 540. caput ipſi amputatur 600
Ioh. Iacobus Comes à Thurn capitur 753
Iohannes Wchynsko capitur 745
Ioh. à Bernſtain occupat Tattam 476. globo tormenti ictus occumbit 752
Iohan. Minierus ſæuit in Walденſes 561
Ioh. Monlucius fit gubernator Cameracenſ. 670
Iohannes Noricius Dux Claſſis Anglicanæ 700
Iohan. Poncius inuenit terram Floridam 472
Iohannes Potcoua decollatur 662
Iohannes Ribaldus in Floridam nauigat 605
Iohannes Baptiſta Taxius aliquot oppida occupat 697
Iohannes Zamoyſcius nupt. celebrat, 680 Maximilianũ capit, 704. Tataros ex Moldauia eiicit 703
Ioh. Monachus Caſſianus claret 240
Iohannes Damaſcenus floret 291
Iohan. Kimedoncius Theolog. mor. 749
Iohan. Valentinus Gentilis Neapolitan. mor. 629
Iohannes Iuellus Epiſcop. mor. 641
Ioh. Baptiſta Hadrianus Florent. mor. 666
Iohan. Baptiſta Cametius mor. 674
Iohan. Tritthemius, 298. naſc. 427. fit Abbas Spanheimenſis 441
Iohannes Teutonicus floret 359
Iohannes Duns Scotus mor. 367
Iohannes Wicleff ſcribit contra ſeculi ſui opiniones, 376. mor. 379
Iohannes Huſs eius diſcipulus, 376. fit concionator Pragæ, 384. Rector Academiæ, 419. venit Conſtantiam, 387. crematur ib.
Iohannes Taulerus moritur 377
Iohannes Rochezana legatus Bohemorum 395
Iohannes de Rupe ſciſſa Cardinal. mor. ibid.

Iohannes Lauterbachius moritur 732
Ioannes à Leiden fit Rex Anabaptiſtarum, 542. candentibus forcipibus necatur. 546
Iohannes Leonclauius moritur, 732.
Iohannes Lichtenbergius deſcribit inſignē coniunct. 441. prędicit mutat. relig. 525
Iohannes Lutherus, 441
Iohannes Maior naſc. 540
Iohannes Manardus floret, 497 morit. 549
Iohannes Marbachius naſc. 504. mor. 673
Iohannes Marcellus mor. 634
Iohannes Matheſius naſc. 464. mor. 625
Iohannes Mehlius naſc. 752
Iohannes Mentel primus Typographus Argentinæ, 404
Iohannes Metzlerus mor. 552
Iohannes Monachus crematur, 500.
Ioannes Mylnerus à Mylhauſen naſc. 596
Iohannes Lonicerus Marpurg. mor. 636
Iohannes Mercerius mor. 646
Iohan. Moronus mor. 669
Iohan. Maldonatus Ieſuita moritur, 682
Iohannes Baptiſta Montanus mor. 583
Iohannes Morenbergius moritur, 631
Iohannes Morlin. naſc. 476
Iohannes Næuius naſcitur, 408. mor. 754
Iohannes Nauclerus primus Rector Acad. Tubin. 406. floret. 487.
Iohannes Oecolampadius naſcitur 441. fit Monachus 506. edi primum ſcriptū de C. D. 5 diſputat cū Eccio, 505. reſpon det Luthero, 509. ſcribit Anti ſyngramma, 501. mor. 5
Iohannes Oldendorpius mori tur, 6
Iohan. Oporinus Typograph naſ. 467. mor. 6
Iohannes Pfeffinger naſcit. 45 mor. 647
Iohannes Pincierus mor. 70
Iohannes Piſcator naſc. 64
Ioannes Piſtorius Nidanus naſ citur, 462. eſt vnus ex Collocutoribus VVorm. 68
Iohannes Franciſcus Poggiu mor. 59
Iohannes Poſitianus Henricu VII. in Euchariſtia veneno ne cat, 59
Iohannes Poltrotius Merçus occidit Guiſium, 63
Ioannes Iouianus Pontanus floret, 467. mor. 46
Iohannes Poſſelius mor. 71
Iohannes Poſthius naſc. 550. moritur, 81
Iohannes Rudolphus Stumpfius mor. 72
Iohan. Ranzouius mor. 60
Iohannes Regiomontanus naſ 395. mor. 43
Iohannes Reymannus naſcit. 5 mor. 7
Ioannes Rhamba ſenior Typographus mor. 66
Ioannes Franciſcus de Ripa floret, 4
Iohan. Riuius mor. 5
Iohannes Roſa naſc. 538. morit. 644.
Iohannes Antonius Rubeus moritur, 6

Ioha

Iohan.Salmuth. naſc. 585
Iohannes Sambucus naſcitur, 535.mor. 686
Iohannes Schenitz ſtrangulatur 582.
Iohannes Schneidevvinus mor. 634.
Iohannes Schonerus naſc. 437. mor. 600
Iohannes Schoſſerus ſenior moritur 696
Iohannes Schröterus mor. 732
Iohan.Sichardus mor. 586
Iohannes Sleidanus naſcit. 466. mor.593. eius hiſtoria, quando edita, 593
Ioh.Spangenberg mor. 608
Ioh.Stadius mor. 666
Iohannes Staupitz ægre fert Tezelii impudentiam, 53. moritur. 508
Iohannes Stigelius naſcit. 477. mor. 617
Iohannes Stoffſlerus mor. 536
Iohannes Guilielmus Stuckius naſc. 557
Iohannes Stöſſelius Heidelbergæ diſputat,609. mor. 657
Iohannes Nicolaus Stupanus naſc. 557
Iohannes Sturmius naſc.467. inſtituendæ iuuentutis rationē oſtendit,509. mor. 614
Ioh.de Temporibus mor. 309
Iohannes Tezelius præco indulgentiarum,mor. 490
Iohannes Tortellinus Aretinus charus eſt Nicolao V.PP. 404
Ioh.Velcurio mor. 543
Ioh. Virdungus naſc. 428
Ioh. Iacobus VVeckerus, 709
Iohan. VVeſſelus natus eſt, 446. damnatur ab Inquiſitoribus, 439.mor. 436
Iohan.VVigandus mor. 705
Iohannes VVolffius naſcit. 503. morit. 644
Iohannes Xiphilinus,103. floret, 317.
Iohannes Zonaras, 304
Iohannitarum Ordo cepit, 370
Ioiada ſummus ſacerdos, 20
Ioiakim Rex Iuda, 25. abducitur in Babylonem, ibid.
Ioiakim ſcribit hiſtoriam Iudith 30. 31
Ioiakim filius ſummi ſacer. 33
Ioiakim pater Mariæ naſcitur, 101.
Ioievſius Galliæ Amiralius profligatur, 700
Ionas Propheta. 21
Ionathas, 76. donatur ſummo ſacerdotio,69.intereſt nuptiis Alexandri Regis Syriæ,81.vincit Apollonium, 82. renouat fœdus cum Rom. & Spartanis 78.interficitur, 79
Ioppe expugnatur,305.recuperatur, 303
Ioram Rex Iſrael,9.20.perit,20.
Ioram Rex Iuda,19. occidit fratres,20.mor. ib.
Ioſaphat Rex Iuda,19. 20. moritur, 19
Ioſeph naſc.7.eius res geſtæ, ib. mor. 8
Ioſeph monetur ab Angelo,127. 133.
Ioſephus naſcitur, 145. Veſpaſiano prædicit Imperium, 103. eius teſtimonium de Chriſto, 112
Ioſephus Patriarcha Byzant. eſt in Concilio Florent.481. moritur, 398
Ioſephus Scaliger,naſcitur, 553. claret, 602

Iohannes Lauterbachius moritur 732
Ioannes à Leiden fit Rex Anabaptiſtarum, 542. candentibus forcipibus necatur, 546
Iohannes Leonclauius moritur, 732.
Iohannes Lichtenbergius deſcribit inſignē coniunct. 441. prędicit mutat. relig. 525
Iohannes Lutherus, 441
Iohannes Maior naſc. 540
Iohannes Manardus floret, 497 morit. 549
Iohannes Marbachius naſc. 504. mor. 673
Iohannes Marcellus mor. 634
Iohannes Matheſius naſc. 464. mor. 625
Iohannes Mehlius naſc. 752
Iohannes Mentel primus Typographus Argentinæ, 404
Iohannes Metzlerus mor. 552
Iohannes Monachus crematur, 500.
Ioannes Mylneus à Mylhauſen naſc. 596
Iohannes Lonicerus Marpurg. mor. 636
Iohannes Mercerius mor. 646
Iohan. Moronus mor. 669
Iohan. Maldonatus Ieſuita moritur, 682
Iohannes Baptiſta Montanus mor. 583
Iohannes Morenbergius moritur, 631
Iohannes Morlin. naſc. 476
Iohannes Næuius naſcitur, 403. mor. 754
Iohannes Nauclerus primus Rector Acad. Tubin. 406. floret. 487.
Iohannes Oecolampadius naſcitur 441. fit Monachus 506. edit primum ſcriptū̃ de C. D. 515. diſputat cū̃ Eccio, 505. reſpondet Luthero, 509. ſcribit Antiſyngramma, 501. mor. 536
Iohannes Oldendorpius moritur, 631
Iohan. Oporinus Typographus naſ. 467. mor. 634
Iohannes Pfeffinger naſcit. 452. mor. 647
Iohannes Pincierus mor. 705
Iohannes Piſcator naſc. 644
Ioannes Piſtorius Nidanus naſcitur, 462. eſt vnus ex Collocutoribus VVorm. 682
Iohannes Franciſcus Poggius mor. 590
Iohannes Politianus Henricum VII. in Euchariſtia veneno necat, 596
Iohannes Poltrotius Merçus occidit Guiſium, 602
Ioannes Iouianus Pontanus floret, 467. mor. 467
Iohannes Poſſelius mor. 714
Iohannes Poſthius naſc. 550. moritur, 813
Iohannes Rudolphus Stumpfius mor. 728
Iohan. Ranzouius mor. 608
Iohannes Regiomontanus naſc. 395. mor. 418
Iohannes Reymannus naſcit. 561 mor. 752
Ioannes Rhamba ſenior Typographus mor. 663
Ioannes Franciſcus de Ripa floret, 488
Iohan. Riuius mor. 589
Iohannes Roſa naſc. 538. morit. 644.
Iohannes Antonius Rubeus moritur, 641

Iohan.Salmuth. naſc. 585
Iohannes Sambucus naſcitur, 535.mor. 686
Iohannes Schenitz ſtrangulatur 582.
Iohannes Schneidevvinus mor. 634.
Iohannes Schonerus naſc. 437. mor. 600
Iohannes Schoſſerus ſenior moritur 696
Iohannes Schröterus mor. 732
Iohan.Sichardus mor. 586
Iohannes Sleidanus naſcit. 466. mor.593. eius hiſtoria, quando edita, 593
Ioh.Spangenberg mor. 608
Ioh.Stadius mor. 666
Iohannes Staupitz ægre fert Tezelii impudentiam, 53. moritur. 508
Iohannes Stigelius naſcit. 477. mor. 617
Iohannes Stofflerus mor. 536
Iohannes Guilielmus Stuckius naſc. 557
Iohannes Stoſſelius Heidelbergæ diſputat,609. mor. 657
Iohannes Nicolaus Stupanus naſc. 557
Iohannes Sturmius naſc.467.inſtituendæ iuuentutis rationē oſtendit,509. mor. 614
Ioh.de Temporibus mor. 309
Iohannes Tezelius præco indulgentiarum,mor. 490
Iohannes Tortellinus Aretinus charus eſt Nicolao V.PP. 404
Ioh.Velcurio mor. 543
Ioh. Virdungus naſc. 428
Ioh. Iacobus VVeckerus, 709
Iohan. VVeſſelus natus eſt, 446. damnatur ab Inquiſitoribus, 439.mor. 436
Iohan.VVigandus mor. 705
Iohannes VVolffius naſcit. 503. morit. 644
Iohannes Xiphilinus,103. floret, 317.
Iohannes Zonaras, 304
Iohannitarum Ordo cepit, 370
Ioiada ſummus ſacerdos, 20
Ioiakim Rex Iuda, 25. abducitur in Babylonem, ibid.
Ioiakim ſcribit hiſtoriam Iudith 30. 31
Ioiakim filius ſummi ſacer. 33
Ioiakim pater Mariæ naſcitur, 101.
Ioievſius Galliæ Amiralius profligatur, 700
Ionas Propheta. 21
Ionathas, 76. donatur ſummo ſacerdotio,69.intereſt nuptiis Alexandri Regis Syriæ,81.vincit Apollonium, 82. renouat fœdus cum Rom. & Spartanis 78.interficitur. 79
Ioppe expugnatur,305.recuperatur, 303
Ioram Rex Iſrael,9.20.perit,20.
Ioram Rex Iuda,19. occidit fratres,20.mor. ib.
Ioſaphat Rex Iuda,19. 20. moritur, 19
Ioſeph naſc.7.eius res geſtæ, ib. mor. 8
Ioſeph monetur ab Angelo,127. 133.
Ioſephus naſcitur, 145. Veſpaſiano prædicit Imperium, 103. eius teſtimonium de Chriſto, 112
Ioſephus Patriarcha Byzant. eſt in Concilio Florent.481. moritur, 398
Ioſephus Scaliger,naſcitur, 553. claret, 602

Ioſephus Maſcardus mor. 709
Ioſias Rex Iuda, 24. 25. occumbit. ibid.
Ioſias Simlerus naſc. 533. morit. 696.
Ioſippus interficitur, 16
Ioſua naſc. 8. introducit Iſraelitas in Canaan, 10. mor. 11
Iotham Rex Iudæ mor. 22. 23
Iouinianus Imper. Chriſtianus, 214. mor. ibid.
Iouius celebrat Rodulphum Agricolam, 403
170 — Irenæus ſcribit contra Hæreticos, 123 ſcripto defendit Eccleſias Aſianas, 126
Irene cum filio ſuſcipit Imperiũ. 300. à filio capitur, 301. priuat filium oculis, 296. morit. exul. 297
Irlandia occupatur, 697
Irnerius Lucerna Iuris floret, 307. mor. 344
Iſaac naſc. 5. nuptias celebrat, 6. promittitur ei Chriſtus, ibid. mor. 7
Iſabella nubit Carolo V. 506. in partu extinguitur, 553
Iſabella Hiſpanica nubit, 802
Iſidorus Epiſc. Hiſpalenſis floret 287. obiit. 595
Islanes Chamus Tataricus regno expellitur, 702
Iſmael naſc. 5. mor. 6
Iſmael Rex Perſarum vincitur, 508. mor. 521. 606
Iſmael Baſſa obſidet Varadinum 750.
Iſocrates naſcitur, 40. moritur, 50.
Iſraelitæ exeunt ex Ægypto, 9. tranſeunt Iordanem, 10. petunt Regem ſibi dari, 18. deficiunt à Deo, 17
Iſraelitici regni finis, 19
Iſtri vincuntur 63
Iſenburgicus Comes ritus Eccleſiaſticos in ſuo Comitatu conformat Palatinis Eccleſiis, 744
Italia primum videt elephantos, 69
Iuanogrodum occupatur, 795
Iubentius Celſus floret, 115
Iubilæi celebratio inſtituta, 396. translata in annum, 48. 366. tertio facta, 666. pereunt homines, 190. calcatione, 405. contracta ad 25. annum. 404. octauo habita. 490.
Iudaicarum rerum initium, 5
Iudæa capta, 500
Iudæi abducti in Babel, 21. redeunt, 30. 31. ſabbato pugnant, 72. faciunt fœdus cum Rom. 79. excutiunt iugum gentiũ, 75. eorum nomen deſinit, 104. cum Chriſtianis Roma pellũtur, 108. à Propheta Ægyptio concitantur, 109. deficiunt à Rom, 163. multa eorum millia occiſa, 103. in Marchia cremantur. 502
Iudaici regni finis, 104
Iudas Maccabæus vincit hoſtes, 74. Nicanorem, 75. occumbit, ibid.
Iudas prodit Chriſtum 101
Iudicium Spiræ inſtitutum, 405
Iudicii extremi dies inepte prædictus, 507
Iudith vxor Eſau, 6
Iudith hiſtoria, 31
Iugurtha capitur, 84
Iulia Pompeii vxor in partu extinguitur, 99

:gatur 101
fit Imp. 200. 211. arcet
tianos à ſtudiis, 209.
ittit Iudæis reſtitutio-
212. occiditur, 212. eius
s 200
Pomerius ſcribit con-
dæos 303
Comes Saluiæ moritur

Cardinalis militat cō
bhemos, 408. 409. rum-
cem cum Turcis factā,
occiditur 405
æſar naſc. 85. fit ſummus
ex, 96. Coſ. 97. Dictator,
95. 106. 108. 109. Imp. 105.
gem Agrariam, 97. Clo-
fouet, ibid. Rhenum
it, 99 100. ſubigit Bri-
os, ib. populos, 102. vin-
mpeium, 103. Scipionē,
nem & Iubam, 106. Cleo-
regnum concedit, 105.
phat, 106. 109. Cartha-
n & Corinthum colo-
acit, 110. condit teſta-
um, ib. poſtremam ob-
victoriam, 109. ouat, ib.
ficitur, 110. quoties dimi-
ib.
lanus Coſ. à Teutonib.
tur 83
. naſc. 406. fit P P. 464.
tur ad Rauennam, 472.
I. fit PP. 577. mor. 594
ux Brunſuic. naſc. 514.
as celebrat. 618 ſuccedit
, 633. extruit nouam vr.
683. mor. 713
rneſtus Dux Brunſ. &
naſc. 640
uguſtus Dux Br. & L.
662

Iulius Comes Salmæ mor. 743
Iulius Pflug ſcribit ad Eraſmum; 535. remouetur ab Epiſcop. 557. eſt præſes Colloquii VVormat. 598
Iulius Echterus Epiſcop. electus, Herbipolens. 646
Iulius Cæſar Scaliger naſc. 442 mor. 603
Iulius Africanus floret 177
Iulius Capitolinus claret 189
Iulius Frontinus aquæ ductibus præficitur 157
Iulius Oradinus mor. 643
Iulius Pacius à Beriga naſcitur 585
Iunilius Epiſcopus claret 243
Iuo decreta P P. in vnum volumen colligit 323
Iuſtinianus M. Imp. 172. leges Rom. in certos libros redigit, ib. edit Codicem & Digeſta, 173. Inſtitutiones, 174. nouū Codicem, 176. Conſtitut. nouellas, 176. Gothos debellat, ibid. Narſeten præficit Italiæ, 178. mor. ib.
Iuſtinianus Imp. relegatur, 289. reſtituitur, ib. occiditur ib.
Iuſtinus Philoſophus Chriſtianos defendit, 165. fit Martyr. 169
Iuſtinus Imp 166. prohibetur Arianos extinguere, 169. mor. 171
Iuſtus Iunior Imp. 179
Iuſtinus hiſtoricus claret 165
Iuſto Barſabæ venenum non nocet 162
Iuſtus Comes Schavvenburg fuga elabitur 632
Iuſtus Ionas naſc. 451. promouet tres Doctores, 538. mor. 594

naſc. 699
Lepidus eſt triumuir, 112. vincitur 117
Lesbos occupatur 426
Letum mons verſus in Letum 74
Leua expugnatur 576.704
Leui mor. 8
Leuinus Lemnius naſc. 465
Leuinus Torrentius Epiſc. Antuerp. mor. 744
Leuitæ coniunx 10
Lex Caſſia Agraria, 84. Falcidia, 116. Salica 234
Liber Sapientiæ ſcriptus à Philone 145
Liberius P P. relegatur 208
Liburnia hodie Croatia 451
Libuſſum capitur 324
Licinius appellatur Aug. 195. perſequitur Chriſtianos,199. 200. iugulatur ib.
Licinius Senator de ſaxo deiicitur 84
Liga ruſticorum 461.462
Lignicium 289
Liguria Comata Romanis ſubditur 123
Lilius Gregorius Gyraldus naſc. 439
Lima Hiſpanorum colonia 536
Lindauium exhibet Confeſſ 532
Linga occupatur 790
Linus Epiſc. Rom. 153
Lipara capitur 60
Lippa occupatur, 583. 701. obſidetur 752
Lipſia obſidetur, 567. dicatur ibi Collegium Paulinum 354
Lipſica diſputatio 486
Lipſenſis Academia eſt coloniç Pragenſis 385
Litaniæ inſtitutæ à Mamerto 254
Literarum ſtudia refloreſcunt, 382. earum præſtantia 430
Literarum politiorum captiuitatis barbaricæ finis 4[illegible]
Lithuani ſiunt Chriſtiani 3[illegible]
Litigatores ſunt anes 429
Littorius liberat obſidione Narbonenſ. 241. capitur 241
Liuia nubit Auguſto, 116. parit tertio menſe poſt nuptias, ib. mor. 138
Liuius naſc. 97
Liuonia ad Chriſtum conuertitur, 342. bello petitur, 607. ſubiicit ſe Regi Poloniæ 614
Locus primus lubricus apud Reges 429
Locuſtæ veniunt, 433. 556. 704
Lodronius profligat Gallos 604
Lolliana clades 121
Longinus Exarchus 180
Longobardi conſtituunt regnũ in Italia,180. finis 295
Lotharingia vnde dicta 299
Lotharingi capiunt. Vlyſſi ponem 332
Lotharius Imp. vincitur, 299. mor. ib.
Lotharius Saxonum Dux vincit Henricum V. Imp. 325. fit Imp. 328. Miſniam concedit VVettini Comiti, ib. præliatur cum Duce Bohemiæ, ibid. coronatur, ib. mor. 329
Louanium occupatur 680
Lubeca inſtauratur, 330. obſidetur 342
Lubingreſch 327
Lucanus naſc. 146. interficitur 151
Lucas Cranach intercedit pro captiuo Principe, 568. mor. 589. 701
Lucas Pætus IC. mor. 674

Lu-

ſ Iobertus medic. mor.

m agnoſcit Nauarræū
ge 732
a conditum 11
as fit Martyr 183
us Campegius fit Car-
480
us Cirklerus mor. 759
us Kirchouius moritur

us Ludouicus naſc. 548.
tor Scholæ Gorl. 622.
735
us Medices precatur &
.49. eius filii 490
us Scholizius naſcitur

us Valla floret, 393. eſt
Nicolao V. P P. 407.
430
us VVidemannus naſc.
or. 706
eſuſcitatur 141
Bulcus in fruſta conci-
379
ivvendius naſc. 503. ali-
rces in Vngaria occu-
3. 616. 629. moritur, 629

Bonamicus mor. 5[illegible]6
Spenglerus mor. 538
Soranzius mor. 770
allici & Anglici ſunt in
ntu Smalcald. 544
Moſcouitica Pragam
789
Elect. Palatini non
culari patinam ſacram

iebana decimata & cō-
189
er reperitur 25
monaſterium funda-

tur 341
Leo Imp. 254. mor. 256
Leo Iunior Imp. 256. mor. ib.
Leo Conon Iſaurus Imp. 291
εἰκονομαχεῖ. ib. mor. 292
Leo filius Copronymi Imp. 295.
mor. ib.
Leo M. PP. 242. Attilam exorat.
250. 251. mor. 254
Leo IX. P P. inſignē accipit cla-
dem, 314. damnat Berengariū,
315. 316
Leo X. naſc. 435. fit PP. 475. ſimul
31. Cardinales creat, 480. Lu-
therum excommunicat, 442.
494. mor. 499
Leo Iudæ mor. 558
Leodium capitur, & 600. infan-
tes ſubmerguntur 431
Leonhartus Aretinus floret 393.
mor. 402
Leonhardus Badehornus mor.
705
Leonhartus Cæſar Martyr 523
Leonhartus Fuchſius naſc. 461.
mor. 628
Leonhartus Köppen, 9. Monia-
les abducit 506
Leonhartus Krantzheim naſc.
537. ſuccedit Henr. Theod.
604. mor. 762
Leonhartus Stöckel mor. 612
Leonhartus Turnheuſer mor.
750
Leonicus Thomeus Venetus
mor. 541
Leonides fit Martyr 174
Leontius Imp. 389
Leopoldus Marchio Auſtriæ,
pater pauperum, 322. moritur
329
Leopoldus Dux Auſtriæ occum-
bit 378
Leopoldus Archidux Auſtriæ
naſc.

Leo XI. p:p. 77[illegible]

naſc. 699
Lepidus eſt triumuir, 112. vincitur 117
Lesbos occupatur 426
Letum mons verſus in Letum 74
Leua expugnatur 576.704
Leui mor. 8
Leuinus Lemnius naſc. 465
Leuinus Torrentius Epiſc. Antuerp. mor. 744
Leuitæ coniunx 10
Lex Caſſia Agraria, 34. Falcidia, 116. Salica 234
Liber Sapientiæ ſcriptus à Philone 145
Liberius P P. relegatur 208
Liburnia hodie Croatia 451
Libuſium capitur 324
Licinius appellatur Aug. 195. perſequitur Chriſtianos, 199. 200. iugulatur ib.
Licinius Senator de ſaxo deiicitur 84
Liga ruſticorum 461. 461
Lignicium 289
Liguria Comata Romanis ſubditur 123
Lilius Gregorius Gyraldus naſc. 439
Lima Hiſpanorum colonia 536
Lindauium exhibet Confeſſ. 532
Linga occupatur 790
Linus Epiſc. Rom. 153
Lipara capitur 60
Lippa occupatur, 583. 701. obſidetur 752
Lipſia obſidetur. 567. dicatur ibi Collegium Paulinum 354
Lipſica diſputatio 486
Lipſenſis Academia eſt coloniç Pragenſis 385
Litaniæ inſtitutæ à Mamerto 254
Literarum ſtudia refloreſcunt, 382. earum præſtantia 430
Literarum politiorum captiuitatis barbaricæ finis 431
Lithuani fiunt Chriſtiani 379
Litigatores ſunt anes 429
Littorius liberat obſidione Narbonenſ. 241. capitur 241
Liuia nubit Auguſto, 116. parit tertio menſe poſt nuptias, ib. mor. 148
Liuius naſc. 97
Liuonia ad Chriſtum conuertitur, 342. bello petitur, 607. ſubiicit ſe Regi Poloniæ 614
Locus primus lubricus apud Reges 429
Locuſtæ veniunt, 435. 556. 704
Lodronius profligat Gallos 604
Lolliana clades 121
Longinus Exarchus 180
Longobardi conſtituunt regnũ in Italia, 180. finis 295
Lotharingia vnde dicta 299
Lotharingi capiunt Vlyſſiponem 331
Lotharius Imp. vincitur, 299. mor. ib.
Lotharius Saxonum Dux vincit Henricum V. Imp. 325. fit Imp. 328. Miſniam concedit VVettini Comiti, ib. præliatur cum Duce Bohemiæ, ibid. coronatur, ib. mor. 329
Louanium occupatur 680
Lubeca inſtauratur, 330. obſidetur 342
Lubingreſch 327
Lucanus naſc. 146. interficitur 151
Lucas Cranach intercedit pro captiuo Principe, 568. mor. 589. 701
Lucas Pætus IC. mor. 674

Lucas Gauricus mor. 608
Lucas Loſſius mor. 678
Lucian. Samoſatenſis claret 163
Lucullus vincit Mithridatem, 91. Pontum Rom. legionib. patefacit, 93. Romã reuocatur, ibid. Pompeio non perſuadet 96
L. Florus claret 158
L. Aurelius Verus Imp. mor. 169
L. Quinctius Cincinnatus arator fit Dictator 96
Lucretia ſtupratur 31
Lucretius floret 85
Ludi Apollinares, 60. Compitalitii, 28. Megalenſes, 66. quinquennales, 120. ſeculares, 121. 147. 157. equeſtres priuilegiis confirmantur 505
Ludi tres in Miſnia aperti 559
Ludolphus Saxo Carthuſ. Argentinenſ. floret 372
Ludolphus Schraderus mor. 715
Ludouica Amiralii filia nubit, 678. Iuliana 705
Ludouicus Pius Imp. 298. mor. ibid.
Ludouicus II. Imp. 299
Ludouicus III. 300. mor. ibid.
Ludouicus IV. 301. mor. ib.
Ludouicus V. 369. Marchiam Brandeburg. tradit filio, 370. 374. vincit Fridericum Imp. 370. excommunicatur, 372. 373. mor. 374
Ludouicus Romanus naſc. 371. mor. 376
Ludouicus Rex Galliæ coronatur, 351. mor. 359
Ludouicus XI. Rex Galliæ, 430. mor. 441
Ludouicus XII. Mediolanum occupat, 458. vincit Venetos, 469. PP. & Hiſpanos, 472 mor. 477
Ludouicus Rex Vngariæ naſcitur, 466. deſponſatur ei ſoror Caroli V. 477. nuptias celebrat, 499. occumbit 518
Ludouicus Elector. Palat. Rheni naſc 438. Proteſtantib. impetrat pacem, 537. mor. 609
Ludouicus El. Pal. Rh. naſc. 552. nuptias celebrat, 609. 680. ſuccedit patri, 606. mor. 681
Ludouicus Palat. Rh. Bipontinus mor. 541
Ludouicus Comes Naſſouiæ naſc. 550. vincit Hiſpanos, 631 vincitur ab Albano, 632. ab Hiſpanis 640
Ludouic. Regius Conſtantienſ. mor. 666
Ludouicus Dux Finlandiæ naſc. 680
Ludouicus maritus S. Eliſabethæ mor. 351
Ludouicus Landgr. Haſſiæ naſc. 550. nuptias celebrat, 618. 722 783
Ludouicus Princeps Anhaltinus naſc. 665
Ludouicus Dux VVirtenberg. nuptias celebr. 693 mor. 731
Ludouicus Condęus Gallię Coneſtabilem profligat, 603 capitur, 651. ſclopeti glande traiicitur, 634. Luteriam obſidet 630
Ludouicus Dux Mompenſerius 643
Ludouicus Requeſenius obſidet Lugdunum, 604. mor. 655
Ludouicus Guiſius Cardinalis ſtrangulatur 706
Ludouic. Andreas mor. 660
Ludouicus Berquinus crematur 529

Lu-

Ludouicus Bologninus moritur 468
Ludouicus Fachſius naſc. 455. mor. 589
Ludouicus Gozadinus moritur 549
Ludouicus Grempius à Freudenſtain naſc. 469
Ludouicus Lauaterus moritur 696
Ludouicus Pontanus de Roma mor. 398
Ludouicus Viues ridicula narrat de Pomp. Læto, 434. mor. 560
Lues Gallica ſæuit, 451. Epidemica 648
Lugdunum obſidetur, 640. Nauarræum agnoſcit Regem 707
Luna Soli propior minus habet luminis, 609. mouet inferiora præcipue ib.
Luneburgum extructum, 343. fit ibi conuentus 705
Luſatia recipit Calendarium 701
Luſciniæ Nouembri menſe canunt 447
Luſtrum primum factum, 28. poſtremum 155
Lutetia mater deuorat natos, 245. obſidetur, 705. recipit Nauarræum, 707. eſt ibi ſeditio 618
Lutherani Pontificiis ſe coniungunt 629
Lutherus naſc. 428. 441. mor. 428. Vide *Martinus Luther.*
Luxuria peregrina inuecta Romam 67
Lycaonia arx occupatur 556
Lydorum regni finis 30
Lyra occupatur 703
Lyranus corrigit Poſtillas Bibliorum 372
Lyſander capit Athenas, 40. occumbit 40
Lyſias vincitur 71
Lyſimachus Thraciæ præficitur, 50. Pyrrhum excutit, 51. occiditur ib.

M

Macarius intereſt Synodo Nicenæ 202
Macedonia fit prouincia 80
Macedonum regnum incipit, 20. definit 70
Macrinus Imp. occiditur 177
Maſtricht expugnatur 703
Magdalena Saxonica mor. 543. Iuliacenſis nubit, 625. Brandeburgica nubit 756
Magdeburga priuilegia accipit, 305. Eccleſia ibi cõſtituta, 304 templum cathedrale, 348. proſcribitur, 575. 578. obſidione liberatur 581
Magellanicum fretum apertum 490
Magi Chriſtum adorant, 132. Coloniam translati, 338. 339
Magi multi exuſti 706
Magnentius arripit Imperium, 207. fit αὐτόχειρ. ib.
Magnus Dux Sleuic, & Holſat. naſc. 660. mor. 681
Magnus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 659
Mahadian expugnatur 578
Mahalaleel naſc. 1. mor. 2
Mahomet naſc. 280. fit Dux Arabum, 285. mor. 287
Mahumetes I. fratrem ſtrangulat, 387. mor. 391
Mahumetes II naſc 393. fratrem ſtrangulat, 410. Athenas ſolo æquat, ibid. Chalcidem, 412.

Con-

ſtantinopolin expugnat,
ccupat Synopen & Tra-
atem,426 Lesbum,ibid.
am & Scodram, 458. re
rab obſid. Belgrad. 419.
iciter p:ęliatur cũ Vſun
ie,421. Regẽ Boſniæ cu-
uit,419.430.vincit Vſun-
iem, 434. mor. 440
ietes III. naſc. 630.cir-
:iditur, 675. regnum au-
tur à cæde fratrum, 796.
pat Agriam 742. vincit
ſtianos 743
ietes Hodabendes Rex
irum. 657. bellum parat
ra Turcas, 657. amittit
vrbes, 658. ambit amici-
liſpaniæ Regis, 609.708.
699. 717
ietes Cherei ſtrangula-
679
ietesBeglerbegus profli-
r 708. 709
ietes Baſſa ſuccedit Ibra-
,750 ſimulat pacem, 747
det Varadinum 755
inus Imp. bello petit Gẽ-
ũm, 254. occiditur ibi.
i expugnatur 471
iias prophetat 56
us necat Antipatrũ, 112
ditur ibid.
uci vincuntur, 478. eorũ
um finitur 480
:tus inſtit. Litanias 254
iæa diſcit relig. Chriſtia-
,178. cum filio occiditur
iem Rex Iſrael 20
ſe Rex Iuda 21
us in gratiam Pompeii
legem 96
Manilius Poeta floret 119
Manlii cum Gallo monomachia
46. filium occidit, 49. recuſat
Conſulatum, 68. infeliciter
pugnat cum Cimbris 69
Manna ceſſat 10
Maphæus Vegius floret 395
Marbechus Venetorum copias
ad internecionem cadit 437
Marcellus Ioui opima ſpolia re-
fert, 60. vincit ad Nolam. 61.
capit Syracuſas, 63 in prælio
occumbit 68
Marcellus condit Cordubam
78
Marcellus, de quo Virg. moritur
121
Marcellus II. PP. mor. 594
Marchia Brandeburg. conſtitu-
ta, 302. deuoluitur ad Impe-
rium, 370. traditur Ludoui-
co Rom 374. mutat religio-
nem, 553. Miſnenſis conſtitu-
ta 303
Marchionatus Auſtriæ conſti-
tutus ibidem.
Marcianus fit Imp. 247. eius di-
ctum, ib. mor. 254
M. Valerii & Galli monoma-
chia 49
M. Curius rapinas coquens au-
rum ſpernit 51
M. Manlius de ſaxo Tarpeio
præcipitatur 41
M. Attilius Regulus redit Car-
thaginem 60
Marcus Euangeliſta docet in
Ægypto 147
Marcus Muſurus fit Cardinalis,
480. mor. 482
Marcus Antonius Muretus naſ-
citur, 521. mor. 695
Mardocempadus Rex Aſſyriæ
23

Mardonius interficitur 31
M. Anton. Maiorragius mor. 595
M. Anton. vida poeta moritur 629
Margaretha filia Maximil. I. Imp. mor. 534
Margaretha Auſtriaca nubit, 763 mor. 700
Margaretha Valeſia mor. 576. nubit 645
Margaretha Anhaltina nubit 706
Maria naſc. 121. deſponſatur, 125. concipit & parit Chriſtum, 126. 127. eius Canticum 126. ſiſtit filium in templo, 132 mor. 147
Maria Regina Angliæ veterem relig. reducit, 587. nubit, 590. mor. 603
Maria Auſtriaca nubit, 705. Auraica, ibidem Bauarica, 643. Brandeburgica, 550. Brunſuicenſis, 705. Burgundica, 437. & mor. 440. 441. Iuliacenſis, 648. Luſitanica, 607. Mansfeldica, 703. Pomeranica, 661. Saxonica, 547. Scotica, 611. 620. incarceratur, 705 decollatur 603
Maria Vngariæ Regina Caroli V. ſoror 603
Maria Scotię Regina ſecuri percuſſa 701
Mariæburgum vrbs Pruſſię condita 361
Marianorum Ordo 343
Marianus Scotus naſc. 312. fit Monachus, 314. mor. 322
Marianus Socinus mor. 598
Marius capit Iugurtham, 76. triumphat, ib. Aquilam dicat Rom. legionib. ib. vincit Teutones, 75. 86. interfici
85. bello petit Syllam,
cupat Romam. 89. m
Marbodite ſubiugantur
Marpurgenſe Colloquiu
Marquardus Freherus na
Marſilius Ficinus floret, 4
fendit Sauonarolam
Marſilius Patauinus ſcrib
tra PP.
Marſilius de Ingenheim p
Rector Heidelbergenſ
Martialis floret
Martis templum Romę d
tur
Martini arx occupatur
Martinus militiam deſeri
209. fit Epiſc. Turonen
excipitur conuiuio ab
211. mor.
Martinus V. PP. 388. m
393
Martinus Borrhaus mor.
Martinus Bucerus naſc. 4
ſerit Monachatum, 45
Arbogaſtum, 523. quæd
tractat de C.D. 546. col
tur cū Maluenda, 564. i
gliam proficiſcitur, 575
582. effoditur & cremat
593. honori ſuo reſti
609
Martinus Chemnitius m
701
Martinus Crometus mor
Martinus Cruſius naſc.
Martinus Dorpius mor.
Martinus Forbiſſerus ing
auri copiam refert ex
Inſulis, 657. occumbit,
Martinus Gerſtman Epiſc
tisl. mor.
Martinus Heluigius naſc.
mor.

Martinus Henricus mor. 686
Martinus Kinnerus mor. 743.
eius gloriatio ib.
Martinus Lutherus naſc. 428. 441. Erfurtum ſe confert, 461. Fulmine terretur & fit Monachus, 465. primam Miſſam cantat, 467. venit Vitebergā, 468. eſt Romę, 470. fit Doctor 472. diſputat de L. Arbitrio, 478. contra Indulgentias, 480. Auguſtæ dicit cauſſam, 483. prouocat ad Papam & Concilium, ib. 491. diſputat cum Eccio, 486. excommunicatur, 491. 494. edit aliquot ſcripta, 491. Nouum Teſtamentum, 501. Pentateuchum, 504. Pſalterium, 511. Germanicas cantiones, 515 516. Confeſſ. maiorem de C. D. 523. Catecheſin vtramque, 527. Germanica Biblia, 542. 544. librum de Conciliis & Eccleſia, 552. primā partem in Geneſin & breuem Confeſſ. de C. D. 561. reſpōdet Louanienſib. & Colonienſib. 491. Henrico Regi Angliæ, 506. VVormatiæ de ſua cauſa, 493. in cuſtodiam traditur, ibidem. ex Pathmo redit, 500. confligit cum fanaticis, ib. cū Eraſmo, 508. 509. 541. cum Caroloſtadio paciſcitur, 509. nondum improbat ſanctorū inuocat. 501. Cantico ornat duos Martyres, 505. deponit cucullum, 508. deplorat Neſenum in Albi ſubmerſum, 513. ſcribit cōtra articulos Ruſticorum, 514. 515. cōtra cœleſtes Prophetas 515. contra Antinomos, 579. de abroganda Miſſa, 516. vltimum ſuum librum, 563. ordinationem inſtaurat, 515. ducit vxorem, 516. defendit τὸ ῥητόν, 521. concordiam conſtituit cum Helvetiis, 527. cum Bucero, 546. eſt in Pathmo, 531 incipit enarrare Geneſin, 544 abſoluit, 663. expoſtulat cum Moguntino. 545. eius conſiliū de puella obſeſſa, 547. mor. 566. iudicium de ipſo, ib. duo eius mortem conſecuta, ibid. impetrat Myconio prorogationem vitæ ibidem.
Martinus Mirus mor. 732
Martinus Mylius Rector Scholæ Gorl. 606. 704
Martinus Polichius primus Rector VVitebērg 461. moritur 475
Martinus Schenck aſtu occupat Bonnam, 703. in fluuio perit 712. reſtituitur ſuo honori, 702. neomagum obſidet 712
Martinus Schillingus moritur 738
Martinus Thaburnus naſc. 512. ſuccedit Trozendorfio, 604. mor. 666
Maſiniſa mor. 80
Maſſilia occupatur 745
Matathias pater Maccabęorum 74. mor. 75
Mathan auus Mariæ naſc. 86
Mathematici aliquot vno anno mortui 634
Mathuſalem naſc. 2. mor. ib.
Matricienſib. legatis feſtiue reſpondetur 424
Matrimonium felix quomodo ibidem.
Matthæus Euangelium ſcribit primus 145
Matthæus Aurogallus mor. 560

Matthæus Dreſſerus naſc. 548
Matthæus Hoſtus naſc 469. moritur 705
Matthæus VVeſenbecius naſcitur, 535. mor. 701
Matthias Hunniadis filius incarceratur, 421. è carcere ad regnum, 422. coronatur, 428. occupat Viennam, 442. obſidet Glogouiā, 445. mor. 446
Matthias Archidux Auſtriæ naſcitur, 599. fit gubernator Belgici, 657. reſignat, 671. occupat Nouiogradum, 707 Strigonium obſidet, 708. capit, 701. Budam obſidet 752
Matthias Epiſc. Brandeb. adminiſtrat C. D. in vtraque 555
Matthias Bergius mor. 719
Matthias Citardus mor. 628
Matthias Colerus mor. 705
Matthias Flacius Illyricus naſcitur, 493. litem mouet Philippo, 573. Magdeburgi ſcribit contra VViteberg. 575. vult peccatum eſſe ſubſtantiam, 625. fratribus ſuis ſordet, 626. mor. 653
Matthias Mechouius floret 466
Matthias Zellius mor. 575
Maturus Martyr. 169
Mauri ex Granata eiiciuntur 448
Mauritani vincuntur, 635. rebellant Turcis, 702. loca quędā Africæ occupant 712
Mauritaniæ regnum Romanis tributarium, 106 Rex fit Chriſtianus 809
Mauritius Imp. 280. interficitur 282
Mauritius Dux legionis Thebanæ Martyr 189
Mauritius Elector Saxon. naſc[...]tur, 499. in Vngaria milita[...] 566. tumultuatur contra El[...]ctorem, ibid. eripit ei aliqu[...] oppida, 567. dono accipit [...]lectoratum Saxon. 569. 57[...] bellum parat contra Imp. 5[...] occupat Auguſtam, ibid. o[...]cumbit, 587. prodigia an[...] eius mortem i[...]
Mauritius Comes Naſſouię ſu[...]cedit patri, 650 occupat Br[...]dam, 755. propugnacula a[...] Moſam & Rhenum, 751. Zu[...]phaniam, Dauentriam, [...] multa alia, 720. Hulſtum [...] Neomagum, 721. Steinuuga[...] & Couerdam, 726. Gertrud[...]bergam, 729. Groningan[...] 734. Turnhutam, 752. Be[...]gam, 753. plura alia, 716. p[...]ſligat copias Ducis Parme[...]ſis, 750. Comitis Varraſi, 7[...] Rheinbergam occupat, 7[...] Couerdam obſidione liber[...] 708
Mauritius Haſſiæ Landgr. n[...]citur, 645. nuptias celeb[...] 731
Mauritius Hellingus morit[...] 744
Maxentius Imp. ſimulat ſe Chr[...]ſtianū, 194. occumbit, 195[...]
Maximianus Herculeus Im[...] 189. legionem Thebanā de[...]mat, ibid. triumphat, 190. a[...]dicat ſe Imperio, 192. ſtrang[...]latur ibid. [...]
Maximilianus I. Imperat. naſ[...]tur, 425. mirabile & inaudi[...]lum quid de eius pueritia, i[...]dem 427. nuptias celebr[...] 437. eligitur Rex Rom[...] 443. capitur, 445. fit Imper[...]

452. inſtituit Cameræ iudicium, 453. 454. urbes aliquot Italicas occupat, 469. Venetos cum ſpectatoribus cædit, 474. Mediolanum obſidet, 478 poſtrema comitia celebrat. 483. mor. 489
Maximilianus II. Imperat. naſcitur, 522. fit Rex Roman. & Bohem. 616. coronatur in gem Vngariæ, 618. prima comitia celebrat, 626. concedit vſum Confeſſ. Auguſt. 632. facit pacem cum Selymo, 633 comitia Spiræ celebrat, 636. duas filias elocat. 637. moritur 654
Maximilianus Archidux Auſtriæ naſc. 601. eligitur Rex Poloniæ, 710. obſidet Craconiam, 703. capitur, 704. agitur de eius liberatione, 782. dimittitur, 710. aliquot arces in Vngaria occupat, 740 Hatuanum expugnat, 742. cum Turcarum Imp. dimicat, 746 Papam occupat, 747. Iaurinum fruſtra obſidet, 749. fit gubernator Tranſyluaniæ 749
Maximilianus Archidux Auſtriç naſc. 601. 680
Maximilianus Dux Bauariæ nuptias celebrat 741
Maximinus Imp. Alexandrum cum matre occidit, 179. vna cum filio iugulatur 180
Maximinus Imp. 194. moritur 197.
Maximus Imperat. 180. occidit 181
Maximus fit Imp. 221. victor ingreditur Treuiros, ibid. occumbit ib.
Maximus Ætium occidit, 252. imperium inuadit, 252. Eudoxiam vi comprimit, ib. interficitur ibid. 253
Maximus Turonenſis Epiſcopus floret 240
Maximus Planudes floret 376
Mechlinia vi pulueris tormentarii perit, 565. ſe dedit 695
Mecœnas mor. 124
Mediolanum deletur, 249. 250. capitur, 336. 339. 458. 477. obſidetur 478
Megalenſes ludi inſtituti 69
Megaloburgenſes Domini fiunt Duces, 374. eorum origo 328
Mehemetes Baſſa Caramaniæ capitur, 703. Baſſa Iaurinenſis confoditur 746
Meinardus conuertit Liuonos ad Chriſtum 342
Melchior à Redern naſc. 593 eius virtus in pugna Siſſeckiana, 710. in defenſione Varadini, 783. Melchior Volmarius mor. 615
Melchior à Rechẽberg naſc. 580
Melchior Angerus naſc. 571
Melchior Fendius mor. 621
Melchior Iunius naſc. 564. ſuccedit Sturmio 704
Melchior Kling. mor. 640
Melita inſula obſidetur 612
Melodanum Nauarræum pro Rege agnoſcit 707
Meminga exhibet Confeſſ. 531
Memphis expugnatur 479
Menander mor. 51
Menelaus emit ſummum ſacerdotium, 70. occiditur 75
Menſingus contra Lutherum 516
Mephiboſeth naſc. 12

Merouæus Francorum Rex 246
Mersburgenſis Scholæ aperta 559
Meſites Baſſa ab obſidione Rhodi depellitur 439
Meſopotamia occupatur 543
Meſue Medicus floret 338
Metellus vincit Pſeudophilippum, 79. Macedoniam facit prouinciã, 78. Cretenſes premit obſidione, 81. moritur ibid
Metenſis vrbs occupatur 584
Methodius baptizat Ducem Bohemorum 301
Methone capitur 49. 458
Methonis cyclus editus 42
Mexico occupatur 491
Michæ hiſtoria 10
Michael Archangelus mor. 265
Michael Valachiæ Regulus à Turcis deficit, 715. Turcas & Tataros cædit, 764 768. Imperatoris legatis præſtat homagium, 752. multas vrbes vaſtat 781
Michael Beutherus naſc. 503. mor. 705
Michael Lopezius Legaſpe nouas reperit Inſulas 619
Michael Neander mor. 744
Michael Pſellus floret 314
Michael Seruetus crematur. 588
Michael Sidonius concionatur de Miſſa, 570. mor. 615
Michael Stifelius mor. 611
Michael Teuberus mor. 709
Micheas claret 191
Middelburgum capitur 647
Mieslaus Polonor. Dux baptizatur, 306. erigit duas Eccleſias, ib. mor. 309
Mieslaus D[illegible]minus Sileſiæ 5[illegible]
Milites, qui Phocam elegerant conſumpti 28[illegible]
Milo occidit Clodium 10[illegible]
Miltiades profligat exercitu[m] Darii [illegible]
Michael Hoſpitalius morit[ur] 646
Mindarus Dux Spartanus oc[cumbit] 4[illegible]
Miriam & Mariæ Cantica co[n]feruntur 1[illegible]
Miſna condita, 303. Eccleſia i[bi] conſtituta, 304. Schola, 55[illegible] occupata 567. de cœlo tac[ta] 569
Miſnenſes ab Huſſitis victi 3[illegible]
Miſnia mutat religionem, 55[illegible] 553
Miſnicus tumultus 5[illegible]
Miſſa reformatur VViteberg[æ] 504. abrogatur, 511. Argent[o]rati & Baſileæ, 527. 528. in A[n]glia, 573. vernacula lingua c[e]lebratur 5[illegible]
Mithridates interficitur
Mithridates omnes Roman[os] necat, 90. ex Ponto profug[it] 91. vincitur, 93. veneno hau[sto] mor.
Mitylenæ expugnatæ 91. 4[illegible]
Modeſtinus Piſtoris naſc. 4[illegible] mor. 6[illegible]
Mœrſia occupatur 7[illegible]
Moguntinorum decretum [de] Maria 460. 4[illegible]
Moldauia deficit à Turcis, 7[illegible] occupatur 7[illegible]
Mompelgartenſe colloqui[um] 703
Monachus expoſtulat cum D[illegible] 383. veneno necat Imp. in h[o]ſtia ſacra, 368. Paulum me[n]dacii arguẽs extinguitur [illegible]

Monachi deſerunt monaſteria, 501. duo cremantur 505
Monachum conditur 368
Monarchia prima, 3. ſecunda, 30. tertia, 50. quarta 119
Monarchæ quinq; complent, 198 annos, 149. quatuor tantùm annum aliquot menſes 153
Monaſterium expugnatur, 543. & 544
Mondragonius profligat Auraici copias 642
Mongomerius lethaliter vulnerat Regem Galliæ 602
Moniales fiunt matresfamilias 506
Monica mor. 222
Monotheletharũ error, 287. damnatur ibid.
Mons Letus, apud quem Coſ. ſublatus eſt Leto 70
Monſterbergenſium Principum origo 427
Monteſquius traiicit globo Ludouicum Borbonium 607
Morauia recipit Calendarium 691
Morea occupatur 540
Moſaica hiſtoria Herodoto antiquior 31
Moſci vincuntur. 475. irrumpunt in Liuoniam, 610. cum Suecis pacem faciunt, 725. eorum legatio Pragam venit 654
Moſcouia vrbs exuſta 639
Moſes naſ. 7. occidit Ægyptium, 8. voatur à Deo, ibid. prælegit Deuteronomium, 19. mor. ibid. eſt typus Chriſti, 137. comparat Romanos aquilæ 152
Moteczumas Rex noui orbis 491
Moſes Pflacher Theolog. mor. 715
Muleaſſes regno eiicitur, 542. reſtituitur 543
Muleius Mahametus in aquis perit 661
Muleius Hametus regno Feſano potitur 662
Muleius Xequus fit Chriſtianus 704
Mulhuſium domatur 703
Mummius capit Corinthũ, 80. triumphat 81
Muncaczium occupatur 602
Muranum expugnatur 604
Muſa Zelebis necat fratrem, 386 ſtrangulatur 387
Muſtapha à patre ſtrangulatur 588
Muſtapha Baſſa occupat Nicoſiam, 642. perfidioſe agit cum Famaguſtanis, 642. 669. vincitur, 661. mor. 669
Muſtapha Baſſa Budenſis ſtrangulatur 662

N

NAbonaſſaris æra 24
Nabonidus eſt Balthaſar 28
Naboth interficitur 18
Nadab Rex Iſrael occiditur 10
Næuius dat fabulas 61
Nahas Rex Ammonitarum 39
Nahor naſc. 3. mor. 4
Nahum Propheta floret 21
Naleuaiço Dux Coſaccorum capitur 751
Nanſcium vrbs Lotharingiæ 436
Narbonenſe oppidum obſidetur 241
Narſes Totilam & Teiam vincit, 278. feſtiuè reſpondet Sophiæ 279

Nauarra occupatur, 680. 715. puluere ſulfureo deformatur 730
Nathan Chytræus naſ. 579. mor. 754
Nauis Narragoniæ 455
Naumburgenſe cœnobium fundatur, 350. transfertur Saganū 363
Nazareth recuperatur 352
Neapolis capitur, 357. Hiſpanorum coloni 535
Neapolitanum regnum occupatur 452
Nebucadnezar Rex Aſſyr. 21. Iudæam capit, ib. mor. 24
Nehemias inſtaurat Ieruſalem, 40. redit Babylonem ib.
Neoburgenſis conuentus 617
Neomagum deficit ab Ordinib. 688. occupatur 682
Neoportus occupatur 707
Neratius Priſcus floret 162
Nero Imp. naſc. 145. adoptatur à Claudio, 148. nuptias celebrat, 149. fit Imp. ib. necat Britannicum, 150. matrem ſuam, ibid. coniugem ſuam, 151. 152. Senecam & Lucanum 51. incendi Romam ibid. perſequitur Chriſtianos, ibid. fit αὐτόχειρ 163
Nerua Imp. 157. adoptat Traianum, ib. mor. ib.
Nerua occupatur 607
Neuhuſianum Gymnaſium prope Wormatium erectum 622
Neapolitana Nemetum Schola inſtituta 645
Neſtorius Epiſc. Conſtantinop. 235. eius dogma damnat, 240. 247. 248
Neuela occupatur 697
Neydhardus Epiſcop. Bamberg. mor. 76
Nicanor interficitur 7
Nicaſius fit Martyr 2
Nicaſius IC. eſt cœcus, & tam fit Doctor 4
Nicea conditur, 54. Synodus ib. 200. 201
Nicephorus Gregoras floret 3
Nicodemus colloquitur cu Chriſto 1
Nicodemus Friſchlinus miſe perit 7
Nicolai caſtellum occupatur 7
Nicolaus V. PP. fautor ſtudior 406. multos curat verti aut res, 408. mor. 4
Nicolaus Epiſc. Myræ floret 2
Nicolaus II. Salmæ Comes ſa percuſſus mor. 5
Nicolaus III. aliquot caſtella Vngaria oppugnat, 576. m 580
Nicolaus IV. mor. 6
Nicolaus Com. Serinius à Tur trucidatur 6
Nicolaus Comes Vademont 643
Nicolaus Siculus de Tudeſc Archiepiſc. profitetur ius 3
Nicolaus Cuſan. floret, 393. Cardinalis. 408. prædicit r gionis mutationem, 482. m 430
Nicolaus Ridlæus Epiſc. Lon nenſis fit Martyr
Nicolaus Miecacius Abbas ſeckum tutatur contra Tu 707
Nicolaus Iaſlouecius capit lachiæ Regulum
Nicolaus Palfius occupat T 762
Nicolaus Iurizius tutatur G ſium

Nicol

Nicolaus Durantius Braſiliam adit & obtinet 593
Nicolaus Perenottus Granuellanus mor. 580
Nicolaus Perottus carus Nicolao V. PP. 407. floret 432
Nicolaus Radzeuilus mor. 624
Nicolaus à Burghaus naſc. 616
Nicolaus de Creutzenach mor, 447
Nicolaus à Noſtitz mor. 718
Nicolaus à Rotenburg naſc. 565
Nicolaus Rhedigerus naſc. 594. mor. 705
Nicolaus Ambſdorffius naſ. 441. fit Epiſc. Naumburg. 576. eius paradoxon 581
Nicolaus Berlinius decollatur 748
Nicolaus Ciſnerus naſ. 528. mor. 682
Nicolaus Copernicus naſc. 435. mor. 568
Nicolaus Epiſcopius mor. 621
Nicolaus Eremita Heluericus floret 442
Nicolaus Gerbelius mor. 612
Nicolaus Hemmingius naſc. 475
Nicolaus Leonicerus mor. 523
Nicolaus Lyranus Biblia Scholiis illuſtrat 370
Nicolaus Grachius Gallus mor. 645
Nicolaus Lotharingus moritur 659
Nicolaus Reuſnerus naſc. 564
Nicolaus Selneccerus naſc. 538. mor. 729
Nicolaus Storck homo fanaticus 500
Nicolaus Taurellus naſc. 571
Nicolaus Vigelius naſ. 528
Nicomedes Bithyniæ Rex mor. 90
Nicomediȩ ciuis edicta Imp. diſcerpit 191
Nicopolis vaſtatur, 747. exuritur 762
Nicoſia occupatur 636
Nieſcerda occupatur 664
Nigloſſor Rex Babyloniæ 28
Nimrodi regnum 3
Ninus Rex Aſſyriorum 4
Niſſa vrbs Epiſcopatui Vratiſl. donatur 345
Niuella occupatur 689
Noha naſc. 2, arcam ingreditur, ib. mor. 4
Nomina ſunt fatalia 257
Noriberga inſtauratur, 330. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. obſidetur 584
Noribergenſes mittunt Wenceslao Imp. aliquot plauſtra vini, 407. bellum gerunt cum Achille Germanico 408
Noribergenſis conuentus, 500. eius decretum 504. 508
Norma iudicii in Eccleſia 605
Normannia vnde dicta, 300. Nauarræum agnoſcit Regem 707
Nouellæ editæ 244. 276
Noueſium occupatur 687. 697
Nouigradum occupatur 733
Nouiodunum occupatur 691
Nouigradum occupatur 707
Nugnas Acugnanus Dium expugnat 549
Numa Rex Rom. 20. mor. ib.
Numantia exciſa 80
Numantini vincũt 30000. Rom. 81
Numerianus Imp. occiditur 286
Numidia fit prouincia 168
Nuptiæ in Cana, 13. Pariſienſes 605

O.

Obed auus Dauidis 10
Obotriti ſubacti 338
Ochozias Rex Iſrael moritur 18
Ochozias Rex Iuda occiditur 19
Octauia Claudii filia nubit 149
Octauianus Com. Mansfeld globo ſclopeti necatur 701
Octauius Farneſius Dux Parmenſis mor. 700
Odettus Foixius Lottrech' mor. 525
Odoacer occupat Romam, 257. conſulit S. Seuerianum, 259. Rugios transfert in Italiam, 261. ter vincitur ibid. obſidetur, 261. ſe dedit & obtruncatur 261
Odofredus Beneuentanus mor. 358
Oetmarſum occupatur 752
Ogyges Rex 6
Oldenſela occupatur 753
Olybrius mor. 256
Onuphrius Panuinius mor. 634
Octauianus Ferrarius 645
Olympia Fuluia Morata mor. 595
Olympiades incipiunt 22
Olympias interficitur 50
Onias interficiitur 95
Onias emit ſummum Sacerdotium, 70. eius templum 76
Opardys Baſſa fugatur 747
Oppia Virgo Veſtalis damnatur 35
Ophoniel II. Iudex Iſrael 10
Oratores tres occiſi 90
Orchanes occupat Pruſam, 371. fit Imp. ib. mor. 375
Orchauuichotum exuritur 743
Ordinatio Miniſtrorum inſtau rata 51
Ordines Arteſiæ, Hannoniæ & Inſularum Hiſpano reconciliati 66
Oreſtes filium ſuum puerum ... cit Imperat. 256. trucidatu 257
Origenes naſc. 172. 179. Mam mæam docet relig. Chriſtian 178. componit ἑξαπλᾶ, 179. fi Presbyter 179. mor. 18
Orlandus de Laſſo naſ. 537. mo 732
Ormuzum Luſitaniæ Regi ſub iicitur 46
Orantius Fineus mor. 59
Oroſius Diocletianũ cõfert cu Pharaone 19
Orthodoxorum perſecutio 26
Oſeas vlt. Rex Iſrael
Oſius intereſt Synodo Nicen 202
Oſmanes Baſſa occupat Temi capim, 682. Somachiam, 68 ad internecionẽ cæditur, 66 vincitur à Perſis, 664. 679 ſu iugat Tataros, 683. occumb 739. Derbentum 66
Ordines Belgici de vocando D ce Alencenio deliberant, 66 Hiſpano renuntiant 6
Oſnabrugenſe Collegium inſ tutum, 235. Schola 2
Oſvvaldus Myconius naſc. 4 mor. 5
Otho Imp. naſc. 140. fit αὐτὸχ 154
Otho M. Imp. multas condit E cleſias, 304. coronatio eius ſcribitur, ib. inſtaurat mon ſteria, 302. Romæ coronat ib. fundat Archiepiſc. Magd burg, 302. mor. 3

Otho II. naſc. 306. fit Imper. 308. mor. ibid.

Otho III. Imp. 308. Ducem Polonor. facit Regem. 309. mor. 310.

Otho IV. coronatur, 348. deiicitur ab Imperio, 349. vincitur, 349. deſertus ab omnib. moritur, 350

Otho Henricus Elector Palat. naſc. 462. amplectitur Confeſſ. Auguſt. 595. fit Elector, 591. mor. 606

Otho Henricus Comes Pal. Rh. naſc. 596

Otho Dux Morauiæ occumbit, 329.

Otho cum telo mor. 367

Otho Dux Brunſu. naſc. 524. 542

Otho Henricus Dux Brunſuic. & Lun. naſc. 593

Otho Dux Luneburg. naſc. 578

Otho Palatinus occidit Imp. 348 occiditur. ibid.

Otho Landgr. Haſſ. naſc. 735

Otho Truchſeſſius nouam Academiam inſtituit, 620

Otho Epiſc. Friſingenſis, 372. mor. 377

Otho Epiſc. Bamberg. conuertit Pomeranos, 327. mor. 331

Otho Rud. Amiral. capitur, 606

Otho Brunfelſius defendit Huttenum, 506. mor. 543

Othomannus naſc. 358. fit Rex Turcarum, 365. mor. 371

Othoniel Iudex Iſrael, 10

Ottocarus Rex Bohemiæ occiditur, 360

Ouidius naſc. 113. morit. 135. eſt Poetarum Cicero. 524

P.

PAcorus occupat Palæſtinam. 118. interficitur, 103

Pædagogium Stetinenſe fundatur, 559

Palanka occupatur, 704

Palladius primus Scotor. Epiſc. 239.

Palma enaſcitur in loco prælii, 106.

Palma ciuitas conditur, 729

Palotta occupatur, 662. 791

Pamphilus Martyr. 194

Panætius floret, 80

Panckota occupatur, 704

Pandectæ publicantur, 474

Panormum capitur, 60

Pannonii ſubiugantur, 123. faciunt pacem cum Rom. 133

Panſa & Hirtius Coſſ. interfecti, 108.

Pantænus Alexandriæ Scholam inſtituit, 172

Papa excommunicat Papã, 337

Papa occupatur, 702. 753

Paphnutius intereſt Synodo Nicenæ, 208

Papias Epiſc. Hierapol. flor. 154

Papinianus occiditur, 160

Papyrius Curſor Samnites cædit 55. à Teutonib. fuſus, 81

Paraſelinæ, 726

Pardona proclamatur, 660

Parmenio capit Potydæam, 48

Parthi ex Syria eiiciuntur, 101. irruunt in Syriam, 118. in Iudæam attrahuntur, ibid. occupant Hieroſolym. ibid. vincuntur, 108

Parthici regni init, 60. finis, 162.

Paſcha ſub Ezechia, 20. ſub Ioſia, 21. primum in ſecundo templo, 33

Paſcha verum miraculo inueſtigatum, 233

Paſcha ſine Alleluia 526

de Pa-

de Paſchate controuerſia 166
Paſchalis II. PP. excommunicat Imp. 323. coronat Imp. 324. cõcedit ei ius conferendi Epiſcopatus, 325. rurſum ei id eripit ibid.
Paſchaſius Martyr 241
Paſſauienſis tranſactio 601
Parauium occupatur 501
Pathmus Lutheri 530
Paula mulier nobilis mor. 229
Paulillus puer non poteſt deterreri à fide 241
Paulinus intereſt Concilio Rom. 218. eſt familiaris Sulpitio Seuero 226
Parmenſis loca aliquot Brabantię occupat, 679. Flandrię, 682 Bruxellas & Mechliniam recipit, 687. Granam & Venolã occupat 696
Paulus vlt. Coſ. veteris Romæ 276
Paulus videt Petrum, 134. ſcribit ad Theſſalon. 138. ad Corinth. 139. ad Rom. ib. Hieroſolymis ligatur, 149. Romã mittitur, & naufragium patitur, 140. eſt in libera cuſtodia, ib. liberatur, ib. à Nerone occidit 153.
Paulus II. PP. 430. mor. 433
Paulus III. naſc. 471. fit PP. 543. approbat Ieſuit. 545. mor. 576
Paulus IV. fit PP. 599. mor. 606
Paulus primus Eremita, 168. mor. 209
Paulus Epiſcop. Burgenſis floret 392
Paulus Æmilius mor. 529
Paulus de Caſtro mor. 395
Paulus Diaconus ordinat lectiones feſtorum 298
Paulus Eberus naſc. 470. eſt notarius in Colloquio Wormat. 590. ſuccedit Pomerano, 6[...] mor. 6[...]
Paulus Eremita 1[...]
Paulus Fabricius mor. 7[...]
Paulus Fagius naſc. 464. in A[...]gliam proficiſcitur, 575. m[...] 581. effoditur & crematur, 5[...] honori ſuo reſtituitur 6[...]
Paulus Iouius mor. [...]
Paulus Kiniſius Temeſvvarien[...] vincit Turcas [...]
Paulus Manutius naſc. 473. m[...] 601
Paulus Meliſſus Schedius n[...] 552
Paulus Nyari capitur, 753. libe[...]tur [...]
Paulus Sperat. naſc. 412. mor. [...]
Paulus Foxius mor.
Paulus Lutherus Medicus n[...] 732
Paulus Witychius mor.
Pauſanias perit fame
Pauſanias floret
Pax nobilis Græciæ, 38. inte[...]thenienſ. & Lacedæmon. Antalcidæ, 44. inter Cart[...] & Rom. 61. cum Parthis, Genſerico & Vandalis, [...] inter Polonos & Crucife[...] 448. Carolum Imp. & Reg[...] Gall. 526. Carolum & Pr[...]ſtantes, 533. 584. 587. 581. I[...] & Turcas, 584. in Gallia, [...] 671. inter Regem Daniæ Sueciæ, 637. Polonos & [...]ſcos, 674. Turcas & Per[...] 712. Polonos, Turcas & [...]taros, 760. Moſcos & Sue[...] 736. inter Regem Galli[...] & Hiſpaniæ, 754. 755. i[...] Pontificios & Reformato[...] Gallia

P

Peka Rex Iſrael, 22. occiditur, 20.
Pekaia Rex Iſrael, 21
Pelep naſc. 5. mor. 4
Pelicanus nauis, 667
Pella hoſpitium Eccleſiæ, 143
Pelopidas Dux Thebanorum, 41. occumbit, 42
Pelſozium occupatur, 610
Perdiccas, 47. Macedonum, 36, 48. occumbit, 40. iugulatur, 53
Perevvloka mons 608
Periaconcana duos fratres veneno necat, 616
Pericles mor. 40
Perpenna vincit Ariſtonicum. 81
Perſæ vincuntur, 31, 32. attrahunt Turcas in Aſiam, 305. expugnant Hieroſolymam, 704. vincunt Turcas, 707. eorum Monarchia, 30. vincunt Sinanem Baſſam, 666. Oſmanem Baſſam, 695
Perſecutio Chriſtianorũ prima, 152. ſecunda, 154. tertia, 156. quarta, 168. quinta, 167. ſexta, 180. ſeptima, 183. octaua, 187. nona, 186. decima, 185. Lutetiana. 599
Perſeus accuſat fratrem, 70. eſt vltim. Rex Maced. 70. belligeratur cum Rom. 71. vincitur, 72. mor. 71
Perſius naſc. 133. mor. 153
Pertaus Baſſa capit Gyulam. 610. fugit, 623
Pertinax ex Profeſſore fit Imp. 173. occiditur. ibid.
Peruanæ regiones inuentã, 475. ſubactæ, 518
Peruſia incenſa, 114
Peſtis ſæuit Romæ, 29. in Attica, 40. Polonia & Sileſia, 369. 697. Liuonia, 680. Anglia, 691. Turcia, Vngaria & Auſtria, 635. Gerlicii, 667. vno anno, in plurib. locis, 690
Peſtũ occupatur, 554. oppugnatur, 553
Petilius Coſ. vult capere Letum, ſed Letum ipſum capit, 70
Petrinia obſidetur, 701. occupatur, 712. obſidione liberatur, 754.
Petrus ſanat claudum, 143. Antiochiæ habet cathedrã, 144. liberatur ex carcere, 146. Romam venit, ibid. celebrat decennalia mortis Chriſti, ibid. occiditur, 153
Petrus Alexandriæ Epiſc. Martyr. 195
Petrus Albuſſonius Turcas à Rhodi obſid. depellit, 469
Petrus de Guſman Comes Fontanus expugnat duas vrbes, 708. cædit Gallos, ibid. Cameracum occupat, 712. fit gubernator Belgici. 716
Petrus Moldauiæ Princeps vincitur, 351
Petrus Abelardus floret, 339
Petrus de Aliaco fit Cardinalis, 386. mor. 390
Petrus Apianus mor, 584
Petrus Bembus naſc. 432. moritur, 572
Petrus Bleſenſis floret, 338
Petrus Beutrichius mor. 709
Petrus Calaminus mor. 783
Petrus Caniſius naſc. 508
Petrus Carrera cæſus, 610
Petrus Cholinus mor. 558
Petrus Ciaconius mor. 673
Petrus Comeſtor floret, 338
Petrus Crinitus floret, 455
Petrus Daneſius Profeſſor Græcæ lin-

ex linguæ, 538 mor. 660
Petrus Dresdenſis ſub vtraque communicandum ſentit, 386
Petrus Galatinus Minorita, 509
Petrus Gualterius Chabotius, naſc. 501
Petrus Leſeotus Mathemat. moritur, 664
Petrus Boquinus Theol. 677
Petrus Gillius mor. 595
Petrus Franciſcus Iambularius mor. 611
Petrus Lombardus fit Epiſc Pariſienſ. 338. mor. 339
Petrus Lotichius ſecundus naſc. 552. mor. 612
Petrus Maluenda Collocutor. 564.
Petrus Martyr Vermilius naſc. 460. diſputat de C.D. 575. moritur. 617
Petrus Monauius mor. 709
Petrus Moſellanus mor. 508
Petrus Franciſcus Niuellius capitur, 701
Petrus Nonnius mor. 660
Petrus Paganus Poeta mor. 657
Petrus Palladius mor. 612
Petrus Paulus Pariſius Conſentinus floret, 489
Petrus Paulus Vergerius morit. 625
Petrus Pithæus mor. 753
Petrus Ramus naſc. 477. trucidatur, 644
Petrus Ronſardus naſc, 508. moritur 696
Petrus Stroza globo traiicitur, 601.
Petrus Titus naſcit. 557
Petrus Paulus Vergerius fit Euangelicus, 574
Petrus Victorius naſcitur, 457. moritur, 700

Petrus Vincentius primus l ctor Scholæ Gorlic. 5c8. m ritur, (
Petrus de Vineis floret,
Petrus Viretus mor.
Petrus VVeſenbecius naſc. 5
Petrus Ximonius mor. 7
Pfefferkorn candentibus for pibus diſcerpitur, 4
Phalaris Tyrannus, 28
Pharamundas primus Rex Fra corum, 233. 234. mor. 2
Pharao & Diocletianus con runtur, 1
Phariſæorum initium, 80. e huntur,
Pharnaces Ponti Rex vincit 106.
Phaſelus Tetrarcha Iudææ, 11
αὐτόχειρ, 1
Philibertus Marchio Baden occumbit 6
Philippi villa occupatur, 6
Philippicus fit Imper. 290. gr tificatur Monacho, 291. exc catur, ibi
Philippi vrbs, 4
Philippinæ Inſulæ inuentæ, 5
Philoppopolis occupatur, 3
Philippus Apoſtolus Marty 149.
Philippus Presbyter flore 243.
Philippus Macedo naſcit. 45. f Rex 47. triplex felicitatis ac cipit nuntium, 48. Methonam expugnat, 48. vincit Phocenſes, ibid. Athenienſ. & Thebanos, ib. interficitur, ib
Philippus Rex Maced. vincitur 69. mor. 7
Philippus Rex Syriæ, 86
Philippus Tetrarcha Iudææ, 134 mor. 14

Philip-

Arabs Imp. occiditur,
fit Imp. 345. PP. ei ad-
ır, 346. bellũ facit Thu
347. occiditnr, 347
VVilladmus ex Loua-
Hiſpaniã mittitur, 632
Rex Hiſpaniæ naſcit.
or. 466
Rex Hiſp. naſc. 522. fit
8. Bruxellas ingreditur,
ptias celebrat. 605. 610.
ncit Gallos, 616. Anto-
.uſitanum, 679. nouam
uit Acad. Duaci, 613. fit
rtugall. 670. occupat
Azores. 679. amittit
a contra Anglos, 705.
762
Infans Hiſp. naſc. 662.
eralis Princeps Hiſpan.
uptias abſens celebrat,
cedit patri ibid.
ex Franciæ vincit Imp.
tit tolli Ordinē Tem-
um 368
Dux Burgund. inſtituit
urei velleris, 387
Elector Pal. Rh. naſc.
or, 468
Comes Palat. naſcit.
fendit Viennam, 527.
or. 575
dou. Com. Pal. Rh. naſ.
upt. celebrat. 648
Emanuel Dux Sabau-
ſc. 699
andgrau. Haſſiæ naſc.
nſtituit Acad. Marpur.
bſcribit Confeſſ. Aug.
eſtituit Ducem VVirte
37. profligat copias Fer-
li, ibid. capit Henricũ
uic. 562. bellum denun-
ciat Cæſari, 564. capitur, 567
dimittitur, 583. mor. 631
Philippus & Ernestus Comites Naſſouii, & Ernestus Comes Solmenſis ab Hiſpanis capti 739.
Philippus Baro VVinebergicus naſcit. 619
Philippus Comes Naſſou. fit gubernator Neomagi, 722. capitur & mor. 722
Philip. Ep. Ratisb. mor. 757
Philippus Landgrau. Haſſ. filius mor. 682
Philippus Dux Saxon. Laoburg. naſc. 688
Philip. Dux Holſatiæ mor. 717
Philippus Magnus Dux Brunſu. occumbit. 587
Philip. Sigiſmundus Dux Brunſuic. & Lun. naſc. 616
Philippus Dux Brunſ. mor. 747
Philippus Dux Pomeran. naſcit. 477. nuptias celebrat. 545. moritur, 611
Philipp. Ludouicus Comes Hanouiæ nuptias celebrat, 746
Philippus Marchio Badenſis mor. 708
Philippus Comes Hernanus decollatur, 632
Philippus Comes Egmondanus occumbit, 715
Philip. Comes ab Hohenloe fit legatus, 683. nupt. celebr. 741
Philippus Beroaldus floret, 456. mor. 471
Philip. Callimachus mor. 454
Philip. Camerarius naſc. 550
Philippus Comineus mor. 469
Philippus Decius mor. 545
Philipp. Melanchthon naſc. 455. Heidelbergam venit, 469. Tubingā. 470. VVitebergā, 484. fit Ma-

..fit Magiſter,476. ſcripta edit. 484. defendit Lutherum,494 ſcribit contra articulos ruſticorum 515 de viſitat. Eccleſiarum 520. Confeſſ. Auguſt.529 Apologiam,530.formulā concordiæ,545,cum Eccio colloquitur,584. pluris fit ab hoſtibus,quam a diſcipulis,566.refutat librum Interim, 573. eſt vnus ex Collocutorib. VVormat.596 mor.611. de eo iudicium Ferdinandi Imper. & Eraſmi. ibid.
Philippus Theophraſtus Paracelſus mor. 556
Philippus Sydnæus moritur, 700.
Philiſtini fulminibus proſternuntur, 13
Philo legatus Iudæorum, 145 autor libri Sapientiæ, ibid.
Philopœmen necatur, 70
Philoſophia ſecularis defœdat Theologiam, 338
Philoxenus in lapidicinas ducitur, 41
Phlegon Chronograph. floret. 162.
Phocas occidit Mauritium Imper.283.trucidatur, 284
Phocenſes Bœotiis bellū inferūt 43.diripiūt templū Delphicū 46.vincuntur. 49
Phocion necatur, 53
Phocylides floret, 28.29
Phœnicia capitur 48
Phormio Terentij acta, 536
Pialis Baſſa profligat claſſem Hiſpanorum,599. Chium occupat, 612
Picardi, 423
Picentes vincuntur, 57
Pictori manus exarmit, 255
Pilatus in Iudæam mi
Romam citatur,14
145.
Pindarus naſc.30.mo
Pipinus fit Rex Franc
uennam donat S. I
mor.
Piræum Athenis extr
Piſiſtratidæ Athenis
Piſiſtratus pellitur At
redit,29.regnat,
Piſo ἀυτοχειρ.
Pius II. PP.429. Greg
burg excommunic
ritur
Pius IV. fit PP. 609,
ronat.multi homi
tunt,609.mor.
Pius V PP.mor.
Placentiæ ad eſum h
carnium ventum.
Placentinus floret,
Plagæ Ægypti,
Plaſſenburgum obſid
Platina familiaris Beſ
mor.
Plato naſc.40. mor.
Plaua exuritur,
Plautus mor.
Pleſcouia obſidetur,
Pleuuinta exuritur,
Plindenburg occupat
Plinius naſc.136. ſcrib
brum,156. mor.
Plinius ſecundus flor
tit Traianum de
160
Plutarchus floret,
Poggius familiaris
435.
Pokuczia occupatur,
Poloni vincunt Cruci
faciunt cum iis p
duos Reges ſimul

...iliis contra ...Molda- ...rū mos ...Alii, 307
...num ſuſci- ... 306
...multi ambiūt,
...Eccleſiarum con- ... 703
...cupatur, 664.644
...rd. author perſecut. in ...la,607.mor. 620
...oius floret 78
...ycarpus Romam venit, 169.
...fit Martyr. 169
Polycrates defendit Aſianas Eccleſias, 173
Polycrates Samiorum Tyrannus floret, 30
Polydorus frater Iaſonis 41
Polydorus Virgil. edit librum de prodigiis, 519
Pomerania ad Chriſtum conuerſa, 327
Pompeius M. naſc. 84. capit Aſculum, 89. triumphat, ibid. 92. 95. 98, appellatur Magnus, 90. fit Coſ. 94. 101. vincit Tigranem, 95. Mithridatem, 96. Syriam, 99. conficit bellum piraticū, 94. ingreditur in ſanctū ſanctorum, 97. conſpirat cum Craſſo & Cæſare, 98. Roma profugit, 104. vincitur, 101. ob truncatur, 102
Pompo ad Lignicium cæſus, 355.
Pomponius Atticus naſc. 83. moritur, 118
Pomponius Lætus floret, 433
Pontificum Rom. primatus, 283. nomina mutant, 299
Pontus de la Gardia occupat vtramque Narvam 690. naufragio perit, 699
Popilius Antiochum circumſcribit virga, 73
Popilius interficit Ciceronem, 110.
Porſena Rex, 31
Portenſis Schola aperta, 559
Portenta ante prælium Mundenſe, 109. ante mortem Ciceronis. 111
Portugallenſes cæſi, 693
Poſſiacum Colloquium, 618
Poſthumius Dictator vincit Latinos, 30
Poſthenus Martyr. 169
Potidæa capta, 48
Prædicatorum Ordo inſtitutus 335.
Prænestini vincuntur, 41
Prætor primus Romæ creatur, 44. duo creantur, 60
Pragenſes rebellant Sigiſmundo 390
Priamus Rex Troiæ 10
Pribislaus Henetorum Dux fit Chriſtianus, 346
de Primatu controuerſia, 281
Rom. Epiſc. obtinet illum, 283
Primislaus Dux Sprottauienſis, 363.
Priſcianus claret, 272
Priſcillianus ſupplicio afficitur, 221
Priſcus conſpirat contra Phocā generum ſuum. 283
Probus Martyr, 241
Probus Imper. 116. occiditur, ibid.
Procas Rex Latinorum, 21
Proclus floret, 157
Promontorium viride occupatur, 704
Propertius floret, 107

Proſper Aquitanicus floret, 244
Portaſius Rex Arimanorum, 647
Proteſtantes, vbi ſic dicti. 526. conuentū agunt Smalcaldiæ ibid. exhibent Confeſſ. Aug. 528. fœdus faciunt, 529. pacem impetrant, 533
Prudentius naſc. 267. refutat Symmachum, 269. edit libros Cathemericωn, 321
Pruſa occupatur, 372
Pruſſia ab Imperio auellitur, 431.
Pſalmodia Mediolani inſtituta, 237.
Pſeudophilippus, 78
Ptolemæus Alexander Rex Ægypti mor. 89
Ptolemæus Alorites interficitur, 46
Ptolemæus Auletes, 90. à Rom. opem petit, 97. mor. 101
Ptolemæus Ceraunus fit Rex, 56
Ptolemæus Epiphanes, 65
Ptolemæus Euergetes, 61. 78. vincit Seleucum, 60 pellitur. 81.
Ptolemæus Lagi, 52. vincitur, 51. mor. 56
Ptolemæus Lathyrus 30000. Iudæorum interficit, 82. regno expellitur, 55. rurſum regnat, 88.
Ptolemæus Philadelphus 56. cū Rom. facit pacem, 58. moritur. 61
Ptolemæus Philometor 70. regno ſpoliatur, 72. rapit Cleopatram, 79. mor. 78
Ptolomæus Philopator, 63. incipit bellum Syriacum, 61
Ptolemæus Lucenſis floret, 361
Ptolemæus Mathematicus floret, 165
Ptolemais occupatur, 342. 34[...]
363.
Pugna anatum & anſerum i[...] Croatia. 70[...]
Pugna ad Abydum, 41. Actiac[...] 1.8. ad Ægates, 61. ad Æg[...] ſpotamos, 42. ad Albam reg[...] lem, 703. Alexādri M. ſuc[...] ceſſorū vltima, 46. Allienſi[...] 44. Antiſſiodorenſis, 599. a[...] Arbela, 51. ad Arginuſas, 40[...] Arthemiſium, 31 ad Aſculum[...] 56. Bouipienſis, 379. a[...] Cannas, 61. Catalaunica, 24[...] ad Cheronæam, 50. ad Cla[...] ſtidium, 63. ad Cluſium, 55. a[...] Cnidum, 43. ad Coroneam[...] ibid. Creſſiaca, 372. inte[...] Maximilian. & Polonos, 70[...] ad Cynoſcephalas. 69. ad Cy[...] zicum, 40. Dorienſis, 91. a[...] Eurymedontem, 36. ad Fran[...] ckenhuſium, 513. ad Grani[...] cum, 50. ad Hatuanum, 71[...] ad Heracleam, 56. ad Iſſum[...] 50. ad Ithonem, 21. ad Kere[...] ſteſch, 747. ad Lacum Regil[...] lum, 34 Thraſimenum, 6[...] Vadimonis, 56. Leuctrica, 4[...] ad Magneſiam, 68. ad Mant[...] neam, 47. Marathoniā, 34. a[...] Mundam, 109. ad Mutinam[...] 108. ad Mycalen, 35. ad Na[...] xum, 45. Pharſalica, 101. a[...] Pidnam, 70. ad Plateas, 35. a[...] Rauennam, 472. inter Reg[...] Dan. & Suec. 626. Regem Hi[...] ſpan. & Antonium Luſitan[...] 664. ad Salaminem, 35. Sil[...] ſeckiana, 710. ad Strigonium[...] 788. Sucronenſis, 90. ad Ta[...] nagram, 38. ad Thapſum[...] 106. ad Thermopylas, 568. a[...] Ticinum, 64. ad Trebiam[...]
ibid[...]

ibid. ad Venuſiam, 66. ad Zamam, 06
Pulcheria virgo regnat, 231
Punicorum trium bellorum diſtantiæ, 60
Pupienus Imper. 181 interficitur, 181.
Pyrrhus regnat, 56. pugnat, cum Coſſ. Leuino, 56. placatur ioco militis, ibid. ex Italia fugatur. 56
Pythagoras floret, 26. mori tur. 34

Q.

QVadi vincuntur, 169
Quadratus exhibet libros pro religion. Chriſtiana, 162. 163.
Quedlinburgenſe Colloquium, 678.
Quinque Eccleſiæ vrbs euerſa, 559.
Quintana contra Lutherum, 516
Quintilianus docet Romæ, 157
Quintilius Varus amittit legiones, 135
Quintius Criſpinus mor. 68
Q. Cincinnatus Dictator Præneſtinos vincit, 41
Quirinus Romæ Coſſ. 120. cenſum primum agit, 126. ſecundum, 134 mor. 136
Quirinus Epiſc. habens è collo molam ſupernatat, 195
Quito Hiſpanorum colonia, 535.
Quirinus Reuterus naſc. 601

R.

RAbanus Maurus fit Archiepiſc. Mog. 299. mor. ibid.
Radagaiſus Scytha in Italia trucidatur, 230
Radeuicus Canonicus Friſingenſis. 335
Raphael Volaterranus flor. 456. ſcribit Anthropologiam, 457
Raphael Maffeus mor. 469
Raſcia occupatur à Turcis, 418. deficit ab iis, 719
Raſcii equites in bello Glogouienſi, 444
Rationale diuinorum, 310
Ratiſponenſis Conuentus, 554. Colloquium 563
Rauenna fit exarchatus, 279. diripitur à Gallis 471
Raymundus floret 352
Rebecca nubit 4. Rehardus Tapper Theolog. mor. 594
Reformatio in Saxonia & Miſnia 726
Reges Turcici nominantur Imp. 414
Reges tres ſimul occumbunt, 661
Reges ſpectare debent rem, non perſonam, 596 eorum errores magnas adferunt rerum perturbationes, ib. eorum liberalitas alios meliores, alios nequiores reddit ibid.
Regia poteſtas ſimilis fulmini ibid.
Regibus quo quis propior, eo pauperior 597
Regis vicinitas multum valet, ibid.
Regifugium 50
Regina Auſtri ad Salomonem 14
Reginaldus Polus moritur 603
Regino vbi vixerit 300

Regit qui multos, à multis regitur, 428
Regius mons vrbs Pruſſiæ conditur, 357
Regni Iſraelitici finis, 21
Regnum Alexandri M. 49. Argiuorum, 6. Athenienſium, 71. Cyri, 36. Dauidis, 10. Hieroſolymorum, 223. Lagidarum, 52. Longobardorum, 279. & finis, 295. Macedonum, 19. Nimrodi, 3. Parthicum, 60. Samuelis, 10. Saulis, 11. Sicyoniorum, 3. Tatarorum, 348. Troianum, 9. Turcarum, 365.
Regu naſc. 3. mor. 5
Reinerus Reineccius mor. 744
Reinholdus impetrat corpora trium Magorum, 339
Religio Samaritana cepit, 21
Religionis mutatio in Saxonia, 418. 480. 523 in Miſnia, 552. in Palatinatu, 612 in Anglia, 573 598. in Marchia Br. 552
Rembertus Dodonæus mor. 701
Remigius Epiſc Remenſis, 255 Clodouæum baptizat, 164 mor. 277
Remigius Hollaqua Medic. moritur, 660
Renatus Lotharingiæ Dux vincit Carolũ Burgundum. 435
Renatus Laudonnierus in Floridam nauigat 627
Reuchlinus agit primã Comœdiam, 446
Reutlinga ſubſcribit Confeſſio Auguſt. 530
Rex Portugalliæ multas vrbes Turcis eripit, 432
Rex inutilis quis ſit, 439
Rhenoberga occupatur, 759
Rhingrauius occumbit, 618
Rhinotmetus 304
Rhodium diluuium, 50
Rhodus obſidetur, 439. occupatur, 501
Rhœti ſubacti, 12[illegible]
Richardus de S. Victore morit. 333.
Richardus Comes Palat. morit. 399.
Richardus Greinuile repertor Virginiæ, 668
Richardus Binghamus reprimit ſeditioſos, 706
Richardus à Schulenburg naſc. 569.
Richardus Paceus incarceratur, 532
Ricimer occidit Anthemiũ Imp. 255. mor. ibid.
Riga vrbs, 349. tumultuatur propter Calendarium, 687
Ripa caſtrum, 439
Robertus Rex Galliæ, 315. moritur, 31[illegible]
Robertus Dudlæus fit gubernator Belg 696. capit Druſoburgum, 705. mor. 70[illegible]
Robertus Eſſexiæ Comes profligat claſſem Hiſpanicam, 75[illegible]
Robert. Guil. D. Bull. copias ducit in Galliam. 710. moritur, 70[illegible]
Robertus Barnus fit Martyr 552.
Robertus Ferrorus fit Martyr 593.
Robertus Stephanus mor. 60[illegible]
Roboam fit Rex Iuda, 17. moritur, ibid
Rochezana Huſſita mor. 43[illegible]
Rolandinus de Romanicis mor 362.
Roma conditur, 22. capitur, 41 231. 252. 257. 269. 257. 267. 27[illegible] 521. trie[illegible]

521, triennium eſt ſine armis, 90.conuertitur. 197
Roma Reges eiecti, 31
Romæ conditæ milleſimus annus celebratur, 182 & 2000. 357.
Romana mulier ad conſpectum filii mor. 63
Romana ſedes translata Auenionem, 367. Romam rurſus, 376
Romani rapiunt puellas Sabinas 21.vincũt Volſcos,34.Pyrrhũ, 58.Picentes, ibid. Gallos & Germanos, 60. Iſtros, ibid. Aſdrubalem,68 Arabes,314. vincuntur,46.51,60.61.62. 80. 218.339. capiunt Fidenas,40. Veios,42. Saguntum,62. Aſiam, 70. Athenis leges afferunt,37, Tribunus plebis creant, 41. congrediuntur cum Pyrrho.56.cum Carthaginenſibus,60.amittunt,141.naues, 60,duos Coſſ. 68. 89. vtuntur argento ſignato,56. auro,66. faciunt pacem cum Carthaginenſes. 60.67
Romanæ plebis ſeceſſio, 32. 36. 53.impetum facit in Coſſ. 55
Romani Imperii felicitas moritur,171. dignitas transfertur ad Saxones,318. deficit in Occid. 257
Romanorum Coſſ. creari deſierunt 277
Roman PP.primatus,283.nomina mutant, 298
Romulus naſc. 221. mor. 20
Roſenſis Bohemus, 139
Roſtochium conditur, 340
Rotenburgii miniſtri Eccleſiæ ſecuri percuſſ. 514
Rotomagum obſidetur, 732
Ruardus Tapper mor. 595
Rubus ardens non conſumitur, 8
Rudolphus Dux Sueuiæ eligitur Imper.319.amiſſa dextra moritur, ibid.
Rudolphus Comes Habsburg, naſc.339.fit Imp.359. ſuſcipit filium Rudolphum,360. Ottocaro victo Auſtria potitur, 361. mor. 363
Rudolphus II. Imp.naſc 584 coronatur Rex Vngariæ, 641. Bohemiæ,652.Rex Rom. ibid. ſuccedit patri in Imperio 643. celebrat prima comitia Auguſtæ. 695. Ratisbonæ, 733. 757. prorogat inducias cum Amurathe, 701. fœdus facit cum Tranſyluanis, &c. 736
Rudolphus Princeps Anhalt.vincit Venetos,474.naſc. 654
Rudolphus Agricola artes inſtaurat,418. Eraſmi ſcriptum præfert reliquis,431. abſoluit libros de Inuent. 439. moritur, 443
Rudolphus Goclenius naſcitur, 571.
Rudolphus Gualtherus naſcit. 489.mor. 700
Rugia conuerſa ad Chriſtũ, 331
Ruiandus perit ſiti, 312
Rupellæ obſidentur, 643
Rupelmonda occupatur, 698
Rupertus Comes Pal. Rhen. fit Imp.383.mor. 385
Rupertus Tuitienſis ſcribit libros de operibus S. Trinitat. 326.
Rupertus de Lycio Franciſcanus floret, 434
Rupertus Eggenbergius ductor exercitus Cæſarei, 710

Ruſtici mouent bellum; 511. profligantur 513
Ruſticiana Boetii vidua ad mendicitatem redacta 277
Ruſticorum Liga. 461
Rutaceum ſertum Ducum Saxoniæ vnde. 341
Ruth venit in Bethlehem 10
Rutheni fidem Chriſtianam ſuſcipiunt, 302. vincuntur 348

S

Sabatharius annus 10
Sabina Brand. nubit, 608. & mor. 652. Egmondana, 735. Wirtenbergica 672
Sacerdotibus cœlibatus iniungitur 318
Sadducæorum initium 82
Sadit Chamus patruum regno pellit, 692. ambit regnum Polon. ibid.
Saganum, 319. cò transfertur cœnobium Naumburgenſe, 349. 363
Saguntina fames 61
Saguntum occupatur 63
Saladinus recuperat vrbes Palæſtinæ, 342. eſt humanus erga Chriſtianos, 343. mor. 344
Salah naſc. 3. mor. 6
Salam mor. 6
Salica lex 234
Salmanaſſaris anni incipiunt 20
Salomon naſ. 14. coronatur, 15. condit & dedicat templũ, ib. domum regiam, 12. fit Idolatra, 16. mor. ib.
Saluiorum gens vincitur 82
Saluius Iulianus floret 165
Saluſtius naſ. 90. mor. 117
Saluzziarum Marchionatus occupatur 70
Samaria conditur, 18. obſidetu 23. capitur, 21. diruit 81
Samaritana religio cepit
Samnites vincunt Romanos, faciunt cũm iis pacem, 55. c duntur
Samozkum occupatur 7
Samſon opprimitur ruina do mus
Samuel naſ. 12. eius regnum, il mor.
Samuel Grynæus naſ. 5
Samuel Heilandus mor. 7
Sancius de Auila profligat Ga los, 614. Aumalici copias 6
Sancta crux noua Inſula repert 457
Sanctes Pagninus mor. 54
Sannaſarius mor. 5
Sapientes ſeptem in Græcia fl rent
Sapores Valeriano pro ſcabel vtitur
Sara naſc. 4. mor.
Saraceni vincuntur, 291. 321. o cupant Hieroſolymam
Sardanapalus incendio pe 21
Sarvvaſcha occupatur 7
Saturnalia inſtituta
Saxonicarum Eccleſiarum Co feſſio à Philippo Melanc thone ſcripta
Saturnus Rex Aſſyriorum
Saturnus tardiſſimè circumdu tur 6
Saul vngitur rex, 13. reiicitu perit
Saxones irrumpunt in Rom. mites, 217. in Angliam 245. b lo petuntur à Carolo M. 2 Chriſtianiſmum ſuſcipiun 2

296. eorum inſignia, ib. 341 in Franciam transferuntur, 296. accipiunt dignitatem Rom. Imp. 299. vincuntur, 319. 320. vincunt Imp. 325
Saxonicæ domus Climacteres 418
Scabies Gallica graſſatur 452
Scæuola fit Coſ. 87
Scala Iacobi 6
Scanderbegii hiſtoria, 393. Vide *Georgius Caſtriotus*
Scapula mouet bellum in Hiſpania 109
Scaurus Aurelius Coſ. trucidatur 84
Sceptrum à Iuda ablatum 116
Schembali occiditur 682
Schiltach oppidum exuſtum 539
Schneberga occupatur 567
Schnellius decollatur 601
Schola Altorfiana cõſtituta, 633. Argentinenſis, 550. Gorlicenſis, 606. Hailbrunnenſis, 674. Mersburgenſis, 559. Miſnenſis ib. Neapolitana, 681. Portẽſis, 559. Stetinenſis ibid.
Scholaſticorum priuilegium à Frid. Imp. datum 337
Schvvenckfeldius. Vide *Caſpar Schwenckfeldius*
Scipio Africanus in Hiſpanias mittitur, 56. nouam Carthaginem expugnat, ibid. ſponſam non attingit, 68. fit Coſ 69, 66. capit Siphacem, 67. Annibalem vincit, ib. triumphat, ibid. Linternum concedit, & ibi mor. 70
Scipio Africanus Minor naſc. 70. fit Coſ. 78. 79. Dolminium expugnat, 77. delet Carthaginem, 76. Numantiam, 79. triumphat, 78, 77. mor. 80
Scipio Aſiaticus vincit Antonium, 70. triumphat 71
Scipio gentilis naſ. 619
Scipio Naſica mor. 81
Scipio in exilio viuit 90
Scipio victus à Cæſare fit αὐτόχειρ 102
Scipiones duo ab Aſdrubale cæſi 63
Scodra occupatur 438
Scoti ſeditioſi cæſi 705
Scriptores ſunt diſcernendi 596
Scythæ Latinos vincunt 347
Sebaldus in Nurnberg floret 317
Sebaſtianus Rex Portugalliæ cæſus 661
Sebaſtianus Brandt floret 456
Sebaſtianus Caſtalio moritur 619
Sebaſtianus Gerſtmannus naſc. 557
Sebaſtianus Hofman naſ. 581
Sebaſtianus Munſterus naſ. 440. mor. 585
Sebaſtianus Schertlinus naſ. 454. mor. 659
Sebaſtianus Venerius mor. 663
Sebaſtianus Vogelſperger capite truncatur 573
Sectæ in Iudæa ortæ 80
Seczienum occupatur 714
Seczinum occupatur 707
Sedechiæ Regi eruuntur oculi 27
Seditio Lutetiana 613
Sedulius floret 243
Seelandia occupatur 634
Segeſtum occupatur 717
Seianus necat Druſum, 135. occiditur 141
Seleucidarum anni 52
Seleucus fit Rex Syriæ, 51. interfici-

ficitur 53
Seleucus Callinicus occidit nouercam, 60. vincitur, ib. mor. 62
Seleucus Ceraunus 60
Seleucus Philopator, 69. mor. 71
Sellum Rex Iſrael 22
Selymus regno & vita priuat patrem, 472. duos fratres vnà cum filiis necat, ibid. vincit Regem Perſarum, 475. Mamalucos, 477. Syriam Ægyptum & Iudæam occupat, ibid. Gazam expugnat, ibid. Alcairum, 479. Chriſtianis Sacerdotibus pecuniam largitur, 478. mor. 493
Selymus cum fratre de Imperio præliatur, 599. ſuccedit patri, 618. facit pacem cum Maximiliano, 616. infœliciter aggreditur Tataros, 634. mor. 649
Sem naſc. 2. mor. 6
Semei occiditur 16
Sempronius Gracchus occiditur 82
Sendereuia occupatur 626
Seneca fit præceptor Neronis, 148. necatur ab eo 151
Sennacherib obſidet Hieroſolymam, 24. interficitur ib.
Septenarii inſignes euentib. 116
Septimius Florens Gallus mor. 748
Septimius Geta Imp. occidit 176
Sepulchri Chriſti cuſtodia committitur Franciſcanis 372
Serennius Granianus ſcribit pro Chriſtianis 162
Serpens æneus erigitur, 9. confringitur 23
Sertorius interficitur 92
Serueſtanum Gymnaſium abſolutum 688
Seruetus edit libros de erroribus Antitrinitariis 535
Serug naſc. 3. mor. 5
Seruia cedit Turcis 42
Seruii vincuntur 378
Seruilius Glaucia occiditur 86
Seruius Tullius Rex Rom. 27. cenſum agit, ib. occiditur 30
Seſoſtris à Regib. vehitur 281
Seſtus occupatur 375
Seth naſc. 1. mor. 2
Seuerinus Monachus Noricorū Apoſtolus, 252. prædicit Odoacro victoriam 259
Seuerus Imp. 156. prohibet fieri Iudæos & Chriſtianos, 180. parcit Chriſtianis, 169. mor. ib. 266
Seuerus hæreticus Epiſcopatu pellitur 269
Sextius Aquas Sextias condit 80
Sextus Pompeii filius occiditur 104
Sibylla Ioh. Frid. Elect. Sax. coniunx 608
Siccitas magna 595
Sichenum occupatur 687
Sicilia in libertatem vindicatur, 50. occupatur 293
Siculæ veſperæ 383
Sicyoniorum regnum 3
Sidon occupatur 50. 384
Sigefridus Ribiſchius naſc. 560. mor. 686
Sigefridus Saccus naſc. 549. mor. 749
Sigiſmundus Imp. naſc. 699. fi Rex Vngariæ, 402. vincitur a Nicopolin, 403. incarceratu euadit, 408. fit Imp. 400. Vratislauiæ punit ſeditioſos, 404 ter fugit Ziſcam, 405. 409. coronatur, 400. in precio habe lite

literatos,ib.mor. ibid.
Sigiſmundus I. Rex Poloniæ naſc. 491. coronatur, 498. vincit Moſcos, 498. Magiſtrum Ordinis creat Ducem Pruſſiæ, 503. mor. 603
Sigiſmundus II. naſc. 506. nupt. celebrat, 605 mor. 643
Sigiſmundus III. naſc. 627. fit Rex Poloniæ, 703. coronatur, 701. nupt. celebrat, 705. in Succiam proficiſcitur, 687. 730. coronatur 733
Sigiſmundus Bathoreus naſc. 642 à Turcis deficit ad Rom. Imp. 734. 706. Tergoniſtiam occupat, 703. Buckareſtum & arcem Georgio, 704. Sinanem Baſſam fugat, ibid. nuptias celebrat, 705. Temeſuarum fruſtrà obſidet, 742. 754. accipit dignitatem aurei velleris, 750. tradit regionem ſuam Imperatori, 784. 786. redit eò, ibid.
Sigiſmundus Archiepiſc. Magdeburg mor. 628
Sigiſmundus Marchio Brand. naſc. 726
Sigiſmundus Vieheuſer mor. 704
Sigiſmundus à Burghaus 778
Sigiſmundus Gelenius mor. 609. de eo iudicium Eraſmi ib.
Sileſiæ primus Epiſc 303. accipit primos Principes, 339. venit in poteſtatem Regis Ferdinandi 504. recipit Calendarium Gregorianum 68
Siluius Rex Latinorum 11
Simeonis ſeculum, 90. Canticum 136
Simeon ſecundus Epiſc. Hieroſol. 101. cruci affigitur 140
Simeon Theophilus Turnonius naſc. 689
Simon Maccabæus arcem Sion occupat, 80. fœdus cum Rom. renouat, ib. cum Antiocho, 80 interficitur ibid.
Simon Samaritanus conatur in cœlum volare 163
Simon de Caſſia floret 384
Simon Grynæus naſc. 452. mor. 584
Simon Muſæus Theolog. mor. 656
Simon Pauli mor. 724
Simon Piſtoris mor. 617
Simon Sulcerus mor. 696
Simonides floret 30
Sinares Baſſa regnum Tunetanum occupat, 650. Veſpriniũ & Palottam, 730. Tattam, arcem S. Martini & Iaurinum, 702. bina clade afficitur, 567. ſoluit obſidionẽ Strigonienſem, 709. Comaram obſidet, 702. à Tranſſyluanis profligatur, 739. 740. mor. 749
Siphax capitur 70
Siroes patrem necat, & pacem cum Imp. facit 301
Siruanum occupatur 661
Sirus occupatur 704
Siſeccanum prælium 452
Siſſeckium obſidetur, 657. liberatur, 671. occupatur 672
Sixtus V. PP. 6[illegible] Nauarræum excommunicat, [illegible] mor. 717 + 689
Sixtus Rufinger Neapoli monſtrat artem Typographicam 404
Smalcaldicus Conuentus, 502. 511. 517. articuli 517
Smyla expugnatur 667
Sobieslaus inſtaurat Gorlicium 307
Socola occupatur 664

Socrates naſ.30 mor. 40
Sol omnibus eſt æquus & communis, 609. ceram liquefacit & lutum indurat, ibid. eius defectio magnorū motuum indicium ibid.
Solis aſpectus eſt triſtis 583
Solimoſum occupatur 601
Solon fert leges Athenienſib. 27 mor. 50
Solymannus I. Rex Turcarū, 408 occiditur 409
Solymannus II. fit Imp. 507. occupat Belgradum, 509. Rhodum, 516. Budam & Peſtum, 582. Strigonium, Quinq; Eccleſias, Valpouiam, 567. Wanum vrbem Mediæ, 592. Temeſuarum, 591. Sigetum, 627. 630. vincit Ludouicum Reg. Vngariæ, 544. obſidet Viennam, 534. Gunſium terdecies oppugnat. 555. non expectat Caroli V. aduentum, ib. infert bellum Regi Perſico propter relligionem, 559. 592. eripit ei aliquot prouincias, 531. diripit Tauriſium, ibid. ſtrangulat filios, 605. mor. 601
Solymannus Beglerbegus Adenum occupat 559
Solymos occupatur 704
Somachia occupatur 698
Sophia exprobrat Narſeti quòd ſit Eunuchus 293
Sophia Friderici II. Ducis Ligo. & Breg. coniunx mor. 558
Sophia Brandeb. mor. 551
Sophia, Ioachimi II. Brandeb. F. VVilhelmo Vrſino de Roſis nubit 614
Sophocles Poeta tragicus 34
Sophocles adhuc iuuenis, fabulam primam Athenis docuit.

37. mor.
Spinola Lingam & Oldenſali occupat 7
Stanislaus Com. à Gorka m 728
Stanislaus Hoſius Cardinal mor. Romæ
Statius Poeta
Steinfurtanum Gymnaſium i ſtitutum 7
Stella noua apparet 6
Stephanus Bathoreus Tráſylu nus naſc. 5
Stephanus Bathoreus, Rex Pol niæ mor. 6
Stephano Botzkay de Kiſmar ſucceſſit Sigiſmundus Rag rius gubernator 7
Stephanus Botzkaius Hungar aurea corona ab Vladisl donatur 7
Stephanus Illieshaza Palatin Hungarus patriæ vindex 7
Stephanus Rex Poloniæ aliqu vrbes occupat, 667. Pleſcou obſidione, fruſtra cingit 6
Stephanus Poloniæ Rex Da tiſcus obſidet 6
Stephanus Roſauanus Moldau Vaiuoda, capitur & palo ad gitur 7
Stephanus Tranſyluaniæ Pri ceps Mariam Chriſtinam A ſtriacam vxorem ducit 7
Stephanus Sregodinus, Theol gus mor. 6
Strigonium à Turcis captu 559
Strigonium Vngariæ vrbs Chr ſtianorū poteſtati ſubditur 7
Strigonium à Turcis recuper tur 7
Svvendius aliquot caſtella Hu gariæ occupat 5

Suetonii Hiſtoriarum initium 86

Sueuicum & Danicum bellum ardens 789

Suffridus Petri Leonardēſis Friſius IC. & Hiſtoricus obiit 753

Sulpitius Seuerus.ad annū Chriſti 400.natus. ibid.

Sylla Dictator creatus. 90. ſe dictatura abdicauit ib.

Syluius Aſcanii frater. 13. Rex tertius Latinorum ib.

Syncretiſmus in Græcia factus 35

Synodus Reformatorum Vappincii in Delphinatu Galliæ celebratur 771

Syracuſæ à Marcello captæ 65

Syria à Pompeio Magno victa 96

Syri ab Iſraelitis vincuntur, 19. induciæ inter hos quæ ibidem.

Syriæ Rex primus Seleucus Nicanor 54

T

Tanagræ pugna quæ 38

Tarentinum bellum 57

Tarentum à Q. Fabio per proditionem recepta 66

Tarquinius Priſcus Rom. Rex quintus, 26 occiſus 27

Tarquinius Superbus mor. 31. Rex Rom. vltimus regnat ib.

Tatari in Podoliam irruunt 710

Techmas, Rex Perſarum bellum contra Turcas mouet. 654

Temeſuarum Rex Vngariæ à Turcis occupata 583

Templum Delphicum à phocenſibus direptum 48

Templi ſecundi Hieroſolymitani fundamenta quando iacta, 31. eius extructio quandiu impeditur 31

Terentii Poetæ mors. 75. vita 82

Terræmotus magni & inundationes in Peloponeſo, 46. 58

Terræmotus in Thuringia, Saxonia & Miſnia 756

Terræmotus VViennan concutit 716

Terræmotus Angliam Flandriā & Hollandiam concutit 667

Teutones à Mario victi 85

Thales Mileſius Philoſophus naſcit. 25. mor. 29

Thaletis prædictio de ecclipſe Solis 27

Thamar Abſolonis ſoror commiſit inceſtum cum Amnione 14

Tharah pater Abrahæ naſcit. 3. mor. 5

Thebani Lacedęmoniis ſeſe dederunt 45

Thebæ ab Alexandro Magno deletæ 50

Thecuitis interceſſio pro Abſalone 15

Themiſtocles muros Athenarum reparat, 36. piræum extruit. ib.

Themiſtocles explicat oraculū de muris ligneis 35

Theocritus bucolici carminis ſcriptor 55

Theobaldus Thammerus, Friburg Briſgoiæ mor. 636

Theodoricus Snepffius Theologus mor. 701

Theodoric. Triuultius, Comes ex in ſubria mor. 777

Theodorus Beza Vezelius nobiles, Theolog. Geneuenſ. mor. 778
Theodorus Bibliander Tiguri. mor. 621
Theodorus Magnus Dux Muſcouiæ & Pruſſorum Imp. 757
Theodori Magni Ducis Moſcorum legatio Pragam aduenit 738
Theodorus Peltanus Theolog. 687
Theodorus Zvvingerus Medic. 709
Theodorus Zvvingerus Medic. naſc. 541
Theophilus Maderus Heluetius Medicus 775
Theramenes interficitur 42
Theron Arragantinorum Rex, 36. mor. ibid.
Thela Iudex Iſrael VII. 11
Thomas Caietanus Cardinalis mor. 543
Thomas Morus Angliæ Cancellarius mor. 544
Thomas Candiſchius Anglus naues Hiſpanicos diſſipat 707
Thomas Coccius Medicus mor. 787
Thomas Cranmerus, Archiepiſcopus Cantaurienſis Londini exuritur 597
Thomas Eraſtus mor. 682
Thomas Hubnerus naſc. 541
Thomas Hubnerus Ioachimi Frid. V. Elect. Brand. Conſiliarius, 758. eius mors ib.
Thomæ Percii nobilis Angli cõiuratio deregetur 777
Thomas Volſæus Cardinal. mor. 534
Thraſibuli Athenienſium Ducis mors 44
Thucydidis hiſtoria de bello Peloponneſiaco, 40. eius [illegible]
41
Tiberius Gracchus tribunus [illegible] bis in flumen proiectus
Tiberius Siluius Rex to. Lati[illegible] rum
Tigranes à Lucullo victus
Tilemannus Heshuſius Th[illegible] log. mor.
Tilemannus Stella Aſtronom[illegible] mor.
Timochares Alexandrinus [illegible] 37. annos
Timocleæ factum
Timoleon Rempubl. Syracu[illegible] conſtituit
Timotheus Kirchnerus m[illegible] 706
Tiſaphernes obtruncatur
Tobias in Medos abductus, [illegible] eius hiſtoriæ initium quan[illegible] ibid.
Tornacum à Parmenſi capit[illegible] 671
Traiectum ad Moſam ab Ale[illegible] andro Farneſio capitur 6[illegible]
Tranſmigratio Iechoniæ in B[illegible] bylonem
Tranſſyluani, Hungari, Wal[illegible] chiæ & Moldaniæ Reguli St[illegible] phano Botzcaio ſeſe dedu[illegible] 770
Tremoniæ conuentus Brand. Neoburgic. fuit ſuaſore Ma[illegible] ritio Haſſiæ Landgrauio pr[illegible] pter concordiam 7[illegible]
Tribuni militum primi quan[illegible] creati
Tripolis Africæ Rex occupa[illegible] 681
Troiæ excidium ante Roma[illegible] conditam
Troianorum in Siciliam na[illegible] ga[illegible]

gatio 12
Tryphon occiſus 79
Tugii Heluetiorum Bibliorum S. exemplaria publicè combuſta 595
Tullus Hoſtilius Rom. Rex fulmine ictus 25
Tumultus Miſnicus propter VVurzenam oppidum 556
Tunetarum regnum Hiſpanis à Turcæ in finibus Croatiæ cæſi 698
Turcæ ad Siſſekium in Croatia cæſi, 729. ad Albam Regalem 730
Turcæ à Perſis cæſi 676. 890
Turcæ à Chriſtianis propè Caniſiam profligati, 701. & prope Sixum 707
Turcę Carniolā deprędātur 683
Turcæ bellum contra Maronitas & Druſos gerunt 690
Turca ereptum 648
Tata & Papa Vngariæ vrbes Chriſtianis cedunt 751
Turcæ Dudam in Hungaria cōtra Chriſtianos defendunt.
Turcæ Caniſchā obſidione cingūnt, 762. eius deditio ib.
Turcarum claſſis à Ioanne Auſtriaco ad portum Golpho de Lepanto, victa 639
Tycho Brahe, eques Danus, Mathematicus Cæſar 569. 767

V

Valentinus Friedland, Trozendorffius, apoplexia extinguitur 597
Valentinus Schönetus Theol. Marpurg peſte extinct. 791
Vallidoleti Hiſpaniæ, viri aliquot docti, anno 1559. ob purioris doctrinæ confeſſionē, vt & muliere, aliquot pientiſſimæ exuſti, quorum nomina ibidem recēſentur 608. 609
Valerius Cordus Simeſuſius medic. mor. 562
Varadinū Hungariæ Chriſtiani contra Turcas defenderunt 755
Veiorum verbum à Romanis capta 45
Veneti cum Rhætis ſeu cenſoribus ad 10. fœdus ineunt 772
Venetorum excommunicatio à Paulo V. Papa 778
Vergilius Poeta naſcitur 93
Verrinæ Ciceronis actiones 93
Veſaliæ Papatus inſtituitur 759 poſtea exterminatur 759
Veſtalis virgo Oppia damnata, inceſti pœnas dedit 35
Vicegrad, cum aliis quibuſdam locis Vngarię Chriſtianis cedit 739
Victorinus Strigelius Heidelbergæ mor. 636
Viglius Zuichemus, I C. mor. 659
Vilnæ in Lithuania, Ieſuita Scarga autore, in proteſtātes ſæuiunt 789
Vinea ab Achab Naboth occupata 19
Virgina Inſula noui orbis detecta 691
Viricus Dunius, Comes Brochenſis, ab Hiſpanis interficit 780
Vitus Amerbachius, Philoſoph. Ingolſtadii mor. 600
Vitus Faber Pibracius Senatus Pariſienſis præſes, mor. 685
Vitus Theodorus Theol. Norinberg. 578
Vitus Ortel VVinshemius, Medicus,

dicus, mor. 638
Vladislaus Sigiſmundi III. Poloniæ & Sueciæ Reg. F. natus 742
Vldaricus Zaſius IC. naſcitur 546
Vldericus Schoberus Lubenenſ. Sileſ poeta 759
Vldricus Zvvinglius Theolog. mor. 555
Vlricus Dux Megapolitanus nuptias cum Anna Luneburgica celebrat. 708
Vlricus Fuggerus Heidelbergæ mor. 685
Vlricus, hæres Noruegiæ Friderici II. Regis Daniæ F. naſcitur 662
Vlricus Dux Megapolitanus mor. 747
Vlricus Mordiſius, IC. Dreſdæ mor. 610
Vnctio prima Dauidis, 13. ſecunda 14
Vnio Principum Germaniæ & ſtatuum Euangelicorum Halæ Sueuorum inicatur 784
Volradus a Pleſſen eques Megapolenſ. 610
Vrbanum VII. Pontifex Romanus renunciatur 717
Vrbanus Rhegius mor. 556
Vzias Rex Iuda naſcit. 21. Decimus Rex Iuda, ibid. mor. 22

W

Walachia Tranſalpina à Tranſyluano recuperatur 740
Walpurgis, Comitiſſa Morſenſ. vxor primo Philippi Momorencii Comit. Hornan. 2. Adolphi Nuenarii, 763. Mauritio Naſſouio Comitatum Morſenſem teſtamento legauit, ibid. Georgio Eberha[rdo] Solmenſi Comitatum H[...]nanum, ibid. Arnoldo B[...]themenſi Comiti Dynaſt[iam] Bedburenſem legauit i[bid.]
Wenceslaus Adamus, Dux S[ile]ſiæ Teſchinenſis, mor.
Wenceslaus, Archidux Auſt[riæ] Maximiliani II. F. Neoſt[adii] Auſtriæ naſcitur
Wenceslaus Auſtriacus, Ro[dol]phi Frater, mor.
Wenceslaus à Credlitz naſc[itur] 582
Wilhelmus Aragoſius Medi[cus] mor. 7[...]
Wilhelmus Dux Brunſuice[nſis] naſcitur [...]
Wilhelmus, Dux Brunſuice[nſis] nuptias cum Dorothea, Ch[ri]ſtiani III. Daniæ Regis F. [ce]lebrat [...]
Wilhelmus Princeps Auraic[æ] Comes Naſſouiæ nuptias [ce]lebrat [...]
Wilhelmus Farellus, Theo[lo]gus, mor. [...]
Wilhelmus Haſſiæ Landgrau[ius] nuptias cum Sabina Wirt[em]bergica celebrat 6[...]
Wilhelmus Comes Naſſo[uius] naſc. [...]
Wilhelmus Morelius, Ty[po]graphus Regius, Lutetiæ [mo]ritur [...]
Wilhelmus Perkinſius The[ol.] Anglus [...]
Wilhelmus Tertzka, Baro B[o]hemus, heros fortis obit [...]
Wolffgangus Palatinus Rh[eni] Comes Bipontinus nupt[ias] celebrat [...]
Wilhelmus Dux Brunſuicen[ſis] Luneburg. naſcit. [...]

Wilhelmus, Princeps Auraicus, nuptias cum Anna, Mauritii Saxoniæ Electoris filia celebrat, Lipſiæ 614
Witeberga à Carolo V. Imperat. ſe dedit 569
Wiricus à Dhaun, Comes Falckenſtein & Oberſtein, 757. mortuus crematur 758
Wolffgangus Andiugus Theol. Serueſtæ Anhaltin. mor. 780. naſc. 557
Wolffgangus Comes Palatinus Neſſunii in Gallia mor. 635
Wolffgangus à Dalburg, Archiepiſc. & Elector Moguntinenſis, 766. ei ſucceſſit Iohannes Adamus à Bicken. ib.
Wolffgangus Fabritius Capito, Theol. mor. 556
Wolffgangus Hallerus moritur 724
Wolffgangus Iuſtus Medicus, moritur 653
Wolffgangus Lazius mor. 594
Wolffgangus Meurer Medicus moritur 696
VVolffgangus Muſcellus Theologus, Bremæ obit 619
VVolradus à Pleſſen, eques Megapolenſis, naſc. 610
VVolffgangus VVilhelmus Philippi Ludouici F. Comes Palat. naſc. 662
VVolffgangus, VVoldemari F. Princeps Anhaltinus, moritur 628

X

Xenophontis liber 1. de Cyri minori expeditione, 42. mor. 47. liber de Græcorum bello ibid.
Xerxes Rex Perſarum quartus, 34. Sardibus hybernat. 35
Xerxes ab Artabano interficitur 37
Xerxis in Græciam expeditio, 35. recenſens populum plorat, ib. Atheno ab eo captæ, ib. à Græcia fuſit ib.

Z

Zabaticam, Pelſoziū, Gombazzecum, Graſnaburcā & Gadigen Vngariæ caſtella Suuedius occupat 626
Zacharias Rex Iſrael. 22. à Sellū occiſus ibid.
Zacharias Vrſinus Theologus mor. 542. 682
Zacharias quando prophetare incepit 32
Zacharię filii Ioiadę martyrium 21
Zebethum Arabiæ Felicis oppidum à Turcis occupatum 552
Zecklorum Dux Moses, fauens Bathorio, à Baſta profligatur 768
Zedechias vltimus Iuda Rex 26
Zenocarus 601
Zimri Rex Iſrael quintus 18
Zolnockum à Turcis occupatum 584

FINIS.

dicus,mor. 638
Vladiſlaus Sigiſmundi III. Poloniæ & Succiæ Reg. F. natus 742
Vldaricus Zaſius IC. naſcitur 546
Vldericus Schoberus Lubenenſ. Sileſ. poeta 759
Vldricus Zvvinglius Theolog. mor. 555
Vlricus Dux Megapolitanus nuptias cum Anna Luneburgica celebrat. 708
Vlricus Fuggerus Heidelbergæ mor. 685
Vlricus,hæres Noruegiæ Friderici II. Regis Daniæ F. naſcitur 662
Vlricus Dux Megapolitanus mor. 747
Vlricus Mordiſius, IC. Dreſdæ mor. 610
Vnctio prima Dauidis,13.ſecunda 14
Vnio Principum Germaniæ & ſtatuum Euangelicorum Halæ Sueuorum firmatur 784
Volradus à Pleſſen eques Megapolenſ. 610
Vrbanum VII. Pontifex Romanus renunciatur 717
Vrbanus Rhegius mor. 556
Vzias Rex Iuda naſcit. 21. Decimus Rex Iuda,ibid. mor. 22

W

Walachia Tranſalpina à Tranſyluano recuperatur 740
Walpurgis,Comitiſſa Mo... vxor primo Philippi ... rencii Comit. H... Adolphi Nuenari... ritio Naſſo... Morſenſe...

uit,ibid. Georg... Solmenſi Com... nanum, ibid. ... themenſi Comi... Bedburenſem l...
Wenceslaus Adam... ſiæ Teſchinenſi...
Wenceslaus, Arch... Maximiliani II... Auſtriæ naſcitu...
Wenceslaus Auſtr... phi Frater,mor.
Wenceslaus à Cre... 581
Wilhelmus Arago... mor.
Wilhelmus Dux ... naſcitur
Wilhelmus, Dux ... nuptias cum Do... ſtiani III.Dani... lebrat
Wilhelmus Prin... Comes Naſſo... lebrat
Wilhelmus Far... gus, mor.
Wilhelmus H... nuptias cum... bergica cel...
Wilhelmus ... naſc.
Wilhelmus ... graphus F... ritur
Wilhelmus ... Angius
Wilhelmu... hemus,... olffgan... Comer... celebr...

[redacted]

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06300 8364

BOUN[illegible]

[illegible] 1936

UNIV [illegible] MICH
LIBRARY